Bu eserin;

kataloglanması, dijital ortama aktarılması ve

elektronik ortamda kullanıma sunulması

İstanbul Kalkınma Ajansı (İSTKA)'nın desteğiyle

İBB Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanlığı

Kütüphane ve Müzeler Müdürlüğü (Atatürk Kitaplığı)

tarafından gerçekleştirilmiştir.

Proje No	:	İSTKA/2012/BIL/233
Destek Programı	:	Bilgi Odaklı Ekonomik Kalkınma Mali Destek Programı
Projeyi Destekleyen	:	İstanbul Kalkınma Ajansı (İSTKA)
Proje Adı	:	Osmanlı Dönemi Nadir Eserlerin Kataloglanması, Dijital Ortama Aktarılması ve Elektronik Ortamda Kullanıma Sunulması
Proje Sahibi Kuruluş	:	İBB Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanlığı
Proje Yüklenicisi	:	Yordam BT Ltd. Şti.
Proje Uygulama Yeri	:	Kütüphane ve Müzeler Müdürlüğü - Atatürk Kitaplığı İSTANBUL – Beyoğlu

Bu sayısal kopya; eğitim - öğretim, bilimsel araştırma veya haber amacıyla kullanılabilir.
Ticari ya da başka bir amaçla kullanımı yasaktır.

İSTANBUL
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ
ATATÜRK KİTAPLIĞI

İ.B.B
ATATÜRK KİTAPLIĞI
O
7-05
1924
...nlıca Kitaplar Koleksiyonu

4

İstanbul Belediyes

İnkilâp Müzesi ve Kütüphanesi

Sayı : 36

Oda	Dolap	Raf
1	2	1

(فهرست جلد الخامس من ترجمهٔ الطحطاوی)

٠٠٢	باب العشر والخراج والجزية
٠١٣	فصل فی الجزية
٠٢٨	باب المرتد
٠٥٦	باب البغاة
٠٦٢	كتاب اللقيط
٠٦٩	كتاب اللقطة
٠٧٧	كتاب الابق
٠٨٣	كتاب المفقود
٠٨٨	كتاب الشركة
١١٣	فصل فی الشركة الفاسدة
١٢٤	كتاب الوقف
١٤٣	فی بيان شعائر وقف
١٤٨	فی بيان استبدال وقف
١٥٠	فی بيان مخالفت شرط واقف
١٥٩	فصل يراعی شرط
٠٠٠	الواقف فی اجارته
١٦٢	فی بيان مواضع شهاده حسبة
١٦٤	فی بيان اشتراط بيان الوقف
٠٠٠	فی الدعوی والشهادة
١٦٦	فی بيان انتصاب الحاضر
٠٠٠	عن الغائب
١٦٩	فی بيان استنابه
١٨٥	فی بيان شرط النظر للارشد
١٩٢	فصل فيما يتعلق بوقف الاولاد
١٩٧	فی بيان اختلاف الشاهدين
٢١٠	فی بيان عدم استحلاف المنكر
٢٢٦	كتاب البيوع
٢٢٨	فی بيان شروط البيع
٢٣٦	فی بيان بيع بالتعاطی
٢٥٣	فصل فيما يدخل فی البيع تبعا
	ومالا يدخل
٢٦٣	باب خيار الشرط
٢٨٣	باب خيار الرؤية
٢٩١	باب خيار العيب
٣١٨	باب البيع الفاسد
٣٢٥	فی بيان بيوع فاسدة
٣٤٧	فی بيان نفوذ بيع المشتری فاسدا
٣٥٧	فصل فی الفضولی
٣٦١	فی بيان تعداد بيع الموقوف
٣٦٧	باب الاقالة
٣٧٦	باب المرابحة والتولية
٣٨٠	فی بيان وجوب العيب للبائع
٣٨٢	فی بيان رد بغبن فاحش
٣٨٦	فصل فی التصرف
٣٩٣	فی بيان عدم تأجيل قرض
٣٩٥	فصل فی القرض
٤٠٢	باب الربا
	باب الحقوق

BELEDİYE
KÜTÜPHANESİ
No.

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

الجلد الخامس من ترجمة الطحطاوى على الدر المختار

بسم الله الرحمن الرحيم

﴿ باب العشر والخراج والجزية ﴾ وقتاكه مصنف والا جناب عليه
رحمة الملك الوهاب مستأمنك كنديله ذمى اولديغى نسنه‌يى بياندن فارغ
اولديسه ذمى اولديغنه نظرا ارضنه وظائف ماليه‌دن نه شى لازم اولديغى
بيانه آغاز وشروع ايتديده اشبو باب عشر وخراج وجزيه بيانندەدر ديدى
وارضك وظيفه‌سنى تتميما خراجله برابر عشريده ذكر ايلدى وعشرده عبادت
معناسى اولمغله آنى تقديم ومصرفلرى بر اولمغله جزيه‌يى‌ده اكا الحاق ايتدى
عشرلغنده اونده بردر خراج ارض وغلامك نماسندن خروج ايدن نسنه‌در
مجاز لغوى اوله‌رق ارض ورأسك وظيفه‌سندن امامك اخذ ايتديكى نسنه‌يه
اطلاق اولنور ذكر سبب واراده مسبب جهتسنه وامامه عشرو خراج وجزيه
واصل اولدقده آنى محل ومصرفلرينه بروجه شرعى صرف وبذل لازم
وواجبدر ايمدى محل ومستحقنه صرف ايدرسه ماوجبه‌سنى ادا ايتمش اولور
يوقسه وزرو وبالى كندونك اوزرينه اولور بس فى زماننا اخذ وصرف
ايدنلر شرع شريفده ونص منيفده ورودى وجهى اوزره ايده‌مدكلرندن ظالم
وفاسقدرلر ومنه الهداية والتوفيق * حموى مختصرا ﴿ ارض العرب ﴾ وهى من
حد الشام والكوفة الى اقصى اليمن ﴿ وما اسلم اهله ﴾ طوعا ﴿ او فتح
عنوة وقسم بين جيشنا والبصرة ﴾ ايضا باجماع الصحابة ﴿ عشرية

(لانه)

Belediye Kütüphanesi No.

لانه اليق بالمسلم ﴾ ارض عربكه شامله كوفه حدودندن اقصاى يمنه منتهى
امكنه واهالیسى طوعاكه بلاقتال وبلا دعوة الى الاسلام اسلامله مشرف اولان
وياعنوه كه قهر سيفله فتح اولنوب وعساكر ميانلرنده تقسيم اولنان بلاد
واجماع صحابه ايله يته بويله بصره عشريه‌در عشر مسلمه اليق واحرى اولمغله
﴿ وكذا بستان مسلم اوكرمه كان داره در دومر فى باب العاشر بأتم من هذا وحررناه
فى شرح الملتقى ﴾ ابتداى فتحده امام طرفندن كندويه تمليك اولنان دارينى
برمسلم بستان وياكرم اتخاذ ايلسه‌يته بويله عشريه اولور واشبو مسئله‌يه متعلق
بحث بوندن اتم واوفى اوله‌رق باب العاشرده سبقت ومرور ايلدى شارح
رحمه الله تعالى ديركه بوكادائر تحقيق وتفصيلى بز ملتقى اوزرينه اولان شرحمزده
تحرير ايلدك ﴿ وسواد ﴾ قرى ﴿ العراق وحده من العذيب ﴾ بضم ففتح قرية من قرى
الكوفة ﴿ الى عقبة حلوان ﴾ ابن عمران بضم فسكون قرية بين بغداد
وهمدان ﴿ عرضا ﴾ سواد قرى معناسنه مبتدا خراجية لفظى خبردر عراقدن
مراد عراق عربدركه كوفه وبصره وبغداد ونواحيلريدر ملتقى شرحنده مرسومدركه
دنيايكرمى درت بيك فرسخدر اون ايكى بيكى سودان ملكيدر سكزى رومك
اوچى فارسك برى عربكدر ايمدى نصفى سودانك ثلثى رومك ثمنى فارسك
ثلث ثمنى عربك ديمك اولور يعنى عراق قريه‌لرى خراجيه‌در ديمك
وعراقك حدوسنورى عرضا صيغهٔ تصغيرايله عذيبدنكه كوفه قرالرندن برقريه‌در
نهايتى بغداد ايله همدان ميانلرنده عقبهٔ حلوان بن عمران نام قريه‌يه دكدر
عمران عينك ضمى ميمك سكونيله ﴿ ومن العلث ﴾ بفتح فسكون فثلثة
قرية شرقى دجلة موقوفة على العلوية وماقيل من الثعلبة بفتح فسكون
غلط مصنف عن المغرب ﴿ الى عبادان ﴾ بالتشديد حصن صغير بشط البحر فى المثل ليس
وراء عبادان قرية مستصق ﴿ طولا ﴾ وبالايام اثنان وعشرون يوما ونصف وعرضه
عشرة ايام سراج ﴾ علث عينك فتحى لامك سكونيله وثاء مثلثه ايله يعنى عراقك
طولا سنورى علويه‌يه موقوفه دجله‌نك جانب شرقيسنده‌كى علث نام قريه‌دن
لب درياده تشديد ايله وتثنيه صيغه‌سيله عبادان نام برحصن صغيره دكدر
وضرب مثلده ليس وراء عبادان قرية واقعدر يعنى وراء عبادانده قريه يوقدر
بلكه بحر فارس واردر ديمك علث بدلنه ثعلبه مصنفك مغرب نام لغتدن
نقلا غلطيدر عراقك ايامله حدى سراجك بياننه نظرا طولا يكرمى
ايكى كون ونصف وعرضا اون كونلك مسافه‌در ﴿ وما فتح عنوة و ﴾ لم يقسم
بين جيشنا الامكة سواء ﴿ اقر اهله عليه ﴾ اونقل اليه كفار اخر ﴿ او فتح صلحا خراجية ﴾
لانه اليق بالكافر ﴾ دخى قهر اقلنجله فتح اولنوب وغزاة ميانه لرنده تقسيم

اولنیوب واهالیسی کندوده کرك اقرار واسکان اولنسون وکرك اجلا برلرینه
آخر کفار نقل اولنسون مکهٔ مکرمه نك غیری ویاخود صلحا فتح اولنان
مواضع خراجیه درکه آندن مقطوع برمقدار اقچه اخذ اولنور حاصلاتندن
عشر آلنمز کندولرینك حاللرینه بوجزیه مثللو حسبان وسزا اولنمین
﴿ وارض السواد مملوکة لاهلها یجوز بیعهم لها وتصرفهم فیها) هدایة وعند
الائمة الثلاثة موقوفة على المسلمین فلم یجز بیعهم فتح ﴾ ماراالذکر سواد عراق
ارضی اهالیلرینه مملوکه در کندولرینه بیعی وسائر هبة ووصیت واجاره
ووقف کبی آنده تصرفلری جائز اولور ائمهٔ ثلثه رحمهم الله تعالی نزدلرنده
ارض مرقومه مسلمین ایچون وقفدر کندولرینه بیعی جائز دکلدر ﴿ (ویجب
الخراج فی ارض الوقف) الا المشتراة من بیت المال اذا وقفها مشتریها فلا عشر
ولاخراج شرنبلالیة معزیا للبحر وکذا لولم یوقفها کما ذکرته فی شرح الملتقى
(والصبی والمجنون لو) کانت الارض (خراجیة والعشر لوعشریة) درر
ومر فی الزکاة ﴾ وقفك وصبینك ومجنونك ارضلری خراجیه اولورسه انده خراج
وعشریه اولورسه انده عشر واجب اولور الا بیت المالدن اشترا اولنان ارض
مشتریسی وقف ایدرسه انده عشر وخراج اولمز وملتقى شرحنده شارحك ذکرینه
نظرا وقف ایتمسه دخی مشتری مزبوره بنه عشر وخراجدن برنسنه لازم اولمز
وتحفهٔ مرضیه نام کتابده مسطوردرکه برشهرك اراضیسنی وقف ایدن واقف یا اول
شهرك اهالیسندن اولمغله فی الاصل اول ارضه مالك اولور و یامالك اولاندن
بوجه من الوجوه آنی تلقی واخذ ایتمش اولور و یابونلرك غیری اولور امدی
واقف بونلر اولدیغنه کوره ملکی اولمغله وقفیتنك صحتنده اصلا خفا یوقدر اما
من بوراتك غیری اولورسه یا اول ارض کندویه سلطانك انی اقطاعیله
ویا بیت المالدن شراسیله واصل اولور ایدی بوصورتده سلطانك ملکی اوله رق
اقطاع ایتمش اولورسه وقفی صحیح اولور یوق بیت المالك اولورسه اولمز
کذافی الاسعاف ﴿ وقالوا اراضی مصر والشام خراجیة ﴾ فقها بیوردیلرکه
مصر وشام اراضیسی خراجیه در زیرا هدایه ده مصر حدرکه حضرت عمر
رضی الله تعالى عنه سوادی وعمر وبن لعاص رضی الله تعالى عنه مصری
فتح بیوردقلرنده اصحاب کزین رضوان الله تعالى علیهم اجمعین محضرلرنده خراج
وضع بیوردیلر لکن مصرك فتحی صلحامی ویاعنوةمی اولدی بونده فقها میانلرنده
اختلاف اولندی ﴿ وفی الفتح المأخوذ الآن من اراضی مصر اجرة لاخراج
الا ترى انها لیست مملوکة للزراع کانه لموت المالکین شیئا فشیئا بلا وارث
فصارت لبیت المال وعلى هذا فلا یصح بیع الامام ولاشراؤه من وکیل

بیت المال لشئ منها لانه کوکیل الیتیم فلا یجوز الا لضرورة والعیاذ بالله تعالى
زاد فی البحر اورغب فی العقار بضعف قیمته على قول المتأخرین المفتى به ﴾ فتح
القدیرده مسطوردرکه فی زماننا مصرك اراضیسندن اخذ اولنان مبلغ
اجرتدر خراج دکلدر شوقدر وارکه اراضی زراع ایچون مملوکه در ظن اولنورکه
مقدمکی مالك ومتصرفلری شیئا فشیئا بلا وارث وفات ایتملریله بیت المال
ایچون اولمش اولور بناء علیه امامك اراضئ مشروحه یی بیعی وانی بیت
الماله متصرف قلدیغی وکیلی طرفندن شراسی صحیح اولمدی زیرا امام یتیمك
وکیلی کبیدر کندودن تصرف مرقوملر انجق ضرورت ومصلحت ضمننده
جائز اولور فی زماننا اراضی وبیت المالده بولنسان نابجا تصرف ومعامله لرك
سوء عاقبتندن جناب باری تعالى وتقدس حضرتلرینه صغنورز حسبنا الله
ونعم الوکیل وصاحب بحر امامك تصرفنك مساغنه ضرورت رخصتك اوزرینه
متأخرینك مفتى به اولان عقارده ایکی قات قیمتیله کندویه میل ورغبت اولنمق
قوللرینده زیاده ایلدی امدی اراضی اوچ قسم اولمش اولور بری ارض
خراجیه که کندودن امام طرفندن اخذ اولنان دراهم اولور بوکا خراج موظف
دینور وبری عشریه درکه مأخوذ کندوده خارجك بعضی اولورکه بوکا خراج
مقاسمه اطلاق اولنور وبری اشبو فتحدن منقول اراضی مملکت واراضی حوز
تعبیر اولنسان زمیندر تفصیلی طحطاویده مذکوردر ﴿ قلت وسیجیء فی باب
الوصی جواز بیع عقار الصبی فی سبع مسائل وافتى مفتی دمشق فضل الله
الرومی بان غالب اراضینا سلطانیة لانقراض ملاکها فآلت لبیت المال فتکون
فی ید زراعها کالعاریة انتهى ﴾ شارح رحمه الله تعالى دیرکه قریبا بدی
مواضعده صبینك عقارنك اجانبه وصینك بیعنك جوازی کلور ضعف قیمتیله
وصغیرك نفقه سی ویامیتك دینی ویاتنفیذی انجق کندودن اولان وصیت
مرسله سی ایچون ویاغله سی مؤنت ومصارفنی وفا ایتمسکله ویاخراب
ویانقصانندن خوف ویاید متغلبه ده اولمسیله امدی بوصورتلرده یتیمك
عقارنی بیعه جواز واردر وشام مفتیسی فضل الله الرومی افتا بیوردیلرکه
بزلرك اراضیلریمزك اکثری صاحبلری منقرض اولوب بیت المالك اولمسیله
سلطانیه درکه ایادئ زراعده عاریه کبیدرکه کندوده تصرف ملاحظه سنه
بیع کبی شیئه قادر اوله مزلر ﴿ وفی النهر عن الواقعات لواراد السلطان شراءها لنفسه
یأمر غیره بان یبیعها ثم یشتریها منه لنفسه انتهى واذا لم یعرف الحال فی الشراء من بیت المال
فالاصل الصحة وبه عرف صحة وقف المشتراة من بیت المال وان شروط الواقفین صحیحة
وانه لاخراج على اراضیها ﴾ ونهرده واقعاتدن نقل اولنمشدرکه سلطان

نصره الله تعالى اراضئ سلطانيه دن براراضى كندى نفسيچون اشترا مراد ايدنسه
وكيل بيت المال كبى برغيرى كسه يه آنى بيعله امر وانى كندى نفسيچون اشترا ايدر
واشبو منوال محرر اوزره بيت المالدن بروجه شرعى اشترا معلوم وبديدار اولمزسه
بنه اصل اولان صحتيدر وبونده اصل اولان صحت اولمغله مستبان اولديكه
بيت المالدن اشترا اولنان نسنه نك وقفى ووافقلرك شرطلرى صحيحه در
واتباعى واجبدر ومزبورلرك اراضيلرى اوزره خراجده بوقدر ❊ (وموات احياه
الذمى باذن الامام) اورضخ له كامر (خراجى ولو احياه مسلم اعتبر قربه) ماقارب الشئ
يعطى حكمه ❊ كندونك صاحبى اولميوب وبر احدك كنديله انتفاع
ايتمديكى زمينى بر ذمى امامك اذنيله احيا واعمار ايلسه ويا خود ماسبقده
مرور ايتديكى مثللو يامسلمينله برابر حربى اوزره قتال وياكندولرينه رهنمالغنه
مبنى كندويه بر مقدار ارض اعطا اولنسه اول ارض خراجيه در ابتداء كافر
اوزرينه وضع اولمغله ارض مزبورى اكر بر مسلم احيا ايدرسه برشيئه قريب اولنه آنك
حكمى وير يلور مقتضاسى قربنده كى خراجيه اولورسه اول دخى
خراجيه عشريه ايسه اولدخى عشريه اولور ❊ (وكل منهما) اى العشرية
والخراجية (ان سقى بماء العشر اخذ منه العشر الا ارض كافر تسقى بماء العشر)
اذ الكافر لايبتدأ بالعشر (وان سقى بماء الخراج اخذ منه الخراج) لان النماء بالماء ❊
اشبو موات مزبوره نك عشريه وياخراجيه نوعلرينك هربرى ماء عشر ايله سقى اولنورسه
اندن عشر اخذ اولنور الا ماء عشر ايله سقى اولنان كافرك ارضى دكل
زيرا كافر عشر ايله ابتدا اولنمز واكر مزبوره ارض ماء خراجله سقى اولنورسه
اندن خراج النور نماصو ايله اولمغله ❊ (وهو) اى الخراج (نوعان خراج مقاسمة
ان كان الواجب بعض الخارج كالخمس ونحوه وخراج وظيفة ان كان
الواجب شيئا فى الذمة يتعلق بالتمكن من الانتفاع بالارض كما وضع عمر رضى الله تعالى عنه
على السواد لكل جريب) هو ستون ذراعا فى ستين بذراع كسرى سبع قبضات
وقيل المعتبر فى كل بلدة عرفهم وعرف مصر التقدير بالفدان فتح وعلى الاول المعول بحر
(يبلغه الماء صاعا من بر او شعير ودرهما) عطف على صاع (من اجود النقود عينى) ❊
زميندن اخذ اولنان خراج ايكى قسمدر برى خراج مقاسمه در كه كندوده واجب اولان
خارجك بعضيسى اولور كه مثلا خمسى وياعشرى كبى بونده حق خارجه
تعلق ايدر زراعته تمكنه تعلق ايتمز حتى قصدى ارضى تعطيل ايتسه برشى
واجب اولمز بس بونك حكمى كيدر شوقدر وار كه خراج مصارفنه صرف اولنور
وبرى خراج وظيفه در كه كندوده واجب اولان ذمتده برشى اولور كه
ارضه انتفاعه تمكنه متعلقدر حضرت عمر رضى الله تعالى عنهك عراق قريه لرينه
كندويه صو بالغ اولان هر بر جريبكه هر بر ذراعى يدى قبضه اولان كسرى زراعيله

طولا وعرضا التمش ذراع ارضه بغداى ويا ار په دن بر صاع واجود نقوددن
بر درهم وضع بيوردقلرى مثللو بعضيلر جريبده معتبر اولان هر بر بلده نك عرف
وعادتيدر ديديلر مصرده عرف فدانله تقدير در معتمد اولان قول اولدر
زيرا قول ثانى يه نظرا تقاديرك اختلافيله واجبك اتحادى لازم كلور بو ايسه
باطلدر فدان فانك فتحى ودالك تشديديله چفت آلتى معناسنه در ❊ (ولجريب
الرطبة خمسة دراهم ولجريب الكرم او النخل متصلة) قيد فيهما (ضعفها) ❊
رانك فتحيله رطبه يونجه قاوون قارپوز خيارباذنجان امثالى شيلردر بونلرك
هر جريبنده بش درهم خراج واردر وبربرلرينه متصله وملتفه اولوب ميانلرينه
زرع ممكن اولميان باغ وباغچه نك هر جريبى ايچون رطبه نك خراجنك ايكى
قاتى واردر ❊ (ولما سواه) مما ليس فيه توظيف عمر (كزعفران وبستان) هو كل
ارض يحوطها حائط وفيها اشجار متفرقة ويمكن الزرع تحتها فلو ملتفة اى متصلة لايمكن
زراعة ارضها فهو كرم (طاقته) غاية الطاقة نصف الخارج لان (التنصيف عين انصاف
فلا يزاد عليه) فى خراج المقاسمة ولا فى الموظف على مقدار ما وظفه عمر رضى الله
تعالى عنه وان طاقته على الصحيح كافى ❊ مار الذكر زرع ورطبه وكرمك
ماعداسيكه كندوده حضرت عمر رضى الله تعالى عنهك توظيفى اولميان
زعفران وبستانكه كندوبى هر بر ديوار احاطه ايدوب وما تحتنى زرع ممكن اولوب
اشجار متفرقه صاحبى ارض كبى شيلر ايچون خراج طاقتى مقداريدر وطاقتك
غايت ونهايتى خارجك نصفيدر زيرا تنصيف عين انصافدر ابدى بونده
نصفك اوزرينه وخراج مقاسمه ده وموظفده هرنقدر ارضك طاقتى اولورسه ده
قول صحيح اوزره حضرت عمر رضى الله تعالى عنهك توظيف ايتديكى مقدارك
اوزرينه خراج زياده قيلنمز واكر بستان اشجار ملتفه صاحبى اولوب ارضنك
زراعتى ممكن اولمزسه اول كرمدر ❊ (وينقص مما وظف) عليها (ان لم تطق)
بان لم يبلغ الخارج ضعف الخراج الموظف فينقص الى نصف الخارج وجوبا
وجواز عند الاطاقة وينبغى ان لايزاد على النصف ولا ينقص عن الخمس حدادى ❊
بر ارضك حاصلاتى كندويه وضع اولنان خراج موظفك ايكى قاتى اوله ميوب
اكا تحملى اولمزسه وجوبا وعند الاطاقه جوازا حاصلاتك نصفنه دك
تنقيص اولنور ولايق بلكه واجب اولان خراج مقاسمه خارجك نصفى اوزره
زياده وخمسندن نقصان اولمامقدر ❊ وفيه لو غرس بارض الخراج كرما
او شجرا فعليه خراج الارض الى ان يطعم وكذا لو قلع الكرم وزرع الحب
فعليه خراج الكرم واذا اطعم فعليه قدر مايطيق ولا يزيد على عشرة دراهم
ولا ينقص عما كان ❊ حداديده مرسومدر كه بركسه اراضئ خراجيه يه باغ

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

وباشجر غرس ایلسه اوزرینه اول باغدن ویا باغچه‌دن میوه حاصل اولوب
اطعام اولنه‌یه‌دك اول ارضه زرع خراجیكه مثلا برصاع غله بردرهم اداسی
لازم اولور ینه بویله برباغ قلع اولنوب برینه حبوبات زرع اولنسه اوزرینه
دائما باغ خراجی لازم اولور اعلایه قادر ایكن ادنایه میل ایتمش اولمغله فتاوای
هندیه‌ده مسطوردركه فقها یوردیلركه بركسه من غیر عذر اخس امرینه
مباشرت ایتسه كندونك اوزرینه اعلانك خراجی لازم اولور مثلا بركسه‌نك
زعفران زرع اولنور ارضنه آنی زرع ایتمیوب سائر حبوبات زرع ایلسه
اوزرینه زعفران خراجی لازم اولور لكن بو برمسئله دركه تعلم اولنوب
افتا اولنماملی اموال ناسه ظلمه‌نك طمعنی دفع ایچون * كذا فی الكافی * وقتاكه
مارالذكر كروم واشجار مغروسه‌دن اطعام اولنوب میوه‌دار اولدقده مزبور
غارسك اوزرینه اول باغ وباغچه‌نك طاقت كتوروب تحملی مقداری خراج
وضع اولنور واون درهمك اوزرینه زیاده قلنمز وذاتنده جریبنه وضع
اولنان بردرهمله برقفیزدن نقصانده اولمز ﴿ وكل مایمكن الزرع تحت شجره
فبستان ومالایمكن فكرم واما الاشجار التی علی المسناة فلا شئ فیها انتهی ﴾
هربوبغچه‌كه اشجارینك ماتحتنه زراعت ممكن اولور اول بستاندر ممكن اولمیان
كرمدر ومیمك ضمی ونونك تشدیدیله مسناكه صوبندی وخرقی اوزره
غرس اولنان اشجارلرك میوه‌لرنده عشر وخراجدن برشئ یوقدر حدادینك
نقلی بونده نهایت بولدی ﴿ وفی زكاة الخانیه قوم شر واضیعة فیها كرم
وارض فشری احدهما الكرم وآخر الاراضی واراد واقسم الخراج فلومعلوما
فكما كان قبل الشراء والا كأن كان جملة فان لم تعرف الكروم الاكروما
قسم بقدر الحصص ﴾ خانیه‌نك زكات بحثنده مصرحدركه برقوم برانبرو یورد
وعقار اشترا ایتسه‌لركه انده باغ وباغچه وارض واردر امدی اول قومك
بری كرومی واخری اراضی‌یی اشترا ومیانلرنده خراجك تقسیمنی مراد ایتسه‌لر پس
هربرلرینك ذاتنده اولان خراجلری معلوم اولورسه الآن شرادن مقدم
اولدیغی كبی كما كان كرم وارضه خراج وضع اولنور یوق هربرلرینك فی الاصل
خراجلری معلوم اولمزسه خراج ارض وكرمك جمله‌سنك اولمسی كبی اولورسه
انجق كروم اولدرق معروف ومشهور اولان نوعه كروم وارض اوله‌رق مشهور
اولانه ارض خراجی حصه‌لری مقدارنجه وضع وتقسیم اولنور قوم اسم جمعدر
احدهما قرینه‌سیله كندوایله مجازا تثنیه اراده اولنور شرواده كی واوجمع
اسم جمعك صورتنه نظرادر ﴿ قریة خراجهم متفاوت فطلبوا التسویة
ان لم یعلم قدره ابتداء ترك علی ماكان ﴾ برقریه‌نك خراجلری متفاوت اولوب

اهالیٔ قریه‌دن خراجی اكثر اولان سائرلری ایله بینلرنده خراجك تسویه‌سنی
مطالبه ایتسه‌لر امدی اول امرده خراجك مقداری نامعلوم اولوب وضعی
تسویه ویاتفاوت اوزره اولدیغی معلوم اولمزسه مقدمكی اولدیغی حال
اوزره ترك اولنور واكر فی الاصل نه حال اوزره خراج وضعی بیلنورسه انكله
عمل اولنور ﴿ ولاخراج ان غلب الماء علی ارضه اوانقطع) الماء (اواصاب
الزرع آفة سماویه كغرق وحرق وشدة برد) الا اذا بقی من السنة مایمكن
الزرع فیه ثانیا ﴾ برارضك اوزرینه صویك غلبه‌سی ویاانقطاعی
ویاغرق ویاحرق وشده‌برد سببیله زرعه برآفة سماویه اصابت ایتسه
اول ارضه خراج اولمز الا اول سنه‌دن كندوده ایكنجی مرده زرع ممكن اولور
مدت باقیه اولورسه خراج ایجاب ایدر فتوی مدة مشرو حه‌نك اوچ ماه
اولمسنه‌در ﴿ (اما اذا كانت) الافة (غیر سماویة) ویمكن الاحتراز عنها
(كاكل قردة وسباع ونحوهما) كانعام وفارودودة بحر (اوهلك) الخارج
(بعد الحصاد لا) بسقط وقبله یسقط ولوهلك بعضه ان فضل عما انفق
شئ اخذ منه مقدار مابینا مصنف سراج وتمامه فی الشرنبلالیة معزیا للبحر
قال وكذا حكم الاجارة فی الارض المستأجرة ﴾ واكر آفت كندودن ممكن اولان میمون
ویرتجی حیوانات امثالی مرعاده اوتلیان قیون وكچی ودوده وقورد مثللو بهایمك
اكل واتلافی كبی آفة غیرسماویه اولورسه ویاخود خارج بعد الحصادا
هلاك اولورسه خراج ساقط اولمز قبل الحصاد خارج هلاك اولورسه خراج
ساقط اولور لكن برازی دفعلری ممكن اولمیان جراد ودوده وفاره وقرده ونمله
مثللولرده آفة سماویه‌دندردیدی واكر خارجك بعضیسی هلاك اولورسه امدی
زارعك انفاق وصرف ایتدیكی مصارفندن برمقدار شی زیاده اولوب
ارترسه اندن ماسبقده بیان اولندیغی وجه اوزره هرجریب ایچون برقفیز
ایله بردرهم مقداری اخذ اولنور مصنفله سراج بوبلجه ذكر ایلدی واشبو
بحثك تمام وتفصیلی بحره نسبتله شرنبلالیه‌ده‌در وشرنبلالیه صاحبی
ارض مستأجره‌ده اجاره‌نك حكمیده بنه بویلجه دردیدی
لكن خراجله اجاره میانلرنده فرق واركه اجاره‌ده استیفای منفعت ایتدیكی
مدتك اجاره‌سی واجب ایده‌مدیكی مدتككی ساقطدر خراج بویله دكلدر
استیفای منفعت ایتدیكی مدتك خراجی دخی ساقطدر ﴿ (فان عطلها صاحبها
وكان خراجها موظفا او اسلم) صاحبها (او اشتری مسلم) من ذمی (ارض خراج
یجب) الخراج ﴾ خراج موظف اولان برارضی صاحبی تعطیل ایلسه ویاخود
صاحبی شرف اسلامله مشرف اولسه ویاخود برمسلم برذمیدن

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

ارض خراجی اشترا ایلسه من بو رلرك هر برلرینه خراج واجب اولور ❊ (ولو منعه انسان
من الزراعة اوکان الحراج) خراج (مقاسمة لا) یجب شیء سراج وقد علمت
ان المأخوذ من اراضی مصر اجرة لاخراج فما یفعل الان من الاخذ من الفلاح
وان لم یزرع ویسمی ذلك فلاحة واجباره علی السکنی فی بلدة معینة یعمر داره ویزرع
الاراضی حرام بلاشبهة نهر ❊ صاحب ارضی زراعتدن برکسه منع ویاخود
ارضك خراجی خراج مقاسمه اولسه ایمدی صاحب ارضك تعطیلیله
کندویه برشی واجب اولمز اولکنده زراعته قادر اولیوب ایکنجیده حق عین
خارجه تعلق ایدوب خارج بولنمغین وماسبقده معلومك اولدیکه اراضیء مصردن
اخذ اولنان اجرتدر خراج دکلدر ایمدی فی زماننا اراضیء مصرده فلاحلردن
هر نقدر زراعت ایتزلرسه فلاحت نامنه اولان اخذ وکندولرینی بلدهء معینه ده
سکناوانی اعمار وزرع اوزرینه اجبار بلاریب حرامدر ❊ ونحوه فی الشرنبلالیة
معزیا للبحر حیث قال وتقدم ان مصر الآن لیست خراجیة بل بالاجرة فلا شیء
علی من لم یزرع ولم یکن مستأجرا ولاجبر علیه بتسییها فما یفعله الظلمة من الاضرار
به حرام خصوصا اذا اراد الاشتغال بالعلم ❊ ومضمون مشروحك مثلی بحره
نسبتله شرنبلالیه ده مرسومدرکه صاحب بحر دیدیکه ماسبقده تقدم ایتدیکه
مصر الآن خراجیه دکلدر بلکه کندوده کی مزارعه اجرتله در ایمدی اراضیسنی
بروجه شرعی استیجار وزراعت ایتمیان کسه یه شرعا برشی لازم اولمز مجرد اراضیبی
کندولرینه ویروب کندولرینی اکاصالی ویرمکله جبر اولنمزلر بس الآن ظلمه‌نك
فلاحه ایتدکلری اضر ارحرامدر باخصوص تحصیل علم وکمال داعیه سنده
بولنان کسه‌لره مانع اولوب کندولرینی جبرا فلاحته اغرا اقبح ظلمدر
❊ وقالوا لوزرع الاخس قادرا علی الاعلی کزعفران فعلیه خراج الاعلی وهذا یعلم
ولایفتی به کیلا یتجرأ الظلمة ❊ فقها بیوردیلرکه متصرف ارض زعفران مثلو
اعلی یی زرعه قادر ایکن سا ترا خس اولان مزروعاتی زرع ایتسه کندونك
اوزرینه اعلانك خراجنی تأدیه لازم اولور لکن اشبو مسئله تعلم اولنوب
افتا اولنمالیکه حتی خراج اخذینه مأمور اولان ظلمه ناسك اموالنی اخذه
جسارت ایتمیه‌لر ❊ (باع ارضا خراجیة ان بقی من السنة مقدار ما یتمکن المشتری
من الزراعة فعلیه الخراج والا فعلی البائع) عنایة ❊ برکسه متصرف اولدیغی
ارض خراجیه یی دیکره بیع ایتدکده اکر سنه‌دن مشتریه انده زراعت ایده جك
وقت باقی اولورسه ایمدی خراج انك اوزرینه لازم اولور یوقسه بایعك اوزرینه
اولور مفتی به اولان قول اوزرینه ومدهء مشروحه اوج ماهدر ❊ (ولا یؤخذ العشر
من الخارج من ارض الخراج (لانهما لا یجتمعان خلافا للشافعی ❊ اراضیء

خراجیه‌دن حاصل اولان غلالدن عشر اخذ اولنمز رسول الله صلی الله تعالی علیه
وسلمك { لا یجتمع عشر وخراج فی ارض مسلم } قول شریفنه بناء عشر ایله خراج جمع
اولنمغین اما امام شافعی ایچون اختلاف واردر ❊ (ولا یتکرر الخراج بتکرر الخارج
فی سنة لو موظفا والا) بان کان خراج مقاسمة (تکرر) لتعلقه بالخارج حقیقة
(کالعشر) فانه یتکرر ❊ اکر خراج موظف اولورسه برسنه‌ده خارجك تکرری ایله
خراج تکرر ایتمز واکر خراج مقاسمه اولورسه خراج عشرکبی حقیقة خارجه تعلق
ایتمکله تکرر ایدر امدی خراجده مجرد تمکنله لازم اولمغله کندوده شدت اولدی وبرسنه‌ده
خارج هر نقدر تکرر ایدرسه‌ده خراجك عدم تکرری اعتباریله خفت اولدی
وعشرك خارجده تکرر اعتباریله متکرر اولمسیله کندوده شدة وعین خارجه
تعلق اعتباریله خفت اولدی ❊ (ترك السلطان) او نائبه (الخراج لرب الارض)
او وهبه له ولو بشفاعة (جاز) عند الثانی وحل له لو مصرفا والا تصدق به
به یفتی وما فی الحاوی من ترجیح حله لغیر المصرف خلاف المشهور ❊ سلطان
نصره الله تعالی ویا نائبی صاحب ارضه خراجی ترك ویا هبه ایلسه هر نقدر
شفاعتله اولورلرسه‌ده امام ثانی‌یه کوره جائز اولور وکندوسی مصرف اولورسه
آنی اکل ایدر والا آنی تصدق ایدر انجق بو قول ایله فتوی ویریلور وحاویده
ذکر اولنان مصرف اولمدیغنه نظراده کندویه حلی قولی خلاف مشهوردر
❊ (ولو ترك العشر لا) یجوز اجماعا ویخرجه بنفسه للفقراء سراج خلافا لما
فی قاعدة تصرف الامام منوط بالمصلحة من الاشباه معزیا للبزازیة فتنبه ❊
واکر عشری صاحب ارض ایچون ترك ایدرسه اجماعا جائز اولمز بنفسه فقرا ایچون
آنی اخراج ایدر اختلاف اشباهك فی قاعدة تصرف الامام منوط
بالمصلحة بحثنده بزازیه‌یه نسبتله ذکر اولنان مضمون ایچوندر متنبه اول
وبزازیه‌نك عبارهسی یجوز ترك العشر لمن هو علیه غنیا کان او فقیرا لکن لو کان غنیا ضمن
السلطان العشر من بیت مال الخراج لبیت مال الصدقة لا لو فقیرا در ❊ وفی النهر
یعلم من قول الثانی حکم الاقطاعات من اراضی بیت المال اذ حاصلها ان الرقبة
لبیت المال والخراج له وحینئذ فلا یصح بیعه ولا هبته ولا وقفه نعم له اجارته تخریجا
علی اجارة المستأجر ❊ ونهرده مذکوردرکه اشبو امام ثانینك مار الذکر خراجی
مصرفنه ترك وهبه‌نك جوازی قولندن بیت المالك اراضیء اقطاعاتکه
امامك ارض خراجیه‌نك بعضیسنی بعض کسه‌یه آنکله انتفاع ایچون اعطاسنك
حکمی معلوم اولدی بو امام ثانی قتنده جائزدر اکر منعم علیه مصرف اولورسه
زیرا بونك حاصلی رقبه بیت المال ایچون وخراج کندی ایچون اولقدر بوکا کوره
بیعی وهبه‌سی ووقفی صحیح اولمز بلی اجارهسی مستأجرك اجاره سنه تخریجا

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

جائز اولور ❊ ومن الحوادث لواقطعها السلطان له ولاولاده ونسله وعقبه على ان من مات منهم انتقل نصيبه الى اخيه ثم مات السلطان وانتقل من اقطع له فى زمان سلطان آخر هل يكون لاولاده لم اره ومقتضى قواعدهم الغاء التعليق بموت المعلق فتدبره ❊ بعض وقوعبولان حادثه ووقعه لردندركه بر ارضى سلطان بركمسه‌نك كندوسنه واولاد واعقاب ونسلنه اقطاع وانعام ايتسه كه اولادندن برى وفات ايتدكده نصيبى قرنداشنه انتقال ايتمك اوزره بعده اول سلطان انتقال دار بقا ايتسه امدى كندويه اقطاع اولنان كمسه سلطان آخرك وقتنه انتقال ايلسه كندونك اولادیچون اول اقطاعدن نصيب اولورمى شارح رحمه الله تعالى ديركه بن فقهانك بوكا دائر بر كلامنى كورمدم لكن ظاهر اولان اقطاعات مشروحه‌نك اولاد ايچون اولمسيدر انلر اصالة مقطوع لهم اولوب بطريق التعليق اولمدقلرينه بناءً اما مقتضاى قواعد فقهاء معلقك موتيله تعليقكه ان مات منهم قوليدر الغاسيدر ❊ ولواقطعه السلطان ارضا مواتا اوملكها السلطان ثم اقطعها له جاز وقفه لها والارصاد من السلطان ليس بايقاف البتة ❊ بركمسه‌يه سلطان نصره الله تعالى كندو ايله انتفاع اولنميان خرابه مشرف بر ارضى اقطاع اول دخى كندونك اذنيله انى احيا واعمار وياخود سلطان ارض مزبوره‌يى نفسيچون احيا بعده اول كمسه‌يه انى اقطاع ايلسه اول كمسه ايچون انى وقف جائز اولورا كاملك حقيقيله مالك اولمغله انده ملاك تصرفنك كليسى جائز اولور ارصادكه طرف سلطنت سنيه‌دن بعض بيت المالدن استحقاقى اولان علما وفقرا ومؤذن ومدرس امثالى كمسه‌لره ماهيه ووظيفه احراز وتخصيصى البته ايقافكه وقف دكلدر زيرا وقف انجق مالكدن صحيح اولور اما اشبو ارصاد محلنه اوليجق جائز ومشروعدر نقضى نامشروعدر مانع ارزاق اولمقدر زيرا بيت المال مصالح مسلمين ايچون موضوعدر ❊ وفى الاشباه قبيل القول فى الدين افتى العلامة قاسم بصحة اجارة المقطع له وان للامام ان يخرجه متى شاء وقيده ابن نجيم بغير الموات اما الموات فليس للامام اخراجه عنه لانه تملكه بالاحياء فليحفظ ❊ اشباه هذه القول فى الدين كلامنك ماقبلنده مذكوردركه علامه قاسم كندويه بر ارض اقطاع اولنان كمسه‌نك اجاره‌سنك صحتيله وامام هرنه‌زمان ديلرسه اول مقطوع لهك يدندن اول ارضى اخراج ايدر ديو افتا ايلدى وابن نجيم اخراج مزبورى ارضك عدم مواتيله قيدلدى اما ارض مواتى احياسيله تملكنه بناءً انى امام ايچون يدندن اخراج يوقدر والله سبحانه وتعالى اعلم واستغفر الله العظيم

(فصل فى الجزية)

اشبو جزيه خراجدن نوع ثانيدر اولجى اسلامه كلسه‌لر دخى كندولرينه واجب اولمغله قوتنه بناءً تقديم اولندى اما جزيه انك خلافنه‌در ❊ هى لغة الجزاء لانها جزت عن القتل والجمع جزى كلحية ولحى وهى نوعان (الموضوع من الجزية بصلح لا) يقدر ولا (يغير) تحرزا عن الغدر ❊ جزيه لغتده جزا معناسنه‌در زيرا قتل مقامنه كندى قائمه وكافيه‌در كندويى قبول ايدندن قتل ساقط اولور جمعى جزى‌در لحيه ايله لحى كبى واشبو جزيه ايكى نوعدر برى صلح وتراضيله وضع اولنانلردركه بوغدردن تحرز ايچون تغيير وتبديل اولنمز وتراضيله بولنمغله اندن عدول اولنوب مجدد اتقدير اولنمز رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم نصاراى بنى نجرانله بيك ايكيوز حله جزيه اوزره مصالحه اولديلر واشبو جزيه كفر اوزره كندولرى تمكين ايچون دكلدر بلكه كندولرينك اوزرلرينه واجب اولان قتلى اسقاط ايچوندر بوايسه جائزدر عوض اخذيله قصاصى اسقاط كبى جزيه اخذينك جوازينه الله جليلك {حتى يعطوا الجزية عن يد وهم صاغرون} نظم شريفى دلالت ايدر ❊ (وماوضع بعدما قهروا واقروا على املاكهم يقدر فى كل سنة على فقير معتمل) يقدر على تحصيل النقدين باى وجه كان ينابيع وتكفى صحته فى اكثر السنة هداية (اثنا عشر درهما فى كل شهر درهم ❊ وبر قسمده كندولرى مقهور ومغلوب واملاكلرى كندولرينه اقرار اولندقدنصكره كندولرينه وضع اولنان جزيه‌در بونده كندولرينك رضالرى شرط دكلدر بونده هر برسنه‌ده كرك حرفت وكرك خدمتله قنغى طريقله نقدين تحصيلنه قادر اولورسه اولسون هر بركار وكسبه مقتدر اولان فقير اوزره اون ايكى درهم تقدير اولنوركه بهر ماهده بر درهم اولور معتمل مكتسب معنا سنه وسنه‌نك اكثرنده صحتى جزيه تقديرينه كفايت ايدر اما سنه‌نك اكثرنده مريض اولوب اكتسابه قادر اولمزسه اكا جزيه واجب اولمز ❊ (وعلى وسط الحال ضعفه) فى كل شهر درهمان (وعلى المكثر ضعفه) فى كل شهر اربعة دراهم وهذا للتسهيل لالبيان الوجوب لانه باول الحول بناية ❊ وهر بر وسط حال اولان اهل ذمته فقير مسفورك ايكى قاتيكه بهر شهرده ايكى درهم ومكثركه وسع حالى اولان فرقه‌يه آنك ضعفيكه بهر ماهده درت درهم تقدير اولنور واشبو ماهله بيان تسهيل ايچون يوقسه وجوبنى بيان دكلدر زيرا اصل وجوبى سنه‌نك ابتداسنده‌در اداسنك وجوبى اخر حولده‌در نهايتى نماز كبى ابتداء حولده

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

وجوب موسعله واجب اولور آخرنده اداسی مضیقا واجب اولور {(ومن ملك
عشرة آلاف درهم فصاعدا غنی ومن ملك مأتی درهم فصاعدا متوسط ومن ملك
مادون المأتين اولا يملك شيئا فقير) قاله الكرخی وهو احسن الاقوال وعليه
الاعتماد بحر واعتبر ابوجعفر العرف وهو الاصح تتار خانية ويعتبر وجود هذه
الصفات فی آخر السنة فتح لانه وقت وجوب الاداء نهر} اشبو جزيه‌ده
اون بيك درهم وزياده‌يه مالك اولان غنيدر وايكيوز درهمه وزياده‌يه مالك اولان
متوسطدر وايكيوزدن مادونه وياهيچ برشيئه مالك اولميان فقيردر بو بيانی امام
كرخی ديدی واحسن اقوال بودر واعتماد بونك اوزرينه‌در وابو جعفر عرفی
اعتبار ايلديكه بر بلده اهاليسنك عرفلرنده غنی ويا فقير وياوسط عد ايتدكلری
كمسه اوبله‌در ديدی اصح اولانده بودر وبو صفاتلرك وجودنده اعتبار آخر
سنه‌يه‌در اداسنك وجوبنك وقتی اولمغله {(وتوضع علی كتابی) يدخل فی اليهود
السامرة لانهم يدينون بشريعة موسی عليه السلام وفی النصاری الفرنج
والار من واما الصابئة ففی الخانية تؤخذ منهم عنده خلافا لهما} اهل
كتابه جزيه وضعی مشروعدر سامره طائفه‌سی موسی عليه الصلاة والسلامك
شريعتيله متدين وعامل اولدقلرينه بناء يهود قومنده وفرنكله ارمنی نصارا‌ده
داخل اولورلر واما صابئه كه انجيل وتوراتی وياتوراتله زبوری اعتقاد ايدن
طائفه‌دن امام اعظم رحمه الله تعالی قتنده جزيه اخذ اولنور امامين ايچوندر
اختلاف مشار اليهما طائفه مرسومه كواكبه عبادتلرينه بناء عبده اوثان
كبی اولدی ديديلر {(ومجوسی) ولو عربيا لوضعه عليه الصلاة والسلام
علی مجوس هجر (ووثنی عجمی) لجواز استرقاقه فجاز ضرب الجزية عليه}
دخی مجوسيكه آتش پرست اولان كمسه‌لره هرنقدر عربی اولورلرسه‌ده جزيه
وضع اولنور رسول الله صلی الله تعالی عليه وسلم قحطينله هجر كه بحرينده‌ن
بر بلده‌نك مجوسيلری اوزره وضع جزيه بيوردقلرينه بناء دخی عربك ماعداسی
بوت پرست اولان طائفه‌يه جزيه وضع اولنور انلرك استرقاقلری جائز اولمغله
كندولرينه جزيه وضعيده جائز اولدی وثن اغاج وطاش والتون وكموش
امثالی جثه صاحبی اولان شيلردن منحوت ومصنوع پوتدر جمعی اوثاندر
{(لا) علی وثنی (عربی) لان المعجزة فی حقه اظهر فلم يعذر (ومرتد) فلا يقبل
منهما الا الاسلام او السيف ولو ظهرنا عليهم فنساؤهم وصبيانهم فیء}
عربدن بوت پرست اولان كمسه‌لره جزيه وضع اولنمز معجزه نبوی كندولری
حقلرنده بك ظاهر وباهر اولمغله كفرلری اغلظ اولديده عذرلری مقبول اولمدی زاير
رسول الله صلی الله تعالی عليه وسلم كندولرينك ميانلرنده ظاهر وتابان وقرآن
عظيم الشان لغتلری اوزره نازل ودرخشان اولمغله معنای شريفنه عالم وفصاحت

وبلاغت وجوهرينه عارف اولديلرده الله عظيم الشان كندولرينه تغليظ
بيوروب حقلرنده {تقاتلونهم او يسلمون} ايه كريمه‌سنی انزال بيوردی دخی مرتد
اوزرينه جزيه وضع اولنمز بونلردن انجق يا اسلام مقبول وياسيفه حواله اولنور بس
مرقوملرك اوزرينه غالب وظفرياب اولندقده نسا وصبيانلری فیء وغنيمت اولنور
شوقدر واركه مرتدلرك نسا وصبيانلری اسلامه جبر اولنورلر {(وصبی
وامرأة وعبد) ومكاتب ومدبر وابن ام ولد (وزمن) من زمن يزمن زمانة نقص
بعض اعضائه اوتعطل قواه فدخل المفلوج والشيخ العاجز} وصبی وعورت
وعبد ومكاتب ومدبر وام ولدك اوغلو وزمنكه بعض اعضاسی نقصان
وياقوالری معطل اولان كمسنه‌لره جزيه وضع اولنمز ايمدی مفلوج وشيخ فانی زمنده
داخلدر واصل جزيه‌نك وضعی قتلی اسقاط ايچوندر بس قتلی واجب اولميان كمسه‌يه
جزيه وضع اولنمز الاماليكه ويارأی وتدبير ايله اعانه ايدرسه بومقوله كمسه‌لره جزيه وضع اولنور
{(واعمی وفقير غير معتمل وراهب لايخالط) الناس لانه لايقتل والجزية لاسقاطه وجزم
الحدادی بوجوبها ونقل ابن الكمال انه القياس ومفاده ان الاستحسان بخلافه فتأمل}
دخی اعمی واكمه وكاروكسبه قادر اولميان فقير وناسه اختلاطی اولميان
عابد نصاری قتل اولنمدقلرندن اشبو مرسومونه جزيه اولماز جزيه قتلی اسقاط
ايچوندر حدادی راهبه جزيه‌نك وجوبيله جزم وابن كمال قياس اولان وجوبدر
ديو نقل ايلدی بوندن فهم اولنان استحسان بونك خلافنده‌در {(والمعتبر
فی الاهلية) للجزية (وعدمها وقت الوضع) فمن افاق اوعتق اوبلغ او برئ
بعد وضع الامام لم توضع عليه (بخلاف الفقير اذا ايسر بعد الوضع حيث توضع عليه)
لان سقوطها لعجزه وقد زال اختيار} جزيه‌يه اهليت وعدم اهليتده
اعتبار وضع وقتنده‌در امدی امامك جزيه‌يی وضعندنصكره مجنون افاقت بولوب
وياعبد عتق وياصبی بالغ ويامريض صحتده اولسه مجددا مربورلر اوزرينه جزيه
وضع اولنمز حتی اول سنه مرور ايتمدكجه اما فقير بونك خلافنده‌دركه بعد الوضع
يسر حال بولسه انك اوزرينه مجددا جزيه وضع اولنور سقوطی عجزندن ناشی
اولمغله حال بوكا كوره زائل اولدی {(وهی) ای الجزية ليست رضی منا
بكفرهم كما طعن الملحدة بل انما هی (عقوبة) لهم علی اقامتهم (علی الكفر)
فاذا جاز امهالهم للاستدعاء الی الايمان بدونها فبها اولی وقال تعالی حتی يعطوا
الجزية عن يدوهم صاغرون واخذها عليه الصلاة والسلام من مجوس هجر
ونصاری نجران واقرهم علی دينهم} مصنف والا جناب جزاه الله تعالی
يوم الحساب بعض ملاحده طرفندن ايراد اولنان اشبو جزيه اخذی معصيت
اولان كفر اوزرينه تمكنه عوض اخذيدر نيجه جائز اولور زانيله زانيه ميانلرينی
تخليه‌يه عوض اخذی كبی ديو سؤاله جواب بيوركه جزيه اخذی ملاحده‌نك

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

دیدکاری کبی کندولرینی کفر اوزره تمکین وکفرلرینه رضا دکلدر بلکه
کندولرینک کفر اوزره اقامتلرینه کندولرینه عقوبت واذلال وصغار در
واسلامه داعیدر وقصاص کبی قتل واجبی اسقاط ایچوندر پس کندولرینی
ایمانلرینی استدعا ایچون جزیه سز امهال جائز اولدقده جزیه ایله امهال
بالطریق الاولی در نتکم آیت کریمه ورسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمك
مجوس هجر ونصارای نجراندن جزیه‌یی اخذی وکندولرینی دینلری اوزره
اقرارلری ده جوازه دلیلدر ابن عباس عم خیر الناس نظم جلیلك تفسیرنده بیورمشلرکه
جزیه ادا ایدنلر بالذات کندی اللریله ماشین اوله‌رق بندسز وغیر واسطه‌سیله
ارسالسز اعطا وادا ایتملیلر صاغرون مقهورون ذلیلونله مفسردر نجران
یمنده همدان بلادندن بر بلده‌نك اسمیدر وکندولرینه طرف شارعدن اشبو
استمهال محاسن وفضائل اسلامی کوروب اکا میل ومحبت ودخول ایتسونلر
ایچوندر ❊ ثم فرع علیه بقوله (فتسقط بالاسلام) ولو بعد تمام السنة و یسقط
المعجل لسنة لا لسنتین فیرد علیه‌سنه خلاصة (والموت والتکرار) للتداخل
کما سیجیء (والعمی والزمانة وصیرورته) فقیرا او (مقعدا اوشیخا کبیرا لایستطیع
العمل) ❊ بوندنصکره مصنف کتاب علیه رحمة الملك الوهاب جزیه‌نك کفر اوزره
عقوبت اولمسنه فتسقط بالاسلام قولیله مسئله تفریع بیوررکه هرنقدر
سنه‌نك تمامندنصکره اولورسه ده جزیه ادا ایدن کمسه‌نك شرف اسلامله
مشرف اولمسیله جزیه‌سی ساقطه اولور زیرا جزیه کفره عقوبت ایچون ایدی
اول ایسه زائل اولدی وسنه‌نك بعد بتندن مراد تمامه مقارنتیدر زیرا سنه‌نك
تمامندن مدة یسیره دنصکره اسلامه کلسه سقوط قبل الاسلام تکرر ایله اولور
اسلامله اولمز و برسنه‌نك معجل اولان جزیه‌سیکه سنه‌نك ابتداسنده ادا اولنان
ساقط اولورکه صکره اول سنه اسلامله مشرف اولسه کندویه اندن برشی رد
اولنمز اما ایکی سنه‌نك جزیه‌سنی تعجیل ایدوب بردن ادا بعده اسلامه کلسه
برسنه‌نك که ایکنجی سنه‌نك جزیه‌سی کندویه کیرو رد اولنور اوزرینه واجب
اولمدیغندن و بعد الموت عقوبت دنیوی اقامت اولنمغین موتله ده جزیه ساقطه
اولور دخی تداخله بناءً تکرر ایله نتکم قریبا کلور وعمی وزمانت وفقیر وکتورم
وعمله مقتدر اولمیان شیخ کبیر اولمغله دخی جزیه ساقطه اولور ❊ ثم بین التکرار
فقال (واذا اجتمع علیه حولان تداخلت والاصح سقوط جزیة السنة الاولی
بدخول) السنة (الثانیة) زیلعی لان الوجوب باول الحول بعکس خراج
الارض ❊ بوندنصکره مار الذکر کندو ایله جزیه‌نك ساقطه اولدیغی تکراری
بیان ایدرکه خراج کذار اولان کمسه‌نك اوزرینه ایکی سنه مجتمع اولوب

جزیه‌سنی ادا ایتمزسه تداخل ایدر واصح اولان سنهٔ ثانیه‌نك دخولیله
سنهٔ اولینك جزیه‌سنك سقوطیدر زیرا بونده وجوب خراج ارضك عکسنه
ابتدای حولده در نهایتی اداسی آخر حولده واجب اولور اما خراج ارض
آخر حولده واجب اولور ❊ (ویسقط الخراج) بالموت فی الاصح حاوی و
(بالتداخل) کالجزیة (وقیل لا) یسقط کالعشر وینبغی ترجیح الاول لان
الخراج عقوبة بخلاف العشر بحر قال المصنف وعزاه فی الخانیة لصاحب المذهب
فکان هو المذهب وفیها لایحل اکل الغلة حتی یؤدی الخراج ❊ قول اصحده
موتله وتداخل ایله جزیه کبی خراج ارضده ساقط اولور وتداخل انجق ایکنجی
سنه‌نك آخرنده تحقق ایدر وجوب آنکله اولمغله عند البعض عشر کبی ساقط
اولمز لکن اختلاف صاحب ارضك زراعتندن عجزینه نظرادر زیرا عدم عجزی
صورتنده اتفاقا خراج اخذ اولنور و خراج عقوبت اولمغله لایق اولان قول اولی
ترجیحدر اما عشر بونك خلافنده در مصنف رحمه الله تعالی دیرکه خانیه صاحبی
بو قولی امام اعظمکدر دیدی امدی مذهب اودر خانیه ده مسطوردرکه
صاحب ارضه خراجنی ادادن مقدم ارضك غله‌سندن اکلی حلال دکلدر عشرده
بونك کبیدر خراج اخذ ایدن کمسه‌یه صاحب ارضله غله ما بیننی تخلیه حلال
وجائز دکلدر مادام خراجنی تماما اخذ واستیفا ایتمدکجه
❊ (ولا تقبل من الذمی لو بعثها علی ید نائبه) فی الاصح (بل یکلف ان یأتی بنفسه
فیعطیها قائما والقابض منه قاعدا) هدایة ویقول اعط یاعدو الله ویصفعه
فی عنقه لا یاکافر ویأثم القائل ان آذاه به قنیة ❊ جزیه‌یی نائبنك یدیله جزیه داره
بعث وارسال ایلسه قول اصحده اندن مقبوله اولمز بلکه بنفسه کندوسی کتوروب
ایاق اوزره قابض قاعد اوله‌رق ادا ایدر وقابض یاعدو الله ویردیر و بوینه
سیله اورر یاکافر دیمز واکر یاکافر دیوب وآنکله ذمی متأذی اولورسه قائلی
آثم اولور واثمی مرتکب اولمغله تعزیر اولنور ❊ (ولا) یجوز (ان یحدث
بیعة ولا کنیسة ولا صومعة ولا بیت نار ولا مقبرة) ولا صنما حاوی (فی دار الاسلام)
ولو قریة فی المختار فتح ❊ کافره دار اسلامده قول مختارده هرنقدر قریه‌ده دخی
اولورسه بیعه که نصاری عبادتکاهی کنیسه که یهود عبادتکاهی وصومعه که
کندوده مطلق تعبد ایچون بیت ونار بیتی ومقبره احداثی جائز دکلدر لکن جواهر
انشا واده کفار مقابر احداثندن منع اولنمز دیو مذکوردر ❊ (ویعاد المنهدم)
ای لاما هدمه الامام بل انهدم اشباه فی آخر الدعاء برفع الطاعون (من غیر زیادة
علی البناء الاول) ولا یعدل عن النقض الاول ان کفی وتمامه فی شرح الوهبانیة
واما القدیمة فتترك مسکنا فی الفتحیة ومعبدا فی الصلحیة بحر خلافا لما فی القهستانی

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

قنيه ❊ اما ملك هدمنسز كندى باشنه منهدم اولان بيع وكنايس مقدمه‌كى
بناسنك اوزرينه زياده اولنقسزين عود اولنوب بنا قيلنور ونقض اوليكه مقدمكى
طاش وديره‌كى عمارتنه كفايت ايدرسه اندن عدول اولنوب آنك اوزرينه
مجددا احجار وخشب ضم اولنمز بوكا دائر مسائلك تمام وتفصيلى وهبانيه شرحنده
مبيندر اماقديمه اولوب ذاتنده قبل الفتح مبنيه اولان كنايس مسكن اوله‌رق
ترك اولنور اكر اول بلده قهرا فتح اولنمش ايسه يوق فتحى صلحا اولمشسه‌ينه
معبد اوله‌رق ترك اولنور اختلاف قهستانيده‌كى صلحيه‌ده هدم اولنور قولينكدر
❊ (ويميز الذمى عنا فى زيه) بالكسر لباسه وهيئته (ومركبه وسرجه
وسلاحه فلايركب خيلا) الااذا استعان بهم الامام لمحاربة وذب عنا ذخيرة
وجاز بغل كحمار تتارخانية ❊ ذمى طائفه‌سى بزلردن لباس وهيئت ومركب
وسرج وسلاحنده وجوبا تمييز وفرق اولنور مسلمه تعظيم وذميى تحقير لازم
اولمغله امدى اسبه ركوبده عزت اولمغله ذمى اكار كوب ايده‌مز الامحاربه واعدايى
بزلردن ذب ومنع ايچون كندولريله امام استعانه واستظهار ايدرلرسه اولحينده
ركوبلرينه رخصت واردر مركبه ركوبلرينه اذن اولديغى كبى قاطره وباركيره
ركوبلرى جائزدر ❊ وفى الفتح هذا عند المتقدمين واختار المتأخرون انه
لايركب اصلا الالضرورة وفى الاشباه والمعتمد ان لايركبوا مطلقا ولايلبسوا العمائم
وان ركب الحمار لضرورة نزل فى المجامع ❊ فتحده مرسومدركه اشبو ذميلرك
مواضع مشروحه‌لرده ركوبلرينه بعضا رخصت متقدمين نزدلرنده در متأخرين
اصلا راكب اولمزلر الامرض وياقوريه خروج امثالى ضرورته بناءً ركوبلرينه
رخصت اولور بيوردیلر اشباهده مذكوردركه معتمد اولان مطلقا كرك حمار
وكرك سائر حيواناته راكب اولمزلر وصارق صارنمزلر وبالضرورة حماره بنرلرسه
جمعيت محللرنده نازل اولورلر ❊ (ويركب سرجا كالاكف) كالبرذعة فى مقدمه
شبه الرمانة ❊ واكر بالضرورة ركوب ايدرلرسه پلان مثللو يعنى برذعه كبى
مقدمنده نار كبى قارپوزلى ايره‌بنز ❊ (ولايعمل بسلاح ويظهر الكستيج)
فارسى معرب الزنار من صوف اوشعر وهل يلزم تميزهم بكل العلامات خلاف
اشباه والصحيح ان فتحها عنوة فله ذلك والا فعلى الشرط تتارخانية ❊ وسلاح
قوشانوب واستعمالنده عزت اولمغله ذمى آنى ايتمز وكافك ضميله كستيجكه فارسيدر
معربدر صوفدن وشعردن اتخاذ اولنان زنار معناسنه‌در وهر برعلامتله تميزلرى
لازميدر بونده اختلاف واركه بعضيلر اوچ علامتله تميزلرى لازمدر ديديلر
وبعضيلر نصرانيده بريهوديده مجوسده اوچ علامت كفايت ايدر ديديلر صحيح
اولان بوكه بربلده قهرا فتح اولنورسه كندولرينى برعلامتله تمييز واردر

واكر صلحا اولورسه شرطلرى اوزره احكاملرى اجرا اولنور ❊ (ويمنع
من لبس العمامة) ولوزرقاء اوصفراء على الصواب نهر ونحوه فى البحر واعتمده
فى الاشباه كما قدمناه وانما تكون طويلة سوداء (و) من (زنار الابريسم والثياب
الفاخرة والمختصة باهل العلم والشرف) كصوف مربع وجوخ رفيع وابراد
رفيعة ومن استكابة ومباشرة يكون بهما معظما عند المسلمين وتمامه فى الفتح ❊
وعمامه لبسندن دخى منع اولنورلر هرنقدر قول صواب اوزره ماوى وياصارى
اولورسه‌ده نهايتى انجق طويله وسياه اولور دخى ابريشم زناردن وصوف مربعه‌كه
فرجيه وذى قيمت اعلا چوخه وانجه برده‌لر كبى ثياب فاخره‌دن وعلم وشرف
اربابنه مختص اولان شيلردن منع اولنورلر وكندو ايله مسلمين قتنده معظم اولور
خدمت كتابت ومباشرتدن دخى منع اولنورلر محشى طحطاوى عليه رحمة البارى
ديركه فى زماننا حال اشبو مزبورك خلافنه‌دركه اجلهٔ علماء ملت اسلاميه‌نك
لبس ايده مدكلرى ثياب فاخرهٔ نفيسه‌يى لبس ايدوب وحماملرده مسلميندن
برعلامتله تمييز وفرق اولنميوب وصرافلق واموال ميريه‌يى جمع وضبط كبى مناصب
جليلهٔ دنيويه‌ده استخدام اولنورلر بلكه بعض مسلمين كندولرينك خدمت
ايتدكلرى امرا وولات كندولرينى سعى واضرار خوفندن انلره خدمت ايدرلر
باخصوص مصرده معاذ الله تعالى پك تعظيم وتوقير ايديورلر انتهى ابو السعود
عمادى ديركه بونلرى خدمت كتابتدن منعك لزومنده شبهه يوقدر زيرا خدمت
مشروحه‌نك مآلى قوللرينك مقبول اولمسيدر بونده ايسه عدالت شرطدر
❊ (وفى الحاوى وينبغى ان يلازم الصغار فيما يكون بينه وبين المسلمين فى كل شيئ وعليه
فيمنع من القعود حال قيام المسلم عنده بحر ويحرم تعظيمه وتكره مصافحته
ولايبدأ بسلام الا لحاجة ولايزاد فى الجواب على وعليك ويضيق عليه فى المرور
ويجعل على داره علامة وتمامه فى الاشباه من احكام الذمى ❊ حاويده
مرسومدركه لايق اولان طائفهٔ مرسومه‌يه كندولريله مسلمين ميانلرنده
بولنان هر برمعامله‌ده كندولرينه ذل وحقارتى الزامدر وانلردن مسلمين اوزره
استعلا وتكبر ايدن اولورسه امامه آنى قتل حلال اولو ايدى كندولرك
عندلرنده برمسلم قائم اولورسه كندولرى قعوددن منع اولنورلر وانلره خدمت
وياقياملمه تعظيم حرامدر ويهود ونصارى قسمنه حمامده مسلم اولان خادمك
پاره‌سچون كندولرينه خدمتنده بأس يوقدر وكندولريله مصافحه‌ده نوعا
تعظيم اولمغله كراهت تحريميه ايله مكروه قيلندى وكندولرينه سلامله بدأ
اولنمز الا حاجت مس ايدرسه اولور واكر كندولر سلام ويررلرسه جوابنده
وعليك قواننك اوزرينه برشى زياده اولنمز وطريقده مرورلرنده طريق

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

کندولرینه تضییق اولنور وخانهٔ مخروسه لرینه منازل مسلمیندن تمییز وفرق
ایچون برعلامت ونشان وضع اولنور که حتی مسلم اولان بعض سائللر قپولرینه
واروب کندولرینه مغفرتله دعا ومسلمینه ایتدکلری تضرع ونیاز ایله تضرع
ایتمیه لر ایمدی زمانه سائللرینك غایت ذل وحقارتله قپولرینه واروب
وقارشولرینه طوروب کندولرینه دعا واستعطافلری پك قبحدر واشبو بحثك
تمام وتفصیلی اشباهده احکام ذمیه ده در ﴿ وفی شرح الوهبانیة للشرنبلالیة
ویمنعون من استیطان مکة والمدینة لانهما من ارض العرب قال علیه الصلاة
والسلام لایجتمع فی ارض العرب دینان ولودخل لتجارة جاز ولایطیل واما
دخوله المسجد الحرام فذکرفی السیرالکبیر المنع وفی الجامع الصغیرعدمه والسیرالکبیر
اخر تصنیف محمد رحمه الله تعالی فالظاهر انه اوردفیه مااستقرعلیه الحال انتهی ﴾
شرنبلالینك وهبانیه شرحنده مسطوردرکه اهل ذمت مکهٔ مکرمه ومدینهٔ
منوره ده توطندن منع اولنورلر بونلرارض عرب اولمغله وحقلرنده رسول الله صلی الله
تعالی علیه وسلم ارض عربده ایکی دین جمع اولمز بیوردیلر واکر تجارت
ایچون دخول ایدرلرسه جائزدر لکن مدت طویله مکث ایتمزلر اما مسجد حرامه
دخوللری سیر کبیرده ذکر اولنانه نظرا ممنوع جامع صغیرده کنه نظرا غیر
ممنوعدر اما سیرکبیر امام محمد علیه الرحمه نك درآخر تألیفی اولمغین
ظاهر اولان اندهکی ایراد اولنان قول حال کندونك اوزرینه مستقر اولان قول
اقواسی اولمقدر ﴿ وفی الخانیة تمیز نسائهم لاعبیدهم بالکستیج ﴾ خانیه ده
مذکوردرکه اهل ذمتك نسالری کافك ضمی وسینك سکونیله کوستیجکه
صوفدن ویاشعردن پارمق قالنلغنده ذمینك میاننه شداید یکی نسنه در زنار
ابریشمدن اولور بونك غیریدر بونکله نسوان مسلمیندن تمییز وفرق اولنورلر
واعناقلرینه دموردن طوق تقلید اولنور وازارلری مسلمات ازارلرینك غیری
اولور وقول اصحده ذمیه نك مسلمه یه نظری رجل اجنبینك نظری کبیدر مسلمه یه
نظری قطعا مشروع دکلدر واهل ذمتك نسالری طریقك ناحیه سنده ومسلمات
وسطنده یوررلر عبیدلرینی تمییز لازم دکلدر ﴿ (والذمی اذا اشتری دارا) ای
اراد شرائها (فی المصر لاینبغی ان ایتاع منه فلو اشتری یجبر علی بیعها من
المسلم) وقیل لایجبر الا اذا اکثر درر ﴾ برشهرده برذمی بردار اشترا ایده جك اولسه
لایق ومناسب اولان کندوسنه بیع اولنمامقدر پس اشترا ایتمش اولورسه انی
مسلمه بیعله جبر اولنور بعضیلر جبر اولنمز دیدیلر الا کثرت بولورسه جبر اولنور
﴿ قلت وفی معروضات المفتی ابی السعود من کتاب الصلوة سئل عن مسجد لم یبق
فی اطرافه بیت احد من المسلمین واحاطه الکفرة فکان الامام والمؤذن فقط

لاجل وظیفتهما یذهبان الیه فیؤذنان ویصلیان به فهل تحل لهم الوظیفة فاجاب
بقوله تلك البیوت تأخذها المسلمون بقیمتها جبرا علی الفور وقدوردالامر الشریف
السلطانی بذلك ایضا فالحاکم لایؤخر هذا اصلا ﴾ شارح رحمه الله تعالی
بیوررلرکه مفتی ابو السعودك معروضاتنك کتاب الصلاتنده مرسومدرکه
سؤال اولندیلرکه برمسجدك اطرافنده مسلمیندن براحدك منزلی قالمیوب
وکندوینی کفره بیوتی احاطه ومجرد وظیفه لری ایچون امامله مؤذن
اکا کیدوب انده اذان تلاوت ایدوب ونمازلرینی قیلسه لر ایمدی کندولرینه وظیفه
حلال اولورمی بس کندی قوللریله جواب بیوردیلرکه بیوة مشروحه لری
علی الفور مسلمین قیمتلریله جبرا اخذ ایدرلر واشبو جواب مشروح کبی امر
شریف سلطانیده وارد اولدی ایمدی حاکم بو حکم مشروحی اصلا تأخیر
ایتمز ﴿ وفیها من الجهاد وبعدان وردالامر الشریف السلطانی بعدم استخدام
الذمیین للعبید والجواری لواستخدم ذمی عبدا اوجاریة ما ذا یلزمه
فاجاب یلزمه التعزیر الشدید والحبس ففی الخانیة ویؤمرون بماکان
استخفافا لهم وکذا تمییز دورهم عن دورنا انتهی فلیحفظ ذلك ﴾ وینه
معروضاتك جهادنده مذکوردرکه ذمی طائفه سنه عبد وياجاریه یی استخدام
ایتمسون دیو فرمان پادشاهی صادر اولدقدنصکره برذمی عبد وجاریه
استخدام ایلسه کندویه شرعا نه شی لازم اولور جواب بیوردیلرکه مسفور
ذمیه تعزیر شدید وحبس لازم اولور وکندولرینك استخفاف اولندقلری نسنه ایله
امر اولنورلر عبد وجاریه استخداملرنده کندولرینه تعظیم اولمش اولور
ودارلرینده بزلرك دارلریندن تمییز وفرق اولنور ﴿ (واذا تکاری اهل الذمة دورا
فیما بین المسلمین لیسکنوا فیها) فی المصر (جاز) لعود نفعه علینا ولیروا تعاملنا
فلیسلموا (بشرط عدم تقلیل الجماعات اسکناهم) شرطه الامام الحلوانی ﴾
وقتاکه مصنف علیه الرحمه شرا حقنده اولان مباحث وکلامدن فارغ اولدیسه
کرایه متعلق اقواله شروع ایتدیده دیدیکه اکر ذمی طائفه سی مسلمین میانلرنده
شهرده ساکن اولمق ایچون بعض دار استکرا ایتسه لر امام حلوانینك سکنالریله
جماعتك عدم تقلیلی شرطیله استکرای مشروح جائز اولور کندولرندن اجرت
اخذی منفعتی بزلره عائد اولوب وبزلرك معاملهٔ مستحسنه لرمزی کوروب اسلامه
کلملری ایچون ﴿ (فان لزم ذلك من سکناهم امروا بالاعتزال عنهم والسکنی
بناحیة لیس فیها مسلمون) وهو محفوظ عن ابی یوسف بحر عن الذخیرة ﴾
امدی سکنالریله تقلیل جماعت لازم کلورسه آندن اعتزال ایدوب کندوده
مسلمین اولمیان طرفده ساکن اولمغله امر اولنورلر بومضمون امام ابی یوسف

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

عليه الرحمه دن مروى ومحفوظدر ﴾ وفى الاشباه واختلف فى سكناهم بيننا فى المصر والمعتمد الجواز فى محلة خاصة انتهى واقره المصنف وغيره لكن رده شيخ الاسلام جوى زاده وجزم بانه فهم خطأ فكانه فهم من الناحية المحلة وليس كذلك فقد صرح التمرتاشى فى شرح الجامع الصغير بعد ما نقل عن الشافعى انهم يؤمرون ببيع دورهم فى امصار المسلمين والخروج عنها وبالسكنى خارجها لئلا يكون لهم محلة خاصة نقلا عن النسفى ﴾ واشباهده مرسومدركه اهل ذمتك شهرده مسلمين ميانلرنده مساكنه لرنده اختلاف اولندى معتمد اولان خاصة بر محلهده مساكنلرينك جوازيدر ومضمون مشروحى مصنف وسائرلرى اقرار ايلدى لكن شيخ الاسلام جوى زاده محلهٔ مخصوصه ايله تقييدى رد ايتدى وجزم ايتديكه اشباه صاحبى خطا فهم وادراك ايلدى كانه ذخيره نك ناحيه قولنى محله فهم ايلدى حالبوكه اويله دكلدر وتمرتاشى نسفيدن نقلا امام شافعيدن اهل ذمت كندولريچون محلهٔ مخصوصه اولمسون ايچون مسلمين شهرلرنده دارلرينك بيعى واندن خروجلرى وخارجنده ساكن اولملريله امر اولنور ديو نقلندنصكره جامع صغير شرحنده تصريح ايلديكه ﴾ والمراد اى بالمنع المذكور عن الامصار ان يكون لهم فى المصر محلة خاصة يسكنونها ولهم فيها منعة عارضة كمنعة المسلمين فاما سكناهم بينهم وهم مقهورون فلا كذلك كذا فى فتاوى الاسكوبى فليحفظ ﴾ مسفورلرك امصار اسلاميه دن منع اولنملرندن مراد كندولريچون مصرده ساكن اولدقلرى بر محلهٔ مخصوصه وانده منعهٔ مسلمين كبى كندولرينك ديكر منعه وعسكرى اولمقدر اما كندولرينك ميان اسلاميانده ذليل ومقهور اوله رق ساكن اولملرى اويله دكلدر فتاواى اسكوبيده بو بلجه مرسومدر وبنالرنده مسلمينك بنالرى اوزره عالى ومساوى بنادن دخى منع اولنورلر وقديم قدمى اوزره ترك اولنور يعنى بر ذمى عالى بنايه مالك اولسه هدم اولنمز ﴾ (وينتقض عهدهم بالغلبة على موضع للحرب او باللحاق بدار الحرب) زاد فى الفتح او بالامتناع عن قبول الجزية (او بجعل نفسه طليعة للمشركين) بان يبعث ليطلع على اخبار العدو فلو لم يبعثوه لذلك لم ينتقض عهده وعليه يحمل كلام المحيط ﴾ وخراج كذارلر بر محله حرب ايله غلبه ويادار حربه لحاقيله وياجزيه قبولندن امتناعيله وياخود نفسنى مشركين ايچون طليعه وجاسوس قيلوب مثلا برمستأمنك برسنه دار اسلامده اقامتيله كندويه جزيه وضع اولنوب وكندونك قصد وارادهسى مسلمينك عليهنه كفار ايچون جاسوسلق اولمق كبى اخبار واسرار مسلمينه اطلاع ايچون بعث اولنمسيله امدى اشبو درت صورتده عهدلرى منتقض اولور اما صورة اخيرهده اطلاع مشروح ايچون بعث ايتمزلرسه

عهدلرى منتقض اولمز ومحيطك بر ذمينك اسرار وعيوب مسلمينى اعدايه اخبارينه مطلع اولمسه بو نقض عهد اولمز كلامندخى قول مذكوره محمولدر ﴾ (وصار) الذمى فى هذه الاربع صور (كالمرتد) فى كل احكامه (الا انه لو اسر (يسترق) والمرتد يقتل (ولا يجبر على قبول الذمة) والمرتد يجبر على الاسلام ﴾ واشبو صور اربعهٔ مشروحهده ذمى جميع احكامنده مرتد كبيدر شوقدر واركه ذمى اسير اولسه استرقاق ومرتد قتل اولنور كفرى اغلظ اولمغله وذمى اسير اولدقده ذمتى قبوله جبر اولنمز مرتد اسلام اوزره جبر اولنور ﴾ (لا) ينتقض عهده (بقوله نقضت العهد) زيلعى (بخلاف الامان) للحربى فانه ينتقض بالقول بحر (ولا بالاباء عن) اداء (الجزية) بل عن قبولها كما مر ونقل العينى عن الواقعات قتله بالاباء عن الاداء قال وهو قول الثلاثة لكن ضعفه فى البحر ﴾ ذمينك بن عهدى نقض ايتدم قوليله عهدى منتقض اولمز اما حربينك امانى بونك خلافنه دركه قولله منتقض اولور دخى جزيهيى ادادن امتناعيله ده عهدى منتقض اولمز بلكه ماسبقده مرور ايتديكى كبى حين وضعنده قبولندن امتناع ايتسه عهدى منتقض اولور عينى واقعاتدن اداسندن امتناعيله قتلنى نقل ايلدى وبو ائمهٔ ثلاثهنك قوليدر ديدى لكن صاحب بحر آنى تضعيف ايلدى بو قولك دراية وروايةً ضعفى خفى دكلدر نتكم عينينك واختيارى ان يقتل بسب النبى عليه الصلاة والسلام قولنك روايةً اصلى اولمديغى كبى ديدى ﴾ (و) لا (بالزنى بمسلمة وقتل مسلم) وافتان مسلم عن دينه وقطع الطريق ﴾ دخى ذمينك مسلمه عورتله زناسيله ومسلمى قتليله ودينندن افتانيله كه من جهة الدين كندويى فتنهيه القاسيله وقطع طريق ايتمسيله بنه عهدى منقض اولمز ﴾ (وسب النبى صلى الله تعالى عليه وسلم) لان كفره المقارن له لا يمنعه فالطارئ لا يرفعه فلو من مسلم قتل كما سيجئ ﴾ دخى ذمينك رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلمه سب ودشناميلهده نقض عهد ايتمش اولمز زيرا عهده مقارن اولان كفر اصليسى عهد اخذينه مانع اولمز امدى كفر اصلينك اوزرينه سب سببيله طارى وزائد اولان كفر عهدى رفع ايتمكين كندو ايله عهد منتقض اولمز سب نبى مسلمدن صادر اولورسه قتل اولنور نتكم قريبا كلور وكندودن توبه قبول اولنوبده قتل دفع اولنمز ﴾ (ويؤدب الذمى ويعاقب على سبه دين الاسلام او القرأن او النبى) صلى الله تعالى عليه وسلم حاوى وغيره ﴾ ذمى دين اسلامه وياقرأن عظيم الشانه ويا رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلمه سب ودشنامى اوزره تأديب وعقاب اولنور ﴾ قال العينى واختيارى فى السب ان يقتل انتهى وتبعه ابن الهمام

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

قلت وبه افتى شيخنا الخير الرملى وهو قول الشافعى ثم رأيت فى معروضات المفتى
ابى السعود انه ورد امر سلطانى بالعمل بقول ائمتنا القائلين بقتله اذا ظهر انه
معتاده وبه افتى ﴾ يعنى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلمه دنمينك سبى
حقنده قول مختار مسفورك قتل اولنمسيدر ديدى وكندويه ابن همامده تبعيت
ايتدى شارح رحمه الله تعالى ورضى عنه ديركه اشبو قتل قوليله انجق شيخمز
خير الدين الرملى افتا ايلدى وامام شافعى عليه الرحمه نك قوليده بودر وبوندنصكره
مفتى ابو السعودك معروضاتنده كوردمكه اكرمى مرسومك سب نبى عادتى ايسه
قتلنه قائل اولان ائمه نك قوليله عمل ايله امر سلطانى وارد اولدى وآنكله مفتى
مز بور افتا ايلدى ﴾ ثم افتى فى بكر اليهودى قال لبشر النصرانى نبيكم عيسى
ولد زنى بانه يقتل لسبه للانبياء عليهم الصلاة والسلام انتهى ﴾ بوندنصكره مشار اليه
مفتى بشر نصرانيه سزك پيغمبريكز عيسى عليه الصلاة والسلام ولد زنادر
دين بكر يهودى انبيا عليهم الصلاة والسلامه سب ايتمكله قتل اولنور ديو افتا ايلدى
سبه اعلانئه بناءً ﴾ قلت ويؤيده ان ابن كمال پاشا فى احاديثه الاربعينية
فى الحديث الرابع والثلاثين ياعائشة لاتكونى فاحشة مانصه والحق انه يقتل عندنا
اذا اعلن بشتمه عليه الصلاة والسلام صرح به فى سير الذخيرة حيث قال واستدل
محمد لبيان قتل المرأة اذا اعلنت بشتم الرسول بما روى ان عمر بن عدى لما سمع عصماء
بنت مروان تؤذى الرسول فقتلها ليلا مدحه صلى الله تعالى عليه وسلم على ذلك
انتهى فليحفظ ﴾ شارح رحمه الله تعالى بيوركه معروضاتده اولان دشنامى اعلان
صورتنده قتلك مشروعيتى مفادنى كمال پاشا زاده نك احاديث اربعينيه سنده كه
اوتوزدرنجى حديث شريفنده كه ياعائشة لاتكونى فاحشة در ديديكه بونده شارحك
تنصيص ايتديكى حق اولان ائمه حنفيه قتنده برذمى رسول الله صلى الله تعالى
عليه وسلمه شتمى اعلان ايلسه قتل اولنور مضمونتى تأييد ايدر واشبو مضمونله ذخيره نك
سير نده تصريح ايتديكه امام محمد رحمه الله تعالى شتم رسولى اعلان ايدن
عورتك قتلنك جوازنى بيان ايچون روايت اولنان عمر بن عدينك رضى الله تعالى
عنه مروان قزى عصمانك رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلمه شتمله اذا
وجفايى مشتمل كلام ناپجالرنى استماع وانى ليلا قتل ايتدكلرنده اول فعل
صواب قرينلرى اوزره رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلمك مدح وستايش
بيورملريله استدلال ايلدى ياعائشة حديثدن بدلدر وحديث شريفك سبب ورودى
قصده ذكر اولديغنه نظرا ام المؤمنين حضرت عائشه رضى الله تعالى عنها
وعن ابويهادن منقولدركه يهود طائفه سندن برجماعت رسول الله صلى الله
تعالى عليه وسلمك مجلس شرف انيسلرينه دخول والسام عليك ديو سلام مقامنده

بويله ناسزا سخن ساز اولدقلرنده رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم سامى
كندولرينه رد ايله وعليكم ديدى حضرت عائشه رضى الله تعالى عنها بيوررلركه
مسفورلرك قول نامقبوللرينى فهم وادراك ايتديكمده وعليكم السام واللعنة ديدم
رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم ﴿ مهلا ياعائشة فان الله يحب الرفق
فى الامر كله ﴾ بيورديلر يعنى ديمه ياعائشه الله جليل امرك كليسنده رفق وملايمتدن
راضى اولور ديمك امدى حضرت عائشه رضى الله تعالى عنها بيورديلركه
يارسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم بونلرك سخن ناسزالرى معلوم ومسموعكز
اولديمى بيورديلركه وعليكم ديو مقابله بالمثل ايتدم وياعائشة لاتكونى فاحشة
بيورملرندن مراد شريفلرى لعنت كبى فحش كلام تكلم ايدر اولمه سنك
لب لعل شكربارك اويله بد كلامه سزا ولايق دكل ديمكدر بحرده
مرسومدركه ابن همام ايچون بو مقامده بر بحث اولديكه اهل مذهبه انده
مخالفت وعينيه متابعت ايتدى وعلامهٔ قاسم فتاواسنده تصريح ايتديكه
كندونك شيخى ابن همامك مذهبه مخالف اولان ابحاثيله عمل اولنمزبلى برمقتضاى
غيرت دينيه ومحبة مصطفويه اشبو سب مسئله سنده نفس مؤمن قول مخالفينه
ميل ايدر لكن بزلره مذهبه اتباع واجبدر ﴾ (ويؤخذ من مال بالغ تغلبى
وتغلبية) لامن طفلهم الاالخراج (ضعف زكاتنا) باحكامها (مماتجب فيه الزكاة)
المعهودة بيننا لان الصلح وقع كذلك ﴾ تغلب قبيله سنه منسوب اولان بالغ وبالغه
مالندن كندوده بزلرك ميانه لريمزده معهوده ومعروفه زكات واجب اولان مالده
بزلرك زكاتلريمزك ايكى قاتى اخذ اولنور صلح منوال مشروح اوزره وقوع بولمغله
طفل ومجانينلردن ايكى قاتى اخذ اولنمز انجق خراج اخذ اولنور وظيفهٔ ارض
اولمغله قبيلهٔ مسفوره يه حضرت عمر رضى الله تعالى عنه خلافتلرنده جزيه
وضع ايده جك اولدقلرنده استنكاف وعار ايتديلرده بزلر عربدنز بزلردن سزلرك
بعضيكز بعض آخرلرندن اخذ ايتديكى صدقه كبى صدقه اخذ ايديكز ديديلر
ايمدى امام مشار اليه كندولرينه زكاتك ضعفنى وضع بيورديلرده بز صدقه
ناميله جزيه اخذ ايدرز بيورديلر وكندوده زكات احكامى اجرا اولنورده ذل
وصغار ايله اخذ اولنمز ونائبلرى يدلرندن اخذ اولنور ﴾ (و) يؤخذ (من مولاه)
اى معتق التغلبى (فى الجزية والخراج كمولى القرشى) وحديث مولا القوم
منهم مخصوص بالاجماع ﴾ تغلبينك معتق عبدندن جزيه وخراج قرشينك معتقندن
اخذ اولنديغى مثللو اخذ اولنور كه كندولرينه جزيه وخراج وضع اولنورده
صدقهٔ مضاعفه كندولرندن اخذ اولنمز اما مولى القوم منهم حديث شريفى
اجماعله صدقه نك حرمتنه مخصوصدركه يعنى بر قومك معتق عبدى كندولردن

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

عد اولنور كه كندولرى كبى انلره ده صدقه حرام اولور ديمك ❊ (ومصرف الجزية
والخراج ومال التغلبى وهديتهم للامام) وانما يقبلها اذا وقع عندهم ان قتالنا
للدين لا للدنيا جوهرة ❊ جزيه ايله خراجك وتغلبينك مالى و امام ايچون
اولان هديه‌لرينك صرف اولنمق محلى امام عشرك مصرفى زكاتك مصرفيدر
وتغلبينك هديه سنك قبولى كندولرينك اعتقادنده بزلرك قتالمز دين ايچون
اولوب دنيا ايچون اولمديغنه نظرادر اما دنيا ايچون اولور اعتقاد ايدرلرسه
هديه‌لرى مقبول اولمز ❊ (وما اخذ منهم بلا حرب) ومنه تركة ذمى وما اخذه
عاشر منهم ظهيرية (مصالحنا) خبر مصرف (كسد ثغورنا و بناء قنطرة وجسر
وكفاية العلماء) والمتعلمين تجنيس وبه يدخل طلبة العلم فتح (والقضاة والعمال)
ككتبة قضاة وشهود قسمة ورقباء سواحل (ورزق المقاتلة وذراريهم) اى ذرارى كل
من ذكر مسكين ❊ دخى كفاردن بلا محاربه اخذ اولنان مال دخى وارثى
معلوم اولميان ذمينك تركه سى وكندولردن عاشر اخذ ايتديكى مالك مصارفى
نفعى اسلامه عائد ثغور وسرحدلريمزك سدى و كوپرى بناسى وعلماء و متعلمينك
وقضاة وعمالكه قضاتك كاتبلرى وتركه ويا مال وشركتك تقسيمنه شاهدلر
وعشر اخذى ايچون سواحلده كى مسافرينى كوزه‌دن رقيبلر وولات ومحتسبلرك
مؤنت ومصرفلرينه كفايت ايدر و عساكر مقاتلينك و ذكرى سبقت ايدن
طوائفك هر برلرينك ذريتلرينك رزقى امثالى بزلرك مصالحمزدر ومصرف
مبتداء مصالحنا خبريدر قنطره طاشله مبنيه محكم كبرى جسر صويك يوزينه
سفينه ويا اشجاردوز مكلد مرور وعبور ايده جك نسنه‌در ❊ واعتمد فى البحر
قائلا وهل يعطون بعد موت ابائهم حالة الصغر لم اره والى هنا تمت مصارف
بيت المال ثلاثة فهذا مصرف جزية وخراج ومصرف زكاة وعشر مر فى
الزكاة ومصرف خمس وركاز مر فى السير وبقى رابع وهو لقطة وتركة بلا وارث
ودية مقتول بلا ولى ومصرفها لقيط فقير وفقير بلا ولى وعلى الامام ان يجعل
لكل نوع بيتا يخصه ❊ صاحب بحر مارالذكر مصرفلرك ذريتلرى بابالرينك
كندولرينك صغرلرى حاللرنده وفاتندن صكره كندولرينه بابالرينك
استحقاقلرى اعطا اولنورمى بوكا دائر برنقل كوره مدم ديه‌رك معتمد اولان
مرقومونك ذريتلرينه صرف اولنميدر ديدى وصاحب حاوى فتوى بيت المالدن
استحقاقلرى اولان علما ومقاتلين امثالى ذواتك وفاتلريله استحقاقلرينك
ذريتلرى اوزره فرض وتقدير اولنمسى اوزره دردیدی و مضمون مشروح كتاب الخراجده
امام ابى يوسفدن روايت اولنه‌رق دخى منقولدر وكتاب الزكاتدن بو ارايه‌دك بيت المالك
اوچ مصرفى تمام اولدى بو مصالح مشروحه جزيه وخراجك وكندولريله معاذ كرا ولنان

شيلرك مصرفلريدر وزكاتله عشرك مصرفلرى زكات بحثنده مرور ايدن
زكاتك يدى نوع مصرفيدر وخمسله ركازك مصرفى سيرده مرور ايتديكه
كندويه {واعلموا انما غنمتم} آيت كريمه سيله اشارت اولنان مواضعدر
بيت المالدن ذكر اولميان صنف رابع باقى قالديكه لقطه كه بولنور ووارث معروفى
اولميان تركه ووليسى اولميان مقتولك ديتيدر بونلرك صرف محللرى لقيط فقيركه
صاحبنك طرح ايتديكى حى مولود ووليسى اولميان فقرادر وخليفه‌نك
اوزرينه لازمدركه اشبو بيت المالدن ذكرى سبقت ايدن انواع اربعه‌نك
هربرلرى ايچون برمحل تعيين وتخصيص ايده وهربر نوعك كندويه خاص
برحكمى اولمغله بربرينه خلط اولنميه ❊ وله ان يستقرض من احدها ليصرفه
للآخر ويعطى بقدر الحاجة والفقه والفضل فان قصر كان الله عليه حسيبا ❊
امامه كوره اموال اربعه‌نك برندن استقراض وديكرينك مصرفنه صرف
بعده اندن برشى حاصل اولدقده مستقرض منه ردوار‌در مصرفك احتياجنه
وعلمنه وفضلنه نظرا استحقاقنه كوره بيت المالدن اعطا اولنور واكر مصرفلرده
امامك قصورى اولورسه الله ذوالجلال كندونك اوزرينه حسيب اولور
❊ وفى الحاوى المراد بالحافظ فى حديث لحافظ القرآن مائتا دينار هو المفتى اليوم
ولا بشئ لذمى فى بيت المال الا ان يهلك لضعفه فيعطيه مايسد جوعته ❊ حاويده
مرسومدركه قرآن عظيم الشانى حافظ اولان كمسنه ايچون بيت المالدن ايكيوز
دينار واردر مفادنى افاده ايدن حديث شريفدكى حافظدن مراد فى زماننا
مفتيدر زيرا آنلر قرآن عظيم الشانى حفظ ايدوب واحكامنى عالملردر وذمى ايچون
بيت المالدن برشى يوقدر الاضعفنه بناً هلاك اوله جق اولورسه هلاكدن
خلاص ايده جك مقدار سدرمق نفقه اعطا ايدر جوعه جيمك فتحيله بناءمره‌در
شبعك ضديدر ❊ (ومن مات) ممن ذكر (فى نصف الحول حرم من العطاء)
لانه صلة فلا تملك الا بالقبض واهل العطاء فى زماننا القاضى والمفتى والمدرس
صدرشريعة ❊ مارالذكر مصرفلردن برى سنه‌نك نصفنده كه آخرندن مقدم
وفات ايتسه عطادن محروم اولور زيرا اعطا صله كه صدقه واحسان قبيلندن
اولمغله انجق قبضيله مالك اولنور عطادن مراد عسكر وسائر ارباب استحقاق
ايچون ماهيه ويا سنويه تخصيص اولنان شيدر فى زماننا ارباب استحقاق
قاضى ومفتى ومدرس امثالى ذواتلردر ❊ (ولو) مات (فى آخره) او بعد
تمامه كما صححه اخى زاده (يستحب الصرف الى قريبه) لانه اوفى تعبه فيندب
الوفاء له ❊ واكر مرقوم مصرف سنه‌نك آخرنده ويا تمامندنصكره فوت اولورسه
فلاس قريبكه ورثه سينه صرف مستحبدر وعندالبعض واجبدر كندوسى تعب

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

ومتعنی مرتکب اولمغله کندویه که ورثه سنه ادامندوب اولدی ﴿ ومن تعجله
ثم مات اوعزل قبل الحول قيل يجب ردمابقى وقيل لا كالنفقة المعجلة زيلعى ﴾
ارباب استحقاقدن برکسه استحقاقنی عجلة بروجه پشین اخذ بعده سنه ختامندن
مقدم وفات ايتسه ويا عزل اولنسه بعضيلر سنه دن باقى قلان مدتك استحقاقنى
رد ايدر وبعضيلر ايتمز ديديلر بر كسنه نك تزوج ايده جكى عورته نفقهٔ معجله
اتفاقى كبى امام محمد رجوع ايدر نفقه اعتبار يله امامين ايتمز هبه اولمغله
بيورديلر ﴿ (والمؤذن والامام اذا كان لهما وقف ولم يستوفيا حتى ماتا فانه
يسقط) لانه كالصلة (وكذا القاضى وقيل لا) يسقط لانه كالاجرة وهذا ثابت
فى نسخ الشرح ساقط من نسخ المتن هنا وتمامه فى الدرر وقد لخصناه فى الوقف ﴾
مؤذن له امامه خاص بر وقف اولوب غلهٔ وقفى اخذ واستيفادن مقدم اثناى
سنه ده وفات ايتسه لر وقفدن عائدلرى ساقط اولور صله قبيلندن اولمغله اما اجرهٔ
معينه لرى ساقط اولمز قاضى ده يته بويلجه در بعضيلر قاضينككى اجرت كبى اولمغله
ساقط اولمز ديديلر واشبو والمؤذن الخ قولى شرح نسخه لرنده ثابت
متن نسخه لرندن ساقطدر وبو بحثك تمام وتفصيلى درر ده مسطوردر ووقف
بحثنده خلاصه سنيده بزذكر ايتدك والله سبحانه وتعالى اعلم واستغفر الله العظيم

﴿ باب المرتد ﴾

وقتاكه مصنف والا جناب كفر اصليك احكامنى بياندن فارغ اولديسه
كفر طاريكه بعد البلوغ كندوبى ايمان تقدم ايدن كفرك بيانه آغاز وشروع
ايتدى ﴿ (هو) لغة الراجع مطلقا وشرعا (الراجع عن دين الاسلام
وركنها اجراء كلمة الكفر على اللسان بعد الايمان) ﴾ مرتد لغتده مطلقا هر بر شيدن
رجوع ايدن كسنه در شرعده دين اسلامدن رجوع ايدندر ركنى ايمانله
موصوف اولدقدنصكره لسانده كلمهٔ كفرى اجرا وتكلمدر ارتداد هر نقدر اعتقاد
قلبيله تحقق ايدرسه ده مثلا ذات جليلك كندو ايله اتصافى لايق اولميان
وصفله اتصافنى اعتقاد كبى بونده بلا تلفظ ارتداد تحقق ايدر لكن موضوع
مسئله ردت ظاهره ده در وبعد الايمان قيديله كافر خروج ايدركه كافر
كفرى موجب بر كلمه تلفظ ايتسه كندويه مرتد حكمى اجرا اولنمز ﴿ وهو تصديق
محمد صلى الله تعالى عليه وسلم فى جميع ماجاء به عن الله تعالى مما علم مجيئه ضرورة
وهل هو فقط او هو مع الاقرار قولان واكثر الحنفية على الثانى والمحققون على
الاول ﴾ ايمان حضرت محمد عليه الصلاة والسلامك ديننده اولوب وجانب

معنوىٔ رب العالميندن كتورديكى نظر واستدلاله محتاج اولميانلرين وحدانيت خدا
ونبوة مصطفى صلى الله تعالى عليه وسلم وصلاة وزكاتك وجوبى وخمر
ولواطتك حرمتى امثالى عامهٔ ناسك معلومى اولان شيلرك جميعسنده رسول الله صلى الله
تعالى عليه وسلمى تصديقيكه قلبله قبول واذعاندر وايمان جمهور اشاعره
وماتريديه نك مختارلرى مثلا وفقط تصديقميدر ويا تصديق مع الاقرارميدر بونده
ايكى قول واردر اكثر حنفيه قول ثانى واشاعره وماتريديه نك محققيننددن اكثرلرى
قول اول اوزره لردر ﴿ والاقرار شرط لاجراء الاحكام الدنيوية بعد الاتفاق
على انه يعتقد متى طولب به اتى به فان طولب به فلم يقر فهو كفر عناد ﴾ ايمانده
تصديق مشروطى لسانله اقرار مؤمنك اوزرينه نكاح وانكاحى وشهادتنك قبولى
وقضا وحكمنك صحتى وتغسيل وتكفينى واوزرينه نماز قلنوب ومقابر مسلمينه دفن
اولنمسى امثالى احكام دنيويه نك كندونك اوزرينه اجراسنده شرطدر اقرار مشروطى ركن
اعتبار ايتميانلرك مصدقك اوزرينه هر نه زمانكه اقرار مشروحله مطالبه اولنور آنى اتيان
وتفوه كندويه لازم اولور اعتقادى اوزره اتفاقلرندنصكره واكر مصدق اقرار ايله
مطالبه اولنوبده آنى تفسير وبيان ايتمسه امدى اشبو اقرار ايتميوب اندن امتناعى
كفر عناددركه كندويه اعتقاد سابق بر نفع ويرمز متكلمينك ايمان وتصديقده
ترك عناد شرطدر قوللرندن مرادلرى بودركه مصدق هر نه زمانكه اقرار ايله
مطالبه اولندقده آنى اتيان ايده توقف ايتميه مؤمن مصدق اقرارسز وفات
ايدوب لكن اعتقادى كندودن اقرار مطالبه اولنسه آنى اتيانى اولسه ايمدى
بونوع كمسه عند الله تعالى مؤمن وموحددر وفرقهٔ ناجيه دندر ﴿ قال المصنف
وفى الفتح من هزل بلفظ كفر ارتد وان لم يعتقده للاستخفاف فهو ككفر العناد ﴾
مصنف نصفت نصاب عليه رحمة الملك الوهاب بيورديلركه فتحده مذكوردركه
بركسه هزل وملاطفه طريقيله كلمهٔ كفرى تلفظ وتفوه ايتسه معاذ الله تعالى
مرتد اولور آنى هر نقدر اعتقاد ايتمزسه ده استخفاف اولمغله اشبو هزل كفر
عنادى كبى اولدى ﴿ والكفر لغة الستر وشرعا تكذيبه صلى الله تعالى عليه
وسلم فى شئ مما جاء به من الدين ضرورة ﴾ كفرك اصل لغت معناسى ستردر
ليله كافر اطلاقى ظلمتيله اشيانى سترى وزراعه كافر تسميه سى وجه ارضى
بذر ونباتله سترينه مبنى اولديغى كبى شرعده كفر مفخر هردوسرا عليه افضل التحايا
حضرتلرينك ضرورة امور دينيه دن اولان جانب معنوىٔ رب العالميندن
كتورديكى شيلرده كندولرينى تكذيبدر ﴿ والفاظه تعرف
فى الفتاوى بل افردت بالتأليف مع انه لا يفتى بالكفر بشئ منها الا فيما اتفق
المشايخ عليه كما سيجئ قال فى البحر وقد الزمت نفسى ان لا افتى بشئ منها ﴾

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

الفاظ كفر كتب فتاواده ذكر اولنان مضامينله معلوم ومستبان اولور شارح
رحمه الله تعالى ديركه بلكه الفاظ كفر حقنده مخصوص بر تأليفمز اولدى
اندن برشيئله كفرايله افتا اولنمز الامشايخك كندونك اوزرينه اتفاق
ايتديكى صورتده آنك كفريله حكم اولنور نتكم قريبا كلور صاحب بحر
ديديكه بن الفاظ كفردن برشيئله كفرك وقوعيله افتا ايتمكى كندى نفسمه الزام
وايجاب ايلدم بزازيه ده مرسومدركه مشايخ خوارزم بيورديلركه كيال
وياوزان تعداد مقامنده برديه جك محلده بسم الله ديسه كافر اولور لكن بونى
روايت ديلركه ابتدأت العد دبسم الله تقديريله واحد قولندن استغنا اولنه
بومثللو ايجاز محاورانده واقعدر وشرب خمر وزنا واكل حرام قطعى هنكامنده
بركسه بسم الله ديسه كافر اولور اسم الله تخفيف اولنمغله بركسه الله جليلك
اسملرندن براسمى وياوامرندن برامرى استهزا وسخريه وياوعد ووعيدنى انكار
ايتسه كافر اولور وبين يدى الله ديمكده اختلاف اولندى والله عظيم الشانك
كندوده حكمت ومصلحت اولميان فعلى ايشلمه سى جائزدر ديمك ومكان اثباتى
كفردر وفلان كسه مريض اولمز واشبو نسنه يى الله تعالى نسيان ايتدى ديمك
كفردر واستهزأ الله عظيم الشاندن خوف وخشيت ايتم ديمك وايشلديكى
شيئه الله تعالى عالم بن بونى ايشلدم ديمك اختيار اولوب مخافت اولمزسه
عندالعامه كفردر ورسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم قباغى سور ايدى
دينلدكده بن سومم ديمك عند البعض على وجه الاهانة ديرسه وابو بكر الصديق
رضى الله تعالى عنهك صحبتنى وقبول اصحده ابوبكر ايله عمر رضى الله تعالى
عنهمانك امامتلرينى انكار كفردر ودليل قطعيله حرمتى ثابت اولان
حرام لعينه يى حلال اعتقادى كفردر وفقيه عالمه سببسز سبدن كفر خوف
اولنور وخصمى فتوايى كوردكده ارض اوزرينه القاسى كفردر انتهى امام
طحاوى بزم اصحابلريمزدن روايت ايتديكه كشى ايماندن انجق كندويه
ايمان واجب اولان شيئى انكارى اخراج ايدر واشبو كفر حقنده برعالمدن سؤال
اولندقده لايق اولان براهل اسلامك تكفيريله مبادرت ومسارعت ايتمكدر
وفتاواى صغرى صاحبى ديركه كفر برعظيم شيدر برخصوصده مادام
عدم كفره برروايت بولورسم مؤمنى كافر قيلم انتهى ﴿ (وشرائط
صحتها العقل) والصحو (والطوع) فلاتصح ردة مجنون ومعتوه وموسوس وصبى
لايعقل وسكران ومكره عليها ﴾ ردتك صحتنك شرطلرى عقل وصحوكه آيقلق
وطوعكه رضادر امدى مجنونك ومعتوهك وموسوسك وصبى لايعقلك وسكرانك
وردت اوزره اكراه اولنان كسه لرك ردتلرى صحيح دكلدر ﴿ واماالبلوغ

والذكورة فليسا بشرط بدائع ﴾ امابلوغله ذكورت ردتده شرط اولمديلر
﴿ وفى الاشباه لاتصح ردة السكران الاالردة بسب النبى صلى الله تعالى عليه
وسلم فانه يقتل ولايعفى عنه ﴾ اشباهده مرسومدركه سكرانك ردتى صحيحه دكلدر
الاكندويه پيغمبر اطلاق اولنان ذات محمدت صفاته سبله اولان ردت
صحيحه اولوركه آنكله اول ساب مرتد قتل اولنور وكندودن توبه ايله عفو اولنمز
﴿ (من ارتد عرض) الحاكم (عليه الاسلام استحبابا) على المذهب لبلوغه
الدعوى (وتكشف شبهته) بيان لثمرة العرض (ويحبس) وجوبا وقيل ندبا
(ثلاثةايام) يعرض عليه الاسلام فى كل يوم منها خانية (ان استمهل) اى طلب
المهلة والاقتله من ساعته الااذارجى اسلامه بدائع ﴾ معاذ الله تعالى بركسه
مرتد اولسه امام وياقاضى كندويه مستحب اوله رق اسلامى عرض ايدر
عند البعض عرض اسلام واجبدر وظاهر اولانده بودركه كندويه دين
اسلامه دعوت بالغ اولمغله وعرض اسلامدن مراد دينه دعوتدر بردفعه
دينه دعوت اولندقدنصكره بردخى دعوت تكرار ايجاب ايتمز واكر مرتد ردتى موجب
برشبهه بيان ايدرسه اول شبهه كشف وازاله اولنور زيرا مسلمك غالب حالى ارتدادى انجق
شبهه دن ناشى اولمقدر عرض اسلامك ثمره وفائده سى بودر واكر اسلامه رجوعنه
استمهال ايدرسه وجوبا ويانديا كندويه اوچ كون مهلتله حبس اولنور وهر
كونده كندويه اسلام عرض اولنور واكر مهلت طلب ايتمزسه كندويه اسلام
عرض وشبهه سى ازاله اولندقدنصكره امام كندوبى درحال قتل ايدر واكر اسلامه
دخولى مرجو ومأمول اولورسه ساعتنده قتل اولنمزده برمقدار تأخير اولنور
﴿ وكذا لوارتد ثانيا لكنه يضرب وفى الثالثة يحبس ايضا حتى يظهر عليه
التوبة فان عادفكذالك تاتارخانية قلت لكن نقل فى الزواهر عن آخر حدود الخانية
معزيا للبلخى مايفيد قتله بلا توبة قنية ﴾ ينه بويله معاذ الله تعالى ايكنجى
دفعه مرتد اولسه شبهه سنى ازاله ايله اسلام عرض اولنور شوقدر واركه
بعدالاسلام حدمقدارينه بالغ اولميه رق ضرب اولنور اوچنجى ارتدادنده ضرب
اولنديغى كبى حبسده اولنور حتى توبه سى ظاهر اولنه دك بس ينه عودت
ايدرسه حكم ينه بويلجه در شارح رحمه الله تعالى ديركه زواهرده خانيه نك
حدودنك آخرندن بلخى يه نسبتله بلا توبه قتلنى افاده ايدن مفاد نقل وروايت
اولندى ﴿ (فان اسلم) فبها (والا قتل) لحديث من بدل دينه فاقتلوه ﴾
امدى برمدت مرتد وبعد عرض الاسلام اسلامه كلورسه نه كوزل سيف
شريعتدن خلاص اولور يوق قبول ايتمزسه دينى تبديل ايدن كسه يى قتل
ايديكز حديث شريفنه بنأ قتل اولنور ﴿ (واسلامه ان يتبرأ عن الاديان)

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

سوى الاسلام (اوعن ماانتقل اليه) بعد نطقه بالشهادتين و تمامه فى البحر
ولو اتى بهما على وجه العادة لم ينفعه مالم يتبرأ بزازية ✻ مرتدك اسلامى اسلامك
ماعداسى اديان باطله دن وياكندونك انتقال ايتديكى دين باطلدن ايكى شهادت
كلمه لرنى تكلم ونطقندنصكره تبرى و تبعد ايتمسيدر وبونك تمامى بحرده در و شهادت
كلمه لرنى على وجه العادة كتوررسه كندويه بونفعى اولمز مادام تبرى
بولنمدقجه ✻ (وكره) تنزيها للامام (قتله قبل العرض بلا ضمان) لان الكفر
مبيح للدم ✻ مرتده اسلام عرض اولنمقسزين قتلى بلا ضمان تنزيها مكروهدر
عرض مستحبدر ديو مرور ايدن مضمونه بناً عرضى واجبدر دينلره كوره كراهت
تحريمى اولور كفردمى مبيح اولمغين ✻ قيد باسلام المرتد لان الكفار اصناف
خمسة من ينكر الصانع كالدهرية ومن ينكر الوحدانية كالثنوية ومن يقر بهما
لكن ينكر بعثة الرسل كالفلاسفة ومن ينكر الكل كالوثنية ومن يقر بالكل لكن
ينكر عموم رسالة المصطفى صلى الله تعالى عليه وسلم كالعيسوية فيكتفى من الاولين
بقول لا اله الا الله وفى الثالث بقوله محمد رسول الله وفى الرابع باحدهما وفى الخامس
بهما مع التبرى عن كل دين يخالف دين الاسلام بدائع واخر كراهية الدرر ✻
مصنف والاجناب واسلامه قوليله مرتدك اسلاميله مسئلهٔ مشروحه يى
تقييدايلدى و تقييديده مناسبدر زيرا كفار بش صنفدر برى وماهيلكنا الاالدهر
دن دهريه كبى صانع تعالى حضرتلرينى انكار ايدنلردر و برى خيرى خلق
ايدن يزدان نام نور وشرى خلق ايدن اهرمن نام ظلمته اله اطلاق ايدن ثنويه كبى
وحدانيتى انكار ايدن طائفه در و برى فلاسفه كبى وحدانيتى وصانعى اقرار
ايدوب لكن بعثت رسلى انكار ايدن فرقه در و برى وثنيه كبى مزبورلرك كليسنى
انكار ايدن و برى عيسويه كبى كليسنى اقرار لكن حضرت مصطفى صلى الله
تعالى عليه وسلمك رسالتنك عمومنى انكار ايدنلردر بونلر يهوددن عيساى
اصفهانى يه نسبت اولنور برقومدر ايمدى ايكى اولكى طائفه دن اسلاملرنده
لا اله الا الله كلمهٔ طيبه سنى تفوه وتكلملريله اكتفا اولنور انكله اسلاملريله حكم
اولنور اوچنجى فرقه ده محمد رسول الله قوليله اسلا منده اكتفاء اولنور دردنجيده
كلمتينك فقط بريله اكتفا اولنور بشنجيده ايكيسيله برابر دين اسلامه مخالف
اولان هر بر دينندن تبرى و تبعد ايله اكتفا اولنور ✻ وحينئذ فيستفسر من جهل
حاله بل عمم فى الدرر اشتراط التبرى فى كل يهودى ونصرانى ومثله فى فتاوى المصنف
وابن نجيم وغيرهما وفى رهن فتاوى قارئ الهداية كذا افتى علماؤنا والذى
افتى به صحته بالشهادتين بلا تبرى لان التلفظ بهما صار علامة على الاسلام
فيقتل ان رجع مالم يعد ✻ بس كفارك بش نوع اولديغى معلوم ومستبان اولوب

وحكملرى مختلف اولديسه حالى نامعلوم اولان كمسه لر استفسار اولنور
بلكه درردده هربر اسلامله مشرف اولمق مراد ايدن يهود ونصارده اسلامك
ماعداسى اديانندن تبرى نك اشتراطنه تعميم ايلدى همان فقط اولديغى دينندن
تبريله اكتفا اولنمز واشبو مضمون مشروحك مثلى مصنفك وابن نجيمك
وسائرلرينك فتاوالرنده مسطوردر وقارئ الهدايه نك فتاواسنك رهننده
كذا افتى علماؤنا ديو مرسومدر والآن مفتى به ومعمول به اولان قول بركمسه نك
اسلامنك فقط ايكى شهادت كلمه لريله صحتيدر زيرا انلرى تلفظ اسلامه علامتدر
ايمدى شهادت كلمه لرنى تلفظدنصكره بركمسه دين اسلامدن رجوع ايلسه
عودت ايتمزسه قتل اولنور ✻ (و) اعلم انه (لايفتى بتكفير مسلم امكن حمل كلامه
على محمل حسن اوكان فى كفره خلاف ولو) كان ذلك (رواية ضعيفة)
كما حرره فى البحر وعزاه فى الاشباه الى الصغرى ✻ معلوم اولسونكه كلامنى محمل
حسنه حمل ممكن اولان مسلمك وياصاحب بحرك تحرير ايتديكى مثللو هرنقدر رواية
ضعيفه اولورسه ده بر مسلمك كفرنده اختلاف اولنورسه ده آنك كفريله افتا اولنمز
بونلر ايله كفر مندفع اولور واشباهده مضمون مشروحى صغرايه نسبت ايتدى
وخلاف مزبور هرنقدر مذهب حنفيه نك غيريده اولسه ده اولور ✻ وفى الدرر
وغيرها اذا كان فى المسئلة وجوه توجب الكفر وواحد يمنعه فعلى المفتى الميل لما يمنعه ثم
لونيته ذلك فمسلم والا لم ينفعه حمل المفتى على خلافه ✻ درردده وسائر معتبراتده
مذكوردركه برمسئله ده كفرى موجب برقاچ وجه ومنع ايدر فقط
بر وجه بولنورسه مفتينك اوزرينه منع ايدن طرفه ميل وافتا لازمدر
امدى اول مسلمك نيتى منع طرفى اولورسه كندوسى مسلم وموحددر
يوق نيتى اول اكفرى منع ايدر جهت اولمزسه كندويه مفتينك كلامنى آنك
خلافنه حملى نفع ويرمز ✻ وينبغى التعوذ بهذا الدعاء صباحا ومساء فانه سبب العصمة
من الكفر بوعد الصادق الامين صلى الله تعالى عليه وسلم اللهم انى اعوذبك
من ان اشرك بك شيئا وانا اعلم واستغفرك لما لا اعلم انك انت علام الغيوب
وتوبة اليأس مقبولة دون ايمان اليأس درر ✻ اخشامده وصباحده اشبو
ذكرى آتى دعاء شريف ايله تعوذ لايق ومناسبدر زيرا صادق الامين رسول
الثقلين صلى الله تعالى عليه وسلمك وعد كريملريله كفردن مصون ومعصوم اولمغه
سبب وباعثدر يعنى الهى يارب بيلەرك كرك جلى وكرك ريا و ياسمعه كبى خفى
برنسنه ايله سكا اشراك ايتمدن سنك حفظ وامانكه صغنيرم وايشليوب و نسيان
ايتديكم وياقربت اعتقاد ايدەرك بلميەرك ايشلديكم ذنبدن استغفار ايدەرم تحقيقا
سن علام الغيوبسك وحيا تندن اميدنى قطع ايدن مسلمك اول حالده توبه سى

مقبوله در اول حالده كافرك ايمانى مقبول دكلدر توبه نك قبولنه دليل الله جليلك
{ وهو الذى يقبل التوبة عن عباده } نص جليلنك اطلاقيدر ❊ وفيها ايضا شهد
نصرانيان على نصرانى انه اسلم وهو ينكر لم تقبل شهادتهما وكذا لو شهد رجل
وامرأتان من المسلمين وفى النوازل تقبل شهادة رجل وامرأتين على الاسلام
وشهادة نصرانيين على نصرانى بانه اسلم انتهى ❊ يعنى درردة مسطوردر كه
ايكى نصرانى اسلامنى انكار ايدن بر نصرانينك اسلامنه شهادت ايتسه لر
شهادتلرى مقبول اولمز يعنى بويله مسلميندن بر رجل ايله عورت ايكى شهادت ايتسه لر شهادتلرى
مقبول اولمز نوازلده صورت مشروحه ده بر ار ايله ايكى عورتك وايكى نصرانينك شهادتلرى
مقبوله دردیو مذكوردر ❊ (وكل مسلم ارتد فتوبته مقبولة الا) جماعة من تكررت
ردته على مامر و (الكافر بسب نبى) من الانبياء فانه يقتل حدا ولا تقبل توبته
مطلقا ولو سب الله تعالى قبلت لانه حق الله تعالى والاول حق عبد لا يزول بالتوبة
ومن شك فى عذابه وكفره كفر وتمامه فى الدرر فى فصل الجزية معزيا للبزازية ❊
هر بر مرتد اولان مسلمك توبه سى مقبوله در الا ماسبقده مرور ايتديكى اوزره
ردتى تكرر ايدن جماعتك وپيغمبران حضراتندن بر پيغمبر ذيشانه سب ايدن
كافرك توبه سى مقبوله دكلدر حدا قتل اولنور كرك بنفسه توبه ايتسون وكرك
اوزرينه شهادت اولنمغله هر حالده توبه سى مقبوله دكلدر قتلى اسقاط ايده مز
عند الله توبه سى مقبوله اولور كافر مرسوم تعالى شانه علوا كبيرا حق سبحانه وتعالى وتقدس
حضرتلرينه سب ايده جك اولسه حق الله اولمغله توبه سى مقبوله اولور ودات بارى تعالى
غنى مطلق وجميع نقايص عيوبدن مبرا ومقدس اولمغله حقوقنده مسامحه
اولنور اما مسئله اولىده حق عبد اولوب كندويه نوعا عار اولمغله توبه ايله
زائل اولمدى حقنده اجماع اولديكه پيغمبر ذيشان عليه الصلوات الرحمانك
شاتمى كافر وحكمى قتل وعذاب وكفرنده شك ايدن كافردر اكر توبه ايتمشسه
اشبو بحثك تمام وتفصيلى دررك فصل فى الجزيه سنده بزازيه دن نقلله مرسومدر
❊ وكذا لو ابغضه بالقلب فتح واشباه وفى فتاوى المصنف ويجب الحاق الاستهزاء
والاستخفاف به لتعلق حقه ايضا ❊ يعنى بويله رسول الله صلى الله تعالى عليه
وسلمه قلبيله بغض وعداوت ايدن كسه نك توبه سى مقبوله دكلدر مصنف والاجناب
كندى فتاواسنده رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلمى حاشا استهزا واستخفافى
سب وغضبه الحاق واجبدر ديو ذكر ايلدى كندولرينك بونده دخى حق
تعلق ايتمكله ❊ وفيها سئل عمن قال لشريف لعن الله والديك ووالدى
الذين خلفوك فاجاب الجمع المضاف يعم مالم يتحقق عهد خلافا لابى هاشم وامام
الحرمين كما فى جمع الجوامع وحينئذ فيعم حضرة الرسالة فينبغى القول بكفره
واذا كفر بسببه لا توبة له على ما ذكره البزازى وتوارده الشارحون ❊ مرحومك

فتاواسنده مرسومدر كه كندودن سؤال اولنديكه شول بر كسه كه شريف النسب
حضرت فاطمه رضى الله تعالى عنها اولادندن بر كسنه يه الله تعالى سنك والدينكه
وسنى خلق ايدوب براغوب كيدن آبا واجدادكه لعنت ايتسون ديسه شرعا بوكانه
جزا ترتب ايدر جواب ويردیلر كه كرك اولكنده وياايكنجيده مضاف اولان
جمعكه والدى كلمه سى حضرت رسالتپناه عليه صلوات الاله حضرتلرينه عام
وشامل اولور مادام آبادن معهود ومعين كسه لر اراده اولنديغى
تحقق وتبين ايتمدكجه اختلاف ابى هاشمله امام الحرمين ايچوندر نتكم
جمع الجوامع نام كتابده مرسومدر بوكا كوره لاعن مرقومك سبى
حضرت رسالتپناه بلكه نوح وآدم عليهم الصلاة والسلام حضرتلرينك
جمله سنه عام وشامل اولور امدى ساب ملعونك كفريله حكم لايق وسزا
اولور وسبيله كافر اولنجق بزازينك ذكر وشراحلك توارد ايتدكلرى قول
اوزره كندونك توبه سى اسقاط قتل حقنده مقبوله اولمز عند الله هر نقدر
مقبوله اولورسه ده ❊ نعم لو لوحظ قول هاشم وامام الحرمين باحتمال العهد
فلا كفر وهو اللائق بمذهبنا لتصريحهم بالميل الى ما لا يكفر ❊ بلى هاشمك وامام
الحرمينك عهد كه كندويه اقرب اولان بابالرى مراد اولمق احتماليله قوللرى ملاحظه
اولنسه حضرت رسالتپناهه عام اولمغين كفر اولمز وبزلرك مذهبلريمزه لايق اولنده
بودر فقهانك هاشمله امام الحرمينك عدم كفر قوللرينه ميلله تصريحلرينه بناءً
❊ وفيها من نقص مقام الرسالة بقوله بان سبه صلى الله تعالى عليه وسلم او بفعله
بان ابغضه بقلبه قتل حدا كما مر التصريح به لكن صرح فى آخر الشفاء بان حكمه
كالمرتد ومفاده قبول التوبة كما لا يخفى زاد المصنف فى شرحه وقد سمعت من مفتى
الحنفية بمصر شيخ الاسلام ابن عبد العال ان الكمال وغيره تبعوا البزازى
والبزازى تبع صاحب السيف المسلول وعزاه اليه ولم يعزه لاحد من علماء
الحنفية ❊ مصنف مرحومك فتاواسنده مذكوردر كه بر كسه بر صاحب
رسالت پيغمبر ذيشانك مقام عاليلرينه لايق اولميان قول ايله اكا سبيله ويا فعليله كه
قلبيله اكا بغضيله كندولرينى تنقيص ايلسه حدا قتل اولنور نتكم بونكله تصريح
مرور ايتدى لكن شفا نام كتابك آخرنده مزبور قوليله ويا فعليله رسول الله
صلى الله تعالى عليه وسلمه نقيصه نسبت ايدن كسه نك حكمى مرتدك حكمى
كبيدر ديو ذكر اولندى امدى بوندن ظاهر اولان توبه سنك قبوليدر كه كندودن
قتلك سقوطيدر نتكم اولوا النهايه خفى دكلدر و مصنف والاجناب عليه رحمة
الملك الوهاب كندى شرحنده تحقيق بن مصرده حنفى مفتيسى شيخ الاسلام
ابن عبد العالدن استماع ايتدمكه كمال وغيريلرى برازى يه و بزازى صاحب سيف

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

مسلول كبى سبكيه متابعت وساب مسفورك توبه سنك عدم قبولنى كندويه نسبت وكندودن غيرى علماء حنفيه دن واهل مذهبدن بركسه دن نقل وحكايه ايتمدى يعنى مشار اليه سبكى فقهادن صاحب مذهب كندودن قول روايتنه شايان دكلدر ديمك ﴿ وقد صرح فى النتف ومعين الحكام وشرح الطحاوى وحاوى الزاهدى وغيرها بان حكمه كالمرتد ولفظ النتف من سب الرسول صلى الله تعالى عليه وسلم فانه مرتد وحكمه حكم المرتد ويفعل به ما يفعل بالمرتد انتهى وهو ظاهر فى قبول توبته كما مر عن الشفاء انتهى فليحفظ ﴾ ونتف ومعين الحكام وشرح طحاوى وحاوى وسائر معتبرانده تصريح وبيان اولنديكه ساب مسفورك حكمى مرتدك حكمى كبيدر امدى مطلقا توبه سى مقبوله اولور نتفك عباره سنك مفادى سب نبى ايدن مرتددر حكمى مرتدك حكمى در ومرتد ده اجرا اولنان اصرار ايدرسه قتل اولنوب توبه ايدرسه خلاص اولمسى جزاسى كندولرينه ده اجرا اولنور وشفادن نقل اولنان مضمونك مفادى قتل اولنميوب توبه سنك قبولنده ظاهر اولانده بودر ﴿ قلت وظاهر الشفاء ان قوله يا ابن الف خنزير او يا ابن مائة كلب وان قوله لهاشمى لعن الله بنى هاشم كذلك وان شتم الملائكة كالانبياء فليحرر ﴾ شارح رحمه الله تعالى ورضى عنه ديوركه شفانك ظاهر عباره سندن فهم اولنان ماسبقده مرور ايدن مضمون كبى شريف النسب كسه يه سابك اى بيك خنزير ويايوز كلب اوغلو وهاشمى اولان شخصه الله تعالى هاشم اولادلرينه لعنت ايتسون قولى بنه بويله كفردر وملائكه يه شتم انبيا عليهم السلامه شتم كبيدر ديو تحرير اولنور ﴿ ومن حوادث الفتوى مالو حكم حنفى بكفره بسب نبى هل للشافعى ان يحكم بقبول توبته الظاهر نعم لانها حادثة اخرى وان حكم بموجبه نهر ﴾ كندودن استفتا وقوعيافته اولان موادندركه بركسه نك سب نبى ايتديكنه بناً برحنفى قاضيسى كفريله حكم ايلسه شافعى قاضيسيچونده توبه سنك قبوليله حكم ايدوب قتلى ساقط اولمق جائز ومشروعميدر ظاهر اولان بلى مشروعدر هرنقدر شافعى قاضيسى موجب سبله حكم ايتمش اولورسه ده زيرا بو حادثه اخرادركه كفر ايله حكم حادثه سنك غيريدر ﴿ قلت ثم رأيت فى معروضات المفتى ابى السعود سؤالا ملخصه ان طالب علم ذكر عنده حديث نبوى فقال اكل احاديث النبى صلى الله تعالى عليه وسلم صدق يعمل بها فاجاب بانه يكفر اولا بسبب استفهامه الانكارى وثانيا بالحاقه الشين للنبى صلى الله تعالى عليه وسلم ﴾ شارح رحمه الله تعالى ورضى الله تعالى عنه ديركه بوندنصكره بن مفتى ابى السعودك معروضاتنده برسؤال كوردمكه خلاصه سى برطالب علمك عندنده برحديث نبوى ذكر اولندقده

پس هر بر احاديث نبويه صادقمى اولور وكندى ايله عمل اولنورمى ديسه كندويه نه حكم ترتب ايدر امدى جواب بيوردیلركه اولا استفهام انكاريسى سببيله وثانيا نبى ذيشان صلى الله تعالى عليه وسلمك شان عاليلرينه شين وعيب الحاقيله كافر اولور ﴿ ففى كفره الاول عن اعتقاد يؤمر بتجديد الايمان فلا يقتل والثانى يفيد الزندقة فبعد اخذه لاتقبل توبته اتفاقا فيقتل وقبله اختلف فى قبول توبته فعند ابى حنيفة تقبل فلا يقتل وعند باقى الائمة لاتقبل ويقتل حدا ﴾ اولكى كفرنده كه استفهام انكارى سببيله اولانده عن اعتقاد اولورسه تجديد ايمانله امر اولنور ده پس قتل اولنمز ايكنجيده زندقه كه ارتداد افاده ايدر امدى بوكا كوره مزبور قائلك اخذندنصكره اتفاقا توبه سى مقبوله اولمز ده قتل اولنور واخذندن مقدم توبه سنك قبولنده اختلاف اولندى امام اعظم رحمه الله تعالى نزدنده توبه سى مقبوله اولور قتل اولنمز سائر ائمه قتنده توبه سى مقبوله اولمز حدا قتل اولنور ﴿ فلذلك ورد امر سلطانى فى سنة اربع واربعين وتسعمائة لقضاة الممالك المحمية برعاية رأى الجانبين بانه ان ظهر صلاحه وحسن توبته واسلامه لايقتل ويكتفى بتعزيره وحبسه عملا بقول الامام الاعظم وان لم يكن من اناس يفهم خيرهم يقتل عملا بقول الائمة ثم فى سنة ٩٥٥ تقرر هذا الامر باخر فينظر القائل من اى الفريقين هو فيعمل بمقتضاه انتهى فليحفظ وليكن التوفيق ﴾ پس اشبو خلاف مشروحه مبنى علمادن توبه نك قبولنه وعدم قبولنه قائل اولنلرك رأيلرينه رعاية طقوز يوز قرق درت تاريخنده ممالك محروسه ده بولنان قاضيلره امر سلطانى وارد اولديكه قائل مزبورك صلاحى وتوبه واسلامنك حسنى ظاهر اولورسه امام اعظمك قوليله عملا قتل اولنمز تعزير وحبسيله اكتفا اولنور واكر خير وحسن حالى فهم ومشاهده اولنور مقوله دن اولمزسه سائر ائمه نك قوليله عملا قتل اولنور بوندنصكره طقوز يوز اللى بش تاريخنده اشبو امر مشروح ديكر فرمان عاليله تقرير اولندى امدى قائل مشروحه نظر اولنور فريقينك قنغيسندن ايسه آنك مقتضاسيله عمل اولنور ﴿ (او) الكافر بسب (الشيخين او) بسب (احدهما) فى البحر عن الجوهرة معزيا للشهيد من سب الشيخين اوطعن فيهما كفر ولاتقبل توبته وبه اخذ الدبوسى وابو الليث وهو المختار للفتوى انتهى وجزم به فى الاشباه واقره المصنف قائلا وهذا يقوى القول بعدم قبول توبة ساب الرسول صلى الله تعالى عليه وسلم وهو الجانب الذى ينبغى التعويل عليه فى الافتاء والقضاء رعاية لجانب حضرة المصطفى صلى الله تعالى عليه وسلم انتهى ﴾ وياخود هربر شيخينه ويافقط برينه سب ودشنام سببيله كافرك توبه سى مقبوله اولمز اما حضرت امام على كرم الله تعالى وجهه

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

حضرتلرینی شیخین مکرمین رضی الله تعالی عنهما اوزرینه تفضیل ایتمك بدعت
وفسقدر و بحرده جوهره دن نقلا شهیده نسبتله مرسومدرکه شول برکسنه که
شیخین مکرمین رضی الله تعالی عنهمایه سب وشتم وياطعن ایده کافر اولور
وتوبه سی مقبوله اولمز واشبو قول ایله امام دبوسی وابو اللیث عمل ایتدیلر وفتوایه
مختار اولانده بودر واشباهده بونکله جزم ایلدی ومصنف رحمه الله تعالی اشبو
مضمون مشروح رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمه سب ایدن کسه نك
توبه سنك عدم قبولیله قولی تقویه ایدر دیه رك اقرار ایلدی وحضرت محمد
المصطفی صلی الله تعالی علیه وسلمك جانب عالیلرینه رعایة قضا وافتاده
اعتماد کندونك اوزرینه اولمق لایق اولان جانب قول مزبوردر
﴿ لکن فی النهر وهذا الوجود له فی اصل الجوهرة وانما وجد علی هامش
بعض النسخ فالحق بالاصل مع انه لا ارتباط له بما قبله انتهی قلت ویکفینا مامر
من الامر فتدبر ﴾ لکن نهرده اشبو جوهره دن نقل اولنان عباره نك اصل
جوهره ده وجودی یوقدر بلکه بعض جوهره نسخه لرینك کنارنده بولنغله
اصل کتابه الحاق اولندی حالبوکه کندونك ماقبلنه ارتباطی یوقدر
دیو مرسومدر شارح رحمه الله تعالی دیرکه بزلره سابق الذکر امر سلطانی
کفایت ایدر ﴿ وفی المعروضات المزبورة مامعناه ان من قال عن فصوص الحکم
للشیخ محی الدین بن العربی انه خارج عن الشریعة وقد صنفه للاضلال
ومن طالعه ملحد ماذا یلزمه اجاب نعم فیه کلمات تباین الشریعة وتکلف
بعض المتصلفین لارجاعها الی الشرع ﴾ مارالذکر معروضاتده مذکوردرکه
شیخ الاکبر شیخ محی الدین بن العربی نك فصوص الحکم نام تألیف حکمت
مشحوننده کی بعض مضامین شریعتدن خارج و کندودن نصکره کلان
خلقی اضلال ایچون انی تصنیف ایتمشدر وآنی مطالعه ایدن کسه ملحددر دین
کسه نك قولنك معناسی نه در و کندویه نه لازم اولور دیو کندودن استفتا
اولندقده جواب بیوردیلرکه بلی انده بعض شرع شریفه مغایر کلام
واردر بعض کسه لر تکلفله کلامنی شرعه ارجاع ایچون تأویله
ذاهب اولدیلر تصلف تکلفله عهدهٔ اقتدارندن خارج تکلم وظرافت اظهار
ایلمك معناسنه در مشار الیه شیخك اسم علیلری محمد بابالری علی دده لری محمددر
وکنیه لری ابن عربیدر حاتمی طائی اندلسیدر عارف کبیردر ولادتلری بش یوز
التمش تاریخنده در ورحلتلری آلتی یوز اوتوز آلتی سنه سنك ربیعیدر شام شریفده
صالحیه نام محله ده ابن سراقه نك تربه سنده مدفوندر وکندولری مجموعهٔ
فضائل وجمیع علوم ومعارفده کامل ومکمل برذات عدیم المثل والنظیردر
و بین المتصوفه شیخ اکبر تعبیراولندقده کندولری مراددر وفتوحات مکیه وفصوص

(مثلاو)

مثلاو نیجه تألیفات عدیده لری واردر وقسطنطنیه نك فتحی علم جفر قوتیله
اخبارینه بناءً اوزرینه قبهٔ عظیمه وانده خیرات وطعام وضع اولنمشدر
وعارف بالله امام شعرانی بعض معتمد کسه دن روایت ایدرکه برکسه دیبی
مشاهده ایتمشلرکه کیجه لین برمقدار آتشله مزارنده کی تابوتی احراق قصدیله
کلدکده یره باتوب نابدید اولدی حتی خسف محلنی بعض صاحبلری حفر
ایدوب باشی برابر ینه وارادقده ینه زمینه باتوب اسفله نزول ایدر ایدی ایمدی اوزرینه
تراب القا ایتدیلر ینه حکایه اولنورکه دمشقده شیخ موسی الیهك زماننده برکسه کندویه
هرکون اون دفعه لعن ایتمکی وظیفه ایدنمش ایدی وقتا که اول کسه وفات ایدنده
شیخ آنك جنازه سنه حاضر اولدقدن نصکره رجوع وکندی
خانه لرنده برمقدار جلوس وقبله یه توجه ایتدکده کندویه اخشام طعامی
احضار ایتدیلر تناول واکل بیورمدیلر حتی کیجه نك بروقتنه دك اول حال اوزره
توجهدن نصکره مسرور اوله رق التفات وطعام مطالبه ایدوب اکل بیوردیلر بس
کندودن حال مشروحندن استفسار اولندقده بیوردیلرکه بن کندی نفسمه
التزام ایتدمکه الله ذو الجلال حضرتلری مرقوم متوفایه عفو ومغفرتله معامله بیورمدقجه
اکل وشرب ایتمیه یم امدی مغفرت اولنمسی ایچون یتمش بیك کلمهٔ توحیدکه
لا اله الا اللهدر ذکر ایتدمده مغفرت اولندی و ابن فارض وقنوی کندودن
انابت اخذ ایتدیلر و کندولرینك کلام حکمت آمیزلرندندرکه ماظهر علی العبد
الامااستقر فی باطنه فما اثر فیه سواه فمن فهم هذه الحکمة وجعلها مشهودة اراح
نفسه من التعلق بغیره وعلم انه لا یؤتی علیه بخیر ولا شر الامنه واقام العذر لکل
موجود وقال شرط الکامل الاحسان الی اعدائه وهم لا یشعرون تخلقا باخلاق
الله تعالی فانه دائم الاحسان الی من سماهم اعداء مع جهل الاعداء به وقال
الصوفی من اسقط الیاآت الثلاث فلا یقول لی ولا عندی ولا متاعی ای
لا یضیف الی نفسه شیئا وقال الدعاء مخ العبادة و بالمخ تکون القوة للاعضاء
فلذا یتقوی به عبادة العابدین وقال لا یخلص المؤمن من معصیة من غیر ان یخالطها
طاعة فالمخلط هو المؤمن العاصی فانه اذا عصی فی امر فهو مؤمن بان ذلك معصیة والایمان
واجب فقد اتی واجبا فالمؤمن مأجور فی عین العصیان وقال لا یغرنك امهاله فان بطشه
شدید انتهی من طبقات العارف المناوی رحمه الله تعالی ﴿ لکن تیقنا ان بعض الیهود افتراها
علی الشیخ قدس الله تعالی سره فیجب الاحتیاط بترك مطالعة تلك الکلمات وقد صدر امر
سلطانی بالنهی فیجب الاجتناب من کل وجه انتهی فلیحفظ ﴾ لکن بزلر یقین ایتدك که
بعض یهود شیخ مشار الیه اول شرع شریفه مباین اولان کلماتله افترا ایتمشلردر امدی
اول کلمات ناسزالری مطالعه یی ترکله احتیاط واجبدر باخصوص انلری مطالعه دن

تهیله امر سلطانی وارد اولمشدر پس هر برجهتدن اجتناب واجبدر اکا نظر وحفظ
واستماع اولنمز ﴿وقد اثنی صاحب القاموس علیه فی سؤال رفع الیه فیه فقال اللهم
انطقنا بما فیه رضاك الذی اعتقده وادین الله به انه کان رضی الله تعالی عنه شیخ
الطریقة حالا وعلما وامام الحقیقة حقیقة ورسما ومحیی رسوم المعارف فعلا واسما﴾
تحقیقا صاحب قاموس مشار الیه شیخ اکبر حقنده کندولرینه رفع اولنان سؤالده
انك اوزرینه چوق مدح وثنا ایدوب وکلام بلاغت اشتمالرینی مجمل حسنه
حمل بیوروب دیدیلرکه الهی یارب اول شیخ اکبرك اعتقاد وکندو ایله حق سبحانه
وتعالی وتقدس حضرتلرینه عمل وعبادت ایتدیکی شیلرده کندوده سنك
رضاك اولان اقوال وکلام خیر انجامله بزلری انطاق والهام ایله اول ذات
سامی رتبات ومعالی منزلت حالا که مجاهدة وفعلا وصفة وعلما شیخ طریقت
ومقتدای ملتدر وحقیقة ورسما ارباب حقایق واصحاب دقایق اولان کامل
ومکمل واقف اسرارك امامی وکندولری بالذات فعل واثبانلریله وتألیف
وتعلیملریله اسملرینی اظهارلریله رسوم معارفدن مندرس ومعدوم اولانلری احیا
واعلان ایدیجی برذات فطانت شعاردر قدس الله تعالی سره ونور مضجعه قاموس
صاحبی معارفی اثر بنالری قالیوب فقط رسمی باقی قلان دیاره تشبیه بیوردیلر
﴿اذا تقلقل فکر المرأ فی طرف ❊ من علمه غرقت فیه خواطره﴾
تقلقلك اصل لغت معناسی خطوه‌لرك تقاربی معناسنه‌در بو مقامده معنای مراد
شیخ مشارالیهك کلام فصاحت احوالرینی فهم وادراکه فکر طالب میدانی
ومقارب ودریا مثللو بی پایان اولان علملرندن برطرفه واصل وراغب اولان
کمسه‌لرك خاطره وفکرلری غرق وحیرتده قالور ﴿عباب لاتکدر الدلاء ❊
وسحاب تتقاصی عنه الانواء ❊ کانت دعوته تخرق السبع الطباق ❊ وتفرق
برکاته فتملاء الافاق ❊ وانی اصفه وهو یقینا فوق ماوصفته ❊ وناطق بماکتبته
وغالب ظنی انی ما انصفته﴾ عباب سیل عظیم معناسنه‌در یعنی شیخ مومی الیه سیل
عظیم کبی کندوبی دلولر مکدر ایمزکه فضائل وکمالاتنه نقصان طاری اولوب
متغیر اولمز وکندودن وقتنده بولنان نجوم کبی اولان عارفلر متبا عدو مختفی اولور
سحابدرکه کندو ایله برابر ظاهر اولوب شهرت بوله منزل انواء نوانك جمعیدر نجم
معناسنه ودعاء اجابت قرینلری سبع سمواتی خرق وبرکاتی اطراف وآفاقی طولدیرر
برمستجاب الدعوة ذات محمدت نصابدر آفاق جانب معناسنه اولان افقك جمعیدر
وبن اول منبع علم وحکمت ومجمع فضل وکرامت اولان ذات پرفضائلی اوصاف
حمیده وافعال پسندیده‌لر ایله توصیف ایدرم ویقینا بیلورمکه بنم وصف
ومدحمدن بالاتردر وکندوبی کما هو حقه وصفدن عاجزم وکندولری حقنده کتب

ایتدیکم اوصافی کندولری ناطق ومقرلردر وقوللری فعللرینه مطابق وموافقدر
وبنم ظن غالبم بن کندولری حقنده انصاف ایدوب کندولرینه سزا وصفله کندولرینی
توصیف وثنا ایده مدم ﴿وماعلی اذا ماقلت معتقدی ❊ دع الجهول یظن الجهل عدوانا
ناظم دیرکه بنم اوزریمه برحرج یوقدر مادام بن کندی اعتقاد ایتدیکم شیئی
دیدکدنصکره سائر شیئی ارایوب قید ایتمم واول شیخ اکبرك علو قدرنی وفخامت
شاننی بیلیوب کندولرینی حد تجاوز ایدن کمسه‌لردن ظن ایدن جهولك
کلامنی ترکله اکا اعتبار ایتمه جهل مصدردر اسم مفعول معناسنه‌درکه مجهول‌له
اولان عارف محیی الدیندر عدوان ذا عدوان تقدیرنده‌در ﴿والله والله والله
العظیم ومن ❊ اقامه حجة لله برهانا ❊ ان الذی قلت بعض من مناقبه ❊ مازدت
الا لعلی زدت نقصانا﴾ قسمك تکراری تأکید ایچوندر دردنجی قسمکه
ومن اقامه‌در شیخك فضیلتنی اظهار ایچوندر برهانا حال مؤکده‌در حجة
معناسنه‌در محصول بیت بن الله عظیم الشانه وکندولرینی الله تعالینك حکم
واسرارنی اظهار وبیانه حجت وبرهان اقامت ایتدیکی کمسه‌نك ربنه قسم
ایدرمکه تحقیقا بنم ذکر وبیان ایتدیکم شیخك بعض مدح وثناسیدر یوقسه
هرنقدر مدح اولنسه مدحه سزا وروادر ونوعاما کندولرینك مدحلرنده
زیاده ایتدیکم انجق کندی نفسمه نقصان زیاده‌سی خوفندندر زیرا بومثللو فضائل
کثیره صاحبی اولان ذاتی آز برفضل وکمال ایله ذکر تنقیص اولمش اولور
﴿الی ان قال ومن خواص کتبه انه من واظب علی مطالعتها انشرح صدره
لفك المعضلات وحل المشکلات وقد اثنی علیه الشیخ العارف عبد الوهاب
الشعرانی سیما فی کتابه تنبیه الاغبیاء علی قطرة من بحر علوم الاولیاء فعلیك به
وبالله التوفیق﴾ صاحب قاموسك ثناسی شیخك کتابلرینك خاصه‌لرندندر
مطالعه‌لرینه مواظبت ایدن کمسه‌نك فك معضلات وحل مشکلات ایچون
صدری منشرح اولور دینه‌دك منتهی اولدی وشیخ عبد الوهاب الشعرانی شیخ
اکبر اوزره ثنا بیوردیلر باخصوص تنبیه الاغبیا علی قطرة من بحر علوم الاولیا
نام کتابنده اکا ملازمت ایله توفیق خدا نکدر ﴿(و) الکافر (بسبب) اعتقاد
(السحر) لا توبة له (ولو امرأة) فی الاصح لسعیها فی الارض بالفساد ذکره
الزیلعی ثم قال (و) کذا الکافر بسبب (الزندقة) لا توبة له وجعله فی الفتح
ظاهر المذهب لکن فی حظر الخانیة الفتوی علی انه (اذا اخذ) الساحر والزندیق
المعروف الداعی (قبل توبته) ثم تاب لم تقبل توبته ویقتل ولو اخذ بعدها قبلت﴾
سحرك تأثیرینی اعتقادینه ویازندقه سننه بناءً کافر اولان کمسه‌نك توبه‌سی
مقبوله اولمز وقول اصحده هرنقدر عورت اولورسه‌ده روی زمینده فساده

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

سعینه مبنی اکر توبه‌لرندن مقدم اخذ و کرفت اولنورسه اما توبه سندن مقدم اخذ
اولنوبده صکره توبه ایدرسه توبه سی مقبوله اولمز وقتل اولنور وتوبه‌دنصکره اخذ
اولنورسه توبه سی مقبوله اولور ومزبور انك توبه‌لرینك عدم قبولنی فتحده ظاهر
مذهب قیلدی وزندیقك زندقه ایله معروف وناسی زندقه سنه دعوتی لازمدر
فتاوای قاری‌ء الهدایه ده مذکوردرکه زندیق انواع محرماتك کلیسی ناس
بیننده مشترکه‌در دیو اعتقاد ایدوب واخرته وخالق تعالی‌یه ایمان کتورمیوب
وبقاء دهره قائل اولان شخص نابرخور داردر بعضا وجود وحدانیته وبعثه
واصلا برشیئك حرمتنه ایمان کتورمیان کسه‌در دیو بیان ایتدیلر ✻ وافاد
فی السراج ان الخناق لا توبة له وفی الشمنی الکاهن قیل کالساحر وفی حاشیة
البیضاوی لمنلا خسرو الداعی الی الالحاد والاباحی کالزندیق ✻ سراجده
مرسومدرکه خناقکه مبالغه ایله آدم بوغان کسه‌نك توبه‌سی مقبوله دکلدر
صیغهٔ مبالغه‌دن فهم اولنان بردفعه خنقله قتل اولنمز شمنیده مذکوردرکه
کاهنکه ظن وتخمینله غیبدن خبر ویرن کسه احکامده ساحرکبیدر دیدیلر
منلا خسروك بیضاوی حاشیه سنده ذکر اولندیکه الحاده دینده افساد
واندن دونمکه دعوت ایدن واباحیکه هر برشیئك اباحه وحلنی اعتقاد ایدن
کسه زندیق کبیدر توبه‌سی مقبوله اولمز ✻ وفی الفتح المنافق الذی یبطن الکفر
ویظهر الاسلام کالزندیق الذی لا یتدین بدین وکذا من علم انه ینکر فی الباطن
بعض الضروریات کحرمة الخمر ویظهر اعتقاد حرمته وتمامه فیه ✻ فتحده
مذکوردرکه کفرنی ابطان واخفا واسلامنی اعلان واظهار ایدن منافق زندیق
کبیدر ینه بویله‌در شول برکسه که حرمة خمر مثللو ضروریات دینیه‌دن اولان
شیئی درونا انکار وحرمتنی اعتقادنی اظهار ایلسه بو بحثك تمامی فتحده‌در
✻ وفیه یکفر الساحر بتعلمه وفعله اعتقد تحریمه اولا ویقتل انتهی لکن فی حظر
الخانیة لو استعمله للتجربة والامتحان ولا یعتقده لا یکفر وحینئذ فالمستثنی احد عشر ✻
ینه فتحده مرسومدرکه ساحر سحرك حرمتنی اعتقاد ایتسون ویا ایتمسون
مجرد تعلیله وفعلیله کافر اولور وقتل اولنور لکن خانیه‌نك حظرنده مسطوردرکه
تجربه وامتحان ایچون آنی استعمال ایدوب واعتقاد ایتمزسه کافر اولمز بس
مصنفك وکل مسلم ارتد فتوبته مقبولة قولندن مستثنا اون بر اولمش اولور
ردتی تکرر ایدن وسب نبی اوسب احد الشیخین وساحر وزندیق وخناق
وکاهن وملحد واباحی ومنافق وضروریات دینیه‌دن اولان شیئك بعضیسنی باطنا
انکار ایدن کسه ✻ (و) اعلم ان (کل مسلم ارتد فانه یقتل ان لم یتب الا) جماعة
(المرأة والخنثی ومن اسلامه تبعا والصبی اذا اسلم والمکره علی الاسلام

ومن ثبت اسلامه بشهادة رجلین ثم رجعا) زاد فی الاشباه ومن ثبت اسلامه
بشهادة رجل وامرأتین انتهی ✻ معلوم اولسونکه برمرتد اولان مسلم قتل اولنور
اکر توبه ایتمزسه الا ابراز کسه‌لر ارتدادلریله قتل اولنمزلر بلکه حبس اولنوب اسلامه
جبر اولنورلر عورت وخنثی واسلامی تبعیتله اولان شول برصبی غیر عاقلکه ابوینی
اسلامله مشرف اوله وکندولری بالغ اولوب ایمانلرندن صکره کندولرندن اقرار
مسموع اولمیه امدی بونوع صبی مرتد اولورسه قتل اولنمز ردتکه تصدیق
سابقدنصکره تکذیب بولنممغین زیرا بعد البلوغ کندولرندن تصدیق بولنمدی
وصبی‌ء کافر اسلامه کلوب بعده مرتدا بالغ اولسه بلا قتل اسلامه جبر اولنور
وکرها کندی رضاسیله اولمقسزین اسلامه کلان وایکی رجلك شهادتلریله اسلامی
ثابت اولوب بعده شاهدلر رجوع ایتسه‌لر بومقوله مرتدلرك اصل اسلاملرنده
شبهه اولمغله قتلی اسقاط اولندی لکن ینه اسلامه جبر اولنورلر اشباه صاحبی اسلامی
بررجل ایله ایکی عورتك شهادتلریله ثابت اولان کسه‌نك ارتدادنی عدم قتلده
مزبورلرك اوزرلرینه زیاده ایلدی ✻ ولو شهد نصرانیان علی نصرانی انه اسلم
وهو ینکر لم تقبل شهادتهما وقیل تقبل ولو علی نصرانیة قبلت اتفاقا وتمامه
فی آخر کراهیة الدرر ویلحق بالصبی من ولدته المرتدة بیننا اذا بلغ مرتدا والسکران
اذا اسلم وکذا اللقیط لان اسلامه حکمی لا حقیقی وقید فی الخانیة وغیرها المکره
بالحربی اما الذمی والمستأمن فلا یصح اسلامه انتهی ✻ اسلامنی انکار ایدن
نصرانینك اوزرینه ایکی نصرانی اسلامیله شهادت ایتسه‌لر مقبوله اولمز بعضیلر
اولور دیدیلر شهادة مشروحه نصرانیه عورت اوزره اولورسه اتفاقا مقبوله
اولور قتل اولنمغین لکن اسلامی قبول ایله دیو جبر اولنور واشبو بحثك تمام
وتفصیلی دررك کراهیه‌سنك آخرنده‌در صبی مزبوره لاحق اولورده بلا قتل اسلامه
کلمسیله جبر اولنور شول بر ولدکه کندوبی دار اسلامده مرتده اولان عورت
ولدلیوب ومرتد اوله‌رق بالغ اوله ویاخود سکران اسلامه کلورسه صبی‌یه لاحق
اولور لقیطده ینه بویله‌در اسلامی حکمی اولوب حقیقی اولمغین وخانیه وسائر
کتب فقهیه‌ده ماراالذکر مکره حربی اولمغله قید لندی اما ذمیله مستأمن کرهله
اسلامه کلسه‌لر اسلاملری صحیح اولمز ✻ لکن حمله المصنف فی کتاب الاکراه علی جواب
القیاس وفی الاستحسان یصح فلیحفظ وحینئذ فالمستثنی اربعة عشر ✻ لکن مصنف
والارتب ذمیء مسفورك اسلامنك عدم صحتنی کتاب الاکراهده قیاسله جواب
اوزره حمل ایلدی اما استحسانده ذمی مکرهك اسلامی صحیحدر بلا قتل اسلامه
جبر اولنور امدی ارتداد ایله قتلدن استثنا اولنان کسه‌لر اون درت اولور
✻ عورت ✻ ✻ خنثی ✻ واسلامی تبعیتله اولان ✻ واسلامه کلان صبی

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

واسلام‌لریله اکراه اولنسان حربی وذمی ومستأمن* وایکی کمسه‌نك شهادتیله
اسلامی ثابت اولوب بعده شهادتلرندن رجوع ایده‌لر اول کمسه واسلامی بر رجل ایله
ایکی عورتك شهادتیله ثابت اولان کمسه وعلی قول ایکی نصرانی کندونك اسلامنه
شهادت ایدن برنصرانی واسلامنه ایکی نصرانی شهادت ایدن برنصرانیه
واسلامیان مابینلرنده مرتده اولان عورتدن تولد ایدوب ومرتدا بالغ اولان ولد
واسلامه کلان سکران ولقیط‌در ﴿شهدوا علی مسلم بالردة وهو منکر لایتعرض له﴾
لالتکذیب الشهود العدول بل (لان انکاره توبة ورجوع) یعنی فیمتنع القتل فقط
وتثبت بقیة احکام المرتد کحبط عمل وبطلان وقف وبینونة زوجة لوفیما تقبل
توبته والاقتل کالردة بسبه علیه الصلاة والسلام کما فی اشباه* ردتنی انکار
ایدن مسلمك اوزرینه برازکمسه‌لر ردتیله شهادت ایتسه‌لر اول کمسه‌یه تعرض اولنمز
انکاری توبه ورجوع اولمغله بوقسه شهود عدولی تکذیبه مبنی دکل یعنی فقط
قتلندن امتناع اولنور حبط عملکه ثوابدن محروم اولوب ووقفنك بطلانی
وزوجه‌سنك مبانه اولمسی کبی سائر احکام مرتد ثابت اولور اکر ارتدادی توبه‌سی
مقبوله اولور شیلر ایله اولدیسه یوق توبه‌سی مقبوله اولمیان سب نبی سببیله
اولان ردت کبی شیله اولورسه قتل اولنور نتکم ماسبقده مرور ایلدی* زاد فی البحر
وقد رأیت من یغلط فی هذا المحل واقره المصنف وحینئذ فالمستثنی اربعة عشر وفی شرح
الوهبانیة للشرنبلالی مایکون کفرا اتفاقا یبطل العمل والنکاح فاولاده اولاد زنی
ومافیه خلاف یؤمر بالاستغفار والتوبة وتجدید النکاح* بحر دو بو محلده غلط
ایدوب مطلقا عدم ردته قائل اولوب کرك قتلك امتناعنه وکرك سائر احکام
ردتك عدم ثبوتنه قائل اولنلری کوردم مضمونی زیاده ایلدی ومصنفده
آنی اقرار ایلدی امدی مستثنی اون بش اولور اربعة عشر بدلنه خمسة عشر ایدی
زیرا اشبو انکار صورتی تعدادی سبقت ایدن اوندردك اوزرینه زائددر ممکنکه
شارحك اربعة عشر دیمه‌سی بو صورتده مرتد اولوب توبه ایتمیان مسلم
صورتنده داخل اولدیغنه مبنی اوله زیرا بونده حقیقة توبه بولنمدی بلکه انکارنی
توبه عد ایتمکله حکما توبه اولدی شرنبلالینك وهبانیه شرحنده مسطوردرکه ردتك
اتفاقا کفر اولان صورتلرنده عمل ونکاح باطل اولور امدی تجدید نکاح ایتمزسه
اولادی ولد زنا اولور وکفرنده اختلاف اولان ارتدادده استغفار وتوبه وتجدید
نکاحله امر اولنور یعنی تجدید نکاحله افتا اولنور بطلان نکاحله حکم اولنمز صاحب
محیط بو مقامده قسم ثالث زیاده ایدوب دیدیکی تکلمنده خطا اولان الفاظ کفری ایجاب
ایتمز قائلی حالی اوزره مؤمندر تجدید نکاحله امر اولنمز استغفار واندن رجوعله امر اولنور

﴿ولایترك﴾ المرتد (علی ردته باعطاء الجزیة ولا بامان موقت ولا بامان مؤبد
ولایجوز استرقاقه بعد اللحاق) بدار الحرب بخلاف المرتدة خانیة* جزیه
اعطاسیله وموقتا ومؤبدا امانله مرتد اولان کمسه ردتی اوزره ترك اولنمز
کندونك حقنده مشروع اولان انجق سیف ویا اسلام اولمغله ودار حربه
لحاقندنصکره اسیر اولوب اخذ اولنورسه استرقاقیده جائز اولمز اما مرتده عورت
بونك خلافنه‌در ﴿(والکفر) کله (ملة واحدة) خلافا للشافعی (فلو تنصر
یهودی اوعکسه ترك علی حاله) ولم یجبر علی العود* کفرك کلیسی ملة
واحده‌در امام شافعی ایچوندر اختلاف امدی بر یهودی نصرانی ویا نصرانی
یهودی اولسه‌لر حاللری اوزره ترك اولنورلر دین اصلیلرینه عود ورجوعلرینه
جبر اولنمزلر ﴿(ویزول ملك المرتد عن ماله زوالا موقوفا فان اسلم عاد ملکه وان مات
اوقتل علی ردته) اوحکم بلحاقه (ورث کسب اسلامه وارثه المسلم) ولو زوجته
بشرط العدة زیلعی (بعد قضاء دین اسلامه)* مرتدك کندی مالنه مالکیتی
زوال موقوفله زائل اولورکه اکر ردتنه نادم اولوب مجددا اسلامی قبول ایدرسه
ملکی ینه عودت ایدر واکر ردتی حالنده وفات ایدوب ویا قتل اولنوب ویا دار حربه
لحوقیله حکم اولنورسه اسلامی حالنده کسب وتحصیل ایتدیکی ماله
اولحالده که دینی قضا وادادنصکره وارث مسلمی وارث اولور اکر وارثی
زوجه‌سی اولورسه عدت شرطیله وارثه اولور امدی عورت مدخول بها
اولمزسه ردتیله اجنبیه اولمغله وارثه اولمز ﴿(وکسب ردته فیء بعد قضاء دین ردته)
وفی المیراث ایضا ککسب المرتدة* مرتدك ردتی حالنده کسب ایتدیکی مالندن
ردتنده‌کی دینی قضادنصکره باقیسی فیئدر مسلمین ایچون بیت الماله وضع اولنور
فیء ظل وغنیمت ورجوع معنالرنده مستعملدر امامین ردتیله ملکی زائل اولمغله
اسلامی حالنده‌کی مالی کبی بو دخی میراث اولور دیدیلر مرتده‌نك کسبنك میراث
اولدیغی کبی ﴿(وان حکم) القاضی (بلحاقه عتق مدبره) من ثلث ماله
(وام ولده) من کل ماله (وحل دینه) وقسم ماله ویؤدی مکاتبه الی
الورثة والولاء للمرتد لانه المعتق بدائع* واکر قاضی مرتدك دار حربه لحاقیله حکم
ایدرسه مالنك ثلثندن مدبری وکلندن ام ولدی عتق اولنور ومؤجل اولان
دینی حاله تحویل ایدر ومالی بین الورثه تقسیم اولنور ومکاتبی ورثه‌سنه ادا اولنور
ومعتقنك ولاسی ابتدا کندولرینك اولور اصل معتق کندولری اولمغله صکره
عصبه بنفسه اولان ورثه‌یه انتقال ایدر اما ابتداء ورثه ایچون اولسه
اناثده داخل اولور* وینبغی ان لایصح القضاء به فی ضمن دعوی حق العبد
نهر واعلم ان تصرفات المرتد علی اربعة اقسام* لایق ومناسب اولان لحاقله

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

قضانك انجق حق عبد دعواسی ضمننده صحیح اولمسیدر لحاق یوم موت کبی
اولمغله قضا تحتنده داخل اولمدی ومرتدك تصرفاتی درت قسمدر ﴿ (فینفذ منه)
اتفاقا مالا یعتمد تمام ولایة وهی خمس (الاستیلاد و الطلاق وقبول الهبة
وتسلیم الشفعة والحجر علی عبده) المأذون ﴾ برقسمی ولایة تامه‌یه اعتماد ایتمیوب
اتفاقا نافذ اولانلر بوده بشدر بری استیلاددر که مرتدك جاریه سنك بر ولد
کتوروب وکندونك بندندر دیو دعواسنده ولدك نسبنك کندودن ثابت
اولوب ورثه‌لریله برابر وارث وجاریه‌نك کندویه ام ولد اولمسیدر و بری طلاقنك
وقوعیدر وهبه‌یی قبولی وتسلیم شفعه ومأذون اولان عبدینی حجر ومنع ایتمسیدر
واشبو بش نوع تصرفده ولایت ایجاب ایتمیوب وحقیقة ملکه اعتماد ایتمکین
عبدك بونلرده تصرفی جائز اولدی ولایتده قصوری وار ایکن ﴿ (ویبطل
منه) اتفاقا مایعتمد الملة وهی خمس (النکاح والذبیحة والصید والشهادة
والارث ویتوقف منه) اتفاقا مایعتمد المساواة وهو (المفاوضة) اوولایة
متعدیة (و) هو (التصرف علی ولده الصغیر) ﴾ ومرتدك تصرفاتنك برنوعی
اتفاقا باطل اولان شیلردر که کندولرینك صحتنده اعتماد فاعلینك ملتلرندن
برملتی معتقد اولمسیدر اوله‌بشدر بری نکاحدر منکوحه مسلمه ویاکافره اصلیه
ویامرتده قنغیسی اولورسه اولسون نکاحی باطلدر کندوزی مستحق القتل اولمغله
وامهالی تأمل ایچوندر بس نکاح کندویی تأملدن مشغول ایدر وذبیحه وصیدی
دخی باطلدر صیدی کرك کلبله ویابازایله ویا رمیله اولسون وشهادتی اداسی
وارثیکه غیره وارث اولمسی باطلدر اماارتدادی حالنده شهادتی تحملی وغیرك
کندویه وارث اولمسی صحیحدر وتصرفاتندن برنوعی اتفاقا اسلامنه توقف
ایدنکه هرجهتدن مساواته اعتماد ایدن شرکة مفاوضه و یاولد صغیرینه
تصرف کبی ولایة متعدیه‌در امدی مجددا اسلامه کلورسه شرکة
مشروحه‌ده‌کی تصرفی نافذ اولور واکرهلاك اولورسه باطل اولور ﴿ (و)
یتوقف منه عند الامام وینفذ عندهما کل ماکان مبادلة مال
بمال اوعقد تبرع (کالمبایعة) والصرف والسلم (والعتق والتدبیر
والکتابة والهبة) والرهن (والاجارة) والصلح عن اقرار وقبض الدین
لانه مبادلة حکمیة (والوصیة) وبقی امانه وعقله ولاشك فی بطلانهما
واماایداعه واستیداعه والتقاطه ولقطته فینبغی عدم جوازها نهر (ان اسلم
نفذ وان هلك) بموت اوقتل (اولحق بدارالحرب وحکم) بلحاقه (بطل) ذلك کله ﴾
امام اعظم رحمه الله تعالی نزدنده مبایعه وصرف وسلم وعتق وتدبیر وکتابت
وهبه ورهن واجاره وصلح عن اقرار ومبادله حکمیه اولمغله قبض دین و وصیت

امثالی هر بر مبادلة مال بمال قبیلندن ویاعقد تبرع اولان تصرفلری مرتددن
ملکینك زوالنه بناءً موقوفا واقع اولور اکر اسلامه کلورسه مزبور تصرفلری
نافذ اولور واکرموت ویاقتل سببیله مرد وهلاك اولورسه ویا دار حربه لاحق
و لحاقیله حکم اولنورسه صور مرقومه‌نك اتفاقی واختلافی کلیسنده مزبور
تصرفلری باطل اولور امامین قتنده نافذ اولور امامرتدك بر کافره امان
ویرمسی وعاقله سنك دیتنی اداسی بیان اولنمدی باقی قالدی آنلرك بطلاننده
شبهه یوقدر امامرتدك ایداعی واستیداعی والتقاطی ولقطه سنده لایق
اولان عدم جوازیدر هبه بعوض وصلح عن اقرار مبادلة مال بمال قسمندندر
وقبض دینك مبادلة مال بمال حکمنده اولمسی فقهانك دین کندو مثلیله قضا
اولنور قوللرینه مبنیدر امدی داینله مدین میانه لرنده تقاص واقع اولور بس
دینی قبض ایدن مدیونك ذمتنده تحقق ایدن مبلغك بدلنی اخذ ایتمش اولور
﴿ (فان جاء مسلما قبله) قبل الحکم (فکانه لم یرتد) وکما لو عاد بعدالموت الحقیقی
زیلعی ﴾ مرتد مسفورك دار حربه لحاقیله حکم اولنمزدن مقدم مسلم اوله‌رق
کلورسه کانه اصلا مرتد اولمامش اولورده مالی کندونك اولور مدبری عتق
اولنمز ودین مؤجل حال اولمز واتلاف ایتدیکی مالی وارثی ضامن اولور
ووارثنك عندنده موجود اولان مالی قضاسز وارثك رضاسیله ملکنه عودت ایدر
نتکم موت حقیقیدن صکره الله ذو الجلال حضرتلری کندویی احیا ودار دنیایه
اعاده بیورسه ورثه نك یدنده اولان مالنی اخذ ایتدیکی کبی ﴿ (وان جاء)
مسلما (بعده وماله مع وارثه اخذه) بقضاء اورضی ولو فی بیت المال لا لانه فیءٌ
نهر (وان هلك) ماله (اوازاله) الوارث (عن ملکه لا) یأخذه ولوقائما لصحة
القضاء وله ولاء مدبره وام ولده ومکاتبه له ان لم یؤد وان عجز عاد رقیقا له
بدائع ﴾ واکر لحاقیله حکمدن صکره مسلم اوله‌رق کلوب ومالی وارثیله برابر
اولورسه اول مالی قضا ایله ویا رضا ایله وارثندن اخذ ایدر واکر بیت المالده
اولورسه فیء اولمغله آنی اخذ ایده‌مز واکر مرتد مسفورك مالی هلاك اولوب
ویا وارث آنی ملکندن ازاله ایلسه آنی اخذ ایده‌مز هر نقدر مال قائم و موجود
ایسه‌ده قضا صحیح اولمغله وتدبیره قطع ایتدیکی عبدك وام ولدینك ولاسی
مرتدکدر رقه عودت ایتمز زیرا عتق بولندقدنصکره بطلان قبول ایتمز ومرتدك
مکاتبی کندونکدر اکر ورثه‌یه بدل کتابتی ادا ایتمشسه واکر عاجز اولورسه
کندویه رقیق اوله‌رق عودت ایدر ﴿ (ویقضی ماترك من عبادة فی الاسلام)
لان ترك الصلاة و الصیام معصیة والمعصیة تبقی بعد الردة ﴾ مرتدك اسلامی
حالنده ترك ایتدیکی عبادتی قضا ایدر زیرا نمازی واورجی ترك معصیتدر معصیتده

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

بعد الردة باقيه‌در ﴿ (وما ادى منها فيه يبطل ولا يقضى) من العبادات (الا الحج) لانه بالردة صار كالكافر الاصلى فاذا اسلم وهو غنى فعليه الحج فقط ﴾
مرتدك اسلامى حالنده ادا ايتديكى عبادات باطله اولور وقضاده اولمز الا حج قضا اولنور ردتيله كافر اصلى كبى اولمغله پس كافر اصلى غنى اسلامله مشرف اولسه اوزرينه فقط حج لازم اولور كچمش نماز وصوملرنى قضا لازم اولمز ﴿ (مسلم اصاب مالا اوشيئا يجب به القصاص اوحد السرقة) يعنى المال المسروق لا الحد خانية واصله انه يؤاخذ بحق العبد واما غيره ففيه التفصيل (اوالدية ثم ارتدا واصابه وهو مرتد فى دار الاسلام ثم لحق) وحاربنا زمانا (ثم جاء مسلما يؤاخذ به كله ولو اصابه بعدما لحق مرتدا فاسلم لا) يؤاخذ بشئ من ذلك لان الحربى لا يؤاخذ بعد الاسلام بما كان اصابه حال كونه محاربا لنا ﴾
بر مسلم بر كمسه‌نك بر مقدار مالنى اخذ ويا كندو ايله قصاص ويا مال ويا ديت واجب اوله‌جق بر فعل ايشليوب بعده معاذ الله تعالى مرتد اولسه ويا خود اشياء مشروحه‌يه دار اسلامده مرتد اوله‌رق اصابت ايتسه صكره دار حربه لاحق وبزمله بر وقت محاربه‌دنصكره مسلم اوله‌رق بزه كلسه من بورلرك كليسيله مؤاخذه اولنور حد سرقتدن مراد مال مسروقدر حد دكلدر زيرا بونده اصل وقاعده مرتدك حق عبد ايله مؤاخذه اولنوب حق عبدك غيريده تفصيل اولنمقدر كه حد شربله مؤاخذه اولنميوب سائر حدود اللهيله مؤاخذه اولنسيدر اما اشياء مشروحه‌يه اصابتى دار حربه لحوقندنصكره اولوب بعده اسلامه كلسه من بورلردن برشيئله مؤاخذه اولنمز حربى اسلامه دخولندنصكره بزلر ايله محاربه‌سى هنكامنده كندودن وقوعبولان جنايتلردن برشيئله مؤاخذه اولنمغين ﴿ (اخبرت بارتداد زوجها فلها التزوج بآخر بعد العدة) استحسانا (كما فى الاخبار) من ثقة (بموته اوتطليقه) ثلاثا وكذا لولم يكن ثقة فاتاها بكتاب طلاقها واكبر رأيها انه حق لا بأس به بان تعتد وتتزوج مبسوط ﴾
بر عورته ثقاتدن بر كمسه زوجنك ارتداديله خبر ويرسه كندويه استحسانا بعد انقضاء العدة زوج آخره تزوج جائزدر موتيله ويا ثلاثا تطليقيله اخبار صورتنده اولديغى كبى مخبر ثقاتدن اولميوب لكن زوجه‌يه طلاقى خبرينى حاوى مكتوبله كلورسه پس عورتكده مكتوبك واقعه مطابق طلاقى اكبر رأينه كوره‌ينه كندويه عدت كوزه‌دوب تزوجنده بأس يوقدر زوج اولى حى اوله‌رق ظهور ايدرسه عورت كندونك اولور تشكم ما سبقده مرور ايلدى ﴿ (والمرتدة) ولو صغيرة اوخنثى بحر (تحبس) ابدا ولا تجالس ولا تؤاكل حقائق (حتى تسلم ولا تقتل) خلافا للشافعى (وان قتلها احد لا يضمن) شيأ ولوامة فى الاصح

وتحبس عند مولاها لخدمته سوى الوطئ سواء طلب ذلك ام لا فى الاصح ويتولى ضربها جمعا بين الحقين ﴾ ومرتده اولان عورت هر نقدر صغيره ويا خنثى دخى اولورسه اسلامى قبول ايدنه‌دك حبس مديد ايله حبس اولنور وكندى ايله مجالسه ومؤاكله وكندوسى قتل اولنمز امام شافعى ايچون اختلاف واردر امام مشار اليه وسائر ائمه { من بدل دينه فاقتلوه } حديث شريفى ايله تمسك ايتمشلردر حنفيه ايچون دليل حديث صحيحده رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلمك قتل نسادن نهى بيورملريدر ايمدى بو نهى اصلى ويا عارضى كافره‌يه شاملدر وامام ثانى ابى يوسف بيدانى عبدالله بن عباس ابن عم خير الناس رضى الله تعالى عنهما متصل سند ايله امام الملة سراج الامة ابى حنيفه رحمه الله تعالى ورضى عنهدن روايت ايدركه مرتده اولان عورتلر قتل اولنمزلر لكن حبس واسلامه دعوت وجبر اولنورلر ومخالفينك استناد ايتدكلرى حديث شريف مذكور ارباب محاربه اولان رجاله خاصدر ومرتده عورتى بر كمسه قتل ايلسه دم وديتدن برشيئى ضامن اولمز قول اصحده هر نقدر جاريه دخى اولورسه ده قيمة دم عصمتله اولمغله واصحك مقابلى فتاواى عتابيه‌دنك قاتلك جاريه‌نك قيمتنى مولاسنه ضمانى قوليدر وحبسى قول اصحده مولاسنك عندنده اولور وطئك ماعداسى خدمتيچون مولى حبسنى طلب ايتسون ويا ايتمسون وسيد جمعا بين الحقين جاريه‌نك ضربنه كندوسى تولى ايدوب مباشرت ايدر ﴿ وليس للمرتدة التزوج بغير زوجها به يفتى وعن الامام تسترق ولو فى دار الاسلام ولو افتى به حسما لقصدها الشيئ لا بأس به وتكون قنة للزوج بالاستيلاء مجتبى وفى الفتح انها فئ للمسلمين فيشتريها من الامام او يهبها له لو مصرفا ﴾ ومرتده اولان عورته كندى زوجنك غيريه تزوج جائز ومشروع دكلدر كندى زوجنه تجديد نكاحه جبر اولنور انجق بو قول ايله فتوى ويريلور امام اعظم رحمه الله تعالى‌دن مرتده هر نقدر دار اسلامده دخى اولورسه استرقاق اولنور ديو مرويدر ايمدى كندونك زوجندن افتراقى قصد سيئنى قطع ودفعيچون اشبو قول ايله افتا اولنسه آنده بأس يوقدر وزوج ايچون قنه اولور استيلا سببيله فتحده مسلمين ايچون فئ اولمغله زوج آنى امامدن اشترا ايدر ويا خود زوج فيئه مصرف ايسه امام عورتنى كندويه هبه ايدر ديو مرسومدر ﴿ (وصح تصرفها) لانها لا تقتل (واكسابها) مطلقا (لورثتها) ويرثها زوجها المسلم لو مريضة وماتت فى العدة كما مر فى طلاق المريض قلت وفى الزواهر انه لا يرثها لو صحيحة لانها لا تقتل فلم تكن فارة فتأمل ﴾ ومرتده شرعا قتل اولنمغين تصرفى صحيح ومطلقا كه كرك اسلامى وكرك ردتى حالنده‌كى كسب وتحصيل ايتديكى مالى ورثه‌سينكدر زيرا كندودن محاربه احتمالى اولمغين مالى غنيمت

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

اولمزو ماسبقده طلاق المريض بحثنده مرور ايتديكى كبى مرتده مريضه اولوب
وعدتده مرد اولسه زوج مسلمى كندويه وارث اولور كندوسى فاره اولمغله شارح
رحمه الله تعالى ديركه زواهر نام كتابده مسطور دركه مرتده صحيحه اولورسه
مسلم اولان زوجى كندويه وارث اولمز قتل اولنمديغندن فاره اولمديغنه مبنى ايمدى
بوخصوصى ابو جه تأمل ايله وزواهرك كلامنك ماقبلنك مفهوم مخالفى اولديغنه اشارتدر
﴿ (ولدت امته ولدا فادعاه فهو ابنه حر ابرثه فى) امته (المسلمة مطلقا) ولدته لاقل
من نصف حول او اكثر لاسلامه تبعا لامه والمسلم يرث المرتد (ان مات) المرتد (اولحق
بدراهم) ﴾ مرتدك جاريه سى بر ولد كتورب وكندوسى بندندر ديو آنى دعوى
ايدرسه ايمدى مرتد مرد اولوب ويا دار حربه لاحق اولسه ولد حر اوله رق
اوغلو اولور وجاريه مسلمه ايسه ولد مرتده مطلقا كه كرك ولدى وقت ارتداد دن
التى ماهدن اقلده كتورسون كرك اكثرده كتورسون وارث اولور اناسنه تبعيتله
مسلم اولديغنه بنا أمرتد مردوهلاك اولوب وياخود دار حربه لاحق اولانده
مسلم اولان وارثى كندويه وارث اولور ﴿ (وكذا فى) امته (النصرانية)
اى الكتابية (الا اذا جائت به لاكثر من نصف حول منذ ارتد) وكذا لنصفه
لعلوقه من ماء المرتد فيتبعه لقربه للاسلام بالجبر عليه والمرتد لايرث المرتد ﴾
وينه بويله جاريه نصرانيه كه كتابيه اولورسه ولد وارث اولور لكن جاريه ولدى
ارتدادى زمانندن نصف حولدن اكثرده ويا نصفنده كتوررسه وارث اولمز
مرتدك صويندن حاصل اولمغله مرتده تابع اولور زيرا مرتد اسلامه جبر اولنمغله
اسلامه قريب اولور ولده باباسنه تبعيتله جبر ايله قريب اولور اما اناسنه
تابع اولسه اسلامه قريب اولمز نصرانيه اولان انا اسلامه جبرا ولنمغله ولديده
جبر اولنمز ايمدى ولد مرتد اولمغله مرتد اولان بابادن ميراث اخذ ايده مز
واكر جاريه مدتنك ارتدادى زمانندن التى ماهدن اقلده ولد كتوررسه علوق
اسلامى حالنده اولمغله مسلم اولورده مرتده وارث اولور ﴿ (وان لحق بماله)
اى مع ماله (وظهر عليه فهو) اى ماله (فئ) لانفسه لان المرتد لايسترق ﴾
برمرتد ماليله برابر دار حربه لاحق اولوب صكره كندونك اوزرينه غلبه اولنوب
عساكر اسلام غالب اولسه لر مالى غنيمت اولور مرتدك استرقاقى مشروع
اولمغين كندوسى فئ اولمز ﴿ (فان رجع) اى بعد مالحق بلا مال سواء قضى
بلحاقه اولا اوفى ظاهر الرواية وهو الوجه قنيه (فلحق) ثانيا (بماله وظهر
عليه فهو لوارثه) لانه باللحاق انتقل لوارثه فكان مالكا قديما وحكمه مامر انه له
(قبل قسمته بلا شئ وبعدها بقيمته) ان شاء ولا يأخذه لو مثليا لعدم الفائدة ﴾
برمرتد بلا مال دار حربه لاحق اولدقدنصكره كرك لحاقيله قضا وحكم

(اولنسون)

BELEDİYE
KÜTÜPHANESİ
No.

اولنسون ويا اولنمسون رجوع ايدوب دار اسلامه كلوب بعده ايكنجى مرتبده
ماليله دار حربه لاحق اولوب اوزرينه غلبه اولنسه اول مال عسكر ميانه سنده
تقسيم اولنمزدن مقدم اولورسه بلاشئ ورثه سنك اولور لحاقيله وارثه انتقال
ايتمكله واكر تقسيم اولندقدنصكره اولورسه ديلرسه قيمتيله وارث اخذ ايدر
واكر مثلى اولورسه بعد القسمة وارث مثليله عسكردن اخذ ايتمز مثليله اخذده
برفائده اولمديغندن ﴿ (وان قضى بعبد) شخص (مرتد لحق) بدراهم (لابنه
فكاتبه) الابن (فجاء) المرتد (مسلما فبدلها والولاء) كلاهما (للاب)
الذى عاد مسلما لجعل الابن كالوكيل ﴾ مرتد اولوب دار حربه لاحق اولان
برشخصك عبديله اوغلونه حكم اولنوب اوغلوده انى كتابته كسدكدنصكره اب
مرتد مسلم اوله رق دار اسلامه كلسه ايمدى اول كتابتك بدلى وعبدك
ولاسى ايكيسى بردن مرتد بوراب ايچون اولور بس ابن ابه وكيل اولمش كبى اولور
﴿ (مرتد قتل رجلا خطأ فلحق اوقتل فديته فى كسب الاسلام) ان كان والافى
كسب الردة بحر عن الخانية وكذا لو اقر بغصب اما لوكان الغصب بالمعاينة
اوبالبينة فانه فى الكسبين اتفاقا ظهيرية واعلم ان جناية العبد والامة والمكاتب
والمدبر لجناياتهم فى غير الردة ﴾ برمرتد بركسه يى خطأ قتل ايدوب بعده
مرتد اوله رق دار حربه لاحق اولوب ويا قتل اولنسه ايمدى اول مقتولك ديتى
قاتل مرتدك اسلامى حالنده كى كسب ايتديكى مالندن ادا اولنور اكر اول مالى
وارسه يوقسه ردتى حالنده كى مكسوبندن ادا اولنور كندوده نصرت
منعدمه اولمغله فقها كندى ايچون عاقله اولمغه اتفاق ايلديلرينه بويله مرتد
برمالى غصبى اقرار وانى اتلاف ايتمش اولسه انى اسلامى حالنده كى مال
مكسوبندن يوقسه ردتى حالنده كى كسب ايتديكى مالندن ضامن اولور واكر
مزبور مرتدك غصبى معاينه ويابينه ايله مثبت اولورسه اتفاقا اسلام وردت
كسبلرينك ايكيسنده ده تضمين اولنور معلوم اولسونكه عبدك وامه نك
ومكاتبه نك ومدبرك ارتدادلرى حاللرنده كى جنايتلرى عدم ردتلرنده كى جنايتلرى
كبيدر بس سيد مخير دردلرسه عبد وامه نك جنايتلرينك موجبنى كندى مالندن
فدا ايله انلرى خلاص ايدر وديلرسه كندولرنى جنايتلرى مقابله سنده ويرر زيرا
عبد ايله امه ده ردتلرندنصكره ده ملك قائمدر ﴿ (قطعت يده عمدا فارتد والعياذ
بالله تعالى ومات منه اولحق) فحكم به (فجاء مسلما ومات منه ضمن
القاطع نصف الدية فى ماله لوارثه) فى المسئلتين لان السراية حلت محلا غير
معصوم فاهدرت قيد بالعمد لانه فى الخطأ على العاقلة ﴾ بركسه نك
يدى عمدا قطع اولنوب معاذالله تعالى عقيبنده مرتد اولوب مرد اولسه وياخود

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

دار کفره لاحق اولوب و لحاقیله حکم اولنوب بعده مسلم اوله‌رق داراسلامه کلسه وقطعدن متأثراً وفات ایتسه قاطع وارثیچون مسئله‌سنده نصف دیتی ضامن اولور مزبور مرتد تقدیرا میت اولوب موتده سرایتی قطع ایتمکله سرایت محلی غیر معصومه حلول ایتدیده هدر قلندی وواوثه ضامن اولدیغی کسب اسلام منزله‌سنده اولدیغنه مبنیدر وقطعك عمد ایله قیدلندیغی خطاده ضمان مشروحك عاقله اوزرینه اولدیغیچوندر لکن عاقله اطراف واعضانك دیتنی ضامن اولمزلر ❊ (و) قیدنا بالحکم بلحاقه لانه (ان) عادقبله او (اسلم ههنا) ولم یلحق (فمات منه) بالسرایة (ضمن) الدیة (کلها) لکونه معصوما وقت السرایة ایضا ارتد القاطع فقتل اومات ثم سری الی النفس فهدر لو عمد الفوات محل القود ولو خطأ فالدیة علی العاقلة فی ثلاث سنین من یوم القضاء علیهم خانیة ولاعاقلة لمرتد ❊ شارح رحمه الله تعالی دیرکه صورة مشروحه‌ده لحاقی لحاقله حکمله برلر قیدلدق وقیدلمزده مناسبدر زیرا مزبور مرتد قبل الحکم عودت ایتسه ویاخود دار اسلامده اسلامله مشرف اولوب ودارحربه لاحق اولمیوب قطعك سرایتیله اندن فوت اولسه دیتك کلیسی ضامن اولور حکمك ثبوتی وقتنده مقطوع الید اولان کمسه معصوم اولدیغی مثللو وقت سرایتده‌ده معصوم اولدیغنه بناً مقطوع مرتدك حکمنك بیانندنصکره قاطع مرتدك حکمنی بیان ایدوب بیوردیلرکه مزبور قاطع مرتد اولوب عقیبنده‌قتل اولنوب ویافوت اولوب بعده قطعی نفسه سرایت ایتسه هدردر زیرا اکر قطعی عمدا ایسه قود محلی فوت اولمغله واکر خطأ ایسه دیت عاقله اوزرینه اولور اوزرلرینه حکم کونندن اوچ سنه یه دك حین قطعده مسلم اولوب وجنایتده قتل اولمغله مرتد اولان کمسه‌نك یدی قطع اولنوب بعده سرایت ایدوب هلاك اولسه قاطعك عاقله‌سنه برشی لازم اولمز ❊ (ولو ارتد مکاتب ولحق) واکتسب مالا (واخذ بماله و) لم یسلم (فقتل فبدل مکاتبته لمولاه ومابقی) ❊ من ماله (لوارثه) لان الردة لاتؤثر فی الکتابة ❊ برمکاتب مرتد اولوب ودار حربه لاحق وبرمقدار مالی کاسب واسلامله مشرف اولمقسزین مالیله اخذ اولنوب وقتل اولنسه امدی بدل کتابت مولاسنك وباقی مال ورثه‌نکدر ردتك کتابتده تأثیری اولمغین ❊ (زوجان ارتدا ولحقا فولدت) المرتدة (ولدا وولدله) ای لذلك المولود (ولد فظهر علیهم) جمیعا (فالولدان فیء) کامهما (و) الولد (الاول یجبر) بالضرب (علی الاسلام) وان حبلت به ثمة لتبعیته لابویه (لاالثانی) لعدم تبعیة الجد علی الظاهر فحکمه کحربی ❊ ایکی زوج مرتد اولوب ودار حربه لاحق ومرتده بروله ولدلیوب وانکده بر ولدی اولوب بعده جمله‌سنك اوزرلرینه غلبه اولنوب جمیعا دردست اولسه‌لر انالری کبی ولدلرك

ایکیسیده غنیمتدر استرقاق اولنورلر واولکی ولد ابوینه تبعیتله ضربله اسلامه جبر اولنور ابا وامتناع ایدرسه قتل اولنمز حملی هرنقدر دار حربده اولورسه‌ده ولد ثانینك قول ظاهر اوزره جده تبعیتی اولمغین اول جبر اولنمز امدی ولد ثانینك حکمی اسیر اولان حربینك حکمی کبیدر یا استرقاق یا قبول جزیه ویا قتل اولنور ❊ (و) قید بردتهما لانه (لومات مسلم عن امرأة حامل فارتدت ولحقت فولدت هناك ثم ظهر علیهم) ای علی اهل تلك الدار (فانه لایسترق ویرث اباه) لانه مسلم (ولولم تکن ولدته حتی سبیت ثم ولدته فی دار الاسلام فهو مسلم) تبعا لابیه (مرقوق) تبعا لامه (فلا یرث اباه) لرقه بدائع ❊ زوجانك ایکیسنك بردن ردتلریله تقیید اولندیغی مناسبدر زیرا ایکیسی بردن مرتد اولمیوب‌ده مثلا زوج مسلم اوله‌رق فوت اولوب حامل بر عودتنی ترك ایلیوب اول دخی مرتده اوله‌رق دار حربه لاحقه وانده بر ولد کتوروب بعده اول دار اهالیسی اوزره غالب اولنسه اول ولد استرقاق اولنمز وباباسنه تبعیتله مسلم اولمغله اکا وارث اولور رقیتده اناسنه تابع اولمز اما دار حربده تولد ایتمیوب بلکه عودت سبی اولنوبده صکره داراسلامده تولد ایلسه امدی اول ولد باباسنه تبعیتله مسلم اناسنه تبعیتله رقدر بس رقیتنه بناً باباسنه وارث اولمز ❊ (واذا ارتد صبی عاقل صح) خلافا للثانی ولاخلاف فی تخلیده فی النار لعدم العفو عن الکفر تلویح (کاسلامه) فانه یصح اتفاقا (فلایرث ابویه الکافرین) تفریع علی الثانی (ویجبر علیه بالضرب) تفریع علی الاول ❊ برصبی عاقل مرتد اولسه ارتدادی صحیح اولور اوزرینه مرتد احکامی جاری اولور امام ثانیچوندر اختلاف امام مشارالیه ضرر محض اولمغله دنیایه نظرا ارتدادی صحیح دکلدر دیدی اما احکام آخرتده صحتنده اختلاف یوقدر کفروشرکدن عفو ومغفرت اولمغین صبی مرقومك نارده مخلدقالمسنده اختلاف اولنمدی اسلامی اتفاقا صحیح اولدیغی کبی امدی صبی مسلم کافر اولان ابوینه وارث اوله‌مز وارتدادی صورتنده ضربله اسلامه جبر اولنور قتل اولنمز عقوبته عدم اهلیتنه بناً ❊ (والعاقل الممیز) وهو ابن سبع فاکثر مجتبی وسراجیة (وقیل الذی یعقل ان الاسلام سبب النجاة ویمیز الخبیث من الطیب والحلو من المر) قاله الطرسوسی فی انفع الوسائل قائلا ولم ارمن قدره بالسن ❊ صبی عاقل ارباب تمیز اولان ولد نورسیده که سنی یدی وزیاده‌ده طرسوسی انفع الوسائل نام تألیفنده سنله تقدیر ایده‌نی کوره‌مدم دیه‌رك عاقل شول برصبی درکه اسلامك نجات وفلاحه سبب اولدیغنی بیلوب وخبیثی طیبدن وآجی یی طتلودن فرق وتمییز ایدن کمسنه‌در دیو بیان ایلدی ❊ قلت وقدرأیت نقله ویؤیده انه علیه الصلاة والسلام عرض الاسلام علی علی وسنه سبع وکان

بقتغربه حتی قال ﴿ شارح رحمه الله تعالی ورضی عنه طرسوسینك سنله تقدیر
ایدمنی كوره مدم قولی تحقیق سن آلتی نقلنی مجتباده وسراجیه ده كوردك
دیو رد ایدر ونقل مشروحی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلك حضرت علی
كرم الله تعالی وجهه ورضی عنهك سن مباركاری یدیه بالغ ایكن كندولرینه
اسلامی عرضیله تأیید وتقویه ایدر لكن یدی یاشنده ایكن امام سمی نام حضرتلرینه
اعطا واحسان بیوریلان رشد وسداد وقابلیت واستعداد هر بر صبی یه روزی
اولمش دكلدر بلكه انلرك مقتضای جبلتلری اولان خاصهٔ سنیه لریدر امام بخاری
علیه رحمة الباری سكزده اولمسنی تصحیح ایلدی صبیاندن الك اول شرف اسلامله
مشرف اولان اشبو سامی شاندر رجال احراردن ابو بكر الصدیق رضی الله تعالی عنه
ونسادن خدیجة الكبری رضی الله تعالی عنها موالیدن زید بن حارثه رضی الله
تعالی عنهدر ورقة ابن نوفل و بحیرا ونسطورا نام راهبلر هرنقدر رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینك نبوتنی تصدیق ایتمشلر ایسه ده قبل البعثة
اولمغله كندولری اهل فترت وعیسی علیه السلامك دین وشریعتنه تمسك ایدن
كمسه لردندر وحضرت علی كرم الله تعالی وجهه سن مشروحده شرف اسلامله
مشرف اولمسیله افتخار وابتهاج بیوروب دیرلركه (نظم) ﴿ سبقتكم الی الاسلام
طرا ❊ غلاما ما بلغت اوان حلمی ﴾ یعنی ای اهل دین وارباب نصفت آیین
تحقیق بن سزلرك جمیعكزی سن بلوغه رسیده اولمامش بر غلام نورسیده ایكن
اسلامه میل ورغبتده سبقت ایتدم طراطانك فتحیله جمعا معناسنه در طانك ضمیله
جمیدر ﴿ وسقتكم الی الاسلام قهرا ❊ بصارم همتی وسنان عزمی ﴾
قهرا كلمه سی وسقت فعلنك مفعول مطلقیدر سوق قهر معناسنی متضمن اولمغله
صارم قاطع معناسنه در كه سیف مراد در همته اضافتی مشبه بهك مشبهه اضافتی
قبیلندندر استعارهٔ مكنیه اجراسیده ممكندر سنان مزراق معناسنه تصرفده
صارم كبیدر محصول بیت دخی ای اخوان دین سزلری سیف صارم كبی اولان
همت عالیه مله وسنان كبی نافذ ومؤثر عزم وقصد مله اسلامه قهرا سوق واقدام
ایلدم ﴿ ثم هل یقع فرضا قبل البلوغ ظاهر كلامهم نعم اتفاقا وفی التحریر
المختار عند الماتریدی انه مخاطب باداء الایمان كالبالغ حتی لومات بعده بلا ایمان
خلد فی النار نهر ﴾ بوندنصكره صبی عاقلك قبل البلوغ وقوع بولان ایمان
واسلامی فرضیدر فقهانك ظاهر كلاملری بلی اتفاقا فرض اوله رق وقوعیدر
زیرا هرنقدر خطابه اهل دكلسه ده لكن اسلامك صحتی اداسنك وجوبنه
توقف ایتمز بلكه مسافرك صومی كبی اداسك مشروعیتنه توقف ایدر بر دخی اسلامك
ذاتنده فرض ونفله متنوع اولمسی یوقدر امدی وقوعی فرض اوله رق

اولورده بعد السبب تعجیل زكات كبی بونی دخی بعد البلوغ تجدید ایجاب
ایتمز وتحریر نام كتابده مرسومدر كه ابو منصور ماتریدی نزدنده صبی عاقل
بالغ كبی اداء ایمانله مخاطبدر حتی عاقل ایمان كتورمكسزین فوت اولسه نارده
مخلد قالور ﴿ وفی شرح الوهبانیة ❊ بدرویش درویشان كفر بعضهم
❊ وصحح ان لا كفر وهو المحرر ﴾ قائلك درویش درویشان قولنده بعضیلر
كندوبی تكفیر ایتدیلر لكن اصل فقهانك تصحیح ایتدكاری قول صحیح عدم كفریدر
علامهٔ عبد البرین شحنه نك وهبانیه شرحنده برازیه دن نقلا مذكوردركه
شروان شهرینك چارشو وپازارنده سویلنوركه بركسه درویش درویشان دیسه
كافر اولور زیرا بونك معناسی جمیع اشیا مباحه در دیمك امدی بونده اباحه
جائز اولمیان شیلر داخل اولمغله حرامی حلال دیمش اولورده كافر اولور
بوایسه باطلدر زیرا معناسی اول اولدیغی مسلم دكلدر بلكه معناسی مسكنة
المساكین ویا فقرا الفقرادر بس دیمش اولوركه بر مسكنهٔ مساكینه تمسك
ایتمشوز ویا سكافقر ایله مفتقر ومحتاجز بونده ایسه اصلا بر شیئك اباحه سنه
دلالت یوقدر جمیع اشیانك اباحه سی نره ده ﴿ كذا قول شیء لله قیل بكفره
❊ ویا حاضر یا ناظر لیس بكفر ﴾ بنه بویله بعض سائلك شیء لله قولنده كافر اولور
دیدیلر كویا الله ذو الجلال حضرتلری غنی مطلق اولوب جمیع خلق كندویه
مفتقر ومحتاج ایكن كندو ایچون برشی طلب ایتمش اولور دیدیلر لكن بونده ده
عدم تكفیر قولی ترجیحه سزادر الله ذو الجلال حضرتلرینك رضاسیچون سزلردن
برشی مطالبه سنی اراده ایده رم تأویلیله توجیهی ممكن اولمغله وحضور وعلم
ونظر رؤیت معنالرینه اولمغله حاضر عالم ناظر یامن یری سبكنده اولدیده
كفر اولمدی ﴿ ومن یستحل الرقص قالوا بكفره ❊ ولا سیما بالدف یلهو ویرمز ﴾
رقصی استحلال ایدوب باخصوص دفله لهو ولعب وتغنی ایدن كمسه یه
فقها كافر اولور دیدیلر زیرا مزبورلرك حرمتنده اجماع اولمغله
مستحلی تكفیره سزا كورلدی ﴿ ومن اولی قال طی مسافة ❊ یجوز جهول
ثم بعض یكفر ﴾ من مبتدا قال صله سی جهول خبریدر لولی یجوز به متعلقدر
طی مبتدا یجوز خبریدر حاصل معنی شول بركسه كه طی مسافه ولی یه جائزدر دیدی اول كمسه
مبالغه ایله جاهلدر وبعض علما كافر اولور دیدیلر ﴿ واثباتها فی كل ما كان
خارقا ❊ عن النسفی النجم یروی وینصر ﴾ خارق عاده هر بر كراماتك اولیای
كرامه اثباتی وقتنك اولیاسنك انس وجنك مفتیسی امام نجم الدین عمر النسفیدن
روایت اولنوب وامام محمد علیه الرحمه نك انا مؤمن بكرامات الاولیاء قول صواب
قرینلریله نصرت وتقویه اولنان مضامیندر امام مشار الیهدن سؤال اولندیكه

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

بعض اولیاء اللهدن کندوسنی کعبهٔ مکرمه‌زیارت ایدرکسه اولور مش بونکله
حکم جائز اولورمی جواب بیوردیلرکه اهل سنت قتنده صاحب ولایت اولان
ذوات سامی همدن علی سبیل الکرامة خوارق عادات ظهوری جائز وممکندر
والله سبحانه وتعالی اعلم واستغفر العظیم الحمدلولیه والصلاة علی نبیه

(باب البغاة)

مصنف کتاب جزاه الله تعالی یوم الحساب، اشبو باب دقت‌ه‌ابی ماقبلندن
تأخیر ایلدی وتأخیرده مناسبدر زیرا بوبابده بولنان مسائلك وجودی
قلیل وبوباب کفاردن قتل اولنانلرك احکامنی بیان وتفصیلدنصکره اسلامدن
قتل واعداملری جائز ومشروع اولانلری بیان ایچوندر بغات باغینك جمعیدر
هر معتل اللام اولان اسم فاعلده اشبو وزن مطرددر غزاة رماة قضاة
مثللو جمع صیغه‌سیله ایراد اولندیغی برویا ایکی کسه‌دن بغی وخروج آز بولندیغنه
مبنیدر ﴿ البغی لغة الطلب ومنه ذلك ماكنا نبغی وعرفا طلب مالا یحل من جور
وظلم فتح وشرعا (هم الخارجون عن الامام الحق بغیرحق) فلو بحق فلیسوا
بغاة وتمامه فی جامع الفصولین ﴾ بغی لغتده طلب معناسنه‌در ذلك ماكنا
نبغ آیة کریمه‌سی بوقبیلدندر وعرفده ارتکاب واتیانی حلال وجائز اولمیان
جور وظلمی طلبدر وشرعا هم الخارجون عباره‌سنه مناسب اولان شارحه
کوره فالبغاة عرفا الطالبون لمالایحل من جور وظلم وشرعا الخ تعبیر
ایتك ایدی یوقسه والبغی شرعا هم الخارجون تقدیرنده اولمغله حل صحیح اولاز
وشرعده بغاة بغیرحق امام بالحق اولان خلیفه‌یه اطاعتدن خروج
وعصیان ایدن طائفهٔ نابرخورداردر امدی خروجلری بحق اولورسه
بغاة اولمزلر واشبو بحثك تمام وتفصیلی جامع الفصولین نام کتابده‌در خلاصه‌سی
بوکه مسلمین موحدین برامامه بیعت ایدوب وکندونك سایه‌سنده امن
واستراحتده ایکن مؤمنیندن برطائفه خلیفهٔ مشار الیهك اوزرینه خروج
وعصیان ایتسه‌لر ایدی اشبو خروجلری خلیفه‌نك کندولرینه ظلم وتعدیلرینه
مبنی ایسه انلر اهل بغی عد اولنمزلر وامامه کوره ظلمی ترك وکندولرینه
بروجه انصاف معامله لازمدر وسائر مسلمین امامه اعانه ایتمزلرسه ظلمه اعانه
اولمغله واولطائفه‌یه اعانه ایتمزلرسه خروج علی السلطانه اعانه اولمغله
معذور اولورلر واکر طائفهٔ مرقومه‌نك خروجلری امامك ظلمنه مبنی اولمیوب
حق بزم یدیمزده‌در دیه‌رك برحق وولایت دعواسی ایچون اولورسه امدی بونلر

ارباب بغیدندر سائر مسلمین اوزرینه امامه اعانه ونصرت لازمدر مسفورلر
لسان صاحب شرع اوزره ملعونلردر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم
{الفتنة نائمة لعن الله من ایقظها} بیورمشلردر تهذیب قلانسیده مسطوردرکه
بعض مشایخ بیورمشلرکه اکر حضرت علی کرم الله تعالی وجهه اولمسیدی بزلر
اهل قبله ایله قتالك جوازینی بلمز ایدك زیرا کندولری وتوابعلری اهل عدل
وخصملری اهل بغی ایدی لکن فی زماننا حکم غالبکدر عادله باغیه‌دن فرق
اولنمز جمله‌سنك مرام ومقصودلری دنیادر انتهی ﴿ ثم الخارجون عن طاعة
الامام ثلاثة قطاع طریق وعلم حکمهم وبغاة ویجیء حکمهم وخوارج وهم
قوم لهم منعة خرجوا علیه بتأویل یرون انه علی باطل کفرا ومعصیة توجب
قتاله بتأویلهم یستحلون دماءنا واموالنا ویسبون نسائنا ویکفرون اصحاب
نبینا علیه افضل الصلاة والسلام وحکمهم حکم البغاة باجماع الفقهاء كما حققه
فی الفتح ﴾ بعد زمن امامه اطاعتدن خروج ایدن طائفهٔ نامرضیه اوچ
قسمدر بری قطاع طریقکه حکملری ماسبقده معلوم ومستبان اولدیکه بلا تأویل
وبلا منعة اطاعتدن خروج وناسك اموال واشیالرینی اخذ وکندولرینی قتلله
ابنای سبیلدن امنیتی سلب ایدرلر وبریده بغاتدرکه حکملری کلورکه بونلرده
اطاعتدن خروج ایدرلر لکن تأویل ایله ایدرلر وخوارجك استباحه اتدکلرینی
کندولری ایتمزلر وبر نوعیده خوارجدرکه کندولریچون عسکر وقوت اولوب
تأویل ایله امام اوزرینه خروج ایدرلرکه امام کندی ایله قتالی موجب باطل
اولان کفر ویامعصیت اوزره‌در تأویل باطله‌لریله بزلرکه اهل سنت والجماعة
طائفه‌سی یز اموال ودمالریمزی استحلال ونساءلریمزی سبی وپیغمبریمز علیه
الصلاة والسلامك اصحاب کرینی حاشا تکفیر ایدرلر وبوطائفهٔ طاغیهٔ
خاسره‌نك حکملری فقهانك اجماع واتفاقلری اوزره بغاتك حکمی کبیدر نتکم کمال
فتح قدیرده تحقیق وبیان ایلدی ﴿ وانما لم نكفرهم لكونه عن تأویل وان كان
باطلا بخلاف المستحل بلا تأویل كما مر فی باب الامامة ﴾ وبزلرك اشبو خارجیلری
تکفیر ایتمدیکمز خروجلری هرنقدر باطل ایسه‌ده تأویل ایله اولدیغنه مبنیدر
کویا اعتقاد باطللرنده بزلرك قتلمزك وجوبنه قائللردر نتکم باب الامامتده مرور
ایتدی اما بلا تأویل اموال ودمامزی استحلال ایدن شرذمهٔ شرتمدار طائفهٔ
مرقومه‌نك خلافنه‌درکه انلر تکفیر اولنورلر ﴿ والامام یصیر اماما) بامرین
بالمبایعة من الاشراف والاعیان وبان ینفذ حکمه فی رعیته خوفا من قهره
وجبروته فان بایع الناس) الامام (ولم ینفذ حکمه فیهم لعجزه) عن قهرهم
(لا یصیر اماما) ﴾ امام ایکی شیئك بولنمسیله امام اولور بری حل وعقد رأی وتدبیر

صاحبی علماء واشرافك واعیانك مابعدسیكه بیعت ایدوب كندونك امامتنه راضی
اولملریله در جمیع ناسك ویا عدد معتبرله شوقدركسه نك بیعتی شرط دكلدر
بری دخی كندونك قهر وبطش وعنف تجبری خوفندن رعیه سنده حكمنك نافذ
اولمسیدر امدی برامامه ناس بیعت ایدوب لكن كندونك آنلرك قهر وغلبه سنه
امدی عجزندن آنلره حكم وفرمانی نافذ اولمسه اول امام امام اولماز ﴿ (فاذا
صار اماما فجار لا ینعزل ان) كان (له قهر وغلبة) لعوده بالقهر فلا یفید
(والا ینعزل به) لانه مفید خائبة وتمامه فی كتب الكلام ﴿ بركسه امام
اولدقدنصكره جور وظلم ایتسه قهر وغلبه صاحبی ایسه جوریله منعزل اولماز
قهریله ینه امام اولور عزلنده برفائده اولماز واكر قهر وغلبه سی یوقسه جورنه بناً
عزل اولنور فائده اولمغله واشبو بحثك تمام وتفصیلی كتب كلامیه ده در ﴿ (فاذا
خرج جماعة مسلمون عن طاعته) اوطاعة نائبه الذی الناس به فی امان درر
(وغلبوا علی بلدة دعاهم الیه) ای الی طاعته (وكشف شبهتهم) استحبابا
(فان تحیز ومجتمعین حل لنا قتالهم بدأ حتی نفرق جمعهم) اذ الحكم
یدار علی دلیله وهو الاجتماع والامتناع ﴿ فیحانكه بر مسلمین جماعتی
امامك ویا ناسك كندیله امن وامانده اولدیغی نائبنك اطاعتدن
خروج وبربلده یه غلبه واستیلا ایتسه لر مستحب اوله رق واجب اولمیه رق
كندولرنی اطاعت وانقیاده دعوت ایدوب وشبهه لرینی كشف وازاله ایدر
امدی اجابت ایتمیوب اجتماع وامتناع ایدوب تحیز وتحصن ایدرلرسه كندولری
بزلر ایله قتاله بدأ ومباشرت ایتمدین بزلر ایچون قتاله بدأ حلال وجائز اولور
حتی جمعیتلرینی تفریق وپراكنده ایده رز زیرا حكمكه قتالك حلی قتلك دلیلی
اولان اجتماع وامتناع اوزرینه دوران ایدر زیرا متحیزین وممتنعین اوله رق
الاجتماعلرندن ظاهر ومستبان اولان قتال اراده لریدر ﴿ (ومن دعاه الامام
لی ذلك) ای قتالهم (افترض علیهم اجابته) لان طاعة الامام فیما لیس بمعصیة
فرض فكیف فیما هو طاعة بدائع (لوقادرا) والا لازم بیته درر وفی المبتغی لو بغوا
لاجل ظلم السلطان ولا یمتنع عنه لا ینبغی للناس معاونة السلطان ولا معاونتهم ﴿
امامك بغاتله مقاتله یه دعوت ایتدیكی قومك اوزرلرینه امامه اجابت واجبه اولور
اكر قتاله مقتدر اولورلرسه اقتدارلری اولمازسه كندی منزللرینه ملازمت واعتزال
ایدرلر زیرا معصیت اولمیان محلده امامه اطاعت فرضدر طاعت اولان یرده نیجه فرض
اولماز مبتغی نام كتابده مسطوردر كه بغیلری سلطانك ظلمنه مبنی اولوب سلطانده
ظلمدن امتناع ایتمزسه ناسه كندویه ویابغاته معاونت لایق وسزا دكلدر
امام اعظم رحمه الله تعالی دن مروی اولان فتنه زماننده كشی یه

كندی خانه سنه عزلت وملازمت ایتمك لازمدر مفادی امام
طرفندن دعوت اولنمیانلره نظرادر واصحاب كرامدن بعض تخلف
ایدنلر كبی عدم قدرتلرینه محمولدر وبعضیلرینك قتالك حلنده تردد ایتدكلری ایچوندر
{اذا التقی المؤمنان بسیفهما فالقاتل والمقتول فی النار} حدیث شریفی بغیر
وجه شرعی دنیا وحظوظ نفسانیچون اولمغه مبنیدر ﴿ (ولو طلبوا الموادعة
اجیبوا) الیها (ان خیرا للمسلمین) كما اهل الحرب (والا لا) یجابو بحر ﴿
بغاة ترك قتال اوزره صلحه طالب اولسه لر اكر اول صلح موادعه ده مسلمین
ایچون خیر ومنفعت فهم اولنورسه رجالرینه واستدعالرینه اجابت اولنور
اهل حرب اولان كفار ایله اولدیغی كبی واكر خیر فهم اولنمیوب بلكه مصالحه دن
مرادلری قتال مسلمین ایچون عسكر وسلاح حاضرلیوب تقویه ومسلمینه
مضرت اولورسه اجابت اولنمز وتضییق اولنوب ذخیره وطعاملری منع اولنور
﴿ (ولا یؤخذ منهم شیء فلو اخذنا منهم رهونا واخذوا منا رهونا ثم غدر وابنا
وقتلوا رهوننا لا نقتل رهونهم ولكنهم یحبسون الی ان یهلك اهل البغی او یتوبوا
وكذلك اهل الشرك) اذا فعلوا برهوننا ذلك لانفعل برهونهم (و) لكن (یجبرون
علی الاسلام او یصیروا ذمة) لنا ﴿ مصالحه ایچون كندولرندن هدیه ویاغیری
برنسنه اخذ اولنمز امدی كندولردن بزلر وبزدن كندولر رهنلر اخذ ایدوب
بعده كندولری بزه غدر ورهنلریمزی قتل ایتسه لر بزلر كندولرینك رهنلرینی
قتل ایتمیز زیرا رهون بزلرك یدلریمزده امانده لردر ودملرینك اباحه لرینی
شرط باطلدر لكن باغیلر هلاك اولوب ویا توبه ایده نه دك حبس اولنورلرینه
بویله اهل شرك دخی بزلرك رهنلریمزه غدر ایدوب قتل ایتسه لر بزلر كندولرینك
رهنلرینه غدر ایتمیز شوقدر واركه اسلامه كلك دیو جبر اولنورلر لكن جزیه یی
قبول ایدوب بزه اهل ذمت اولورلرسه اسلامله جبر اولنمزلر او یصیروا تركیبنده
او كلمه سی الا معناسنه در بناً علیه نونی حذف اولندی ﴿ (ولولهم فئة
اجهز علی جریحهم) ای اتم قتله (واتبع مولیهم والا لا) لعدم الخوف ﴿
باغیلرك كندولرینه امداد ایدر ارقه لرنده براز مقاتله ایتمیان عسكری بولنورسه
زخمدار اولنلری سریعا قتل اولنور كه انلره ملاقی اولوبده مداوات اولنمیه
وتولی واعراض ایدنلرینك ارقه لرینه دوشوب اخذ اولنورلر واكر اول مقوله
جماعتلری اولمازسه جریحلری قتل اولنمز وفرار ایدنلرك آرقه لرینه دوشلمز تقویه لری
خوفی اولمغین ﴿ (والامام بالخیار فی اسیرهم ان شاء قتله وان شاء حبسه) حتی یتوب اهل
البغی فان تابوا حبسه ایضا حتی یحدث توبة سراج ﴿ كندولر ایچون امداد ایدن

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

طائفه‌سی اولان باغیلرك اسیرلری حقنده امام مخیردر دیلرسه قتل ایدر و دیلرسه
اهل بغی توبه ایدنه دك حبس ایدر پس آنلر توبه ایتسه‌لر دخی ینه توبه‌لرندن
مقدم حبس ایتدیکی کبی حبس ایدر حتی کندودن توبه ظاهر ومستبان اولنه‌دك
(ونقاتلهم بالمنجنیق والاغراق وغیر ذلك كاهل الحرب) برکفار ایله
منجنیق ایله ویا کندولرینی صویه غرق ایله ویاسائر اسباب هلاك قنغیسیله
مقاتله ایدرسك بغاتله ده اویله مقاتله ایده‌رز مشروع وجائزدر (ومالایجوز
قتله من اهل الحرب) کنساء وشیوخ (لایجوز قتله منهم) مالم یقاتلوا ولایقتل
عادل محرمه مباشرة مالم یرد قتله (ولم تسب لهم ذریة وتحبس اموالهم الی ظهور
توبتهم) فترد علیهم وبیع الکراع اولی لانه انفع فتح ویقاس علیه العبید نهر
کفاردن قتللری جائز اولمیان نسوان وپیر فانی وصبیان مثللولری قتل بونلرده
دخی جائز وواسع دکلدر اکر کندولری بالذات قتال ایتمزلرسه واکر قتال ایدرلرسه
حین مقاتله‌لرنده وبعد القتال قتللری مسوغ ومشروعدر لکن صبیانله مجانینی
قتل جائز دکلدر وعادل باغی اولان محرمنی بالذات کندوسی مباشرت
ایده‌رك قتل ایتمز مادام کندونك قتلنه قصد ایتمدکجه واکر قصد ایدرسه آنی
دفع ایدر هرنقدر قتلیله اولورسه‌ده دابه‌سنی سکرلیوب تسببله قتلی مشروعدر
اما اهل حربده مباشر‌تله محرمنی قتل جائزدر لکن ابوینی قتل ایتمز بغاتك
نسا وذریتلری سبی اولنمز حضرت علی کرم الله تعالی وجهه آندن نهی
بیوردقلرینه بناً بو بابده کندولری مقتدادرلر وتوبه‌لری ظاهر ونمایان اولنه‌دك
اموال واشیالری حبس اولنور توبه‌لری پدیدار اولیجق مالری کندولرینه
رد اولنور ودابه‌لرینك نفقه ومؤنتلرینك وفرتنه بناً بیعلری اولیدر حبس ثمن
حقلرنده انفعدر وعبیدده کراعه قیاس اولنور (ونقاتل بسلاحهم وخیلهم
عند الحاجة ولا ینتفع بغیرهما من اموالهم مطلقا) ولوعند الحاجة سراج
بغاتك سلاح وفرسلریله لدی الحاجة قتال ایده‌رز احتیاج اولسون
ویااولمسون سائر ماللریله انتفاع اولنمز (ولوقال الباغی تبت والقی السلاح)
من یده (کف عنه ولوقال کف عنی لانظر فی امری لعلی اتوب والقی السلاح
کف عنه) برباغی الندن سلاحی آتوب بن توبه ایتدم دیرسه کندویه تعرض
اولنوب طوقانلمز باغینك توبه‌سی حربینك اسلامی منزله‌سنده‌در عصمت
وحرمت افاده ایدرواکر سلاحی آتوب وبندن کیروطورك بن کندی امرمده تفکرونظر ایده‌یم
توبه ایتمك مرجودر مامولدر دیسه ینه کندویه طوقانلمز (ولوقال
اناعلی دینك ومعه السلاح لا) لان وجود السلاح معه قرینة بقاء بغیه فتی القاه
کف عنه والا لا فتح واکرسلاحیله برابر بن سزك

دینکز اوزره‌یم دیرسه اندن کف ومنع اولنمز سلاحك کندیله بولنمسی کندونك
بغینك بقاسنه قرینه ودلیل اولمغله امدی باغی سلاحنی القا ایدرسه کندویه تعرض
اولنمز یوقسه اولنور (ولوقتله باغ مثله وظهر علیهم فلاشیء فیه) لکونه مباح
القتل فتح فلااثم ایضا وقتلانا شهداء ولایصلی علی بغاة بل یکفنون ویدفنون بدائع
برباغی بی کندی مثللو باغی ویابرعادل قتل ایتسه امدی اوزرلرینه غلبه اولنوب
کندولرده اجرای شرع شریف اولنسه کندی مباح الدم اولمغله قاتلنه قصاص
ویادیتدن برشی لازم اولمز وقتلنده اثمده اولمز وبزلردن قتل اولنانلر شهیدلردر قانلریله
بلاغسل دفن اولنورلر ونمازلری قیلنور بغاة اوزرینه نماز قیلنمز بلکه بعدالغسل
کفنلنوب دفن اولنورلر (ویکره نقل رؤسهم الی الآفاق) کذلك رؤس
اهل الحرب لانها مثلة وجوزه بعض المتأخرین لوفیه کسر شوکتهم اوفراغ
قلبنا فتح ومر فی الجهاد بغاتك وحربینك رأسلرینی اطرافه نقل مکروهدر
بعض متأخرین آنده کندولرینك شان وشوکتلرینی کسره بزلره فراغ قلب
حاصل اولورسه نقل رؤسی تجویز ایتدیلر اشبو رؤس خصوصنی جهادده
دخی مرور ایتدی (ولوغلبوا علی مصر فقتل مصری مثله عمدا فظهر
علی المصر قتل به ان لم یجر علی اهله) ای المصر (احکامهم) وان جری لا لانقطاع
ولایة الامام عنهم بغاة برشهره غلبه ایدوب انده برشهری کندی کبی
برآخر شهری‌یی قصدا قتل ایدوب بعده اول شهره ظفریاب اولوب اهل عدل
غلبه ایتسه اول قاتل قصاصا قتل اولنور اکر بغاتك احکامی اول شهر
خلقنه جاری اولمیورسه واکر جاری اولیورسه امامك ولایت وحکومتی
کندولرندن منقطعه اولمغله قتل اولنمز لکن آخرتده عذابه مستحق اولور
(وان قتل عادل باغیا ورثه) مطلقا (وبالعکس اذا قال) الباغی وقت قتله
(اناعلی باطل لا) یرثه اتفاقا لعدم الشبهة (وان قال اناعلی حق) فی الخروج علی الامام
واصر علی دعواه (ورثه) امالو رجع تبطل دیانته فلاارث ابن کمال
باغی‌یی عادل قتل ایلسه کرك بن حق اوزره‌یم دیسون وکرك باطل اوزره‌یم دیسون
اکا وارث اولور قتلی بحق اولمغله ارثه مانع اولمز بونك عکسنده که باغی عادلی
قتل ایتدیکنه نظرا اکر باغی بحق قتلی وقتلنده بن باطل اوزره‌یم دیرسه اتفاقا
وارث اوله‌مز شبهه معدومه اولمغله واکر بن اشبو امام اوزره خروجمده حق
اوزره‌یم دیوب واشبو دعوای فاسده‌سی اوزره اصرارده ایدرسه اکا وارث
اولور اما دعواسندن رجوع ایدرسه دیانتی باطله اولور وارث اوله‌مز
وفی الفتح ولودخل باغ بامان فقتله عادل عمدا لزمه الدیة کما فی المستأمن
لبقاء شبهة الاباحة وفتحده مرسومدر که برباغی امانله اهل عدلك بلده‌سنه

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

كنـدلره سلاح بيعى معصيته اعانه ونصرت اولمغله تحريما مكروه اولدى
هبه ووصيت واعاره سيده بنه بويله در وكندودن سلاح اتخاذ اولنان
حديد امثالى معدنياتى دخى اهل حربه بيع مكروهدر اهل بغيه بيع مكروه
دكلدر كندولرينك زواللرى قريب اولمغله سلاح عمل وصنعته تفرغ ونصب
دخول وكندوبى برعادل قصدا قتل ايدنسه كندويه ديت لازمه اولور
نتكم برمستأمنى دار اسلامده قتل ايلسه ديت لازمه اولديغى كبى قصاص
اولمديغى قتلنك اباحه سى شبهه سنه مبنيدر ﴿ (ويكره) تحريما (بيع السلاح
من اهل الفتنة ان علم) لانه اعانة على المعصية (وبيع ما يتخذ منه كالحديد)
ونحوه يكره لاهل الحرب (لا) لاهل البغى لعدم تفرغهم لعمله سلاحا لقرب
زوالهم بخلاف اهل الحرب زيلعى ﴾ فتنه وفساد اربابى اولديغى معلوم اولان
نفسلرى اولمغين اما اهل حربك حاللرى بونلرك خلافنه در ﴿ قلت وافاده
كلامهم انما قامت المعصية بعينه يكره بيعه تحريما والا فتنزيها نهر ﴾
شارح رحمه الله تعالى ديركه فقهانك كلاملرندن منفهم اولان بودركه
كنديله معصيت وجوده كلان هر نسنه‌بى بيع ايتمك تحريما مكروهدر واكر معصيت
كنديله قائمه وحصولپذير اولمزسه آنك بيعى تنزيها مكروهدر ﴿ وفى الفتح ينفذ
حكم قاضيهم لو عادلا والا لا ولو كتب قاضيهم الى قاضينا كتابا فان علم انه قضى
بشهادة عدلين نفذه والا لا ﴾ وفتحده مسطوردركه بغاتك قاضيلرينك حكمى
نافذ اولور اكر عادل اولورسه واكر عادل اولمزسه حكمى نافذ اولمز واكر كندولرك
قاضيلرى بزلك قاضيمزه بر كتاب وحجت وسند كتب وارسال ايتسه امدى
بزم قاضيمز بيلورسه كه اول قاضى اول حكمى شاهدين عادلينك شهادتلريله
بروجه شرعى ايتدى آنى كندى دخى تنفيذ ايدر يوقسه ايتمز والله سبحانه
وتعالى اعلم واستغفر الله العظيم

﴿ كتاب اللقيط ﴾

اشبو مسائل مكتوبه لقيطك احكام واحوالنه دائر بيان وتفصيلدر ﴿ عقبه
مع اللقطة بالجهاد لعرضيتهما لالفوات النفس والمال وقدم اللقيط لتعلقه بالنفس
وهى مقدمة على المال ﴾ مصنف كتاب عليه رحمة الملك الوهاب جهادى
اشبو لقطه ولقيط ايله تعقيب ايلدى وتقييده مناسبدر زيرا انفس واموال جهادده
هلاكه عرض اولنوب شرف هلاك اوزره اولديغى كبى بونلر دخى هلاكه
عرض اولنمشلردر بوقسه نفس ومالك فواتنه مبنى دكلدر ولقيط اعز اولان

نفسه متعلق اولمغله ماله متعلق اولان لقطه اوزرينه تقديم اولندى ﴿ (هو)
لغة ما يلقط فعيل بمعنى مفعول ثم غلب على الولد المنبوذ باعتبار المآل ﴾
لقط لغتده يره دوشن نسنه‌بى قالديروب آلمقدر فعيل بمعنى مفعولدر كانه كندوبى
كورنى لقيطنه دعوت ايتمش كبى اولور صكره باعتبار
المآل ولد منبوذده استعمالى غالب اولدى زيرا عادتا لقط اولنه‌جقدر اجعدر
﴿ وشرعا (اسم لحى مولود طرحه اهله خوفا من العيلة او فرارا من تهمة الريبة)
مضيعه آثم ومحرز غانم ﴾ وشرعده لقيط صاحبنك فقر وفاقه‌دن خوفا ويا زنا مظنه سى
تهمتندن فرارا طرح ايتديكى مولود حيك اسميدر آنى ضايع قيلوب طرح
ايدن آثم وكنهكاردر واحراز ايدوب قالديران اجر جزيله نائل وغانمدر وتبيينده افضل
اعمالدندر ديو محرردر ﴿ (التقاطه فرض كفاية ان غلب على ظنه هلاكه
لولم يرفعه) ولو لم يعلم به غيره ففرض عين ومثله رؤية اعمى يقع فى بئر شمنى
(والا فمندوب) لما فيه من الشفقة والاحياء ﴾ اكر لقيطك رفع اولنمديغنه نظرا
هلاكنه ظن غالب اولورسه التقاطى فرض كفايه اولور { من لم يرحم صغيرنا
ولم يوقر كبيرنا فليس منا } حديث شريفنده وارد اولمشدر وكندودن غيرى
بركسه بلمزسه التقاطى فرض عين اولور وقيويه دوشه‌جك اعمايى
كورمكده اشبو التقاطده كى تفصيل كبيدر واكر احتمال غالبى هلاك اولمزسه
التقاط مندوبدر آنده اطفال اوزرينه شفقت واحيا اولديغنه مبنى والله جليل
{ ومن احياها فكانما احيا الناس جميعا } بيورمشدر نفس واحده‌بى احيا
جميع ناسى احيا كبى اولديغى عبادينه طيورمشدر بعد الالتقاط لقيطى
طرح حرامدر التقاطيله حفظنى التزام ايتمكله اولكى حالنه رده مالك اولمز
﴿ (وهو حر) مسلم تبعا للدار (الا بحجة رقه) على خصم وهو الملتقط لسبق يده
(وما يحتاج اليه) من نفقة وكسوة وسكنى ودواء ومهر اذا زوجه السلطان
(فى بيت المال) ان برهن على التقاطه ﴾ لقيط داره تبعيتله حر مسلمدر واجدكرك
حر اولسون ويا عبد ويا مكاتب اولسون اكا اعتبار يوقدر وبنى آدمده اصل اولان
حريتدر ودار دار احراردر حكم غالبه‌در لكن رقيتنه خصمكه ملتقط اوزره
حجت وبينه اقامه اولنورسه لقيط حر اولمز ملتقطك خصم اعتبار اولنديغى
يدينك سبقتى كه آنك اوزرينه ثبوتنه مبنيدر لقيطك محتاج اولديغى نفقه
وكسوه وسكنى ودواء وسلطان ونائبنك تزويج ايتديكنه نظرا مهرى بيت المالدندر
اكر ملتقط التقاطنه اقامهٔ بينه ايدرسه ملتقط كندى مالندن امر قاضيسز
لقيطى انفاق ايتسه متبرعدر امر قاضيله اولورسه وقت يسرنده رجوع ايدر
﴿ (وان كان له مال) او قرابة (ففى ماله) او على قرابته (وارثه) ولو دية

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

(فى بيت المال بجنايتـه) لان الغرم بالغنم ❊ لقيطك مالى ويا اوزرينه نفقه سى
واجبه اولور اقرباسى اولسه نفقه سى مالنه ويا اقرباسنه لازمه اولور وميراثى
هرنقدر ديت دخى اولورسه بيت الماله وضع اولنور ديت امثالى جنايتى بيت
المالدن ادا اولنديغى كبى زيرا غرامتكه ضرر لقلر غنمكه منفعتلر مقابلنه‌در ❊ (وليس
لاحد اخذه منه قهرا) وهل للامام الاعظم اخذه بالولاية العامة فى القنيه
لاواقره المصنف تبعا للبحر وحرر فى النهر نعم لكن لاينبغى اخذه الا بموجب ❊
لقيطى ملتقطدن براحد قهرا اخذ ايده‌مزيدنك سبقتنه بناءً حق حفظ كندويه
تابع اولمغله واكر حفظنه قادر اولمزسه لايق اولان انتزاعدر حاضنه كبى امام
اعظم يعنى پادشاه سبيله لقيطى اخذوارميدر قنيه‌ده يوقدردبو مرسومدر
بحره تبعيله مصنف آنى اقرار ايلدى نهر بلى امام ولايه‌ٔ عامه سببيله اخذ ايدر
ديدى لكن لايق اولان بلا موجب عدم اخذيدر مثلا عجزينه بناءً محافظه‌سنه
عدم قدرتى اولورسه بالايجاب اخذ ايتسه اولور ❊ (فلو اخذه
احد وخاصمه الاول رد اليه) الا اذا دفعه باختياره لانه ابطل حقه ❊ ملتقطدن
لقيطى بركمسه برتقريبله اخذ ايتدكدنصكره مقدمكى ملتقط آخذدن مخاصمه
ودعوى ايتسه كندويه‌رد اولنور الا آخذ كندى رضاسيله ويرمش اولورسه
حقنى ابطال ايتكله كندويه‌رد اولنمز ❊ (و) هذا اذا اتحد الملتقط فلو تعدد
وترجح احدهما كما (لووجده مسلم و كافر فتنازعا قضى به للمسلم) لانه انفع
للقيط خانيه‌ٔ ولو استويا فالرأى للقاضى بحر بحثا ❊ و اشبو ملتقطدن كرها
اخذ اولنمديغى ملتقطك بر اولديغى محلنده‌در اما ملتقط ايكى اولوب وبريسى ترجح
ايتسه مثلا لقيطى برمسلمله بر كافر بولوب وهر برى بن اخذ ايده‌رم ديو نزاع
ايتسه‌لر مسلمه حكم اولنور لقيط حقنده انفع اولمغله زيرا كنديسنكده اسلاميله
حكم اولنور واكر ملتقطلر مساوى اولورلرسه بونده رأى قاضينكدر لايق
اولان لقيط حقنده انفع اولانى ترجيح ايتمسيدر ❊ (ويثبت نسبه من واحد)
بمجرد دعواه ولو غير الملتقط استحسانا لوحيا والا فبالبينة خانيه (ومن اثنين)
مستويين كولدامة مشتركة وعبارة المنية ادعاه اكثر من اثنين فعن الامام انه
الى خمسة ظاهرة فى عدم قبول دعوى الزائد ولايشترط اتحاد الام نهر
لكن فى القهستانى عن النظم مايفيد ثبوته من الاكثر فليحرر ❊ لقيطك نسبى
هرنقدر ملتقطك غيرى اولورسه‌ده بركمسه‌نك بندندر ديو مجرد دعواسيله
استحسانا كندودن ثابت اولور اكر لقيط حياتده ايسه واكر فوت اولمش اولورسه
انجق نسبى بينه ايله ثابت اولور امهٔ مشتركه‌نك ولدنده اولديغى كبى ايكى مساوى
اولان كمسه‌لردن دخى ثابت اولور ايكيسى بردن ولد بزدندر ديو دعوى ايدرلرسه

ومنيه‌نك عباره‌سنك مضمونى بوكه لقيطى ايكى كمسه‌دن اكثرمدعيلر بزدندر ديو
دعوى ايتسه‌لر امام اعظم رحمه الله‌دن روايت اولنديغنه كوره آنك نسبى بش
كمسه‌يه‌دك ثابت اولور امام ابى يوسف ايكيدن زياده امام محمد رحمهما الله تعالى
اوچدن زياده‌يه ثابت اولمز بيورديلر امام اعظم رحمه الله‌ك قولنك ظاهرى
بشدن اكثر كمسه‌نك دعوالرينك عدم مسموعيتيدر وآنانك اتحاديده
شرط دكلدر زيرا تاتارخانيه‌ده لقيطك نسبى بندندر ديو دعوى ايدن ايكى كمسه‌نك
هر برى برآخر عورت تعيين ايدوبده اشبو لقيط بو عورتدن متولددر ديسه‌لر بينه
ولد ايكيسى ميانلرنده مشترك اوله‌رق حكم اولنور وعورتك ايكيسندنده نسب
ثابت اولورمى امام اعظم رحمه الله تعالى قتنده اولور اماامامينه كوره اولمز
لكن قهستانيده نظمدن نقلا بشدن اكثردن نسبك ثبوتى مضمونى مرسومدر
بويله تحرير ايديورلر ❊ (ولوادعته امرأة) واحدة (ذات زوج فان صدقها
زوجها اوشهدت لها القابلة اوقامت بينة) ولو رجلا وامرأتين على الولادة (صحت)
دعوتها (والالا) لمافيه من تحميل النسب على الغير (وان لم يكن لها زوج فلابد
من شهادة رجلين) ❊ لقيطى برزوجى اولان عورت بنم ولدمدر ديو دعوى
ايتسه امدى زوجى كندوبى تصديق وياقابله عورت شهادت ايتسه وياولادتنه
هرنقدر بررجل ايله ايكى عورت اولورسه‌ده بينه قائمه اولسه دعواسى صحيحه اولور
رجلك ولادته اطلاعى عادتا اولمزسه‌ده بينه شهادتى رد اولنمز واكر زوجى
تصديق ايتميوب و بينه‌ده قائمه اولمزسه عورتك دعواسى مسموعه اولمز آنده
غيرى اوزره نسبى حمل اولمغله واكر مزبوره عورتك زوجى اولمزسه لقيطك
نسبى دعواسنده ايكى رجلك شهادت ايتمه‌سندن لازمدر امابررجلك لقيطى
بنم اوغلومدر ديو دعواسى صورة مشروحه‌نك خلافنه‌دركه بلابينة قولى
مقبول اولور بونده لقيطدن عارى دفع اولمغله اماعورتك دعواسى دفع عارى
موجب اولمغين قولى انجق بينه ايله مقبول اولدى ❊ (ولوادعته امرأتان
واقامت احداهما البينة فهى اولى به وان اقامتا جميعا فهو ابنهما) خلافا لهما
الكل من الخانية ❊ برلقيطى ايكى عورت بندر ديو دعوى وبريسى اقامهٔ بينه
ايتسه اول عورت ولده اولى واحقدر واكر ايكيسى بردن اقامهٔ بينه ايتسه‌لر ولد
ايكيسنك اولور اماامامين ايچون اختلاف واردر اشبو مذكورك كليسى خانيه‌دن منقولدر
❊ (وان) ادعاه خارجان و (وصف احدهما علامة به) اى بجسده لا بثوبه
(ووافق فهو احق) اذالم يعارضها اقوى منها كبينة الآخر وحريته وسبقه
واسلامه ❊ لقيطى ذى اليددن ايكى خارج دعوى وبرى جسدنده اولان خال
وباش ياريغى كبى بعض علامتلر ايله وصفنى خبر ويروب وخبريده واقعه

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

مطابق اولسه اول كسه اول ولده مستحق اولور اكر اول علامت و وصفه
معارض اولور اندن اقوى آخرك بينه سى وحريتى ويدنك سبقت ايدوب وضع
يدى واسلامى مثللو برشيئ معارض ومقابل اولمزسه اوزرنده كى ثوب
كندويه ملازم ومتصل اولمغين آنك علامت اولمسنه اعتبار اولنمز وشرعده
علامته اعتبار اولنور نتكم ان كان قميصه قد من قبل الخ آية كريمه سى اكا دلالت ايدر
﴿ ولوادعى احدهما انه ابنه والاخر انه ابنته فاذا هو خنثى فلو مشكلا قضى
لهما والافلمن ادعى انه ابنه ولوشهد للمسلم ذميان وللذمى مسلمان قضى به
للمسلم تاتارخانية ﴾ خارجلرك برى لقيطى اوغلومدر ديو دعوى وديكرى قزمدر
ديو دعوى ايدوب بس اول لقيط ايسه خنثى اولسه امدى خنثاى مشكل
اولورسه ايكيسنه ده حكم اولنور زيرا مشكل مذكرده مؤنثده اولمغله
برى ديكرى اوزرينه ترجيح اولنمز واكر مشكل اولمزسه اوغلومدر ديو دعوى ايده نه
حكم اولنور اكر لقيط دعواسنه موافق مذكر اولورسه مسلك لقيط حقنده
اولان دعواسنه ايكى ذمى وذمينككنه ايكى مسلم شهادت ايتسه لر مسلمه حكم اولنور
شهادتلرك ايكيسيده صحيحه اولوب نهايتى مسلم اسلامنه بناً ترجيح
اولندیغنه مبنى ﴿ (و) يثبت نسبه (من ذمى و) لكن (هو مسلم) استحسانا
فينزع من يده قبيل عقل الاديان مالم يبرهن بمسلمين انه ابنه فيكون كافرا نهر
(ان لم يكن) اى يوجد (فى مكان اهل الذمة) كقريتهم اوبيعة اوكنيسة والمسئلة
رباعية لانه اما ان يجده مسلم فى مكاننا فمسلم او كافر فى مكانهم فكافر او كافر
فى مكاننا اوعكسه فظاهر الرواية اعتبار المكان لسبقه اختيار ﴾
اكر لقيط ذمى قريه سى وياكنيسه سى ويابيعه سى كبى اهل ذمت مكاننده
بولنميوب وآنى برذمى بنم ولدمدر ديو دعوى ايلسه نسبى اندن ثابت اولور
لكن استحسانا كندوسى مسلم اولور ده امور دينيه يه عقلى ايرمزدن مقدمجه
ذمينك يدندن اخذ اولنور مادام ايكى مسلم شاهد ايله اوغلو اولدیغنه اقامهٔ
بينه ايتمدكجه بس اقامهٔ بينه ايدرسه لقيط كافر اوله رق اوغلو اولور
حكم بينه ايله اولمغله ومسلم ولدنى كنيسه يه وكافر مسجده القا ايتزلر امدى
مسئله نك درده احتمالى اولور زيرا لقيطى مسلم بزم مكانلريمزده مثلا مسجدده
بولورسه اتفاقا اول لقيط مسلم اولور واكر كافر كندى مكانلرنده بولورسه
اتفاقا كافر اولور واكر كافر بزم مكانلريمزده وياعكسيكه بز كندولرينك
مكانلرنده بولورسق ظاهر روايتده مكانك يداوزرينه سبقتى اولمغله مكان اعتبار
اولنور ظاهر روايتك مقابلى امام محمدك واجدى اعتباريدر ﴿ (و) يثبت
من عبد وهو حر) وان ادعى انه ابنه من زوجته الامة عند محمد وكلام

الزيلعى ظاهر فى اختياره ﴾ لقيطك نسبى عبددن ثابت اولور وكندو سيده
حر اولور امام محمد قتنده عبد لقيطى جاريه اولان زوجه مدن اوغلومدر
ديوهر نقدر دعوى ايدرسه ده ينه حر اولور امام ابى يوسف جاريه نك
سيدنك عبدى اولور ديدى جاريه اناسى اولمغله ﴿ (وان ادعاه حران
احدهما انه ابنه من هذه الحرة والاخر من الامة فالذى يدعيه من الحرة اولى)
لثبوته من الجانبين زيلعى ﴾ برلقيطى ايكى حر اوغلومدر ديو دعوى ايدوب
لكن برى اشبو حره دن وديكرى شوجاريه دن متولددر ديو دعوى
ايتسه لر حره دندر ديو دعوى ايدن اكا اولى واحقدر
حريت ايكى طرفدن ثابته اولمغله بونده اثبات اكثر اولمش اولدى
﴿ (وان وجد معه مال فهوله) عملا بالظاهر واوفوقه اوتحته اودابة هو عليها
لاماكان بقربه (فيصرفه الواجد) اوغيره (اليه بامر القاضى) فى ظاهر
الرواية لانه مال ضائع ﴾ لقيطله برابر برمقدار مال بولنسه ظاهر ايله عملا اول
مال كندونك اولور غيرى كسه نك اول مال ايچون ديو دعواسى شرعا مسموعه اولمز
هر نقدر اول مال يورغانى ودوشكى كبى فوقنده وياتحتنده اولان نسنه ويا كندونك
اوزرنده اولدیغى دابه سيده اولورسه اما كندونك قربنده بولنان مكانده كى مال
كندونك اولمز بس اول مالى بولان كسه وياآنك غيريسى قاضينك امريله
ظاهر روايتده لقيطه صرف ايدر صاحبسز مال ضايع اولمغله ﴿ (ولو قرر
القاضى ولاءه للملتقط صح) ظهيريه لانه قضاء فى فصل مجتهد فيه نعم له بعد
بلوغه ان يوالى من شاء مالم يعقل عنه بيت المال خانية ﴾ واكر قاضى لقيطك
ولاسنى ملتقطه تقرير ايدرسه صحيح اولور مجتهد فيه اولان فصلده قضا اولمغله
زيرا بعض علما يوردیلركه ملتقط احياده معتق كبيدر لكن لقيط ايچون
بعد البلوغ ديلديكى كسه ايله موالاة ايتمك واردر اكر بيت المال كندودن
ناشى عاقله اولوب برديت ضررينى كورمش ايسه ﴿ (ويدفعه فى حرفة
ويقبض هبته) وصدقته (وليس له ختنه) فلو فعل فهلك ضمن ولو علم الختان انه
ملتقط ضمن ذخيرة ﴾ ملتقط لقيطى حرفتكه صنعته قور لايق اولان بونده ده
يتيمك وصيسنده كى مثللو اولا تعليم علم ايدوب بعده قابليت واستعدادى اولمزسه
حرفته ويرر ديمكدر زيرا بوده تأديب وتهذيب قبيلندندر واكر غنى اولورسه
هبه سنى وفقير اولورسه صدقه سنى ملتقط قبض ايدر نفع محض اولمغله حتى
صبى عاقل اولورسه بونلرى بنفسه كندوسى اخذه قادر اولور وصبى نك اناسى
ووصيسى دخى بونلرى قبض ايدر ملتقط لقيطى ختان ايدوب سنت محلنى
قطع ايده مز امدى ختانى ايدوب وهلاك اولسه ملتقط ضامن اولور كندويه

ختان ولایتی اولمیغین جنایت ایتمش اولمغله واکر ختان آمرك ملتقط اولدیغی
بیلورسه دخی ضامن اولور لکن ظاهر اولان ضمانك ملتقط اوزرینه اولمسیدر
﴿(وله نقله حیث شاء) و ینبغی منعه من مصر الی قریة بحر﴾ ملتقطه لقیطی
دیلدیکی محله نقل جائز ومشروعدر لکن لایق اولان شهردن قریه‌یه نقلدن
منعدر اهالئ قریه اخلاقلریله متخلق اولمسون دیو ﴿(ولاینفذ للملتقط علیه
نکاح وبیع و) کذا (اجارة) فی الاصح لان الولایة علیه فی ماله ونفسه للسلطان
لحدیث السلطان ولی من لا ولی له﴾ ملتقطك لقیط اوزرینه نکاحی نافذ اولمز
نکاحده ولایت قرابت وملك وسلطنتله در بونده ایسه بریسی یوقدر سلطان لقیطی انکاح
ایدوب ومهرینی بیت المالدن ادا ایدر ومالنی بیعی دخی نافذ اولمز وقول اصحده
اجاره‌سی دخی نافذ دکلدر لقیطك اوزرینه مالنده ونفسنده ولایت سلطانکدر
السلطان ولی من لا ولی له حدیث شریفنه بناً لکن اجرتنی کندویه
صرف ایچون اولورسه جائزدر یتیمی بلا اجرة استخدام حرامدر هر نقدر استخدام
ایدن قرنداشی ویا استادی اولورسه‌ده والده سنککی جائزدر ﴿فروع لو باع
او کفل او دبر او کاتب او اعتق او وهب او تصدق وسلم ثم اقر انه عبد لزید لا یصدق فی ابطال
شیء من ذلك لانه متهم وتمامه فی الخانیة ومجهول نسب کلقیط﴾ برکسه
بر عبدی آخره بیع ویا کفیل ایدوب ویا تدبیره ویا کتابته کسوب ویا عتق ویا هبه
ویا تصدق وتسلیم ایدوب صکره اول عبد زیدکدر دیو اقرار ایتسه امدی اشبو
مذکوراتك برینی ابطالده قولی تصدیق اولنمز زیرا کندی {ومن سعی فی نقض
ما تم من جهته فسعیه مردود} مضمونجه متهمدر ومجهول النسب اولان کمسه‌نك
حکمی هر برشیده لقیط کبیدر (تتمه) حکایه اولنور که بغدادده بر لقیطه
قز بولنوب صدرنده بر ورقه تعلیق اولنمشکه اندة ٭ هذه بنت شق وشقیة ٭ بنت
الطباهجة والقلیة ٭ ومعها الف دینار جعفریة ٭ یشری بها جاریة هندیة ٭
وهذا جزاء من لم یزوج ٭ بنته وهی کبیرة ٭ وبر روایتده وهی صغیرة مکتوبدر یعنی
اشبو قز شقی وشقیه‌نك وحماقتی نهایت درجه‌سنه وارمش وزیاده مبغوضه اولان
کمسه‌لرك جماعلرندن متولده بر قزدر و کندی ایله برابر بیك جعفری آلتونی واردر
آنکله بر هندیه جاریه‌سی شرا اولنوب کندویه استخدام اولنملی واشبو مثللو فضاحت
ورسوایلق قزینی کبیره ویا صغیره اولدیغی حالده تزویج ایتمیان کمسه‌نك جزای
لایقیدر ظن غالب کاتب ورقه‌نك قزی وقتنده بر مناسب اره عقد اولنمغین
لقیطهٔ مشروحه‌یی زنادن تولد ایتمکله خصوص مشروح وقوع بولمشدر
قاموسده طبخ لطا وبابك فتحیله اسم تحکام الحماقته قلیه بفضاء ایله مفسردر
والله سبحانه وتعالی اعلم واستغفر الله العظیم

﴿كتاب اللقطة﴾

اشبو کتابین میانه‌لرنده مناسبت ایکیسی‌ده لفظا ومعنی متقارب بلر اولدیغنه مبنیدر
لقیط نوع بنی آدمدن ولد منبوذ ولقطه سائر مالدن نبذ اولنانلردر لقیطك تقدیمی
شرفینه بناءدر ﴿(هی) بالفتح وتسکن اسم وضع للمال الملتقط عینی
وشرعا مال یوجد ضائعا ابن کمال وفی التاتارخانیة عن المضمرات
مال یوجد ولا یعرف مالکه ولیس بمباح کمال الحربی وفی المحیط (رفع شیء
ضائع للحفظ علی الغیر لا للتملیك) وهذا یعم ما علم مالکه کالواقع من السکران
وفیه انه امانة لا لقطة لانه لا یعرف بل یدفع لمالکه﴾ لقطه لامك ضمی قافك
فتحی ویا سکونیله التقاط واخذ اولنان ماله موضوع بر اسمدر وشرعده ابن کمالك
بیاننه کوره ضایعاکه مالکی معلوم اولمیه‌رق بولنان مالدر زیرا مالکی
معلوم اولیجق مال ضایع اولمز صاحبنه ردی واجب اولور کندویه لقطه
حکمی اجرا اولنمز وتاتارخانیه‌ده مضمراتدن نقلا مرسومدرکه لقطه حربی
مالی کبی مالکی معلوم اولمیوب وکندوسی مباح اولمیان بولنان مالدر ومحیطك
بیاننه نظرا لقطه که التقاط حفظ ایچون تملیك اولمیه‌رق غیرك ضایع
اولان مالنی رفعدر امدی هی ضمیری لقطه‌نك ضمننده اولان معنی متقدم اولان التقاطه
راجع اولور بو ایسه تکلفدر اولی اولان رفع مرفوع معناسنه صفتك موصوفنه
اضافتی قبیلندن اولمقدر واولی اولان تملیکا بدلنه تملکا ایدی واشبو متنك
تعریفی سکراندن دوشن کبی مالکی معلوم اولان ماله عام وشامل اولور بوکا
سؤال وارد اولورکه مال مشروح امانتدر لقطه دکلدر وتعریف اولنمز بلکه
صاحبنه ویریلور ﴿(ندب رفعها لصاحبها) ان امن علی نفسه تعریفها والا
فالترك اولی وفی البدائع وان اخذها لنفسه حرم لانها کالغصب﴾
لقطه‌یی صاحبنه ویرمك قصدیله قالدیرمق مندوبدر اکر کندی نفسنه
تعریفنه که بن شو مقوله برشی بولدم دیو اشاعه وافشاسنه امنیتی اولورسه
یوقسه اولدیغی محلده ترك اولی وافضلدر واکر نفسنه امنیتی اولمیوب
قالدیردیغنه کوره اکل وبلع ایده‌جکی متیقن اولورسه ترکی فرض اولور
وبدایعده مذکوردرکه برکسه لقطه‌یی کندی نفسیچون قالدیرسه غصب کبی
اولمغله حرام اولور ﴿(ووجب) ای فرض فتح وغیره (عند خوف ضیاعها)
کما مر لان لمال المسلم حرمة کما لنفسه فلو ترکها حتی ضاعت اثم وهل یضمن
ظاهر کلام النهر لا وظاهر کلام المصنف نعم لما فی الصیرفیة جار یأکل حنطة

انسان فلا يمنعه حتى اكل قال فى البدائع الصحيح انه يضمن انتهى ✻ لقطه نك ضياعى خوفى اولورسه لقيطده مرور ايتديكى مثللو التقاطى فرض عين اولور اكر ملتقطدن غيرى كمسه نك معلومى اولمزسه واكر غيرى كمسه ده بيلورسه التقاطى فرض كفايه اولور وخوف ضياعه غلبهٔ ظن كفايت ايدر مجرد توهمله خوف ثابت اولمز وفرضيتى مسلمك مالنك حرمتى نفسنك حرمتى كبى اولديغنه مبنيدر قهستانى بركمسه نك لقطه يى التقاط ايتديكى تقديرجه عدم خيانته امنيتى اوله‌رق آنى ترك ايدوب حتى ضايع اولسه آثم وكنهكار اولور وكندويه ضمان لازم اولورمى نهرك كلامنك ظاهرى عدم لزوميدر اصل نهرك عبارەسى وعلى فرض اوتركها حتى ضاعت فالظاهر انه لاضمان عليه لكنه يأثم در بوكا كوره اولى اولان شارحه ظاهر كلام النهر لابدلنه استظهر فى النهر لاديمك ايدى مصنفك كلامنك ظاهرى ضمانك لزوميدر زيرا صيرفيه ده مرسومدركه بركمسه برشخصك بغدايى حمار اكل ايدر ايكن كوروب آنى منع ايتمسه بدايعك تصريحنه نظرا صحيح اولان ضمانيدر لكن اشبو ايكى مسئله مابيننده فرق واردر زيرا اكل حمارده اتلاف مشاهد ومحقق اولمغله حفظى واجب اولدى ترك لقطه بويله دكلدر بونده اتلاف پك ظاهر دكلدر زيرا كندودن امين بركمسه نك التقاطى ممكندر ✻ وفى الفتح وغيره لو فعهائم ردها لمكانها لم يضمن فى ظاهر الرواية وصح التقاط صبى وعبد لا مجنون ومدهوش ومعتوه وسكران لعدم الحفظ منهم ✻ دخى فتحده وغيريده مذكوردركه بركمسه لقطه يى محلندن رفع بعده قبل التحول اول محله ردايتسه ظاهر روايتده ضامن اولمز ظاهر روايتك مقابلى اولديغى محلدن بشقه محله نقل ايتسون ويا ايتمسون ضمانى قوليدر وصبينك وعبدك التقاطى صحيحدر امدى صبى اشهاد ايتمزسه ضامن اولور وتعريف وليسيچوندر مجنون ومدهوش ومعتوه وسكرانك التقاطى صحيح دكلدر كندولرندن حفظ ممكن اولمغين ✻ (فان اشهد عليه) بانه اخذه ليرده على ربه ويكفيه ان يقول من سمعتموه ينشد لقطة فدلوه على (وعرف) اى نادى عليها حيث وجدها وفى المجامع (الى ان علم ان صاحبها لايطلبها اوانها تفسد ان بقيت كالاطعمة) والثمار (كانت امانة) لم تضمن بلا تعد ✻ امدى لقطه يى اخذ ايدن كمسه حين اخذنده بن بونى صاحبنه ردايچون اخذ ايديورم بريتك آرايان اولورسه بكا خبر ويريكز ديواشهاد وتعريف ايدوب بولديغى محلده ومساجد واسواق كبى جمعيت محللرنده ندا ايدوب حتى صاحبنك عدم مطالبه‌سى معلوم اولوب وياطعمه وميوه مثللو ابقا اولنديغنه كوره فساده كتمسى مستبان

اولورسه امدى كندويه امانت حكمنى ويريلور تعدى وتقصير نسز هلاك اولورسه ضامن اولمز ✻ فلولم يشهد مع التمكن منه اولم يعرفها ضمن ان انكر ربها اخذه للرد وقبل الثانى قوله بيمينه وبه نأخذ حاوى واقره المصنف وغيره ✻ واكر ملتقطك اشهاده قدرتى وار ايكن اشهاد ايتميوب ويالقطه يى تعريف ايتمزسه هلاكى صورتنده ضامن اولور اكرمال صاحبى رد ايچون اخذنى انكار ايدرسه اما مالك ايچون اخذنده تصدق ايدرلرسه اتفاقا ضمان لازم اولمز ✻ بحر ✻ امام ابى يوسف رحمه الله تعالى ملتقطك قولى يمينيله مقبول اولور بيورديلر ومعمول به اولان قولده بودر زيرا لقطه يى صاحبيچون اخذى حسنه نفسيچون اخذى معصيت اولوب ومؤمنك حالنى صلاحه حمل ايتمك واجبدر ✻ (ولو من الحرم اوقليلة اوكثيرة) فلا فرق بين مكان ومكان ولقطة ولقطة ✻ لقطهٔ مشروحه امانت حكمنده اولور هرنقدر التقاط اولنوب وياقليله وياكثيره اولورسه‌ده امدى دار حربده دخى اولورسه مكانلر واز وياچوق لقطه‌لر ميانلرنده فرق يوقدر جمله‌سنك حكملرى بردر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلمك حرم حقنده اولان {ولاتحل ساقطتها الا لمنشد} قول شريفنك تأويلى بوكه آنده التقاط انجق تعريف ايچون حلال وجائز اولور ديمك وحرمك بونكله تخصيصى حرم غربا محلى اولمغله كندوده تعريفك عدم سقوطنى بيانه مبنيدر وبعض علما لقطه ايكيوز درهم ويا اكثر اولورسه برسنه واون درهمدن ايكيوزه قدرده برماه واونده رهفته واوچده اوچ كون وبرده بركون تعريف ايدر ديديلر وبرمسلم امانله دار حربه دخول وآنده برلقطه بولوب دار اسلامه برابر اخراج ايلسه لايق اولان آنى دار اسلامده تعريفدر لقطه اولمغله وعقد امانله عدم خيانتى التزام ايتمش اولمغله آنك تملكى خيانت اولمش اولور ✻ وتمامه فى الحموى ✻ (فينتفع الرافع) (بها لوفقيرا والاتصدق بها على فقير ولو على اصله وفرعه وعرسه الا اذا عرف انها لذمى فانها توضع فى بيت المال) تاتارخانية ✻ ملتقط تعريف ايدوب وصاحب مالك عدم مطالبه‌سنه ظن غالبى اولورسه كندوسى انتفاع ايدر اكر فقير ايسه واكر فقير دكلسه آنى برفقيره تصدق ايدر فقير هرنقدر كندونك اصلى وفرعى وزوجه‌سى اولورسه‌ده الا زنار وخاج كبى ذمىٔ غير معينك اولديغى معلوم اولورسه بس بيت الماله وضع اولنورده مصارفنه صرف اولنور ✻ (وفى القنية لورجى وجود المالك وجب الايصاء (فان جاء مالكها) بعد التصدق (خير بين اجازة فعله ولو بعد هلاكها) وله ثوابها (اوتضمينه) والظاهر انه ليس للوصى والاب اجازتها نهر وفى الوهبانية الصبى كبالغ فيضمن ان لم يشهد ثم لابيه اووصيه التصدق وضمانها فى مالهما لامال

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

الصغير ﴾ وقنيه‌ده مذكوردركه ملتقط مالكك وجودينى رجا وامید ایدرسه
كندویه مرض مستولى اولدقده وصیت ایتمسى واجبدر واكر بعد التصدق
لقطه‌نك صاحبى كلورسه هرنقدر لقطه نك هلاكندنصكره اولورسه ده
ملتقطك فعلنه اجازت ويروب ثواب كندونك اولمغله ويا تضمینی بیننده مخیردر
مانده كندودن اذنسز تصرف اولمغله ظاهر اولان وصى وابك صغيرك مالندن
لقطه سنك تصدقنه اجازتى مشروع دكلدر صغيره ضرر اولمغله ووهبانيه‌ده
مرسومدركه لقطه احكامنده صبى‌ده بالغ كیدرحين اخذنده اشهاد ایتدیسه
تلفيله ضامن اولور وباباسى ووصيسى آنى تصدق ايدرلر وضمانی كندولرينك
مالرندن اولور صغيرك مالندن اولمز ﴿(ولو تصدق بامر القاضى) فى الاصح
(كما) لهان (يضمن القاضى) اوالامام (اوفعل ذلك)لانه تصدق بمال الغير بغير
اذنه‌ذخيرة (او) يضمن (المسكين وايهما ضمن لايرجع به‌على صاحبه) ولوالعين قائمة
اخذها من الفقير ﴾ صورة مشروحه ده ملتقطك تصدقى هرنقدر قاضى نك
امريله اولورسه‌ده قول اصحده ينه ضامن اولور تنكم مزبورتصرفى غيرك مالنده
كندودن اذنسز قاضى ويا امام ايشلسه‌لر آنلره ويامسكينه صاحب مال تضمين
ايتدبيردیكى كبى وقنغيسى اولورسه ديكرينه رجوع ايده‌مز مسكينك رجوع
ايده‌مدیكى كندوسى تلف ايتديكنه بناءدر ملتقطك ايده‌مدیكى ضمانله اكا مالك
اولمغله كندى مالنى تصدق ايتمش اولدیده ثوابيده كندونك اولديغنه مبنيدر
واكر عين حالا فقيرك يدنده موجود ايسه آنى اخذ ايدر ﴿(ولا شئ للملتقط
لمال اوبهيمة اوضال (من الجعل اصلا) الا بالشرط كمن رده فله كذا فله اجر
مثله تاتارخانيه كاجارة فاسدة ﴾ برمالى ويا حيوانى ويا ضايع اولان صبى يى
بولان كمسه ايچون مثلا مشتلق نامنه اصلا برشئ آلمق يوقدر الا صاحب مال
هركيم مالمى رد ايدوب بكا كتوررسه كندويه شوقدرشى اولسون ديو شرط
ايدرسه اجارة فاسده‌ده كى مثلو اجر مثل آلور اكر مالى بولان كمسه معين
ركمسه دكلسه واكرمعين برشخصه اشبو ضايع اولان مالمى ويا دابه‌مى
ويا ولدیمى بولوب كتوررسك سكا شونى ويره‌يم ديمش اولورسه نفس مسمايى
اخذ ايدر ﴿(وندب التقاط البهيمة الضالة وتعريفها مالم يخف ضياعها
فيجب وكره لومعها ماتدفع به عن نفسها كقرن لبقر وكدم لابل تاتارخانية ﴾
قرينده ابنيه وخيمه وقافله ومرعاده دواب اولميان بهايم ودوابى التقاط وتعريف
مندوب اولور مادام ضياعى خوفى اولمزسه واكر ضياع وتلفندن قورقيلورسه
ماسبقده مرور ايتديكى مثلو يا عينا ويا كفاية فرض اولور واكر بهايمك كندى
نفسندن مضرتى دفع ايدر بقرك بوينوزى ودوه‌نك اصرمه‌سى مثلو نسنه‌سى

بولنورسه التقاط مكروه اولور وصحيحينده ذكر اولنان رسول الله صلى الله
تعالى عليه وسلمك بهيمه‌يى اخذدن نهى بيورمسنه مبسوطده جواب ويرمشلركه اول
وقتده اهل صلاح غالب فى زماننا اهل فساد اوفرواكثر اولديغنه مبنيدر ﴿(ولو
كان الالتقاط (فى الصحراء (ان ظن انها ضالة) حاوى ﴾ ضاله اولديغنه
ظن غالب اولورسه التقاط هرنقدر صحراده دخى اولورسه مندوبدر
﴿(وهو فى الانفاق على اللقيط واللقطة متبرع) لقصور ولايته (الااذا قال له
قاض انفق لترجع) فلولم يذكر الرجوع لم يكن دينا فى الاصح (او يصدقه
اللقيط بعد بلوغه) كذا فى المجمع اى يصدقه على ان القاضى قال له ذلك
لامازعمه ابن الملك نهر والمديون رب اللقطة وابو اللقيط اوسيده اوهو بعد بلوغه ﴾
ملتقط لقيطه ولقطه‌يه انفاقنده ولايتنك قصورندن ناشى متبرع ومحسن
عد اولنور غيرى كمسه‌نك دينى امرنسز اداده اولديغى كبى لكن قاضى كندويه
انفاق ايله كه حتى وقتنده رجوع ايده‌سك ديرسه وياخود لقيط بعد البلوغ كندوينى
انفاقنده تصديق ايدرسه كه قاضى كندويه قول مشروحى ديدى ديو امدى
متبرع اولمز بوقسه لقيطك تصديقندن مراد ابن ملكك زعم ايتديكى كبى
ملتقطك رجوع ايچون انفاقنى تصديقى دكلدر بعدا زين نفقه‌يه مديون لقطه صاحبى
والقيطك باباسى وياسيدى ويا بلوغندنصكره كندوسيدر ﴿(وان كان لها
نفع آجرها) باذن الحاكم (وانفق عليها) منه كالضال بخلاف الآبق وسيجئ
فى بابه (وان لم يكن باعها) القاضى وحفظ ثمنها ولو الانفاق اصلح امر به لان
ولايته نظرية اختيار فلولم يكن ثمة نظر لم ينفذ امره به فتح بحثا ﴾ اكر لقطه آت
وقاطر وامثالى امثالى اجاره‌يه صالح اولور بهايمدن اولورسه ملتقط اذن حاكمله
ايجار ايدوب بدل اجاره‌دن اكا صرف وانفاق ايدر ضالكه حر اولان
انساندن ضايع اولان صغيرك ايجار وآندن انفاق اولنديغى كبى اما آبق
ضالك خلافنه‌دركه آنده ايجار وانفاق اولمز وقريبا باب الاباق‌ده كلوركه
عبد اباق ايتمسون ديو ايجار اولنمز واكر قيون وكچى كبى ايجارنده نفع
اولميان بهايمدن اولورسه قاضى آنى بيع ايدوب ثمننى حفظ ايدر واكر بو مقوله‌لرده
دخى انفاق مال صاحبى حقنده اصلح وانفع اولورسه قاضى آنكله امر ايدر
كندونك ولايتى نظريه‌دركه نظر وتأمله منسوبه اولمغله امدى برمحلده كه
قاضى نك امرنده نظر ونفع اولمدى آنده امرى نافذ اولمز ﴿(وله منعها
من ربها ليأخذ النفقة) فان هلكت بعد حبسه سقطت وقبله لا ﴾ لقطه‌يى
نفقه‌سنى اخذ ايچون ملتقطه صاحبندن منع واردر امدى صاحبى ملتقطك
اذن قاضيله اولان نفقه مصروفه‌سنى ادادن اباوامتناع ايدرسه قاضى

لقطه‌یی بیع ایدوب نفقه‌یی آنك ثمنندن ادا و باقیسنی صاحبنه رد ایدر
قچانكه لقطه ملتقطك نفقه سیچون منعدنصكره هلاك وضایع اولسه
رهن كبی اولمغله نفقه ساقطه اولور حبسندن مقدم ضایع اولورسه ساقطه اولاز
سیدحموی مضمون مشروحه عقود الدرر فیما یفتی به من اقوال زفر
نام منظومه‌سنده اشارت ایدوب دیركه (نظم) انفاق ملتقط بالاذن یسقط ان ✻
بعد الهلاك یحبس للوفاء جلی ✻ كما یشیر الیه فی الهدایة اذ ✻ اومی لترجیحه
من غیر ما خطل ﴿ (ولابد فعها الی مدعیها) جبرا علیه (بلا بینة فان بین علامة
حل الدفع) بلا جبر (وكذا) یحل (ان صدقه مطلقا) بین اولا وله اخذ كفیل
الامع البینة فی الاصح نهایه ﴾ ملتقط بلا بینة لقطه‌یی بندر دیو دعوی ایدن
كمسه‌یه حاكم طرفندن كندویه جبر اولنه‌رق ویرمز یعنی كندویه ویر دیو قاضی
جبر ایده‌مز واكر مدعی لقطه‌نك علامت ونشانلرینی بیان ایدرسه ملتقط آنی
بلا جبر ویرمك حلال ومشروع اولور بنه بو یله مدعی علامت بیان ایتسون
ویا ایتمسون كندویه لقطه‌یی ویرمك حلال اولور اكر ملتقط كندویی بندر
دعواسنده تصدیق ایدرسه وكندویه مدعی مرقومدن كفیل اخذی
مشروعدر لكن لقطه كندونك اولدیغنی بینه ایله اثبات ایدرسه قول اصحده
ملتقط كندودن كفیل استرم دیه‌مز ﴿ (التقط لقطة فضاعت منه ثم وجدها
فی ید غیره فلا خصومة بینهما بخلاف الودیعة) مجتبی ونوازل لكن
فی السراج الصحیح ان له الخصومة لان یده احق ﴾ لقطه التقاط ایدن
كمسه‌نك یدندن ضایعه اولوب بعده غیری كمسه‌نك یدنده آنی بولسه میانه‌لرنده
خصومت ودعوی مسموعه اولمز اما ودیعه بونك خلافنه دركه بونده مودع
ودیعه‌یی یدنده بولدیغی غیردن دعوایه قادر اولور اما لقطه‌ده ثانیده اولكی
كبی یدرامدی بوخصوص مجتبی ایله نوازلك تصریحلریدر لكن صاحب سراجك قولی
ملتقطك یدی احق اولمغله صحیح اولان آنك دعوایه قادر اولمسیدر ﴿ (علیه دیون
ومظالم جهل اربابها وایس) من علیه ذلك (من معرفتهم فعلیه التصدق بقدرها
من ماله وان استغرقت جمیع ماله) هذا مذهب اصحابنا لا نعلم بینهم خلافا كمن فی یده عروض
لا یعلم مستحقیها اعتبارا للدیون بالاعیان ﴾ بر كمسه‌نك اوزرنده صاحبلری معلوم
اولمیوب ومعرفتلرینه بر طریق اولمیان بر مقدار دیون ویا مظلمه‌لر اولسه امدی كندویه
ماندن اول قدر مبلغ تصدق ایتمك واجب اولور هرنقدر مالنك جمله‌سنی مستغرق
اولورسه‌ده واكر صاحبلری معلوم اولورسه دنیاده وآخرتده ذمتنك تبرئه‌سی
انجق حق صاحبنه تأدیه ایله اولور وورثه‌سنه علم كندولرینه
علم كبیدر واكر معرفتلری مرجو ومأمول اولورسه تصدق ایتمز

(وتصدق)

وتصدق اولنان مالك ثوابی حق صاحبلرینه ولمز كندولرینك اذنی
اولمغین نهایتی عندالله ذخیره اولوب ورجا اولنوركه الله جلیل آنكله خصماسنی
ارضا بیوره اشبو مضمون مشروح بزم اصحابمزك مذهب صواب قرینلریدر
وبو مسئله‌ده میانه‌لرنده بر اختلاف دخی معلوممز دكلدر نتكم بر كمسه‌نك یدنده
صاحبی نامعلوم براز عروض ومتاع بولنسه ایمدی كندونك فقرینه
بناءً آنی بعض مصالحنه صرف ایدوب صكره وقت یسرنده اول قدر مبلغ
تصدق كندویه واجب اولدیغی كبی بس بو خصوصده دیونده اعیان كبی
اعتبار اولندی ﴿ (و) متی فعل ذلك (سقط عنه المطالبة) من اصحاب
الدیون (فی العقبی) مجتبی وفی العمدة وجد لقطة وعرفها ولم یرد بها فانتفع
بها لفقره ثم ایسر یجب علیه ان یتصدق بمثله ﴾ قچانكه بر كمسه اربابی نامعلوم
دیونی وظلما اخذ ایتدیكی نسنه‌لری فقرایه تصدق ایتسه آخرتده حق
صاحبلرندن مطالبه ساقط اولور الله سبحانه وتعالی اعلم ظن اولنوركه مزبور
دیون ویا مظالم مال ضایع منزله‌سنده اولوب آنكده صاحبی نامعلوم اولیجق
مصرفی فقرادر وآنی فقرایه دفعیله صدق نیتی عندالله تبین ایدوب وتوبه‌سیله‌ده
ظلمه اقدامی كناهی ساقط اولور وعمده‌ده مسطوردركه بر كمسه بر لقطه بولوب
وآنی تعریف ایدوب صاحبی بلنممكین كندوسی فقرادن اولمغله آنكله انتفاع
ایدوب آنی بعض مصارفنه صرف بعده یسر حال پیدا ایتسه كندویه آنك مثلنی
ویا بدلنی تصدق واجب اولور ﴿ (مات فی البادیة جاز لرفیقه بیع متاعه ومركبه
وحمل ثمنه الی اهله) ﴾ بر كمسه وطننه بعیده اولان بادیه وصحراده وفات ایتسه
بس كندونك رفیق وصدیقنه متاع ومركبنی بیع وثمننی اهل وعیالنه حمل
وتسلیم ایتمك جائز اولور اول مثللو یرده قاضی بولنمغین اذننه توقف ایتمز جواز
تعبیری بیعك عدم جوازنیده افاده ایدر امدی متاعی اهلنه تحمیل ایدر ﴿ (حطب
وجد فی الماء ان له قیمة فلقطة والا فحلال لآخذه) كسائر المباحات
الاصلیة درر ﴾ صوده بولنان اودونك قیمتی اولورسه لقطه‌در یوقسه سائر
مباحات اصلیه كبی اخذ ایدننه حلالدر بعضیلر صوده بولنان الما كبیدر
دیدیلر ﴿ وفی الحاوی غریب مات فی بیت انسان ولم یعرف وارثه فتركته كاللقطة
مالم یكن كثیرا فلبیت المال بعد الفحص عن ورثته سنین فان لم یجدهم فله
لو مصرفا ﴾ وحاوی‌ده مرسومدركه بر شخصك خانه‌سنده بر غریب وفات
ایدوب ووارثی معلومی اولمسه ایمدی آنك تركه‌سی كثیره دكلسه لقطه كبیدر
واكر تركه‌سی كثیره اولورسه ورثه‌سنی بر قاچ سنه تفتیش وتفحص ایتدكدنصكره
بیت المالكدر واكر منزلنده وفات ایدن كمسه ورثه‌یی بولمزسه تركه كندونكدر

اكر فقرادن اولوب مصرف اولورسه ﴿ محضنه ﴾ اى برج (حمام اختلط بها
اهلى لغيره لا ينبغى له ان يأخذه وان اخذه طلب صاحبه ليرده عليه) لانه كاللقطه
(فان فرخ عنده فان) كانت (الام غريبة لا يتعرض لفرخها) لانه ملك الغير (وان الام
لصاحب المحضنة والغريب ذكر فالفرخ له) ﴾ بركسه‌نك كندوده قوش يورطليوب
مأوى ومسكن اتخاذ ايليه‌جكى محل اولوب آنده غيرى كسه‌نك اهلى اولان
كوكرجينلرى بربرلرينه مختلط اولسه‌لر اول كمسه‌يه اول غيرك قوشلرينى اخذ لايق
وروا دكلدر لقطه‌يى اخذ هرنقدر مندوب ايسه‌ده بونلرك طيران ايدوب محل
اصليلرينه رجوعلرى احتماله بناً واكر آنى اخذ ايدرسه لقطه كبى اولمغله
صاحبنه رد ايچون آنى سؤال ايدوب طلب ايدر وقوشى تعريف لازمدر واكر
اول قوش كندونك برجنده يورطليوب يورولرسه امدى آنا غريبه اولورسه
غيرك ملكى اولمغله يوروسنه محضنه صاحبى تعرض ايتمز واكر ام صاحب محضنه‌نك
اولوب غريب مذكر اولورسه يورو كندونك اولور آناسنه تابع اولمغله ﴿ وان لم يعلم
ان بيرجه غريبا لا شئ عليه ان شاء الله تعالى قلت واذا لم يملك الفرخ فان
فقيرا اكله وان غنيا تصدق به ثم اشتراه وهكذا كان يفعل الامام الحلوانى
ظهيريه ﴾ واكر بركسه‌نك قوش خانه‌سنده غريب قوش اولديغى معلوم اولمزسه
اول برجدن اخذ وتناول ايتديكى شيدن كندويه ان شاء الله تعالى برشى
لازم كلمز شارح رحمه الله تعالى ديركه اكر بركسه كندونك برجنده غيرك قوشى
يورولمسيله اكا مالك اولمزسه لقطه كبى اولمغله اكر كندوسى فقير اولورسه
آنى اكل ايدر واكر غنى ايسه آنى تصدق ايدوب بعده متصدق عليهدن آنى اشترا
ايدر امام حلوانى قوش لحمنه‌يك محبتى اولمغله بو يلجه ايشلر ايدى ﴿ وفى الوهبانية
مر بثمار تحت اشجار فى غير امصار لا بأس بالتناول مالم يعلم النهى صريحا
اودلالة وعليه الاعتماد ﴾ دخى وهبانيه‌ده مذكوردركه بركسه شهرستانك
غيريده بعض اشجار تحتنده ميوه‌يه تصادف ايدوب راست كلسه آنى اخذ
وتناولده اول كمسه‌يه بأس يوقدر مادام صريحا ويادلالة آندن نهى معلومى
اولمجق واعتماد بوقولك اوزرينه‌در ﴿ وفيها واخذك تفاحا من النهر جاريا
بجوز وكمثرى وفى الجوز ينكر ﴾ ووهبانيه‌ده مرسومدركه نهر جاريدن
الما وامرود وانلرك امثالى بقاسى اوليان ميوه‌يى اخذ وتناول
جائزدر جوز وبادم كبى مكثيله فساده كتميوب نوعا بقاسى اولان نسنه‌لرى
نفسيچون اخذ شرعا منكر ومنهيدر اما صاحبنه رد ايچون اولورسه جائزدر (خاتمه)
حكايه اولنوركه بعض متزهد قورى صوفيلردن برى بر لقطه بولوب واكا احتياجى
اولمغله طمع ايدوب وشرعا تعريفى لازم اولوب وشهرده تعريفنه نظرا صاحبنك

ظهورى خوفندن طشره‌ده برقيو باشنه واروب باشنى قيونك درونه ادلا ايدرك
بن شو مقوله برنسنه بولدم اكر طالبى بولنورسه بنى خبر ويريكوز ديو تعريف
ايدركن قيونك قربنده ناكاه بركسه اول لقطه بنمدر ديو علامتنى خبر ويروب انى
اخذ ايلدى بس بوندن ظاهر ومستبان اولديكه البته الله جلالك تقدير ايتديكى
يرينى بوله جقدر حيله وخدعه ايله مقدردن زياده اولمز ايمدى شرعا جميعتلو
محللرده تعريفى اظهار لازم ايكن تركى مشروعدكلدر رسول الله صلى الله تعالى
عليه وسلم بيورمشلركه { لا يكثر همك ما يقدر يكون وما ترزق يأتيك } يعنى دنيا ورزق
خصوصى ايچون چوق مغموم ومكدر اولمه تقدير اولنان اولور ورزقك سنى
بولور ايمدى مزبور ملتقطك تعريف مشروعى اتفاقا تعريف اولمدى خطادر
والله سبحانه وتعالى اعلم واستغفر الله العظيم

﴿ (كتاب الابق) ﴾

ابق ايكنجى واوچنجى وديردنجى بابدن كلور مصدرى بانك سكونيله ابقا وفتحيله
ابقا وكتاب وزننده اباق در اسم فاعلى آبق وابوقدر جمعى كفار وركع
وزننده اباق وابقدر بلا خوف ومشقة قاچمق معناسنه يعنى بو كتاب
مستطاب اباق وهرب ايدن مملوكه دائر مسائل بيانندەدر ﴿ مناسبته عرضية التلف
والزوال والاباق انطلاق الرقيق تمردا كذا عرفه ابن الكمال ليدخل الهارب
من مؤجره ومستعيره ومودعه ووصيه ﴾ شلبى حاشيه‌سنده مرسومدركه اشبو درت
كتابك هر برنده توى وتلف معناسى بولنمق ملابسه‌سيله متواليا برى برى
عقبنده ذكر اولندى وكندولرده كتابله تصدير اولنوب باب ويافصل ايله
عنوانلنمديغى هر برلرى مسائل مستقله‌يى مشتمل اولوب برنده‌كى مسائل ديكرنده
داخل اولمديغنه مبنيدر شارح رحمه الله تعالى ورضى عنه دخى اشبو كتابك
ماقبلنه مناسبتنى شرح وبيان ايدركه ماقبلنده كه لقيط ولقطه‌ده تلف وهلاكه
عرض وقرب اولديغى كبى بوكا دخى تلف وزوال عارض ولاحق اولمسيدر
ولقيطله لقطه‌نك تقديملرى كندولرنده تلف خوفى من حيث الذات اولوب
اباقده تلف همان مولانك انتفاعى جهتندن اولديغنه مبنيدر اباق لغتده هرب
وشرعا تمرد وعناد دنناشى رقيقك انطلاق وفراريدر ابن كمال اشبو تعريفله
بيان وايضاح ايتديكه جميع فتحيله موجركه مستأجرك ومستعيرك ووصينك
يدندن هرب ايدن عبد داخل اولسون ايچون موجر بدلينه مستأجر دينلسه
مستعيره مناسب اولمغله اولى اولور ايدى ووصى كرك وصئ مختار وكرك وصئ قاضى

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

اولسون ❊(اخذه فرض ان خاف ضياعه ويحرم) اخذه (لنفسه ويندب) اخذه (ان قوى عليه) والا فلا ندب لمافى البدايع حكم اخذه كلقطة ❊ اشبو عبد آبق اخذ وضبط فرضدر اكر كورن كمسه ضياع وتلفندن خوف ايدرسه كه يعنى تلفنه ظن غالبى اولورسه زيرا بدا يعده مذكوردركه بونك اخذينك حكمى لقطه‌نك اخذى كبيدر وكندى نفسيچون عبد آبق اخذى حرام اولور غيرك مالنى بلا مساغ شرعى تملك اولمغين واكر اخذ ايدن كمسه‌نك اخذه ومولاسنه ايصاله قوة وقدرتى اولورسه كندويه اخذى مندوب اولور بوقسه اولمز ❊(فان ادعاه اخر دفعه اليه ان برهن واستوثق) منه (بكفيل) ان شاء لجواز ان يدعيه اخر (ويحلفه) اى الحاكم ايضا (بالله ما اخرجه عن ملكه بوجه) ❊ امدى عبد آبق بركمسه بنمدر ديو دعوا واقامهٔ بينه ايدرسه آخذ كندويه تسليم ايدر وديلرسه كندودن بر كفيلده اخذ ايدر برغيرى كمسه‌نك دعواسى احتماله بناء وقاضيده كفيل اخذ اولنديغى مثللو مولايه يمين ويرركه بالله سن بونى بيع وهبه مثللو برجهتله ملككدن اخراج ايتمديكمى ديو اشبو مسئله كندوده برهانله يمينك جمع اولديغى مسائلدندر زيرا هر برلرندن مقصود ديكرندن مقصودك غيريدر ❊(وان لم يبرهن) عطف على ان برهن (واقر) العبد (انه عبده اوذكر) المولى (علامته وحليته دفع اليه بكفيل فان انكر المولى اباقه مخافة جعله (حلف) الا ان يبرهن على اباقه اوعلى اقرار المولى بذلك زيلعى ❊ واكر سيد آتيان بينه ايتميوب وعبدانك عبدى اولديغنى اقرار ويامولى كندونك علامت وحليه سنى ذكر وبيان ايتسه كفيل ايله كندويه ويريلور برمنازع اولمغين واكر مولى عبدك اباقنى بدل مجعولنى دفع واعطا خوفندن انكار ايدرسه كندوسى تحليف اولنور الا اباقنه ويا مولينك آنى اقرارينه اقامهٔ بينه اولورسه تحليف اولنمز ❊(فان طالت المدة) اى مدة مجئ المولى (باعه القاضى ولو علم مكانه) لئلا يتضرر المولى بكثرة النفقة (وحفظ ثمنه لصاحبه و) امسك من ثمنه ما (انفق عليه منه وان جاء) المولى (بعده وبرهن) اوعلم (دفع باقى الثمن اليه) ❊ واكر مولينك كلمه‌سى مدتى اوزايوب مثلا التى ماه مقدارى مرور ايدرسه قاضى آنى بيع ايدوب وثمنى صاحبيچون حفظ واندن نفقه سنه صرف ايتديكى مقدارى امساك ايدر هرنقدر مولينك مكانى معلوم اولورسه‌ده زيرا بونده سيددن كثرة نفقه سببيله اولان ضررى دفع واردر واكر مولى بعدالبيع كلوب عبد كندونك اولديغنه اقامهٔ بينه وعلامت وحليه‌سنى ذكر وبيان ايدرسه نفقه‌دن باقى ثمنى قاضى كندويه دفع ايدر علم لامك تشديديله علامتى ذكر معناسنه صاحب قاموس باب اولدن وثانيدن ورا بعدن اوله‌رق تخفيفله ربط ايديور

❊(ولايملك) المولى (نقض بيعه) اى بيع القاضى لانه بامر الشرع كحكمه لا ينقض قلت لكن رأيت فى معروضات المرحوم ابى السعود مفتئ الروم انه صدر امر سلطانى بمنع القضاة عن اعطاء الاذن ببيع عبيدالعسكرية وحينئذ فلا يصح بيع عبيدالسپاهية فلهم اخذها من مشتريها ويرجع المشترى بثمنه على البائع ❊ مزبور عبد آبقى قاضى بيع ايتدكده مولى آنى نقضنه مالك اوله‌مز شرع شريف امريله اولمغله حكمى نقض اولنمديغى كبى شارح رحمه الله تعالى ديركه لكن بن مرحوم ومغفورله روم مفتيسى ابوالسعود افنديننك معروضاتنده كوردمكه اباق ايدن عبيد عسكريه‌يى بولوب بيع ايدن كمسه‌نك بيعنه قضاة اذن ويرمكدن منعله امر سلطانى صادر اولدى امدى سپاهينك عبدآبقلرنى بيع صحيح اولمز بيع اولنسه كندولرينه مشتريلرندن اخذ ايتمك مشروعدر مشتريده ثمنيله بايعنه رجوع ايدر ❊(واما فى عبيدالرعايا فكذلك اذا كان بغبن فاحش والا فللرعايا الثمن وبذلك ورد الامر ايضا انتهى بالمعنى فليحفظ فانه مهم ❊ امارعايانك عبيدنك بيعلرى حقنده امرينه بوبلجه بيعلرى صحيح دكلدر اكرغبن فاحشله اولديسه يوقسه رعايا ايچون ثمنى اخذ واردر وبونكله دخى امر وارد اولمشدر معروضاتك من جهة المعنى مفادى بونده نهايت بولدى واشبو مضمون مشروح حفظ وضبطه سزا بر امر مهمدر ❊(ولو زعم) المولى (تدبيره اوكتابته) اواستيلادها (لم يصدق فى نقضه) الا ان يكون عنده ولدمنها اويبرهن على ذلك نهر ❊ واكر مولى بيع اولنان آبقك مدبر ويامكاتب ويا ام اولد اولديغنى زعم وادعا ايدرايسه بيعك نقضنده قول مجرديله تصديق اولنمز الا عندنده اوجاريه‌دن مستولده ولد اولورسه ويادعواى مشروحه‌لرينى برهانله تنوير ايدرسه بيعى نقض ايدر ❊(واختلف فى الضال قيل اخذه افضل وقيل تركه ولوعرف بيته فايصاله اليه اولى ❊ بلا اباق كندى باشنه يول آزان عبدده بين العلما اختلاف واقع اولدى بعضيلر اخذينه وبعضيلر تركنه قائل اولديلر واكر واجد ضالك مولاسنى ويامكانتى بيلورسه محلنه ايصال وابلاغنك اولى وافضل اولمسنده اصلا اختلاف يوقدر ❊(ابق عبد فجاء به رجل وقال لم اجد معه شيئا) من المال (صدق) ولاشئ عليه ❊ برعبد آبقى بركمسه طوتوب كتوروب كندوايله برابر مال اوله‌رق برنسنه بولمدم ديرسه پس مالك انك عندنده برمقدار مالم وار ايدى ديو دعوا ايدرسه اكا اصغا اولنمز واجد يمينيله تصديق اولنور كندونك اوزرينه برشئ لازم اولمز ❊(ولمن رده) خبرلقوله الآتى اربعون درهما (اليه من مدة سفر) فاكثر (وهو) اى والحال ان الراد ولو صبيا اوعبدا لكن الجعل لمولاه (ممن يستحق الجعل) قيد به لانه

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

لاجعل لسلطان وشحنة وخفير ووصى يتيم وعائله ومن استعان به كان وجدته
فجـذه فقال نعم او كان فى عياله وابن واحد الزوجين مطلقا زيلعى وشريك
نتف ووهبانية ولو الحية فالمستثنى احد عشر (اربعون درهما) فبطل صلحه
فيما زاد عليها (ولو بلاشرط) استحسانا ❊ عبد آبق مدة سفر ويا اكثر مسافه دن
صاحبنه رد ايدوب وكندوسى جعله مستحق اولان شخص ايچون استحسانا قرق
درهم واردر هرنقدر بلا شرط اولورسه ده ورد ايدن بر ويا بردن اكثر اولسون
وصبى ويا عبد اولسون نهايتى عبد اولورسه جعلى مولاسنك اولور وجعله
استحقاقله قيد لنديكى پادشاه عالمپناه حضرتلرينه وشحنه كه صوباشى
وتوفنكچى باشى كبى ضباطه وغفيره ويتيمك وصيسنه وعائليكه كندويى كوروب
وكوزه دن كسه يه هرنقدر وصى اولمز سه ده وكندوايله استعانه ايتديكى
كسه كيكه مثلا مال صاحبنك بركسه يه عبد آبق بولورسك انى طوت بكا
كتور ديوب انكده جوابنده نعم ديمه سيله كندويه اعانه ايله وعد ايتمش اولمغله
شرط لازم اولور ويا خود استعانه ايتديكى عيالنده اولورسه وابن واحد
زوجين عيالده اولسونلر ويا اولمسونلر وشريكه امدى اشبو ما الذكر كسه لره
محافظه واجب اولمغله كندولرى جعله اجرته مستحق اولمدقلرى ايچوندر بس
جعلى قرقدن زياده يه مصالحه اولسه لر زياده ده صلح باطل اولور اما نقصانه
اولورسه حط اولمغله صلح صحيح اولور وقياس اولان جعلك شرطله لزوميدر
جعل جيمك ضميله اجرة معناسنه در امدى مستثنالر اون براولور احد زوجين
تحتنده ايكى صورة مندرج اولمغله ❊ ولورد امة ولها ولد يعقل الاباق فجعلان
نهر بحتا (وان لم يعد لهما) عند الثانى لثبوته بالنص فلذا عول عليه ارباب
المتون (ان اشهد انه اخذه ليرده) والا لاشئ له ❊ بركسه كندو ايچون اباقى
بيلور ولدى اولان بر جاريه يى صاحبنه رد ايتسه ايكى جعله مستحق اولور
وامام ثانى ابى يوسف بيدانى قتنده مزبور جعل نصله ثابت اولمغله عبدابق
هرنقدر قرق درهمه معادل اولمزسه ده ينه رد ايدن قرقه مستحق اولور
قيمتنك نقصاننه بناء اذن تنقيص اولنمزنته كه رأسك قيمتى فطره دن نقصان
اولمغله صدقهٔ فطر منحطه اولمديغى مثللو بناء برين ارباب متون بوكا اعتماد
ايتديلر لكن مزبور رادك قرق درهمه استحقاقى حين اخذنده رد ايچون
اخذيله اشهاد ايله مشروطدر بوقسه برشيئه مستحق اولمز امدى اشهاد ممكن
اولوب ده اشهاد ايدرسه جعل واجب اولور ورادك يدندن مجددا اباق ايدرسه
كندويه ضمان لازم اولمز هرنقدر حفظنه قادر ايكن اباق ايدرسه ده واشهادى
ترك ايتدبكنه نظرا كندى نفسيچون اخذ ايتمش اولمغله برشيئه مستحق اولمز

❊ (و) لزاده (من اقل منها بقسطه وقيل يرضخ له برأى الحاكم) او يقدر
باصطلاحهما (به يفتى) تاتارخانية بحر (ولو من المصر) فيرضخ له او بقسطه كافى ❊
مدة سفردن اقلدن رد ايدن كسه ايچون قسط حسابنجه دركه قرق درهم اوچ كونه
تقسيم اولنور مثلا بر كونلك مسافه دن رد ايدرسه اون اوچ درهم بر ثلث بركون
برمدة يكرمى اعطا اولنور دخى بعضيلر رأى حاكمله بر مقدارشى ويريلور ديديلر
انجق بو قول ايله فتوى ويريلور هرنقدر مصردن رد ايدرسه ينه بر مقدار
شى ويريلور ويا خود ماسبقده مرور ايتديكى مثللو حسابنجه ويريلور ويا خود
ميانه لرنده هرنقدر شيئه مقاوله واصطلاح ايتديلرسه اول قدرشى تقدير اولنور
❊ (وام ولد ومدبر) ومأذون (كقن) فى الجعل ❊ دخى جعلده ام ولد ومدبر
ومأذون خالص عبد وجاريه كبيدر كندولرنده نوعاما مملوكيت بولنمغله ينه
احياى ملك اولمش اولور ❊ (وان مات المولى قبل وصوله) اى الابق
(وهو مدبر او ام ولد فلا جعل له) لعتقهما بموته ❊ مدبر ويا ام ولد اولان ابقك
وصولندن مقدم مولاسى وفات ايتسه امدى موتيله عتقلرينه بنا أراد جعله
مستحق اولمز حركك رديله جعل اولمغين ❊ (وان ابق منه بعد اشهاده) المتقدم
(لم يضمن) لانه امانة حتى لو استعمل فى حاجة نفسه ثم انه ابق ضمن ابن الملك
عن القنية ❊ عبد ابق صاحبنه رد ايچون اخذ واشهاد دن صكره آخذك يدنده
اباق ايتسه امانت اولمغله اخذ ضامن اولمز اما كندى مصلحت وخذ متنده
استعمال واستخدام ايدوب ده صكره اباق ايدرسه ضامن اولور ❊ وفى الوهبانية
لو انكر المولى اباقه قبل قوله بيمينه ويلزم مريد الرد قيمته مالم يبين اباقه ❊
دخى وهبانيه ده مرسومدركه سيد عبدينك اباقنى انكار ايدرسه يمينيله قولى
مقبول اولور وردنى مراد ايده رك اخذ ايدن كسه نك يدندن فرار ايتديكنه
نظرا كندويه قيمتنى ادا لازم اولور مادام اباقنه ويا مولانك اباقنى اقرارنه اقامهٔ
بينه ايتمدكجه مضمون مشروح نقل بالمعنى قبيلندندر اصل وهبانيه نك بيتى بودر
(نظم) وانكار مولاه الاباق مقدم ❊ اذا فر ممن رده فالعبد يخسر ❊ (وضمن لو
ابق او مات (قبله) مع تمكنه منه لانه غاصب (ولا جعل له فى الوجهين) خلافا
للثانى فى الثانى لان الاشهاد عنده ليس شرطا فيه وفى اللقطة ❊ اخذك يدندن
ضبط وربطنه قدرتى وار ايكن شهادتدن مقدم عبد اباق ايدوب ويا وفات
ايتسه قيمتنى ضامن اولور غاصب اولمغله هرنقدر عندنده مغصوب بلا تعد هلاك
اولسه ده وراد ايچون اشبو ايكى صورتده كه بعد الاشهاد اباق صورتنده
رد بولنمديغندن ايكنجيده قبل الاشهاد اباقنده غاصب اولمغله جعل اولمدى
امام ابى يوسف نزدنده اباقده ولقطه ده اشهاد شرط اولمغين صورة

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

ثانيده‌امام مشار اليه اختلاف ايتديده جعل واردر ديدى (ولاجعل برد مكاتب) لحريته يدا ومكاتب يدا حر اولمغله رديله جعل ايجاب ايتمز (وجعل عبد الرهن على المرتهن لو قيمته مساوية للدين او اقل ولو اكثر من الدين فعليه بقدر دينه والباقى على الراهن) لان حقه بالقدر المضمون منه رهن اولان عبدك جعلى مرتهن اوزرينه لازم اولور اكر قيمتى دينه مساويه ويااقل اولورسه زيرا رد ايله عبدك ماليتنى احيا ايتمش اولور اولده مرتهنك حقيدر استيفاى حق اندن حاصل اولمغله واكر قيمتى دينندن اكثر اولورسه دينى مقدارينك جعلى كندويه باقى راهنه لازم كلور كندونك حقى مضمون منه مقدارنجه اولمغله (وجعل عبد اوصى برقبته لانسان وبخدمته لاخر على صاحب الخدمة) فى الحال لان المنفعة له (فاذا انقضت) الخدمة (رجع صاحبها على صاحب الرقبة او بيع العبد فيه) اى فى الجعل رقبه‌سى بركسه‌يه وصيت اولنان عبدك جعلى فى الحال خدمت صاحبنك اوزرينه‌در منفعت كندويه عائده اولمغله مدة خدمت منقضيه اولدقده صاحب خدمت صاحب رقبه‌يه رجوع ايدر وياجعل ايچون عبد بيع اولنور (وجعل مأذون مديون على من يستقرله الملك) فان بيع بدئ بالجعل والباقى للغرماء (كما يجب جعل) آبق جنى خطأ لا فى يد الاخذ على من سيصيرله و (مغصوب على غاصبه وموهوب على موهوب له وان رجع الواهب) بعد الرد لان زوال ملكه بالرجوع بتقصير منه وهو ترك التصرف مأذون ومديون اولان عبد ابقك جعلى ملك كندى ايچون مستقر اولان كمسه‌يه واجب اولور نتكم اخذك يدنده اولميه‌رق خطأ جنايت ايدن عبد ابقك جعلى هركيمك اولورسه انك اوزرينه ومغصوبككى غاصبك وموهوبككى موهوب لهك اوزرينه واجب اولديغى كبى بعد الرد هرنقدر واهب هبه‌سندن رجوع ايدرسه ده ينه جعل كندويه لازم اولور وقت رده اكامالك كندى ايله منتفع كندوسى اولمغين ورجوعله ملكنك زوالى كندونك اندن زياده ونقصان وياتلافيله تصرفى تركيله تقصيرينه مبنيدر وبيع اولنديغنه نظرا اولا جعل ادا اولنور وباقيسى غرمايه ويريلور واكر مولى دينى قضا ايدرسه جعل كندونك اوزرينه اولور واكر قتلى عمدا اولوب وياآخذك يدنده اولورسه براحده جعل ايجاب ايتمز (و) جعل عبد (صبى فى ماله و) الابق (نفقته كنفقة لقطة) كما مر وصينك عبدينك جعلى كندونك مالنده اولور احيا كندى ايچون اولمغله وابقك نفقه‌سى لقطه‌نك نفقه‌سى كبيدر نتكم ماسبقده مرور ايلدى بس آخذ بلا امر قاضى ابقه نفقه صرف ايدرسه

متبرع اولور اذن قاضيله رجوع شرطيله اولورسه رجوع ايدر (وله حبسه لدين نفقته ولا يؤجره القاضى) خشية اباقه ثانيا (و) لكن (يحبسه تعزيرا) له وقيل يؤجره للنفقة وبه جزم فى الهداية والكافى (بخلاف) اللقطة و (الضال) وقدر فى التاتارخانية مدة حبسه بستة اشهر ونفقته فيها من بيت المال ثم بعدها يبيعه القاضى كما مر عبد آبقك نفقه‌سى دينى ايچون كندوبى حبس واردر وبردخى اباقى خوفندن قاضى كندوسنى ايجار ايده‌مز لكن كندوبى تعزير ايچون حبس ايدر وعند البعض نفقه ايچون قاضى كندوبى ايجار ايدر لقطه ايله ضال آبقك خلافنه‌در كه نفقه ايچون بونلرى قاضى ايجار ايدر وتاتارخانيه‌ده حبسنك مدتى آلتى ماهله تقدير اولندى واول مدتده نفقه‌سى بيت المالدندر وماسبقده مرور ايتديكى مثللو قاضى صكره كندوبى بيع ايدوب نفقه‌سنه صرف اولنان مبلغى بيت المالة رد ايدر فرع ابق بعد البيع قبل القبض للمشترى رفع الامر للقاضى ليفسخ والله اعلم برعبد بيع اولنوب مشترى قبض ايتمزدن مقدم اباق ايتسه مشترى ايچون بيع مزبورى فسخ ايچون قاضى‌يه خصوص مزبورى مرافعه ايتمك واردر زيرا حين رده قدر منتظر اولمقده كندويه ضرر اولور (خاتمه) برعبد ابقك اوزرينه شرعا ثابت اولان سرقت سببيله يدى قطع اولنمز مادام سيدى حاضر اولمدقجه امام ابى يوسف ايچون اختلاف واردر والله سبحانه وتعالى اعلم واستغفر الله العظيم

(كتاب المفقود)

اشبو كتاب دقت نصاب مفقوده دائر معقود مسائل وبياندر وماقبلنه مناسبتى هربرىلرينك غائب واثرلرينك نامعلوم وذاهب اولمسيدر واقطه ايله آبقك عقبنده ايراد واتيانى مفقودى اهلى ولقطه ايله ابق مالكلرى فقد ايدوب ير دكلرينه مبنيدر فقدت الشئ دينيلور برشيئى يتروب بوله ميوب وياطلب ايدوب بوله مديغى وقتده مفقودده اشبو معنالرك ايكيسيده موجوددر زيرا كندوسى اهلنى يتروب واهلى كندوبى طلب ايدر وماقبلندن تأخيرى وجودنك قلتنه مبنيدر (هو) لغة المعدوم وشرعا (غائب لم يدرا حى هو فيتوقع) قدومه (ام ميت اودع اللحد البلقع) اى القفر جمعه بلاقع فدخل الاسير ومرتد لم يدر الحق ام لا قاموسده فقده يفقده فقدا وفقدا ناعدم فهو فقيد ومفقود ديو مسطوردر فقدان فانك كسريله‌در امدى مفقود لغتده معدوم معناسنه اولور وشرعا حياتى معلوم اولميوب

قدومنه توقع اولنیوب ومیت اولوب صوسز واوتسز خالی وخراب لحده که
مزاده ایداع ووضع اولنیوب اهل وعیالندن بعید وغائب اولان کسه در
یعنی حیاتی ومماتی نامعلوم دیمك بلقع بالك وقافك فتحه لریله قفر که صوسز
واوتسز قوری یار محل معناسنه جمعی بلاقع در امدی مفقودك تعریفنده حیاتی
ومماتی نامعلوم اسیر ودارحربه لاحق اولوب و اولدیغی نابدید اولان مرتد داخل
اولدی یعنی اسیرك ومرتدك دارحربده بولنملریله مکانلرینك معلوم اولمسی مفقودیتلرینه
مانع دکلدر ﴿ (وهو فی حق نفسه حی) بالاستصحاب هذا هو الاصل فیه
(فلا ینکح عرسه غیره ولایقسم ماله) قلت وفی معروضات المفتی ابی السعود انه
لیس لامین بیت المال نزعه من ید من بیده ممن امنه علیه قبل ذهابه لماسیجیء معزیا
لخزانة المفتین ﴿ مفقود استصحاب ایله که کندونك اوزرینه مصاحب وملابس
اوله رق کندیکی حیات حالنی ملاحظه ایله کندی نفسی حقنده حیدر ومفقودده
اصل اصیل بودر امدی عورتی غیری کسه یه نکاح ومالی ورثه میانلرنده تقسیم
اولنمز شارح رحمه الله تعالی دیرکه مفتی ابوالسعودك معروضاتنده مرسومدرکه
امین بیت المال ایچون مفقودك ذهابندن مقدم کندویه امین اولوب مالنی
تسلیم ایتدیکی کسه نك یدندن مالی نزع یوقدر تکم خزانة المفتینه نسبتله
قریبا کلور لکن بومقامده کی مالدن مراد مفقودك کندونك بنفسه ایداع
ایتدیکی مالدر خزانه ده کی ذکراتی بیان اولنان مال مورثیدر ﴿ (ولاتفسخ اجارته
ونصب القاضی من) ای وکیلا (یأخذ حقه) کغلاته ودیونه المقربها
(ویحفظ ماله ویقوم علیه) عندالحاجة فلوله وکیل فله حفظ ماله لاتعمیرداره الا
باذن الحاکم لانه لعله مات ولایکون وصیا تجنیس ﴿ ومفقودك اجاره سی فسخ
اولنمز موتی متحقق اولمغین ولدی الحاجه مستغلاتنك غلاتنی ومقربها اولان
دیونی کبی حقنی اخذ ومالنی حفظ واوزرینه قائم اولور کسه یی قاضی وکیل
نصب ایدر پس ذاتنده وکیلی اولورسه مالنی اول حفظ ایدر دارینی تعمیر ایتمز الا حاکم
اذنیله تعمیر ایدر زیرا وفاتی مأمول وموجود کندوسی وصی اوله مز ﴿ (لکنه)
ای هذا الوکیل المنصوب (لیس بخصم فیما یدعی علی المفقود من دین ووديعة
وشرکة فی عقار اورقیق ونحوه) لانه لیس بمالك ولا نائب عنه وانما هو وکیل
بالقبض من جهة القاضی وانه لایملك الخصومة بلاخلاف ولو قضی بخصومته
لم ینفذ زاد الزیلعی فی القضاء وتبعه الکمال الا بتنفیذ قاض اخر لکن فی الخلاصة
الفتوی علی النفاذ یعنی لو القاضی مجتهدا نهر ﴿ لکن مزبور وکیل منصوبکه کرك
قاضی نك وکرك غائبك نصب ایتدیکی کسه مفقود اوزره دعوی اولنان دین
وودیعه وعقار ویارقیقده شرکت وبونلر امثالی ردیعیب ویااستحقاقله مطالبه ده

(خصم)

خصم اولمز کندوسی حقیقة مالك ومفقوددن نائب اولمیوب انجق قاضی طرفندن
قبضه وکیل اولمغله واشبو خصومته مالك اولمسنده اختلاف یوقدر غائب اوزره حکمی
متضمن اولمغله پس برقاضی مدعیء مزبورك دعوی وخصومتنی استماع وحکم ایتسه
حکمی نافذ اولماز امام زیلعی قضا بحثنده الا قاضیء اخرك تنفیذیله نافذ اولور مفادنی
زیاده ایلدی لکن خلاصه ده فتوی انفاذی اوزرینه در اکر قاضی مجتهد اولورسه
دیو مسطوردر ﴿ (ولایبیع) القاضی (مالایخاف فساده فی نفقة ولافی غیرها
بخلاف مایخاف فساده) فانه یبیعه القاضی ویحفظ ثمنه ﴿ قاضی مفقودك
مالندن نفقه ونفقه نك غیری ایچون فسادی خوفی اولمیان نسنه سنی بیع ایده مز
اما فساده کتمسی خوفی اولورسه آنی بیع ایدوب وثمننی حفظ ایدر ﴿ قلت لکن فی
معروضات المفتی ابی السعودان القضاة وامناء بیت المال فی زماننا مأمورون
بالبیع مطلقا وان لم یخف فساده فان ظهر حیا فله الثمن لان القضاة غیر
مأمورین بفسخه نعم اذا بیع بغبن فاحش فله فسخه انتهی فلیحفظ ﴿ شارح
مرحوم دیرکه مفتی ابوالسعودك معروضاتنده مذکوردرکه قضاة وبیت المال
امینلری بیت الماله وضع اولنان مالده فی زماننا فساد خوفی اولسون ویااولمسون
مطلقا بیعیله مأمورلردر لکن بونك مفقوده تعلقی یوقدر امدی مفقود حیاظهور
ایدوب کلورسه کندی ایچون انجق ثمنی اخذ واردر قضاة بیعك فسخیله مأمور
اولمدقلرندن بلی غبن فاحشله بیع اولنمش اولورسه قاضی ایچون بیعی فسخ جائز
ومشروعدر ﴿ (وینفق علی عرسه وقریبه ولادا) وهم اصوله وفروعه
(ولایفرق بینه وبینها ولوبعد مضی اربع سنین) خلافا لمالك ﴿ قاضی مفقودك
زوجه سنه وولادت جهتیله قریبکه اصول وفروعنه مالندن انفاق ایدر
بوخصوصده اصل اصیل وقاعده وتفصیل بودرکه هر برشخصکه مفقودك حضوری
حالنده مالندن نفقه یه قاضینك قضاسی اولمقسزین مستحق اولور پس غیبتی حالنده
دخی اکا مالندن انفاق اولنور کویا قضا اعانه اولور وهر کسه که حضورنده
نفقه یه انجق قضا ایله مستحق اولور انك غیبتی حالنده انفاق اولنمز زیرا بونده
نفقه ایچون قضا ایله ثابت اولور غائبه قضا ایسه مشروع دکلدر قسم اول
اولاد صغار واناث کبار وذکور کباردن عمل مانده زمن وکتورم اولنلر امثالیدر قسم ثانی
اخ اخت خال خالة کبی محرملردر ومفقود ایله زوجی میانه لری تفریق اولنمز
هر نقدر درت سنه مرورندنصکره اولورسه ده زیرا مفقودك عورتی حقنده
رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم سعادتله بیورمشلرکه انها امرأته حتی
یأتیها البیان حضرت علی کرم الله تعالی وجهه حدیث شریفده کی بیانی
بیان وایضاح بیورمشلرکه هی امرأة ابتلیت فلتصبر حتی یأتیها موت اوطلاق

يعنى موتى ويا طلاق خبرى كلنجه يه دك صبر لازمدر ديمك ونكاحك ثبوتى محقق
وغيبت موجب فرقت دكلدر موت ايسه احتمالدر ثابت اولان نكاح شكله زائل
اولمز امام مالكك ايچون اختلاف واردر مشاراليه درت سنه مضيله عورت تفريق
استرسه قاضى ميانه لرنى تفريق ايدر وامام شافعى بر قولده واحمد بر روايتده
امام مالكك قولنه ذاهب اولديلر قهستانى ضرورت محلنده امام مالك قوليله افتاده
لايق اولان بأس اولمقدر ديدى * ابو السعود انتهى ﴿ (وميت فى حق غيره فلا
يرث من غيره) حتى لومات رجل عن بنتين وابن مفقود وللمفقود بنتان وابن
والتركة فى يد البنتين والكل مقرون بفقد الابن واختصموا القاضى لاينبغى له ان يحرك
المال عن موضعه اى لاينزعه من يد البنتين خزانة المفتين ﴿ مفقود كندونك
غيرى حقنده ميتدر كه كندوسى سائر كسه دن ميراث اخذ ايده مز زيرا كندونك
حياتقاسى استصحابله كه ابقاء ماكان على ماكان له در بو ايسه
استحقاقه حجت اولمغله صالح اولمز ضعيفدر حتى بر رجل ايكى قزينى
و بر مفقود اوغلونى ترك ايده رك وفات ايدوب ومزبور ابن مفقودك ده ايكى قزيله
بر اوغلو اولوب وتركه متوفاى مزبورك قزلرينك يدلرنده اولوب وابنك حيات
ومماتى نامعلوم اولديغى مزبورونك كليسى مقرلر اولوب قاضى يه ميانه لرنده قضا
وحكم ايتسون ديو مرافعه اولسه لر كندويه مالى محلندن تحريك ايدوب قزلرك
يدلرندن چيقارمق لايق وسزا دكلدر زيرا فقدانى كوننده وفات ايدوب عدم
رجوعى احتماليله باباسنك تركه سنه وارث اولمز نهايتى تركه نك نصفى ايكى قزه
اعطا ونصف اخرى مفقود ايچون حفظ اولنور اكر كندى مورثندن صكره
وفات ايتديكى تبين ايدرسه كندونك ورثه لرينه ويريلور يوق كندوسى مقدم
وفات ايتمش اولورسه كندويه برشى اولمز كه ورثه سنه انتقال ايده ﴿ (ولايستحق
ما اوصى له اذا مات الموصى بل يوقف قسطه الى موت اقرانه فى بلده
على المذهب) لانه الغالب واختار الزيلعى تفويضه للامام وطريق قبول البينة
ان يجعل القاضى من فى يده المال خصما عنه او ينصب عليه فيما تقبل عليه البينة
نهر ﴿ ومفقودك كندويه وصيت اولنان شيئه وصيت ايدن كسه نك موتيله
مستحق اوله مز بلكه حصه سى مذهب اصح اوزره بلده سنده سن جهتيله
اقرانى وفات ايدوب قالميه نه دك توقيف اولنور غالب اولان بو اولمغله وانسانك
اقرانى قالمدقدنصكره دنياده بقاسى پك نادر ونايابدر مادام اقراننده بركسه
قالسه كندونك موتيله حكم اولنمز شرعده برشيئ بلمه نك طريقى امثالنه
نظر ايله در تلف اولنان شيلرك قيمتلرى ونسوانك مهر مثللرى كبى موتيله
حكم اولندقده مال موصى به موصينك ورثه سنه تسليم اولنور وبو مذهبك مقابلى
اون بر قولدر كه اقلى اوتوز سنه در قول ارجح متنده كيدر وامام زيلعى موتنى معرفتك

طريقنى رأى حاكمه تفويضى اختيار ايلدى هر نقدر وقتكه موتيله حكمده
بر مصلحت ومنفعت بيلورسه اول وقتده موتيله حكم ايدر وموتنه بينه قبولنك
طريقى مال مفقود كندونك تحت يدنده بولنان كسه يى قاضى نك خصم
قلمسيله در وياخود مفقودك ذاتنده وكيلى يوقسه قاضى بر قيم نصب ايدرده
آنك اوزرينه بينه مقبوله اولور ﴿ قلت وفى واقعات المفتين لقدرى افندى معزيا
للقنية انه انما يحكم بموته بقضاء لانه امر محتمل فالم ينضم اليه القضاء لايكون
حجة ﴿ شارح رحمه الله تعالى ديركه قدرى افنديكه اسم عمليلرى عبد القادردر
آنك واقعات المفتين نام تأليفنده قنيه دن نقلا مرسومدركه مفقودك موتى
بر امر محتمل اولمغله انجق قضا ايله حكم اولنور مادام كندويه قضا منضم
اولمدقجه حجت اوله مز بو ايكى قولك بريدر ايكنجيسى مجرد انقضاى مدتله
موتيله حكمدر بونده قاضى نك قضاسنه حاجت مس ايتمز بو قولده شرف الدين
وغيريلرى اختيار ايتديلر لكن قدرى افنديك قول اول اوزرينه قصرى آنى ترجيحى
افاده ايدر * ابو السعود انتهى ﴿ (فان ظهر قبله) قبل موت اقرانه (حيافله ذلك)
القسط (وبعده يحكم بموته فى حق ماله يوم علم ذلك) اى موت اقرانه
(فتعتد) منه (عرسه للموت ويقسم ماله بين من يرثه الآن) ﴿ پس صورة
مشروحده مفقود اقرانك موتندن مقدم حيا ظهور ايدرسه ظاهر اولان
حيات بولان ميت واسلامله مشرف اولان مرتد كبى اولورده ورثه سنك يدنده
باقى قلان مالى كندونك اولور تلف وضايع اولانى مطالبه ايده مز وزوجه سى
كندونك واولاد زوج ثانينك اولور واقراننك موتندنصكره موتى معلوم
اولديغى كونده كندونك مالى حقنده موتيله حكم اولنورده عورتى كندودن
عدة وفاتله معتده اولوركه حامل دكلسه درت ماه اون كون عدت چكر ومالى
الآن اول كونده وارث اولان كسه لر ميانلرنده تقسيم اولنور اندن مقدم وفات
ايدن وارثى كندودن ميراث الهمز كانه اوكون وفات ايتمش كبى اولور ﴿ (و) يحكم
بموته (فى) حق (مال غيره من حين فقده فيرد الموقوف له الى من يرث مورثه
عند موته) لما تقرر ان الاستصحاب وهو ظاهر الحال حجة دافعة لا مثبتة ﴿
ومار الذكر مفقودك اقراننك موتندنصكره غيرينك مالى حقنده حين
فقدندن موتيله حكم اولنورده كندى ايچون موقوف حصه مورثنك وفاتى
وقتنده كندويه وارث اولان كسه يه رد واعطا اولنور زيرا تقرير اولنان
استصحابكه ظاهر حال حجة دافعه اولوب حين فقدندن مالى حقنده موتيله حكم
اولنيوب وظاهر حال حياتنى ايجاب ايتمكين حجة مثبته دكلدر ﴿ (ولوكان
مع المفقود وارث يحجب به لم يعط) الوارث (شيئا وان انتقص حقه) به (اعطى

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

اقل النصيبين) ويوقف الباقى (كالحمل) ومحله الفرائض واذا حذفه القدورى
وغيره ﴾ مفقود ايله برابر كندى ايله حجب اولنور ديكر وارث بولنسه اكا برشى
ويرلمز واكر مفقود ايله وارثك حقى نقصان اولورسه حمل كبى نصيبندن اقلى
كندويه اعطا اولنور باقى توقيف اولنور مثلا بركمسه وفات ايدوب ايكى قزيله
بر مفقود اوغلونى وبرده اوغلوك اوغلونى ويا قزينى ترك ايدوب مالده براجنبى
كمسنه‌نك يدنده بولنوب وابنك فقداننده جمله سى تصادق واتفاق ايدوب قزلر
ميراثلرينى مطالبه ايتسه‌لر نصف كندولرينه متيقن اولمغله اعطا اولنور ونصف
آخر توقيف اولنور اولاد ابنه برشى ويرلمز آنده مفقود حى اولديغى تقديرجه
محجوب اولمغله شكله ميراثه مستحق اولمزلر واجنبى‌نك يدندن خيانتى ظهور
ايتمينجه نزع اولنمز ﴾ منح عن الفتح ﴾ فيمان حمله برابر وارث آخر بولنسه حمله
وارث ساقط اولمز وحالى متغير اولمز هر حالده هر برينه نصيبى ويريلور مثلا
بركمسه بر اوغلو ايله برحامل عورتنى ترك ايلسه عورته ثمن ويريلور واكر وارث
حمله ساقط اولور مقوله دن اولورسه كندويه برشى ويرلمز واكر وارث حمله
متغير اولور كمسه‌دن اولورسه اقل متيقن اولمغله اول اعطا اولنور مثلا برحامل
عورتله برجده ترك ايتدكده جده يه سدس ويريلور كندونك حالى متغير اولمغين
واكر حامله برقرنداشنى ترك ايتسه قرنداشنه برشى ويرلمز حملك ابن اولمسى
احتماليله سقوطنه بنا أ امدى امر سقوطله عدم سقوط بيننده دوران ايتمكله
اصل استحقاق مشكوك فيه اولديده برنسنه ويرلمدى واكر براناسيله برحاملى
ترك ايلسه انا سدس وزوجه ثمن آلور زيرا حمل حى اولورسه مقدارمز بورلرى
اخذ ايدرلر واكر ميت اولورسه انا ثلث وزوجه ربع آلور بس كندولرينه
اقل نصيبين اعطا اولنمش اولور معلوم اولسونكه قول مفتى به اوزره حمله
ابن واحد نصيبى توقيف اولنور واشبو مسئله‌يى ذكرك محلى فرائض بحثى اولمغله
قدورى وسائر مؤلفين اشبو ولوكان مع المفقود وارث الخ قولنى حذف ايتديلر
﴿فرع ليس للقاضى تزويج امة غائب ومجنون وعبدهما وله ان يكاتبهما
وبيعهما ﴾ قاضى يه غائبك ومجنونك جاريه سنى وعبدنى تزويج وايداع
بوقدر لكن آنلرى كتابته كسوب وبايع واجبار ايدر والله تعالى اعلم واستغفر الله العظيم

﴿ كتاب الشركة ﴾

شركته دائر مسائل دقت پناهدر بونك ثبوت ومشروعيتى كتابله دركه الله
جليلك ﴿فهم شركاء فى الثلث﴾ قول حكمت آموزيله دخى رسول الله صلى الله تعالى

عليه وسلمك ﴿قال الله تعالى انا ثالث الشريكين مالم يخن صاحبه فاذا خانا خرجت
من بينهما﴾ قول صدق احتواسيله واجماعله وعقواله دركه عقلا شركت ابتغاء
فضله بر طريقدر الله تعالى آنك حقنده ﴿وابتغوا من فضل الله﴾ ﴿وابتغوا من فضله﴾
نظم مجيدنى انزال بيورمشدر وانك ابتغاء فضله طريق اولديغى طيورمشدر
﴾ لايخفى مناسبتها للمفقود من حيث الامانة بل قد تحقق فى ماله عند موت مورثه ﴾
واشبو شركتك مفقوده مناسبتى امانت جهتيله دركه احد شريكينك مالى
ديكرينك يدنده امانتدر مفقودك مالى حاضرك يدنده امانت اولديغى كبى
وبعض اولوركه شركت مفقودك مالنده دخى تحقق ايدر نتكم كندوسى حياتده
ايكن مورثى وفات ايدوب كندى ايله برابر وارث آخر بولنديغى صورتده اولديغى
كبى ﴾ (هى) بكسر فسكون فى المعروف لغة الخلط سمى بها العقد لانها سببه
وشرعا (عبارة عن عقد بين المتشاركين فى الاصل والربح) جوهرة ﴾ شركة
لفظى قول مشهوره كوره شينك كسرى ورانك سكونيله لغتده خلط كه قارشمق
معناسنه‌در عقد شركتك بونكله تسميه اولنمسى اختلاطه سبب اولديغنه
مبنيدر امدى صواب اولان لانها ضميرينك مذكر اولمسيدر عقده رجوعنه بناأ شينك
فتحى ورانك كسرى وسكونيله ده لغتدر وشرعده شركت رأس مالده وربحده
متشاركين ميانه‌لرنده‌كى عقددن عبارتدر شركت فقط ربحده اولورسه مضاربه
واصل مالده اولورسه بضاعه عددر ﴾ (وركنها فى شركة العين اختلاطهما
وفى العقد اللفظ المفيد له) وشرط جوازها كون الواحد قابلا للشركة ﴾ شركه
لغوينك شركت عينده ركنى ايكى مالك بربرينه اختلاطيدركه احدهمانك
آخردن تمييز وتفريقى متعذر ومتعسر اولمسيدر خلطده اختلاط كبيدر متنده وركنها
ضميرنك معناى لغويجه شركته رجوعنده استخدام اولور اتقانيدن نقلا حاشيه
شلبيده مرسومدركه شركت ملك ايكى نصيبك اجتماعيدر مثلا ايكى وارثك برداره
بروجه مناصفه مالك اولملرى مثللو بونك حكمى مال ميانلرنده مشترك اولوب
وهر برى ديكرك حصه‌سنده اجنبى كبى اولوب شريكندن اذنسز برينك
تصرفنك عدم جوازيدر شركت عقدك ركنى ايجاب وقبولدركه شريكينك برينك
آخره مثلا سنى شوفرسه شريك قلدم ديوب اخركده قبول ايتدم ديمسيدر امدى
بونكده حكمى معقود عليهك ميانلرنده مشترك اولمسيدر وشركت عقدك ركنى
اختلاط وشركتى مفيد اولان لفظدر ومزبوره شركتك جوازنك شرطى واحدك كه
معقود عليهك شركته قابل اولمسيدر امدى معين كمسه‌لره مشروط اولان وقفه
متولى غيرى كمسه‌يى شريك ايده‌مز بس اولى اولان الواحد بدلنه المعقود
عليه ايرادى ايدى ﴾ (وهى ضربان شركة ملك وهى ان يملك متعدد) اثنان فاكثر

(عينا) او حفظا كثوب هبه الريح فى دار هما فانهما شريكان فى الحفظ قهستانى (او دينا على ما هو الحق فلو دفع المديون لاحدهما فللآخر الرجوع بنصف ما اخذ فتح وسيجئ متنا فى الصلح وان من حيل اختصاصه بما اخذه ان يهبه المديون قدر حصته ويهبه رب الدين حصته وهبانية (بارث او بيع او غيرهما) باى سبب كان جبريا او اختياريا ولو متعاقبا كما لو اشترى شيئا ثم اشرك فيه آخر منية ﴾ شركت ايكى قسمدر برى متعددكه ايكى و ايكيدن اكثر كسه لرك برعينه و يا حفظه و يا دينه اسباب ملكدن ارث و يا بيع و يا سائرله جبرى و يا اختيارى قنغى سبيله اولورسه اولسون مالك اولملريدر هرنقدر برى برى عقيبنده اولورسه تكم بركسه برنسنه يى اشترا ايدوب بعده انده ديكر كسه يى شريك ايلسه بونده اولديغى كبى اسباب ملكدندر صدقه وهبه ومال حربى يه استيلا واختلاط وخلط وحفظه مالكيت مثلا ايكى كسه نك دارنه روزكار برثوبى القا ايلسه حفظنده انلر شريك اولورلر لكن ظاهر اولان مزبور خانه صاحبلرينك مودع منزله سنده اولوب ثوبى وديعه جهسنه حفظلريدر يوقسه اشبو بابك احكامى كندونك اوزرينه جارى اولور شركت قبيلندن دكلدر ودين جهتيله ايكى كسه نك برشيئه مالكيتى مثلا مشترك اولدقلرى برثوبى برشخصه ثمنى ذمتنده دين اولمق اوزره بيع ايتلرى كبى امدى حق اولان اشبو دين اولان ثمنه مزبوران على وجه الاشتراك مالكلردر پس مديون مزبور بايعلرك برينه ثمنى دفع وادا ايلسه ديكرى ايچون كندونك اخذ ايتديكنك نصفيله رجوع وكندودن مطالبه واردر شركتلرى مناصفة ايسه امدى اخذ بن حصه مى اخذ ايتدم سنك حصه ك حالا مشترينك ذمتنده در ديه مزومديون بن انك دينى ادا ايتدم شريكنك نصيبى ذمتمده در ديسه صحيح اولمز واشبو متنك كتاب الصلحنده قريبا كلور كه مزبور آخذك اخذ ايتديكى مبلغه خاصة كندونك مالك اولمسنك حيلهٔ شرعيه سى مديونك كندويه ادا ايتديكى حصه سى مقدارى مبلغى كندويه هبه واخذده ديندن حصه سنى كندويه هبه وذمتنى ابرا ايتكدر وحيلهٔ مشروحه دندر داينك دينى قدرى ثمنه مديونه مثلا بر آوج اوزم كبى برشئ قليلى بيع وقبض ثمن ايدوب بعده مديونك ذمتنده اولان دينى كندويه هبه وذمتنى ابرا ايتمك مصنف مرحوملك اشبو وهى ضربان قولى كلامك شركتك لغة وشرعا معنانرينه عام اولمسنى ايجاب ايدر بوابسه ما ر الذكر هى عبارة عن عقد قولنه منافيدر ﴾ (وكل) من شركاء الملك (اجنبى) فى الامتناع عن تصرف مضر (فى مال صاحبه) لعدم تضمنها الوكالة ﴾ اشبو شركت ملكده شريكلرك هر برى ديكرينك مالنده تصرف

مضردن امتناع واجتناب ايتمكده اجنبى كبيدر زيرا شركت ملك وكالتى متضمن دكلدر وكندوده مضرت اولميان مثلا دار مشتركه سطحنه صعود كبى تصرفده اجنبى اولمز و بر ارضده شريكلر اولان ايكى كسه دن حاضر اولان شريكك زراعتنك نفعى اولديغنه نظرا غائبك حصه سنده تصرفنده مساغ شرعى واردر اما زراعتك ارضه ضررى اولوب و يا زراعتى تركده ارضه قوت حاصله اولورسه تصرفى ممنوعدر ظهيريه ده مرسومدركه بركسه برميوه اولان حصه سنى اكل و بلع ايدوب وغائب اولان شريكنك حصه سنى بيع وثمنى حفظ ايدرسه جائز اولور امدى حين حضورنده اجازت ويررسه نه كوزل يوقسه قيمتنى ضامن اولور واكر حاضر اولمزسه نصيبى لقطه كبيدر ﴾ (فصح له بيع حصته ولو من غير شريكه بلا اذن الا فى صورة الخلط) لما اليهما بفعلهما كحنطة بشعير وكبناء وشجر وزرع مشترك قهستانى وتمامه فى الفصل الثلاثين من العمادية ونحوه فى فتاوى ابن نجيم ﴾ امدى مزبور شريك صاحبنك مالى حقنده اجنبى اولمغله كندويه حصه سنى بيع صحيح اولدى هرنقدر شريكنك اذنى اولمقسزين شريكنك غيرى يه بيع ايدرسه ده الا بغداى وارپه مثللو مالللرينى كندولرى خلط ايتدكلرى صورتده حصه سنى بيع صحيح اولمز الا شريكنك اذنيله تصرفى جائز اولور خلطله اختلاط صورتلرى وسائر شركتلر ميانه لرنده فرق نه وجهله در ديو سؤال اولنورسه جواب ممكنكه ايكى كسه ميانلرنده برشيده اشتراك ابتداء اول امرده اولورسه مثلا برمقدار بغدايه ايكى كسه وارث اولوب و يا اشترا ايتسه لر هر برحبه ما بينلرنده مشتركه اولور امدى هر برينك حصه سنى شايعا شريكنه واجنبى يه بيعى جائز اولور واكر اشتراكلرى ذاتنده اولميوب بلكه خلط واختلاط صورتلرى مثللو عارضى اولورسه امدى هر برحبه بجميع اجزائها برينك ملكى اولور ديكرينك آنده شركتى اولمز امدى شريكنك غيرى يه نصيبنى بيع ايتسه تسليمنه انجق شريكنك حصه سيله مخلوط اوله رق قادر اولمغله اذننه توقف ايدر اما شريكنه بيعى صورهٔ مشروحه نك خلافنه دركه بونده تسليم وتسلمه قدرت بديداردر خلطك ايكيسنك فعليله اولمسيله تقييدى شركتى مقتضى انجق بو اولديغنه مبنيدر زيرا خلط فقط برندن اولورسه خالط تعدى ايتمكله آخرك مالنه مالك اولور ده كندوسى آنك مثلنى ضامن اولور وحنطه نك شعيره اختلاطنده تميز متعسر اولور وحنطه يه اختلاطنده متعذر اولور دخى بنا وشجر وزرع مشترك مثللو نسنه لرى شريكك غيرى يه بيع بلا اذن صحيح دكلدر قلع وهدمله شريك متضرر اولمغله يوقسه بوده خلط قبيلندن اولديغندن دكل هرنقدر عباره نك ظاهرندن فهم

اولنسان بو ایسه‌ده اشبو بحثك تمام وتفصیلی عمادیه‌نك اوتوزنجی فصلنده‌در
و بو مضمونك مثلیده فتاوای ابن نجیم ده مسطوردر كه ایكی رجل میانه‌لرنده كی مشترك
مزرعه‌دن بریسی حصه سنی شریكنك خبری اولمدین بر اجنبی‌یه بیع ایلسه صحیح
ونافذ اولور می الجواب اولمز اما شریكنه بیعی جائزدر ❁ وفیها بعد ورقتین ان
البطیخة كذلك لكن فیها بعد ورقتین اخریین جواز بیع البناء اوالغرس المشترك
فی الارض المحتكرة ولو للاجنبی فتنبه فلا یجوز بیعه الا باذنه ❁ وبنه فتاوای ابن نجیمك
بعنده مسئلهٔ مشروحه‌دن ایكی ورقدنصكره مسطوردركه تحقیقا مبطخه كه
قاون وقارپوز زرع اولنسان محل دخی بنه بویله‌دركه بلا اذن الشریك
بیعی نافذ دكلدر لكن فتاوای مذكوره‌نك محل مزبوردن ایكی بشقه
ورقه‌سندنصكره ارض محتكره‌ده مغروس ومبنی غراس و بنای مشتركی بیعك
جوازی مرسومدر هرنقدر اجنبی‌یه دخی اولورسه‌ده ابهدی شارح فتنبه امریله ابن نجیمك
كلامینی ما بینده‌كی تناقضه ایما واشارت ایلدی صحیح اولان عدم جوازدر امدی
خلط واختلاط صورتلرنده بیعی انجق شریكك اذنیله جائز اولور ❁ ولو كانت
الدار مشتركة بینهما باع احدهما بیتا معینا اونصیبه من بیت معین فللآخر
ان یبطل البیع ❁ ایكی شخص میانلرنده مشتركه اولان داردن بریسی معین بربیتی
ویا اندن نصیبنی بیع ایتسه آخری ایچون اول بیعی ابطال واردر زیرا بیع
ایتدیكی بیتده نصیبی متحقق دكلدر تقسیمده شریكنك حصه‌سنه اصابت
ایتمك احتماله بناءً ❁ وفی الواقعات داربین رجلین باع احدهما نصیبه لاخر
لم یجز لانه لایخلو اما ان باعه بشرط الترك اوبشرط القلع اوالهدم اما الاول فلا یجوز لانه
شرط منفعة للمشتری سوی البیع فصار كشرط اجارة فی البیع ولایجوز بشرط الهدم
والقلع لان فیه ضررا بالشریك الذی لم یبع ❁ وواقعاتده مرسومدركه ایكی
كسه میانلرنده مشترك بردار اولوب بری بنادن حصه‌سنی برآخر كسه‌یه
بیع ایلسه جائز اولمز امادارك طوپندن نصیبنی بیعك جوازنده برمانع یوقدر
اما فقط بنادن نصیبی بیع صورتنده یابنایی ترك شرطیله بیع ایدر
بو ایسه جائز دكلدر كندوده بیعدن ماعدا مشتری ایچون نفع اولمغله كانه بیعده اجاره‌یی
شرط ایتمش كبی اولدیكه ارض اجاره اولدی بونده ایسه برعقدی عقد اخرده
ادخال اولمغله جائز دكلدر ویاخود بنایی قلع ویاهدم شرطیله ایدر بونده دخی
حصه‌سنی بیع ایتمیان شریكه ضرر اولور بو ایسه ممنوعدر ❁ وفی الفتاوی
شجرة بین قوم باع احدهم نصیبه مشاعا والاشجار قد انتهت اوان القطع
حتی لایضرها القطع جاز الشراء وللمشتری ان یقطع لانه لیس فی القسم ضرر ❁
وكتب فتاواده مسطوردركه برازكه‌لر میانلرنده مشتركه برمقدار اشجار اولوب

انلردن بریسی كندی حصه‌سنی مشاعا بیع ایدوب وحالبوكه اشجار كمالنی بولوب آنك
قطعی زمانی كلوب قطعك اول اشجاره برضرری اولمزسه شرا جائز اولور
ومشتری‌یه بعدالقسمة انی قطع جائزدر قسمتده ضرر اولمغین ❁ وفی النوازل باع
نصیبه من الشجرة بلا ارض بلا اذن شریكه ان بلغت اوان انقطاعها جاز البیع
لانه لایتضرر المشتری بالقسمة وان لم تبلغ فسد لتضرره بها ❁ نوازلده
مرسومدركه بركسه برشجره‌ده اولان حصه‌سنی بلا ارض شریكنك اذنی
اولمقسزین بیع ایلسه امدی اوان انقطاعی كماله رسیده اولمش ایسه بیعی
جائز اولور تقسیمله مشتری متضرر اولمغین واكر قطع زمانه بالغه اولمشسه قسمتده
كندویه ضرر اولمغله بیعی فساده كیدر اشبو مسئله ماالذكر فتاواده‌كی مسئله‌نك
عینیدر ❁ وفیها باع بناء بلا ارضه علی ان یترك المشتری البناء فالبیع فاسد
عمادیه من الفصل الثالث من مسائل الشیوع ❁ بنه نوازلده مرسومدركه
برشخص بربناسنی بلا ارضه مشتری بنایی ترك ایتمك اوزره بیع ایلسه بیع مزبور
فاسددر بودخی واقعاتدن منقول مسئله‌یی تكراردر ❁ (والاختلاط) بلا صنع
من احدهما فلا یجوز بیعه الا باذنه لعدم شیوع الشركة فی كل حبة بخلاف
نحوحمام وطاحون وعبد ودابة حیث یصح بیع حصته اتفاقا كما بسطه المصنف
فی فتاواه ❁ دخی مال صاحبلرینك صنعی اولمقسزین مثلا ایكی كیسه‌نك باغلری
سوكیلوب درونلرنده‌كی دراهمك بربرلرینه مختلط اولمسی مثللو اختلاط صورتنده
احدهمانك اذنی اولمقسزین آخرك بیعی جائز اولمز اشبو خلط واختلاط
صورتلرنده مخلوطله مختلطك جزلرندن هربرنده شركتك شیوعی اولمغین اما حمام
ودكرمان وعبد ودابه مثللو املاك ماالذكر خلط واختلاط اولنسان نسنه‌لرك
خلافنه‌دركه من بولرده حصه‌سنی بلا اذن شریكنك غیری‌یه بیع اتفاقا
صحیح اولور ❁ ثم الظاهر ان البیع لیس بقید بل المراد الاخراج عن الملك
ولو بهبة او وصیة وتمامه فی الرسالة المباركة فی الاشیاء المشتركة وهی نافعة
لمن ابتلی بالافتاء ❁ بوندنصكره مصنف والاجناب علیه رحمة الملك الوهابك
فصح له بیع حصته ولو من غیر شریكه بلا اذن الا فی صورة الخلط والاختلاط
قولنده واقع اولان بیع لفظی قید احترازی دكلدر بلكه مراد همان ملكندن
اخراجدر كرك هبه ویا وصیتله اولسون ویا سائر شی ایله اولسون اشبو
بحثك تمام وتفصیلی الرسالة المباركة فی الاشیاء المشتركة نام كتابنده در ورساله‌ٔ
مشروحه افتا ایله مبتلا اولان ذواته نافعه‌در ❁ وزاد الوانی الشفعة ایضا فراجعه
ودرر محشیسی وانی علیه رحمة الصمدانی خلط واختلاط صورتلرینك
اوزرلرینه شفعه‌یی دخی زیاده ایلدیده دیدیكه لایق اولان شفعه صورتنكده

استئناسنه اشارت ایتمك ایدی زیرا ایکی کمسه بر ارضه بروجه ارث مالك
اولسه‌لر امدی بریسی حصه سنی آخرندن اذنسز اجنبی یه بیع ایده‌مز
لکن بواختلاط صورتندن خارج دکلدر بلکه سبب جبری ایله شرکت قبیلندندر
بس هر بریرلری حصه‌لرنده متصرف اولورلر وکندولری ایچون دیکری حقنده
شفعه‌ده. اولور امدی اکا مراجعت ایله ﴿ واما الانتفاع به بغیبة شریکه
فی بیت وخادم وارض ینتفع بالکل ان کانت الارض ینفعها الزرع والالا بخلاف
بخلاف الدابة ونحوها وتمامه فی الفصل الثالث والثلاثین من الفصولین ﴾
شرکة ملکله مشترك مال ایله شریکنك غیبتی حالنده آخر شریکنه آنکله
انتفاع مشروعمیدر امدی بیت وخادم وارضده بونلرك جمله‌سیله انتفاع ایدر
جائزدر اکر ارضه زرع نفع ویرر سه بوقسه جائز دکلدر اما دابه مثلاو شیلر
مزبورلرك خلافنده‌در وبوبیانك تمامی فصولینك اوتوز اوچنجی فصلنده در
سیدحموی دیرکه رکوبده. تفاوت اولمغله احد شریکین آخرك اذنی اولمدین
دابهٔ مشترکه‌یه رکوب ایتمز مشترکه اولان جاریه برکون برینك عندنده وبرکون
آخرینك عندنده اولورا حدهما آخردن خوف ایتمکله یدعدله وضعنی استدعا ایتسه
اجابت اولنمز فصولینده‌کی مضمون بودرکه برکمسه شریکی غائب ایکن مشترکه اولان
دارده ساکن اولسه شریکنك حصه‌سنك اجرتی لازم کلمز هرنقدر معدة
للاستغلال ایسه ده دار مشترکه سکنا وتوابع سکنا حقنده شریکنك هربری ایچون
علی وجه الکمال مملوکه قیلنور اکر بویله اولمسه هربرلری دخول وقعود ووضع
امتعه‌دن منع اولنمق لازم کلور بوایسه انسانك ملکنك منافعنی ابطال اولمغله
جائز دکلدر بس حاضر اولان کندی ملکنده ساکن اولمغله کویا تأویل
ملکله ساکن اولدیغندن شریکنه دخی اجرت ایجاب ایتمدی برحاضر ایله
غائبك ویابالغله صغیرك منزلنده اجرتله برمقدار کیلی وباوزنی نسنه وضع
اولنوب امدی حاضر وبالغ اجرتدن حصه‌لرنی آلسه‌لر جائز اولور اشبو اجرتی
بلاخصم تقسیمك نفاذی غائبله صبینك نصیبلرینك سلامتی صورتنده در
اماکندولرینه حصه‌لری واصل اولمیوب هلاك اولسه جمله‌سنك اوزرلرینه
هلاك اولور وقتاکه جاریهٔ مشترکه‌ده مهایاتك ذکری سبقت ایتدیسه بحثنك
ذکرینه فرصتیاب اولندیده ابوالسعودك سراجدن نقلا بیان ببور دیغی
مهایات مبحثنی بیانه علی وجه التلخیص والاختصار آغاز وشروع اولندی
بس مهایاتك کندوسی منافع مشترکه‌ده استحسانا تجویز اولندی وقسمت کبی
بونده دخی قاضی جبری اجرا اولنور شوقدر وارکه قسمت استکمال منفعتده
مهایاتدن اقوادر زیرا تقسیمده منافعی زمان واحدده جمع وتحصیل واردر

(اماتها)

اماتهایئده منافعك حصولی علی وجه التعاقبدر واشبو مهایاة اجاره وعاریه
مثللو موتله باطل اولمز آنلر موتله باطل اولورلر وبونده احد شریکین کندوینی
نقض ایدوب تقسیم التماس ایتسه‌لر جائزدر عند الحنفیه برعقد لازمی
فسخ ایدوب عقد آخر طلبی یوقدر الامهایاتده واردر زیرا بونده احدهما قسمت
مطالبه ایتدکده قاضی مال مشترکی میانه‌لرنده تقسیم ایدوب مهایاتی فسخ ایدر
واشبو مهایات اوچ قسمدر بری ایکی شریك میانلرنده‌کی دار کبی تقسیمه
شایان ومستعملك اختلافیله مختلف اولمیان نسنه‌ده مهایاتدر امدی مهایاتك
بونوعی صحیحدر قنچانکه دار واحدده مشترك اولان ایکی کمسه آنك بعض
محللرنده مساکنه اوزره مهایات ایتسه‌لر مدت ذکر ایتسونلر ویا ایتمسونلر اولور
قسمت قبیلندن اولمغله توقیت ایجاب ایتمز وهر بریرلری کندی حصه‌لرنده
استغلال طریقی اوزره عوض اخذیله انتفاع ایتسه‌لر جائز ومشروعدر
کرك آنی عقد مهایاتده شرط ایتسونلر وکرك ایتمسونلر وبری علوی ودیکری
سفلی اخذ اوزره مهایات ایتسه‌لر جائزدر هیئت مشروحه اوزره اصل دارده
مقاسمه جائزه اولدیغی کبی بیت صغیرده بربیسی انتفاع ایتمك اوزره مهایات
ایتسه‌لر جائزدر بواعاره قبیلندن اولورده هر بریرلری اول مدتده شریکنه کندی
حصه‌سنده انتفاعی مباح قلمش اولور ایکنجیسی ایکی عبدك بری برسیده
وبری دیکر سیدهٔ خدمت ایتمك اوزره مستعملك اختلافیله مختلف اولیوب
اصل مالك تقسیمه استحقاق وقابلیتی اولیان عبدلر کبی شیئك منافعنده مهایاتدر
بوده جائزدر اوچنجیسی دابتین کبی منافع مختلفه‌ده مهایاتدر امدی ایکی کمسه
ایکی دابه‌نك رکوبنده مهایات ایتسه‌لر ویاخود بری برینه وآخری دیکرینه
رکوبه مهایات ایتسه‌لر بونده منفعة دواب مختلفه اولمغله مهایاتك بونوعی
صحیح اولمدی راکبك حذاقتیله رکوب مختلف اولور اما عبدك خدمتی کندی
اختیاریله اولمغله انده تفاوت اولمز انجق تحملی مقدارنجه خدمت ایدر
عبدك نفقه‌سنده صاحبلری مهایات ایتسه‌لر صحیحه اولور طعامده تفاوت
قلیل اولمغله اکا اعتبار اولنمز اما کسوه‌ده تفاوت چوق اولمغله انده مسامحه
اولنمزده آنده مهایات جائزه اولمز ایکی شریك برباغ ویاباغچه‌نك بر طرفنك میوه‌سنی
اخذ اوزره ویا برمقدار قیونك برمقداریله بری وبرمقداریله برآخری انتفاع
اوزره مهایات ایتسه‌لر اشبو نوع مهایات صحیحه اولمز مهایات منافعده
خاص اولوب اعیانده اولمغین اعیانك تقسیمی ممکن منافعکی موجود اولمدیغندن
متعذر اولمغله وغنمك اولاد والبانندن حاصل اولانده تفاوت اولور بس اعیانده
علی وجه التعدیل تقسیم اولنور ﴿ (وشرکة عقد) ای واقعة بسبب العقد قابلة

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

للوكالة (وركنها) اى ماهيتها (الايجاب والقبول) ولو معنى كما لو
دفع له الفا وقال اخرج مثلها واشتر والربح بيننا ✤ شركتك بر نوعيده
شركة عقددركه عقد سببيله وقوعبولوب وكالته قابله اولاندر شركتك عقده
اضافتى سببه اضافت قيلندر اضامك اقواسى بودر كال بيانيه در ديو بيان
ابلدى شارحك قابله للوكالة قولندن مصنفك ذكراتى وشرطها كون المعقود عليه
قابلا للوكالة قولى مغنيدر واشبو شركت عقدلك ركنيكه ماهيت وحقيقتى ايجاب وقبولدر
برينك سنى شونوع تجارتده شريك ايتدم ديوب انكده قبول ايتدم ديمسيدر مزبور ايجاب
وقبول هرنقدر مالادخى اولورسه ده نتكم عاقد بركمسه يه بيك غروش ويروب بوقدرده سن
وضع ايتده تجارت ايله ربح ميانه مزده اولسون ديوب اولدخى قبول وفعل مزبورى
ايشلدكده اولديغى كبى ✤ (وشرطها) اى شركة العقد (كون المعقود عليه قابلا
للوكالة) فلا تصح فى مباح كاحتطاب (وعدم ما يقطعها كشرط دراهم
مسماة من الربح لاحدهما) لانه قد لا يربح غير المسمى وحكمها الشركة فى الربح ✤
شركت عقدك شرطى معقود عليهك وكالته قابل اولوب وربحدن مقدار معين
دراهمى شريكلك برينه شرط كبى شركتى قطع ايدر شيئك عدميدر زيرا
بعض اولوركه مسمادن ماعدا برشيئ ربح ايتمز اولده مشروط لهك اولور
حالبوكه شركت عقدك حكمى ربحده عاقدينك مشاركتلريدر ومعقود عليهك
وكالته قابليتى شرطى هربرلرينك كسب وتحصيل ايتدكلرى ربحك
ميانلرنده مشترك اولمسى ايچوندركويا كندى نفسنه اصالة وشريكنه وكالة ربح
ايتمش اولورلر وبو مباح اولوب وكالت قبول ايتميان احتطاب واحتشاش امثالى
شيلرده ممكن اولمز مباحانده توكيل اولنمغين مكسوب خاصة كاسبك اولور شريكى
مداخله ايده مز ✤ (تنبيه) ✤ اشبو شركت عقد ايله معامله ايدن كمسه لره
اكا اشهاد وكندوده رأس مالرينك مقدارنى مبين واناك يدلرنده بولنوب
كندو ايله ايكيسى بردن بيع وشرا ايدوب وكندى رأيلريله نقدا ونسيئة اخذ
واعطا ايتدكلرينى حاوى سند كتب واملاسى مندوبدركه كرچه مطلق عقد شركت
ايله شريكلرك هربرى معاملهٔ مشروحه يه هرنقدر قادر اولورلر ايسه ده لكن
بعض علما نزدنده مضامين مشروحه ايله تصريح لازم اولمغله احتياطا كتب
وثيقه يه ايما اولندى وانده ربح ميانلرنده رأس ماله كوره اولديغنه ده اشارة اولنه
✤ (وهى) اربعة مفاوضة وعنان وتقبل ووجوه وكل من الاخيرين يكون
مفاوضة وعنانا كما سيجئ (اما مفاوضة) من التفويض بمعنى المساواة فى كل شئ
(ان تضمنت وكالة وكفالة) لصحة الوكالة بالمجهول ضمنا لا قصدا (وتساويا
مالا) تصح به الشركة وكذا ربحا كما حققه الوانى (وتصرفا ودينا) ✤ اشبو

شركة عقد اكر وكالت وكفالتى متضمنه اولوب وكندى ايله شركت صحيحه
اولور مالكه رأس مال وربح جهتندن وتصرف ودين ملت يوندن شريكلر
مساوى اولورلرسه بونوع شركت مفاوضه در هرشيده مساوات معناسنه
اولان تفويضدن مشتقدر مزيدك مزيدن اشتقاقى قبيلندندر هرنقدر خلاف
مشهور ايسه ده مصنف مرحومك بياننه نظرا شركت عقد درت قسمدر
مفاوضه وعنان وتقبلكه برصنعتده ايكى كمسه نك شريك اولوب معا ايشلملريدر
ووجوهكه وجاهت اعتبارلريله برقاچ كمسه لر غيرملرندن نسيئة ويره سيه مال
اخذ ايدوب آنكله كار وكسب ايدوب فيضنده شريك اوللريدر وقريبا كلوركه
شركة تقبله شركت وجوهك هربرلرى مفاوضه ده اولورلر وعنانده صاحب بحرك
شركت يا شركت بالمال ويا شركت بالاعمال ويا شركت وجوه اولور وبونلرك
هربرلرى يا مفاوضه ويا عنان اولور قولنه نظرا اقسام آتى اولور شيخنيكه
امام طحاوى ايله امام كرخى نك بيانلريده بومنوال اوزره در مصنفك بيانى ايكى
صكره كيلرك مفاوضه وعنان اولملرينى موهمدر وشركت مفاوضه نك تقديمى
{ فاوضوا فانه اعظم للبركة } حديث بركت شعارينه بناء بركتينك اعظميتنه مبنيدر
قاموس صاحبى مفاوضه يى الاشتراك فى كل شئ والمساواة قوليله بيان ايتمش ايسه ده
مفاوضهٔ اصطلاحيه ده بولازم دكلدر زيرا احد شريكينك آخر اوزرينه عقار
وعروضله زياده سى ضرر ويرمز تعريفده ان تضمنت وكالة قيدينى ذكرده
برفائده يوقدر زيرا هربر عقد شركتده وكالت بولنمغله آنكله سائر انواع
شركتدن امتياز اولمز واكر سؤال اولنورسه كه كفالتك صحتى انجق مكفول
لهك مجلسنده كفالتى قبولنه توقف ايدر بونده ايسه مجهولدر نيجه جائز اولور
جواب ممكنكه قبول مشروحك شرطيتى تكفيلده مقصوده در اما بومحلده
اولديغى مثللو بالتبع شئ آخر ضمننده اولورسه انده شرط اولمز وكالة مجهوله ده
بنه بويله عن قصد اولورسه مثلا مجهول الجنس برثوب اشتراسنه توكيل كبى
محلده جائز اولمز اما تبعيتله غيرى شئ ضمننده اولورسه بونده اولديغى كبى
جهالت ضرر ويرمز نتكم مضاربه عقدينك ضمننده شئ مجهول شراسنه
توكيل اولمغله جهالتله مضاربه صحيحه اولور وجهالتك افسادى نزاعه مفضى
اولديغنه كوره در بومحلده اويله دكلدر محقق وانى عليه رحمة الصمدانى ديركه
شركة مفاوضه شركتك كندويه تعلق ايتديكى شيلرك جميعسنده مساواتدن
عبارتدر بو ايسه ربحده مساواتى مقتضيدر بنا برين فقها ربحده مساواته
تعرض ايتديلر وشيخ ابو الحسن الكرخى رحمه الله تعالى ورضى عنه مختصرنده
بيوروركه اشبو شركة مفاوضه نك صحتنك شرطى شركتك تجارت انواعنك

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

جمله سنده اولوب بریسی بر تجارتی خاصة کندوسی ایدوب دیکری آنی ایتملی اولمقدرو تجارت ایتدکلری شیده برینه لازم اولوب واوزرینه ترتب ایدن حقوق آخرینه ده ترتب ایدوب ولازم اولوب وهر برینك له سنه اولان خصوصلرده دیکری وکیل وعلیهنه اولانده کفیل ورأس مالده وربحده مساوی اولمقدر ویدلرنده ویاموده علری یدنده رأس ماللرندن ماعدا کندوده شرکت جائزه اولور دراهم ودنانیر امثالی برشیٔ کندولرینه خاص اوله رق بولنمملی اکر شرکتدن اقدم ویاصکره بولنور سه شرکهٔ مفاوضه فساده کیدر عنان اولور * انتهی کلام الکرخی ﴿ لا یخفی ان التساوی فی التصرف یستلزم التساوی فی الدین واجازها ابو یوسف مع اختلاف الملة مع الکراهة ﴾ ارباب درایته بوشیده دکلدر که تصرفده تساوی دینده ده تساوی یی مستلزم اولور زیرا دینده اختلاف تصرفده اختلافه مؤدی اولور کورمزمسنکه کافرك اشترا ایتدیکی خمرو خنزیری مسلم بیع ایده مز حالبوکه مفاوضه نك شرطی احدهما اخرك اشترا ایتدیکی شیئك جمیعینی بیعه قادر اولمقدر بیع وشراده بربرلرینه وکیل اولملرینه مبنی ومسلم خمر وخنزیری شرا ده ایده مز امام ابی یوسف علیه الرحمه ملتلری مختلفه اولان ایکی کسه میانلرنده شرکهٔ مفاوضه یی مع الکراهه جائز کوردی کافرك عقودك جائز ناجائزنی فرق ایده مدیکندن کراهت اولدی ﴿ (فلاتصح) مفاوضة وان صحت عنانا (بین حر وعبد) ولو مکاتبا اومأذونا (وصبی وبالغ ومسلم وکافر) لعدم المساواة افاد انها لا تصح بین صبیین لعدم اهلیتهما للکفالهٔ ولامأذونین لنفا وتهما قیمة ﴾ امدی حر ایله عبد صبی ایله بالغ کافر ایله مسلم میانلرنده علی طریق المفاوضة شرکت صحیحه اولمز هرنقدر عنان وجهی اوزره اولورسه ده مابینلرنده مساوات اولمغین زیرا حر ایله بالغ بنفسه تصرفه مالکلردر عبد ایله صبی انجق مولانك وولینك اذنلریله مالکلردر و بونلر تکفله ده قادر اوله مزلر تبرع قبیلندن اولمغله کفالتسه مفاوضه نك شرطندندر مصنف علیه الرحمه نك مفاوضه کفالتی متضمندر قولی مفاوضه نك ایکی صبی میانلرنده عدم صحتنی افاده ایدر کفالته اهلیتلری اولمغین ولیلری هرنقدر اذن ویرر ایسه ده ومزبور عبد هرنقدر مکاتب ویامأذون اولور سه ده ینه مفاوضه شرکتی اولمز ومأذونین اولان ایکی عبد میانلرنده مفاوضه نك عدم مشروعیتنی افاده ایدر قیمتلرنده تفاوت اولمغله کفالتده تساوی بولنمغله ﴿ (وکل موضع لم تصح المفاوضة لفقد شرطها ولایشترط ذلك فی العنان کان عنانا) کامر (لاستجماع شرائطه) کما سیتضح ﴾ هر بر موضعده که شرکهٔ مفاوضه نك شرطی بولنمغله صحیحه اولمدی شرکت عنان اولور شرائطی بولنمغله تتکم قریبا مرور

ایتدیکه فلاتصح مفاضة وان صحت عنانا بین حر وعبد الخ دینلدی اکر اول شرط مفقود عنانده شرط دکلسه واکرانده دخی شرط اولورسه ربحدن دراهم معلومه نك احد شریکینه شرط اولمسی کبی امدی شرطك عدمیله عنانده اولمزده شرکت فاسده اولور تتکم شرکهٔ عنانك شرائطنك بیانی مصنفك ذکری آتی فتصح من اهل التوکیل وان لم یکن اهلا للکفالة قولنده متضح اولور ﴿ (وتصح) المفاوضة (بین حنفی وشافعی) وان تفاوتا تصرفا فی متروك التسمیهٔ لتساویهما ملهٔ وولایهٔ الالزام بالحجهٔ ثابتهٔ ﴾ شرکهٔ مفاوضه حنفی ایله شافعی میانلرنده صحیحه اولور هرنقدر متروك التسمیه ده تصرفلری متفاوت ایسه که شافعیه کوره شریکینك انی شرالری جائز وحنفیه کوره جائز دکلسه ده لکن ملهٔ واعتقادا مساویلردر وشافعیه حنفیه طرفندن حجتله که مال متقوم دکلدر دیو دلیل سردیله الزام ولایتی ثابتدر ﴿ (ولاتصح الابلفظ المفاوضة) وان لم یعرفا معناها سراج (اوبیان) جمیع (مقتضیاتها) ان لم یذکر لفظها اذ العبرة للمعنی لا للمبنی ﴾ واشبو شرکهٔ مفاوضه انجق مفاوضه لفظیله صحیحه اولور امر شرکتده تمام مساواته علم اولمغله لفظ معنی مقامنده قائم اولور هرنقدر عاقدین معناسنی بیلمزلر ایسه ده صریح اولمغله نیته محتاج اولمز ویاخود مفاوضه یی ذکر ایتمزسه اعتبار معنایه اولوب مبنایه اولمغله مفاوضه نك اقتضا ایتدیکی شیلرك جمیعینی بیان برله مثلا ایکی حر وبالغ ومسلم ویاذمیلر اولان کسه لرك برینك دیکرینه سنی تجارتده ونقدا ونسیئهٔ معامله ده علی وجه التفویض العام مالك اولدقلریمز نقدو جمیع شرکتده شایان اولان شیلرده شریك قیلدم وبیع وشرالریمزده لازم کلان هر بر نسنه ده بریمز آخره ضامن اولورز دیمکله صحیحه اولور ﴿ واذا صحت (فما اشتراه احدهما یقع مشترکا الا طعام اهله وکسوتهم) استحسانا لان المعلوم بدلالة الحال کالمشروط بالمقال واراد بالمستثنی ماکان من حوائجه ولو جاریة للوطیٔ باذن شریکه کما یأتی ﴾ امدی شرکهٔ مفاوضه علی وجه الصحهٔ وقوعبولدقده شریکلرك برینك اشترا ایتدیکی نسنه میانلرنده مشترك اوله رق واقع اولور الا اهل وعیالنك طعام وکسوه لری ایچون اشترا ایتدیکی شیلر استحسانا مشترك اولمز دلالهٔ حال ایله معلوم مشروط بالمقال کبی اولمغله زیرا شریکلرك هر برلری حین مشارکه لرنده صاحبلرینك حاجتلرینه عالملردر وکندولرینك واهل وعیاللرینك نفقه لرینی دیکرلرینك اوزرلرینه قلمزلر امدی بو تصرفلر عقد مفاوضه دن دلالهٔ ویاعادتا مستثنا اولمغله منطوق کبی اولدی ومستثنادن مراد سکنا ورکوب ایچون استیجار وادام کبی خاصهٔ محتاج اولدقلری

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

شيلردر هرنقدر وطئ وياخدمت ايچون اولان جاريه‌ده اولورسه شريكنك اذنيله اولور تشكم فصلده كلور شريكنك اذنيله اولمزسه جاريه مشتركه اولور ﴿ (وللبائع مطالبة ايهما شاء بثمنهما) اى الطعام والكسوة (ويرجع الاخر) بما ادى (على المشترى بقدر حصته) ان ادى من مال الشركة ﴾ دخى بايع ايچون طعامله كسوه‌نك ثمنى اصالةً مشتريله كفالةً آخرك قنغيسندن ديلرسه مطالبه ايتمك وارد ر واكر مشترى ثمنى مال شركتدن ادا ايدرسه حصه‌سنجه آخر كنديه رجوع ايدر ﴿ (وكل دين لزم احدهما بتجارة) واستقراض (وغصب) واستهلاك (وكفالة بمال بامره لزم الاخر ولو) لزومه (باقراره) الا اذا اقر لمن لاتقبل شهادته له ولومعتدته فيلزمه خاصةً كمهر وخلع وجناية وكل مالاتصح الشركة فيه ﴾ هر دينكه مفاوضينك برينه تجارت واستقراض وغصب واستهلاك وامريله ماله كفالتله لازم اولور ديكرينه‌ده لازم اولور هرنقدر دينك لزومى اقراريله اولورسه الا اصول وفروعى وهرنقدر معتده‌سى اولورسه‌ده زوجه‌سى مثللو كنديه شهادتى مقبوله اولميان كمسه‌لره اقرار ايدرسه احدهمايه لازم اولان آخره لازم اولمزامدى مهر وبدل خلع وارش جنايت وكندوده شركت صحيحه اولميان هر برشئ كبى نسنه خاصةً زوجه ومباشره لازم كلور شريكنه برشئ لازم اولمز وتبيين نام كتابده مرسومدركه احد مفاوضينك ويرديكى جنايت ارشى ومهر وبدل خلع ودم عمددن بدل صلح وزوجات واقارب نفقه‌لرى ديكرينه ايجاب ايتمز بونلرده‌كى ديون كندوده اشتراك صحيح اولميان شيلر ايچون اولمغله انجق مباشره ايجاب ايتدى ☼ انتهى ﴿ (و) فائدة اللزوم انه (اذا ادعى على احدهما فله تحليف الاخر) ولوادعى على الغائب له تحليف الحاضر على علمه ثم اذا قدم له تحليفه البتة ولوالجيه ﴾ واحدهمايه لزومدن آخره لزومك فائده وثمره‌سى صاحب حق دينى شريكلردن برينك اوزرينه دعوى ايلسه كنديه ديكرينه علمنه يمين ويرمك مشروعدر برينه دعوى ايكيسى اوزره دعوى اولمغله واكر داين غائب اوزره دعوى ايدرسه حاضره معلومى اولمديغنه كنديه تحليف واردر غيرك فعلنه اولمغله صكره غائب قدوم ايتدكده كنديه فعل نفسى اولمغله باتا يمين ويرر البتة كلمه‌سى مفعول مطلق محذوفك صفتيدر موصوفى مقامنه قائمدر يحلفه التحليف البتة سبكنده‌در ☼ كذا بينه الفاضل المحشى الحلبى ﴿ (وبطلت ان وهب لاحدهما او ورث ماتصح فيه الشركة) مما يجئ ووصل ليده ولو بصدقة او ايصاء لفوات المساواة بقاء وهى شرط كالابتداء ﴾ مفاوضينك برينه ذكرى آتى كندوده شركت صحيحه اولان نقدينده برنسنه

(هبه)

هبه اولنوب ويا ميراث اصابت ايدوب ويدينه واصل اولسه هرنقدر صدقه ويا ايصا ايله اولورسه‌ده شركت باطله اولور بقاى مساوات فوت اولمغله حالبوكه مساوات ابتداده شرط اولديغى كبى بقاده دخى شرطدر مصنف والاجناب عبارهٔ مشروحه‌سى بدلنه وبطلت ان ملك احدهما الخ ديسه اخصروا فود اولديغندن بشقه شارحك ذكر ايتديكى صدقه ووصيته‌ده شامل اولور ايدى ☼ كذا افاده ابو السعود ☼ فاضل زيلعينك ظاهر كلامندن فهم اولنان نقدينندن اولان ميراثده شركتك بطلاننده قبض شرط دكلدر قبضك شرطيتى ميراث مزبور دين اولديغنه نظرادر ﴿ (لا) تبطل بقبض (مالاتصح فيه الشركة) (كعرض وعقار و) اذا بطلت بما ذكر (صارت عنانا) اى تنقلب اليها ﴾ شركة مفاوضه كندوده شركت صحيحه اولميان عرض وعقار مثللو شيئك قبضيله باطله اولمز واكر احد شريكينك مار الذكر كندوده شركت صحيحه اولان نقدينه مالك اولمسيله شركة مفاوضه باطله اولورسه شركت عنانه منقلبه اولور آنده مساوات شرط اولمغين وديونك قبضيله‌ده باطله اولور ﴿ (ولاتصح مفاوضة وعنان) ذكر فيهما المال والا فهما تقبل ووجوه (بغير النقدين والفلوس النافقة والتبر والنقرة) اى ذهب وفضة لم يضربا (ان جرى) مجرى النقود (التعامل بهما) والا فكعروض ﴾ كندوده مال ذكر اولنان مفاوضه وعنان شركتى نقدينكه دراهم ودنانيردر واجلو فلوس والتون وكمشدن ضرب اولنميوب نقود مجراسنه جارى كندولرده تعامل ناس جارى اولان شيلرن صحيح اولمز شركتده راس مال ذكر اولنمزسه شركت تقبل ووجوه اولور وكندولرده معاملهٔ ناس جاريه اولميان التون وكمش سكه‌لرى عروض منزله‌سنده‌در ﴿ (وصحت بعرض) هوالمتاع غيرالنقدين ويحرك قاموس (ان باع كل منهما نصف عرضه بنصف عرض الآخر ثم عقداها) مفاوضة او عنانا وهذه حيله لصحتها بالعروض وهذا ان تساويا قيمة وان تفاوتا باع صاحب الاقل بقدر ماتثبت به الشركة ابن كمال فقوله بنصف عرض الاخر اتفاقى ﴾ شركة مفاوضه عرضله كه نقدينك غيرى متاعله‌ده صحيحه اولور اكر مفاوضينك هر برى عرضنك نصفنى اخرك عرضنك نصفى مقابلى بيع ايدوب صكره مفاوضة وياعنانا عقد شركت ايدرلرسه اشبو صورة مشروحه عروضله شركة مفاوضه‌نك صحتنك حيله‌سيدر لكن اشبو نصفى نصف مقابلى بيع هر برلرينك قيمتى مساوى اولورسه اولور واكر متفاوت اولورسه اقل صاحبى كندى ايله شركت ثابته اولور مقدارى بيع ايدر تشكم برينك عرضنك قيمتى درتيوز وبرينككه يوز اولسه صاحب اقل كندى عرضنك درت خمسنى اخرك عرضنك برخمسى مقابلى

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

BELEDİYE KÜTÜPHANESİ No.

بیع ایدرده مال بیتلرنده اخصا ساعلی وجه العنان مشترك اولور مفاوضه
اولمز واکر برینککی اون ودیکر بنککی یکرمی اولورسه صاحب اقل عرضنك
نصفنی اخرك کینك ربعی مقابلی بیع ایدر اخرك عرضنك زیاده اولمسی
شرکتلرنی فساده وبرمز عرضه مالکیت شرکتی ابطال ایتمسکین امدی
مصنفك بنصف عرض الاخرقولی اتفاقی اولور احترازی اولمز احترازیده اولسه
اولورکه مفاوضه ایله عنانه شامل اوله مفاوضه‌ده مساوات شرط اولوب
عنانده اولمغین ﴿ (ولا تصح بمال غائب اودین مفاوضة كانت اوعنانا)
لتعذر المضی علی موجب الشركة ﴾ مفاوضه وياعنانا شرکت غائب اولان
مال ایله ویادینله صحیحه اولمز مالینك ایکیسی ویابری موجود اولمغین شرکتك
اقتضا ایتدیکی ربحك میانه‌لرنده اولمق اوزره مضیی متعذر اولمغله لکن شلبی
حاشیه‌سنده امام اتقانی‌دن نقلا مرسومدرکه شرکتك عقدی وقتنده مالك
وجودی شرطدکلدر حین شراده شرطدر پس برکسه برآخرکسه‌یه کندی مالندن بیك درهم
ویروب وکندویه بیك درهمده سن کندی مالکدن وضع ایدوب بیع وشرا ایله ربح
میانه‌مزده اولسون دیوب اول دخی ایشلسه شرکت صحیحه اولور مقصود اولان
بیع وشرا وقتنده شرکت بولندیغنه بناءً بومضمون شرکتك اول امرده صحتیله
تصریح ایدر ابوالسعود ابتداسنده فاسده در صکره بیکك وضعیله صحته منقلبه اولوردیدی
وهندیه‌نك عنانك سکزنجی بابنده شرکتك جوازینك شرطی رأس مالك
مجلسده حاضر عین و یامجلسدن غائب ومشار الیه اولمسیدر دیو مصرحدر
انتهی ﴿ (واماعنان) بالکسر وتفتح (ان تضمنت وكالة فقط) بیان لشرطها
(فتصح من اهل التوكيل) كصبی ومعتوه يعقل البيع (وان لم يكن اهلا للكفالة)
لكونها لاتقتضی الكفالة بل الوكالة ﴾ صاحب نهرك بیاننه نظرا عنان عینك
کسریله کتاب وزننده‌در قاموسنکی کبی عندالبعض عینك فتحیله سحاب
معناسنه اولان عنان سمادن مأخوذدر کانه صحت وشهرتنه بنا اصحاب
کبی عالی اولدی دیمك اولور بنا برین شرکتك اشبو نوعنك صحته فقها
اجماع واتفاق ایتدیلر وبعضیلر عنان فرسدن مأخوذدر دیدیلر کویا شریکینك
هر بورلری کندی مالرینك بعضیسنده عنان تصرفلری رفیقلرینه وبعضیسنده
کندی نفسلرینه قادیلردیمك یعنی شرکت یاشرکت عنان اولور اکر عقد
شرکت مجرد وکالتی متضمنه اولوب کفالت اوزره منعقده اولمزسه اشبو مضمون
شرکت عنانك شرطنی بیاندر امدی شرکت عنان توکیله اهل اولان صبی
مأذون ومعتوه یعقل وارو عورت وبالغ وصبی وحر وعبد مأذون ومسلم وکافر
ومکاتب امثالی کسه‌لرك جمله‌سندن صحیحه اولور هرنقدر ارباب کفالتدن

اولمزلر ایسه‌ده کندوسی کفالتی ایجاب ایتیوب بلکه وکالت اقتضا ایتمکله
بل الوكالة قولنك ذکری مابعدنده‌کی ولذاقولنك ربطی ایچوندر بوقسه
کندویه احتیاج یوقدر ﴿ (و) لذا (تصح) عاما وخاصا ومطلقا وموقتا و
(مع التفاضل فی المال دون الربح وعكسه وببعض المال دون بعض وبخلاف
الجنس كدنانير) من احدهما (ودراهم) من الاخر (و) بخلاف (الوصف
كبيض وسود وان تفاوتت قيمتهما) ﴾ پس شرکة عنان وکالتی اقتضا ایتمکله جمیع
انواع تجارته عام وبعضیسنه خاص اوله‌رق ومطلقا یاوقتله توقیت اولنمقسزین
وموقتا ورأس مالده تفاضلکه برینککی زیاده وربحده زیاده سز برابر وبونك
عکسیکه مالده تفاضل اولمیوب ربحده اوله‌رق وهر بردلرینك مالرینك بعضیله
اولوب وبعض اخریله اولمقسزین وخلاف جنسله که برینککی دراهم واخرککی دنانیر
وخلاف وصفله‌کی برینککی بیاض ودیکرککی سیاه وهرنقدر قیمتلری مساوی
اولمزسه‌ده اشبو صورتلرك جمیعسنده صحیحه اولور وخلاف جنسلك قیمتلری
برابر اولورسه‌ده انده مفاوضه‌ده اولور ثمنیت جهتندن متحد اولملریله معلوم اولسونکه ایکی
شریك برابر ایشلمکی شرط ایدوب ورأس مالری مساوی وربحلری متفاوت اولسه
امدی منوال مشروح اوزره اولان عقدلری ائمهٔ ثلاثه مز نزدلرنده جائز
ومشروع اولور امام زفر ایچوندر اختلاف وربحی شرطلری اوزره میانلرنده
تقسیم اولنور هرنقدر عمل فقط برندن اولورسه‌ده واکر عملی مجرد برینه شرط
ایدوب وربحی میانلرنده رأس مالرینه کوره شرط ایتسه‌لر اشبو عقدده جائز
اولور وعمل ایتیان شریکك مالی عاملك عندنده بضاعه اولورده ربحیده کندونك
وهلاك اولورسه ضرریده کندویه خاص اولور واکر عامله رأس مالندن زیاده ربح
شرط ایدرلرسه شرطلری اوزره جائز اولور وعاملك عندنده دافعك مالی مضاربه
اولور ربحی مال صاحبنه رأس مالندن زیاده شرط ایتسه‌لر شرط صحیح اولمز
ودافعك مالی عاملك عندنده بضاعه اولور هر بردلرینه کندی مالرینك ربحی
حلال اولور وهلاك اولان رأس مالرینه کوره توزیع اولنور ﴾ کذا افاده صاحب
العنایه ﴾ اقسام شرکتدن بیان اولنمیان برقسم باقی قالدیکه ربحك کلیسنی فقط
شریکلرك برینه شرط ایتمك امدی بوجائزدکلدر پس بونده ربح
فقط عامله شرط اولور قرض اولمش اولور رب الماله شرط اولورسه بضاعه
اولور ﴾ حموی عن النهر ﴾ امدی ربحده تفاضل شرطی شرکهٔ صحیحه‌یه خاصدر
اما فاسده‌ده ربح رأس ماله تابع اولور ﴿ (والربح علی ماشرطا و) مع (عدم الخلط)
لاستناد الشركة فی الربح الی العقد لاالمال فلم تشترط مساواة واتحاد وخلط ﴾
شریکین میانلرنده ربح شرطلری وجهی اوزره اولور لکن مصنفك اشبو

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

والربح على ماشرطا قولندن مارالذكر ومع التفاضل فى المال دون الربح وعكسه
قولى مغنى اولور واشبو شركة عنان مال شركتى بر برلرينه خلط ايتمكسزين ده اولور
زيرا شركت عقده مستنددر اولوب ماله مستند اولمغين بس رأس مالده مساوات
واتحاد كه جنس واحددن اولمق وخلط شرط اولمدى امدى شارحك فلم تشترط آخ
قولى مصنفك ومع التفاضل فى المال الى اخره وبخلاف الجنس آخ وعدم الخلط
قوللرى اوزرينه تفريع اولور ﴿ (ويطالب المشترى بالثمن فقط) لعدم تضمن الكفالة
(ويرجع على شريكه بحصته منه ان ادى من مال نفسه) اى مع بقاء مال الشركة
والا فالشراء له خاصة لئلا يصير مستدينا على مال الشركة بلا اذن بحر ﴾
وشريكندن فقط مال اشترا ايدن شريك ثمنيله كندوسى مطالبه اولنور عنانده
كفالت اولمغين ومال شركتدن نقد موجود ايكن مشترى اولان شريك كندى
مالندن ثمن مبيعى ادا ايتمش اولورسه شريكنه حصه سيله رجوع ايدر كندى
طرفندن وكيل اولمغله واكر مال شركتدن نقد بولنمزسه شراسى فقط شريك
مشترى ايچون اولور شريكنك اذنى اولمدين مال شركت اوزره استدانه ايديجى
اولمسون ايچون ﴿ (وتبطل) الشركة (بهلاك المالين او احدهما قبل الشراء)
والهلاك على مالكه قبل الخلط وعليهما بعده ﴾ شريكلرك ايكيسنك وياخود فقط
برينك مالرى كندولريله برمتاع اشترا اولنمدين هلاك اولسه امدى شركت باطله
اولور ومال مشترك بربرينه خلطدن مقدم هلاك اولان مال فقط مالكى اوزرينه
تلف اولمش اولور بعد الخلط اولورسه ايكيسنك اوزرلرينه اولور ﴿ (وان اشترى
احدهما بماله وهلك) بعده (مال الاخر) قبل ان يشترى به شيئا (فالمشترى)
بالفتح (بينهما) شركة عقد على ماشرطا (ورجع على شريكه بحصته منه)
اى من الثمن لقيام الشركة وقت الشراء ﴾ شركت عنان شريكلرينك برى
كندى رأس ماليله برنسنه اشترا ايتدكدنصكره شريك اخرك رأس ماليله برشئ
اشترا اولنمزدن مقدم هلاك اولسه اشترا اولنان نسنه ميانلرنده مشترك اولور
وشرطلرى اوزره شركت عقد اولور وقت شراده شركت عقدقائم اولمغله صكره
اخرك مالنك هلاكيله حكم متغير اولمز وشريكنه ثمندن حصه سيله رجوع ايدر انك
حقنده وكيل اولمغله شارحك لقيام الشركة وقت الشراء قولى ظاهر اولان فالمشترى
بينهما تعليلدر امدى اولى اولان انك عقبنده ذكر اولنمق ايدى ﴿ (وان هلك
مال احدهما (ثم اشترى الاخر بماله فان صرحا بالوكالة فى عقد الشركة)
بان قال على ان ما اشتراه كل منهما بماله هذا يكون مشتركا نهر وصدر الشريعة
(فالمشترى مشترك بينهما على ماشرطا) فى اصل المال لا الربح لصيرورتها
(شركة ملك لبقاء الوكالة) المصرح بها ويرجع بحصة ثمنه ﴾ مصنف

والاجناب مارالذكر او احدهما قبل الشراء قولنده كى اطلاقى تفصيل وبيان ايدركه
شريكلرينك برينك مالى هلاك اولوب صكره اخرى كندى ماليله برنسنه اشترا
ايتدكده عقد شركتده وكالتله تصريح ايدوب هر برلرى اشبو ماللريمزايله اشترا
ايتديكمز نسنه ميانه مزده مشترك اولسون ديديلرسه امدى اصل مالده شرط ايتدكلرى
اوزره مال مشترا بينلرنده مشترك اولور تصريح اولنان وكالتك بقاسنه بناء
شركت هرنقدر باطله اولديسه ده شركت ملك اولمغله ربح شرطلرى اوزره
مشترك اولمز وثمنك حصه سيله رجوع ايدر وكيل اولوب وكندى مالندن ثمنى
ادا ايتمكله حسابنجه كندويه تأديه سى لازمه اولمغله ﴿ (والا) اى وان ذكرا مجرد الشركة
ولم يتصادقا على الوكالة فيها ابن كمال (فهو لمن اشتراه خاصة) لان الشركة
لما بطلت بطل ما فى ضمنها من الوكالة ﴾ واكر وكالتله تصريح اولنميوب
فقط شركتى ذكر ايدوب عقد شركتده وكالتى ذكر ايتدكلرنده تصادق ايتمزلرسه
امدى اول اشترا اولنان مال خاصة اشترا ايدن شريكك اولور زيرا شركت باطله
اولمغله متضمن اولديغى وكالتده باطله اولمش اولور ﴿ (وتفسد باشتراط
دراهم مسماة من الربح لاحدهما) لقطع الشركة كما لا لانه شرط لعدم فسادها
بالشروط وظاهره بطلان الشرط لا الشركة بحر ومصنف قلت صرح صدر
الشريعة وابن الكمال بفساد الشركة ويكون الربح على قدر المال ﴾ احد
شريكيندر بحدن مقدار معين شرطيله شركت فساده كيدر شركتى قطع ايتديكندن
نتكم مصنف مرحومك وعدم ما يقطعها قولنده مرور ايلدى امدى بوانى تكرار
اولور فسادى شرطه بناء دكلدر شركت شروطله فساده كتمديكندن
بلكه بوشرطله شركت منتفيه اولور زيرا بعض اولور كه انجق دراهم مسما قدرى
ربح حاصل اولور اولده مشروط لهك اولمجق شركت اولمز ده يا قرض
ويا بضاعه اولور وشركتك شروطله عدم فسادينك ظاهرى شرطك
باطل اولوب شركتك اولمسيدر شارح رحمه الله تعالى ديركه صدر الشريعة
وابن كمال صورت مشروحه ده شركتك فساديله تصريح ايتديلر امدى ربح
رأس ماله كوره اولور ﴿ (ولكل من شريكى العنان والمفاوضة ان يستأجر)
من يتجر له او يحفظ المال (ويبضع) اى يدفع المال بضاعة بان يشترط الربح لرب المال
(ويودع) ويعير (ويضارب) لانها دون الشركة فتضمنتها ﴾ عنان
ويا مفاوضه شريكلرنده هربرى ايچون كندويه اجرتله تجارت ايدوب ويامالنى
حفظ ايدر كمسنه يى استيجار مشروعدر بواهل تجارت ميانلرنده عرف وعادت اولمغله
ومال شركتى برغيرى كمسنه يه بضاعه طريقيله كه ربحى مال صاحبيچون اولمق
شرطيله ويرمكده واردر بضاعه نك معناى عرفيسى بودر واما لغتده باضع شريك

معناسنه در وغیری کمسه‌نك عندنه ابداعك بلا اجرة استحفاظده وغیره عاریه
ویرمکده واردر وعاریه ویردیکی دابه ویا ثوب ویا دارنه اولورسه اولسون
اولور ورأسماللرندن غیری کمسه‌یه بر وجه مضاربه سرمایه ویرمکده واردر
مضاربه شرکتدن دون اولمغله شرکت کندوبی متضمنه‌اولدی وشرکتدن
مقصود تحصیل ربحدر وشریکلردن بری غیری کمسه‌دن مضاربه‌یه پاره آلسه
اگر کندولرینك تجارتلرینك غیری اولان تجارت ایدرسه ربح فقط کندونك
اولور بوعقد شرکتده داخل اولمغین ❊ (ویوکل) اجنبیا ببیع وشراء ولونهاه
المفاوض الاخر صح نهیه بحر (ویبیع) بما عزوهان خلاصة (وبنقد ونسیئة
بزازیه (ویسافر) بالمال له حمل اولا هو الصحیح خلافا للاشباه
وقیل ان له حمل یضمن والا لا ظهیریة ومؤنة السفر والکراء من رأس
المال ان لم یربح خلاصة ❊ وشریکینك هربری ایچون بیع وشرالرنده
براجنبی کمسه‌یی وکیل ایتمك واردر زیرا توکیل عادة تجاردندر
شرکتك عقدیده عادة تجار اوزره درواگر شریك مفاوض ویاعناندن بری
دیگرینی توکیلدن ویاسائر استیجار وابضاع وایداع امثالی شیلردن نهی ایلسه
امدی نهیی صحیح اولور کندوبه انی ایشلمك جائز اولمز حتی اندن مال شرکته هلاك
عارض اولسه کندوبه ضمان عارض اولور امدی نهیی توکیلدن اولمغله ومفاوضله
تقیید انفا فی اولمش اولور احترازی اولمز یعنی هر برینه ابانی جائز اولان شیئی
آخرك آندن نهیی مشروعدر وعزیز ومقبول وهین وحقیر اولان نسنه‌لری
نقدا ونسیئة بیع واحد شریکین ایچون مال شرکتله مسافرت واردر کرك آنك
نقلنده حمل ومشقت اولسون وکرك اولمسون انجق صحیح اولان قول بودر اما
صاحب اشباه ایچون خلاف واردر دیرکه اگر اول مالك حملی اولورسه انك مصارفنی
ضامن اولور یوقسه اولمز وسفرده اولان مؤنة ونفقه وکرا ربح اولمزسه رأس
مالدن اولور کندی ایچون حمل اولمیان شیئك تفسیرنده میان علماده اختلاف
واقع اولدی بعضیلر بلا اجرة حمل اولنان نسنه‌در دیدیلر وعند البعض
بدواحده ایله رفع اولنان شیدر ❊ حموی ❊ (لا) یملك الشریك (الشرکة) الاباذن
شریکه جوهرة (و) لا (الرهن) الاباذنه اویکون هو العاقد فی موجب الدین
وحینئذ فیصح اقراره بالرهن والارتهان سراج (و) لا (الکتابة) والاذن
بالتجارة (وتزویج الامة) وهذا کله (لوعنانا) اما المفاوض فله کل
ذلك ولوفاوض ان باذن شریکه جاز والا تنعقد عنانا بحر ❊ شرکة عنان ایله
شریك اولان کمسه شریکندن اذنسز غیری کمسه ایله مشارکته مالك اوله‌مز
الاشریکی اذن ویررسه قادر اولور زیرا کندی مثلنی متضمن اولمز اما شریك

مفاوضك کندوسی غیری کمسه‌یی عنانا شریك قیلمغه مقتدر اولور بومفاوضه‌دن
دون اولمغله مفاوضه‌یه انجق شریکنك اذنیله قادر اولور مفاوض غیری کمسه‌یی
مفاوضة شریك ایدرسه عنانا منعقد اولور وشریك مزبور مال شرکتدن برنسنه‌یی
رهن وضعنه دخی انجق شریکنك اذنیله مالك اولور امدی هلاك اولسه واضعی
ضامن اولور وارتهانده بنه بویله در ویاخود شریك راهن دینی موجب اولان
مبایعه‌ده عاقد کندوسی اولورسه اولوقت رهنه قادر اولور پس راهن عاقد
اولدیغنه نظرا رهن وارتهانیله اقرارده صحیح اولور وعبدی کتابته قطعا عادة
تجاردن اولمغین انی کتابته کسمك واکا تجارته اذن ویرمکه وجاریه‌یی تزویجه
دخی مالك اوله‌مز واشبو مزبور حکملرك کلیسی شرکتك عنان اولدیغنه گوره‌در
اما شریك مفاوض ایچون مزبورلرك کلیسنی اتیان جائز ورواد ❊ (ولا یجوز
لهما) فی عنان ومفاوضة (تزویج العبد ولا الاعتاق ولو علی مال و
لا (الهبة) ای لثوب ونحوه فلم یجز فی حصة شریکه وجاز فی نحولحم وخبز
وفاکهة (و) لا (القرض) الا باذن شریکه اذ ناصر بحافیه سراج وفیه اذا قال له
اعمل برأیك فله کل التجارة الا القرض والهبة ❊ دخی شرکة عنانله شرکة مفاوضه‌ده
شریکلرك هربرینه عبد مشترکی تزویج وهرنقدر مال اوزره اولورسه‌ده اعتاق
وثوب امثالی شیئ هبه وقرض ویرمك جائز دگلدر الا شریکنك انده صراحة
اذنیله اولورسه جائز اولور ولحم وخبز وفاکهه مثللو شیلری هبه جائزدر وسراجده
مرسومدر که احد شریکین آخره سن کندی رأیکله عمل ایله دیسه کندوبه
تجارتك هربر نوعنی ایتمك واردر الاقرض وهبه‌یی ایده‌مز ❊ (وکذا کل ما کان
اتلافا للمال او) کان (تملیکا) للمال (بغیر عوض) لان الشرکة وضعت للاسترباح
وتوابعه وما لیس کذلك لا ینتظمه عقدها ❊ بنه بویله شریکلرك هربریچون
کندوده هربر مالی اتلاف اولان هرنقدر وقف وبنای مسجد کبی وجوه خیره‌ده
اولورسه ویا بلا عوض بر مالی غیری کمسه‌یه تملیکده جائز دگلدر زیرا شرکت
استرباح وتوابعیچون وضع اولنمشدر امدی کندوده استرباح اولمیان شیده عقد
شرکت منتظم اولمز ❊ (وصح بیع) شریك (مفاوض ممن ترد شهادته له)
کابنه وابیه وینفذ علی المفاوضة اجماعا (لا) یصح (اقراره بدین) فلا ینفذ
علی المفاوضة عنده بزازیه ❊ شریك مفاوضك اوغلو وباباسی کبی کندی حقنده
شهادتی رد اولنور مقبوله اولمیان کمسه‌یه بیعی صحیح واجماعا مفاوضه
اوزره تنفیذ اولنور انلره دینله اقراری صحیح اولمز وامام اعظم رحمه الله تعالی نزدنده
مفاوضه اوزره نافذ اولمز امامین رحمهما الله تعالی شریکی حقنده نافذ وجائز
اولور دیدیلر امام یوزلرك ماعداسنه اقراری صحیح اولور نتکم ماسبقده

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

وكل دين لزم احدهما آلخ قولنده مرور ايلدی وهنديه‌ده مسطوردر كه شريكينك
بری تجارتلرنده اولان دينی اقرار واخری انكار ايلسه اكر عقد فقط كندودن
صادر اولديغی اقرار ايدوب مثلا بن فلان كسه دن شو بهايه برعبد اشترا
ايتدم ديرسه دينك جميعسی كندويه لازم اولو واكر ايكمز اشترا ايتدك
ديرسه كندويه نصفی لازم اولور ❊ وفی الخلاصة اقر شريك العنان بجارية
لم يجز فی حصة شريكه ولو باع احدهما ليس للاخر اخذ ثمنه ولا الخصومة
فيما باعه اوادانه ❊ وخلاصه‌ده مرسومدر كه عنان شريكلرينك بری برجاريه‌يی
فلانكدر ديو اقرار ايلسه شريكنك حصه‌سی حقنده اقراری جائز ونافذ اولمز
شريكلرك بری مال مشتركدن برنسنه بيع ايتسه آخری ايچون انك ثمنی اخذ وانك
بيع ايدوب ويا غيره دين ويرديكی نسنه حقنده مخاصمه‌سی اولمز ❊ (هو) ای
الشريك (امين فی المال فيقبل قوله) بيمينه (فی) مقدار الربح والخسران
والضياع و(الدفع لشريكه ولو) ادعاه (بعد موته) كما فی البحر مستدلا
بما فی وكالة الولوالجية كل من حكی امرا لا يملك استئنافه ان فيه ايجاب الضمان
علی الغير لا يصدق وان فيه نفی الضمان عن نفسه صدق انتهی فليحفظ هذا
الضابط ❊ مفاوضه ويا عنان شريكلرينك هربری مال مشترك حقنده امينلردر امدی
ربح وتجارتده خسران ومالك كليسنك ويا بعضيسنك ضياعنده هرنقدر من غير
انجار اولورسه‌ده واصل مالك ويا ربحك شريكنه دفعك مقدارلرنده شريك
اخرك قولی يمينله مقبول اولور هرنقدر دفع دعواسنی شريكنك موتندن صكره
وارثنه ايدرسه‌ده نتكم صاحب بحر ولوالجيه‌نك وكالتنده ذكر اولنان مضمونله
استدلال ايله ديركه هركسه كه استينافنه مالك اولمديغی برشيئی حكايه ونقل
ايدوب مثلا امين اولان كسه امانتنی وفاتندنصكره حياتنده كندويه دفعنی
دعوی ايلسه امدی بوندن مقصودی غير اوزره ايجاب ضمان اولورسه كه مثلا
بركسه حياتنده بركسه‌نك اوزرنده اولان حقنی قبضه بركسه‌يی وكيل ايدوب
بعده موكلك وفاتندنصكره وكيل دعوی ايتسه كه كندوسی اول دينی
ايچون بوغيری كسه‌دن استدانه ايتديده ميته ادا ايتدی امدی بو قولنده
تصديق اولنمز بونده ميته ضمانی ايجاب اولمغله واكر امينك دعوای مشروحه‌سندن
مقصودی كندی نفسندن ضمانی نفی كه مثلا وديعه‌يی قبضه وكيلك مودعك
حياتنده تسليمی دعواسی كبی اولورسه بونده تصديق اولنور پس اشبو قاعدهٔ نفيسه
حفظ وضبطه شايان‌در ❊ (ويضمن بالتعدی) وهذا حكم الامانات وفی الخانية
التقييد بالمكان صحيح فلو قال لا تجاوز خوارزم فجاوز ضمن حصة شريكه
وفی الاشباه نهی احدهما شريكه عن الخروج وعن بيع النسيئة جاز (كما يضمن

الشريك) عنانا اومفاوضة بحر (بموته مجهلا نصيب صاحبه) علی المذهب
والقول بخلافه غلط كما فی وقف الخانية وسيجیء فی الوديعة خلافا للاشباه ❊
مزبور شريك تعديله ضامن اولور واما تاتارخانيه‌ده بودركه تعديله ضامندر
وخانيه‌ده مسطوردر كه مكانله تقييد صحيحدر امدی برشريك شريكنه
خوارزمی تجاوز ايتمه ديوب اول دخی تجاوز ايتمكله شريكنك حصه‌سنه برضرر
طاری يعنی عارض اولسه آنی ضامن اولور واشباهده مسطوردر كه ايكی شريكك
بری ديكرينی فلان بلده‌دن خروج ايتمه‌و ويره‌سيه ويرمه ديو نهی ايلسه جائز اولوركه
مخالفتی صورتنده هلاك اولورسه ضامن اولور نتكم عنانا ومفاوضة شريك
مجهلا كه مال شركتدن شريكنك حصه‌سنی بيان وافراز ايتمدن موتيله مذهب مختار
اوزره ضامن اولديغی كبی واشبو قول سداد مدارك خلافنه اولان قول غلطدر
نتكم خانيه‌نك وقفنده مرسومدر كه برمسجدك وقفنك متوليسی غلهٔ وقفی
اخذ وقبض ايدوب ونه محله وضع وصرف ايتديكنی بيان ايتمكسزين وفات
ايتسه ضامن اولماز وناطقی بونده ضامن اولمز ديو بعض فقهادن نقلله
تصريح ايلدی لكن صواب اولان خلافيدر وبوكا متعلق بحث قريبا وديعه‌ده
كلور واختلاف صاحب اشباه ايچوندركه مارالذكر عدم ضمان قول ناصوابنه قائلدر
❊ فروع فی المحيط قد وقع حادثتان الاولی نهاه عن البيع نسيئة فباع
فاجبت بنفاذه فی حصته وتوقفه فی حصة شريكه فان اجاز فالربح لهما ❊
صاحب محيط ديركه ايكی حادثه واقع اولديكه بركسه شريكنی نسيئه بيعدن
نهی ايليوب اول دخی مخالفتله ويره‌سيه بيع ايلسه امدی كيفيت نيجه اولور جواب
ويردمكه كندی حصه‌سنده بيعی نافذ شريكی حقنده موقوف وغير جائزدر
اكر شريكی اذن واجازت ويررسه ربح ميانلرنده مشترك اولهرق كندولرينك
اولور واكر اجازت ويرمزسه نصيبی حقنده بيعی باطل وملكی اوزره باقيدر
❊ الثانية نهاه عن الاخراج فخرج ثم ربح فاجبت بانه غاصب حصة شريكه
بالاخراج فينبغی ان لا يكون الربح علی الشرط انتهی ومقتضاه فساد الشركة
نهر ❊ ايكنجی حادثه واستفتا بوكه احد شريكين آخرينی بلده‌دن مالی اخراجدن
نهی ومنع ايدوب اول دخی مخالفت برله خروج بعده برمقدار ربح ايلسه پس بوندن
جواب ويردمكه مزبور شريك مخالف شريكنك حصه‌سنی بلا اذن اخراجله
غاصب اولمغله لايق ومناسب اولان ربحك ميانلرنده شرطلری اوزره
اولمسيدر وغصبده بيان اولنديغنه كوره غاصب مغصوبه ملك خبيثله
مالك اولمغله ربحی تصدق ايدر وجواب مشروحك مقتضاسی شركتك فساديدر
غصب اولمغله ❊ وفيه وتفرع علی كونه امانة مسائل قارئ الهداية عمن

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

طلب محاسبة شريكه فاجاب لايلزم بالتفصيل ومثله المضارب والوصى والمتولى
نهر وقضاة زماننا ليس لهم قصد بالمحاسبة الا الوصول الى سحت المحصول ﴾
وبنه محبطده مذكوردركه اشبو مال شركتك يدشريكده امانت اولمسنك اوزرينه
قارئ الهدايه نك سؤال اولديغى صورت تفريع اولنديكه برشريك كندى
شريكندن محاسبه طلب ايدوب نه نوع تجارت ايدلك ونه مقدار كاروكسب
ايدلك على التفصيل محاسبه اولنسون ديسه بونك جواب شرعيسى
نه در جواب بيور ديلركه تفصيل اوزره حساب كوردو اوزرينه الزام وحكم
اولنمز ربح وخسرانك ورد وضياعك مقدارنده يمينيله قول شريككدر
مفصلا اخذ واعطاسنى ذكر وبيان لازم دكلدر ايمدى لايلزم مجهول صيغه سى
اوزره در ومضارب ووصى ومتوليده شريك كبيلردر كندولرينه مفصلا
ايراد ومصارف نه ايتديكز ديلمز زيرا زمانه مز قاضيلرينك همان مقصد اقصا ومطلب
اعلالرى خالص حرام اولان محصوله وصولدر يوقسه يتيمك ووقفك
وسائر ارباب حقوقك ماللرينى حفظ وصيانت دكلدر وبعضا اشبو صرف
حرام اولان محصوله حقسم ذنوب معاذالله تعالى كافر اولانلريده اولور
وبلكه اكثريلرى مظهر ﴿ومن لم يحكم بما انزل الله فاولئك هم الكافرون﴾ اولديغى
اظهر من ان يخفى در سحت سينك ضميله حرام معناسنه در ﴾ (و) اما (تقبل) وتسمى
شركة صنائع واعمال وابدان (ان اتفق) صانعان (خياطان اوخياط
وصباغ) فلا يلزم اتحاد صنعة ومكان (على ان يتقبلا الاعمال) التى يمكن استحقاقها ﴾
وياخود شركة تقبل اولور اكر ايكى درزى ويابردرزيله بربوياجى كبى
كارصاحبلرى كندولرينك اكا مستحق اولدقلرى محل عمللرى قبول ايتمك
اوزره اتفاق واتحاد ايدرلرسه وشركتك اشبو قسمنه شركة صنايع واعمال
وابدان ده اطلاق اولنور وبونده صنعتك ومكانك اتحادى لازم دكلدر وبوشركه
شركة تقبل تسميه سنك وجهى برينك عملى قبول ايدوب ودیكرينك اوزرينه
القاسيدر امام زفر وامام شافعى رحمهما الله تعالى شركتك بوقسمنك
عدم صحتنه ذاهب اولوب ربح مالك ربحى اولور بونده ايسه مال يوقدر ديمشلردر
وائمهٔ حنفيه جميع بلاد اسلاميه ده مسلمين اشبو شركتله معامله وعقد شركت
ايدوب ورسول الله صلى الله تعالى عليه وسلمدن ﴿ مارأه المسلمون حسنا فهو عند الله
حسن ﴾ حديث شريفى روايت اولنمشدر بيورمشلردر صنائع كلمه سى صنيعه نك
جمعيدر صحائفله صحيفه كبى وياخود صناعة لفظنك جمعيدر رساله ايله رسائل كبى
صناعة صنعت كبى صانعك حرفت وعملى معناسنه در بنابرين بوشركه شركة المحترفة
وشركة التضمن دخى دينيلور وشركة اعمال وابدان اطلاقى غالبا بدنلريله

عمله شركتلرينه مبنيدر وبوندن مقصود تحصيل ربح اولمغله عملك بردكانده
ويادكاكينده وبرجنسدن ويا اجناسدن اولمسنده فرق اولمدى وعمل
عرض قبيلندن اولمغله آنى قبولك معناسى اولمغين محل اعمال تقدير اولندى
يعنى محل اعمال اولان متاعى برى قبول وعملى ديكرى قبول ايتمكله وياخود برى
متاعى قبول وقطع وديكرينه خياطت ايچون ويرمكله عقد شركت ايتمكدر
وشارحك التى يمكن استحقاقها قوليله شركتك ايكى دلال مابيننده اولاندن احتراز
اولندى خياطت وصباغت كبى اكا استحقاقلرى اولمغين وعملك حلال
اولمسى دخى لازمدر حرامده شركة تقبل اولمز ﴾ ومنه تعليم كتابة وقرأن
وفقه على المفتى به بخلاف شركة دلالين ومغنين وشهود محاكم وقراء مجالس
وتعاز ووعاظ وسؤال لان التوكيل بالسؤال لا يصح قنية واشباه ﴾ مفتى به اولان
قول اوزره عقد ايله استحقاقى ممكن اولان حلال عملدندر كتابت وقرأن عظيم الشان
وفقه تعليمى زيرا علماى متأخرين قربت وعبادت اوزره اجرت اخذينى تجويز بيورديلر
اما ايكى دلالك ومغنيلرك وحكم شاهدلرينك ومجلسلرده وتعزيه كه اموات
ايچون يابيلان ماتملرده رفع صوت وتغنيله قرائت ايدن قرالرك شركتلرى
وواعظلرك وسائللرك شركتلرى صورة مشروحه لرك خلافنه دركه مثلا
دلاللق عملنه عقد اجاره ايله مستحق اولنمز حتى بركسه يى بركسه كندونك
بيع وشراسنده دلال اولسون ديو استيجار ايتسه امدى بو اجاره ده مادام مدت بيان
اولنمدقجه فاسده در ﴾ كما صرح فى اجارة المجتبى ﴾ وتغنى اتفاقا حرام اولمغله مغنيلرك
شركتلرى جائز ومشروع اولمدى وشهادت اوزره استيجار دخى صحيح اولمغين
انكله عمل حرام اولدى ووعظلرى سببيله كندولرينه حاصل اولان شيده
واعظلرك شركتلرى صحيحه دكلدر وعظ كندولرينك اوزرلرينه لازم اولمغين
وسؤالده وكالت صحيحه اولمغين شركتده صحيحه اولمدى ﴾ (ويكون الكسب
بينهما) على ماشرطا مطلقا فى الاصح لانه ليس بربح بل بدل عمل فصح تقويمه ﴾
وقول اصحده كه مطلقا شريكلرك برى عملى ايشليوب ديكرى حاضر ايكن ايشلمسه
وياخود بلا عذر عمدا اتيان عملدن امتناع ايتسه وياخود كندوسى عملى
كوزلجه ياپامسه ويا غيريله استعانه ويا آنى استيجار ايلسه امدى اشبو شركة تقبل
عمله وكالت وتوكيل اعتباريله صحيحه در عملى كوزلجه ياپسون ويا ياپمسون كسب
ميانلرنده شرطلرى اوزره اولور ربح اولميوب بدل عمل اولمغله تقويمى صحيح اولدى
يعنى احد شريكيندن عملا اقله ربحك اكثرى شرط قلنديغنه نظرا عمل قليل ايله
اجرة كثيره تقويم اولنمش اولور يوقسه كندويه ربح اعطا اولنمش اولمز براجيره
اجر مثلندن زياده اجرت اداسى جائزه اولمغله ﴾ (وكل ماتقبله احدهما يلزمهما)

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

وعلى هذا الاصل (فيطالب كل واحد منهما بالعمل ويطالب) كل منهما
(بالاجر ويبرأ) دافعها (بالدفع اليه) اى الى احدهما ❊ امدى اشبو شركة
تقبل شريكلرينك برينك قبول ايتديكى شيئك كايسى ايكيسنه لازم اولور بنابرين
مزبور شريكلردن هر برى قبول ايتدكلرى عملى اتيانله مطالبه اولنورلر وكندولرينك
هر برى اجرتلرينى مستأجرلرى طرفندن مطالبه ايدرلر ودافعى اجرتى
كندولردن هنغيسنه دفع ايدرسه ابراى ذمت ايتمش اولور لكن بو مضمون شركت
مشروحهنك مفاوضه وجهى اوزره اولديغنه نظرا ظاهردر اما مطلق ويا عنانله
تقييد اولنديغنه كوره حكمين مشروحينك ثبوتى استحسانا اولمش اولور كويا
وكالت وضمانى متضمن اولمش اولور ❊ (والحاصل من) اجر (عمل احدهما
بينهما على الشرط) ولو الاخر مريضا او مسافرا او امتنع عمدا بلا عذر لان
الشرط مطلق العمل لا عمل القابل الا ترى ان القصار لو استعان بغيره او استأجره
استحق الاجر بزازيه ❊ پس شركت مذكورهده برينك عملنك اجرتندن حاصل
اولان مبلغ شرطلرى اوزره ايكيسى ميانلرنده تقسيم اولنور هر نقدر مريض
يا مسافر اولوب ويا بلا عذر عمدا عملدن امتناع ايدرسهده شرط مطلق عمل اولوب
قبول ايدهنك عملى اولمغين كورمز مىسنكه قصار غيرى كمسهدن استعانه
ويا آنى استيجار ايتسه اجرته مستحق اولور ❊ (و) اما (وجوه) هذا رابع
وجوه شركة العقد (ان عقداها على ان يشتريا) نوعا او انواعا (بوجوههما)
اى بسبب وجاهتهما (ويبيعا) فما حصل بالبيع يدفعان منه ثمن ما اشتريا (بالنسيئة)
ومابقى بينهما ❊ شركة عقد يا شركة وجوه اولور اكر شريكين كندى
وجاهت واعتبارلرى سببيله اموال تجارتدن خاصة نوع واحدى ويا انواع
متفرقهيى نسيئه ويره سىيه اشترا وهرنه وجهله اولورسه بيع ايتمك اوزره عقد
شركت ايدرلرسه امدى بيعلريله حاصل اولان مبلغدن اشترا ايتدكلرى
متاعك ثمنى دفع واعطا ايدرلر باقى ربح اولهرق هرنه قالورسه ميانلرنده مشترك
اولور واشبو عقده شركة المفاليس دخى دينور مفاليس مفلسك جمعيدر بو مقامده
وجهدن مراد جاهدر جاه وجهدن مقلوب اولمغله نهايتى واو عين الفعلنه
وضمله بالايجاب الفه منقلبه اولدى بالنسيئة قولى فقط يشتريا فعلنه متعلقدر
وبو شركت عقدك دردنجيسيدر ❊ (ويكون كل منهما) من التقبل والوجوه
(عنانا ومفاوضة) ايضا (بشرطه) السابق واذا اطلقت كانت عنانا ❊ واشبو
شركة تقبلله وجوهدن هر برلرى شركة عنان ومفاوضهده اولورلر
سابق الذكر شرطيله شريكلرك كفالته اهل اولوب واشترا اولنان شيئك ور بحك
بينلرنده بر وجه نصفيت اولمسى ولفظ مفاوضهنك ذكرى كبى شيلره ملابسهسيله

برابر وبونده عقد شركت مطلق ذكر اولنورسه عنان اولور ❊ (وتتضمن)
شركة كل من التقبل والوجوه (الوكالة) لاعتبارها فى جميع انواع الشركة
(والكفالة ايضا اذا كانت مفاوضة) بشرطها ❊ واشبو شركة تقبلله وجوهك
هر برلرى وكالتى متضمنه اولور شركتك جميع انواعنده وكالت معتبره اولمغله
وشرطلرينه ملابس اولان مفاوضه اولورسه كفالتيده متضمنه اولور ماسبقدهكى
متنك بشرطه قولى شرحده بونده كى بشرطها سنده مغنيدر ❊ (والربح
فيها (على ماشرطا من مثنا صفة المشترى) بفتح الراء (او مثالثه) ليكون الربح
بقدر الملك لئلا يؤدى الى ربح مالم يضمن بخلاف العنان كامر ❊ واشبو شركة
مفاوضهده ربح اشترا اولنان شيدە شريكلرك يا مناصفه ويا مثالثه شرطلرى
اوزره دركه حتى ربح ملك قدرى اوزره اولهده ضامن اولمديغى شيئك
ربحنى اخذه مؤدى اولميه زيرا احد شريكك ضامن اولديغى مقداردن
زياده ربحى شرطى جائز دكلدر شرطلرى باطل وربح ميانلرنده ضمانلرينه كوره
اولور بو مقامك بيان وتحقيقى بودركه ربحه استحقاق يا مضاربه رب المال كبى
ماليله اولور ويا مضارب كبى عمليله اولور ويا شركة وجوهده اولديغى كبى
ثمنى ضامن اولمغله اولور اما شركة عنان مفاوضهنك خلافنده درتكم
ماسبقده مرور ايتديكه بونده ربحده تفاضل جائزدر رأس مالده دكلدر
❊ وفى الدرر لا يستحق الربح الا باحدى ثلاث بمال او عمل او تقبل والله تعالى اعلم ❊
مار الذكر تحقيقده ذكرى سبقت ايتديكى وجه اوزره درر ده دخى مرسومدركه
شريكينك هر برلرينك ربحه استحقاقلرى اوچ شيئك بريله اولور كه رب المال كبى
يا ماليله ويا مضارب كبى عمليله ويا تقبلله اولور والله سبحانه وتعالى اعلم
واستغفر الله العظيم

❊ (فصل فى الشركة الفاسدة) ❊

اشبو فصلده شركت فاسدهدن ماعدا بعض مسائل فقهيه ذكر وبياننه نظرا
مسائل شتى ايله معنون ومترجم اولمغه شايان ومناسب ايدى وشركت صحيحهنك
ذكرينك فاسده اوزرينه تقديمى صحيحهنك شرعا موجود ورتبهسنك علوينه
مبنيدر ❊ (لا تصح شركة فى احتطاب واحتشاش واصطياد
واستقاء وسائر المباحات) كاجتناء ثمار من جبال وطلب معدن من كنز
وطبخ اجر من طين مباح لتضمنها الوكالة والتوكيل فى اخذ المباح لا يصح ❊
احتطابكه مباح اولان حطب واحتشا شكه حشيش وصيد وماء مباح اخذى

وسائر طاغلردن میوه دوشورمك وكنزدن معدن طلبی وطین مباحدن
كرەمید طبخی مثللو مباحلرده شركت صحیحه وجائزه دكلدر زیرا شركت وكالتی
متضمنه‌در اخذ مباحده ایسه توكیل صحیح اولمز موكلك كندی ایچون مباحده
ولایت تصرفی یوقكه حتی غیری وكیل ایدوب كندی مقامنه قائم ایده وصیدتلهی
ایچون اولمزسه مباحدر ومعدن ذالك كسریله خلقة وكنز بنی آدمك وضعیله
اولان آلتون وكمش امثالی شیلردر وركاز ایكیسنده‌ده عامدر لكن كنز اسلامی
لقطه قبیلندندر امدی بو مقامده‌كی كنزدن مراد واضعی نامعلوم اولان
كنز جاهلی اولور ﴿ (وما حصله احدهما فله وما حصلاه معا فلهما) نصفین
ان لم یعلم ما لكل ﴾ ومزبورلرده كه شریكینك فقط برینك تحصیل ایتدیكی
نسنه كندونك اولور شركت فاسده اولوب وكندوسی اخذ واحراز ایله
منفرد اولمغله وایكیسنك بردن كسب وتحصیل ایتدكلری نسنه بروجه تنصیف
ایكیسنك اولور اگر هر برلرینك اخذ وجمع ایتدیكی شیء معلوم اولمزسه سید
حموی كندی شرحنده فقط تصریح ایدركه اگر شریكینك ایكیسی بردن جمع
ایتدكلری نسنه‌یی اخذ بعده برینه خلط ایدوب وبیع ایدرلرسه امدی ثمن
بینلرنده مشترك اولور واگر جمع ایتدكلری نسنه‌دن هر برلرینك اخذ ایتدیكی
كیل ویا وزن ویا قیمتله معلوم وظاهر اولورسه واگر معلوم اولمزسه هر برلری
نصفه‌دك دعوالرنده تصدیق اولنورلر نصفدن زیاده دعوالرنده تصدیق
اولنمزلر بینه ایله اثباتدن لازمدر ☼ علی ما فی الخزانة انتهی ☼ فتاوای خیریه‌ده
مصرحدركه برعورتك كندی ایله دار واحده‌ده مجتمع اولوب وهر برلری
علی حده كار وكسب مستقل صاحبی اولوب واندن برمقدار مال تحصیل
وبراره‌یه جمع وهر برینك حصه‌سی معلوم اولان زوجیله اوغلوندن سؤال
واستفتا اولندیكه میانلرنده‌كی مال مكسوب نه‌وجهله تقسیم اولنور علی السویه
برابر تقسیم اولنور دیو جواب بیوردیلر وبابالرینك تركه‌لرنده عمل ایدوب برمقدار
نسنه فیض ونما تحصیل ایدن قرنداشلرك تقسیم واستحقاقلری دخی علی السویه‌در
هرنقدر عمل ورأی وتدبیرده متفاوت اولورلر ایسه‌ده ﴿ (وما حصله احدهما
باعانة صاحبه فله ولصاحبه اجر مثله بالغا ما بلغ عند محمد وعند ابی یوسف
لا یجاوز به نصف ثمن ذلك) قیل تقدیمهم قول محمد یؤذن باختیاره نهر وعنایه ﴾
ومزبور شریكلردن برینك دیكرینك اعانه ونصرتیله تحصیل ایتدیكی مال
مستقلا كندونكدر واعانه مشروحه كرك عملیله اولسون مثلا حطبی
ویا حشیشی جمع ویا قلع ویا ربط ویا حملده اعانه‌سی كبی وكرك آلتیله اولسون مثلا
شریكنه حمل ایچون قاطر ویا دوه ویا استقا ایچون قوغه واپ ویا صید ایچون

شبكه اعطاسی كبی وصاحبیچون امام محمد رحمه الله تعالی نزدنده بالغا
ما بلغ اجر مثل عملی واردر زیرا مسمی مجهولدر ومجهوله رضاده لغو اولوب
وعقد فاسد ایله استیفای منافع ایتمكله كندویه بالغا ما بلغ اجر مثل لازم اولدی
امام ابی یوسف رحمه الله تعالی قتنده اجر مثل اول تحصیل ایتدكلری
نسنه‌نك ثمننك نصفنی تجاوز ایلمز یعنی انك قیمتنك نصفندن زیاده ویرلمز
وارباب متونك امام محمد رحمه الله تعالی قولنی تقدیملری آنی اختیارلرینی
ایذان واشعار ایدر دینلدی ﴿ (والربح فی الشركة الفاسدة بقدر المال
ولا عبرة بشرط الفضل) فلو كل المال لاحدهما فللآخر اجر مثله كما او دفع
دابته لرجل لیؤجرها والاجر بینهما فالشركة فاسدة والربح للمالك وللآخر
اجر مثله وكذلك السفینة والبیت ولو لم یبع علیها البر فالربح لرب البر وللآخر
اجر مثل الدابة ولو لاحدهما بغل وللآخر بعیر فالاجر بینهما علی مثل اجر البغل
والبعیر نهر ﴾ وشركت فاسده‌ده ربح ماله كوره تقسیم وتوزیع اولنور زیرا ربح
مالك نفع ونماسیدر بناء علیه انكله تقدیر اولنور ربحك زیاده‌سنی شرطه اعتبار
یوقدر زیرا اصل اولان ربحك ماله تبعیتندن عدول تسمیه‌نك صحتی وقتنده
اولور امدی تسمیه صحیح اولمیجق شرطده باطل اولدی پس مال شریكین ایچون
مشترك اولمیوب فقط احد شریكینك اولورسه ربحك كلیسی كندونك
دیكری ایچون اجر مثلی اولور نته‌كیم بركمسه كندی دابه‌سنی ایجار واجرت
میانلرنده مشترك اولمق ایچون برآخر كمسه‌یه ویرسه شركت فاسده اولوب اجرت
دابه صاحبنك آخره عملنك اجر مثلی لازم اولدیغی كبی وسفینه ومنزلده
دابه كبیدركه سفینه ومنزلك اجرتلری صاحبلرینكدر عامللر ایچون اجر مثل
واردر واگر دابه اوزرینه حمله بغدای بیع ایچون عقد شركت ایتسه‌لر ربح بغدای
صاحبیچون آخره دابه‌سنك اجر مثلی اولور واگر ایكی كمسه‌نك برینك
قاطری واخرینك دوه‌سی اولوب احدهما آخره انلری ایجار ایله امر واجرت
میانلرنده اولمغله مقاوله ایتسه‌لر امدی میانه‌لرنده اجرت بغلك وبعیرك
اجر مثللری اوزرینه‌در مثلا بعیرك بدل ایجاری بغلككینك ضعفی
اولورسه اجرتك ایكی ثلثی صاحب بعیرك اولور واگر هر برلری بشقه بشقه
علی حده ایجار اولنورلرسه هر بری مالنك اجرتنه مستحق اولور ﴿ (وتبطل
الشركة) ای شركة العقد (بموت احدهما) علم الآخر او لا لانه عزل حكمی
(ولو حكما) بان قضی بلحاقه مرتدا ﴾ وشركة عقد شریكینك برینك موتیله باطله
اولور هرنقدر موت حكما دخی اولورسه مثلا دار حربه مرتدا لحاقیله قضا
وحكم اولنمق كبی وآخری آنك موتنی بیلسون ویا بیلمسون موت حكما عزل اولمغله

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

﴿(و) تبطل ايضا (بانكارها) و بقوله لا اعمل معك فسخ (و بفسخ احدهما)
ولو المال عروضا بخلاف المضاربة هوالمختاربزازيه خلافاللزيلعي و بتوقف على علم
الآخر لانه عزل قصدى (و بجنونه مطبقا) فالربح بعد ذلك للعامل لكنه يتصدق بربح
مال المجنون تاتارخانية ﴾ احد شريكك شركتى انكاريله و شريكنه بن سنكله
ايشلمم ديمسيله و برينك شركتى فسخيله و مطبقا جنونيله ده ينه شركت باطله اولور
لا اعمل معك قولى فاسختك منزله سنده در ومال هر نقدر عروض اولسه ده ينه
شركتى فسخى مشروعدر اما مضاربه بونك خلافنده در كه بونده رأس مال عروض
اولورسه فسخ اولنمز انجق مختار اولان قول بودر اما فاضل زيلعى ايچون اختلاف
واردر مشاراليه فسخ عزل قصدى اولمغله رأس مال دراهم ودنانير اولديغنه نظرا
احدهمانك فسخى آخرك علمنه توقف ايدر ديدى بوكا كوره عروض اولورسه
فسخ مشروع اولمز جنون مطبق برماه تمام و ياخود نصف حول جنونى متمادى
اولقدر امدى احد شريكين مدة مشروحه ده مجنون اولمجق اندنصكره شريكنك
ايتديكى كاروضرر مستقلا كندونك اولور اشركتك فسخنه بناء ومجنونك مالندن
حاصل اولان ربحى تصدق ايدر مال مجنونى غصب كبى اولمغله كندويه ربحى
طيب اولمدى ﴿(ولم يزك احدهما مال الآخر بغير اذنه فان اذن كل واديامعا)
اوجهل (ضمن كل نصيب صاحبه) وتقاصا اورجع بالزيادة ﴾ مزبور
شريكلرك برى اخرك مالى ايچون كندونك اذنسز زكاتى ويرمز ميانه لرنده اذن
انجق تجارته اولوب زكاة تجارت قبيلندن اولميوب وانده نيت شرط اولمغله بلااذن
ادا صورتنده نيت بولنمغين كندودن ساقطه اولمديغندن واكر شريكلرك هر برولرى
ديكرينه اداى زكاته اذن و يروب امدى هر برى كندوسى وشريكى ايچون
بردن زكاتى تأديه ايتسه لر وياخود قنغيسى مقدم و يامؤخر اولديغى معلوم
اولمسه هر برولرى شريكلرينه حصه سنى ضامن اولورلر واكر شركتلرى
مفاوضه و يامالده مساويلر اولان عنان اولورلرسه تقاص اولورلر وياخود
مالرى مساوى اولميان عنانا شريكلر ايسه زياده صاحبى اخره رجوع ايدر
﴿(وان اديامتعا قبا كان الضمان على الثانى علم باداء صاحبه اولا كالمأمور
باداء الزكاة) اوالكفارة (اذا دفع للفقير بعد اداء الآمر بنفسه) لان فعل
الآمر عزل حكمى وفيه لايشترط العلم خلافا لهما ﴾ مزبورلر زكاتى متعاقبا ادا
ايدرلرسه يعنى برينك مقدم و برديكى معلوم ومتيقن اولورسه ديمك بوقسه
جهالت صورتنده دخى تعاقب بولنور بس صورة مشروحه ده ضمان ايكنجى
ادا ايدن اوزرينه لازم اولور اولكنك اداسى معلومى اولسون و يااولمسون
مأموربه اولان فرضك اسقاطنك غيريسنى اتيان ايتكله امدى آمردن فرض اسقاط

اولنمغين مأمور كويا مخالفت ايتمش اولمغله ضامن اولدى ومحلك فوتنه بناء
مزكينك زكاتى اداسيله مأمور معزول اولدى بوايسه علم وجهله مختلف اولمز مثلا
برعبدى بيعه وكيل اولان كمسنه كبى بس موكل اول عبدى عتق ايلسه وكيل
منعزل اولور عتق بلسون و يابلسون صورة مزبوره برزكاتى و ياكفارتى ادا
ايله امر اولنان كمسنه آنى امرك بنفسه اداسندنصكره برفقيره و يرمسى كبى
بونده دخى امرك فعلى عزل حكميدر مأمورك اكا علمى شرط دكلدر امامين
ايچون اختلاف واردر مشاراليهما قتنده آمرك و يرديكى مأمورك معلومى اولمزسه
ضمان اولمز فقيره تمليكله مأمور اولوب ايده اتيان ايتكله موكله ضامن اولمغين
﴿(اشترى احد المتفاوضين امة باذن الآخر) صريحا فلا يكفى سكوته
(ليطأها فهى له) لاللشركة (بلا شئ) لتضمن الاذن بالشراء للوطئ الهبة
اذ لاطريق لحله الا بها لحرمة وطئ المشتركة وهبة المشاع فيما لايقسم جائزة
وقالا يلزمه نصف الثمن (وللبائع) والمستحق (اخذ كل بثمنها) وعقرها
لتضمن المفاوضة للكفالة ﴾ مفاوضه شريكلرينك برى اخرك صراحة اذنيله
وطئ ايچون برجاريه اشترا ايلسه امدى وطئ ايچون شرايه اذن هبه يى متضمن
اولمغله اول جاريه بلا شئ كه شريكنه حصه سنى ضامن اولمقسزين كندونك اولور
مشتركه اولمز و بايع ومستحق ايچون جاريه نك ثمنى وعقرنى شريكلرك قنغيسندن
ديلرسه اخذ واردر شركت مفاوضه نك كفالتى متضمنه اولديغنه بناء وجاريه
مشتركه يى وطئ حرام اولمغله وطئنك حلنه طريق انجق هبه اولمغله اكامل اولندى
اذن صراحة اولميوب سكوت ايتديكنده كوره جاريه كندونك اولمز مشتركه
اولور وتقسيم قبول ايتميان مشاعك هبه سى جائزه در امامين هممامين كندويه
ثمنك نصفنى شريكنه ضمان لازمدر ديديلر مال مشتركدن كندويه خاص
اولان دينى ادا ايتديكنه بناء وعقركه اول حسنده كى جاريه نك مهر مثلى استحقاق
صورتنده نظرادر امدى عبارده لف ونشر مرتب اولور وتضمن فعلى بنفسه
متعدى اولمغله ايمدى اولى اولان للكفالة قولندن لامك حذفى ايدى ﴿(ومن اشترى عبدا)
مثلا (فقال له آخر اشركنى فيه فقال فعلت ان قبل القبض لم يصح وان بعده
صح ولزمه نصف الثمن وان لم يعلم بالثمن خير عند العلم به)﴾ بركمسنه مثلا
برعبد اشترا ايتدكده كندويه براخركمسنه بنى بوكا شريك قيل ديوب اول دخى
قيلدم ديسه امدى اشبو قولى عبدى قبضندن مقدم ديرسه صحيح اولمز
منقولى قبل القبض بيع اولمغله واكر قبضندنصكره اولورسه صحيح اولور كندويه
ثمنك نصفى لازم كلور اكر حالا ثمنى بيلورسه واكر بيلمزسه بيلديكى وقتده
قبولنده مخيردر ﴿(ولوقال اشركنى فيه فقال نعم ثم لقيه اخر وقال مثله

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

واجب بنصف ثمن) كان القائل (عالما بمشاركة الاول فله ربعه وان لم يعلم فله
نصفه) لكون مطلوبه شركته فى كامله (و) حينئذ (اخرج العبد من ملك الاول ﴾
مزبور عبد اشترا ايدن كمسه يه بركمسه بنى آنده شريك ايله ديدكده اول كمسه ده
نعم شريك ايتدم ديوب بعده برآخر كمسه دخى كندويه ملاقى اولوب اودخى مقدمكى
مثللو بنى بونده شريك ايله ديوب اول ده نعم ايله مجاب اولسه امدى اشبو قائل
ثانى قائل اولك مشاركتنى بيلورسه اول عبدك ربعى ملكى اولور آنك حصه سنده
مشاركت مطالبه ايدوب اول ده نصف اولمغله كندويه نصفك نصفى اعطا
اولنور واكر اولك مشاركتى معلومى اولمزسه نصفى كندونك اولور زيرا اشركنى
قولنك معناسى اعطنى نصفه ديمك اولور وتمامنده شركتى مطالبه ايتمكله مطلوبى
نصف اولور بوكا كوره عبد مشترئ اولك ملكندن خروج ايدر ﴾ ما اشتريت
اليوم من انواع التجارة فهو بينى وبينك فقال نعم جاز اشباه ﴾ بركمسه
بوكونده كه انواع تجارتدن اشترا ايتديكم نسنه منكله بنم ميانمده مشتركدر
ديوب اولده نعم ديمكله برآخر كمسه ايله عقد شركت ايتسه جائز ومشروعدر
اليوم كلمه سى قيد دكلدر حتى آنى ديميوب رقيقدن ايتديكم تجارتده ديو برنوع
تجارت بيان ايتسه ويا ثمن ذكر ايدوب ما اشتريت بالف ديسه ده اولور
وشراده شريك اولوب بعده اولمغين احدهما آخردن اذنسز اشترا اولنان شيلردن
برشيئى بيع ايدمز ﴾ وفيها تقبل ثلاثة عملا بلا عقد شركة فعمله احدهم فله
ثلث الاجر ولا شئ للآخرين ﴾ وينه اشباهده مسطوردركه اوچ كمسه عقد
شركت ايتمكسزين بر عملى اتيانى تقبل وقبول ايدوب وآنلردن بريسى اول عملى
ايشلسه كندويه اجرتك ثلثى ثابت اولور آخر ايكى يه برشئ ايجاب ايتمز زيرا
كندولرى شركاء اولمغين هر برلرينه عملك ثلثى اجرتيله لازم اولدى وقتاكه
عملك جمله سنى بريسى ايشلديسه ثلثانده متطوع اولديده انده اجرته مستحق
اولمدى لكن بو قضاء در ديانة او مقوله عامل اجرتله عمل ايدوب اجرت اميديله عمل
ايدر فقرادن اولمغله آنى محروم ايتممكدر ﴾ فروع القول لمنكر الشركة ﴾
فتاوى هنديه ده مرسومدركه بركمسه برآخر كمسه دن دعوى ايتسه كه بو عمله مفاوضه
وجهى اوزره عقد شركت ايتدى حالا يدنده كى ماله شريكم ودو اليد شركتى انكار
ايلسه قول يميله كنديدر مدعى يه اثبات لازمدر ﴾ كذا فى الفتح القدير ﴾ برهن
الورثة على المفاوضة لم يقبل حتى يبرهنوا انه كان مع الحى فى حياة الميت ﴾
بركمسه نك وفاتندنصكره ورثه سى ديكر كمسه اوزرينه مفاوضه اوزره اقامه
بينه ايدوب بزم مورثمز بونكله شريك مفاوضدر ديسه اشبو قولى مقبول اولمز
مفاوضه مالك بقاسنى اقتضا ايتيوب هلاكى ممكن اولمغله اشبو مال بينلرنده مشتركدر

ديو اثباتدن لازمدر كه مال ميتك حال حياتنده حى اولان شريكيله مشترك وموجود
ايدى حالا بوكا شريكلردر ديمكدن لازمدر ﴾ برهنوا على الارث والحى
على المفاوضة قضى له بنصفه فتح ﴾ برميتك ورثه لرى مال مورثمز دردبو دعوى
واقامهٔ بينه وحيده مال مزبوره مفاوضة شركتلرينه اقامهٔ بينه ايلسه امدى
اول مالك نصفيله مفاوضه دعواسى ايدن حياتده اولان كمسه يه حكم اولنور
وارثلرينك برهانلرى مقبول اولمز ﴾ تصرف احد الشريكين فى البلد والاخر
فى السفر واراد القسمة فقال ذو اليد قد استقرضت الفا فالقول له ان المال فى يده ﴾
ايكى شريكك برى بلدده ده وديكرى سفرده مال شركتده متصرف اولوب
اخذ واعطا ايتسه لر امدى تقسيم مراد ايتدكده ذو اليدن بيك غروش استقراض
ايتدم ديسه قول كندونك اولور اكر مال يدنده اولورسه لكن شارحك ذو اليد
قولندن صكره ان المال فى يده قولنه حاجت مس ايتمز ﴾ شروا كرما فباعوا ثمرته
ودفعوه لاحدهم ليحفظه فدسه فى التراب ولم يجده حلف فقط ﴾ چند عدد
كمسه برقطعه باغ اشترا ايدوب بعده اوزمنى بيع وثمنى حفظ ايچون كندولرندن
برينه ويروب اول دخى آنى زمينه دفن ايدوب بعده بولمسه فقط كندوسى تحليف
اولنور ﴾ دفع لآخر مالا اقرضه نصفه وعقد الشركة فى الكل فشرى امتعة
فطلب رب المال حصته ان لم يصبر لنضه اخذ المتاع بقيمة الوقت ﴾ بركمسه
برآخر كمسه يه برمقدار مال ويروب لكن آنك نصفنى كندويه قرض ويروب
وكليسنده عقد شركت ايدوب آنكله برمقدار امتعه اشترادنصكره مال صاحبى
حصه سينى كه قرض ويرديكى مقدارى طلب ايتسه امدى متاع دراهم ويا دنانير
اولنه دك صبر ايتمزسه وقت طلبده اولان قيمتيله متاعى اخذ ايدر وقت شراده كى
قيمتيله اخذ ايتمز ﴾ بينهما متاع على دابة فى الطريق سقطت فاكترى احدهما بغيبة
الآخر خوفا من هلاك المتاع اونقصه رجع بحصته قنية ﴾ ايكى كمسه ميانلرنده مشترك
متاع بردابه اوزره ايكن اثناى طريقده دابه ساقطه اولوب امدى متاعك ضياعى
خوفندن بريسى آخرك غيابنده بردابه كرا ايتسه شريكنه كراسندن حصه سيله
رجوع ايدر اما مشترك اولان بعيره شريكنك اذنيله متاع حمل ايدوب كيدركن
اثناى طريقده بعير ساقط اولمغله شريكى آنى ذبح ايلسه امدى نظر اولنور
اكر حياتى مرجو اولورسه ضامن اولور يوقسه اولمز واكر شريكك غيرى
ذبح ايدرسه هر حالده ضامن اولور چوبان صغر تماچ دخى ينه بويله حياتى مأمول
اولميان قيونى وبقرى ذبح ايدرلرسه ضامن اولمزلر حياتلرى مرجو اولورسه
ضامن اولورلر واكر اجنبى ذبح ايدرسه بهمه حال ضامن اولور ﴾ دابة
مشتركة قال البيطارون لابد من كيها فكواها الحاضر لم يضمن ﴾ دابة

مشترکه حقنده احوال دوابه عالم اولوب بعض مرضلرنده معالجه ایدن
بیطارلر اشبو دابه یه کیکه داغدن لازمدر دیدکله حاضر اولان شریك آنی
داغلیوب والدن برضرر اصابت ایتسکه آنی ضامن اولمز اهل خبره نك
خبرلرینه اعتماد اولنمغله ﴿ دار بین اثنین سكن احدهما وخربت الدار خربت
بالسكنی ضمن ﴾ ایکی کمسه میانلرنده مشترك منزلده بری ساکن وخرابه اولسه
امدی سکناسی سببیله خراب اولورسه ضامن اولور ایمدی معلوم اولسونکه بر شریك
ایچون دار مشترکهٔ غیر مقسومه ده حصه سی مقداری سکنا جائز ومشروعدر
واکر دار مقسومه اولورسه هر برینه کندی قسمنده ساکن اولوب شریکنك
حصه سنه عدم مداخله دن لازمدر وفتاوای هندیه ده مرسومدرکه دار مشترکهٔ
غیر مقسومه صاحبلری اولان ایکی شخصك بری غائب اولسه دیکرینه آنده
حصه سی مقداری ساکن اولمق واردر ومشترك خادمده ینه بویله در
ودار مشروحه هرنقدر معدة للاستغلال ایسه ده شریکنك حصه سنك اجرتی
لازم کلمز ﴿ طاحون مشترکة قال احدهما لصاحبه عمرها فقال هذه العمارة تکفینی
لا ارضی بعمارتك فعمرها لم یرجع جواهر الفتاوی ﴾ قابل قسمت اولمیان هر بر مشترك
دکرمان مثلاو شی صاحبلرینك بری آخرینه اشبو دکرمانی سن تعمیر ایله دیدکده
وآخرده اشبو عمارت بکا کفایت ایدرسنك عمارتکه راضی دکلم دیسه امدی شریکندن
اذنسز تعمیر ایتسه حصه سیله شریکنه رجوع ایده مز لا ارضی بعمارتك قولنه
مناسب اولان عمرها مکاننده مضارع نفس متکلم وحده صیغه سیله اعمرها دینك ایدی
﴿ وفی السراجیة طاحون مشترکة انفق احدهما فی عمارتها فلیس بمتطوع
ولو انفق علی عبد مشترك اوادی خراج کرم مشترك فهو متطوع الکل من منح
المصنف قلت والضابط ان کل من اجبر ان یفعل مع شریکه اذا فعله احدهما
بلا اذن فهو متطوع والا لا ﴾ وسراجیه ده مرسومدرکه مشترك اولان دکرمان
صاحبلرینك بری انك عمارتنه برمقدار نسنه صرف ایتسه متطوع اولمز واکر
مشترك عبده انفاق ویا مشترك باغك خراجنی ادا ایدرسه متطوعدر عبده انفاق
اوزره وباغك خراجنی تأدیه یه جبر اولندیغنه بناً اشبو مسائل مشروحه نك
کلیسی مصنف والاجنابك منح الغفار نام تألیفندن منقولدر شارح رحمه الله
تعالی دیرکه اشبو احد شریکینك انفاقنی آخره رجوعی حقنده ضابط
وقاعده بودرکه هر بر شریککه شریکیله برابر بر فعلی ایشلمکه جبر اولنور
انی شریکندن اذنسز ایشلرسه امدی اول فعلنده متطوعدرکه شریکنه
رجوع ایده مز یوقسه ایدر زیرا جبر صورتنده کندوبی قاضی یه شکوا ایله
مصلحتنی کورمك ممکندر ﴿ ولا یجبر الشریك علی العمارة الا فی ثلاث وصی

وناظر وضرورة تعذر قسمة ککری نهر ومرمة قناة وبئر ودولاب وسفینة
معینة وحائط لا یقسم اساسه فان کان الحائط یحتمل القسمة ویبنی کل واحد
فی نصیبه السترة لم یجبروا لا اجبر ﴾ شریك عمارت اوزره جبر اولنمز الا اوچ
محلده که وصی وناظر وتقسیمك تعذری ضرورتیکه مثلا نهری کری واصلاح وقنه
وقیو ودولاب وساقیه لری وسفینهٔ معینه یی واساسی تقسیم قبول ایتمیان
حائطك تعمیر وترمیمی کبی شیلرده در واکر حائط پك طویل وقسمته قابل اولوب
هر برلری کندولری حصه لرنده ستره بنا ایده بیلورلرسه جبر اولنمزلر هر بری کندی ستره سنی
بنا ایدر دیکری جبر اولنمز یوق قابل قسمت اولمزسه جبر اولنورلر وخانیه نك
وصایا سنده مرسومدرکه ایکی صغیرك دارلری مابیننده اوزرنده سقوطندن
خوف اولنان حوله اولان جدار اولوب وصغیرلرك هر برلرینك وصیلری
مزبور جدارك مرمتنی مراد ایتدکده دیکری ابا وامتناع ایدرسه قاضی بر امین
کمسه ارسال ایدوب اکا نظر ایدر اکر واقعا اول حال اوزره ترك اولنوب تعمیر
اولنمدیغنده کوره صغیرلره ضرر اوله جغی معلوم ومستبان اولورسه ابا ایدن
دیکریله برابر بنا ایتمکه جبر اولنور اما مال صاحبلرینك برینك اباسی بونك کبی
دکلدر ابا ایدن ضرری کندی نفسنه اختیار ایتمش اولمغله جبر اولنمز اما وصی
یتیمه ضرری اختیار ایتمکله جبره سزا کورلدی ووقفده یتیم مالی کبیدر
متولیلرك قنغیسی ابا ایدرسه جبر اولنور ﴿ وکذا کل مالا یقسم کحمام وخان
وطاحون وتمامه فی متفرقات قضاء البحر والعینی والاشباه ﴾ واشبو تعمیر
وترمیم خصوصنده هر بر تقسیمی قابل اولمیان حمام وخان ودکرمان امثالی
شیلر ینه بویله درکه شریك عمارته جبر اولنمز واشبو بحثك تمام وتفصیلی بحرك
وعینی نك واشباهك قضالرینك متفرقاتنده در وجامع الفصولینده مذکوردرکه
ایکی کمسه میانلرنده مشترك اولان دکرمان خرابه اولوب عرصهٔ صرفه قالسه
عمارت اوزره صاحبلری جبر اولنمزلر ارض میانلرنده تقسیم اولنور
واکر بنا وادواتی قائمه اولوب لکن بعضیسی ذاهب اولمغله
نوعا خرابه مشرف اولمش اولورسه جبر اولنورلر واکر ابا ایدن شریك
فقیر اولورسه شریکنه سن دیلرسك کندی مالکدن صرف ایله نصفنی شریکیکه
دین اولسون دینور حمامده منهدم اولوب صحرا اولورسه ینه بویله بینلرنده
زمینی تقسیم اولنور واکر بناسندن برمقدار باقی قالورسه جبر اولنور مشترك دار
ویا بیت منهدم اولوب شریکك بریسی بنا وترمیم ایلسه شریکنه برشیئله رجوع
ایتمز کندولرینه تقسیم قابل اولدیغنه نظرا تقسیم ایدوب هر بری کندی حصه سنی
تعمیر ممکن اولمغله ﴿ وفی غصب المجتبی زرع بلا اذن شریکه فدفع له شریکه

ISTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

نصف البذر ليكون الزرع بينهما قبل النبات لم يجز وبعده جاز وان اراد قلعه
يقاسمه فيقلعه من نصيبه ويضمن الزارع نقصان الارض بالقلع والصواب نقصان
الزرع ﴾ ومجتبانك غصبنده مرسومدركه بركسه شريكنك اذنى اولمدين
مشترك اولان ارضه كندى بذرنى زرع ايدوب بعده شريكى كندويه بذرينك
نصفنى قبل النبات زرع ميانلرنده مشترك اولمق ايچون دفع ايلسه جائز اولمز
معدوم منزله‌سنده اولمغله نباتندنصكره اولورسه جائز اولور واكر زارعك
غيرى كندى حصه‌سندن زرعك قلعنى مراد ايدرسه ارضى تقسيم ايدوب
كندى نصيبندن زرعى قلع ايدر وزارع قلعله نقصان ارض اولورسه شريكنه
ارضك نصفنك نقصاننى ضامن اولور شريكنك نصيبنده غاصب اولمغله شارح
رحمه الله تعالى صواب اولان نقصان الارض يرينه نقصان الزرع ديمك ايدى دير
(فروع) جامع الفصولينده مشروح ومبيندركه بركسه برآخر كسه‌نك ارضنى
غصب واكا كندى بذرنى زرع ايدوب اول دخى نابت اولسه صاحب ارض
غاصبه قلعيله امر ايدر اكرابا وامتناع ايدرسه صاحب ارض كندوسى بالذات قلع
ايدر واكين يتشوب كمالنى بولنه‌دكين صاحب ارض حاضر اولمزسه حاصلات غاصبك اولوب
صاحب ارض نقصان ارضنى كندويه تضمين ايتديرر ﴿ وفى قسمة الاشباه المشترك
اذا انهدم فابى احدهما العمارة فان احتمل القسمة لاجبر وقسم والابنى ثم آجره
ليرجع وتمامه فى شركة المنظومة المحبية ﴾ اشباهك قسمتنده مسطوردركه مشترك
بربنا منهدم اولوب شريكك برى اعمارندن امتناع ايتسه امدى اول بنا تقسيمى
قابل اولورسه جبر اولنمز بلكه تقسيم اولنورده هركس كندى حصه‌سنى تعمير ايدر
يوق قسمت احتمالى اولمزسه اذن قاضيله بنا ايدر بعده انى ايجار ايدركه حتى
شريكنه مصارفدن حصه‌سيله بدل ايجاردن رجوع ايده واكر بلا اذن القاضى
بنا ايدرسه بانى تبرع ايتمش اولور سابق الذكر قاعده‌نك مقتضاسى بودر
وخلاصه‌ده مرسومدركه مشترك دكرمان وياحمام منهدم اولوب عرصه
صرفه قاليوب بعض بناسيده باقى قالسه امدى احد شريكين ابا يدرسه قاضى
طرفندن بناسيله جبر اولنور اما صرف صحرا قالوب اثر بنا قالمزسه جبر اولنمز تقسيم
اولنور واكر شريكى معسر اولورسه كندويه سن انفاق ايله بعده شريكنه انفاق ايتديكك
مبلغك نصفيله رجوع ايله دينور واشبو بحثك تمام وتفصيلى منظومهٔ محبيه‌نك
شركتنده‌در ﴿ وفيما باع شريك شقصه لآخر * ولو بلا اذن شريك
ناظر * فيما عدا الخلط والاختلاط * جوز ذاك البيع والتعاطى ﴾ منظومهٔ
مشروحه‌ده مسطوردركه بركسه خلط واختلاطله اولان شركت صورتلرينك
ماعداسنده شركة ملكله شريك اولديغى نسنه‌دن كندى حصه‌سنى هرنقدر

حاضر شريكنك اذنى اولمقسزين اولورسه ده برآخر كسه‌يه بيع ايلسه اشبو بيع
وتعاطى عند الفقهما تجويز اولندى ناظر حاضر معناسنه يعنى شريك حاضر وياغائب
اولسون بهمه حال بيع جائزدر تعاطى تكملة للبيت زياده اولنمه‌در وبيع كندويه
عامدر شقص شينك كسرى قافك سكونيله قطعه وبلوك معناسنه‌در ﴿ ثم
الشريك ههنا لو باعا * حصته من فرس وابتاعا * ذلك منه الاجنبى وهلكا * وكان
ذا بغير اذن الشركا * فان يشاؤا اغنوا الشريك او * من اشترى منه على
ما قدر ووا ﴾ باعا وابتاعا وهلكا كلمه‌لرنده الف اطلاق ضرورة وزن ايچون ايراد
اولنمشدر بوندنصكره برفرسه شريكلر اولان چند عدد كسه بريسى حصه‌سنى
شريكلرينك اذنى اولمقسزين براجنبى كسه‌يه بيع اول دخى ابتياع واشترا ايدوب بعده
فرس هلاك اولسه امدى شريكلر ديلرلرسه كندى شريكلرينه حصه‌لرنى تضمين
ايتديررلر كندولرندن اذنسز نصيبنى مشترى‌يه تسليم ايتديكنه بناءً هرنقدر
استهلاك بولنمديسه‌ده كندولرينك اذنلريله بيع بولنورسه تضمين اولمز واكر ديلرسه
روايته كوره مشترى‌يه تضمين ايتديرر وبايعك كندى حصه‌سنى بيعى تعدى
اولمغين مشترى تضمين اولنديغنه كوره كندويه رجوع ايده‌مز ﴿ وان يكن كل
شريك آجرا * حصة حمام له من اخرا * وكان شخص منهما قد اذنا * لذاك
فى تعميرها وبالبنا * فلا رجوع صاح للمستاجر * فى ذا البناء على الشريك الاخر ﴾
برحمامه شريكلر اولان زيد ايله عمروك هربرى حصه‌لرنى بركسه‌يه ايجار وانلردن برى
اكا حمامك اقتضا ايدن تعمير وبناسنه اذن ويرسه امدى اى بنم صاحبم مستأجر
ايچون اول بناسنه صرف ايتديكى مبلغله اذن ويرميان شريكه رجوع يوقدر
﴿ ظاهره انه يرجع على الاذن بقى هل يرجع ابكله ام بحصته فليراجع انتهى منه ﴾
مضمون مشروحك ظاهرى مستأجر من بورك اذن وبرن شريكه رجوع ايدر
لكن مصارفك كليسله‌مى رجوع ايدر يوقسه انك فقط حصه‌سنه اصابت
ايدن ايله‌مى بو باقى قالدى محلنه مراجعتدن لازمه‌در شارح رحمه للهك اشبو
ظاهره آخ قولى بعض نسخه‌ده شرحك هامشنده وبعضيسنده درون شرحده
مرسومدر لكن منه لفظى كاردن اولمسنى تأييد ايدرمنه اكثرياهامشده كتب اولنمغله
﴿ لواحد من الشريكين سكن * فى الدار مدة مضت من الزمن * فليس للشريك
ان يطالبه * باجرة السكنى ولا المطالبة * بانه يسكن مثل الاول * لكنه ان كان
فى المستقبل * يطلب ان يهايئ الشريكا * يجاب فافهم ودع التشكيكا ﴾ مشترك
دار صاحبلرينك برى انده برمدت ساكن اولسه اخر يچون انده اجرة سكنا وانلك
ساكن اولديغى زمان ماضى قدرى ساكن اولمق مطالبه‌سى اولمدى هرنقدر منزل
معده للاستغلال ايسه‌ده لكن مضى ماضى مستقبلده شريكى مهايات طلب

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

ایدرسه بوکا اجابت ومساعده اولنور ایوجه فهم ایدوب تشکیك وقیل وقالی
ترك ایله والله سبحانه وتعالی اعلم واستغفرالله العظیم الحمد لولیه والصلاة علی نبیه

﴿ كتاب الوقف ﴾

وقفی شرکتك عقیبنده ذکر ایتدیکی هر بررلرندن مقصود اصل مالك اوزرینه
زیاده اولان شیله انتفاع اعتباریله در وقف حبست معناسنه اولان وقفت فعلندن
مصدردر مختصر عرصاته موقف اطلاقی حساب ایچون ناسك کندوده حبس
اولندیغنه مبنیدر واقفت لغة ردیئه در امام مازنی واقفت کلام عربدن مسموع دکلدر
دیو دعوی ایلدی وقفك موقوفده استعمالی مشهوردر هذه الدار وقف دینور
بنابرین جمعی اوقاف کلور فعل متعدی وغیر متعدی استعمال اولنور حبس
معناسنه اولان متعدی انتصب معناسنه اولان لازمدر متعدینك مصدری وقف
لازمك کی وقوفدر امام شافعی رحمه الله تعالی اهل جاهلیتدن وقف صادر
اولمدی اسلامدن وقوعبولدی بیوردیلر رسول الله صلی الله تعالی علیه
وسلمك مدینهٔ منوره ده یدی قطعه بستان وقف بیوردیغی مرویدر وخلیل الرحمن
علیه صلوات الرحمانك الی الان باقیه اولان اوقاف وقفی منقولدر وخلفاء
راشدین وصحابهٔ کرین رضوان الله تعالی علیهم اجمعیندن وقف واقعدر
کذا فی الاسعاف ﴿ مناسبته للشرکة ادخال غیره معه فی ماله
غیران ملکه باق فیها لا فیه ﴾ وقفك شرکته مناسبتی انسانك غیری کسه یی
کندی مالنده کندی ایله برابر انتفاعده ادخالیدر شوقدر وارکه شرکتده
مالکك ملکی باقی وقفده غیرباقی وشرکتك تقدیمی کثرتنه مبنیدر ﴿ (هو)
لغة الحبس وشرعا (حبس العین علی) حکم (ملك الواقف والتصدق بالمنفعة)
ولو فی الجملة والاصح انه (عنده) جائز غیر لازم کالعاریة ﴾ وقف لغتده
حبس معناسنه وشرعده امام اعظم رحمه الله تعالی نزدنده عینکه وقف اولنان
نسنه یی واقفك ملکی حکمی اوزره ومنفعتی هرنقدر فی الجملة اولورسه ده تصدق
اوله رق حبسدر شارح علیه الرحمه شرنبلالیه یه تبعیتله حکم لفظنی زیاده ایلدی
لکن زیاده سی صحیح دکلدر زیرا امام اعظم رحمه الله تعالی قتنده رقبه حقیقة
واقفك ملکیدر قهستانی وقفی بومنوال اوزره بیان ایدرکه وقف شرعده
امام مشار الیه عندنده عین موقوفه یی ورقبهٔ مملوکه یی قولله غیرك تصرفندن منعدر
واقفك ملکی اوزره مقتصره اولدیغی حالده امدی رقبه حیاتنده واقفك وبعدوفاته
ورثه سنك ملکیدر حتی بیعی وهبه سی مشروعدر بونك اوزرینه بعض اشکال ایراد ایتدیلرکه

وقف مسجد بالاجماع الله جلیلك ملکی اوزره در جواب ممکنکه قول مزبور
وقفیتنده اختلاف اولنسان وقفده درمزبور مسجدك وقفیتی اتفاقیدر وبعدخراب
المسجد ناسی کندودن مستغنی ومتفرق اولمغله اول دخی امام عظم وامام محمد
رحمهما الله تعالی نزدلرنده واقفك ملکنه عودت ایدر مضمونیله ده جواب ممکندر
امدی بوکا ده سائر وقفلر کبی حقیقة واقفك ملکی اوزره محبوسدر دینیلور لکن
بعدالخراب عودت ایدر قوللری عمارتی حالنده واقفك ملکندن خروجنی ایجاب
ایدر صاحب بحر دیرکه اکثر علما وقف خصوصنده امام ابی یوسف وبعضیلر امام
محمد قوللریله افتا بیوردیلر امام اعظم رحمه الله تعالی قولیله افتا ایدر
براحد بولنمدی ونتفده مکهٔ مکرمه ده ومنهده دار وقفی جائز ومشروعدر
دیو مصرحدر امدی مصنفك والتصدق بالمنفعة قولنده شارحك ولو فی الجملة کلامنی
زیاده سی احبابدن اغنیایه وقفك منافعی شرطك صحتنه مبنیدر هرنقدر
تقرب الی الله قصد واراده اولنمز سه ده یعنی تصدق فی الجملة کنایت ایدرکه
اغنیا منقرض اولدیغنده نصکره فقرایه ویابر مسجدك مصالحنه تأبید اقربت
شرط ایتمك کبی ومحیطك برکسه اغنیایه وقف ایتسه صحیح اولمز قربت
اولمغین اما آخرینی فقرایه شرط ایدرسه فی الجملة قربت اولمغله جائز اولور
کلامیده مضمون مشروحی تأییدایدر وفقهانك اشبو والتصدق بالمنفعة
قولنه بعض سؤال ایراد ایتمشلرکه برکسه نك کندی اولادنه وبنی هاشمه
وقفی جائزدر حالبوکه بونلره ده تصدق جائز دکلدر اغنیا کبی جواب
ویریلورکه مزبورلره حرام اولان صدقهٔ واجبه در صدقهٔ نافله حرام دکلدر
وابوالسعود مسکین اوزرینه اولان حاشیه سنده ذکر ایدرکه اغنیا اوزرینه
وقفك ایکی شرطی وار در عدو احصایه قابل معلوم ومعین کسه لر اولوب وآخرینی
فقرایه شرط ایتمکدر واصح اولان قول بوکه وقف امام اعظم رحمه الله
تعالی قتنده جائزدر عاریه کبی لازم دکلدر دیلدیکی وقتده اندن رجوع ایدر
﴿ (وعندهما هو حبسها علی) حکم (ملك الله تعالی وصرف منفعتها علی
من احب) ولو غنیا فیلزم فلا یجوز له ابطاله ولا یورث عنه وعلیه الفتوی
ابن کمال وابن الشحنه ﴾ امامین همامین رحمهما الله تعالی نزدلرنده وقف
عینی الله ذوالجلالك ملکی اولمق حکمی اوزره حبس ومنفعتنی
هرنقدر غنی اولورسه ده واقفك محبت ایتدیکی کسه لره صرفدر امدی
مشار الیهما نزدلرنده مجرد وقفت دیمکله وقف ثابت ولازم اولوروا وزرینه
احکام وقف جاریه اولور بوندنصکره واقفه انی ابطال جائز ومشروع
اولمز وکندودنصکره میراث اولاز وانجق فتوی اشبو قول سداد مدار

اوزره در لكن ازلا و ابدا هرحالده ملك حقيقة الله جليلك اولمغله واقفك
حبسنه حاجت مس ايتمكين ايدى عبارهٔ جيده قاضيخانك بو قاعده اولان
الاانه عندابى يوسف ومحمد رحمهماالله تعالى اذا صح الوقف يزول ملك
الواقف لاالى مالك فيلزم ولايملك آلخ تعليلدر ووقفك لزوم وصحتنده كى اختلاف
وقفيله حكم اولنمزدن مقدمدر اما حكم مشروحدن صكره واقفك ملكندن
خروجنده اصلا اختلاف يوقدر و واقفك وقفى كندى موتنه تعليق ايدوب مثلا
وقفت هذه الدار ان مت ديمسى وقفك كندى ايله لزوم وثبوتنده حكم مشروح
كبيدر بونكله ده وقف لازم اولوب واوزرينه احكام وقف جاريه اولور
(وسببه ارادة محبوب النفس) فى الدنيا ببرالاحباب وفى الاخرة بالثواب يعنى
بالنية من اهلها لانه مباح بدليل صحته من الكافر وقديكون واجبا بالنذر فيتصدق بها
او بثمنها ولو وقفها على من لاتجوزله الزكاة جاز فى الحكم وبقى نذره وبهذا عرف
صفته وحكمه مامر فى تعريفه واشبو وقفك سبب وباديسى نفس انسانيده
محبوب ومرضى اولان احسان واكرامى دنياده بين الاحباب وآخرتده ثوابى
اراده وقصددر يعنى ارباب قربت اولان مسلم عاقل بالغدن صادر اولدقده نيتيله
مثاب اولور ووقفك كفاردن صحتنه مبنى اصالهٔ مباح اولمسيله ثواب نيتيله اولورسه
مثاب اولور اصل وقفله اولمز وارباب قربتده بلوغك شرطيتى كلى دكلدر
زيرا صبينك بعض صوم وصلاتله تقربى اولور وبعضا وقفك نذر ايله واجب
اولديغيده اولور بحرده مرسومدركه وقفك صفتى مباح وقربت وفرض اولمقدر
اولكى بلاقصدالقربهٔ صادر اولان وقفدر حتى بوذميدن دخى صحيح اولور
وفاعلينه ثواب اولمز ايكنجيسى قربت وثواب قصديله اولاندركه مسلمدن
وقوعبولان وقفدر اوچنجيسى نذر اولناندركه مثلا بركسنه نك اكربابام
قدوم ايدرسه اشبو داريمى ابناى سبيله وقف ايتمك اوزريمه نذر اولسون
ديمسى كبى امدى قدوم ايتدكده نذر اولمغله وفالازم اولور واكر دارم ابناى
سبيل ايچون اولسون ديو صيغهٔ نذر ايله تعبير ايدرسه سؤال اولنور اكر مرادى وقف
ايسه واقف اولور صدقه ايسه نذر اولور ده كندوسنى وياثمننى تصدق ايدر
شارح رحمه الله تعالى وقفله نذر مسئله سنى كندو ده صيغهٔ وقف نذر اولمق
مسئله سنه خلط ايلدى حالبوكه حكملرى مختلفدركه نذر ايله وقف واجب اولور
ديو مرور ايلدى وصيغهٔ نذرده بيان اولندى بركسه صيغهٔ نذر ايله وقفى كندويه
زكات ويرمسى جائز اولميان مثلا اصول وفروعى كبى كسه لره ايتسه حكمده كه
وقفيتى جائزه اولور نذرى باقى اولوركه وفا ايتمش اولمز اول قدر قيمتلو نسنه ايله تعويض
لازم اولمق كرك واشبو وقفك قربت ومباح و واجب اولمسيله صفتى بونلر اولديغى

معلوم وظاهر اولدى وحكميكه اوزرينه ترتب ايدن اثريء تعريفنده سبقت ايدن
تصدق بالمنفعةدر (ومحله المال المتقوم وركنه الالفاظ الخاصة كارضى
هذه (صدقة موقوفة مؤبدة على المساكين ونحوه) من الالفاظ كموقوفة
لله تعالى او على وجه الخير اوالبر واكتفى ابو يوسف بلفظ موقوفة فقط
قال الشهيد ونحن نفتى به للعرف) وقفك محلى واقفك وقفى وقتنده ملكى اولان مال
متقومدر المالده كى ال عهد ايچون اولمش اولور امدى بركسنه برارضى غصب
ووقف ايدوب بعده اشترا وثمننى دفع ايلسه وقف اولمز بعد الوقف مالك اولمغله
ركنى بنم اشبو ارضم فقراى مساكين اوزره ابدى وقف اولنان صدقه در
وبونك امثالى موقوفة لله تعالى ويا موقوفة على وجه الخير اوالبر الفاظ
خاصه سيدر وملتقى شرحنده قهستانيدن نقلا مرسومدركه وقفده قول
وتلفظله تقييد اولنديغى بلا تلفظ صورتا وقفيه بى شرائطيله كتب واملا صورتنده
اتفاقا وقف اولمديغنه مبنيدر بعده شارح مشروح شوصورتى استثنا ايلديكه
واقف كندى اليله يازوب وشاهدلره بونك مضموننه شاهد اولكوز ديرسه
امدى وقفت كما ذكرت فيه مفادينى اقرار ايتمش اولمغله وقف اولور جوهره ده الفاظ
وقف التيدر اوچى صريحدركه وقفت حبست سبلت لفظلريدر واوچى
نيته محتاج اولان كنايه دركه تصدقت وحرمت وابدت لفظلريدر لكن كندودن
اقصاردر وصاحب بحرك بيان ايتديكى الفاظ وقف يكرمى التيدر امام ابى يوسف
رحمه الله تعالى مجرد موقوفة لفظيله اكتفا ايلدى وصدر الشهيد بوعرف
وعادت اولمغله بوقوله بزلر افتا ايدرز بيوردیلر امدى مؤبدا فقرايه وقف اولنور
(وشرطه شرط سائر التبرعات) كحرية وتكليف (وان يكون) قربة فى ذاته
معلوما (منجزا) لامعلقا الا بكائن ولامضافا ولاموقتا ولابخيار شرط
وقفك شرطى حريت وتكليف كبى سائر تبرعاتك شرطيدر وذاتنده حين
تصرفنده قربت ومعلوم منجز اولوب معلق اولمميدر لكن ذاتنده موجود
اولان شيئه معلق اولورسه تعليقك ضررى اولمز موجود اولان شيئه تعليق
تنجيز اولمغله امدى بركسنه اشبو داريم ملكمده اولورسه صدقهٔ موقوفه در
ديوب بعده حين تكلمنده ملكنده اولديغى ظاهر اولسه وقف اولور ومضاف
اولمقكه مثلا دارى صدقهٔ موقوفة غدا ديمك كبى لكن بحر ونهر صاحبلرى
جامع الفصولیندن نقلله اضافتله وقفك صحتيله جزم ايلديلر بوكا كوره
عدم صحت قولى غلط اولور دخى وقف موقتا جائز اولمز مثلا بركون ويا بر ماه
دارم وقف اولسون ديمك كبى وقفده تأبيد لازم اولمغله وخيار شرطله ده وقف
اولمز الا بركمسنه خيار شرطله برمسجد بنا ايتسه شرط باطل اولور مسجد جائز اولور

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

وخبادی ابطـال ایله وقف صحتـه منقلب اولمز وامام ثانی اوچ کـون مخیرلك
شرطنی تجویز ایلدی وذاتنـده حین تصرفنده قربت اولمسی شرط اولغله
مسلمك وذمینك بیعه وکنیسه واهل حرب فقراسنه وقفی جائز اولمدی ❊ کذا فی النهر
الفائق ❊ وذخیره نك بیاننه کوره اغنیایه وقفده نوعا قربت اولغـله جائزدر نهایتی
فقرایه اولاندن دوندر وواقفك سفهی ودینی سببیـله محجـور علیه اولمسـی دخی
وقفك شرائطنـدندر کمال سفیهك کنـدی نفسیچـون وقفنی تجویز ایلدی ودینی
مالنی احاطه ایدن مریض مـدیونك وقفی نقض اولنوب دینیچـون بیـع اولنور
امادیونی مالنی مستغرق اولان صحیحـك وقـفی قبـل الحجر اولورسـه اتفاقا
لازمدر نقض اولنمز ❊ کذافی الفتح ❊ وامام اعظـم وامام محمـد رحمهماالله تعـالی
نزدلرنده وقفی ابدی منقطع اولمیان جهتـه ایتمـك دخی شروطنـدندر امام
ابی یوسف شرط مشـروحی اعتبار ایتمدی بلاذکر الجهـه ویامنقطـع اولور
جهته وقف ایلسـه ده آخری ینـه فقرایه اولور امام مشارالیهـه کوره واقف
قصـدی هرنقـدر ذکر ایتمزسه ده وقفك اخری فقرا ایچون اولمق اولمغـله کانه
بوشرطك ذکری دلالةً ثابت اولـدی وعقـار ویا منقـول کـبی وقف
اولنان نسنه نك وقفه محله اولمسی دخی شرطـدر صرف منقول اوله رق وقفی
متعارف اولان مصحف شریف وسائر کتب وبلادرومـده دراهـم ودنانیر
وقفی جائزدر مضاربه یه ویرمکله استرباح اولنور اما اقطار مصـریه ده دراهـم
ودنانیر وقفی متعارف دکلدر وفتوی بناوغرسك وقف اولنوب وارضك اولنمسنك
صحتی اوزرینه در ووقف اولنان شیئك معلوم ومعین اولمسی دخی شرطدر شوارضمدن
ویاکتابمدن لاعـلی التعیین برمقدار شـی وقف اولسـون دیسـه جائز اولمز
واشبو دار بمی الله تعـالینك رضـاسـی ویااقربام ایچـون وقف ایتـدم دیسه
شك اولمغـله جائز اولمز وزید واعمرو ایچـون دیسه ینه بویله در ❊ ولاذکرمعه
اشتراط بیعـه وصـرف ثمنه لحاجتـه فان ذکـره بطـل وقفـه بزازیه ❊
وواقفك وقفنك بیع اولنوب ثمنی کندی مصـارفنـه صرف ایتمکی شرط ایتمکی
ذکر ایتمـسـی دخی شروطنـدندر اعدی بونی حین وقفنده برابر ذکر ایلسه
وقفی باطـل اولور اما استبـدالنی شرط بونك خـلافنده در بونده بطـلان یوقدر
❊ وفی الفتح لووقف المرتد فقتل اومات اوارتد المسلم بطل وقفه ❊ وفتحده مرسومدر که
مرتد برشـیئ وقف ایدوب بعده قتـل اولنوب ویامرد اولـوب ویا واقف مسـلم
معاذالله تعالی مرتد اولسه آنك وقفی باطـل اولوب میراث اولور واکـر
اسلامه عودت ایدوب ووقفی اعاده ایدرسه صحیح اولور ❊ ولایصح وقف مسلم
اوذمی عـلی بیعة اوحربی قیل اومجوسی وجاز عـلی ذمی لانه قربة حتی لوقال

علی ان من اسلم من ولده اوانتقل الی غیر النصرانیـة فلا شیئ له لزم شـرطه
علی المـذهب ❊ مسلمـك ویاذمی نك معبـد نصاری ویاحربی وعنـد البعض
مجوسـی اوزره وقفی صحیح ونافـذ دکلدر مسلمه کوره بیعه یه وقفی قربت اولمغین
ذمی یه کـوره عـدم صحتی اکا کـورهده وقفك صحتنده شرط بزه وکندویه
کورهده عبادت اولمسی لازم اولغله درامدی کندویه کوره بیعه یه وقف هرنقدر
عبادت ایسـهده بزه کوره دکلدر نتـکم ذمی حج ویاعمره ایچـون برشیئ وقف
ایتسـه بزم عنـدمزده هرنقدر عبادت ایچـون ایسـهده کنـدونك قتنده
عبادت اولمغـین جائز اولدیغی کـبی وحربی یه وقفك عـدم صحـتی آنلره بر
واحساندن نهی اولند یغمزدن قربت اولمدیغنـه مبنیـدر وذمی اوزره وقف
قربت اولغله جائز اولدی کورمزمسنکه کـندولرینه صـدقه ونذر وکفارت
اعطـاسـی جائزدر حتی ذمی یه وقف ایدن واقف شرط ایتسه که اول ذمی نك
اولادندن شرف اسلامله مشرف اولان ویاملة نصرانیه دن غیری ملته انتقال ومیل
ایدن ولده وقفده برشـیئ یوقدر بس مـذهب صحیح اوزره اشبو شـروطـه
مراعات لازمه اولور ❊ (والملك یزول) عن المـوقوف باحد امور اربعة بافراز
مسجد کمایجیئ او (بقضاء القاضی) لانه مجتهـد فیه وصورته ان یسلمه الی المتولی
ثم یظهر الرجوع معـین المفتی معزیا للفتح (المولی من قبـل السلطـان) لا المحکم
وسیجیئ ان البینة تقبـل بلادعوی ❊ وقف اولنان نسـنه دن واقفك ملکی درت
شیئك بریله که مثـلا وقف مسجـد اولدیغنـه نظرا انك افرازیله نتـکم قریبا
تفصیـل وبیانی کلور ویاخود طرف سلطاندن مولی اولوب حکم نصب اولنمیان
قاضینك قضاسـیله زائل اولور که وقفیتی لازمه وثابتـه اولور لزوم وقف مسئله
مختلف فیه اولمغـله واوزرینـه احکام وقف جاریه اولور واتفاقا برکسه یه ملك
اولمز وقریبا کلور که اشبو وقفك حکمی تصدق بالغ اولغـله حق الله اولد یغندن
کندوده دعوا سزبینه مقبوله اولور وصورة قضا واقف وقف ایتدیکی نسنه یی متولی یه
تسلیم ایدوب بعده امام اعظم رحمه الله تعالی نزدنده عدم لزومنه بنا أرجوعنی
اظهار وقاضی یه مرافعه اول دخی لزومیله قضا وحکم ایتمکله در وبوصورتـه خاص دکلدر
بلـکه واقف وقف ایتـدیکی شـیئ بیع ایدوب شاهد لرده وقفیتیله شهادت
ایتمکله امام ابی یوسف قولیـله لزومیله حکم اولنسـه ده اولور وفقهـا تصریح
ییور دیلرکه برقاضی ارتشا ایتسـه ویاخود قضایی رشـوتله اخذ ایتسه حکمی
نافذ اولمز زمانه قاضیـلرنده ده بویله اولمیان پك نادر ونایابدر امـدی وقفك
لزومی انجـق امامین قوللرینـه کوره اولور ❊ ثم هل القضـاء بالوقف قضاء
علی الکافة فلا تسمع فیه دعوی ملك اخر ووقف آخرام لاتسمع افتی ابو السـعود

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

مفتی الروم بالاول وبه جزم فی المنظومة المحبیة ورجحه المصنف صونا عن الحیل لابطاله
لکنه نقل بعده عن البحران المعتمد الثانی وصححه فی الفوا که البدریة وبه
افتی المصنف ﴾ بوندنصکره برشبهه وقفیتله حکم عامه یه حکم اولوب انده براخر
کسه نك ملك وياوقف دعواسی مسموعه اولمزمی یوقسه کافهٔ ناسه حکم
اولیوب دیکر کسه نك انده ملك ووقف دعواسی مسموعه اولورمی روم
مفتیسی ابو السعودك اولکیکه عامه یه حکم اولمسیله افتا ایلدی ومنظومهٔ
محبیه صاحبی انده بونکله جزم ایلدی مصنف دخی بونی ترجیح ایلدی وقفك
ابطالی حیله لرندن حفظ وصیانت ایچون لکن ملکده برکسه یه حکم بلا شبهه عامه یه
حکم دکلدر وعامه یه حکم اولان شیلردندر حریتله هرنقدر عارضه ده اولورسه
وبرعورتك نکاحیله ونسبیله وولاء اعتاقه ایله حکم ایلدی امدی عامه یه ساری
اولان حکم بحرك بیانه نظرا بش اولمش اولور لکن مصنف مرحوم بوندنصکره
بحردن نقلله معتمد اولان قول ثانیکه عامه یه حکم اولمهمقدر دیدی وبونکله افتا
ایلدی وفواکه بدریه صاحبیده بونی تصحیح ایتدی ﴾ (اوبالموت اذا علق به)
ای بموت کاذ امت فقد وقفت داری علی کذا فالصحیح انه کوصیة تلزم من الثلث
بالموت لاقبله قلت ولو لوارثه وان ردوه لکنه یقسم کالثلثین ﴾ ویاخود ملکك
زوالی ووقفك لزومی واقفك موتیله اولور اکر وقفی موتنه تعلیقله مثلا وفات
ایتدیکم حینده دارم شو وجه اوزره وقف اولسون دیرسه امدی بونده صحیح
اولان بونوع وقف وصیت کبیدر موتیله ثلثدن لازم اولور موتندن مقدم وقف
اولمز کندونك ملکندن خروج ایتمز وموتندنصکره بیع امثالی شیله آنده
تصرف جائز اولمز وصیتی ابطال لازم کلکله وسائر وصیتلر کبی بونده دخی
وفاتندن مقدم کندویه مع الکراهه رجوع ایتمك واردر ودرحال وقف اولمیوب
موتندنصکره اولدیغی سابق الذکر وقفك شرطه تعلیقی جائز اولمدیغنه
مبنیدر بعض بوکا شرط کاشه تعلیق اولمغله منجز اولدیغندن وقف اولور
وصیت اولمز دیو اعتراض ایتدیلر لکن عدم وقفیتنه تنصیص وتصریح بحرلری
مقدمدر شارح رحمه الله تعالی دیرکه هرنقدر مزبور واقف وقفله
تعلیقی وارثنه ایدوب وسائر ورثه وقفی رد ایدرلرسه ده مثلا برکسه مرض
موتنده کندی منزلنی قزلرینه وبعد الوفات اولادلرینه واولاد اولادلرینه نسلا
بعد نسل وبعد الانقراض فقرایه وقف ایدوب بعده ایکی قزیله برلاب همشیره سنی
ترك ایدرك وفات اینسه امدی برمنزلندن غیری برشی ترك ایتمیوب وقز قرنداشی
مزبور وقفه راضیه اولمیوب رد ایدرسه وقف ثلثدن جائز اولور ثلثانده اولمز
بس ثلثان جمیع ورثه بینده علی قدر سهامهم تقسیم اولنوب ثلث خاصة

قزله وقف اولور حیاتده اولدقجه کندولری وبعد الوفات اولادلری واولاد
اولادلری شرط واقف اوزره متصرفه اولورلر قز قرنداشی ایچون وقفدن
حصه اولمز لکن وقف اولان ثلثك غله سی موقوف علیه میانلرنده ثلثان کبی
شرط واقف اوزره تقسیم اولنور ﴾ فقول البزازیة انه ارث ای حکما فلا خلل
فی عبارته فاعتبر الوارث بالنظر للغلة والوصیة وان ردوا بالنظر للغیر وان لم تنفذ
اوارثه لانها لم تتمحض له بل لغیره بعده فافهم ﴾ امدی بزازیه نك وقفی صحیح
اولان ثلث ارثدر قولی ارث حکمی یه محمولدر یعنی مادام موقوف علیه اول که
ابن حیاتده اولدقجه ثلث هرنقدر وقف ایسه ده میراث کبی تقسیم اولنور دیمك
بس بزازیه نك عبارهسیکه قال ارضی هذه موقوفة علی ابنی فلان فان مات
فعلی ولدی وولد ولدی ونسلی ولم تجز الورثة فهی ارث بین کل الورثة
مادام الابن الموقوف علیه حیافان مات صارکلها للنسل انتهی در بونده خلل
یوقدر اشبو عباره یه صاحب بحر اعتراض ایدرکه بو عباره صحیحه دکلدر زیرا بوندن
فهم اولنان ارضك کلیسی ورثه میانه لرنده میراثدر مادام موقوف علیه اولان
ابن حیاتده اولدقجه وفات ایدرسه کلیسی نسلنه میراث اولور حالبوکه بویله
دکلدر صورة مشروحه ده ورثهٔ باقیه کلك وقفیتنه اجازت ویرمدیکنه نظرا
ثلثی وقف وثلثانی میراث اولور شارح رحمه الله تعالی بو اعتراضی رد ایدرکه
بزازیه نك فهی ارث قولندن مرادی ارث حکمیدرکه مرادی وقف اولان ثلث
میراث کبی اولور دیمك نتکم مرور ایتدی امدی عباره ده خلل یوقدر بس وقف
اولان ثلثك غله سنه نظرا وارث اعتبار ایتدیلر وهرنقدر وصیتك کلیسنی سائر
ورثه رد ایتدیلر ایسه ده غیرلرینه که وارث اولمیان اولاد اولادده نظرا وصیتی
اعتبار ایتدیلر وصیت وارث اولان صورة مشروحه ده مثلا ابنه هرنقدر نافذ
اولمدیسه ده لکن وصیت محضا ابنه اولمیوب اولاد ینه ده اولمغله کندونك غیری ایچون دخی
اولمش اولدیده نافذ اولدی ﴾ (او بقوله وقفتها فی حیاتی وبعد وفاتی مؤبدا)
فانه جائز عندهم لکن عند الامام مادام حیا هو نذر بالتصدق بالغلة فعلیه الوفاء
وله الرجوع ولو لم یرجع حتی مات جاز من الثلث ﴾ ویاخود وقفك لزومی بن اشبو
عینی حال حیاتمده ووفاتمدنصکره مؤبدا وقف ایتدم قولیله در امدی بو تعبیر ایله
وقف امامل بزك کلیسی عندلرنده جائز ومشروع اولور لکن بو امام اعظم
رحمه الله تعالی قتنده مادام حیاتده اولدقجه وقفك غله سنی تصدقله نذر در
اوزرینه وفاسی لازمدر وبوندن رجوعیده کندویه جائزدر ورجوع ایتمدین
وفات ایدرسه ثلثدن جائز اولور ﴾ قلت ففی هذین الامرین له الرجوع مادام
حیا غنیا اوفقیرا بامر قاض اوغیره شرنبلالیة فقول الدرر لو افتقر یفسخه

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

القاضى لو غير مسجل منظور فيه ﴾ شارح رحمه الله تعالى ورضى عنه اشبو
ايكى امر كه موته تعليق ووقفتها فى حياتى و بعد مماتى قوليله اشارت اولنان
مضمونده واقف مادام حياتده اولدقجه غنى ويا فقير وامر قاضيله ويا امر قاضيسز
كندويه رجوع جائزدر ديرلكن بوصورتلرده وقفك كندوليله لزومندن
مراد حالا ومآلا لزومه عامدر. ومولانا خسروك واقف فقير اولوب ووقف
غير مسجلكه محكوم به اولمزسه قاضى آنى فسخ ايدر قولى منظور فيهدر كه فسخ
قاضى يه وواقفك فقرينه احتياج يوقدر بلكه هر حالده كندوسى متصرف
اولور ﴿ (ولايتم) الوقف (حتى يقبض) لم يقل للمتولى لان تسليم كل شئ بما يليق به
ففى المسجد بالافراز وفى غيره بنصب المتولى وتسليمه اياه ابن كمال (و يفرز)
فلا يجوز وقف مشاع يقسم خلافا للثانى ﴾ وقف قبض وتسليمله افراز اولنمدقجه
تمام اولمز متولينك قبضيله ديمديكى هرشيئك تسليم و قبضى كندويه
لايق اولور شيله اولمغله مثلا مسجدده افراز وتعيينله وسائر شيده متولى
نصب ايدوب وكندويه تسليمله اولديغنه مبنيدر امدى قابل قسمت اولان
مشاع غير مقسومك وقفى جائز اولمدى اما امام ثانيچون اختلافوادر مشار اليهه كوره
مجرد وقفت ديمكله ملكندن خروج ايدر بوقبضك وقفك تماملنك شرطندن
اولديغنه مبنيدر وقابل قسمت اولميان شيلرك قبل القسمة اتفاقا وقفى جائزدر
لكن مسجدايله مقبرهده مشاعك وقفى جائز دكلدر شركتك بقاسى خالص الله تعالى
ايچون اولمغه مانعدر و بونده مهابات غايت قبيحهدر زيرا بر ارضك برسنه قبرستان
و برسنه زراعت اولنمى وبروقت مسجد و بروقت آخور و ياغيرى شئ اولمسى لايقسزدر
﴿ (ويجعل اخره لجهة) قربة (لاتنقطع) هذا بيان شرائطه الخاصة
على قول محمد لانه كالصدقة وجعله ابو يوسف كالاعتاق واختلف الترجيح
والاخذ بقول الثانى احوط واسهل بحر وفى الدرر وصدر الشريعة وبه يفتى
واقره المصنف ﴾ وتأبيد ايچون واقف وقفنك آخرينى منقطع اولميان جهة
قربته فقيرلر مثلا وقفنك غلهسنى فقرايه شرط ايتمك كبى بعضيلر تأبيد اجماعا
شرطدر ديديلر شوقدر امام ابى يوسف تأبيدك ذكرنى شرط ايتمدى. وقف
و صدقه لفظلرى تأبيدى مبنى ومخبر اولمغله زيرا ماسبقده مرور ايتديكه وقف
عتق كبى بلا تمليك ملكى ازالهدر بنا برين وقفك صوكى فقرانك اولور هر نقدر
انلره اولسون ديو ذكر اولمزسهده انجق صحيح اولان قول بودر امام محمد
عليه الرحمه قتنده تأبيدى ذكر شرطدر وقف منفعت وغلهيى تصدق اولوب
اول ده بعضا موقت اولمغله مطلق تأبيده صرف اولنمغين تأبيد ايله تنصيصدن
لازم اولدى مصنف عليه الرحمهنك بو ويجعل الى آخره قولى وقفك خاصه

امام محمد رحمه الله ه كوره اولان شرطلرينى بياندر صدقه كبى اولمغله وامام
ابى يوسف رحمه الله تعالى وقفى اعتاق كبى قلدى واقوالك افتاو ترجيحنده
اختلاف اولندى امدى قاضى و مفتى قنغيسيله عمل ايتسهلر مخيرلردر لكن
امام ابى يوسف قوليله عملده فقهانك وقفه انفعله عمل اولنور قوللرينه امتثال
اولمغله احوط واسهل اولدى مجرد وقفت قوليله وقفك ابقاسى اولوب وناسى
وقفه ترغيب اولديغندن بس نقضى جائز اولمز ودرر ايله صدر الشريعهده
امام ثانى قولى وبه يفتى ايله مقيددر ومصنفده بوقولى اقرار ايلدى ﴿ (واذا وقته)
بشهر او سنة (بطل) اتفاقا درر وعليه فلو وقف على رجل بعينه عاد
بعد موته لورثة الواقف به يفتى فتح قلت وجزم فى الخانية بصحة الموقت
مطلقا فتنبه واقره الشرنبلالى ﴾ بر واقف كندى وقفنى شهر ايله ويا سنه ايله
توقيت ايدرسه اتفاقا وقفى باطل اولور وفقدده تأبيد شرطدر قول صحيحنه
بناء اختلاف تأبيدك ذكرندهدر وتوقيت تأبيده منافيدر امدى توقيتك اتفاقا
بطلاننه بناء بركسه برشخصه بعينه برنسنه وقف ايلسه اول كسهنك
وفاتندنصكره اول وقف واقفك ورثهسنه عودت ايدر انجق بوقول ايله فتوى
ويريلور لكن بو تأبيد امامينه كوره شرطدر قوللرينه منافيدر امام ثانى هر نقدر
ذكرينى شرط ايتمزسهده بوكاكوره موقوف عليه معينك وفاتندنصكره
ورثهٔ واقفه عودت ايتمز عودى تأبيده منافى اولمغله وبناى مشروح انجق
معين اوزره وقفك اتفاقا بطلاننه نظرا اولور حالبوكه بويله دكلدر بلكه فرع
مذكورك مبناسى تأبيدك امام ابى يوسف رحمه الله تعالى نزدنده اصلا شرط
اولميوب معينك مدة حياتنده وقف اولوب بعد وفاته ميراثه عودت ايتسيله مبنيده
تأبيدك عدم اشتراطى مبنى عليهده اشتراطى اعتبار اولندى بوكاكوره بناى مرقوم صحيح
اولمز شارح رحمه الله تعالى ديركه خانيهده وقف موقتك مطلقا كه وقتدنصكره
كندويه رجوعنى شرط ايتسون ويا ايتمسون صحتيله جزم ايلدى
﴿ (فاذا تم ولزم لايملك ولايملك ولايعار ولايرهن) فبطل شرط واقف الكتب
الرهن كما فى التدبير ﴾ بروقف تمام ولازم وصحيح اولدقده صاحبنه ملك
اولمز وسائرينه تمليك اولنمز فعل اول مجهول ثلاثيدن ثانى مزيددندر وعاريه
ورهنده اولمز بونلر ملكيت اقتضا ايتمكله امدى كتابلر وقف ايدن كسهنك
كتب خانهسندن رهنله خروجنى شرطى باطل اولدى نتكم باب التدبيرده
مرور ايلدى لكن شارحك اشبو تعريفنده نظر واردر كه متنك لايرهن
قولى وقفك مثلا غيرك دينيچون رهن اعطا اولنمسنى بياندر فرعك كى بونك
عكسيدر كه كندى ايچون غيرك رهنينى مراددر ووقف مستعيرك يدنده امانت

اولغله كندوبى رهنله ايفا واستيفايه محل اولمز (فروع) ملتقى شرحنده
مذكوردركه بر وقف مسجلك شاهدلرى قالمغله اثباتى ممكن اولمغين واقفك
اولادى ابطالنى مراد ايتسه‌لر اولورمى معروضات ابى السعود ده بومثللو
دعوانى استماعدن قاضيلر ممنوعلردر ديو مصرحدر صدر الشريعه ده
مرسومدركه بعض متأخرين بر وقفك بعضيسى خراب اولسه انك تعميرى ايچون
بعض اخرينى بيعى تجويز ايتديلر اصح اولان عدم جوازيدر حرك رقيت قبول
ايتديكى كبى وقفده بعد الصحة ملكيت قبول ايتمزو وقفك استبدالنده مشاهده
ايتديكمز فسادلرى بونده دخى مشاهده ايلدك بعده كتاب مزبورده
بنه ذكر ايتديكه وقف ايداع وايجار اولنور ومصحف محرفك بيع اولنوب
ثمنيله ديكرينك اشتراسى مسوغ ومشروعدر بعضيلر بر وقفه طمع ايدن ظالمك
شرينى دفع ايچون اول وقفك بعضنى اكا دفعله باقيسنى تخليص جائزدر ديديلر
صاحب بحر بعض عباره لرده واقفك افتقار واحتياجى وقتنده وقفنى
بيعى جائز اولور ديو وقوعبولان مضامين صحت ولزوميله حكم اولنميان وقفلره
نظر ايرديدى بودخى قول مرجوحدر قول راجح امامينك لزوميله حكمندن
مقدم دخى بيعنك كرك وارثه وكرك وارثك غيريه عدم مشروعيتيدر برقاضى
مزبور بيعك صحتيله حكم ايلسه اكر حنفى مقلد ايسه بس حكمى باطلدر كندونك
حكمى انجق صحيح ومفتى به اولان قول ايله صحيح ونافذ اولمغله كندولرى قول
ضعيفلر ايله حكمدن معزوللردر وفقهانك وقفه مالك اولنمز و بيع اولنمز قوللرينك
ظاهرى وقفيتك خرابله باطل اولميوب واقف وياوارثنك ملكنه عودت
ايتمسيدر وقفده استبدال دخى جائز دكلدر قاضيخان ديركه بر وقف مرسل
اولوب كندوده استبدال اولسون ديو شرط ذكر اولنمزسه آنك بيعى واستبدالى
جائز دكلدر هرنقدر كندى ايله انتفاع اولنمزسه ده وقفك كى مؤبد اولوب
بيع اولنمقدر استبدال انجق واقفك انى شرط ايتميله اولور خيار شرطدن مطلق
اولان بيعده مشترينك ردنه مالك اولمديغى كبى كندويه هرنقدر غبن اولمش اولورسه ده
وقايه شرحنده مرسومدركه تحقيقا امام ابى يوسف وقفده ريع وغله
قليل اولورسه استبدالنى بلاشرط تجويز ايلدى لكن بزلر بو قول ايله افتا
ايتمزز زيرا استبدالده اولان لايعد ولايحصى فساد ظاهر ونمايان در ظالم قاضيلرانى
اكثر اوقاف مسلمينى ابطاله وسيله وحيله ايدوب نيجه نيجه فعل نابجالرى ايشلرلر
﴿ (ولا يقسم) بل يتهايئون (الا عندهما) فيقسم المشاع وبه افتى قارئ الهداية
وغيره اذا كانت) القسمة (بين الواقف و) شريكه (المالك) او الواقف الاخر
اوناظره ان اختلفت جهة وقفهما قارئ الهداية ﴾ وقف ارباب استحقاق

(نسخه)
ولوسكنه المشترى اوالمرتهن
ثم بان انه وقف اولصغير لزم
اجر المثل قنية

ميانلرنده تقسيم اولنمز كندولرك حقلرى انجق غله‌ در وقفده اولوب عين وقف
اولنان عقارده اولمغين بلكه مهايات وجهى اوزره متصرف اولورلر الا امامين
قتنده مشاع اولان وقف تقسيم اولنور اكر قسمت واقف ايله شريك مالك
وياواقف آخر ويامتوليسى ميانلرنده اولوب وجهه‌ وقفلرى مختلفه اولورسه
واكر متحده اولورسه امدى مصرفلرى متحد اولمغله قسمه‌ محتاج اولمز وبوكا نظرا
وقفده صحيح اولورحتى امام محمد رحمه الله تعالى عندنده دخى صحيح اولورشيوعك
ضررى اولمز بحرده مرسومدركه ايكى كسه مابينلرنده مشتركه اولان ارضى
ايكيسى بردن بعض وجوه بره وقف وتسليم الى المتولى ايتسه‌لر امام محمد رحمه الله
تعالى نزدنده صحيح اولور زيرا صدقه‌نك تماميته مانع متصدق به اولان محلده
شيوعدر بونده ايسه شيوع بوقدر كليسى صدقه اولمغله غايتى تصدق اولنان
كسه‌لر هرنقدر كثيرلر ايسه‌ده لكن متولى جمله‌سنى بردن قبض ايتمكله كانه
برجمله تصدق كبى اولدى ﴿ ولووقف نصف عقار كله له فالقاضى يقسمه
مع الواقف صدر الشريعة وابن الكمال وبعد موته لورثته ذلك فيفرز القاضى
الوقف من الملك ولهم بيعه به افتى قارئ الهداية واعتمده فى المنظومة المحبية ﴾
بركسه كليسنه مالك اولديغى عقارك نصفنى وقف ايلسه قاضى آنى واقفله
بالتراضى تقسيم ايدر بلا رضاء جبرا تقسيم ايدمز وفاتندنصكره قسمت ورثه
سيچون ثابتدر امدى قاضى وقفى ملكدن افراز ايدوب قرعه ايدر تهمتدن
نفسنى تبعيد ايچون ورثه ايچون حصهٔ مملوكه‌لرنى بيع واردر قارئ الهدايه
مضمون مشروحله افتا ايلدى ومنظومهٔ محبيه معتمد اولان قول بودر ديدى ﴿ (لا
الموقوف عليهم) فلا يقسم الوقف بين مستحقيه اجماعا درر وكافى وخلاصة
وغيرها لان حقهم ليس فى العين وبه جزم ابن نجيم فى فتاواه وقارئ الهداية
هذا هو المذهب وبعضهم جوز ذلك ولو سكن بعضهم ولم يجد الاخر موضعا
يكفيه فليس له اجرة ولا له ان يقول انا استعمله بقدر ما استعملته لان المهاياة انما تكون
بعد الخصومة قنيه‌ نعم لو استعمله كله احدهم بالغلبة بلا اذن الاخرين
اجر حصة شريكه ولو وقفا على سكناهما بخلاف الملك المشترك واومعد اللاجارة
قنية قلت ولو بعضه ملك وبعضه وقف ويأتى فى الغصب ﴾ موقوف عليهمكه
ارباب مرتزقه ميانلرنده اجماعا وقف تقسيم اولنمز حقلرى عينده اولميوب
غله‌ده اولمغله بو قول ايله ابن نجيم كندى فتاواسنده جزم ايلدى وقارئ الهدايه
انجق مذهب بودر ديدى بعضيلر تقسيمى تجويز ايتديلر لكن اجماعه مخالفت
اولمغله شاذدر واكا اعتبار يوقدر مستحقينك بعضيسى وقفده ساكن اولوب
بعضيلرى كندولرينه سكنايه كفايت ايدر وقفدن محل بوله مسهلر بس

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

کندولر بنه ساکن اولاندن اجرت مطالبه سی و بنده سنك استعمال ایتدیکك مدت استعمال ایده رم دیمك بوقدر مهابات انجق خصومتدنصکره اولمغله بربسی وقفك کلیسنی غلبه ایله آخرك اذنی اولقسزین استعمال ایدرسه کندویه شریکنك حصه سنك اجرتی لازم کلور هرنقدر وقف کندولرینك سکنالری ایچون اولورسه ده اما ملك مشترك صورة مشروحه نك خلافنه درکه آنده اجرت لازمه اولمز هرنقدر اجرت ایچون حاضر لنمش اولورسه ده تأویل ملکله ساکن اولمغله وشارح رحمه الله تعالی دیرکه هرنقدر مسکن مشروحك بعضیسی ملك وبعض آخری وقف اواورسه ده نتکم غصب بحثنده کلور ولوبعضه ملك آخ عبارهسنده صواب اولان ملکا وقفا نصبله اولقدر وجواب ممکنکه ربیعه لغتنده منصوبده سکونله وقف جائزدر وملتقی شرحنده معتمد اولان یتیمك ملکنده شریکه دوزجه وقف کبی اجرت لازمه در دیو مسطوردر ﴿ (ویزول ملکه عن المسجد والمصلی) بالفعل و (بقوله جعلته مسجدا) عندالثانی (وشرط محمد) والامام (الصلاة فیه) بجماعة وقیل یکفی واحد وجعله فی الخانیة ظاهرالروایة ﴿ من بنی لله مسجدا بنی الله له بیتا فی الجنة" حدیث شریفنه مظهر اولان ذات توفیق مآبك بنا ایلدیکی مسجد ومصلی سندن ملکی فعلاله که کندی ملکندن افراز وتمییز وکندی ایچون جماعه" مسلمینك دخول ایده جکی طریق عام قلمغله وامام ثانی ابی یوسف رحمه الله تعالی نزدنده بن انی مسجد قیلدم دیمسیله زائل اولور وامام محمد وامام اعظم رحمهما الله تعالی کندوده جماعتله نماز قلمغی افرازایله برابر شرط ایتدیلر بعضیلر برکسه نك نمازی کفایت ایدر دیدیلر وخانیه ده بونی ظاهر روایت قلدی ومشارالیهما دن زوال ملك انجق اذان واقامتله جهرا جماعتله نمازایله روایتده واردر بوکا کوره منوال مشروح اوزره نماز قلنمزسه مسجد اولمز وجنازه وبیرام نمازلری ایچون مصلی اتخاذ اولنان محل مسجد حکمنده درکندودن میراث اولمز ﴿ فرع اراداهل المحلة نقض المسجد وبناءه احکم من الاول ان البانی من اهل المحلة لهم ذلك والالا بزازیه ﴿ برمحله اهالیسی محله مسجدنی نقض وهدم ایدوب اولکندن محکم اوله رق بناسنی مراد ایتسه لر بس بانیء اول محله اهالیسندن اولورسه کندولرینه اکا رخصت واردر واکراهالیسندن دکلسه یوقدر (فروع) مسجدك متولیسنه مسجدك فنا وحدنده حانوت بناسی جائز دکلدر فیه فناء مسجدده تجارته اذن ویرمکده ویا بعض سریرلر وضع ایدوب انده ایجارایله ناسه تجارت ایتمکده بأس یوقدر اکر مسجدك اصلا حیچون اولمورسنه وفناناسك مرور ایده جکی محل اولمزسه ممکنکه مستأجر عندالله

معذور اوله فناء مسجد کندونك اوزرینه مسجدك ظله سیکه بزلرده صچاق تعبیر اولنان نسنه اوزرنده اولان موضعدر عامهء مسلمینك ممری اولمزسه ومتولیه اول اجرتی کندی نفسنه ویا امامه صرف مشروع دکلدر بلکه فقرایه تصدق ایدر وفتاوای فضلیده مذکوردرکه متأخرین و بزلرك استادلری اتفاق ایتدیلرکه افضل اولان خصوص مزبوره اهالیء مسجد قاضی یه خبرایتمکسزین کندولری متولی نصب ایدرلر زمانه قاضیلرینك اموال وقفه طمع خاملری اولمغله وامامی اولمیان مسجدك جمیع مصالحنه بانیسی اولی واحقدر بلکه امام ومؤذن نصبی دخی کندونکدر ﴿ (واذا جعل تحته سرداب لمصالحه) ای المسجد (جاز) کمسجد القدس ﴿ قدس شریف مسجدی کبی مسجدك ماتحتی کندونك مصالحی ایچون سرداب قلنسه جائز اولور سرداب تحت ارضده تبرید ایچون اتخاذ اولنان بیتدر جمعی سرادیب کلور وسردابه نك معربیدر ومسجدك علوی سرداب حکمنده در ﴿ (ولو جعل لغیرها او) جعل (فوقه بیتا وجعل باب المسجد الی طریق وعزله عن ملکه لا) یکون مسجدا (وله بیعه ویورث عنه) خلافا لهما (کما اوجعل وسط داره مسجدا واذن للصلاة فیه) حیث لایکون مسجدا الا اذا شرط الطریق زیلعی ﴿ واکر بانی سردابی مسجدك مصالحیچون قیلیوب غیری شیء ایچون قیلرسه ویا خود مسجدك فوقنی بیت ومسجدك قاپوسنی طریقه قیلوب وکندویی ملکندن عزل ایدرسه مسجد اولمز وکندویی بیع جائز اولور وفاتندنصکره کندودن میراث اولور امامین ایچون اختلاف واردر نتکم برکسه دارینك الث اورته سنی مسجد قیلوب وکندوده نماز قلمغه اذن ویرسه مسجد اولمز الا کندویه طریق تعیین وشرط ایدرسه مسجد اولور ﴿ فرع لوبنی فوقه بیتا للامام لایضر لانه من المصالح امالوتمت المسجدیة ثم اراد البناء منع ولو قال عنیت ذلك لم یصدق تاتارخانیه" فاذا کان هذا فی الواقف فکیف بغیره فیجب هدمه ولو علی جدار المسجد ولایجوز اخذ الاجرة منه ولاان یجعل شیئا منه مستغلا ولا سکنی بزازیة ﴿ برکسه مسجدك فوقنه امام ایچون منزل بنا ایتسه مسجدك مصالحندن اولمغله ضرر ایتمز اما مسجدیتی قول ایله ویا فعل ایله که کندوده نماز قلمغله تمام اولدقدنصکره بناء بیتی مراد ایتسه منع اولنور واکر مقدما مندن بنم مرادم اوزرینه منزل بناسی ایدی دیرسه قولنده تصدیق اولنمز بس واقف بنادن منع اولندقده واقفك غیری بالطریق الاولی منع اولنور هرنقدر مسجدك جداری اوزرینه اولورسه ده هدمی واجب اولور هرنقدر مسجدك هواسنه مانع اولمزسه ده واندن اجرت اخذی وآنی مستغلاة وقفدن وسکنا سندن قلمق جائز ومشروع دکلدر هرنقدر مسجدك مصارفنه

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

اولورسه‌ده ﴿ (ولوخرب ما حوله واستغنى عنه يبقى مسجدا عند الامام
والثانى) ابدا الى قيام الساعة (وبه يفتى) حاوى القدسى (وعاد الى الملك)
اى ملك البانى اوورثته (عند محمد) وعن الثانى ينقل الى مسجد آخر باذن
القاضى ﴾ بر مسجدك اطرافنده اولان منازل ودكاكين ويانفس مسجد خرابه
مشرف اولوب كندويه احتياج اولنمسه امام اعظم وامام ثانى نزدنده مسجد
اوله‌رق الى قيام الساعة ابدى باقى قالور وارباب وظائف وشعائر وظيفه‌لرينه
مستحق اولورلر تعطيل كندولردن اولمغين حتى مدرس مدرسه‌يه كلوب تدريس
ايده‌جك طالبلرى بولمسه وظيفه‌يه مستحق اولور امامده بويله‌در حاوى
القدسيده انجق بوقول ايله فتوى ويريلور ديو مصرحدر امام محمد عندنده بانى‌نك
ويا ورثه‌سنك ملكنه عودت ايدر وامام ثانيدن اذن قاضيله مسجد آخره نقل
اولنور روايتى منقوله‌در ﴿ (ومثله) فى الخلاف المذكور (حشيش المسجد وحصره
مع الاستغناء عنهما) ﴾ واختلاف مذكورده مسجد كبيدر كندولردن استغنا
اولنان مسجدك اوتى وحصيرى وقنديلى امام محمده كوره واقفك وياورثه‌نك
ملكنه عودت ايدر وامام ابى يوسفه كوره مسجد آخره نقل اولنور صاحب
بحر تصريح ايدركه حصير وقناديل حقنده امام ابى يوسفدن مذهب صحيح صاحبنك
ملكنه عودت ايتميوب مسجد آخره تحول ايتمكدر وياخود مسجدك قيمى
آنى بيع ايدوب مسجده صرف ايدر حشيشدن مراد سپوركه امثالى شئ اولمق كرك
﴿ (و) كذا الرباط والبئر اذا لم ينتفع بهما فيصرف وقف المسجد والرباط والبئر)
والحوض (الى اقرب مسجد اورباط اوبئر) اوحوض (اليه) تفريع على
قولهما دور ﴾ وينه بويله ابناى سبيل ايچون كندوده دواب ربط اولنور
خان كبى محل وقيو خراب اولوب كندولريله انتفاع ممكن اولمزسه واقفلرك
ملكلرينه انتقال ايتمز بلكه مار الذكر مسجدك ورباطك وبئرك وحوضك وقفلرى
كندولرينه اقرب مسجده ويارباطه ويابئره وياحوضه صرف اولنور لف ونشر مرتب
اوزره كه‌برجنسنكه جنسنه اولور ديمك اشبو تفريع امامين قولى اوزرينه‌در امام محمد
بانى‌نك وياورثه‌نك ملكنه عودت ايدر ديدى ﴿ وفيها وقف ضيعة على
الفقراء وسلمها للمتولى ثم قال لوصيه اعط من غلتها فلانا كذا وفلانا لم يصح
لخروجه عن ملكه بالتسجيل فلو قبله صح قلت لكن سيجئ معزيا لفتاوى مؤيدزاده
ان للواقف الرجوع فى الشروط ولو مسجلا ﴾ وددرده مرسومدركه بركمسه
برضيعه يعنى دكان وخان وحمام كبى عقار واملاكى فقرايه وقف وكندويى بر متولى‌يه
تسليم ايدوب بعده وصيسنه آنك غله‌سندن فلانه شوقدر وفلانه شوقدار نسنه
ويرديسه بس ملكندن تسجيله خروجنه بناً امرى صحيح اولمز ومى آنده تصرف

ايده‌مز بلكه تصرف متوليندر شارح رحمه الله تعالى ديركه لكن قريبا كاوركه
مؤيدزاده‌نك فتاواسنده مرسومدركه وقف هرنقدر مسجل اولورسه‌ده واقف
ايچون شروطدن رجوع واردر امدى استدراكلم يصح قولندن اولور
﴿ (اتحد الواقف والجهة وقل مرسوم بعض الموقوف عليه) بسبب خراب وقف
احدهما (جاز للحاكم ان يصرف من فاضل الوقف الآخر اليه) لانهما حينئذ كشئ
واحد ﴾ بر وقفك واقفى وجهتى بر اولوب وموقوف عليهك وقفلرينك برينك
خرابى سببيله بعضيلرينك مرسوم ووظيفه‌لرينه قلت طارى اولسه مثلا
بركمسه‌نك ايكى مسجد بنا ايدوب وهر برلرينك مصالحلرينه براز وقف تعيين
وتخصيص ايدوب بعده وقفك بعضيسنه خراب مستولى اولسه بس قاضى‌يه كوره
خرابه اولميان وقفك فاضلندن اكا صرف ايتمك جائز ومشروعدر ايكيسى برشئ كبى اولمغله
احدهما ضميرينك مرجعى ذكرى سبقت ايتميان مثلا مسجدين كلمه‌سيدر لكن مصنفك
بان بنى رجل مسجدين الى آخره تصويرندن منفهم اولور لكن برازيه صاحبى صورت مسئله‌يى
بر مسجده ايكى شئ وقف اولنوب برى امام ومؤذننه وبرى عمارتنه اولمغله تصوير
ايلدى يعنى بونده دخى واقفله جهت متحد اولور ﴿ (وان اختلف احدهما)
بان بنى رجلان مسجدين اورجل مسجدا ومدرسة ووقف عليهما اوقافا
(لا) يجوزله ذلك ﴾ واكر واقفله جهة مختلف اولوب مثلا ايكى كمسه ايكى مسجد
ويا بركمسه بر مسجد ويابر مدرسه بنا ايدوب واوزرلرينه براز اوقاف وقف ايلسه حاكمه
صرف مشروح جائز اولمز ﴿ (ولو وقف العقار ببقره واكرته) بفتحتين وهم عبيده
الحراثون (صح) استحسانا تبعا للعقار وجاز وقف القن على مصالح الرباط خلاصة
ونفقته وجنايته فى مال الوقف ولوقتل عمدا لاقود فيه بزازية بل تجب قيمته
يشترى بها بدله ﴾ بركمسه ترلاسنى اوكوزلريله وحراثت ايدر عبدلريله
برابر وقف ايلسه عقاره تبعيتله استحسانا وقف مشروح صحيح اولور ارضله
برابر شجرك وقواله آرينك وقفى صحيح اولديغى كبى بودخى ارضى بيعده حق
شرب وشفعه‌ده بنانك ثبوتى كبى تبعا ثابت اولوب قصدا اولميان احكامندندر
اكره فتحتينله آكرك جمعيدر كفرة ايله كافر كبى ورباطك مصالحى اوزره قن وقفى
جائزدر ونفقه وجنايتى وقفنك ماليندندر متولى‌يه اداسى لازمدر وقف هرنقدر
شرط ايتمزسه‌ده ومزبور وقف اولان عبد قصدا قتل اولنسه قصاص اولمز
بلكه قيمتى واجب اولور كه انكله بدلى اشترا اولنمغله وقفه ضرر اولميه اكرقاتل بدل
دفعنه راضى اولورسه اولمزسه انجق قصاص اولور اصل اولمغله ﴿ (كما صح)
وقف (مشاع قضى بجوازه) لانه مجتهد فيه فللحنفى المقلد ان يحكم بصحة وقف
المشاع وبطلانه لاختلاف الترجيح واذا كان فى المسئلة قولان مصححان

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

جائز الافتاء والقضاء باحدهما بحر ومصنف ﴿ تنكم قابل قسمت اولان عقارك
وقفيتك جوازيله حكم اولنان مشاعا مشتركك وقفنك صحيح اولديغى كبى زيرا
خصوص مزبور كندوده اختلاف اولنان مسائلدندر امدى حنفى المذهب
مقلد قاضى ايچون مشاعك وقفنك صحتى ويابطلا نيچون حكم واردر فيما انكه
بر مسئله‌ده ايكى قول صحيح اولوب وبرى وعليه الفتوى مثللو الفاظله تقييد اولنمسه
بريله افتا وقضا جائز اولور لكن قولك بريله برماده ده بر دفعه افتا ويا قضا
اولندقدنصكره تكرار اول ماده ده قول آخر ايله افتا وقضا جائز دكلدر زيرا بودينه
واهل دينه طعن ومظنهٔ رشوتى موجبدر اما حادثهٔ اخراده قول آخر ايله عمل
جائزدر ﴿(و) كما صح ايضا وقف كل (منقول) قصدا (فيه تعامل)
للناس (كفاس وقدوم) بل (ودراهم ودنانير) قلت بل ورد الامر للقضاة
بالحكم به كما فى معروضات المفتى ابى السعود ومكيل وموزون فيباع ويدفع ثمنه
مضاربة او بضاعة فعلى هذا لو وقف كذا على شرط ان يقرضه لمن لابذر له
ليزرعه لنفسه فاذا ادرك اخذ مقداره ثم اقرضه لغيره وهكذا جاز خلاصة ﴿
دخى وقف مشروحك صحتى بالته ودركر اثلرندن كسر بالكه دراهم ودنانير كبى
كندوده تعامل ناس اولان هر بر منقولى قصدى بالتبع اوليه‌رق وقف ينه بويله
صحيح اولديغى كبى واشبو منقولك قصدى مستقل اوله‌رق وقفنك صحتيله
بالتبع اولان بقر واكره سيله وقف اولنان عقارك وقفنك صحتنى ذكردن استغنا
اولنور قصديده اولمجق تبعيده بالطريق الاولى اولمغله شارح رحمه الله تعالى
ديركه مفتى ابو السعودك معروضاتنده ذكر اولديغى مثللو بلكه منقول مشروحك
ومكيل وموزونك وقفيتلرينك صحتيله حكمله قضاته طرف سلطنت سنيه دن
امر واراده اولدى امدى سابق الذكر مكيل وموزون بيع اولنورده ثمنى مضاربه
ويا بضاعه طريقيله ويريلور بس منقولك وقفنك مشروعيتنه نظرا بركسه
بر مقدار مثلا بغدايى وقف ايليوب انى متولى بذرى اولميان كمسنه لره كندى
نفسلرايچون زرع ايتمك اقراض ووقت حصاد وادرا كنده انى اخذ بعده
سائر كمسنه لره هكذا وهكذا الى غير النهايه ويرمكى شرط ايلسه صحيح اولور
﴿ وفيها وقف بقرة على ان ما خرج من لبنها او سمنها للفقراء ان اعتاد واذلك
رجوت ان يجوز ﴿ دخى خلاصه ده مسطوردركه بركسه بقره سنى وقف
واندن حاصل اولان سودى وياغى فقرايه شرط ايلسه اكر بو عادتلريسه
جائز اولمسى مرجودر ﴿ (وقدر وجنازة) وثيابها ومصحف وكتب لان
التعامل يترك به القياس لحديث ما رآه المسلمون حسنا فهو عند الله حسن بخلاف
ما لا تعامل فيه كثياب ومتاع وهذا قول محمد وعليه الفتوى اختيار

والحق فى البحر السفينة بالمتاع ﴿ دخى كندونك وقفنده تعامل ناس اولان
منقول قازغان كسريله قدركه چوملك وتنجره وقزغان وجيك كسريله جنازه كه
نعش واتك ثيابيكه اوزرنده ميته اورتيلان حولو امثالى شيلر ومصحف
شريف وسائر كتب علميه امثالى شيلردر زيرا تعامل ايله قياسكه منقولاتده تحقق
ايتميان تأبيد وقفده شرط اولمغله عدم جواز ترك اولنور مسلمينك كوزل كورب
استحسان ايتدكارى شيلر عند الله تعالى دخى حسندر حديث شريفى
مضموننه بناءً كندوده تعامل ناس اولميان ذكرآتى كسوه‌لرك ماعداسى ثياب
وپابوج وچزمه مثللو كندولرينك وقفنده تعامل وعادت جاريه اولميان متاع كبى
شيلرمز بورك خلافنده دركه بونلرك وقفى مشروع دكلدر واشبو تفصيل
مشروح امام محمد عليه الرحمه قوليدر وفتوى بونك اوزرينه در صاحب
بحر سفينه يى دخى متاعه الحاق ايلدى كندوده عادت جاريه اولمغين
﴿ وفى البزازية جاز وقف الاكسية على الفقراء فتدفع اليهم شتاء ثم يردونها
بعده ﴿ دخى بزازيه ده مذكوردركه فقرايه وقت احتياجلرنده كندولرينه ويرلمك
ايچون كسوه‌لر وقفى جائزدر شتادنصكره ينه كندولرى ردايدرلر ﴿ وفى الدرر
وقف مصحفا على اهل مسجد لقرائة القرآن ان يحصون جاز ﴿ دخى درر ده
مرسومدركه بركسه بر اهالئ مسجده قرائت ايچون مصحف وقف ايتسه
اكر اهالى عد واحصايه قابل اولورلرسه جائز اولور ﴿ وان وقف على المسجد
جاز ويقرأ فيه ولا يكون محصورا على هذا المسجد وبه عرف حكم نقل كتب الاوقاف
من محالها للانتفاع بها والفقهاء بذلك مبتلون فان وقفها على مستحق وقفه لم يجز
نقلها وان على طلبة العلم وجعل مقرها فى خزانته التى فى مكان كذا ففى جواز
النقل تردد نهر ﴿ واكر مصحفى مسجده وقف ايدرسه جائز اولور وانده قرائت
اولنور واول مسجده قصر اولنمز سائر مسجدده دخى انكله قرائت اولنور واشبو
بيان مشروحله كندولريله انتفاع ايچون وقف كتابلرى محللرندن نقلك حكمى
معلوم ومستبان اولدى وفقها اشبو نقله مبتلالردر بس بر واقف كتابلرينى كندونك
وقفنه مستحق اولان ارباب مرتزقه سنه وقف ايلسه اول كتابلرى محلندن نقل
جائز دكلدر واكر مطلق طالب علم اولان ذوات عالى همته وقف ايدوب
ومحللرينى فلان خزينه ده اولان مكان قلسه امدى بونك نقلنك جوازنده ميان
فقهاده تردد واقع اولدى بعضيلر نقلى وبعضيلر عدم نقلى تجويز ايلديلر لكن
فقهانك وقف حقنده اصلح وانفعله عمل اولنور قوللرى نقلك منعنى ايجاب ايدر
محلندن نقل اولندقدنصكره طلبه‌يه انتفاع عسير اولمغله باخصوص مرور ازمانله
وقفه ذى اليد اولان كمسه ويا وفاتندنصكره وارثى ملكيت ادعاسنده دوشوب

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

وقفده ضياع چوق واقع اولور والله تعالى اعلم بالصواب ﴿ (ويبدأ من غلته بعمارته) ثم ماهو اقرب لعمارته كامام مسجد ومدرس مدرسة يعطون بقدر كفايتهم ثم السراج والبساط كذلك الى آخر المصالح وتمامه فى البحر (وان لم يشترطه الواقف) لثبوته اقتضاء ﴿ وقفك حاصلات وغلالندن اولا كندونك تعمير وترميميله بدأ اولنور واقف هرنقدر آنى شرط ايتمشسه ده زيرا واقفك قصد وارادهسى غله ومنافعك مؤبدا صرفى اولوب اول ده انجق عمارتله دائمه وباقيه اولمغله عمارت شرطى اقتضاءكه لازم متقدمجه سنه ثابت اولدى واشبو عمارتدن مراد وقف اولنان شيئك وقف اولنديغى صفت اوزره بقاسى مقداريدر اندن زياده تعميره مستحق اولمز الا ارباب مرتزقه راضى اولورسه اولور بوكا كوره ديوارلرينى بياض وياقرمزيله وقفك مالندن تزيين متولى يه لازم اولمز بوندنصكره مسجدك امامى مدرسهنك مدرسى كبى عمارتنه اقرب اولان محللر ايله بدأ اولنور كفايتلرى مقدارى كندولرينه اعطا اولنور لكن بعض اولور كه كندولرينه كفايت ايدن مشروط لهمدن زياده ويانقصان اولور صكره مسجدك مؤذن وناظر امثالى سائر مصالحلرينه دك سراجكه قناديل وشموع وبساط مثللو شيلر ايله بينه كفايت مقداريله صرف ايله بدأ اولنور ﴿ وتقطع الجهات للعمارة ان لم يخف ضرر بين فتح فان خيف كامام وخطيب وفراش قدموا فيعطى المشروط لهم واما الناظر والكاتب والجابى فان عملوا زمن العمارة فلهم اجرة عملهم لا المشروط بحر قال فى النهر وهو الحق خلافا لما فى الاشباه ﴿ واكر ضرر بين خوفى اولمزسه عمارت ايچون جهاتكه ارباب مرتزقهنك مستحق اولدقلرى وظيفهلرى قطع اولنور واكر امام وخطيب وفراش كبى وظيفهلرينك قطعنده وقفه ضرر بين خوفى اولورسه سائر مستحقين اوزره منبورلر تقديم اولنورلر يعنى عمارتله برابر كندولرينه وظيفهلرى اعطا اولنور سائر ارباب وظائفه برشئ ويرلمز وخطيب مكه ومدينه كبى هرنقدر كندولرى بردانه اولميوب متعدد اولورسه ده سائر بلدهلر كبى زيرا ضرر بيندن تعطيل ايله محللى جمعه ايله جماعتدن خالى قلمقدر اما ناظر وكاتب وجابى امثالى ارباب وظائف عمارت وقتنده اداى خدمت ايدوب عمل ايدرلرسه عمللرينك اجرتنه مستحق اولورلر مشروطه مستحق اولمزلر وحق اولانده بودر اختلاف اشباهده كه كفايت مقدارى مبلغ كندولرينه صرف اولنور قولينكدر ﴿ وفيها عن الذخيرة لو صرف الناظر لهم مع الحاجة الى التعمير ضمن وهل يرجع عليهم الظاهر لا لتعديه بالدفع وما قطع للعمارة يسقط رأسا ﴿ واشباهده ذخيرهدن نقلله مذكوردركه بر متولى وقفك تعميره احتياج وضرورتى وار ايكن غله وايرادينك كليسنى ارباب استحقاقه صرف

(وبذل)

وبذل ايلسه امدى ناظر عمارة وقفه كفايت ايدر مبلغى ضامن اولور وضامن اولوب تعميره صرف ايتديكى مبلغى ادا ايتديكى ارباب مرتزقه اوزره رجوع ايدرمى ظاهر اولان عدم رجوعيدر دفعيله تعدى ايتديكنه بناءً تكم مودع ابن ابنك وقاضينك اذنلرى اولمقسزين ابويننه وديعهدن بر مقدار شئ انفاق وصرف ايلسه كندوسى ابنه ضامن اولور وابويننه ده رجوع ايدهمز ضماننه اكا مالك اولوب دفعيله مستبان اولمغله عمارت ايچون قطع اولنان وظيفه رأسا كه باشدن ساقط اولور ده وقف ايچون دين اولهرق باقى قالمز حين تعميرده ارباب مرتزقهنك غلهده حقلرى اولمغين ﴿ وفيها لو شرط الواقف تقديم العمارة ثم الفاضل للفقراء او المستحقين لزم الناظر امساك قدر العمارة كل سنة وان لم يحتجه الآن لجواز ان يحدث حدث ولا غلة بخلاف ما اذا لم يشترطه فليحفظ الفرق بين الشرط وعدمه ﴿ وينه اشباهده مرسومدركه بر واقف كندى وقفنده عمارتك تقديمنى شرط بعده فضلهٔ غلهيى فقرايه ويا سائر ارباب استحقاقه قيلسه امدى ناظره لازمدركه بهر سنهده عمارتنه كفايت مقدارينى امساك ايده هرنقدر الآن تعميره محتاج دكلسهده جائزدركه تعميرى موجب برحادثه ظهور ايدهده غلهٔ وقفده برشئ موجود اولميه امدى خصوص منبور رأى متولى يه مفوضدر حاجت مقدارينى امساك ماعداسنى مشروط لهمه صرف ايدر واكر شرط مشروحى ايتمزسه صورة مزبورهنك خلافنهدر امدى صورتين ميانلرنده فرق حفظ اولنسونكه اشتراط صورتنده عمارته محتاج اولورسه عمارت تقديم اولنور وعدم احتياج صورتنده كفايت مقدارى ادخار ماعداسى محلنه صرف اولنور واقف فضلهيى فقرايه شرط ايتديكنه بناءً وعدم اشتراطه كوره عمارت ايجاب ايدرسه تقديم اولنور ايجاب ايتمزسه برشئ ادخار اولنمز ﴿ وفى الوهبانية لو زاد المتولى دانقا على اجر المثل ضمن الكل لو قوع الاجارة له وفى شرحها للشرنبلالى عند قوله (نظم) ويدخل فى وقف المصالح قيم ❊ امام خطيب والمؤذن يعبر ﴿ ووهبانيهده مرسومدركه متولى مثلا مسجدك عمارتيچون اجر مثلى بر درهم اولان شخصى بر درهمله بر دانقكه سدس درهمه استيجار ايلسه اجرتك كليسنى ضامن اولور اجاره كليسنه واقع اولمغله شرنبلالينك وهبانيهدهكى بيت مشروحكه بر وقفك مصالحنده وقف اولنان شيده قيمكه امام ومتولى وخطيب ومؤذن دخول ايدر مضموننى شرحده مسطوردركه

﴿ فى بيان شعائر وقف ﴾

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

﴿ الشعائر التي تقدم شرط ام لم يشرط بعد العمارة هي امام وخطيب ومدرس ووقاد
وفراش ومؤذن وناظر وثمن زيت وقناديل وحصر وماء وضوء وكلفة نقله
للميضأة فليس مباشر وشاهد وشاد وجابي وخازن كتب من الشعائر فتقديمهم
في دفتر المحاسبات ليس بشرعي ﴾ عمارتدن صكره كندولرينه وظيفه صرفي
تقديم اولنان شعائر وعلايم مسجد وظيفه كندولرينه شرط وتعيين اولنسون
ويا اولنمسون امام وخطيب ومدرس ووقادكه قنديل يقان وفراش ومؤذن
وناظر وزيت ثمني وقناديل وحصير وآبدست صويي وآني آبدستخانه يه نقل
وكلفة اجرتيدر امدي غلهٔ وقفي جمع وتحصيل ايچون تعيين اولنان مباشر وشاهد
وشادكه مسجده ملازمت ايدوب اكثرا وقاتي مسجدده تنظيف وتطهيرني
تعهد اوزره بكوران كمسه وجابيكه ايراد وقفي طوپلیوب ومحلنه صرف ايدن
وخازن كتب شعائردن دكلدر پس بونلري بعض مصرف محاسبه سي دفترلرنده
مقدم كتب واملالري بر امر شرعي اولمدي ﴿ ويقع الاشتباه في بواب
ومزملاتي قاله في البحر قلت ولاتردد في تقديم بواب ومزملاتي وخادم مطهرة
انتهى ﴾ مزملاتي معظمة وزننده اولان مزملة كلمه سنه نسبتدركه كندوده
صو تبريد اولنان برداق وكوپ امثالي آنيه لردركه آنره مسجدلرده كي كمسه لر
ايچون صوطولدوران كمسه مراددر ﴿ قاموس انتهى ﴾ بوابله مسجدلرده صوطولدوران
خدمهٔ مسجدك تقديملرنده اشتباه واقع اولدي شارح رحمه الله تعالى بحرك
كلام مشروحني رده اشارتله ديركه مزبور بواب ومزملاتيله خادم مطهره كه
آلة طهارت اولان ابريق وبرداق امثالي شيلرك تطهيري وتنظيفنه
متعهد اولان كمسه نرك تقديملرنده تردد واشتباه يوقدر شرنبلالي نك كلامي نهايت
بولدي ﴿ قلت انما يكون المدرس من الشعائر لو مدرس المدرسة كما مر
اما مدرس الجامع فلا لانه لا يتعطل لغيبته بخلاف المدرسة
حيث تقفل اصلا وهل يأخذ ايام البطالة كعيد ورمضان لم اره وينبغي الحاقه
ببطالة القاضي واختلفوا فيها والاصح انه يأخذ لانها للاستراحة اشباه
من قاعدة العادة محكمة وسيجيء مالو غاب فليحفظ ﴾ شارح رحمه الله تعالى
ديركه مدرسك شعائردن اولسي ماسبقده مرور ايتديكي مثللو انجق مدرسه
مدرسي اولديغنه نظرا در ومدرسه مدرسنك شعائردن اولمسي شرط واقف
حكمي اوزره انجق تدريسه ملازمتيله اولور امازمانه مدرسلري كبي ملازمت
تامه لري اولميوب احيانا ايدرسه شعائردن اولمز جامع مدرسي اولمديغي كبي غيبتيله
جامع معطل اولمغين اما مدرسه جامعك خلافنه دركه مدرس اولمجق مقفول
اولوب بردن قپانور بيرام ورمضان كونلري كبي كندولرده تدريس اولنميان

(ايامك)

ايامك وظيفه لريني مدرس اخذ ايده بيلورمي شارح رحمه الله تعالى ديركه
بوكا متعلق فقهانك كلاملريني كوره مدم لايق اولان بونك بطالة قاضي يه الحاقيدركه
آنده كندويه بيت المالدن تخصيص اولنان مرتبي ايام بطالتنده كي استحقاقني
اخذنده بين العلما اختلاف واقع اولدي اصح اولان بطالتك استراحت ايچون
اولديغنه بنا اخذيدر بومسئله نك تحقيق وتفصيلي اشباهك العادة محكمة
قاعده سنده مذكوردر وقريبا غائب اولان مدرسك ذكر وبياني كلور ﴿ (واو
كان الموقوف (دارا فعمارته على من له السكنى) ولو متعددا من ماله لا من الغلة
اذ الغرم بالغنم درر (ولم يزد في الاصح) يعني انما تجب العمارة عليه بقدر
الصفة التي وقفها الواقف ﴾ وقف دارك عمارتي سكناسي كندولرينه
مشروط اولان كمسه لرك اوزرلرينه در هرنقدر متعدد اولورلر ايسه ده كندي مالرندن
غلهٔ وقفدن اولميه رق تعمير ايدرلر غرامت غنيمت مقابلي اولمغله وقول اصحده
عمارت واقفك وقف ايتديكي صفتك اوزرينه زياده قلنمز يعني اولكي حالي
اوزره بنا اولنور ﴿ (ولو ابى) من له السكنى (او عجز) لفقره (عمر الحاكم)
اي آجرها الحاكم منه او من غيره وعمرها (باجرتها) كعمارة الواقف ولم يزد
في الاصح الا برضى من له السكنى زيلعي ولا يجبر الابي على العمارة ولا تصح اجارة
من له السكنى بل المتولي او القاضي (ثم ردها) بعد التعمير (الى من له السكنى)
رعاية للحقين ﴾ سكناسي كندويه شرط قلنان كمسه دارك عمارتندن ابا وامتناع
ايدوب ويا فقرينه بنا عاجز اولسه حاكم تعمير ايدركه يا كندويه ويا غيريسنه
داري ايجار ايدرده قول اصحده اجرتيله اولكي هيئتي اوزره واقفك عمارتي
كبي زياده اولميه رق تعمير ايدر لكن من له السكنى كندي رضاسيله عمارتي زياده
ايدرسه اولور ابا ايدنه عمارت ايله ديو جبر اولنمز وابا سيله حقيده باطل اولمز
وسكناسي كندويه مشروط اولان كمسه نك اجاره سي صحيحه دكلدر بلكه
انجق متولي ويا قاضي ايجار ايدر ووقفك وصاحب سكنانك حقلرينه رعاية
بعد التعمير دار من له السكنى يه رد وتسليم اولنور وغله سي كندويه مشروط
اولان كمسه دخي ايجار ايده مز بلكه واقفده ايده مز ومتولي ووصيدن
اذنسز قاضيده تصرف ايده مز وصيي هرنقدر كندوسي نصب ايتمش
اولورسه ده ﴿ فلا عمارة على من له الاستغلال لانه لا سكنى له فلو سكن هل تلزمه
الاجرة الظاهر لا لعدم الفائدة الا اذا احتيج للعمارة فيأخذها المتولي ليعمر بها ولو هو
المتولي ينبغي ان يجبره القاضي على عمارتها مما عليه من الاجرة فان لم يفعل نصب
متوليا ليعمرها ﴾ پس من له السكنى يه عمارت اولمديسه من له الاستغلاله ده عمارت
يوقدر كندي ايچون سكنا اولمغين من له الاستغلال وقف دارده جائز

اولميه‌رق ساكن اولسه كندويه اجرت لازمه اولورمی ظاهر اولان اولمه‌قدر
تكرار كندويه ويرمسنی ايجاب ايتمكله برفائده‌يی منتج اولمغين الا عمارته
محتاج اولورسه متولی اجرة داری اخذ ايدرده انكله داری تعمير ايدر
واكر دارده ساكن اولان متولی‌نك كندوسی اولورسه لايق اولان قاضی‌نك
كندوبی اوزرنده اولان اجرتله عمارته جبر ايتمسيدر واكر متولی تعمير ايتمزسه
خيانتی ظهور ايتمكله قاضی كندوبی عزل ايدوب ومقامنه ديكرينی نصب ايدركه
آنی تعمير ايده ﴾ ولو شرط الواقف غلتها له ومؤنتها عليه صحا وهل يجبر
علی عمارتها الظاهر لا نهر ﴾ بر واقف وقف ايتديكی دارك غله‌سنی ومؤنت
ومصارفنی ايكيسنی بردن بركمسه‌يه شرط ايلسه امدی بو شرطلر صحيح اولورلر
وعمارتنه مشروط مشروح جبر اولنورمی ظاهر اولان اولنمه‌قدر
﴾ وفی الفتح لولم يجد القاضی من يستاجرها لم اره وخطرلی انه يخيره بين
ان يعمرها او يردها لورثة الواقف قلت فلو هو الوارث لم اره وفی فتاوی
قاری الهداية ما يفيد استبداله او ردثمنه للورثة او الفقراء ﴾ وفتحده مرسومدركه
عمارته محتاج اولان داری قاضی استيجار ايدر كمسه‌يی بولمسه بوكا دائر كلام
كورمدم لكن خاطريمه بو خطور ايدركه قاضی موقوف لهی تعميريله واقفك
ورثه سنه ردی بيننده مخير قيلر صاحب بحر فتحك كلامنی نقل ايتدكدنصكره اشبو
فتحك مضمون مشروحه دائر برشیء كورمدم قولی پك عجيبدر ديدی زيرا
فقهانك بر وقف خراب اولوب كندی ايله اصلا انتفاع اولنمديغی وقتده
استبداليله تصريحلری واردر امدی مانحن فيهده بو قبيلدندر وماسبقده مرور
ايتديكه وقفك خرابندنصكره واقفك ويا ورثه سنك ملكنه عودی قول ضعيفدر
امدی سكناسی وقف اولان دارك تعميرندن موقوف له امتناع ايدوب
ومستأجر ده بولنمزسه قاضی آنی بيع ايدوب ثمنيله انك يرينه غيری برشیء آلوب
وقف ايتمك واردر ٭ انتهی ٭ بوكا شرحك فلو هو الوارث لم اره قولی منافيدر
زيرا استبدال اولدقده لم اره ديمنز يعنی موقوف له وارث اولورسه بوكا دائر
بركلام كورمدم ديمك وقاری الهدايه‌نك فتواسنده خرابه مشرف اولان وقفك
يا استبدالنی ويا ثمننك ورثه‌يه ويا فقرايه ردنی افاده ايدر مضمون مذكور در بونكده
ضعفی بحرك ماراالذكر كلامندن ظاهردر ﴾ (وصرف) الحاكم او المتولی حاوی
(نقضه) او ثمنه ان تعذر اعادة عينه (الی عمارته ان احتاج والا حفظه
ليحتاج) الا اذا خيف ضياعه فيبيعه ويمسك ثمنه ليحتاج حاوی ﴾ نقض نونك
حركات ثلاثه‌سيله بنادن نقض اولنان اخشاب واحجار امثالی شيلردر قاضی
ويا متولی وقفك انقاضنی ويا ثمنی كندونك عينی اعاده متعذره ايسه عمارته

محتاج ايسه اكا صرف ايدر واكر احتياجی اولمزسه احتياج آواننه دكين
حفظ ايدر يوق ضياعی خوفی اولورسه قاضی آنی بيع ايدوب ثمننی وقت حاجته
دكين امساك ايدر ﴾ (ولا يقسم) النقض او ثمنه (بين مستحقی الوقف) لان
حقهم فی المنافع لا العين ﴾ ارباب استحقاقك حقلری وقفك منافعنده اولوب
عين وقفده اولمغين وقفك نقضی ويا ثمنی ميانلرنده تقسيم
اولنمز عين وقف اختلاف قولين اوزره يا مالككك ويا الله تعالی‌نك ملكيدر
بناء برين جامعك عتيق حصيری ورمضانده مسجده ارسال اولنان شموع وزيتك باقی
قلانی قيم وامام مؤذنه اخذی مشروع اولمدی ﴾ (جعل شیء) ای
جعل البانی شيأ (من الطريق مسجدا) لضيقه ولم يضر بالمارين (جاز) لانهما
للمسلمين (كعكسه) ای كجواز عكسه وهو ما اذا جعل فی المسجد ممر لتعارف
اهل الامصار فی الجوامع وجاز لكل احد ان يمر فيه حتی الكافر الا الجنب
والحائض والدواب زيلعی ﴾ مسجد ضيق اولوب ومرور ايدنلره ضرری
اولمزسه طريقدن برمقدار يرشيئی بانی مسجد قلمق جائز اولور ايكيسيده
مسلمينك اولمغله عكسيكه مسجدده ممر قلمق جائز اولديغی كبی زيرا اهل
امصار بونی جامعلرده عرف ايتمشلر وهركسه اول طريقده مرور واردر حتی
كافر دخی مرور ايدر لكن جنبله حائض ودوابك اندن مرورينه رخصت يوقدر
﴾ (كما جاز جعل) الامام (الطريق مسجدا لا عكسه) لجواز الصلاة
فی الطريق لا المرور فی المسجد ﴾ صورة مشروحه‌نك جوازی امامك
طريقی مسجد قلمسنك جوازی كبيدر بونك عكسيكه مسجدی طريق قلمسی
جائز دكلدر طريقده نماز جائز اولوب مسجدده جنب وحائض مثللولره مرور
مشروع اولمغين ﴾ (تؤخذ ارض) ودار وحانوت (بجنب مسجد ضاق
علی الناس بالقيمة كرها) درر وعمادية ﴾ ناسه ضيق اولان مسجدك
قربنده‌كی ارضی وداری ودكانی قيمتيله صاحبنك رضاسی اولميه‌رق كرها اخذ
مشروعدر وقف دخی اولسه اولور اصحاب كرامك رضوان الله تعالی عليهم
اجمعيندن برمقدار ارضی كرها اخذ ايدوب مسجد حرامه الحاق واقع
اولدی بو اكراه جائز قبيلندن اولور مشار اليهمدن وقوعنه بناء ﴾ (جعل)
الواقف (الولاية لنفسه جاز) بالاجماع وكذا لو لم يشترطها لاحد فالولاية له
عند الثانی وهو ظاهر المذهب نهر خلافا لما نقله المصنف ثم لوصيه ان كان
والا فللحاكم فتاوی ابن نجيم وقاری الهداية وسيجیء ﴾ بر واقف وقفنده ولايتی
كندی نفسيچون قلسه اجماعا جائز اولور واقفك شرطنه نص كبی مراعات
لازمه اولمغله وينه بويله واقف ولاية تصرفی بركمسه‌يه شرط ايتمسه امام

ISTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

ابی یوسف قتنده ولایت کندونکدر وظاهر مذهبده بودر اختلاف مصنفك
سراجیه‌دن نقل ایتدیکی امام محمدك تسلیم الی المتولی لازمدر قولنکدر صکره
ولایت نصبی وصینك صکره قاضینکدر بلا تولیة ولایت اولمز وتولیته طالب
اولان متولی نصب اولنمز الا تولیت کندویه مشروط اولورسه اولورو اکر متولی
امور تولیتی غیره تفویض ایلسه صحیح اولمز قاضی موجود ایکن پاشانك
وظائف تقریری جائزدر اما قضایی تقریر ایده مز برشخص برآخر شخصه
جهت و وظیفه‌سنی فراغت ایتسه مفروغ لهه اول حق ثابت اولمز مادام
قاضی تقریر وحکم ایتمدیکجه بلکه مفروغ لهك غیری‌یه دخی تقریر ایتسه
اولور فقهامنصوب القاضی ومنصوب السلطان سیان بیور مشلردر
﴿(وینزع)وجوبا بزازیة (لو) الواقف در رفغیره بالاولی (غیر مأمون)
اوعاجزا اوظهر به فسق کشرب خمر ونحوه فتح اوکان یصرف ماله فی الکیمیاء نهر بحثا
(وان شرط عدم نزعه) اوان لاینزعه قاض ولاسلطان لمخالفته لحکم
الشرع فیبطل کالوصی فلوماً مونالم تصح تولیة غیره اشباه ﴾ واقف مستقیم
الاطوار کندویه امنیت اولنور کسه اولمیوب وناعاجز ویاشرب خمر مثللوفسق
ظاهر ویاخود مالنی کیمیایه صرف ایدر شخص ناهموار اولورسه وجوبا تولیتدن
عزل و وقف یدندن نزع اولنور هرنقدر عدم عزلنی ویاقاضی‌نك ویاسلطانك
عدم نزعنی شرط ایتمش ایسه‌ده مشروح حکم شرعه مخالف اولمغله باطل
اولور وصینك عدم عزلنی موصینك شرطی کبی خیانتی تبین ایتدکده
عزل اولنور بومسئله شرط واقفه مخالفت اولنان بدی مسائلدندر نتکم اشباهده
مسطوردرکه خائن اولان کسه‌یی متولی نصب ایدن کسه آثم اولور وقفی بلا مسوغ
شرعی بیع وتعمیرینه غلهٔ وقفك مساعده‌سی وار ایکن اندن امتناع خیانتدر
وکیمیایه مبتلا یادکارلر اموال کثیره لرینی اضاعه واتلافلرندن ماعدا
دیون وغیره‌یه کرفتار اولورلر امدی بومقوله کسه‌لرك وقفك مالنی اضاعه لری
ظن غالبدر واکر متولی محمود الحال متدین کندویه امنیت اولنور ذواتدن اولورسه
آنی عزل ایدوب غیری‌نی آنك مقامنه نصب صحیح دکلدر اکر بلاخیانة عزل اولنوب
غیری کسه نصب اولنورسه منصوب متولی اولمز

﴿ فی بیان استبدال وقف ﴾

﴿(و جاز جعل غلة الوقف) اوالولایة (لنفسه عندالثانی)وعلیه الفتوی
(و) جاز(شرط الاستبدال به) ارضا اخری حینئذ ﴾ امام ابی یوسف
رحمه الله تعالی قتنده واقف وقفنك غله‌سنی ویاولایتنی کندی

نفسی ایچون قلمق جائز اولدی وفتوی امام ثانی قولنه‌در صواب اولان اوالولایة
قولنی اسقاطدر ماقبلنی تکرار اولمغله امام محمد جائز دکلدر دیدی امدی فتوی
بوقول اوزرینه اولدیغنه نظرا وقف ارضك ارض اخرایه استبدالی شرطی
جائز اولدی پس تغییر شرطی موجب اولمغله ارضی داره استبدال مشروع
اولمدی ﴿ (او) شرط (بیعه ویشتری بثمنه ارضا اخری اذا شاء فاذا فعل
صارت الثانیة کالاولی فی شرائطها وان لم یذکرها ثم لایستبدلها بثالثة)
لانه حکم ثبت بالشرط والشرط وجد فی لاولی لاالثانیة ﴾ ویاخود دیلرسه وقفك
بیع اولنوب ثمنیله دیکر ارض اشترا اولنوب وقف اولنمغی شرط ایلسه جائز
اولور صورة اولی ایله ثانیه میانه‌سنده فرق مقدمکنده ثمن ارض بونده
دراهمدر پس استبدال مشروح وجوده کلدکده ارض ثانیه شرائطنده
اولکی کبی اولور هرنقدر شرائطی ذکر ایتمز سه‌ده بوندنصکره اول ایکنجی
ارضی اوچنجی‌یه استبدال ایتمز لکن اصل وقفده بوکاده شرط ایدوب اوچنجی
مرتبه‌ده ده استبدال اولنسون دیرسه اولور استبدال شرطله ثابت حکم اولوب
وشرطده اولکنده بولنوب ایکنجیده بولنمغین وخصافك وقف بحثنده مرسومدرکه
بر واقف وقفنده استبدالی شرط ایدوب بعده لایباع دیسه استبدال اولنمز
ثانی اولی ناسخ اولمغله مقدم لایباع دیوب بعده استبدالی ینه شرط ایلسه
ینه بویله‌در *انتهی ﴿(واما) الاستبدال ولو للمساکین آل (بدون الشرط فلایملکه
الاالقاضی) درر وشرط فی البحر خروجه عن الانتفاع بالکلیة وکون البدل
عقارا والمستبدل قاضی الجنة المفسر بذی العلم والعمل ﴾ استبدالنی واقفك شرط
ایتمدیکی وقفك استبدالنه انجق قاضی مالك اولور وقفك نهایتی هرنقدر فقرا
ومساکینه مشروط اولمغله آنلره رجوع ایدرسه‌ده اشبو ولو للمساکین غایتنك فائده‌سی
یك ظاهر دکلدر صاحب بحر وقفك استبدالنه خرابه مشرف اولوب کندی ایله
بالکلیه انتفاع اولنمغی وبدلك عقار ومستبدلك علم وعمل صاحبی اهل
جنت اولان قاضی اولمسنی شرط ایلدی وائمهٔ حدیثدن حاکم بریده
رضی الله تعالی عنهدن روایت ایدرکه رسول الله صلی الله تعالی
علیه وسلم سعادتله بیوردیلرکه {قاضیان فی النار وقاضی فی الجنة}
یعنی شول برقاضی که حق اوزره بروجه شرع شریف حکم ایلیه مرجعی جنتدر
وشول برقاضیکه زمانه قاضیلری کبی حق بیلوب لکن حطام دنیا ایچون بیله‌رك
معاذالله تعالی خلافنه ویاخود هیچ بیلیه‌رك بلاعلم علی العمیاء حکم ایلیه
اشبو نوع قاضیلرك محل مأوالری نار وایشلری وکوجلری آه ایله زاردر

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

﴿ فى بيان مخالفت شرط واقف ﴾

﴿ وفى النهران المستبدل قاضى الجنة فالنفس به مطمئنة فلا يخشى ضياعه ولو بالدراهم
والدنانير وكذا لو شرط عدمه وهى احدى المسائل السبع التى يخالف فيها
شرط الواقف كما بسطه فى الاشباه وزاد ابن المصنف فى زواهره ثامنة وهى اذا نص الواقف
ورأى الحاكم ضم مشارف جاز كالوصى وعزاها لا نفع الوسائل ﴾ دخى نهرده
مرسومدركه وقفى استبدال ايدن كمسه علم و دانشله پيراسته وزهد و تقوى ايله
اراسته قاضىٔ جنت اولورسه امدى نفس استبدال مشروحه ويا قاضىٔ
مشار اليه مطمئنه اولور وقفك ضياعى خوفى اولمز استبدالى هر نقدر دراهم
و دنانيره اولسه دخى زيرا مذكور قاضى نك دراهم مذكوره يى حفظى مأمول
ومتوقعدر لكن مولانا سيد حموى كندى شرحنده تصريح ايدركه دراهم و دنانير
قاضى نك ويا متولى نك مجهلا موتيله كندولرينه ايادينك استيلا وغلبه لرينه
عرضه ومحل اولمغين ضياعلرندن خوف اولنور محشى علامهٔ طحطاوى ديركه
پس استبدال انجق شرائط مذكوره ايله جائز و مشروع اولديغنه نظرا
فى زماننا وقوعيافته اولان استبداللر شرائطلرينك بولنمدقلرينه بناً جائز اولمز
وبندبوبله استبدال وقف مشروع اولور واقف عدم استبدالى شرط ايدرسه ده اشبو
مسئله كندوده شرط واقفه مخالفت اولنسان يدى مسائلك بريدر تتكم مسائل
مشروحه يى اشباهده بسط وتفصيل ايلديكه كندى ايله عملك و جوبنده وقفك
شرطى شارعك نصى كيبدر الابراز مسائلده دكلدر اولكى واقفك ناظرك عدم
عزلنى شرطى مسئله سيدر امدى نظارته اهل وشايان اولميان ناظر ومتولى يى واقفه
عزل جائزدر ناظر هر نقدر نفس واقف اولورسه ده اشبو صورت متكلمك
كندى كلامنك عمومنده دخولنه مبنيدر بعضيلر داخل اولمز ديديلر تتكم اصولده
مذكوردر ايكنجيسى وقفك برسنه دن زياده ايجار اولنمسنى شرطيدر
پس مزبور وقفك ناس برسنه استيجارينه ميل ورغبت ايتميوب وزياده ده فقرايه
نفع اولورسه امدى قاضى يه كوره مزبور شرطه مخالفت واردر ناظر مخالفت
ايده مز قاضى نك فقرايه ولايت نظرى اولمغله اوچنجى واقفك كندى قبرينه
قرائتى شرطى پس بونده تعيين باطلدر دردنجيسى فضلهٔ غله يى فلان
مسجد ده سؤال ايدن فقرايه تصدقنى شرطيدر امدى بو شرطه دخى رعايت
اولنمز متوليچون سائر مساجدك سائلرينه ويا خارج مسجد ده ويا سائلينك
غيرى يه تصدق مشروعدر بشنجى ارباب مرتزقه يه كل يوم شوقدر نان عزيز

(ولم)

ولم شرط اولنسه مخالفت اولنوب قيمتلرينى تأديه جائزه در التجنيسى
امام ايچون واقفك تعيين ايتديكى وظيفه سنك او زرينه قاضى ايچون خلاف شرط
واقف بر مقدار شى زياده سى مشروعدر اكر امام عالم و متقى اولوب ووظيفهٔ
معينه سى كندويه كفايت ايتمزسه يدنجيسى شرحده كى عدم استبدالنى
شرطى صورتيدر حاشيهٔ ابى السعود ده بو وجه منوال محرر مسطوردر ۞ انتهى ۞
ومصنف والا جناب عليه رحمة الملك الوهابك فرزند دلپسندلرى زواهر نام
تأليفلرنده شرط واقفه مخالفت صورتلرينه سكزنجى صورتى انفع الوسائله
نسبتله زياده ايدوب بيان بيوردیلركه بر واقف نص و تصريح ايتسه كه
كندونك وقفنده تكلم وتصرفده متولى نك غيرى بر احد مشاركت و مخالطت
ايتميه امدى قاضى متولىٔ مرقومه وصى كبى بر مشارفكه وقفك مالنى محافظه ايدر
كمسه ضمنى رأى ايدوب ومناسب كورسه شرط مشروحه مخالفتله ضم مزبور
مسوغ ومشروعدر طقوزنجى دخى زياده اولنديكه بر واقف شرط
ايتسه كه وقفنك مستغلاتى شوقدر بدل ايجاردن زياده يه ايجار اولنميه امدى
اجر مثلى مبلغ مشروحدن اكثر اولورسه بنه شرط مذكوره مخالفت جائزه در
اجر مثلنه ايجار اولنور اونجى زياده اولنديكه مستغلاتك وجاهت واعتبار
صاحبى اولان وجوه بلده كبى كمسه لره ايجار اولنمسنى شرط ايلسه بونده دخى
مخالفت مسوغه در اكر بدل ايجار معجلا پشين تأديه اولنورسه لكن بوكا بعض علما
اعتراض ايتمشلركه شرط مشروح رقبهٔ وقفه ايادىٔ ظلمه نك استيلارى خوفنه
مبنيدر امدى شرط مزبوره مراعات اولنور مزبورلره ايجار صحيح وجائز
دكلدر ديو افتا لايق وسزاواردر هر نقدر بدل ايجارى معجلا ويرسه لر دخى
مرور ازمانله يدلرندن وقفك نزعى صعب اولوب ملك ادعاسى ايدرلر نيجه لرى
بو وجه مشاهده اولنيور ۞ ابو السعود ﴿ وفيها لا يجوز استبدال العامر الا فى اربع ﴾
بنه اشباهده مرسومدركه خرابه مشرف اولميان معمور وقفى استبدال جائز
دكلدر الا دردت محلده استبدال جائزدر اولا واقفك استبدالنى شرط ايتديكى
وقفده ثانيا وقف عامرى بركمسه غصب ايدوب كندويه صو اجراسيله
زراعته قابليت وصلاحيتى قالميوب بحر اولسه امدى متوليسى كندويى غاصبه
تضمين ايتديروب آنك بدلنه بر ارض اشترا ايدر لكن بونده وقفك عامر اولديغى
پك ظاهر اولميوب غامر كه صويى چوق محل اولمسيله ما نحن فيهدن اولمز ثالثا
مزبور غاصبك وقفى انكار ايدوب و بينه موجوده اولمه صورتيدر بونده غاصبدن
قيمتى اخذ اولوب بدلنه آنكله موضع آخر اشترا اولنوب وقف اولمك شرائطى
اوزره وقف اولنور رابعا وقفه كندونك غله سندن اكثر و ذاتندن احسن
نسنه بذل وايفاسيله در پس بو صورتده امام ابى يوسف رحمه الله تعالى نك

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

قول مفتى بهى اوزره استبدال معهود جائز اولور نتكم فتاواى قارئ الهدايه ده بو يلجه مسطور در لكن بو صدر الشريعه‌نك قوليكه امام ابى يوسف عليه الرحمه ارضك ريع وايرادينه ضعف طارى يعنى عارض اولوب كندى ايله بر انتفاع اولنمزسه بلا شرط استبدالى جائز اولور ديدى وبز بو قول ايله افتا ايتمزز يرا استبدالده لايعد ولايحصى مضرت ظاهره وباهره‌در ومشاهده ايدرزكه ظالم قاضيلر استبدالى اوقاف مسلمينك ابطالنه حيله ووسيله ايتمشاردر مضموننه معارضدر (تنبيه) قارئ الهدايه اكمك تلميذى وكمالك شيخى بر كامل ومكمل فاضل بى نظيردركه اوندن سكزكره مار الذكر شيخى اكمل اوزره هدايه‌يى قرائت ايتمكله اشبو قارئ الهدايه لقبيله شهرتياب اولديلر رحمة الله عليه رحمة واسعة ﴿قلت لكن فى معروضات المفتى ابى السعود انه فى سنة احدى وخمسين وتسعمائة ورد الامر الشريف بمنع استبداله وامر ان يصير باذن السلطان تبعا لترجيح صدر الشريعة انتهى فليحفظ﴾ شارح عليه الرحمه اشباهك كلامنه استدراك ايدركه لكن مفتى ابى السعود معروضاتنده ذكر ايدركه طقوز يوز اللى بر تاريخنده عام اولان وقفك استبدالندن منعله صدر الشريعه‌نك ترجيحنه تبعيتله امر شريف وارد اولدى وسلطان نصره الله تعالى مز بور استبدالك اذن سلطانيله اولمسيله امر ايلدى ﴿وفيها ايضا لو شرط الواقف العزل والنصب وسائر التصرفات لمن يتولى من اولاده ولا يداخلهم احد من القضاة والامراء وان داخلوهم فعليهم لعنة الله هل يمكن مداخلتهم فاجاب بانه فى سنة اربع واربعين وتسعمائة قد حررت هذه الوقفيات المشروطة هكذا﴾ وينه بو يله معروضاتنده مذكوردركه بر واقف وقفنده عزل ونصبى وسائر تصرفاتى اولادندن متولى اولانلر ايچون شرط ايدوب وكندولرينه وقف خصوصنده قضاة وامرادن بركمسه مداخله ومخالطه ايتميه واكر ايدرلرسه الله عظيم الشانك لعنتى كندولرينك اوزرلرينه اولسون ديسه قضاة وامرايه وقف مشروحه مداخله ممكن ومشروع اولورمى پس جواب بيوردیلركه اشبو مضمونده وقفيه‌لر طقوز يوز قرق درت تاريخلرنده تحرير اولندى ﴿فالمتولون لو من الامراء يعرضون للدولة العلية على مقتضى الشرع ومن دونهم رتبة يعرض بآرائهم مع قضاة البلاد على مقتضى المشروع من المواد لا يخالف القضاة المتولين ولا المتولون القضاة بهذا ورد الامر الشريف فالواقفون لو ارادوا اى فساد صدر يصدر واذا داخلهم القضاة والامراء فعليهم اللعنة فهم الملعونون لما تقرر ان الشرائط المخالفة للشرع جميعها لغو وباطل انتهى فليحفظ﴾ امدى اولاد واقفدن اولان متوليلر امرادن اولورلرسه كندولرى

بالذات امور وقفى ارباب دولت عليه اولان وزرا امثالى ايش ارلرينه عرض وافاده ايدرلر بر مقتضاى شرع شريف رتبه‌لرى امرادن دون اولان متوليلر بروجه شرع شريف دولت عليه‌يه عرضى لازمه اولان مواد وحادثه‌لرى بلده‌لرينك قاضيلرى معرفتيله عرض ايدرلر قاضيلر ودوات عليه متوليلره ومتوليلر كندولرينه مخالفت ومغايرت ايتمسونلر ديو بر منوال مشروح امر سلطانى وارد اولمشدر پس مضمون مشروح معلومك اولديسه مار الذكر شرط باطل اولور زيرا واقفلر كندولرندن صدور ايدن مز بور شرط باطل كبى قنغى فسادى مراد ايتدكلرى وقتده ايدرلر كندولرينه بر مانع ومزاحم اولنمزين كندولرندن اول فساد صادر اولور واكر قضاة وامرا متوليلره مداخله ايدرلرسه لعنت كندولرينه اولور ملعون انجق كندولرى اولور زيرا اصول مقرره‌دندركه شرع شريفه مخالف اولان شرطلرك جمله‌سى لغو وباطلدر معروضاتك كلامى بونده نهايت بولدى حفظ وضبطه سزادر ﴿(بنى على الارض ثم وقف البناء) قصدا (بدونها ان الارض مملوكة لا يصح) وقيل صح وعليه الفتوى سئل قارئ الهداية عن وقف البناء والغراس بلا ارض فاجاب الفتوى على صحة ذلك ورجحه شارح الوهبانية واقره المصنف معللا بانه منقول فيه تعامل فيتعين به الافتاء﴾ بركمسه برارض اوزرينه بنا احداث ايدوب بعده انى ارضسز قصدا وقف ايلسه امدى عرض ملك اولورسه وقفى صحيح اولمز اكثر علما بونك اوزرينه‌در بعضيلر صحيح اولور ديديلر فتوى بو قول اوزرينه‌در قارئ الهدايه بلا ارض بنا وغراسك وقفندن سؤال اولندقده فتوى صحتنه‌در ديو جواب بيورديلر ووهبانيه شارحى بونى ترجيح ومصنف عليه الرحمه مز بور منقولات قبيلندندر كندوده معامله ناس جاريه‌در ديو علت سرد ايده‌رك اقرار ايلدى امدى قول مز بور ايله افتا تعين ايدر ﴿(وان موقوفه على ماعين البناء له جاز) تبعا (اجماعا وان) الارض (لجهة اخرى فمختلف فيه) والصحيح الصحة كما فى المنظومة المحبية﴾ واكر ارض دخى بنانك وقف وتعيين اولنديغى جهته وقف اولنمش اولورسه ارضه تبعا اجماعا بنانك وقفيده جائز اولور واكر ارض جهة اخرايه وقف اولورسه بونده اختلاف اولنمشدر صحيح اولان وقفنك صحتيدر نتكم منظومه محبيه‌ده مصرحدر ﴿وسئل ابن نجيم عن وقف الاشجار بلا ارض فاجاب يصح او الارض وقفا ولو لغير الواقف﴾ ابن نجيم بلا ارض اشجارك وقفندن سؤال اولندقده ارض وقف اولورسه صحيح اولور ديو جواب بيورديلر هرنقدر

ارض اشجاری وقف ایدن واقفك غیرینك اولورسه ده
(تنبیه) مسجدده غرس اولنان اشجار مسجد کبی مسجده بنا منزله سنده در
عامه نك طریق ویا نهرینك کناری ویا قریه نك حوضینك برجانبی اوزره غرس
اولنان اشجار غارسکدر و کندویه رفعی لازمدر کندونك عامه اوزرینه ولایتی
اولمغین ﴿ وسئل ایضا عن البناء والغراس فی الارض المحتکرة هل یجوز بیعه
ووقفه وهل یجوز وقف العین المرهونة والمستأجرة فاجاب نعم ﴿ وینه مشار الیه
ابن نجیم سؤال اولندیکه ارض محتکره که ماهیه ویا سنویه اجرة معینه یه قطع اولنان
وقف ارضده کی بناسی وغراسی بیع و وقف وعین مرهونه یی ویا مستأجره یی
وقف جائز ومشروع اولورمی بلی اولور دیو جواب ییوردیلر لکن ماتقدمده
مرور ایدن ارض موقوفه ده کی بنا وغراسك وقفنك صحتی مضمونی بو سؤالدن
مفهومدر بحر جواب مشروحی برمقدار تفصیل وبیان ایدرکه برکسه غیرك ایجارنده
اولان ملکنی وقف ایلسه صحیح اولور واجاره باطله اولمز امدی مدة اجاره
منقضیه اولوب ویا موجر ایله مستأجرك بری وفات ایتسه جهة وقفه صرف
اولنور ووقف اولان مرهون رهندن چیقاریلوب ویا راهن دینی وفا ایدرك
وفات ایدرسه رهن وقفه عودت ایدر واکر دینی وفا ایتمکسزین وفات ایدرسه بیع
اولنور وقف باطل اولور *کذا فی فتح القدیر* واسعافده مرسومدرکه برکسه مرهونی
مرتهنه تسلیمندنصکره وقف ایلسه وقفی صحیح اولور واکر موسر ایسه اوزرنده اولان
دینی تأدیه ایله قاضی جبر ایدر واکر معسر اولورسه وقف باطل اولور دینی ایچون
بیع اولنور ﴿ وفی البزازیة لایجوز وقف البناء فی ارض عاریة او اجارة ﴿
وبزازیه ده مرسومدرکه عاریه و یا اجاره ده اولان ارضده کی بنایی وقف جائز دکلدر
لکن خصافك ذکر ایتدیکی ارض احتکار ایچون متقرره اولورسه جائز اولور
مضمونی بوندن مستثنا اولیلی ﴿ واما حکم الزیادة فی الارض المحتکرة ففی المنیة حانوت
لرجل فی ارض وقف فابی صاحبه ان یستأجر الارض باجر المثل ان العمارة لو رفعت
تستأجر باکثر مما استأجره امر برفع العمارة وتؤجر لغیره والا ترك فی یده بذلك
الاجر ومثله فی البحر ﴿ واما ارض محتکره ده اجرتك زیاده سنك حکمی منیه ده
مسطوردرکه برکسه نك وقف ارض اوزرینه مبنی برباب دکانی اولوب وارض
مزبوری اجر مثل ایله استیجاردن ابا وامتناع ایلسه امدی بنا وعمارت رفع اولندیغی
تقدیرجه ارض صاحب بنانك استیجار ایتدیکی مبلغدن اکثره استیجار اولنورسه
قاضی عمارتك رفعیله امر ایدر وغیریسنه ارضی ایجار ایدر یوقسه اجرة سابقه سیله
بدنده ترك اولنور واشبو مضمون مشروحك مثلی بحرده مذکوردر ملتقاده

وشرحنده مرسومدرکه وقف اجر مثلندن اقل ایله ایجار اولنمز اجر مثلندن
اقله ایجار فاسددر هرنقدر ارباب مرتزقه یه اولورسه ده قبل انقضاء المدة کندوسی
وفات ایدوب حق غیری کمسه یه انتقال ایتمك احتمالنه مبنی ﴿ وفیه او زید علیه
ان اجارته مشاهرة تفسخ عند رأس الشهر ﴿ وینه بحرده مسطوردرکه وقفده
اجرتك اوزرینه بلا تعنت زیاده قلنسه اکر اجاره سی مشاهرتکه ماهبماه
اولورسه آی باشنده اجاره فسخ اولنور زیرا اجاره مشاهرت اولیجق
هربر ماهك باشنده منعقده اولور ﴿ ثم ان ضر رفع البناء
لم یرفع وان لم یضر رفع او یتملکه القیم رضی المستأجر فان لم
یرض تبق الی ان یخلص ملکه محیط ﴿ بوندنصکره بنانك رفعی وقفه
مضر اولورسه رفع اولنمز هرنقدر ملکی ایسه ده وقفده ضرردن صیانت
اولنور واکر مضر اولمزسه ملکی اولمغله رفع اولنور ویاخود مستأجر
راضی اولورسه آنی متولی منهیا ویا مز وعاتیله تملیك ایدر واکر راضی
اولمزسه ملکی خلاص اولنه دکین باقی قالور رضاسز تملیك مشروع
اولمغین ﴿ بقی لو اجارته مسانهة او مدة طویلة والظاهر انه لاتقبل الزیادة
دفعا للضرر علیه ولاضرر علی الوقف لان الزیادة انما کانت بسبب البناء
لاالزیادة فی نفس الارض انتهی ﴿ بو مقامده اشبو ذکر آتی مسئله نك بیانی
باقی قالدیکه مزبور وقفك اجاره سی مسانهة اولوب سنه بسنه ویا مدة
طویله ایله اولورسه مستأجردن ضرری دفع ایچون ظاهر اولان زیاده نك
عدم قبولیدر و بونده انجق زیاده بنا سببیله اولوب نفس ارضده زیاده ایله
اولمغین وقفده ضرر اولمز صاحب بحرك کلامی بونده نهایت بولدی ﴿ واما وقف
الاقطاعات ففی النهر لایجوز الا اذا کانت الارض مواتا او ملکا للامام فاقطعها
رجلا قال واغلب اوقاف الامراء بمصر انما هو اقطاعات یجعلونها مشتراة
صورة من وکیل بیت المال ﴿ اما اقطاعات سلطانیه لرکه پادشاه عالمپناه
حضرتلرینك بعض ارضی مثلا معجله معلومه ایله مقطوعه کسوب بعض
کمسه لره مالکانه ایتدیکی ارضلك وقفی نهرك بیاننه کوره جائز ومشروع دکلدر
الا ارض موات اولوب قوردن و بوردن چیقاریلان براولوب ویاخود امامك
ملکی اولوب کندو یی برکسه یه اقطاع ایتمش اولورسه آنك وقفی مشروعدر
صاحب نهر دیدیکه مصرك امرالرینك اکثرلرینك وقفلری اقطاعاتدر
صورتا بیت المال وکیللرندن مشتراة قیلرلر بوندن فهم اولنان حقیقة
شرا بولنمغین وقفلرینك عدم صحتیدر ﴿ وفی الوهبانیة *ولو وقف

ISTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

السلطان من بيت مالنا لمصلحة عمت يجوز ويؤجر ﴾ دخی وهبانيه ده
مسطوردركه سلطان نصره الله تعالى مسجد وقفى كبى مصلحت عامه ايچون
بيت المال مسلميندن برأشيئ وقف ايلسه جائز ومشروع اولور وكندولرى مثاب
ومأجور اولورلر بيت المال مصلحت مسلمين ايچون معد اولمغله مصرف شرعيسنده
تأبيدنده ثواب اولور باخصوص كندولرندنصكره ظهور ايدن خلفالرندن
مصرفنك غيرى يه صرف خوفى اولورسه انلرى اول فعل نابجالردن
منع ايتمش اولور ﴿ قلت وفى شرحها للشرنبلالى وكذا يصح اذنه بذلك
ان فتحت عنوة لاصلحا لبقاء ملك مالكها قبل الفتح ﴾ شارح مرحوم
ديركه شرنبلالى نك وهبانيه شرحنده مذكوردركه ينه بويله سلطان
نصره الله تعالى ارضك وقفنه سائر كسه يه اذن ويرسه مثمر وعدر
اكر اول ارض قهرا قلنج ايله فتح اولنمش اولورسه فتح صلحله اولورسه
اذنى صحيح اولمز قبل الفتح اولان مالكنك ملكى باقى اولمغله ﴿ (اطلق) القاضى
بيع الوقف غير المسجل لوارث الواقف فباع صح) وكان حكما ببطلان
الوقف لعدم تسجيله حتى لو باعه الواقف او بعضه اورجع عنه ووقفه لجهة اخرى وحكم
بالثانى قبل الحكم بلزوم الاول صح الثانى لوقوعه فى محل الاجتهاد
كما حققه المصنف وافتى به تبعا لشيخه وقارئ الهداية والمنلا ابى السعود قلت
لكن حمله فى النهر على القاضى المجتهد فراجعه ﴾ كندوده حكم قاضى
وتسجيل شرعى بولنميان وقفك بيعنه قاضى واقفك ورثه سنه اذن واجازت
ويروب اول دخى بيع ايلسه امدى بيع مزبور صحيح ونافذ اولوب عدم تسجيلنه
بناء وقفك بطلانيله حكم ايتمش اولور حتى مزبور وقفك كليسنى ويا بعضيسنى
واقف بيع ايدوب وياخود وقفندن رجوع وجهة اخرايه انى وقف واولكنك
لزوميله حكمدن مقدم ثانينك وقفيتيله حكم ايلسه محل اجتهادده وقوعنه
بناء وقف ثانى صحيح اولور نتكم مصنف عليه الرحمه مضمونى مشروحى
منحده تحقيق وتفصيل ايدوب وشيخى صاحب بحر وقارئ الهدايه ومفتى الثقلين
مولانا ابى السعوده تبعا انكله افتا ايلدى شارح عليه الرحمه ديركه لكن وقف
ثانينك صحيح اولمسنى صاحب نهر قاضى نك مجتهد اولوب حنفى اولمسى
صورتنه حمل ايلدى بس اكا مراجعت ايديكوز ﴿ (ولو) اطلق القاضى البيع
(لغيره) اى لغير الوارث (لا) يصح بيعه لانه اذا بطل عاد الى ملك الوارث وبيع
مال الغير لا يجوز دررى يعنى بغير طريق شرعى لما فى العمادية باع القيم الوقف
بامر القاضى ورأيه جاز ﴾ بر قاضى وقفك بيعنى وارثك غيرى يه اجازت ويرسه
آنك بيعى صحيح وجائز اولمز زيرا قاضى نك بيعى اطلاقى بطلان وقفله حكم

اولوب ووارثك ملكنه عودت ايتمكله غيرك مالنى بغير وجه شرعى بيع اولديغندن
جائز اولمدى عماديه ده ذكر اولنان قيم قاضى نك امريله وقفى بيع ايلسه جائز
اولور مضمونى نه بناء بوصورت استبدال وجه شرعيسيله اولمق كرك
﴿ قلت واما المسجل اوانقطع ثبوته واراد اولاد الواقف ابطاله فقال المفتى
ابو السعود فى معروضاته قد منع القضاة من استماع هذه الدعوى انتهى فليحفظ ﴾
شارح رحمه الله تعالى ديركه اما وقف مسجل كه سجل قاضيده مثلا ان فلانا وقف
كذا وحكم به القاضى ديو بولنوب وقفيتيله حكم اولنان وقفك تطاول زمانله
شاهدلرى بولنميوب ثبوتى منقطع اولسه امدى اشبو نوع وقفك اولاد
واقف ابطالنى مراد ايتسه لر مفتى ابو السعود معروضاتنده حادثهٔ مشروحه يه
جواب بيورديلركه قاضيلر دعواى معهوده يى استماعدن منع اولنديلر ﴿ (الوقف
فى مرض موته كهبة فيه) من الثلث مع القبض (فان خرج) الوقف (من الثلث
او اجازه الوارث نفذ فى الكل والا بطل فى الزائد على الثلث) ولو اجاز البعض
جاز بقدره ﴾ بركسه نك مرض موتنده وقفى هبه سى كبى ثلثدن معتبردر
قبضله برابر كه هبه ده قبض شرط اولديغى كبى بونده دخى متولى نك قبضى
شرطدر بس وقف ثلثدن چيقارسه وياخود وارث اجازت ويررسه كليسنده
وقف نافذ اولور يوقسه ثلثدن زائده باطل اولور وارث وقفك بعضيسنه
اجازت ويررسه اول قدرده جائز اولور ﴿ وبطل وقف راهن معسر ومريض
مديون بمحيط بخلاف صحيح لو قبل الحجر فان شرط وفاء دينه من غلته صح
وان لم يشرط يوفى من الفاضل عن كفايته بلا سرف ولو وقفه على
غيره فغلته لمن جعله له خاصة فتاوى ابن نجيم ﴾ مالى دينى وفا ايتميان
راهن معسرك ومريض مديونك وقفى باطلدر صحيح مريضك خلافنه در
اكر سفه ويا دين ايچون حجر ومنع اولنمزدن مقدم اولورسه واكر وقفى كندى نفسنه
ايدوب دينك وقفك غله سندن تأديه سنى شرط ايدرسه وقفى صحيح اولور واكر
شرط ايتمزسه بلا اسراف كفايت مقدارى مصارفندن زياده دن دينى
وفا اولنور واكر وقفى كندى نفسنه شرط ايتميوب غيرى كسه يه شرط ايدرسه
امدى غله سى فقط وقفى كندى ايچون ايتديكى كسه نك اولور ﴿ قلت قيد
بمحيط لان غير المحيط يجوز فى ثلث ما بقى بعد الدين لو له ورثة والا ففى كله ﴾
شارح رحمه الله تعالى ديركه مسئلهٔ مذكوره ده دينك واقفك مالنى احاطه سيله
قيدلنديغى واقفك ورثه سى اولديغنه نظرا در غير محيطده بعد الدين باقى
قلان ثلثده وقف جائز ونافذ اولديغنه مبنيدر واكر ورثه سى اولميوب وياخود
اولوب واجازت ويرسه لر وقف مالك كليسندن مشروع اولور ﴿ فلو باعها

القاضي ثم ظهر مال شرى به ارض بدلها وتمامه في الاسعاف في باب وقف المريض ﴾ دينك احاطه وعدم احاطه سي صورتلرنده قاضي وقفي ابطال وارض مرقومه يي بيع ايتدكدنصكره برمقدار مال ظاهر اولسه امدى بيع نقض اولنمز لكن اول مال ايله بر ارض اشترا اولنوب انك بدلنه وقف اولنور اشبو بحثك تمام وتفصيلي اسعافك وقف المريض بابنده در ﴿ وفي الوهبانية ﴿ وان وقف المرهون فافتكه يجز ☼ فان مات عن عين تفى لا يغير ☼ اى والافيبطل اولنغله تمهل فليتأمل ﴾ بركمسه بر عقارى رهن ايدوب بعده اني وقف ايتدكدنصكره رهندن چيقارسه وقفي جائز اولور واكر مزبور واقف دينني وفا ايدر تركه واموال ترك ايدرك وفات ايدرسه اندن دينني ادا ايله رهن تخليص اولنور وقف تغيير اولنمز يعني ديني وفا ايدر مال ترك ايتمزسه وقف باطل اولور دين ايچون بيع اولنور وياخود ابطال اولنمزده غلة. وقفدن دينك تأديه سنه امهال اولنور لكن امهالك نص اولميوب بعض افاضلك نصي اولديغنه فليتأمل ايله اشارت اولنور ﴿ قلت لكن في معروضات المفتي ابي السعود سئل عمن وقف على اولاده وهرب من الديون هل يصح فاجاب لا يصح ولا يلزم والقضاة ممنوعون من الحكم ولتسجيل الوقف بمقدار ما شغل بالدين انتهى فليحفظ ﴾ شارح رحمه الله تعالى ماراالذكر بخلاف صحيح قولنه استدراكله ذيركه مفتي ابي السعود بركسه اولادنه عقارندن برمقدار ملكني وقف ايدوب ودينندنناشى فرار ايتسه امدى وقف مشروح صحيح اولورمى ديو استفتا اولندقده جواب بيورديلركه صحيح اولمز ووقف لازم اولمز اولاد وهرب قيدلرى اتفاقيدر وقضاة دينه مشغول اولان مقدار ارك وقفنك صحتيله حكمدن ووقفي تسجيلدن قبل سلطانيدن ممنوعلردر اون بش سنه دنصكره دعوى استماعندن ممنوع اولدقلرى كبي ﴿ (الوقف) على ثلثة اوجه (اما للفقراء اوللاغنياء ثم الفقراء اويستوى فيه الفريقان كرباط وخان ومقابر وسقايات وقناطر ونحو ذلك) كمساجد وطواحين وطست لاحتياج الكل لذلك بخلاف الادوية فلم يجز لغنى بلا تعميم اوتنصيص فيدخل الاغنياء تبعا للفقراء قنية ﴾ وقف اوچ نوع اوزره در يا فقرايه ويا اغنيايه بعده فقرايه در ويا رباط وخان ومقابر وخلقك كندودن استقا ايتدكى قيو وصهريج امثالى شيلر وكپرى ومساجد وطواحين ولكن كبي فريقانك كندوده مساوى اولديغى شيلردر بونلرده اغنيا ايله فقرانك جمله سى محتاج اولنغله اما تيمارخانه لرده وقف اولنان ادويه مزبورلرك خلافنه در كه بوكا احتياج سقايه يه احتياجدن دونده ز يرا بعضك دوايه احتياجى عطشانك صويه احتياجندن هر نقدر اشد ايسه ده لكن عطشان شرب مايى تركله آثم اولور مريض دوايى تركله آثم وكنهكار

اولمز بناءً عليه وقف ادويه بلا تعميم وتنصيص اغنيايه جائز اولمز نهايتى تعميم صورتنده اغنيا فقرايه تبعا داخل اولور تصريح صورتنده بالذات داخل اولورلر ﴿ فرع اقر بوقف صحيح وبانه اخرجه من يده ووارثه يعلم خلافه جاز الوقف ولا تسمع دعوى وارثه قضاء درر ﴾ بركسه برنسنه نك صحيحا وقفيتني ويدندن اخراجنى اقرار ايدوب حالبوكه وارثى انك خلافنى بلسه امدى اشبو نوع وقف جائزدر وارثك عدم وقفيتى دعواسى قضاء مسموعه دكلدر يعلم علمندندر واني مرحوم اعلامندندر يانك ضميمه لهدر ديو ربط ايلدى ﴿ وفي الوهبانية ☼ وتبطل اوقاف امرئ بارتداده ☼ فحال ارتداده نه لاوقف جدر ﴾ وبرازشيلر وقف ايدوب بعده مرتد اولان كمسه نك اوقافى ارتدادى سببيله باطله اولور بس واقفك ارتدادى حالنده كندودن وقفك امضا اولنمسنه احقيت اولمدى يعني اول حالده كندودن وقف مقبول ومشروع دكلدر والله تعالى اعلم بالصواب واستغفر الله العظيم

﴿ فصل يراعى شرط الواقف في اجارته ﴾

وقفك اجاره سى خصوصنده واقفك شرطنه مراعات اولنور كه انكله عمل واجب اولور بحرده مذكوردر كه فقها بو مقامده بيورديلركه واقفك هر بر شرطنده كندويه اتباع واجب دكلدر مثلا قاضي نك كندو يي توليتدن عدم عزلنى شرطنك بطلانى كبي امدى بو شرط شرع شريفه مخالفدر وبوندن مستبان اولديكه شرط الواقف كنص الشارع قوللرى عمومى اوزره اولمدى نتكم اون محلده شرط واقفه مخالفت اولنديغى آنفا مرور ايلدى ﴿ فلم يزد القيم بل القاضي لان له ولاية النظر لفقير وغائب وميت ﴾ امدى بر وقف وقفنده برسنه دن زياده ايجار اولنمامقى شرط ايدوب وناسده برسنه ايجاره رغبت ايتمزسه فيمكه متولى برسنه دن زياده يه ايجار ايده مز بلكه قاضينك فقير وغائب وميته ولايت نظرى اولمغله اول برسنه دن زياده يه ايجار ايدر ﴿ (فلو اهمل الواقف مدتها قيل تطلق) الزيادة للقيم (وقيل تقيد بسنة) مطلقا (وبها) اى بالسنة (يفتى في الدار وبثلاث سنين في الارض) الا اذا كانت المصلحة بخلاف ذلك وهذا مما يختلف زمانا وموضعا ﴾ فيمانكه بر واقف مدة اجاره ده اهمال ايدوب برسنه ويا ايكى سنه ديه رك بر مدت بيان ايتمسه امدى بعض علما زياده اطلاقى اوزره ابقا اولنور بر مدتله تقييد اولنمز ديديلر بس قيم ايچون برسنه دن اكثر مدتله ايجار مشروع اولور وبعضيلر مطلقا كرك دارده وكرك ارضده برسنه ايله تقييد اولنور ديديلر دارده برسنه ارضده اوچ سنه ايله

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

افتا اولنور الاصلحت ومنفعت مزبورك خلافنه اولورسه اول وقت آنك
خلافيله افتا اولنور واشبو مدة اجاره ده اختلاف زمانك وموضعك اختلافيله
مختلف اولور ﴿ وفى البزازية لو احتيج لذلك يعقد عقود افيكون العقد الاول
لازما لانه ناجز والثانى لا لانه مضاف ﴾ بزازيه ده مرسومدركه مدة اجاره نك
طولنه احتياج اولنسه حيله اجاره عقود متعدده ايله عقد اولنوب مثلا اوتوزسنه
بورسنه سى شوقدر غروشه ديهكله عقد اول ناجز اولمغله لازم اولور عقد ثانى
مضاف اولديغندن لازم اولمز ﴿ قلت لكن قال ابو جعفر الفتوى على ابطال
الاجارة الطويلة ولو بعقود ذكره الكرمانى فى الباب التاسع عشر واقره قدرى
افندى وسيجئ فى الاجارة ﴾ شارح رحمه الله تعالى ديركه لكن فقيه
ابو جعفر فتوى اجارهٔ طويله نك ابطالى اوزرينه در هرنقدر عقود مختلفه ايله
اولورسه ديدى واشبو مفاد مشروحى كرمانى اون طقوزنجى بابده ذكر ايلدى
وقدرى افندى بونى اقرار ايتدى وقريبا اجاره بحثنده ده كلور زيرا اجاره نك مدة
طويله ممتده اولسى وقفك بطلاننه مؤدى اولور زيرا بو وقفده بركسه مدة
مديده تصرف ملابجه سنه متصرف اوله رق كورلسه مالك ظن اولنور باخصوص
فى زماننا ﴿ (ويؤجر باجر المثل فلا يجوز بالاقل) ولو هو المستحق قارئ الهداية
الا بنقصان يسيرا واذا لم يرغب فيه الا بالاقل اشباه ﴾ وقف اجر مثليله
ايجار اولنور اقلله ايجار جائز اولمز هرنقدر غلهٔ وقفه مستحق اولان كمسه لره
ايجار اولنورسه ده الانقصان يسير ايله كه ناسك اول قدر شيده متغابن اولديغى مقدار
اولورسه ضرر ايتمز وياخود اكا رغبت انجق اجر مثلندن اقلله اولورسه اولور
﴿ (فلو رخص اجره) بعد العقد (لا يفسخ العقد) للزوم الضرر ﴾ وقفك اجرتنه
بعد العقد نقصان عارض اولوب رخيص اولسه وقفه ضرر لازم اولمغله عقد
فسخ اولنمز ﴿ (ولو زاد) اجره (على اجر مثله قيل يعقد ثانيا به على الاصح)
فى الاشباه لو زاد اجر مثله فى نفسه بلا زيادة احد فللمتولى فسخها به يفتى
وما لم يفسخ فله المسمى (وقيل لا) يعقد به ثانيا (كزيادة) واحد (تعنتا) فانها لا تعتبر
وسيجئ فى الاجارة ﴾ وقفك اجرى اجر مثلى اوزره زياده اولسه عند البعض
اجارهٔ معقوده فسخ اولوب قول اصح اوزره ثانيا اجر مثليله عقد اجاره
قلنور اشباهده مرسومدركه بو وقفك اجر مثلى بر كمسه نك زياده سى
اولميه رق ذاتنده زياده اولسه متولى ايچون اجارهٔ سابقه يى فسخ واردر
انجق بو قول ايله فتوى ويريلور ومادام فسخ اولنمدقجه كندويه مسمى
واردر اجر مثل ادعاسنى ايده مز بعضيلر ثانيا عقد اولمز ديديلر بر كمسه نك تعنتا كه
مستأجره ذلت ومضرت ايچون زياده سنده اولمديغى كبى بس بوكا اعتبار

اولنمز نتكم قريبا اجاره بحثنده كلور ﴿ (والمستأجر الاول اولى من غيره اذا قبل الزيادة
والموقوف عليه الغلة) او السكنى ﴾ اشبو زياده صورتنده موقوف عليه
اولان مثلا امام ومدرس واولاده غله ويا سكنا اولسون مستأجر اول
زياده ايله قبول ايدرسه غيردن اولى در ﴿ (لا يملك الاجارة) ولا الدعوى
لو غصب منه الوقف (الا بتولية) او اذن قاض ولو الوقف على رجل معين
على ما عليه الفتوى عمادية لان حقه فى الغلة لا العين وهل يملك السكنى من يستحق
الريع فى الوهبانية لا وفى شرحها للشرنبلالى والتحرير نعم ﴾ بر كمسه وقفك
اجاره سنه ويدندن غصب اولنديغنه نظرا دعواسنه انجق توليتله
ويا اذن قاضيله مالك اولور وقف هرنقدر بر معين كمسه يه اولورسه ده
فتوى اشبو قول اوزرينه در حقى غله ده اولوب عين وقفده اولمديغنه مبنى
ارباب مرتزقه دن اولان كمسه نفس وقفده سكنايه قادر اولورمى وهبانيه ده
اولمز ديو جواب بيوردیلر اشبو بيت انده مذكوردر ۞ ومن وقفت دار عليه فماله
۞ وسوى الاجر والسكنى فما تقرر ۞ وشرنبلالى نك وهبانيه اوزرينه اولان شرحنده اولور
ديو تحرير اولنمشدر ﴿ (و) الموقوف (اذا آجره المتولى بدون اجر المثل لزم المستأجر)
لا المتولى كما غلط فيه بعضهم (تمامه) اى تمام اجر المثل (كاب) وكذا وصى خانية
(اجر منزل صغيره بدونه) فانه يلزم المستأجر تمامه اذ ليس لكل منهما ولاية
الحط والاسقاط ﴾ بر وقفى متوليسى اجر مثلندن نقصانه ايجار ايتسه مستأجره
اجرتك تمامى لازمه اولور صغيرك منزلنى اجر مثلندن باباسيله وصيسنك
ايجارى كبى بونده دخى تمامى مستأجره لازم اولور كندولر ايچون حط واسقاط
ولايتى اولمغين بعضيلرك غلط ايدوب متولى يه لازم اولور ديدكلرى كبى
دكلدر ﴿ وفى الاشباه عن القنية ان القاضى يأمره بالاستيجار باجر المثل وعليه
تسليم زود السنين الماضية ولو كان القيم ساكتا مع قدرته على الرفع للقاضى
لا غرامة عليه وانما هى على المستأجر واذا ظفر الناظر بمال الساكن فله
اخذ النقصان منه فيصرفه فى مصرفه قضاء وديانة انتهى فليحفظ ﴾ قنيه دن
نقلا مرسومدركه قاضى مستأجره اجر مثليله استيجاريله امر ايدر وسنين
ماضيه ده كى زياده لرى جانب وقفه تأديه وتسليم اوزرينه لازم اولور
ماسبقده مرور ايدن مادام اجاره فسخ اولنمدقجه مستأجرك اوزرينه
مسمى لازم اولور مضمونى بوكا منافى دكلدر زيرا اول ابتدا اجر مثليله ايجار اولنوب
صكره اجرتك زياده اولديغنه مبنيدر بو اول امردن اجر مثلدن نقصانه اجاره يه
نظرا در واگر متولى قاضى يه مرافعه يه قادر ايكن سكوت ايتسه كندويه
غرامت وضمان لازم اولمز انجق غرامت مستأجر اوزرينه در ناظر واقف وقفده

ساكن اولان كمسه نك ماله ظفر ياب اولسه كندويه اجر مثلدن نقصانى
آندن اخذ قضاء وديانة مشروعدر امدى آنى وقفك مصرفنه صرف ايدر
﴿قلت وقيد باجارة المتولى لمافى غصب الاشباه لوآجر الغاصب مامنافعه مضمونة
من مال وقف او يتيم اومعد فعلى المستأجر المسمى لااجر المثل وعلى الغاصب
ردما قبضه لاغير لتأويل العقد انتهى فليحفظ﴾ شارح رحمه الله تعالى
ديركه بومقامده متولى نك اجاره ايله قيد لتديغى اشباهك غصبنده ذكر اولنان
غاصب منافعى مضمونه اولان وقفى ويا يتيمك مالنى ويا معدللاستغلال اولان
ومالى ايجار ايلسه مستأجر اوزرينه انجق تسميه اولنان اجرت لازمه اولور
اجرمثل لازم اولمز وغاصبه انجق قبض ايتديكى ردلازم اولور عقد تأويليله
اولد يغنه بناً﴿(يفتى بالضمان فى غصب عقار الوقف وغصب منافعه)
اواتلافها كمالوسكن بلااذن اواسكنه المتولى بلااجركان على الساكن
اجرالمثل ولوغير معد للاستغلال به يفتى صيانة للوقف وكذا منافع مال
اليتيم درر﴾ وقفك عقارينك ومنافعنك غصبنده ويااتلافلرنده ضماننه فتوى
ويريلور تكم متولينك اذنى اولمقسزين غاصب ساكن اولسه ويا خود متولى
بلا اجرة اسكان ايلسه ساكنه اجرمثل لازم اولور هرنقدر معد للاستغلال
دكلسه ده وقفى صيانت ايچون انجق بوقول ايله فتوى ويريلور مال يتيمك منافعى دخى
بنه بويله مضمونه در ايمدى شارحك كمالوسكن بلا اذن الخ قولنده لف ونشر مرتب واردر
﴿(وكذا) يفتى (بكل ماهو انفع للوقف فيما اختلف العلماء فيه) حاوى القدسى
﴿ومتى قضى بالقيمة شرى بها عقارا آخر فيكون وقفا بدل الاول﴾ وينه بويله
كندوده ميان علماده اختلاف واقع اولان مسائلده وقفه انفع اولان
هربر قول ايله افتا اولنور مثلا امامين قتنده عقارك عصبنده ضمان اولميوب
امام محمد وزفروشافعى رحمهم الله تعالى نزدلرنده ضمان اولمغله وقفه
انفع اولمغله وقفده ضماننه افتا كبى واستبدال وقفده ثمنك ضياعى خوفندن
استبدالك عدم جوازيله افتا كبى زيرا بونده عين وقفك ابقاسنده وقفه نفع
واردر وقچانكه وقف عقارك قيمتيله قضاوحكم اولنوب تضمين اولنورسه
آنكله بر بشقه عقار اشترا اولنور ده اولكنك بدلنه وقف اولور

﴿فى بيان مواضع شهاده حسبه﴾

﴿(و) الذى (تقبل فيه الشهادة) حسبة (بدون الدعوى) اربعة عشر منها الوقف
على ما فى الاشباه لان حكمه التصدق بالغلة وهوحق الله تعالى﴾ مدعينك دعواسى

اولمقسزين حاكك كسريله حسبة كه مجرد رضاء الله قصديله مدعى يه اجابت
قصدى اولميه رق كندوده شهادت مقبوله اولان مواضع اون دردر اشباهك
بيانه نظرا وقفده آندندر زيرا وقفك حكميكه اوزرينه ترتب ايدن اثرى حق الله
اولان تصدق بالغله در واشباهده مسطوردركه منظومهٔ ابن وهبانده بيان
اولنان حسبهٔ بلا دعوى كندوده شهادت مقبوله اولان محل سكزدر وقف
وطلاق زوجه وتعليق طلاق زوجه وجاريه نك حره اولمسى وتدبيره كسلمسى
وخلع وهلال رمضان ونسب ☼ صاحب اشباه ديركه فقهانك كلاملرندن استنباطله
بشده بن زياده ايلدم زنا وحد شرب وايلاء وظهار وحرمهٔ مصاهره ☼ كندوده
شهادة حسبه مقبوله اولان وقفدن مراد اصل وقفدركه وقفك صحتنك كندويه
تعلق وتوقف ايتديكى هربر شيدر وقفك صحتنك كندويه توقف ايتمديكى شئ
وقفك شرائطندندركه مثلا غلهٔ وقفدن شوقدر مبلغ فلان مصرفه وشوقدر
فلان مصرفه وفضلهٔ غله فلان محله ديمك مثللو بونده شهادة حسبه مقبوله اولمز
امدى بوندن فهم اولنان حق صاحبنك غيريدن دعوى استماع اولنمز وكندويه
جواب ويرلمز يعنى مواضع مشروحه ده حسبة دعوى جائزه دكلمدر
شهادت بلا دعوى جائزه در مشار اليه صاحب اشباه ديركه
بردخى قنيه دن نقلا زياده ايتدمكه اون درت تمام اولدى
اشبو قنيه دن نقلا ذكر اولنان التنجى مولانك جاريه سندن تولد ايدن ولدك
نسبى بندندر ديو دعواسنه شهادتدر طلاقى زوجان هرنقدر انكار ايدرلرسه ده
شاهد كندولرينه خصم اولوب شهادت ايدر ومجرد زوجك حضورى
شرطدر ﴿بقى اوالوقف على معينين هل تقبل بلا دعوى فى الخانية
ينبغى لااتفاقا وفى شرح الوهبانية للشيخ حسن وهذاالتفصيل هوالمختار
وفى التتارخانية ان هو حق الله تعالى تقبل والالا الابالدعوى فليحفظ﴾
اشبو برمسئله نك بيانى باقى قالديكه بر وقف معين كمسه لره مشروط اولسه
بلا دعوى شهادتى مقبوله اولورمى خانيه ده مرسومدركه لايق اولان
اتفاقا اولمقدر وشيخ حسنك وهبانيه شرحنده مذكوردركه مختار اولان
تاتارخانيه نك وقف معين اولميان كمسه لره اولورسه انده شهادة حسبه
مقبوله اولور معينين اوزرينه اولورسه اولمز تفصيليدر وتاتارخانيه ده مسطوردركه
وقف اكر حق الله اولورسه شهادة حسبه مقبوله اولور يوقسه انجق دعوى
ايله مقبوله اولور ﴿قلت لكن بحث فيه ابن الشحنة ووفق المصنف بقبولها
مطلقا لثبوت اصل الوقف لمالكه للفقراء وباشتراط الدعوى لثبوت الاستحقاق
لما فى الخانية لوكان ثمة مستحق ولم يدع لم يدفع له شئ من الغلة وتصرف

ISTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

كلها للفقراء ﴾ شارح رحمه الله تعالى ديركه ابن شحنه شهادة حسبه نك
مطلقا كه معينين وياغير معينين اوزرينه اولان وقفده اولمسى حقنده بحث
ايلدى ومصنف والاجناب شهادة مشروحه نك وقفده ٭ مطلقا كه
بروجه مشروح قبولنى توفيق ايلديكه اصل وقفك مآلى فقرايه ثابت اولمغله
وقفه استحقاقك ثبوتيچون دعوانك اشتراطيله در زيرا خانيه ده مذكور دركه
برمحلده وقفه مستحق ارباب مرتزقه دن كسه بولنوب استحقاق دعواسنى
ايتمه دعوىسى اولمغله غله دن كندويه برشئ ويرلمز كليسى فقرايه صرف
اولنور بونك حكمى وقف منقطعك حكمى كبيدر ﴿ قلت ومفاده انه لوادعى استحق
مع انها لاتسمع منه على المفتى به الابتولية كامر فتدبر ﴾ شارح ديركه مضمون
مشروحك مفادى مارالذكر مستحق استحقاق دعواسنى ايتسه مستحق
اولمقدر حالبوكه ماسبقده مرور ايتديكى قول مفتى به اوزره كندودن دعوى
انجق توليتله مسموعه اولور لكن ماسبقده مرور ايدن بركسه نك يدندن
وقف غصب اولنديغنه كوره غاصبك اوزرينه دعوى نك انجق
متوليدن مسموعه اولسيدى اما مستحقك استحقاق دعواسنك صحتنده شبهه يوقدر
شارح مرحومك فندبر امرى تدقيق مشروحه اشارت اولمق كرك ﴿ وفى الاشباه
لناشاهد حسبة فى اربعة عشر وليس لنا مدع حسبة الافى دعوى الموقوف
عليه اصل الوقف فانها تسمع عند البعض والمفتى به لا الابتوليه فاذا لم تسمع
دعواه فالاجنبى اولى انتهى وقدمر فتنبه ﴾ دخى اشباهده مرسومدركه بزلرايچون
اون درت محلده شاهد حسبه واردر بزلرايچون مدعى حسبه يوقدر
لكن موقوف عليهك اصل وقفى دعواسنده واردر عند البعض دعواى
مشروحه سى مسموعه در مفتى به اولان قولده مسموعه دكلدر الاتوليتله
مسموعه اولور موقوف عليهك ارباب استحقاقك حق غلهٔ وقفده اولوب
رقبهٔ وقفده اولمغين بس اصل وقفده موقوف عليهك دعواسى مسموعه
اولميجق اجنبى نك دعواسنك عدم مسموعيتى بالطريق الاولى در
ماسبقده مرور ايتديكه موقوف عليه معينك غاصب اوزرينه دعواسى مسموعه
دكلدر بونده كى اصل وقفده دعوادر امدى ميانه لرنده مغايرت اولور

﴿ فى بيان اشتراط بيان الوقف فى الدعوى والشهادة ﴾

﴿ (ويشترط) فى دعوى الوقف (بيان الواقف) ولو الوقف قديما (فى الصحيح)
بزازية لئلا يكون اثباتا للمجهول وفى العمادية تقبل ﴾ قول صحيحده وقف

دعواسنده واقفى بيان وذكر شرطدر وقف هرنقدر قديم اولورسه ده
مجهولى اثبات اولمسون ايچون بو امام اعظم رحمه الله تعالى قولى اوزره وقفك
اصل ملكى اولمق اوزره حبس اولمسنه مبنيدر بنابرين ذكرى لازم اولدى
وعماديه ده واقفك ذكر وبيانى اولمقسزين شهادت مقبوله اولور ديو
مرسومدر بو امام ابى يوسف رحمه الله نك قوليدر وابى جعفر امثالى
مشايخ بلخ دخى بو قول اوزره درلر وخصاف دخى بو قوله قصر ايلدى وقف
خصوصنده فتوانك امام مشار اليه قولنه اولمسنك مقتضاسى بو مقامده
دخى فتوانك بو قوله اولمسيدر ﴿ (و) تقبل فيه (الشهادة على الشهادة وشهادة النساء
مع الرجال والشهادة بالشهرة لاثبات اصله وان صرحوا به) اى بالسماع
فى المختار ولو الوقف على معينين حفظا للاوقاف القديمة عن الاستهلاك
بخلاف غيره ﴾ وقفده شهادت اوزرينه شهادت ونسانك رجال ايله برابر شهادتى
واصل وقفى اثبات ايچون شهرتله كه تسامعله شهادت مقبوله اولور قول
مختار هرنقدر سماعى تصريح ايدوب حضور قاضيده سماعله شهادت
ايدرز ديرلر ايسه ده ووقف معين كمسه لر اوزرلرينه اولورسه ده زيرا بونده
اوقاف قديمه نى استهلاك وضياعدن حفظ وصيانت واردر سائر كندوده
سماعله شهادت مقبوله اولان نسب امثالى شيلر وقفك خلافنه دركه انلرده
شهادتلرنده تسامعى تصريح ايتسه لر مقبوله اولمز وشهرت سماعله مؤول
ومفسر اولمغله به ضميرى مذكر اولدى ﴿ (لا) تقبل بالشهرة لاثبات (شرائطه
فى الاصح) درر وغيرها لكن فى المجتبى المختار قبولها على شرائطه ايضا واعتمده
فى المعراج واقره الشرنبلالى وقواه فى الفتح بقولهم يسلك بمنقطع الثبوت
المجهولة شرائطه ومصارفه ما كان عليه فى دواوين القضاة انتهى وجوابه
ان ذلك للضرورة والمدعى اعم بحر ﴾ قول اصحده واقفك شرائطنى اثباتده
شهرتله شهادت مقبوله اولمز وفتوى بو قولك اوزرينه در درره وسائر معتبراتده
بو يلجه مسطوردر لكن مجتباده مختار اولان وقفك شرائطى اوزره شهرتله
شهادتك قبوليدر اصل وقفده اولديغى كبى وفقهانك شرائط ومصارفى
مجهوله شاهدايله ثبوتى منقطع اولان اوقاف قديمه ده قضاتك سجلات دفترلرنده
بولنان مضامينه سلوك اولنوب وانلرايله عمل اولنور قوللرينه بناً ومعراجده قول مشروحه
اعتماد وشرنبلالى انى اقرار وفتح تقويه ايلدى ومشار اليهمه جواب ممكنكه قاضيلرك
ديوانلريله عمل اولنمق ضرورت وقتنده در ﴿ (وبيان المصرف) كقولهم على مسجد
كذا (من اصله) لتوقف صحة الوقف عليه فتقبل بالتسامع ﴾ وقفك مصرفنى
بيان ايدوب مثلا شاهدلر فلان مسجدك وقفى ديمسى اصل وقف قبيلندندر وقفك

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

صحتی کندویه توقف ایتمکله آنده دخی تسامعله شهادت مقبوله اولور

في بيان انتصاب الحاضر عن الغائب

(وبعض مستحقيه) وكذا بعض الورثة ولا ثالث لهما كما في الاشباه قلت وكذا لو ثبت اعساره في وجه احد الغرماء كما سيجئ فتأمل وقالوا تقبل بينة الافلاس بغيبة المدعى وكذا بعض الاولياء المتساوين يثبت الاعتراض لكل كلا وكذا الامان والقود وولاية المطالبة بازالة الضرر العام عن طريق المسلمين والتتبع يقتضى عدم الحصر ثم انه ينتصب احد الورثة خصما عن الكل لو في دعوى دين لا عين مالم يكن بيده فليحفظ (ينتصب خصما عن الكل) اى اذا كان وقف بين جماعة وواقفه واحد فلو احد منهم اووكيله الدعوى على واحد منهم اووكيله وقفه مستحق اولان ارباب مرتزقه نك بعضیسی کلیسندن ناشی خصم نصب اولنور یعنی بر ازجماعته وقف اولنان وقفك واقفی بر اولورسه انلرك برینك ویا وکیللرینك دیکرلرندن برینه ویاوکیللرینه دعوالری جائزه ومشروعدر صورت مسئله مثلا بروقف کندولرینه مشروط اولان ایکی قرنداشك بری وفات ایدوب وقف حیله میتك اولادلری یدنده قالدقده حی اولاد میتدن برینك اوزرینه اقامه بینه ایتسه که اشبو وقف بطنا بعد بطن شروطیله مشروطدر سزلر محرومسز دیوب وقرنداشی اوغوللرینك سائرلری غائب اولسه اشبو بینه مقبوله اولور برادرزاده‌لرینك بری دیکرلرینه قائم مقام اولوب انلرایچون خصم اولوربنه بویله ورثه‌نك بعضیسی سائرلری مقامنه قائم اولور میتك لەسینه ویاعلیهنه مستحق اولدیغی شیلرده هر برلری میتدن خلف اولمغله مثلا میتك مدیونی اوزره اولان حقنی ورثه‌دن بری دعوی وحکم ایتدیرسه جمله‌سنه قضا وحکم اولنش اولور دیکرلریچون اثبات وحکمه حاجت مس ایتمز صاحب اشباهك بیاننه نظرا حاضرك غائبدن اوتوری خصم اولمسی اشبو ارباب مرتزقه ایله ورثه‌ده در بونلرك اوچنجیسی یوقدر لکن برصورت زیاده‌سی دخی ممکنکه امام محمد رحمه الله تعالیدن مرویدرکه برکسه عبدلرندن سالم وبزیغ ومیمون حرلردر دیسه مزبورلرك بری مولالرینك قول مشروحنه اقامه بینه ایتسه دیکرلرینه تکرار اقامه بینه‌یه حاجت مس ایتمز اعتاق بر اولمغله شارح رحمه الله تعالی دیرکه برمدیونك اعساری غرمادن برینك مواجهه‌سنده ثابت اولسه سائرلرند نشاتی خصم نصب اولنمش اولوده انلرایچون حبس

اولنمز تتکم قریباکلور فقهای ذی شان مدعی‌نك غیبتی حالنده مدیونك افلاسی بینه‌سی مقبوله اولور بیوردیلر بومسئله‌نك بومقامده ذکرینك وجهی یوقدر کندوده برشخصك برآخر شخصدن خصم اولمسی اولمغین نکاح خصوصنده متساوی اولان ولیلرك بعضیسی ینه بویله‌درکه دیکرلری مقامنه قائم اولور بعضیلرینك رضالری جمله‌سنك رضاسی کبیدر کفؤنك غیری‌یه نکاحده اعتراض ولیلرك هر برلرینه کاملا ثابتدر امانده ینه بویله‌درکه مسلمیندن برینك برحربیه امانی جمیعیسنك امانی کبیدر نتکم سیرده مرور ایلدی قودده ینه بویله‌درکه مقتولك ولیلرینك بری قصاصی عفو ایلسه قصاص ساقط اولور سائرلری مقامنه قائم اولمش اولور وطریق مسلمیندن ضرر عامی ازاله مطالبه‌سی ینه بویله‌درکه هر برکسه ایچون آنی مطالبه واردر مثلا برطریق عام اوزرینه برکسه برکنیف ویامیزاب احداث ایده‌جك اولسه برکسه هرنقدر ذمی دخی اولورسه آنی منعه قادر اولور جمله‌دن اوتوری کندوسی خصم اولور وتتبع عدم حصری ایجاب ایدرکه صاحب اشباهك ایکیدر اوچنجیسی یوقدر حصری محلنده دکلدر بعد ازین احد ورثه‌نك کلیسندن خصم اولمسی دین دعواسنده در عین دعواسنده بری دیکرندن خصم اولمز مادام عین یدنده اولمدقجه یعنی عین یدلرنده اولورسه مثلا ایکی کمسه‌یه ارثله انتقال ایدن برداری برکسه انلرك برندن دعوی ایدوب وکندونك اولدیغی بروجه شرعی ثابت اولسه اخذ ایدر احد ورثه آخره خصم نصب اولنمغله امادار یدلرنده اولمزسه احدهما آخرك طرفندن خصم نصب اولنمز (وقيل لا) ينتصب فلا يصح القضاء الا بقدر ما في يد الحاضرين بعضیلرکه قاضی عبدالجبار وقفه مستحق اولنلرك بعضیسی دیکرلری طرفندن خصم نصب اولنمز دیدیلر امدی قضا انجق حاضر اولنلرك یدلرنده بولنان حصه‌لری مقدارنده صحیح اولور غائبه حکم اولنمز (وهذا) اى انتصاب بعضهم (اذا كان الاصل ثابتا والافلا) ينتصب احد المستحقين خصما وتمامه في شرح الوهبانية اشبو ارباب استحقاقك بعضیسنك بعض آخردن خصم اولمسی اصل وقفك ثابت اولدیغنه نظرادر واکر اصل وقف ثابت اولمزسه ارباب استحقاقك بری دیکرینه خصم اوله‌مز وبوبحثك تمام وتفصیلی وهبانیه شرحنده‌در (اشترى المتولى بمال الوقف دارا) للوقف (لا تلحق بالمنازل الموقوفة ويجوز بيعها في الاصح) لان للزومه كلاما كثيرا ولم يوجد هنا بر وقفك متولیسی وقفك مالیله بردار اشترا ایلسه اول دار منازل موقوفه‌یه لاحقه اولمز وقول اصحده بیعی جائز اولور وقفك لزومنده چوق سوز اولوب بومقامده بولنمغین

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

﴿مات المؤذن والامام ولم يستوفيا وظيفتهما من الوقف سقط) لانه كالصلة (كالقاضي وقيل لا) يسقط لانه كالاجرة كذا في الدرر قبيل باب المرتد وغيرها قال المصنف ثمة وظاهره ترجيح الاول لحكاية الثاني بقيل﴾ بر مؤذن نه امام جانب وقفدن وظيفه لرني خذ و استيفا ايتمكسزين وفات ايتسه لر انجق قبضله مالك اولنور صله قبيلندن اولمغله قاضي كبي وظيفه لري ساقطه اولور بعضيلر اجرت كبي اولمغله ساقطه اولمز ديديلر درر ده باب المرتددن مقدم وسائر معتبرانده بو يلجه مرسومدر مصنف مرحوم انده ظاهر اولان قول اولك ترجيحيدر ايكنجي قيل ايله تصدير اولنمغله ديدي ﴿قلت قد جزم في البغية تلخيص القنية بانه يورث بخلاف رزق القاضي كذا في وقف الاشباه ومغنم النهر﴾ شارح رحمه الله تعالى دير كه قنيه نك تلخيص بغيه نام كتابده جزم ايتديكه وظيفهٔ مشروحه ورثه يه انتقال ايدر ميراث اولور اما قاضينك رزقي بونك خلافنه در كه ورثه سنه انتقال ايتمز واشباهك وقفنده ونهرك مغنمنده بو يلجه مذكوردر ﴿ولو على الامام دار وقف فلم يستوف الاجرة حتى مات ان آجرها المتولى سقط وان آجرها الامام لا عماديه﴾ بر وقفده امامه مشروطه بر دار اولوب اجرتني استيفا ايتمدين كندوسي وفات ايتسه اكر مزبور داري متولى ايجار ايتمش اولورسه امامك وظيفه سي ساقطه اولور يوق امام ايجار ايدرسه كانه ايجاريله قبض ايتمش اولورده ساقطه اولمز ﴿اخذ الامام الغلة وقت الادراك وذهب قبل تمام السنة لا يسترد منه غلة باقي السنة فصار كالجزية وموت القاضي قبل الحول ويحل للامام غلة باقي السنة لو فقيرا وكذا الحكم في طلبة العلم في المدارس درر﴾ بر امام حصاد وادراك وقتنده كندويه تخصيص اولنان وظيفهٔ معينه يي غله وقفدن اخذ ايدوب سنه نك تمامنده اداي خدمت ايتمكسزين طشره كيدوب امامتي ايتمسه باقي سنه دن امامت ايتمديكي مدته عائد غله كندودن استرداد اولنمز جزيه كبي اولور كه اثناي سنه ده مرد وهلاك اولان ذميدن مدة ماضيه نك جزيه سي اخذ اولنمديغي كبي اولور و محتملكه ذمي جزيه سني سنه نك تمامندن مقدم اثناي سنه ده ادا ايدوب بعده شرف اسلامله مشرف اولوب و يا هلاك اولسه كندوسي و يا ورثه سي اول ادا ايتديكي جزيه يي استرداد ايتمز ديمك اوله وسنه تمام اولمزدن مقدم وفات ايدن قاضي كبي اولور واكر امام مزبور فقير اولورسه باقي سنه نك غله سي كندويه حلال اولور مدرسه ده بولنان طلبهٔ علومده دخي حكم بنه بو يله در ﴿ونظم ابن الشحنة الغيبة المسقطة للمعلوم المقتضية للعزل ومنه (نظم) وما ليس بد منه ان لم يزد على * ثلاث شهور فهو يعفى ويغفر﴾ فضلادن ابن شحنه ارباب وظائفك معلوم ومعين وظيفه لرني اسقاط ايدر وعزللرني ايجاب ايدن غيبتلرني

نظمله ذكر وبيان ايتدي واول نظم بلاغت مشحونلرندندر بيوردلركه مشار اليهم متعلم وطلبهٔ علوم ايچون مالابد منه اولان قوت ورزق طلبيچون سفر وسياحتلري اوچ ماهك اوزرينه زياده اولمز سه امدي سفر وغيبتلري معفو ومغفوردر غيري كسه حجره لرني اخذ ايدهمز ووظيفهٔ ماهيه لري حالي اوزره كندولرينكدر وغيبتلري مدة مشروحه نك اوزرينه زائده اولورسه حجره ووظيفه لري اخذ اولنور ﴿وقد اطبقوا لا يأخذ السهم مطلقا * لما قد مضى والحكم في الشرع يسفر﴾ فقهاي كرام اتفاق ييور ديلر كه ارباب وظائف سفرلري كرك مالابد منه اولسون وكرك اولمسون مدة مشروحه دن زياده ده اولورسه سهمكه وظيفه لرني اخذ ايدهمزلر وحكم مشروح سفر شرعيكه مدة سفر مسافه ده در يسفر كلمه سي يانك فتحيله در ونظم مزبورك صدري ﴿ومن غاب في الرستاق خمسا وعشرة * لما منه بداخذه السهم يحظر﴾ قوليدر ﴿قلت وهذا كله في سكان المدرسة وفي غير فرض الحج وصلة الرحم اما فيهما فلا يستحق العزل والمعلوم كما في شرح الوهبانية للشرنبلالي﴾ شارح رحمه الله دير كه اشبو حكم مشروحك كليسي سكان مدرسه وفرض حج وصلهٔ رحمله سفر براولميانلر حقنده دركه على وجه الاطلاق مدة سفر مالابد منه سفر ايله غائب اولسون و يا اولمسون اشبو عقار مدرسه مدرسه ده ساكن اولان طلبهٔ علومه وقف اولسون دينلديكنه كوره در اما غائب اولديغنه كوره وظيفه لري قطع اولنسون ديو شرط ايدرسه شرطه اتباع اولنور اما فرض حج وصلهٔ رحم ايچون سفر بر اولان طلبهٔ علوم عزله ومعلومه كه وظيفه يه مستحق اولمزنتكيم شرنبلالينك وهبانيه شرحنده مسطوردر

﴿في بيان استنابه﴾

﴿وفي المنظومة المحبية * لا تجز استنابة الفقيه لا * ولا المدرس لعذر حصلا﴾ ومنظومهٔ محبيه ده مرسومدر كه بر عذره مبني امام ومدرس اولان فقيهك استنابه وتوكيلي جائز ومشروع اولمز بوكا كوره اصيل ايله نائبدن بري وظيفه يه مستحق اولمز اجاره قبيلندن اولمغله خلاصه صاحبي امامه استخلاف جائزدر ديدي ﴿كذاك حكم سائر الارباب * او لم يكن عذر فذا من باب﴾ سائر ارباب وظائفك حكميده بنه بو يله دركه انلرده دخي استنابه بعذر اولمز واكر استنابه يه عذر اولمزسه استنابه نك عدم جوازي عذر ايله اولان استنابه نك عدم جوازندن اولى بالطريقدر ﴿والمتولى لو لوقف آجرا * لكنه في صكه ما ذكرا * من اي وجهة تولى الوقفا * ما جوز واذ لك حيث يلفى﴾ بر متولى وقفني ايجار ايتديكده

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

ایجار ومسکننك صکنده وقف مشروحه نه وجهله واقف طرفندنمی وياقاضی طرفندنمی متولی
والديغی جهتی ذکروبيان ايتمسه فقها ايجارمشروحی تجويزا تعديلرلغواولمغله ﴾ ومثله الوصی
اذ يختلف * حکمهمافی ذاعلی مايعرف * بحسب التقليد والنصب فقس * کل التصرفات
کيلا تلتبس ﴿ وصی ده متولی کبيدر زيرا کتب فقهيـه ده بيان اولنديغنـه کوره
ايجار ده وصيله متولی نك حکملری بسبب التقليد والنصب مختلفدر بابانك
وياده دهنك وياقاضی نك نصب ايتديکی وصيلرك حکملری مختلف اولمغله وبيع
وشرا امثالی سائر تصرفلريده سن ايجاره قياس ايله که حتی احکامده التباس اولميه
کيلا تلتبس قولی ماجوز وا قولنه دلمندر ﴾ قلت لکن للسيوطی رسالة سماها
الضبابة فی جواز الاستنابة ونقل الاجماع علی ذالك فليحفظ ﴿ شارح
آرحمه الله تعالی دیرکه لکن امام سيوطينك کشف الضبابة فی جواز الاستنابة
سميله موسوم بر رساله سی واردرکه استنابه نك جوازنده اجماع واردر ديو
آنده نقل ايلدی محشی فاضل طحطاوی دیرکه جمعه بحثنده خطيبك استنابه سنك
ترجيحی مرور ايتدی بوکا کوره استنابه ده اختلاف اولمش اولور امدی اجماع
نقلی صحيح اولماز وضبابه لفظی قحله سحابه معناسنه در ﴾ (ولاية نصب القيم الی
الواقف ثم لوصيه) لقيامه مقامه ولوجعله علی امر الوقف فقط کان
وصيا فی کل شیء خلافا للثانی ﴿ بروقفه قيمکه متولی نصبنك ولايتی
ابتدا واقفه صکره وصيسنه مفوضدر وصيسيده کندونك مقامنـه قائم اولمغله
بر واقف برکسه يی فقط کندی وقفنك امرينـه وصی ايلسـه هر بر شيئه
وصی اولور امام ثانيچوندر اختلاف هنديه غياثيه دن نقل ايله اختلافها
امام ثالثکدر ديدی ﴾ ولوجعل النظر لرجل ثم جعل الاخر وصيا کان
ناظرين مالم يخصص وتمامه فی الاسعاف ﴿ برکسـه وقفنده نظارتی برکسـه
ايچون قيلوب بعده آخر کسه يی وصی نصب ايتسه ايکيسيده ناظر اولورلر مادام
تخصيص اولنوب مثلا اشبو عقاری فلان جهتنه وقف وفلان کسه يی اکا متولی
ايتدم وفلان کسه يی متروکاتمه وجميع امورمه وصی ايتدم ديمزسـه اشبو
بحثك تمام وتفصيلی اسعافده در ﴾ فلووجد کتابا وقف فی کل اسم متول وتاريخ
الثانی متأخر اشترکا بحر ﴿ بروقف ايچون ايکی وقف نامه بولنسـه که
هر برنده برمتولی نك اسمی مکتوب وايکنجينك تاريخی متأخر اولسه اول توليتده
ايکيسی مشترك اولورلر تاريخلری براولورسه بالطريق الاولی مشترك اولورلر
شرائطده ثانی اولی ناسخ اولديغی کبی بونده دخی ثانی اولی نسخ ايتزمی ديو
اعتراض اولنورسه جواب ويريزکه واقفدن توليت خصوصی سائر شرائطدن
خارجه در زيرا واقف ايچون توليتده تبديل وتغيير واردر انده نفع ومصلحت فهم
ايدرسه انی شرطه حاجت يوقدر ﴾ رفرع طالب التولية لايولی

الاالمشروطله النظر لانه مولی فيريدالتنفيذ نهر ﴾ توليته طالب اولان کسه متولی
نصب اولنمز زيرا حقنده { انه لايولی علی العمل من اراده } حديث شريفی وارد
اولمشدر ظاهر اولان کلام انبغايه محمولدرکه لاينبغی ان يولی ديمکدر بوکا کوره
طالبه توليت حرام اولمز الاطالب توليت مشروط له النظر اولورسـه که واقف
توليتنی اکا شرط ايتمش اولورسـه کندوسی مولی اولمش اولورده کويا واقفك
شرطنی تنفيذ مراد ايتمش اولور ﴾ (ثم) اذامات المشروطله بعد موت الواقف
ولم يوص لاحد فولاية النصب (للقاضی) اذ لا ولاية للمستحق الا بتولية
کامر ﴿ بوندنصکره واقفك وفاتندن صکره مشروط له فوت اولوب وبرکسه يه
توليت خصوصنی واقف وصيت ايتمسـه نصب متولی ولايتی قاضينکدر ارباب
استحقاق ايچون ولايت اولميوب انجق توليتله اولمغله ارباب مرتزقه متولی اولمز
نتکم ماسبقده مرور ايتدی ﴾ (ومادام احد يصلح للتولية من اقارب الواقف
لايجعل المتولی من الاجانب) لانه اشفق ومن قصده نسبة الوقف اليهم ﴿
مادام واقفك اقرباسندن توليته صلاحيت وقابليتی اولور کسـه موجود ايکن
اجانبدن متولی قيلنمز زيرا واقفك اقرباسندن صلاحيتی اولان کسـه واقفـه
پك شفقتلو اولور وواقفك مرام ومقصودی وقفك اقربالرينـه نسبتی اولور
﴾ (اراد المتولی اقامـة غيره مقامـه فی حياته) وصحته (ان کان التفويض له
بالشرط (عاما صح) ولايملك عزله الا اذاکان الواقف جعل له التفويض
والعزل ﴿ برمتولی کندونك غيريی حال حيات وصحتنده مقامنه اقامـه
مراد ايتسـه اکر کندويه توليتك تفويضنی علی وجه العموم شرطله اولديسـه
ارادهٔ مشروحه سی صحيحه اولور * وانك عزلنه مالك اوله مز واقف طرفندن مولی
اولمش اولمغله الا واقف تفويض وعزلی کندی ايچون قلمش اولورسـه اول وقت
عزله مالك اولور ﴾ (والا) فان فوض فی صحته (لا) يصح وان فی مرض
موته صح وينبغی ان يکون له العزل والتفويض الی غيره کالا يصاء اشباه ﴿
واکر بروجه مشروطيت توليت کندويه عام اولهرق تفويض اولنمزسـه
امدی کندويه غيری قائم مقام قلمغله اولان تفويض صحتی حالنده اولورسـه
صحيح اولمز واکر مرضی حالنده اولورسه صحيح اولور وکندونك عزل و تفويضی
لايق اولان ايصاء کبی اولمقدر زيرا بابانك اولادينه نصب ايتديکی وصيچون
غيری کسه يی وصی نصبی وعزلی مشروعدر وکندی توليتنی غيره تفويضدن
کندونك عزلی لازم کلمز زيرا احدهما آخری مستلزم اولمز ﴾ قال وسئلت
عن ناظر معين بالشرط ثم من بعده للحاکم فهل اذافوض النظر لغيره ثم مات
ينتقل للحاکم فاجبت ان فوض فی صحته فنعم وان فی مرض موته لاما دام

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

المفوض له باقيا لقيام مقامه ﴾ صاحب اشباه ديديكه بر واقفك وقفنه
بر ناظر معيني شرط ايدوب بعده ولايتي حاكمه شرط ايتسه امدی سؤال اولندمكه
مزبور ناظر كندی نظارت وتوليتني برغيری كمسه‌يه تفويض ايتدكدنصكره
كندوسی فوت اولسه بس امر توليت حاكمه انتقال ايدرمی جواب ويردمكه
اكر مزبور ناظر تفويض مشروحی صحتنده ايتديسه بلی انتقال ايدر
واكر مرض موتنده ايتديسه انتقال ايتمز مادام مفوض له باقی اولدقجه
كندونك مقامنه قائم اولغله ﴿ وعن واقف شرط مرتبا لرجل معين ثم
من بعده للفقراء ففرغ عنه لغيره ثم مات هل ينتقل للفقراء فاجبت بالانتقال ﴾
وينه بر واقفدن سؤال اولندمكه وقفندن معين بركمسه‌يه برمقدار نسنه‌يه تعيين
وشرط ايدوب بعده اندنصكره آنی فقرايه شرط ايدوب امدی مزبور كمسه
كندی مرتبني غيری كمسه‌يه تفويض وفراغت ايدوب بعده وفات ايتسه اول
مرتب فقرايه انتقال ايدرمی جواب ويردمكه انتقال ايدر ﴿ وفيها للواقف
عزل الناظر مطلقا به يفتی ولم ار حكم عزله لمدرس وامام ولاهما ﴾ واشباهده
مرسومدركه واقف ايچون متولی‌يی عزل مطلقا كه عزلنی شرط ايتسون
وياايتمسون مشروعدر انجق بوقول ايله افتا اولنور ﴿ صاحب اشباه ديركه
واقفك مدرس وامامی وايكيسني بردن عزلنك حكمني بن كورمدم
﴿ ولو لم يجعل ناظرا فنصب القاضی لم يملك الواقف اخراجه ﴾ بر واقف
كندی وقفنه بر ناظر نصب ايتمكين قاضی نصب ايتسه واقف آنی اخراجه
مالك اولمز مشايخدن بعض واقفك ولايته احق اولديغنه بناءً آنی متوليدن
اخذ ايدر قولنه ذاهب اولان واردر ﴿ ولو عزل الناظر نفسه ان علم الواقف
او القاضی صح والا لا ﴾ بر واقفك ناظری كندی نفسنی نظارتدن عزل ايلسه
اكر واقف وياقاضی بيلورلرسه عزلی صحيح اولور يوقسه صحيح اولمز (تنبيه) متولی
وياسائر جهت متصرفلری حضور قاضيده كندی جهتلرينی برغيری كمسه‌يه
تفويض وفراغ ايليوب كندی نفسنی عزل ايلسه قاضی‌يه اول جهتی
فراغ اولنان كمسه‌يه تقرير واجب اولورمی اكر اول جهته اهل ومستحق دكل ايسه
تقرير اولنمز واكر اهل ايسه ينه تقرير قاضی اوزرينه واجب اولمز وعلامهٔ قاسم افتا
بيوردیلركه كندی وظيفه‌سنی برغيری كمسه‌يه تفويض ايدن كمسه‌نك اول وظيفه‌دن
حقی ساقط اولور مفوض لهه تقرير اولنسون ويا اولنمسون وبعض دراهمله
فراغ ايدرلر ايوجه دكلدر لايق اولان دراهمی تسليمدنصكره جهت
صاحبنك ذمتنی عامهٔ دعوادن ابرا ايتمكدر ﴿ (باع دارا) ثم باعها المشتری
من آخر (ثم ادعی انی كنت وقفتها) او قال وقف علی لم تصح) فلا يحلف
المشتری (ولو اقام بينة) او ابرز حجة شرعية (قبلت) فيبطل البيع ويلزم

اجر المثل فيه لا فی الملك لو استحق علی المعتمد بزازيه وغيرها ﴾ بركمسه بر داری
بيع ايدوب بعده مشتری دخی برآخر كمسه‌يه بيع ايتدكدنصكره بايع اول بن آنی
وقف ايتمشدم ويابكا غيری بركمسه وقف ايتمشدی ديو دعوی ايتسه اشبو دعوای
مشروحه‌سی شرعا صحيحه اولمز بس يمين دعوای صحيحه اوزرينه ترتب ايتمكله
مشتری تحليفده اولنمز ومشترينك آخره بيعی قيد وشرط دكلدر وقوع
حادثه‌در مزبور بايع دعوای مشروحه‌سنه بينه‌سنی اقامه وياحجت شرعيه
ابراز ايلسه بس بينه‌سی مقبوله اولوب وبيعی باطل اولور دعواسی تناقضه
مبنی هرنقدر باطله ايسه‌ده شهادت باقيه قالدی بس وقفده بلادعوی شهادت
مقبوله‌در ووقفده اجر مثل لازم اولور وقول معتمد اوزره ملكده استحقاق
صورتنده عقد اولمغين اجر مثل ايجاب ايتمز ﴿ وليس للمشتری حبسه
بالثمن منية من الاستحقاق وهی احدی المسائل السبع المستثناة من قولهم
من سعی فی نقض ماتم من جهته فسعيه مردود عليه ﴾ مشتری‌يه مزبور وقفی
بروجه شرع شريف ثابت اولان وقفی ثمنی مقابلی حبس مشروع دكلدر وقفده
رهن اولمغين اشبو مسأله منيه‌نك استحقاقندن منقولدر واشبو مسألهٔ
مشروحه فقهای عظامك شول بركمسه كه كندی طرفندن تمام اولان
شيئك نقضنه سعی ايده بس آنك سعيی كندونك اوزرينه مردوددر
كلاملرندن استثنا اولنان يدی مسائلدندر يعنی بركمسه برشيئی بيع ايدوب
بعده آنی غيری كمسه نكدر آندن اذنسز بيع ايتدم ديو دعوی ايتسه دعواسی مسموعه
اولمز لكن يدی محلده سعی مشروح مردود اولمز اولا برعبدی بيع ايدوب
بعده انك عتقنی دعواسی مشروعه اولور زيرا مشايخدن حريتده تناقض ضرر
ايتمز ديو منقولدر ثانيا برارضی اشترا ايدوب بعده بايعی انی مقبره ويامسجد
قلدی ديو دعوی واقامهٔ بينه ايتمسی مقبوله‌در ثالثا برعبد اشترا ايدوب
بعده بايعی عتق ايتمشدی ديو دعوی واثبات صورتی رابعا برارضی
بيع ايدوب بعده انی وقفدر ديو دعواسی خامسا باباسنك ولدينك مالنی بيع ايدوب
بعده غبن فاحشله اولدی ادعاسی سادسا وصينك بيع وغبن دعواسی
سابعا متولينك بينه غبن دعواسی ﴿ واعتمد فی الفتح والبحر انه ان ادعی
وقفا محكوما بلزومه قبل والا لا وهو تفصيل حسن اعتمده المصنف فی باب الاستحقاق
لكن اعتمد الاول اخر الكتاب تبعا للكنز وغيره ﴾ فتحله بحرده معتمد اولان
مزبور بايع لزوميله حكم اولنان وقفدر ديو دعوی ايدرسه اول دعوی مقبوله اولور
يوقسه اولمز ديو بيان وتفصيل اولندی واشبو تفصيل مشروح كوزل تفصيلدر
باب الاستحقاقده مصنف مرحوم دخی بوكا اعتماد ايتدی لكن كنز وسائر

کتب معتبره یه اتباعا آخر کابده قول اوله اتباع ایتدی ﴿ وفی العمادیة لاتقبل عند الامام
وهو المختار وصوبه الزیلعی قال وهو احوط وفی دعوی المنظومة المحبیة وهذا
فی وقف هو حق الله تعالی اما لو کان علی العباد لم یجز ﴿ وعمادیه ده
مسطوردر که امام اعظم رحمه الله تعالی قتنده مزبور بایعک قولی مقبول
دکلدر ومختار اولان بودر وقول مشروحی امام زیلعی تصویب ایلدی
واحوط اولان بودر دیدی ومنظومهٔ محبیه‌نك دعواسنده مرسومدر که
اشبو بیان مشروح صرف حق الله اولان وقفده‌در واکر وقف مشروح
عباد اوزره اولورسه بایعك قول مشروحی جائز دکلدر ﴿ قلت وقد قدمنا
قبولها مطلقا لثبوت اصله لما انه للفقراء فتدبر ﴿ شارح رحمه الله تعالی دیر که تحقیق
بز دعوای مشروحه‌نك مطلقا که وقف هر نقدر معین کسه‌لره اولورسه ده
دعوای مشروحه‌نك قبولنی ما سبقده ذکر ایلدك مآلی اعتباریله اصل وقف
فقرا ایچون اولدیغی ثابت اولمغله ﴿ وفی فتاوی ابن نجیم
نعم تسمع دعواه وبینته ویبطل البیع ﴿ وفتاوای ابن نجیمده
بلی بایع مزبورك دعوای مشروحه‌سی وبینه‌سی مسموعه اولور وبیعی باطل اولور
دیو مرسومدر ﴿ (البانی) للمسجد (اولی) من القوم (بنصب الامام والمؤذن
فی المختار الا اذا عین القوم اصلح ممن عینه) البانی ﴿ قول مختارده مسجده
امام ومؤذن نصبنه بانی جماعتدن اولی والیقدر الا قوم نصب وتعیین ایتدیکی
امام ویا مؤذن بانینککندن اصلح اولورسه اول اولی اولور منفعتی کندولرینه
عائده اولمغله ﴿ (صح الوقف قبل وجود الموقوف علیه) فلو وقف علی
اولاد زید ولا ولد له او علی مکان هیأه لبناء مسجد او مدرسة صح (فی الاصح)
وتصرف الغلة للفقراء الی ان یولد لزید او یبنی المسجد عمادیة ﴿ قول اصحده
موقوف علیهك وجودندن مقدم وقف صحیح اولدی امدی بر واقف زیدك
اولادینه دیه‌رك وقف ایدوب حالبوکه زیدك اولادی اولمسه ویاخود مسجد
ویا مدرسه بناسیچون حاضرلنان مکانه وقف اینسه وقف مزبور صحیح
اولور وغله زید ایچون ولد حاصل اواوب ویا مسجد ومدرسة بنا اولنه دك
فقرایه صرف اولنور ﴿ زاد فی النهر وینبغی انه لو وقفه علی مدرسة یدرس
فیها المدرس مع طلبته فدرس فی غیرها لتعذر التدریس فیها ان تصرف العلوفة
له لا للفقراء کما یقع فی الروم ﴿ نهرده مضمون مشروح اوزرینه زیاده ایتدیکه
لایق اولان بر واقف وقفنی فلان مدرسه ده طالبلریله تدریس ایدن مدرسه
قیلوب آنده تدریس متعذر اولمغله مزبور مدرس آنك غیریده تدریس ایلسه
وظیفه‌نك مومی الیه مدرسه صرف اولنوب فقرایه صرف اولنمسیدر نتکم

رومده واقع اولور ﴿ فروع مهمة حدثت للفتوی ارصد الامام رضا علی
ساقیة لیصرف خراجها لکلفتها فاستغنی عنها لخراب البلد فنقلها وکیل
الامام لساقیة هی ملك هل یصح اجاب بعض الشافعیة بان الارصاد علی الملك
ارصاد علی المالك یعنی فیصح وحینئذ یلزم المرصد علیه ادارتها کما کانت لما فی
الحاوی الحوض اذا خرب صرفت اوقافه فی حوض آخر فتدبر ﴿ مسئلهٔ مهمه
استفتاسی حادثه وواقعه اولدیکه بر امام بر ارضی بر ساقیه اوزره ارصاد
ایدوب خراجنی انك تعمیر وترمیمی کلفتیچون قیلوب بعده اول ساقیه اولان بلده
خراب اولمغله اندن استغنا اولنوب امامك وکیلی مثلا پاشا آنی بر ملك اولان
ساقیه‌یه نقل ایلسه اشبو نقل صحیح اولورمی بعض شافعیه جواب بیوردیلر که
ملکه ارصاد مالکه ارصاددر یعنی انی وکیل مشروحك قلمسی صحیح اولور
امدی مرصد علیه سابقده اولدیغی کبی انی اداره لازمه اولور زیرا حاویده
مذکوردر که بر حوض خراب اولسه اوقافی حوض اخره صرف اولنور بوندن
فهم اولنسان ارصاد وقف معناسنده اولمقدر اصل لغت معناسی مترقب اولوب
کوزتمکدر ﴿ دار کبیرة فیها بیوت وقف بیتا منها علی عتیقه فلان والباقی
علی ذریته وعقبه ثم علی عتقائه فال الوقف الی العتقاء هل یدخل من
خصه بالبیت فی الثانی اختلف الافتاء اخذا من خلاف مذکور فی الذخیرة لکن
فی الخانیة اوصی لرجل بمال وللفقراء بمال والموصی له محتاج هل یعطی من نصیب
الفقراء اختلفوا والاصح نعم ﴿ بیوت متعدده‌یی مشتمله دار کبیره صاحبی اندن
بر بیتی کندونك عتق ایتدیکی فلانه وباقی بیتلری کندولرینك ذریت وعقبلرینه
بعده معتقلرینه وقف ایدوب صکره وقف عتقایه رجوع ایدوب انلره خاص
اولسه مقدم بر بیتله تخصیص ایتدیکی معتق ایکنجی عتقاده داخل اولورمی
ذخیره‌ده ذکر اولنسان بر کسه کندی ارضنك غله‌سنك نصفنی اقرباسنك فقراسنه
ونصف آخرینی سائر مساکین وفقرایه وقف ایدب بعده کندونك اقرباسنك فقرالری
محتاج اولسه‌لر کندولرینك مزبور مساکین ایچون تخصیص اولنسان نصفندن
حصه اعطا اولنورمی هلالك عندنده اولنمز وبعضیلر اولنور دیدیلر اشبو خلافدن اخذ
ایله خصوص مشروحك افتاسنده دخی اختلاف اولندی لکن خانیه‌ده
مرسومدر که بر کسه براخر کسه‌یه بر مقدار مال وفقرایه بر مقدار مال وصیت
ایدوب مقدمکی موصی له محتاج اولسه فقرانك نصیبندن اکا اعطا اولنورمی
اشبو مسئله‌ده میان علماده اختلاف واقع اولدی اصح اولان اعطا اولنمسیدر
﴿ استأجر دارا موقوفة فیها اشجار مثمرة هل له الاکل منها الظاهر انه
اذا لم یعلم شرط الوقف لم یأکل لما فی الحاوی غرس فی المسجد اشجارا تثمر

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

ان غرس للسبيل فلكل مسلم الاكل والا فتباع لمصالح المسجد ﴿ برکسه کندوده اشجار مثمره اولان وقف منزلی استیجار ایلسه کندویه اندن اكل مشروع اولورمی ظاهر اولان واقفك شرطی معلوم اولمزسه اندن اكل ایتمز وحاو یده مرسومدرکه برکمسه مسجده اشجار مثمره غرس ایدوب وانی فی سبیل الله وقف اوله‌رق غرس ایدرسه هر مسلمه اندن اكل جائزدر یوقسه بیع اولنوب مصالح مسجده صرف اولنور ﴿ قولهم شرط الواقف كنص الشارع ای فی المفهوم والدلالة ووجوب العمل به فيجب عليه خدمة وظيفته اوتركها لمن يعمل والا اثم لاسيما فيما يلزم بتركها تعطيل الكل من النهر ﴿ فقها رحمهم الله تعالى حضراتنك واقفك شرطی شارعك نصی کبی قوللرینك معناسی یعنی ذکر و تکلم اولنان لفظدن معنانك فهم اولنوب ولفظك اکا دلالتده و کندیله عملك وجوبنده دیمکدر بحرده مسطوردرکه وقف واقفك اساننله تکلم و تفوه ایتدیکی شرط اوزرینه‌در کاتبك کتابت وتحریرنه عمل یوقدر یعنی شروطده اعتبار لساننله تلفظ اولنانلره‌در مجرد وقفیه‌لرده بلا تکلم کتب و تحریر اولنانلره دکلدر امدی ارباب وظائفه وظیفه‌سنك خدمتنی ادا ویاخود وظیفه‌یی عمل ایدن کمسه‌یه‌که ادا خدمت ایدن مثلا امام ویامؤذنه ترك ایتمك واجبدر واکر کندوسی ادای خدمت ایتمیوب ووظیفه‌یی ادای خدمت ایدن کمسه ایچون ترك ایتمزسه صاحب وظیفه آثم اولور باخصوص بعض اولورکه مدرسه‌نك مدرسی کبی کندونك خدمتی ترکیله خدمتك تعطیلی لازم کلور اشبو مسائل مشروحه‌نك کلیسی نهردن منقولدر بومقامده مفهومك منطوق مقابلی اولسی دخی محتملدر حنفیه کلام شارعده مفهوم مخالفی بجمیع اقسامه‌نفی ایتدیلر یعنی کرك مفهوم شرط ویاعدد ویاصفت ویاغایت قنغیسی اولورسه اولسون ﴿ وفی الاشباه الجامكية فی الاوقاف لها شبه الاجرة ای فی زمن المباشرة والحل للاغنياء وشبه الصلة فلومات اوعزل لاتسترد المعجلة وشبه الصدقة لتصحيح اصل الوقف فانه لايصح على الاغنياء ابتداء وتمامه فيها ﴿ اشباهده مرسومدرکه اوقافده جامکیه‌که امام ومؤذن امثالی کمسه‌لرك تعیینات ووظیفه‌لری ایچون خدمته مباشرت وقتنده واغنیایه حلال اولسنده اجرته مشابهت واردر وصله‌یه‌ده مشابهتی واردر امدی قبضه مالك اولمغله بعد القبض امام ویا طالب علم وفات ایتسه اخذ ایتدیکی وظیفهٔ معجله استرداد اولنمز وقف ابتداءً اغنیایه صحیح اولمغین اصل وقفك صحتنه مبنی جامکیهٔ مشروحه‌ده صدقه شائبه‌سیده واردر واشبو بحثك تمام و تفصیلی اشباهده‌در ﴿ یکره اعطاء نصاب لفقير من وقف الفقراء الا اذا وقف على فقراء قرابته اختيار ومنه يعلم حكم المرتب

الكثير من وقف الفقراء لبعض العلماء الفقراء فليحفظ ﴿ فقرایه مشروط اولان وقفدن برفقیره نصاب اعطاسی مکروهدر وقف صدقه قبیلندن اولمغله زکاته مشابه اولمغین لکن اقرباسنك فقراسنه وقف ایتمش اولورسه وصیت قبیلندن اولمغله مکروه اولمز واشبو بیان سابقدن فقرایه مشروط وقفدن بعض عالم فقیره مرتب کثیرك حکمی معلوم اولدیکه نصابه بالغ اولورسه جائز دکلدر ﴿ ليس للقاضی ان يقرر وظيفة فی الوقف بغير شرط الواقف ولايحل للمقرر الاخذ الاالنظر على الوقف باجر مثله قنيه ﴿ بروقفده قاضی‌یه خلاف شرط واقف وظیفه تقریر واحداثی مشروع دکلدر وتقریر اولنان کمسه‌یه اخذی حلال دکلدر الا وقف ایچون اجر مثلیله نظر و حفظ واردر ﴿ تجوز الزيادة من القاضی على معلوم الامام اذا كان لا يكفيه وكان عالما تقيا ثم قال بعد ورقتين والخطيب ملحق بالامام بل هو امام الجمعة قلت واعتمده فی المنظومة المحبية ونقل عن المبسوط ان السلطان يجوز له مخالفة الشرط اذا كان غالب جهات الوقف قرى ومزارع فيعمل بامره وان غاير شرط الواقف لان اصلها لبيت المال ﴿ امام عالم وتقی اولوب ووظیفه‌سی کندویه کفایت ایتمزسه قاضی‌یه وظیفه‌سنك اوزرینه مسجدك وقفندن زیاده ایتمك جائز و مشروع اولور بوندن صکره صاحب اشباه ایکی ورقه‌دن صکره دیدیکه خطیبده امامه ملحقدر بلکه جمعه‌نك امامیدر دیدی شارح رحمه الله تعالى دیرکه منظومهٔ محبیه صاحبی معتمد اولان بودر دیوب ومبسوطدن نقل ایتدیکه بروقفك اکثر جهاتی قرا ومزارع اولورسه پادشاه عالمپناه حضرتلرینه شرط واقفه مخالفت ایتمك جائز اولور امدی وقف مزبورك اصلی بیت المالك اولمغله پادشاه عالمپناه حضرتلرینك امریله عمل اولنور هرنقدر شرط واقفه مغایر اولورسه‌ده ﴿ يصح تعليق التقرير فی الوظائف فلوقال القاضی ان مات فلان اوشغرت وظيفة كذا فقد قررتك فيها صح ﴿ وظائفده تقریر وتوجیهی تعلیق صحیح اولور قچانکه برقاضی فلان کمسه وفات ایدرسه ویا فلان جهت خالیه قالوب محلوله اولورسه تحقیق انی سکا تقریر ایتدم دیسه اشبو تقریر صحیح اولور معلق علیه بولندقده تقریری تجدیده محتاج اولمز تعلیقك صحتنك فائده‌سی بودر ﴿ ليس للقاضی عزل الناظر بمجرد شكاية المستحقين حتى يثبتوا عليه خيانة وكذا الوصی ﴿ مجرد ارباب مرتزقه‌نك شکوالریله اوزرینه خیانت اثبات ایتمکسزین قاضی‌یه ناظری عزل جائز دکلدر وصیده‌ینه بویله‌درکه مجرد شکوا ایله عزل اولنمز بلاجنحة عزل ایتسه سیدحموی ناظر منعزل اولور وقاضی آثم اولور وظاهر اولان بودر دیدی ﴿ الناظر اذا آجر انسانا فهرب ومال الوقف عليه لم يضمن بخلاف ما اذا فرط فی خشب

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

الوقف حتى ضاع ضمن ﴾ بر ناظر برانسانى بر وقفده استخدام ايچون ايجار
ايدوب قبل اداء الخدمة مال وقف ذمتنده اوله رق مزبور اجير فرار ايتسه
متولى مال وقفى ضامن اولمز و وقفك خشبنى يونمه ده افراط ايتمكله ضايع
اولسه صورة مشروحه نك خلافنده دركه ضامن اولور واجرتله امين كتب
كتابلرى سلكوب كوه سنى ازاله ايتمكله ضايع اولسه ينه ضامن اولور
﴿ لا تجوز الاستدانة على الوقف الا اذا احتيج اليها لمصلحة الوقف كتعمير
وشراء بذر فيجوز بشرطين الاول اذن القاضى فلو ببعد منه يستدين
بنفسه الثانى ان لا تتيسر اجارة العين والصرف من اجرتها ﴾ وقف اوزرينه
استدانه جائز دكلدر الا تعمير وشراء بذر كبى وقفك مصلحتى ايچون كندويه
احتياج اولورسه ايكى شرطله جائز اولور اولا اذن قاضى واكر قاضى استدانه
محلندن مسافهٔ بعيده ده اولورسه متولى بنفسه كندوسى استدانه ايدر
وثانيا عين وقفى اجاره ايدوب آنك اجرتندن صرف متيسر اولمقدر ﴿ والاستدانة
القرض والشراء نسيئة وهل للمتولى شراء متاع فوق قيمته ثم بيعه للعمارة و يكون
الربح على الوقف الجواب نعم ﴾ استدانه وقفيچون استقراض ايدوب قرض
آلمقدر وياخود نسيئة بر نسنه اخذ ايدوب وقفه صرف ايتمكدر امدى متولينك
كندى مالندن مصرف وقفه صرفى ويا كندونك بعض اخشابنى بناى وقفه
وضعى استدانه عد اولنمز ومتوليچون بر متاعى قيمتندن زياده يه اشترا ايدوب
بعده عمارهٔ وقف ايچون آنى دكر بهاسيله بيع ايدوب ور بحك وقف اوزرينه اولسى
جائز ومشروع اولور مى بلى اولور ديو جواب ويرديلر لكن تاتارخانيه دن
نقلا فتوى ربحك متولينك ضمانى قولنه در ﴿ اقر بارض فى يد غيره انها وقف
وكذبه ثم ملكها صارت وقفا ﴾ بر كسه بر آخر كسه نك يدنده بولنان ارضه اشبو
ارض وقفدر ديو اقرار ايدوب وذى اليد آنى تكذيب ايتدكدنصكره مقر اكا مالك
اولسه اول ارض وقف اولور كندونك زعميله كندوبى مؤاخذه يه مبنى ومالكيت
كرك سبب اختياريله اولسون وكرك سبب جبريله اولسون ﴿ يعمل بالمصادقة
على الاستحقاق وان خالفت كتاب الوقف لكن فى حق المقر خاصة فلو اقر المشروطله
الريع او النظر انه يستحقه فلان دونه صح ولو جعله لغيره لا ﴾ بر وقفه
استحقاق اوزره مصادقه ايله عمل اولنور كه مثلا موقوف عليه
فلان كسه بنمله برابر اشبو غلهٔ وقفه ويا نظارته مستحق اولور
ويا اول مستحق اولور كندوسى اولمز ديو اقرار ايليوب اول ده كندوبى
تصديق ايدرسه اقرار مشروح فقط مقر حقنده صحيح اولور اولاد وذريتى
حقنده اولمز هرنقدر وقف نامه يه مخالف اولورسه ده واقفك وقفنامه ده

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

اولان كلامندن رجوع ايدوب اقرار ايتديكى شرط ايتمسنه حمله واكر
مشروطله كندويه وقفدن عائد اولان حصه يى غيرى كسه ايچون
قيلوب كويا كندى حقنى اسقاط ايتمش اولورسه بو صحيح اولمز ارثك
اسقاطله ساقط اولمديغى كبى واكر ولو جعله لغيره حصه سنى غيره تبرع ايدرسه
معناسنه اولورسه بونك صحيح اولمسنده شبهه يوقدر ﴿ وسيجئ آخر الاقرار ﴾
ومضمون مشروح اقرارك آخرنده قريبا كلور ﴿ ولا يكفى صرف الناظر
لثبوت استحقاقه بل لابد من اثبات نسبه وسيجئ فى باب دعوى ثبوت النسب ﴾
بر كسه نك بر وقفك غله سنده استحقاقى اولوب ارباب مرتزقه دن اولمسنك ثبوتنده
اول وقفك ناظرينك كندويه غلهٔ وقفدن صرف واداسى كفايت ايتمز صرفنده
خطاسى اولمق احتماله مبنى بلكه نسبنك اثباتندن لازمدركه كندوسى اولاد
واقفدندر وحصه داردر ديو اقامهٔ بينه ايتملى وقريبا باب دعوى ثبوت
النسبده كلوركه بر كسه بر آخر كسه يى محفل قضايه احضار ايتسه كه سنده
بابامك شوقدر حقى واردر ديو اول كسه كرك مبلغ مشروحى اقرار ايتسون
وكرك ايتمسون كندويه حضور قاضيده نسبنى اثبات لازمدر ﴿ متى ذكر الواقف
شرطين متعارضين يعمل بالمتأخر منهما عندنا لانه ناسخ للاول ﴾
بر واقف كندى وقفنده برى برينه متعارض ايكى شرط ذكر ايدرسه ثانى اولى
ناسخ اولمغله حنفيه نزدنده شرط متأخر ايله عمل اولنور مثلا اولا استبدالى
ثانيا منعنى ذكرى كبى بر كسه وقفيه سنك اولنده لا يباع ولا يوهب
ولا يملك ديو تحرير ايدوب بعده آخرنده فلان كسه ايچون وقف ايتديكى
نسنه يى بيع ايدوب ثمنيله انك بدلنه برينه وقف اولور نسنه يه استبدال ايدر ديو كتب
ايلسه امدى انك بيع واستبدالى جائز اولوب ثانى اولى ناسخ اولور واكر متعارض
اولمزلرسه ايكيسيله ده عمل واجب اولور ﴿ الوصف بعد الجمل يرجع الى الاخير
عندنا والى الجميع عند الشافعية لو بالواو ولو بثم فالى الاخير اتفاقا الكل من وقف
الاشباه وتمامه فى القاعدة التاسعة ﴾ برى برينك اوزرلرينه عطف اولنان
جمله لردنصكره وصفك مثلا وقفت على اولادى واولاد اولادى
واولاد اولاد اولادى الذكور ديمك كبى بر صفت ذكرى اكر عطف
واو ايله اولورسه حنفيه كوره انك صكره كينه شافعيه قتنده جميعسنه
راجع اولور يعنى موقوف عليهمده وصف شرط منزله سنده در واكر عطف
ثم ايله اولورسه اتفاقا وصف اخيره راجع اولور ومضامين مشروحه نك كليسى
اشباهك وقفندن منقولدر وتمامى قاعدهٔ تاسعه ده مذكوردر
﴿ من وقف حال صحته وقال على الفريضة الشرعية قسم على ذكورهم

واناثهم بالسويه هو المختار المنقول عن الاخيار كما حققه مفتی دمشق یحیی
بن المنقار فی الرسالة المرضية على الفريضة الشرعية ونحوه فی فتاوی
المصنف ﴾ شول بركمسه كه حال صحتنده وقف ايدوب وشرطنی فريضهٔ
شرعيه اوزره ورثه میانلرنده تقسیم اولنه دیو بیان ایلسه ورثه‌نك ذكور
واناثی بینلرنده على السويه تقسيم اولنور انجق اخيار مجتهدیندن منقول
ومختار اولان بودر زیرا اولاد آدم كبی درجه وقوتده متساوی اولان كمسه‌لر
میانلرنده ارث فرضيله على السويه‌در اما ابنله بنت بیننده ارث نصفیله در
فرضیله دكلدر اما صورهٔ مشروحه‌ده { للذكر مثل حظ الانثيين } قولنی زیاده
ایدرسه ماقبلنی بیان اولمغله مساوات رفع اولنور نتكم مضمون مشروحی
دمشق مفتیسی یحیی بن منقار الرسالة المرضية على الفريضة الشرعيه
نام تألیفنده بیان ایلدی وبونك مثلی مصنف مرحومك فتاواسنده دخی
مرسومدر ﴾ وفيهما متى ثبت بطريق شرعی وقفيته مكان وجب
نقض البيع ولااثم على البائع مع عدم علمه وللمتولی اجرمثله ولو بنی المشتری
اوغرس فذلك لهما فيسلك معهما بالانفع للوقف ﴾ واشباهده مرسومدر كه
فیجان بیع اولنان بروقف ارضك وقفيتی بروجه شرع شريف ثابت اولسه
بیع مزبورك نقضی واجب اولور ووقفيتنه علملری اولمیه‌رق اولدیسه كرك
بایعه وكرك مشتریده اثمده اولمز ومتولیچون مشتریدن ارضك اجر مثلنی مطالبه
واردر واكر مشتری مكان مشروحه بنا وياغرس احداث ايلسه اول
بنا ايله غرس بانی ايله غارسكدر فذلك لهما بدلنه شارح رحمه الله فهماله دیسه
يك واضح اولوردی يعنی بنا ايله غرس مشترینك اولور دیمك وبنا وغرس حقنده
وقفه انفع اولان طریقه سلوك اولنور كه آنلری وقف ایچون قلمق انفع اولورسه متولی‌یه
تملیك اولنورلر يوق وقفه اصلح اولان بنا ايله غرسك اجاره ايله مشترینك یدنده ابقاسی
اولورسه ابقا اولنور واولی اولان بالانفع كلمه‌سنده بانك حذفيدر يسلك كلمه‌سنه نائب
فاعل اولمغله ﴾ وفی البزازيه معزيا للجامع انما يرجع بقيمة البناء بعد نقضه
ان سلمه المشتری للبائع وان امسكه لم يرجع بشئ بخلاف مالو استحق المبيع ﴾
وبزازیه‌ده مرسومدر كه صورهٔ مشروحه‌ده جامعدن نقلله مشتری
بنانی بایعه تسلیم ایدرسه بنانك منقوضا قيمتيله رجوع ایدر واكر كندوسی امساك ايدرسه
برشیله رجوع ایده‌مز اكر ملك مبيع مستحق چقيلورسه بونك خلافنه‌در كه
مشتری بایعه انجق مبنيا بنانك قيمتيله رجوع ایدوب بعد النقض منقوضا قيمتيله
رجوع ایتمز ﴾ لوانقطع ثبوته فما كان فی دواوين القضاة اتبع والافن برهن
على شئ حكم له به والاصرف للفقراء مالم يظهر وجه بطلانه بطريق شرعی فيعود لملك
واقفه اولوارثه اولبيت المال ﴾ تقادم ازمانله شاهدلر قالمغله بروقفك بروجه

شرعی ثبوتی ممكن اولمسه دواوين قضاتده اول وقفك ثبوتنه دلالت
ایدر مضامين بولنورسه آنكله عمل واكا اتباع اولنور
واكر مضامين مشروحه بولنمزسه بر نهج شرع قويم اقامهٔ بينه ایدن كمسه‌یه
اول وقفله حكم اولنور يوقسه مادام بطلانی وجه شرعيله ثابت اولمدقجه فقرايه
صرف اولنور واكر اغنيايه شرط وياالدی الحاجة يعنی شرط كبی وقفك
بطلانی ظاهر اولورسه واقفك وياوارثنك ملكنه عودت ایدر ویابيت الماله
ضم اولنور ﴾ فلو وقفه السلطان عاما جاز ولو لجهة خاصة فظاهر كلامهم
لايصح ﴾ امدی مزبور بيت الماله عائد اولان وقفی پادشاه عالمپناه حضرتلری
مصلحت عامه ایچون وقف ايلسه جائز اولور واكر فلانك اولادنه دیمك كبی
برجهة خاصه ایدرسه فقهانك كلاملرينك ظاهری اول وقفك عدم صحتيدر
﴾ لوشهد المتولی مع آخر بوقف مكان كذ على المسجد فظاهر كلامهم قبولها ﴾
بر وقفك متوليسی بر آخر كمسه ايله برابر فلان مكانك متوليسی اولديغی فلان
مسجده وقفيتنه شهادت ايتسه امدی فقهانك ظاهر كلاملری شهادهٔ
مشروحه‌نك قبولنه‌در زیرا متولیٔ مذكورك شهادتی اصل وقفك فلان جهته
اولمسنه‌در بونده كندويه برجر مغنم يوقدر كه شهادتی رد اولنه ﴾ لاتلزم
المحاسبة فی كل عام ويكتفی القاضی منه بالاجمال لومعروفا بالامانة ولو
متهما يجبره على التعيين شيئا فشيئا ولا يحبسه بل يهدده ولو اتهمه يحلفه
قنية ﴾ بر وقفك متوليسی امانتله معروف اواورسه قاضی كندودن بهرسنه
محاسبه طلب ایتیوب بروجه اجمال حسابله كفايت ایدر واكر استقامتلو
اولميوب خيانتله متهم اواورسه يكان يكان تعيين وبيان اوزره محاسبه‌یه
جبر ایدر وكندوينی حبس ایتیوب بلكه برایكی كون تهديد ايدوب وتهمتده
بواورسه امين دخی اولسه تحليف ایدر ﴾ قلت وقد منافی الشركة ان
الشريك والمضارب والوصی والمتولی لايلزم بالتفصيل وان غرض قضاتنا ليس
الا الوصول لسحت المحصول ﴾ شارح رحمه الله تعالی دیر كه ماسبقده شركت
بحثنده ذكر ايتدككه شريك ومضارب ووصی ومتولی اخذ وعطالرنده
تفصيله الزام اولنمزلر وزمانه قاضيلرينك غرض ومقصودلری انجق صرف حرام
محصوله وصولدر ﴾ لوادعی المتولی الدفع قبل قوله بلا يمين لكن افتی المنلا
ابو السعود انه ان ادعى الدفع من غلة الوقف فی وقفه كاولاده واولاد اولاده
قبل قوله وان ادعى الدفع الى الامام بالجامع والبواب ونحوهما لايقبل ﴾ واكر
متولی غلهٔ وقفی مصرفنه صرف ودفع ادعاسی ایدرسه بلا يمين قولی مقبول
اولور لكن مولانا ابو السعود افتا ایوردیلر كه اكر متولی اولاده واولاد اولاده اولان ذريت

وبانكيه لر اهـاليسى وقفلرنده كى غـلهٔ وقفدن اربابنـه دفع ادعاسى ايدرسه
قـولى مقبول اولور واكر جامعك امامنه وبوابنـه وبونلر امثالنه دفـع دعواسى
ايدرسه قولى مقبول اولمز «كما لو استأجر شخصا للبناء فى الجامع باجرة
معلومة ثم ادعى تسليم الاجرة اليه لم يقبل قوله قال المصنف وهو تفصيل فى غاية
الحسن فيعمل به واعتمده ابنـه فى حاشية الاشباه» صورة مشروحه ده متولينك
قولنك مقبول اولمديغى متولئ مزبورك جامعده بنا ايچون اجرة معلومه ايله بركمسه يى
استيجار ايدوب بعده اجرتك كندويه تسليمنى ادعا صورتنده قـولنك مقبول
اولمديغى كبيدر مصنف والا جناب عليه رحمـه الملك الوهـاب اشبو تفصيل
مشروح غايت حسنده برتفصيلدر ديدى امدى بونكله عمل اولنور ومصنفك اوغلو
اشباه حاشيه سنده بو تفصيله اعتمـاد ايلدى «قلت وسيجئ فى العارية معزيا
لاخى زاده» شارح رحمه الله تعالى دير كه تفصيل مشروحى اخى زاده يه نسبتله
عاريه بحثنده قريبا كلور «لو آجر القيم ثم عزل فقبض الاجرة للمنصوب فى الاصح»
بر متولى بر وقفى ايجار ايدوب بعده كندوسى عزل اولسه قول اصحده قبض
اجرت مجددا نصب اولنان متولينكدر معزول كندى نفسى ايچون ايجار اتميوب
وقف ايچون اتمكله وامور وقفه متولى انجق منصوبدر وبا خصوص معزولك عزلى
خيانتله اولورسه «وهل يملك المعزول مصادقة المستأجر على التعمير قيل نعم
قال المصنف والذى ترجح عندى لا» متولئ معزولك مستاجرك تعميرى اوزره
مصـادقـه يه كه كندونك اذنيـله تعمير ايلدى وقفه حسـاب ايدر ديمكه قادر
اولورمى بعضيلر اولور ديديلر مصنف مرحوم بنم عندمده ترجيح اولنان اولمقدر
ديدى «ليس للمتولى اخـذ زيادة على ماقـدرله الواقف اصلا» متوليچـون
واقفك كندويه تعيين وتقدير ايتديكى وظيفه نك اوزرينـه زياده نسنه اخـذى
اصلا كه اجر مثلى اولسـون ويا اولمسـون مشروع دكلدر اجر مثلندن اكثر دخى
اولسه واقفك تقدير ايتديكنى اخذ ايدر واكر متولى منصوب قاضى ايسه انجق اجر
مثلنى اخـذ ايدر «ويجب صرف جميع مايحصل من نمـاء وعـوائد شرعـية
وعرفية لمصارف الوقف الشرعـية» متولى يه وقفـك ايرادندن حاصله اولان
شرعى وعرفى حاصلاتى وقفك مصـارف شرعيه سنه صرف واجبدر اكر
متوليچـون وظيفهٔ معينه وار ايسـه آنى اخـذ ايدر يوقسه اجر مثلى مقـدارى
اول مثللو وقفده كندونك امثالى متوليلرك اخـذ ايتدكلرينى كندوسى دخى اخذ
ايدر «ويجب على الحاكم امر المرتشى برد الرشوة على الراشى غب الدعـوى
الشرعـية الكل من فتاوى المصنف قلت لكن سيجئ فى الوصايا ومر ايضا
ان للمتولى اجر مثل عمله فتنبه» حاكم اوزرينه دعواى شرعيه عقيبنده مرتشى نك

اخـذ ايتـديكى رشوتى ويرن كمسـه يه رد ايله امر واجبدر ودعـوادن مقدم
ويريلان ودعواى غير شرعيه حقنده ويريلهنك ردنك وجوبى بالطريق الاولى در
غب غينك كسريله برشيئك عاقبتى وصوكى معناسنه در اشبو مسائل مشروحه نك
كليسى مصنف والا جنابك فتـا واسندن منقولدر شارح رحمه الله تعالى
دير كه وصـاياده كلور وماسـبقده دخى مرور ايتـديكه متوليچـون عملنك اجر
مثلى واردر شارح مرحومك لكن سيجئ استدراكى ليس للمتولى اخذ زيادة قولندندر امدى
اولى اولان آنك قربنده ذكر ايتمك ايدى «لو وقف على فقراء قرابته لم يستحق مدعيها
ولو وليا لصغير الا ببينة على فقره وقرابته مع بيـان جهتها فاذا اقضى له
استحقه من حين الوقف عليه فتـاوى ابن نجيم» بركمسـه اقرباسنك
فقراسنه وقف ايتسه قرابت ادعاسى ايدن اول وقفدن حصه يه انجق فقرنه وجههٔ
قرابتنى بيان ايده رك قرابتنه اقامهٔ بينه ايله مستحق اولور مدعئ مزبور هرنقدر صغيرك
وليسى اولوب انكيچون دعوى ايدرسـه ده قچـان مدعئ مزبوره قضـا
وحكم اولنورسـه حصه سنه حين وقفدن مستحق اولور حين قضادن اولمز
بونده فقيرزكات حقنده فقير عداولنان در امدى مسكنى وخادمى اولان كمسه زكات ووقف
حقنده فقيردر وفيها سئل عمن شرط السكنى لزوجته فلانة بعد وفاته ما دامت عزبا
فات وتزوجت وطلقت هل ينقطع حقها بالتزويج اجاب نعم» دخى فتاواى مذكوره ده
سؤال اولنـديكه بركمسه وقف ايتديكى منزلك سكناسـنى كندونك وفاتندنصكره
فلانه عورتى مادام براره تزويج اولنمدقجه كندويه شرط ايدوب امدى اول كمسه
فوت اولوب وعورت تزويج اولنـوب بعـده تطليق اولنسـه تزويجله عورتك
حق سكنادن منقطع اولورمى بلى اولور ديو جواب بيور ديلر ومدرسه سنده
بكار اولان طـالب علمك اقامتنى شرط دخى بنـه بويله در اكا اعتبار اولنـور
«وكذا الوقف على امهـات اولاده الامن تزوج اوعـلى بنى فلان الامن خرج
من هـذه البلدة فخرج بعضهم ثم عاد اوعلى بنى فلان ممن تعلم العلم فترك بعضهم
ثم اشتغل به فلا شئ له الا ان يشرط انه لو عاد فله فليحفظ خزانة المفتين» شـارح
دير كه امهـات اولادينـه وقف بنـه بويله در الا اره تزوج ايده نه دكل ديسـه
ويابنى فلانه وقف اولسـون الابلده دن خروج ايده نه اولمسـون ديوب بعـده
بعضيلرى خروج ايدوب صكره عودت ايلسـه وياخود فلان اوغوللرنده تحصيل
علم ايدن ارباب كماله وقف اولوب بعده انلرك بعضيسـى تعلم علمى ترك ايدوب صكره
بنه اكا مشغول اولسه كندويه وقفدن برشئ اولمز الا واقف اكر عودت ايدرسـه
كندويه حصه اولسون ديو شرط ايدرسه اول وقت حصه دار اولور «وفى الوهبانية
قضى بدخول ولد البنت بعد مضى سنين فله غلة الآتى لا الماضى لو مستهلكة»

دخی وهبانیه ده مذکوردرکه بر وقفك استحقاقنده قز اولادینك بر قاچ سنه
مروروندنصکره دخولیله حکم اولنسه کندولرینه زمان آتیده حاصله اولان
غلالده حصه اولور زمان ماضیده کی استهلاك اولنمش اولورسه آندن برشی
اخذ ایده‌مز واکر سنین ماضیه‌نك غلالی موجوده اولوب هالکه اولمزسه اکاده
حصه دار اولور ﴿وقف علی بنیه وله ولد واحد فله النصف والباقی للفقراء
اوعلی ولده له الکل لانه مفرد مضاف فیعم﴾ بر واقف اوغوللری اوزرینه وقف
ایدوب حالبوکه کندونك فقط بر اوغلو اولسه وقفدن اکا نصف حصه اولور
وقفله وصیتده اقل جمع ایکی اولمغله وقفك باقیسی فقرا ایچون اولور واکر وقفی
واقف ولدینه ایدرسه وقفك کلیسی کندونك اولور ولد مضاف اولان مفرد
اولمغله عام اولور ﴿لامتولی الاقالة لوخیرا﴾ متولیچون اجاره‌یی اقاله
مشروعه دراکر وقف حقنده خیر اولوب وکندوسی عقد ایتمش اولورسه
﴿آجر بعرض معین صح وخصاه بالنقود﴾ متولی وقفی عرض معین مقابلی
ایجار ایتسه صحیح اولور امامین وقفك ایجارینی نقود ایله اولمغه تخصیص
ایلدیلر ﴿للمستأجر غرس الشجر بلا اذن الناظر اذا لم یضر بالارض ولیس له
الحفر الا باذن ویأذن لوخیرا والالا﴾ وقفك ارضنه شجر غرسنك ضرری اولمجق
متولینك اذنی اولمقسزین مستأجره شجر غرسی جائز ومشروعدر حیاض حفری
انجق اذن متولیله اولور ومتولی حفره اذن ویرر اکر آنده وقفه خیر ومنفعت
فهم ایدرسه یوقسه اذنی مشروع دکلدر

﴿فی بیان البناء فی ارض الوقف﴾

﴿ومابناه مستأجر اوغرسه فله مالم ینوه للوقف﴾ ارض وقفه مستأجرك ایتدیکی
بنا ویاغرس ایتدیکی شجر کندونکدر مادام آنك وقف ایچون اولمسنه نیت
ایتمدیه ﴿والمتولی بناؤه وغرسه للوقف مالم یشهد انه لنفسه قبله﴾ متولینك
ارض وقفه کندی مالندن بنا وغرسی وقف ایچوندر مادام مقدم نفسیچون
اولمسنه اشهاد ایتدیکجه معلوم اولسونکه ارض وقفده بنا حقنده تفصیل وبیان
واردر بانی متولی اولوب وقفك مالندن بنا ایدرسه اول وقفدر کرك وقف ایچون
بنا ایتسون وکرك نفسی ایچون وکرك علی الاطلاق ایتسون زیرا ارض وقفده
متولی وقفك مالیله کندی نفسیچون بنایه مالك اولمز پس هرنقدر نفسیچون
دیسه دخی وقفدر اولور واکر متولی واقفك غیری اولوب وکندی مالندن وقف
ایچون دیه‌رك ویا علی الاطلاق بنا ایدرسه وقفك اولور واکر بانی واقف اولوب

وعلی الاطلاق ایدرسه اول وقف اولمز بلکه آنك ملکی اولور ✿ کذا فی الذخیرة ✿
واکر متولی کندی مالندن نفسیچون بنا واشهاد ایدرسه اول کندونکدر ✿ کذا
فی القنیة والمجتبی ✿ واکر بانی متولی اولمیوب وبنایی اذن متولیله وقفه رجوع ایچون
ایدرسه وقفك اولور واکر اذن متولیله اولمیه‌رق وقف ایچون ایدرسه ینه وقف
اولور واکر نفسیچون ویا علی الاطلاق ایدرسه دفعنك وقفه ضرری اولمزسه
دفع ایدر واکر ضرری اولورسه اول بانی کندی مالنی ضایع قیلمشدر وقفه
ضررسز خلاصنه دك متربص اولوب کوزه‌در موجر مستأجره جبرا ایتدیکی
بنایی تملیك ایده‌مز الا قلعیله ارضه نقصان طاری اولورسه ایدر یوقسه
رضاسیله اولور ﴿ولو آجر لابنه لم یجز خلافا لهما کعبده اتفاقا هذا لو باشر
بنفسه فلو القاضی صح وکذا الوصی بخلاف الوکیل﴾ متولی وقفی اوغلونه
ایجار ایتسه جائز اولمز اما امامین ایچون اختلاف واردر مأذون اولان عبدنه اتفاقا
ایجاری مشروع اولمدیغی کبی تهمت محلی اولمغله واشبو ابنله عبده متولینك
ایجارینك عدم جوازی متولینك ایجاره بنفسه کندونك مباشرتنه نظرادر
اما بالذات متولی مباشرت ایتمیوب غائب ویامریض اولمغله قاضی ایجار ایدرسه
امدی متولینك اوغلونه وعبدنه ایجاری صحیح اولور تهمت مرتفعه اولمغله
وصیده ینه بویله‌درکه یتیمك مالنی اوغلونه بیعی صحیحدر بلکه کندی نفسنه دخی
بیع ایتسه اولور اما وکیل بونك خلافنه‌درکه بیع وشرایه وکیل اولان کمسه
شهادتی کندی حقنده مقبوله اولمیان اصول وفروعی امثالی کمسه‌لره بیع
ایده‌مز تهمت محلی اولمغله ﴿وقف علی اصحاب الحدیث لایدخل فیه الشافعی
اذا لم یکن فی طلب الحدیث ویدخل الحنفی کان فی طلبه اولا بزازیة
ای لکونه یعمل بالمرسل ویقدم خبر الواحد علی القیاس﴾ بر کمسه
اصحاب حدیثه وقف ایلسه اول وقفه استحقاقده شافعی المذهب اولوب
حدیث طلبنده اولمیان کمسه‌لر داخل اولمز حدیث شریف طلبنده اولسون
ویا اولمسون حنفیلر داخل اولور حدیث مرسلکه کندوده روایت ایدن صحابی
ساقط اولان حدیثله عمل ایدوب وخبر واحدی قیاس اوزرینه تقدیم ایتدکلرندن
﴿وجاز علی القبور والاکفان لاعلی الصوفیة والعمیان فی الاصح﴾ قبور اوزرینه
قرأن قرائتنه موتی تکفیننه وقف جائز ومشروعدر صوفیه واعمالر اوزرینه
وقف مشروع دکلدر انجق اصح اولان قول بودر

﴿فی بیان شرط النظر للارشد﴾

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

﴿ ولو شرط النظر للارشد فالارشد من اولاده فاستويا اشترکا به افتی المنلا
ابو السعود معللا بان افعل التفضيل ينتظم الواحد والمتعدد وهو ظاهر ﴾
بر واقف وقفنده نظارت وتوليتی اولادندن ارشده شرط ايدوب امدی اولادندن
ايکی ولد ارشديتده مساوی اولسه‌لر ايکيسی توليتده مشترك اولوب وظيفه‌يه
معا مستحق اولورلر مفتی الروم مولانا ابو السعود افعل التفضيل بره ومتعدده منتظم وشامل
اولور ديو علت سرديله بو قول ايله افتا ايلدی وظاهر اولانده بودر
﴿ وفی النهر عن الاسعاف شرطه لافضل اولاده فاستويا فلا سنهم ولو واحدهما
اورع والاخر اعلم بامور الوقف فهو اولی اذا امن خيانته انتهی جوهرة وكذا
لو شرطه لارشدهم كما فی انفع الوسائل ﴾ ونهرده اسعافدن نقلا ذکر اولنديکه
بر واقف توليتی افضل اولادنه شرط ايدوب امدی فضلده ايکيسی مساوی
اولسه‌لر سنا کبير اولانلر ايچون در واکر بری پك ورع صاحبی اولوب ديکری
امور وقفه پك عالم اولسه توليته عالم اولی در اکر خيانتندن امنيت
اولنورسه ينه بويله نظری ارشد اولاده شرط ايدرسه افضله شرط کبيدر
﴿ ولو ضم القاضی للقيم ثقة ای ناظر احسبه هل للاصيل ان يستقل
بالتصرف لم اره وافتی الشيخ الاخ انه ان ضم اليه الخيانة لم يستقل والافله ذلك
وهو حسن نهر ﴾ واکر قاضی اصل متولی‌يه حسبی بر معتمد ناظر ضم ايلسه
اصيله امور وقفده مستقلا تصرف مشروعميدر شارح رحمه الله تعالی بوکا
دائر بر کلام کورمدم ديرو شيخ الاخ افتا ايلديکه اکر مزبور ناظر خيانتنه
مبنی ضم اولنمش اولورسه تصرفده مستقل اوله مز زيرا علی الانفراد متصرف
اولسه ضمك بر فائده سی اولمز واکر ضم خيانتنه مبنی اولميوب همان امر وقفده
اعانه واحتياط ايچون اولورسه اصيله کندی باشنه مستقلا تصرف واردر
واشبو تفصيل حسندر ﴿ وفی فتاوی مؤيد زاده معزيا للخانية وغيرها ليس
للمشرف التصرف بل الحفظ ﴾ خانيه دن وغيريدن نقلله مؤيد زاده نك
فتاواسنده مرسومدر که مشرف ايچون تصرف يوقدر بلکه آنك خدمتی
همان حفظدر ﴿ ليس للمتولی ان يستدين علی الوقف للعمارة الا باذن القاضی ﴾
متولی ايچون وقفك عمارتنه وقف اوزره استدانه جائز دکلدر الااذن قاضيله
مشروعدر بو مسئله تکرار در ﴿ مات المتولی والجباة يدعون تسليم الغلة
اليه فی حياته ولا بينة لهم صدقوا بيمينهم لانكارهم الضمان ﴾ متولی
وفات ايدوب جابيلر غله نك کندويه حال حياتنده تسليمنی ادعا ايدوب
وبينه‌لری اولمسه يمينلريله تصديق اولنورلر ضمانی انکارلرينه بناءً ﴿ لا يجوز
الرجوع عن الوقف اذا كان مسجلا ولكن يجوز الرجوع عن الموقوف عليه

المشروط كالمؤذن والامام والمعلم وان كانوا اصلح انتهی جوهرة ﴾
وقف مسجلدن رجوع صحيح دکلدر لکن مؤذن وامام ومعلم امثالی کندولرينه
مشروط موقوف عليهمدن رجوع جائز ومشروعدر هر نقدر مشار اليهم
اصلح عباد کمسه‌لردن اولورلرسه‌ده شارحه صواب اولان وان كانوا اصلح بدلنه
اذا لم يكونوا اصلح ديمك ايدی زيرا وجيزده وخلاصه‌ده بويله در ﴿ وفی
جواهر الفتاوی شرطه لنفسه مادام حيا ثم لولده فلان ماعاش ثم بعده للاعف
الارشد من اولاده فالهاء تنصرف للابن لا للواقف لان الكناية تنصرف لاقرب
المكنيات بمقتضی الوضع ﴾ جواهر الفتاواده مرسومدر که بر واقف وقفنده حياتده
اولدقجه نظری کندی نفسنه بعد وفاته حياتده اولدقجه فلان اوغلونه اندن صکره
اولادندن پك عفيف ورشيد اولانه شرط ايتسه امدی اشبو عبارهٔ مشروحه‌ده ثم بعده
قولنده‌کی ها ضميری ابنه راجع اولور واقفه راجع اولمز زيرا کنايه که ها کلمه سی
وضعك مقتضاسنه نظرا مرجعك اقربنه منصرف وراجع اولور ﴿ وكذلك
مسائل ثلاث وقف علی زيد وعمرو ونسله فالهاء لعمرو فقط وقفت علی ولدی
وولد ولدی الذكور فالذكور راجع لولد الولد فحسب ﴾ ينه بويله اوچ مسئله
وار که انده اقرب اعتبار اولنور هر نقدر کندولرنده ضمير يوقسه‌ده
زيرا ايکنجيله اوچنجيده ضمير يوقدر مسئلهٔ اولی برکمسه عبارهٔ مشروحه ايله
زيده وعمروه ونسلنه وقف ايلسه ونسله‌ده‌کی ها ضميری فقط عمروه راجع
اولور آنك اولادينه وقف اولور ايکنجی مسئله عبارهٔ مرسومه ايله بر واقف
کندی ولديمه وولدمك ذکور اولان ولدينه وقف ايتدم ديسه امدی بونده
ذکور صفتی مجرد ولدك ولدينه راجعدر اصل ولده دکلدر ﴿ وعكسه
وقفت علی بنی زيد وعمرو لم يدخل بنو عمرو لانه اقرب الی زيد فيصرف اليه
هذا هو الصحيح قلت وقد مثل ان الوصف بعد متعاطفين للاخير عندنا ﴾ اوچنجيسی
صورت ثانيه نك عكسيکه زيدك وعمروك اوغوللرينه وقف ايتدم مفادی عباره ايله
تعبير دربونده عمروك اوغللری داخل اولمز بنی لفظی زيده اقرب اولمغله کندويه
صرف اولنور اشبو ضميرك اقربه صرفی اولنوب ابعد اولان واقفه صرف
اولنمسی انجق صحيح اولان قولدر مقابلی قاضی کامل الدينك ضميرك واقفه
راجع اولوب ابنه اولمسی قوليدر وماسبقده ذکر اولنديکه صورت ثانيه کبی
بعد المتعاطفين وصف ائمهٔ حنفيه قتنده صکره کينکدر اشبو مسئله نك ماقبلنك
عکسی اعتبار اولنديغی کندوده اول اوله قيد اولوب ماقبلنده ثانی ثانی‌يه قيد
اولديغندندر ﴿ وفی الزيلعی من باب المحرمات وقولهم ينصرف الشرط اليهما
وهو الاصل قلنا ذلك فی الشرط المصرح به والاستثناء بمشيئة الله تعالی واما فی الصفة

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

المذكورة فى آخر الكلام فتصرف الى ما يليه نحو جاء زيد وعمرو العالم الخ فليحفظ ﴾ امام زيلعينك باب المحرماتنده مذكوردركه فقها نك شرطك متعاطفينه منصرف اولوب واصل اولانده بودر قوللرندن مراد كندى ايله تصريح اولنان مثلا زوجك فلانة طالق وفلانة ان دخلت الدار قولنده كى مثللو شرطدر امدى بونده دخول دار مزبورتان ايكى عورتك طلاقلرينه شرط اولور فقط معطوفه اولمز الله جليلك مشيتيله استثنا ايدوب مثلا زوجك فلانة طالق فلانة ان شاء الله تعالى مثللو قولنده در اما نحن فيه‌مز اولان آخر كلامده ذكر اولنان صفت انجق كندوبى ولى ايدن اقربه صرف اولنور مثلا جاء زيد وعمر والعالم تركيبنده اولديغى كبى صفته راجع اولان يليه ضميرينك تذكيرى وصف اعتباريله در ﴿ وفى المنظومة المحبية ❁ والوصف بعد جمل اذا اتى ❁ يرجع للجميع فيما ثبتا ﴾ ومنظومۀ محبيه ده مسطوردركه برازجمله لردن صكره بر وصف كلسه اول وصف جملۀ مشروحه لرك جميعنه راجع اولور ﴿ عن الامام الشافعى فيما ❁ ان كان ذا العطف بواو اما ❁ ان كان ذا عطفا بثم وقعا ❁ الى الاخير باتفاق رجعا ﴾ امام شافعى رحمه الله دن روايت اولنديكه عطف واو ايله اولورسه حكم مزبوركه وصف جمل متعاطفه لرك جميعنه اولمق اولور واكر عطف ثم ايله اولورسه وصف اتفاق علما ايله صكره كنه راجع اولور ﴿ ولو على البنين وقفا يجعل ❁ فان فى ذاك البنات تدخل ﴾ بر واقف وقفنى اوغوللرينه قلسه اشبو وقفده قزلريده داخله اولورده غلۀ وقفده على السويه قزلرده حصه دار اولور وانجق صحيح اولان قول بودر بوارضى موقوفة على اخوتى دين واقفك اخوه واخواتى اولديغى تقديرجه اول وقفده جميعا مشترك اولد قلرى كبيدر تغليبه محمول اولمغله مصراع ثانيده بنات ان كلمه سنك اسمى تدخل جمله سى خبريدر ظرف تدخل فعلنه متعلقدر ﴿ وولد الابن كذاك البنت ❁ يدخل فى ذرية بثبت ﴾ ذريت ونسلنه ايتديكى وقفده اوغلان وقز اولادى داخل اولور بعيد وقريب مساويدر البنت جرايله حذف مضافله ولد البنت سبكنده در ﴿ لو وقف الوقف على الذرية ❁ من غير ترتيب فبالسوية ❁ يقسم بين من علا والاسفل ❁ من غير تفضيل لبعض فانقل ﴾ بر واقف كندى وقفنى بطنا بعد بطن كبى بر ترتيبله بيان ايتمكسزين همان ذريت ونسلنه وقف ايلسه امدى بو مقوله وقف اولاد ميانلرنده على السويه اولور كرك اعلى وكرك اسفل وقز واوغلان واولادلرى بعضيلرى بعض اخرك اوزرلرينه تفضيل اولنميه‌رق تقسيم اولنور ولادتى قريب وبعيد بردر ﴿ وتنقض القسمة فى كل سنة ❁ ويقسم الباقى على من عينه ﴾

وهر برسنه ده مزبور ذريته اولان وقفده اولاد تولديله ارباب مرتزقه‌نك زياده ويا وفاتيله نقصاننه بنا أ سنۀ سابقه ده كى قسمت نقض اولنور باقى غله كندولرينه تعين واصابت ايدن كسه لره تقسيم اولنور ❁ ﴿ ولو على اولاده ثم على ❁ اولاد اولاده قد جعلا ❁ وقفا فقالوا ليس فى ذا يدخل ❁ اولاد بنته على ما ينقل ﴾ بركسه اولادينه صكره اولادينك اولادينه ديو شرطله بر وقف ايلسه فقها روايته كوره بونده واقفك قزينك اولادى داخل اولمز ديديلر واقعاتك ومنيه نك وواواجيه نك وتجنيسك بيانلرينه كوره بو ظاهر روايتدر وفتوى بو قولله در خصاف تعبير مشروحده اصحابلريمزدن قز اولادينك دخولى روايتنى ذكر وانى تصحيح لا يقدر ديدى امام محمد رحمه الله تعالى نك امام اعظم وامام ابى يوسف رحمهما الله تعاليدن دخولى روايتنى تنصيص وتصريح ايتد كلرينه مبنى ﴿ بنى اولادى كذا اقاربى ❁ واخوتى ولفظ ابائى احسب ❁ يشترك الاناث والذكور ❁ فيه وذاك واضع مسطور ❁ ﴾ واقفك بنى اولادى كذا اقاربى واخوتى واباى قولنده ذكور واناث مشترك اولور وبو قول واضح ومنقولدر احسب حسابدندر عدايله معناسنه يعنى واباى لفظنى دخى مزبورلردن صاى يعنى بركسه وقفت على ابائى ديسه انده اجداد وجدات داخل اولورز يراجمع مذكر مختلط اولدقده مؤنثه شامل اولور ﴿ ومما يكثر وقوعه مالو وقف على ذريته مرتبا وجعل من شرطه ان من مات قبل استحقاقه وله ولد قام مقامه لو بقى حيا فهل له حظ ابيه لو كان حيا ويشارك الطبقة الاولى اولا ﴾ وقوعى كثير اولان مسائلدندر شول بر مسئله كه بر واقف ذريتنه مرتبا كه بطنا بعد بطن ديه رك وقف ايدوب وشرط ايتسه كه اولاددن قبل الاستحقاق وفات ايدوب وكندوسى حى اولديغنه نظرا مقامنه قائم اولور كندى ايچون ولدده اولسه اول ولد ايچون باباسى حياتده اولديغى تقديرجه باباسنك حظ ونصيبى كندونك اولوب طبقۀ اولى يه مشارك اولورمى ويا اولمزمى اشبو سؤال مشروحى اشباه صاحبى ابن نجيم بر مقدار تفصيل وبيانله كشف وايضاح ايدركه بر واقف ذريتنه بين البطون ثم كلمه سيله ترتيبله ﴿ للذكر مثل حظ الانثيين ﴾ وقف ايدوب واولادندن ولد ترك ايده رك وفات ايدن اوغلونك نصيبنكده ولدينه انتقالنى وولدسزفوت اولان اوغلونك نصيبى درجه سنده بولنان كمسه يه انتقالنى وقبل الاستحقاق وفات ايدوب كندونك ولدى اولورسه مقامنه قائم اولور حياتده اولديغنه كوره ديو شرط ايدوب بعده واقف وفات ايدوب ايكى اوغلونى ترك ايدوب صكره انلرك برى فوت اولوب اوچ صلبى اوغلونى وايكى وقفه مستحق

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

ولد فوت اولوب صکره مزبور ایکی ولدك بری بلاولد فوت اولسه غلهٔ
وقفك تقسیمی نیجه‌در علامهٔ سبکی رحمه‌الله تعالی جواب بیوردیلر كه اوچ ولد
ایکی ولد ابن ترك ایده‌رك وفات ایدن ابنك حصه‌سیكه نصف مزبور اوچ ولد صلبی
میانلرنده تقسیم اولنور کند وك حیاتنده وفات ایدن اوغلونك ایکی
ولدینه برشی بوقدر واوچدن بلا ولد فوت اولانك نصیبی قرنداشلرینه
انتقال ایدر امدی نصف مزبور ایکیسینك اولوروولد ترك ایده‌رك وفات
ایدن کمسه‌نك نصیبی ولدینه اصابت ایدر مادام بابامنك اهل طبقه‌سیكه
درجه‌سنده‌كی حیاتده اولدقجه بابالرینك اهل طبقه‌لرند نصکره
فوت اولانك نصیبی اولاد اولاد میانه لرنده علی السویه تقسیم اولنور
امدی باباسنك حیاتنده فوت اولان کمسه‌نك ولدی تقسیمده داخل اولور
وتقسیم منتقض اولور طبقهٔ ثانیه‌نك فوتی سبیله وباباسنك حیاتنده فوت اولان
اوغلونك ولدلرندن حجب زائل اولور ثم علی اولاد اولاده قولیله عمل ایچون
﴿وافتی السبکی بالمشارکة وخالفه السیوطی وهذه المخالفة واجبة کما افاده ابن
نجیم فی الاشباه من القاعدة التاسعة لکنه ذکر بعد ورقتین ان بعضهم یعبر بین
الطبقات بثم وبعضهم بالواوفبالواو یشارك بخلاف ثم فراجعه متأمّ مع ملا
شرح الوهبانیة﴾ سؤال مشروحه علامهٔ سبکی مشارکله جواب ویردی لکن
مذکورك جوابی عدم مشارکتله‌در نتکم آنفا مرور ایتدی بوکا کوره شارحه
صواب اولان افتی السبکی بعدم المشارکة دیمك ایدی زیرا افتا واقفك
حیاتنده وفات ایدن اوغلونك ایکی اوغلو حقنده‌در انلرایسه طبقهٔ اولی‌دن
کسه موجود ایکن مشارك اوله‌مزلر وسیوطی افتای مشروحه مخالفت ایلدی
واشباهك قاعدهٔ تاسعه‌سنده ابن نجیمك افاده‌سنه کوره اشبو سیوطینك
مخالفت ایدوب ومشارکتله افتا واکا نیجه وجه وجه بیانی واجبدر لکن
ابن نجیم محل مشروحدن ایکی ورقدنصکره ذکر ایتدیکه بعض وقفلر بین
الطبقات ثم ایله وبعضیلر واو ایله تعبیر ایدرلر بس واو ده مشارکت اولنور ثم ده
اولنمز تأمله شرح وهبانیه ایله برابر اکا مراجعت ایدیکز ﴿فانه نقل عن السبکی
واقعتین اخریین یحتاج الیهما ولم یزل العلماء متحیرین فی فهم شروط الواقفین
الا من رحم الله تعالی ولقد افتیت فیمن وقف علی اولاد الظهور دون الاناث
فماتت مستحقة عن ولدین ابوهما من اولاد الظهور بانه ینتقل نصیبها لهما
لصدق کونهما من اولاد الظهور باعتبار ابیهما کما یعلم من الاسعاف وغیره﴾
شارح وهبانیه امام سبکیدن کندویه محتاج اولنور ایکی وقعه نقل ایلدی اطاله
خوفندن نقللری ترك اولندی وعلما واقفلرك شرطلرینی فهمده متحیر اولمقدن زائل
اولمدیلر الا الله جلیلك رحم وهدایت بیوردیغی ذوات سامی همملر متحیر

اولمیوب فهم وادراك ایتدیلر شارح رحمه‌الله تعالی دیركه اولاد ظهوره وقف
ایدوب اناثه ایتمیوب وبابالری اولاد ظهوردن اولان ایکی ولد ترك ایده‌رك وقف
مشروحه مستحقه اولان برعورت فوت اولسه امدی بومسئله حقنده افتا
ایتدمکه مزبوره عورتك نصیبی اول ایکی ولده انتقال ایدر بابالری اعتباریله
اولاد ظهوردن اولملری صادق اولمغله نتکم مضمون مشروح اسعافدن
معلوم اولور ﴿وفی الاسعاف والتاتارخانیة لووقف علی عقبه یکون لولده
وولد ولده ابدا ماتناسلوا من اولاد الذکور دون الاناث الا ان یکون ازواجهن
من ولد ولده الذکور کل من یرجع نسبه الی الواقف بالاباء فهو من عقبه وکل من
کان ابوه من غیر الذکور من ولد الواقف فلیس من عقبه انتهی﴾ دخی اسعافده
وتاتارخانیه‌ده ذکر اولندیکه برکمسه عقبی اوزرینه وقف ایتسه وقف
مشروح ابدا ماتناسلوا اول کمسه‌نك اولاد ذکورندن اولوب اولاد اناثندن اولمیان
ولدینه وولد ولدینه اولورالا اناثك ازواجلری واقفك مذکر اولان ولدینك
ولدندن اولورسه اول دخی حصه‌دار اولور برکمسه‌نك اوغلونك ولدی
مذکر ویامؤنث کندونك عقبیدر قز اولادی عقبدن عد اولنمز
هربرکمسه كه نسبی واقفه آبا ایله منتهی اولور عقبدر وهربرکمسه كه باباسی
واقفك اولاد ذکورندن اولمدی اول واقفك عقبندن دکلدر ﴿وسیجیء فی الوصایا
انه لواوصی لآله وجنسه دخل کل من ینسب الیه من قبل ابائه ولا یدخل اولاد
البنات وانها لواوصت الی اهل بیتها اوجنسها لایدخل ولدها الا ان یکون ابوه
من قومها لان الولد انما ینسب لابیه لا لامه﴾ وقریبا وصیت بحثنده
کلورکه برکمسه آلنه ویاجنسنه وصیت ایلسه باباسی طرفندن کندویه نسبت
اولنان هربرکمسه بووصیتده داخل اولور اولاد بنات داخل اولمز واکر برعورت
کندونك اهل بیتنه وجنسنه وصیت ایلسه ولدی انده داخل اولمز الا ولدك
باباسی کندونك قومندن اولورسه اول داخل اولور ولد بابایه نسبت اولنوب انایه
اولنمغین خصاف جنس وآل واهل بیت منزله‌سنده‌در دیدی وسیر کبیرده
انسان باباسنك قومی جنسندندر اناسندن دکلدر دیو مرسومدر واهل بیتده‌كی
بیتدن مراد بیت سکنا ایسه کندی ایچون وقف ویاوصیت اولنان کمسه‌نك
خانه‌سنده نفقه ومؤنتی کندونك اوزرینه اولان هر براقرباسی واهل بیتی
مراددر واکر بیت نسب اراده اولنورسه باباسیله معروف ومشهور اولان هربر
باباسنك اولادی اراده اولنور ﴿قلت وبه علم جواب حادثة لووقف علی اولاد
الظهور دون اولاد البطون فماتت مستحقة عن ولدین ابوهما من اولاد
الظهور هل ینتقل نصیبها لهما فاجبت نعم ینتقل نصیبها لهما لصدق

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

كونهما من اولاد الظهور باعتبار والدهما المذكور والله تعالى اعلم ﴿ شارح رحمه الله
تعالى ديركه اشبو بيان مشروحله برحادثه نك جوابى معلوم اولديكه بركمسه
اولاد ظهوريكه ذكورى اوزرينه وقف ايدوب اولاد بطونيكه اناثى اوزرينه وقف ايتمسه
امدى ارباب استحقاقدن برعورت بابالرى اولاد ظهوردن اولان ايكى ولد ترك ايدرك
وفات ايتسه اول عورتك نصيبى اوغوللرينه انتقال ايدر ديو جواب ويردم
مزبور بابالرى اعتباريله اولاد ظهوردن اولدقلرينه بناءً واشبو مسئله آنفا
ذكر اولنان مسئله نك عينيدر والله تعالى اعلم واستغفر الله العظيم

﴿ فصل فيما يتعلق بوقف الاولاد ﴾

من الدرر وغيرها ﴿ اشبو فصل وقف اولاده دائر فصلدر اولاد ولددن مأخوذ اولوب
اول دخى اثناده موجود اولمغله اولاد اناثه عام وشامل اولدى ﴿ وعبارة
المواهب فى الوقف على نفسه وولده ونسله وعقبه جعل ريعه لنفسه ايام حياته
ثم وثم جاز عند الثانى وبه يفتى بجعله لولده ولكن يختص بالصلبى ويعم الانثى مالم
يقيد بالذكر ويستقل به الواحد فان انتفى الولد الصلبى فللفقراء دون ولد الولد الا
ان لايكون حين الوقف صلبى فيختص بولد الابن ولو انثى دون من دونه من البطون
ودون ولد البنت فى الصحيح ﴾ بر واقفك وقفنى كندى نفسنه وولد ونسل وعقبنه
قلمسنده مواهب صاحبنك عبارهء ورأيى اول وقفك غله واير ادينى مزبور
واقفك ايام حياتنده كندى نفسيچون وبعد وفاته ولد يچون ثم وثم نسلى
وعقبيچون قلمسيدر بو رأى مذكور امام ابى يوسف قتنده جائز اولدى وانجق
بو قول ايله افتا اولنور وصورة مشروحه ده ريع مزبورى واقفك ولد يچون
قلمسى جائز اولديغى كبى ولكن بو ولد صلبنه خاصدر وذكور ايله قيدلنمدقجه
اناثه ده عام اولور وبر دانه اولورسه ولد مستقلا ريعى اخذ ايدر واكر ولد
صلبى منتفى اولوب يعنى فوت اولديغنه كوره وقف مشروح فقرا ايچون
اولور وولد ولد ايچون اولمز موقوف عليه منقطع اولمغله لكن حين وقفده ولد صلبى
اولمزسه وقف مشروح ولد ابنه خاص اولور ولد ابن ولد صلبى اولمجق
صلبى ولد منزله سنده اولور هر نقدر مؤنث دخى اولورسه ده وبطوندن
ولد ابندن دون اولان دكلكه اكا وقفدن حصه اولمز مثلا بطن ثالثده
اولديغى كبى وقول صحيحده قز اولادى دخى حصه دار اولمز ﴾ ﴿ ولو زاد
وولد ولدى فقط اقتصر عليهما ولو زاد البطن الثالث عم نسله ويستوى والاقرب
والابعد الا ان يذكر مايدل على الترتيب كما لو قال ابتداء على اولادى بلفظ الجمع او على

ولدى واولاد اولادى ﴾ واقف مشروح وقفنده فقط وولد ولدى قولنى دخى
زياده ايلسه ريع وقف كندولرينه كه ولده وولد ولده خاص اولور
واكر بطن ثالث زياده ايدوب على ولدى وولد ولدى وولد ولد ولدى ديرسه
واقفك نسلنه عام اولور مادام نسلندن كمسه اولدقجه غله انلره صرف اولنوب
كندولردن كمسه موجود ايكن فقرايه برشىء صرف اولنمز واولادك اقرب
وابعدى مساوى اولور الا ترتيبه دلالت ايدر برشىء ذكر ايدوب الاقرب
فالاقرب ويا بطنا بعد بطن ديرسه اقربله ابعد مساوى اولمز مثلا اول امردن
جمع لفظيله وقفت على اولادى وياخود على ولدى واولاد اولادى ديدك كبى
﴿ ولو قال على اولادى ولكن سماهم فمات احدهم صرف نصيبه للفقراء ﴾
واقف وقفت على اولادى ديوب لكن اسملرينى يكان يكان ذكر وتسميه ايتسه
امدى آخرينى فقرايه ايتديكنه نظرا اولاددن برى فوت اولورسه نصيبى
فقرايه صرف اولنور ﴿ ولو على امرأته واولاده ثم ماتت لم يختص ابنها
بنصيبها اذا لم يشترط رد نصيب من مات منهم الى ولده ﴾ بر واقف وقفى
ابتداء عورتنه وبعد وفاتها اولادنه شرط ايدوب صكره عورتى وفات ايتسه
اكر موقوف عليهمدن فوت اولانك حصه سنك ولدنه رد وانتقالنى واقف
شرط ايتمشسه اول عورتك نصيبى واقفدن تولد ايدن اوغلونه مختص اولمز
واكر شرط مشروحى ايتمش اولورسه فقط واقفك اول عورتندن تولد ايدن
اولادنه وقف اولمش اولور واقفك انك غيريدن اولان ولدنه وقفدن
حصه اولمز وقف انجق كندونك زوجه سنه وولدنه اولمغله ﴿ ولو قال على بنى
او على اخوتى دخل الاناث على الاوجه وعلى بناتى لايدخل البنون ﴾
بر واقف كندى اوغوللرينه ويا قرنداشلرينه وقف ايتدم ديسه پك وجيه اولان قول
اوزره وقف مشروحده اولاد اناث داخل اولور جمع ذكور عند الاختلاط
اناثه شامل اولديغنه بناءً قزلرينه وقف ايتدم ديرسه اوغوللرى داخل اولمز
﴿ ولو قال على بنى وله بنات فقط او قال على بناتى وله بنون فالغلة للمساكين
ويكون وقفا منقطعا فان حدث ماذكر عادا ليه ﴾ بر واقف كندى اوغوللرينه
وقف ايتدم ديوب حالبوكه كندى ايچون فقط بر از قزلر اولسه وياخود
قزلرينه ديوب فقط اوغوللرى اولسه وقف مشروحك غله سى مساكينه
خاص اولور مادام الذكر بنات وبنينه وقفدن حصه اولمز مزبور بنين
وبناتك هر برى آخرك ماصدقنده صادق اولمغين ووقف منقطع اولور
واكر موقوف عليه اولان بنات ويا بنين صكره دن حادث اولوب تولد ايدرسه
وقف اكا عودت ايدر ﴿ ويدخل فى قسمة الغلة من ولد لدون نصف

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

حول مد طلوع الغلة لا لاكثر الا اذا ولدت مبانته اوام ولده المعتقة لدون
سنتين لثبوت نسبه بلا حل وطئها فلو تحل فلا لاحتمال علوقه بعد طلوع
الغلة ﴾ طلوع غله دن نصف حولدن نقصانده تولد ايدن ولد غله نك
تقسيمنده داخل اولوب حصه دار اولور واكر التى ماهده ويااكثرده ولد
كتورر سه حصه ياب اوله مز الا ولدى واقفك وطئ حلال اولميان مبانه
اولان عورتى ويامعتقه اولان ام ولدى ايكى سنه دن مادونده كتورر سه اول ولد
تقسيمده داخل اولور هر نقدر غله نك وجودى وقتندن التى ماهدن اكثرده
ولد كتور سه ده ولدك نسبى واقفدن ثابت اولمغله زيرا شرع شريف طلاق
وعتقدن مقدم حملك وجوديله حكم ايدر عدتده وطئى حرام اولدبغندن
غله نك طلوعى وقتنده ولد موجود اولمش اولور واكر عورت مبانه اولميوب
ويامعتده رجعى ويا عتق اولنميان ام ولد اولمغله وطئى حلال اولور سه
قسمتده ولد داخل اولمز ولدك بعد طلوع الغلة علوق ووجودى احتمالنه
مبنى ﴾ وتقسم بينهم بالسوية انلم يرتب البطون وان قال للذكر كالنثين
فكما قال ﴾ واكر بطونى ترتيب ايدوب الاقرب فالاقرب امثالى الفاظ ذكر
ايتمزسه وقف اولاد ميانلرنده اقرب وابعده على السويه تقسيم اولنور واكر ﴿للذكر
مثل حظ الانثيين﴾ ديرسه ديديكى كبى تقسيم اولنور ﴾ فلو وصية فرض ذكرا
مع الاناث وانثى مع الذكور ويرجع سهمه للورثة لعدم صحة الوصية للمعدوم
فلا بد من فرضه وليعلم مايرجع للورثة ﴾ واكر صورة مشروحده كه ﴿للذكر مثل
حظ الانثيين﴾ قولى وقفده اولميوب وصيتده اولوب واولاد ذكور واناث مختلط
اولميوب مجرد ذكور ويا اناث اولور سه مذكر مؤنثله برابر و مؤنث مذكر ايله
برابر موجود فرض وتقدير اولنوب وصيت ميانلرنده ﴿للذكر مثل حظ الانثيين﴾
تقسيم اولنور ده موجود مذكر ويامؤنث حصه سنى اخذ ايدر مفروضك
حصه سى ورثه سنه رجوع ايدر اشبو فرض مشروحه احتياج معدوم
اولان ولده وصيتك عدم مشروعيتنه مبنيدر امدى آنى مذكر ويا مؤنث فرض
لازم اولديكه موجودين اولان ورثه نك كندولرينه رجوع ايدن حصه لرى
معلوم اوله وقفله وصيت ميانلرنده فرق بودركه واقف وقف ايتديكى نسنه يى
ملكندن اخراج ايتمكله معدومك حصه سى مساكينه انتقال ايدر وصيتده
معدومه وصيت اولمديغيچوندر اشبو مسئله مسائل فقهيه نك اغمضندندر امدى
فرض ذكرا تركيبنده ذكرا لفظى نصبله در لكن صواب اولان رفعله اولمقدر
﴾ ولو قال على ولدى ونسلى ابدا وكلما مات واحد منهم كان نصيبه لنسله
فالغلة لجميع ولده ونسله حيهم وميتهم بالسوية ونصيب الميت لولده ايضا

(بالارث)

بالارث عملا بالشرط ﴾ بر واقف ولديمه وولد ولديمه ونسلمه ابدا ماتناسلوا
وقف ايتدم وهرقچانكه انلردن برى فوت اولسه انك حصه سى ولد ونسلنه
انتقال ايتسون ديسه امدى غله وقف واقفك حى وميت جميع ولد ونسلنه
على السويه اولور وشرط مشروحله عملا وفات ايدن ارباب مرتزقه نك نصيب
وحصه سى دخى ميراث اوله رق ولد ايچون اولور اصل ولدك غله دن واقفك تعيين
ايتديكى حصه سى كندونك اولديغى كبى ﴾ ولو قال وكل من مات منهم من غير
نسل كان نصيبه لمن فوقه ولم يكن فوقه احد اوسكت عنه يكون راجعا لاصل
الغلة لا للفقراء مادام نسله باقيا ﴾ واكر واقف اولادندن بلا ولد فوت اولانك
نصيبى كندونك مافوقنده بولنان كمسه يه انتقال ايتسون ديوب حالبوكه مافوقنده
براحد بولنمسه ويا قول مز بوردن سكوت ايتسه متوفاى مشروحك نصيبى
اصل غله يه راجع اولور مادام نسلى باقى اولدقجه فقرايه اولمز فقرايه صرف انقراض
اولاد وقتنده اولمغله ﴾ والنسل اسم للولد وولده ابدا ولو انثى والعقب للولد وولده
من الذكور اى دون الاناث الا ان يكون ازواجهن من ولد ولده الذكور نسل ﴾
ولده وولد ولده ابدا ماتناسلوا هر نقدر انثى دخى اولسه اسمدر عقب ذكوردن
اولوب اناثدن اولميان ولد وولد ولددر الا اناثك ازواجى اولاد ذكوردن اولورسه
آنلرك اولادیده عقب اولور ﴾ وآله وجنسه واهل بيته كل من يناسبه الى
اقصى اب له فى الاسلام وهو الذى ادرك الاسلام اسلم اولا ﴾ بر كمسه نك آلى وجنسى
واهل بيتى كندويه مناسب اولان هر براسلامده اولشوب اسلامده اقصاى ابه دكين
كندويه نسبت اولنان كمسه در اسلامله مشرف اولسون ويا اولمسون
امدى زمن جاهليتده بولنان ابه اعتبار اولنمز ﴾ وقرابته وارحامه وانسابه
كل من يناسبه الى اقصى اب له فى الاسلام من قبل ابويه سوى ابويه وولده لصلبه
فانهم لا يسمون قرابة اتفاقا وكذا من علا منهم او سفل عندهما خلافا لمحمد
فعدهم منها ﴾ بر كمسه نك قرابتى وارحامى وانسابى كندونك ابوينك
وولد صلبيسنك ماعداسى هر برابوينى طرفندن اسلامده اقصاى ابه نسبت
اولنان اقرباسيدر ولد صلبى وابوين عند الفقهاء اتفاقا قرابت تسميه اولنمزلر
وبونه بويله امامين قتنده ابوين هر نقدر عالى اولورسه ده وولد هر نقدر سافل
اولورسه ده قرابت تسميه اولنمزلر امام محمد ايچون اختلاف واردر مشار اليه
منبورلرى قرابتدن عد ايتديلر ﴾ وان قيده لفقرائهم يعتبر الفقر وقت وجود
الغلة وهو المجوز لاخذ الزكاة فلو تأخر صرفها سنين لعارض فافتقر الغنى
واستغنى الفقير شارك المفتقر وقت القسمة الفقير وقت وجود الغلة لان
الصلات انما تملك حقيقة بالقبض ﴾ واقف موقوف عليهمك فقرالرينه

دیو وقفی قید لسه غله نك وجود وظهوری آوانده كی فقرا اعتبار اولنور
امدی اول كونده فقیر اولان ارباب مرتزقه غله یه مستحق اولور واخذ زكاتی
مجوز اولان فقرده بو در فحیانكه برعارضه یه مبنی متولی غله ٔ وقفی برقاج سنه
ارباب مرتزقه یه صرف ایتمكی تأخیر ایتمكله آنلرك غنیسی فقیر وفقیری غنی اولسه
وقت تقسیمده فقیر اولان وجود غله وقتنده فقیر اولانه مشارك اولوب حصه دار
اولور ذاتنده فقیر اولوب صكره غنی اولان كمسه نك وقف مشروحه مستحق
اولدیغی انجق قبضله مالك اولنان صله قبیلندن اولدیغنه مبنیدر ﴿وطرو
الغنی والموت لایبطل ما استحقه واما من ولد منهم لدون نصف حول بعد
مجیء الغلة فلاحظ له لعدم احتیاجه فكان بمنزلة الغنی وقیل یستحق لان الفقیر
من لاشیء له والحمل لاشیء له﴾ سابق الذكر ارباب مرتزقه یه غنا ایله موتك
طاری وحادث اولمسی مقدما مستحق اولدقلری حقلرینی ابطال ایتمز یعنی
بعد وجود الغلة فوت اولان ارباب مرتزقه نك حقی باطل اولمز اما غله وجوده
كلدكدن نصف حولدن دونده اولاددن تولد ایدن ولد ایچون غله ٔ مشروحه دن
حظ ونصیب یوقدر انجق مستقبلده وجوده كله جك غله یه مستحق اولور زیرا
ولد مزبور حین وجود غله ده حمل اولمغله غنی كبی اولدیده وقفه احتیاجی
اولمدی و بعضیلر غله یه مستحق اولور دیدیلر حمل ایچون برشیء اولمغین فقیردن
عد اولندیغنه بناً ﴿ولو قید بصلحائهم او بالاقرب فالاقرب او فالا حوج او بمن
جاوره منهم او بمن سكن مصر تقید الاستحقاق به عملا بشرطه﴾ واكر واقف
اولادینك صلحاسیله ویا الاقرب فالاقرب ویا فالا حوج ایله ویا اولادینه مجاور
وقومشو اولمغله ویا مصرده ساكن اولمغله وقفنی تقیید ایدرسه استحقاق
شروط مشروحه ایله تقیید اولنور شرط واقفله عمل ایچون بو مقامده
فقهای عظام صالحی مستور الحال ومستقیم الاطوار وسلیم الناحیه وقلیل الشر اولوب
ومحصناته قذاف وكذبله معروف اولمغله تفسیر و بیان ایتدیلر امدی بو مقوله
كسه لر اهل صلاح وعفاف وفضل عد اولنورلر ﴿وتمامه فی الاسعاف
ومن احوجه حوادث زمانه الی ماخفی من مسائل الاوقاف فعلیه بالكتاب
المخصوص باحكام الاوقاف الملخص من كتابی هلال و الخصاف كذا فی البرهان
شرح مواهب الرحمن للشیخ ابراهیم بن موسی بن ابی بكر الطرابلسی الحنفی
نزیل القاهرة بعد دمشق المتوفی فی اوائل القرن العاشر سنة اثنین وعشرین
وتسعمائة وهو ایضا صاحب الاسعاف والله تعالی اعلم بالصواب﴾ اشبو
مسائل وقفك تمام وتفصیلی اسعاف نام كتاب مستطابده در شول بركسه یی كه
وقوعیافته اولان حوادث دهری وقف مسئله لرندن خفی ودقیق اولانلره

محتاج قلدی بس اول كمسه هلال ایله خصافك كتابلرندن تلخیص وتنقیح
قلنان احكام اوقافه مخصوص اسعاف نام كتابی مطالعه یه ملازمت ومواظبت
ایتسون اشبو مضمون مشروح برمنوال محرر مقدما دمشق شامه وبعده
مصر قاهره یه نازل وقرن عاشرك اوائلنده طقوز یوز یكرمی ایكی تاریخنده
عازم خلد برین اولان حنفی المذهب طرابلسی الاصل ابی بكر اوغلو موسی
اوغلو شیخ ابراهیمك مواهب الرحمن شرحی برهان نام كتابنده مسطوردر
ومشار الیه شیخ ابراهیم اسعافك صاحبی ومؤلفیدر رحمة الله تعالی علیه رحمة واسعة

﴿فی بیان اختلاف الشاهدین﴾

﴿قول الاشباه اختلاف الشاهدین مانع الا فی احدی واربعین﴾ اشبو ذكر آتی
بیان اشباه صاحبنك شاهدلرك شهادتلرنده اختلافلری شهادتلرینك
قبولنه مانعدر الا قرق برمحلده دكل قولیدر بس اختلافك مانع قبول اولدیغی
شاهدلرك بری دیكرینی ومدعی برینی تكذیب ایتدیكنه مبنیدر وبونده شاهدلردن
برینه تعزیرده ایجاب ایتمز ومولانا محشی طحطاوی دیركه اشبو مسئله لرك محلی
كتاب الشهادات ایدی پك عجیبكه محلنك غیریده ذكر اولنوب ومحلنده بو مقامه
احاله اولندی وفقهای ذوی الاحترام شاهدلرك كلاملری مابیننده لفظا ومعنی مطابقتدن
لازمدر بیوردیلر یعنی امام اعظم رضی الله عنه قتنده شهادت ایتدكاری
لفظلر وضعله مطابقة اولوب تضمنا اولمیه رق معنای واحده دلالت ایتمك لازمدر
واما مین شهادتده اعتبار شاهدلرك اتفاق ایتدكاری مضمونه دریبورديلر
امدی ایكی شاهدك بری بیك درهمه وآخری ایكی بیكه شهادت ایتسه لر
امام اعظم رضی الله تعالی عنه نزدنده اشبو شهادت رد اولنور اقل اولان بیكه
شهادتنك دلالتی تضمنله اولمغله معتبره اولمز اما مین بیكده اتفاقلری اولمغله
دعوی اكثر اولورسه مقبوله اولور بیوردیلر واكر مدعی اقل دعوی ایدرسه
اكثر شاهدینی تكذیب ایتمكله شهادت رد اولنور وصحیح اولان قول اشبو اما مین
قولیدر انتهی ابو السعود ﴿قال فی زواهر الجواهر حاشیتها للشیخ صالح ابن المصنف
قد ذكر فی الشرح المحال علیه مسائل لایضر فیها اختلاف الشاهدین وانا اذكرها
سردا فالاولی شهد احدهما ان علیه الف درهم وشهد الاخر انه اقر بالف
درهم تقبل﴾ مصنف نصفت نصابك فرزندلپسندلری شیخ صالحك تحشیه
ایتدیكی زواهر الجواهر نام كتاب مستطابك مؤلفی دیدیكه كندونك اوزرینه
حواله اولنوب آنده ذكر اولندی دیو آندن نقل اولنان شرحده كندوده

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

اختلاف شاهدبنك ضرری اولیان مسائل ذكر وبیان اولندی وابشته آنی
بن دخی سرد اكه تعدد طریقله وجه ودلیللرنی ذكر وتفصیلسز ذكر ایدوب
دیرمكه مسائل مشروحه نك اولكیسی ایكی شاهدك بری مدعی علیه اوزرنده
بیك درهم واردر دیو شهادت ودیكری بیكی اقرار ایتدی دیو شهادت ایتسه
امدی اشبو شهادتده اولان اختلافك ضرری یوقدر شهادة مشروحه مقبوله اولور
❊ الثانیة ادعی كرحنطة جیدة شهد احد هما بالجودة والاخر بالردیة تقبل
بالردیة ویقضی بالاقل ❊ ایكنجیسی بركسه بر آخر كسه دن بر اوجلك جیده
واعلا حنطه ادعا ایدوب شاهدلرینك بری جودتیله ودیكری رداتیله شهادت
ایتسه‌لر رداتیله شهادت مقبوله اولوب اقلله حكم اولنور ❊ الثالثة ادعی
مائة دینار فقال احدهما نیسابوریة والاخر بخاریة والمدعی یدعی نیسابوریة وهی
اجود یقضی بالبخاریة بلا خلاف ❊ اوچنجیسی بركسه یوز التون دعوی
ایدوب شاهدلرك بری اول التون نیسابوریه در دیوب دیكری بخاریه در دیوب
حالبوكه مدعی نیسابوریه اجود اولمغله آنی ادعا ایلسه بلا خلاف بخاریه
اولمسیله حكم اولنور فی زماننا مثلا محمودیه وغازی كبی ❊ الرابعة لو اختلفا
فی الهبة والعطیة ❊ دردنجیسی شاهدلر هبه ایله عطیه لفظلرنده اختلاف
ایتسه‌لرینه ضرری اولمز الفاظ مترادفه دن اولمغله ❊ الخامسة لو اختلفا فی
لفظ النكاح والتزویج ❊ بشنجیسی شاهدلرك نكاح وتزویج لفظلرنده
اختلافیدر كه بونده دخی ضرر یوقدر شهادتلری مقبوله در لكن بحر صاحبنك
شهادتده موافقت لفظیه ده برینك آخرك لفظك عینی اولمسی شرط
دكلدر بلكه عینیله ده ویا مرادفیله ده اولسه اولور هبه ایله عطیه كبی
دیو بیانی اشبو رابعله خامسك استثنالرینك عدم مناسبتنی ایجاب ایدر
❊ السادسة شهد احدهما انه جعلها صدقة موقوفة ابدا علی ان لزید ثلث
غلتها وشهد آخران لزید نصفها تقبل علی الثلث ❊ التنجسی ایكی شاهدك
بری فلان واقف فلان ارضی غله سنك ثلثی زیدك اولمق اوزره ابدا صدقة
موقوفه قلدی دیو شهادت ایدوب ودیكری نصفنی زید ایچون قلدی دیو
شهادت ایلسه ثلث اوزرینه شهادت مقبوله اولور بری كل وبری نصف اوزرینه
شهادت ایتسه حكم ینه بویله در نصف اوزرینه مقبوله اولور ❊ السابعة
ادعی انه باع بیع الوفاء فشهد احدهما به والاخران المشتری اقربذلك تقبل ❊ یدنجیسی
بركسه بیع بالوفا ایله بیع ادعا ایدوب شاهدلرك بری اكا وبری مشترینك آنی
اقرارینه شهادت ایلسه شهادة مشروحه مقبوله اولور بو بیع بالوفایه
خاص دكلدر قولی اولان هر برشیده بویله در فعلی اولان شیلر بویله دكلدر

❊ الثامنة شهد احدهما انها جاریته والاخر انها كانت له تقبل ❊ سكزنجیسی
بری فلانه عورت فلانك جاریه سیدر ودیكری فلانكدر دیو شهادت ایتسه‌لر
ینه مقبوله اولور ❊ التاسعة ادعی الفا مطلقا فشهد احدهما علی اقراره
بالف قرض والاخر بالف ودیعة تقبل ❊ طقوزنجیسی قرض ویا ودیعه ایله
مقید اولمیه‌رق مطلقا بیك درهم ادعا ایدوب شاهدلرك بری بیك قرض
اقرارینه وآخری بیك ودیعه اقرارینه شهادت ایتسه‌لر مقبوله اولور ودیعه
هر نقدر قرضه مخالف ایسه ده لكن انكار اولندقده مضمونه اولمغله قرض كبی
اولدی ❊ العاشرة ادعی الابراء فشهد احدهما به والاخر انه وهبه او تصدق
علیه او حلله جاز ❊ اونجیسی بركسه ابرا ادعا ایدوب شاهدلرك بری ابرایه
وآخری دینی مدعی علیهه هبه ویا تصدق ویا حلال ایتدی دیو شهادت ایلسه
اشبو شهادت جائزه اولور زیرا دینی مدیونه هبه ویا تصدق ویا حلال ایتمك
ابرادر ❊ الحادیة عشر ادعی الهبة فشهد احدهما بالبراءة والاخر بالهبة
او انه حلله جاز ❊ اون برنجیسی برمدعی هبه ادعا ایدوب شاهدلرك بری برائته
ودیكری كندویه حلال ایتدیكنه شهادت ایتسه‌لر جائز اولور ماسبقده ذكر اولنان
وجهه بناءً ❊ الثانیة عشرة ادعی الكفیل الهبة فشهد احدهما بها والاخر بالابراء
جاز وثبت الابراء ❊ اون ایكنجیسی كفیل دائنك اصله دینی هبه‌سنی ادعا
وشاهدك بری هبه‌یه ودیكری ابرایه شهادت ایتسه جائز اولور وابرا ثابت
وكفالت باطله اولور ❊ الثالثة عشرة شهد احدهما علی اقراره انه اخذ منه العبد
والاخر علی اقراره بانه اودع منه هذا العبد تقبل ❊ اون اوچنجیسی بركسه
برآخر كسه‌نك یدنده بولنان برعبدی بنمدر دیو ادعا ومدعی علیه انكار
ایدوب اثبات بینه اولندقده شاهدلرك بری اندن عبدی اخذنی اقرارینه
ودیكری مدعینك اول عبدی مدعی علیهه ایداعنه شهادت ایتسه‌لر مقبوله اولور
مدعی عبدی اخذ ایدر وصورة آتیه دخی بونك كبیدر ❊ الرابعة عشرة شهد
احدهما انه غصب منه والاخران فلانا اودع منه هذا العبد یقضی للمدعی ❊
اون دردنجیسی شاهدلرك بری مدعی علیه اشبو عبدی مدعیدن غصب ایتدی
دیو ودیكری انی مدعی كندویه ایداع ایتدی دیو شهادت ایتسه‌لر مدعی‌یه
عبدایله حكم اولنور ❊ الخامسة عشرة شهد احدهما انها ولدت منه والاخر
انها حبلت منه تقبل ❊ اون بشنجیسی بركسه عورتنك طلاقنی كندودن ولادتنه
تعلیق ایدوب شاهدلرك بری عورتنك كندودن ولادتنه ودیكری حملنه شهادت
ایتسه‌لر مقبوله اولوب عورت بوش اولور حبله غالبا ولادت لازمه كلمكله كانه
ولادته شهادت ایتمش اولمغله ❊ السادسة عشرة شهد احدهما انه اقر

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

ان الدار له والاخر انه سكن فيها تقبل ❊ اون التنجيسى شاهدلرك برى مدعى
عليهك اول دارى مدعيك كدر ديو اقرارينه وآخرى انده ساكن اولديغنه
شهادت ايتسه‌لر مقبوله اولور سكنا بعضا ايجار واعاره ايله اولور سه‌ده
اصل اولان ملكله اولمقدر ❊ السابعة عشرة شهد احدهما انها ولدت منه ذكرا
وقال الاخر انثى تقبل ❊ اون يدنجيسى عورتنك طلاقنى مطلقا ولادتنه
تعليق ايدن كمسه حقنده شاهدلرك برى عورتنك كندودن مذكر ولد
وديكرى مؤنث كتوردكنه شهادت ايتسه‌لر مقبوله اولور ❊ الثامنة
عشرة انكر اذن عبده فشهد احدهما على اذنه فى الثياب والاخر فى الطعام
تقبل ❊ اون سكزنجيسى بركمسه عبدينه تجارته اذن وير ديكنى انكار ايتديكده
شاهدلرك برى اثواب تجارتنه وديكرى طعام تجارتنه اذن ويردى ديو شهادت
ايتسه‌لر مقبوله اولور ❊ التاسعة عشرة اختلف شاهدا الاقرار بالمال فى كونه
اقرارا بالعربية او بالفارسية تقبل بخلافه فى الطلاق ❊ اون طقوزنجيسى برمال
اقرارنده كى شاهدلر اقرار مشروحك لغت عربيه ايله ويا فارسيه ايله اولديغنده
اختلاف ايتسه مقبوله اولور اقرارده معنى اتفاق ايتمش اولملريله
طلاقده اختلاف مشروحلرى بونك خلافنه در ❊ العشرون شهد احدهما
انه قال لعبده انت حر والاخر انه قال ازادى تقبل ❊ يكرمنجيسى شاهدينك
برى فلان كمسه عبدينه حرسك ديدى ديكرى ازادلوسك ديدى ديو شهادت
ايتسه‌لر مقبوله اولور ❊ الحادية والعشرون قال لامرأته ان كلمت فلانا
فانت طالق فشهد احدهما انها كلمته غدوة والاخر عشية طلقت ❊ يكرمى برنجيسى
بركمسه عورتنه فلانله تكلم ايدرسك سن بوشسك ديوب بعده شاهدلرك برى
وقت ضحاده ديكرى وقت عشاده اول عورت آنكله مكالمه ايتدى ديو شهادت
ايتسه‌لر عورت بوش اولور شرط بولنمغله زمانه اعتبار اولنمدى ❊ الثانية والعشرون
ان طلقتك فعبدى حر فقال احدهما طلقها اليوم والاخر انه طلقها امس يقع الطلاق
والعتاق ❊ يكرمى ايكنجيسى بركمسه عورتنه سنى تطليق ايدرسم عبدم حر اولسون
ديوب شاهدلرك برى بوكون تطليق ايتدى ديوب آخرى دونكى كون
تطليق ايتدى ديسه طلاق وعتاق واقع اولورلر ❊ الثالثة والعشرون
شهد احدهما انه طلقها ثلاثا البتة والاخر انه طلقها ثنتين البتة يقضى بطلقتين
ويملك الرجعة ❊ يكرمى اوچنجيسى برى زوج عورتنى البتة اوچ طلاق تطليق ايتدى
ديكرى البتة ايكى طلاق تطليق ايتدى ديو شهادت ايتسه‌لر ايكى طلاق
بوش اولور ديو حكم اولنور ورجعته كه نكاح جديد ايله عورتنى عصمتنه
اعاده‌يه مالك اولور طلاق بائن اولمغله لكن بو البتة لفظى طلاقه راجع قيد

BELEDİYE KÜTÜPHANESİ No.

اولديغنه نظرا در شهد فعلنه قيد اولور سه اوليه اولمز ❊ الرابعة والعشرون
شهد احدهما انه اعتق بالعربية والاخر بالفارسية تقبل ❊ يكرمى دردنجيسى
شاهدينك برى فلان كمسه عبدنى لغت عربيه ايله عتق ايتدى ديوب ديكرى
فارسيه ايله عتق ايتدى ديو شهادت ايتسه‌لر مقبوله اولور بو شاهدك قوليدر و بونده
يا حر ويا ازاد قوللرى اولمغين يكرمنجى صورتى بوتكرار اولمدى ❊ الخامسة
والعشرون اختلفا فى مقدار المهر يقضى بالاقل ❊ يكرمى بشنجيسى
شاهدلر مهرك مقدارنده اختلاف ايتسه‌لر اقل ايله حكم اولنور لكن بوجامع
الفصولينك شاهدلر بيع واجاره وطلاق وعتق على مالده بدلك مقدارنده
اختلاف ايتسه‌لر مقبوله اولمز الانكاحده مقبوله اولور ومهرى مهر مثله
راجع اولور واماءين نزدنده اصلا مقبوله اولمز قوللرينه منافيدر ❊ السادسة
والعشرون شهد احدهما انه وكله بخصومة مع فلان فى دار سماه وشهد الاخر انه وكله
بخصومة فيه وفى شئ آخر تقبل فى دار اجتمعا عليه ❊ يكرمى التنجيسى برى فلان كمسه
فلان كمسه‌يى فلان دارده فلان كمسه ايله اولان خصومت ودعواسنه توكيل ايتدى ديو
شهادت ايدوب وآخرى اول دارده وآخر شيده كى خصومتنه معا توكيل ايتدى ديو
شهادت ايتسه‌لر كندويه توكيلده اجتماع ايتدكلرى دار حقنده شهادتلرى
مقبوله اولور ❊ السابعة والعشرون شهد احدهما انه وقفه فى صحته والاخر
بانه وقفه فى مرضه قبلا ❊ يكرمى يدنجيسى برى فلان كمسه فلان شيئى
صحتنده وديكرى مرضنده وقف ايتدى ديو شهادت ايتسه‌لر قبول اولنورلر
❊ الثامنة والعشرون لو شهد شاهد انه اوصى اليه يوم الخميس والاخر
يوم الجمعة جازت ❊ يكرمى سكزنجيسى شاهدك برى خميس كوننده وديكرى
جمعه كوننده وصيت ايتدى ديو شهادت ايتسه‌لر شهادت مشروحه جائزه اولور
❊ التاسعة والعشرون ادعى مالا فشهد احدهما ان المحتال عليه احال غريمه
بهذا المال وشهد الاخر انه كفل عن غريمه بهذا المال تقبل ❊ يكرمى طقوزنجيسى
برمال ادعا ايتدكده شاهدلرك برى محتال عليهك غريمكه داينى بو مالى كندويه
حواله ايتدى ديو شهادت ايدوب وديكرى بو ماله مدعينك غريمكه
مديوننددن ناشى كفيل اولدى ديو شهادت ايتسه‌لر مقبوله اولور صورت مسئله
مثلا زيد عمرودن يوز غروش ادعا ايتدكده عمر وانكار ايتمكله شهادت ايدن
شاهدلرك برى شهادت ايتسه كه اشبو عمروك داينى اولان بكر زيدى عمروده‌كى
اولان يوز غروشنه حواله ايتدى بطريق الحواله زيدك عمروده يوز غروشى
واردر شاهد ثانى شهادت ايدركه مزبور عمر وزيدك مديونندن ناشى
اشبو يوز غروشه كفيل اولمغله زيدك بطريق الكفالة عمروده مبلغ مزبور

حقیدر غریم دائنه اطلاق اولنور حواله ده کی کبی مدیونه اطلاق
اولنور کفالتده کی مثللو بهمه حال عمروك اوزرینه حق ثابتدر
﴿ الثلاثون شهد احدهما انه باعه کذا الی شهر وشهد الاخر بالبیع ولم یذکر
الاجل تقبل ﴾ اوتوزنجیسی شاهدلرك بری فلان کسنه فلان نسنه‌یی
شوقدر مبلغه برماه وعدیله بیع ایتدی دیو شهادت ایدوب و دیکری فقط بیعه
شهادت ایدوب اجل ذکر ایتمسه اشبو شهادت مقبوله اولور شهادتلر میاننده
منافات اولمغین ﴿ الحادیة والثلاثون شهد احدهما انه باعه بشرط الخیار
ثلاثة ایام ولم یذکر الاخر الخیار تقبل فیهما ﴾ اوتوزبرنجیسی شاهدلرك بری
اوچ کون خیار شرطیله بیع ایتدی دیو ودیکری خیاری ذکر ایتمکسزین
شهادت ایتسه‌لر ایکیسینك حقنده دخی شهادت مقبوله اولور ﴿ الثانیة
والثلاثون شهد واحد انه وکله بالخصومة فی هذه الدار عند قاضی الکوفة
والآخر عند قاضی البصرة جازت شهادتهما ﴾ اوتوزایکنجیسی بری اشبو دار
خصوصنده کوفه قاضیسی حضورنده خصومت و دعوایه وکیل ایتدی
وآخری بصره قاضیسی قتنده مرافعه‌یه توکیل ایتدی دیو شهادت ایتسه‌لر
شهادتلری جائزه اولور ﴿ الثالثة والثلاثون شهد احدهما انه وکله بالقبض
والاخر انه جرأه تقبل ﴾ اوتوزاوچنجیسی بریسی بونی فلان کسنه فلانده اولان
حقنی قبضه توکیل ایتدی وآخری کندوبی قبضه تجرئه وتسلیط ایتدی
دیو شهادت ایتسه‌لر مقبوله اولور ﴿ الرابعة والثلاثون شهد احدهما انه وکله
بقبض والاخر انه سلطه علی قبضه تقبل ﴾ اوتوزدردنجیسی بری دینی قبضه
توکیل ایتدی ودیکری آنی قبضنه مسلط قلدی دیو شهادت ایتسه‌لر مقبوله
اولور ﴿ الخامسة والثلاثون شهد احدهما انه وکله بقبضه والاخر انه اوصی
الیه بقبضه فی حیاته تقبل ﴾ اوتوزبشنجیسی بری فلان کسنه‌یی حقنی قبضه
وکیل ایتدی وآخری حال حیاتنده قبضیله وصیت ایتدی دیو شهادت ایتسه‌لر
مقبوله اولور قبضیله وصیت اولنان کسنه وکیل منزله‌سنده در حقیقة وکیل
دکلدر وکالت موته باطله اولمغله ﴿ السادسة والثلاثون شهد احدهما انه وکله
بطلب دینه والاخر بتقاضیه تقبل ﴾ اوتوزالتنجیسی بری دینی طلبنه وآخری
تقاضیسنه توکیل ایتدی دیو شهادت ایتسه‌لر مقبوله اولور ﴿ السابعة والثلاثون شهد احدهما
انه وکله بقبضه والاخر بطلبه تقبل ﴾ اوتوزیدنجیسی بری قبضنه وبری طلبنه
وکیل ایتدی دیو شهادت ایتسه‌لر مقبوله اولور ﴿ الثامنة والثلاثون شهد احدهما
انه وکله بقبضه والاخر انه امره باخذه اوارسله لیأخذه تقبل ﴾ اوتوزسکزنجیسی
بری قبضنه توکیل ایتدی دیو دیکری کندویه اخذیله امر ایتدی ویا آنی اخذ ایتمك

ایچون ارسال ایلدی دیو شهادت ایلسه‌لر مقبوله اولور ﴿ التاسعة
والثلاثون اختلفا فی زمن اقراره فی الوقف تقبل ﴾ اوتوزطقوزنجیسی شاهدلر
وقفده اقراری زماننده اختلاف ایتسه‌لر مقبوله اولور بونده ضابطه وقاعده
بودرکه مشهود به مجرد قول اولورسه اختلاف مشروح قبول شهادته مانع اولمز
قولده اعاده وتکرر ممکن اولمغله واکر صرف فعل اولورسه وياغصب کبی
قول ایله فعل اولورسه امدی مزبورلرده شاهدلر زمانا ومکانا اختلاف ایتسه‌لر
شهادتلری مقبوله اولمز فعلده تکرر اولمغین ﴿ الاربعون اختلفا فی مکان اقراره
به تقبل ﴾ قرقنجیسی وقفه اقراری مکاننده اختلاف ایتسه‌لر مقبوله اولور
﴿ الحادیة والاربعون اختلفا فی وقفه فی صحته اوفی مرضه تقبل ﴾
قرق برنجیسی صحتنده ویامرضنده وقفنده اختلاف ایتسه‌لر مقبوله اولور
اشبو صورت یکرمی یدنجی‌یی صورتی تکرار در وبونکله قرق بردیدیکی
تمام اولدی حالبوکه قرق ایکنجی‌یی دخی ذکر ایدیور بس بیانی ماقبلنه
مخالف اولیور ﴿ الثانیة والاربعون شهد احدهما بوقفه علی زید والاخر بوقفه
علی عمر وتقبل ویکون وقفا علی الفقراء انتهی ﴾ قرق ایکنجیسی بری زیده
ودیکری عمروه وقفنه شهادت ایتسه‌لر مقبوله اولور وشاهدلرك تعیینی باطل
اولوب فقرایه وقف اولور وکندویه احاله اولنان شرحکه بحرده اولان
کلام بونده نهایت بولدی ﴿ قلت وزدت بفضل الله تعالی علی ماذکره المصنف
مسائل منها لواختلفا فی تاریخ الرهن بان شهد احدهما انه رهن یوم الخمیس
والاخر انه رهن یوم الجمعة تسمع عندهما خلافا لمحمد جواهر الفتاوی ﴾ مشار الیه
شیخ صالح دیرکه الله عظیم الشانك فضل وکرمیله شارح مشروحك ذکر وبیان
ایتدیکی استثنا اولنان مسئله‌لرك اوزرلرینه براز مسائلده بز زیاده ایلدك
آنلردن بعضدر شاهدلر تاریخ رهنده اختلاف ایدوب بری یوم خمیس وبری
یوم جمعه‌ده رهن اولندی دیو شهادت ایتسه‌لر اشبو شهادت امامین قتنده
مسموعه اولور وامام محمد ایچون اختلاف واردر ﴿ ومنها لو اتفق الشاهد ان علی الاقرار
من واحد بمال واختلفا فقال احدهما کنا جمیعا فی مکان کذا وقال الاخر کنا
فی مکان کذا تقبل ﴾ دخی مسائل مشروحه دندر شاهدلر برکسنه‌نك آخر کسنه‌یه
برمال اقرارنده اتفاق ایدوب لکن بری جمیعا فلان محلده ایدیك واخری جمیعا
دیکر فلان محلده ایدیك دیو اختلاف ایتسه‌لر مقبوله اولور ﴿ ومنها لو قال
احدهما والمسئلة بحالها کان ذلك بالغداة وقال الاخر کان ذلك بالعشی
تقبل وهما فی الولوالجیة ﴾ دخی مسائل مذکوره دندر شاهدلرك بری مسئلهٔ مذکوره
صورتنده اقرار وقت ضحاده دیکری وقت مساده اولدی دیسه‌لر مقبوله اولور واشبو

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

ایکی صورت ولوالجیه ده مرسوملردر ﴿ ومنها شهدا علی رجل انه طلق امرأته
واحدهما یقول انه عین منکوحته بنت فلان والآخر یقول ما عینها انی اعلم واشهد
ان المرأة التی کانت له سوی ابنة فلان قد طلقها واخرجها من داره قبل هذا
التطلیق قال فخر الدین اذا شهدا علی الطلاق الا انه عین احدهما المرأة وذکرها باسمها
ولم یعین الاخر التی هی فی نکاحه ولیس فی نکاحه غیر امرأة واحدة تصح الشهادة وهی
فی جواهر الفتاوی ﴾ مسائل مرسومه دندر تحت نکاحنده فقط بر عورتی اولان
کمسنه یه عورتنی تطلیق ایتدی دیو ایکی کمسه شهادت ایدوب لکن بری فلان قزی
اولان منکوحه سنی تطلیق ایتدی دیو تعیین ایدوب و دیکری زوج آنی تعیین
ایتدی لکن بن بیلورم وشهادت ایده رمکه اول کمسه حالا تحت نکاحنده اولان
فلانك قزی عورتندن ماعدا اولان عورتنی اشبو تطلیقندن مقدم تطلیق ایدوب
و دارندن اخراج ایلدی دیسه فخر الدین دیرکه شاهدلر طلاقه شهادت ایدوب
شوقدر وارکه بری عورتی تعیین ایدوب واسم وشهرتیله ذکر ایدوب دیکری
تحت نکاحنده اولان عورتی تعیین ایتمیوب وتحت نکاحنده بر عورتدن غیری عورت
اولمسه شهادة مشروحه صحیحه اولور واشبو مسئله جواهر الفتاواده مسطوردر
﴿ومنها ادعی ملك داره فشهد له احدهما انها له اوقال ملکه وشهد الاخر
انها کانت ملکه تقبل منیة المفتی ﴾ مسائل مزبوره دندر برکمسه بردارك
ملکیتنی ادعا ایتدکده شاهدلرك بری اشبو دار کندونکدر
ویا ملکیدر دیوب دیکری اشبو دار کندونك ملکی اولدی دیسه بوشهادت
مقبوله اولور اصل اولان ابقاء ما کان علی ما علیه اولمغله واولی اولان داره قولنده کی
ضمیرك حذفیدر ﴿ ومنها ادعی الفین اوالفا وخمسمائة فشهد احدهما له بالف
والاخر بالف وخمسمائة قضی له بالالف اجماعا عامئیة ﴾ مسائل مذکوره دندر
برشخص براخر شخصدن ایکی بیك ویا بیك بش یوز درهم ادعا ایتدکده
شاهدلرك بری کندویه بیکه واخری بیك بشیوزه شهادت ایتسه لر اجماعا بیك ایله حکم اولنور
شاهدلرك هر بری بیکی ذکر ایله تصریح ایتدکارینه بناءً اما بری ایکی بیکه شهادت ایتسه بونك
خلافندر بیك ایکی بیکده دخولی تضمنا اولمغله نتکم ماسبقده معلومك اولدیکه
مفتی به اولان امامینك قولیدر ﴿ ومنها لوشهدا ان له علی هذا الرجل الف درهم وشهد
احدهما انه قد قضا المطلوب منها خمسمائة والطالب ینکر ذلك فان
شهادتهما علی الالف مقبولة ولوالجیة ﴾ مسائل مرسومه دندر شاهدلر شهادت
ایتسه لرکه تحقیق اشبو کمسه نك اشبو رجلده بیك درهم حق واردر لکن بری
شهادت ایتسه که مطلوب کندویه بیکك بشیوزینی قضا ایلدی حالبوکه
طالبده انی انکار ایلسه اشدی مزبور شاهدلرك بیکه شادتلری مقبوله در
مطلوب بشیوزی تأدیه سنه برشاهد دخی اقامه ایدرسه اندن خلاص اولور

﴿ ومنها ادعی جاریة فی ید رجل وجاء بشاهدین فشهد احدهما انها جاریته
غصبها منه هذا وشهد الاخر انها جاریته ولم یقل غصبها منه قبلت الشهادة
مجمع الفتاوی ﴾ ومسائل مزبوره دندر برکمسه برکمسه نك یدنده کی جاریه
بنمدر دیو ادعا واتیان بینه ایتدکده شاهدلرك بری اشبو جاریه بومدعینکدر
کندودن اشبو ذی الید غصب ایتمشدر دیو شهادت ایدوب ودیکری بونك
جاریه سیدر دیوب کندودن غصب ایتدی دیمسه اشبو شهادت مقبوله اولور
مطلق بعضا مقید ایله جمع اولنمغله ﴿ ومنها شهدا بسرقة بقرة واختلفا فی لونها
تقبل عنده خلافا لهما جامع الفصولین ﴾ ومسائل مشروحه دندر ایکی
شاهد بر بقره نك سرقتیله شهادت ایدوب لکن لوننده اختلاف ایتسه لر امام
اعظم رحمه الله تعالی قتنده بو شهادت مقبوله اولور اما امامین ایچون
اختلاف واردر صدر الشریعه امامین قولنی استظهار ایلدی لکن بومدعی لونی ذکر
ایتمدیکنه نظرا در ☼ زیلعی ﴿ ومنها شهد احدهما بکفالة والاخر بحوالة
تقبل فی الکفالة لانها اقل جامع الفصولین ﴾ ومسائل مرسومه دندر شاهدلرك
بری کفالته ودیکری حواله یه شهادت ایتسه لر کفالت اقل اولمغله آنك حقنده
شهادت مقبوله اولور لکن بومار الذکر یکرمی طقوزنجی مسئله یی تکراردر
﴿ ومنها شهد احدهما انه وکله بطلاقها وحدها والاخر انه وکله
بطلاقها وطلاق فلانة الاخری فهو وکیل فی طلاق التی اتفقا علیها وهی فیه
ایضا ﴾ ومسائل مذکوره دندر شاهدلرك بری یالکز فلانه عورتك طلاقنه
وکیل ایتدی دیوب دیکری انکله برابر فلانه نکده تطلیقنه وکیل ایتدی دیسه
اول کمسه کندونك طلاقنده اتفاق اولنان عورتك طلاقنده وکیل اولمش اولور
اشبو مسئله دخی ینه جامع الفصولینده در ﴿ ومنها شهدا بوکالة وزاد احدهما انه عزله
تقبل فی الوکالة لا فی العزل وهی منه ایضا ﴾ ومسائل مزبوره دندر شاهدلر وکالتیله
شهادت ایدوب لکن بری عزل ایتدی دیسه وکالتده شهادتلری مقبوله اولور
عزلده اولمز الا عزله براخر شاهد دخی شهادت ایدرسه اولور بومسئله دخی اندن
منقوله در ﴿ ومنها ادعت ارضا شهد احدهما انها ملکها لان زوجها
دفعها الیها عوضا عن الدستیمان وشهد الاخر انها تملکها لان زوجها اقر انها
ملکها تقبل لان کل بائع مقر بالملك لمشتریه فکانهما شهدا انه ملکها ﴾ دخی مسائل
مرسومه دندر بر عورت بر ارضی بنمدر دیو ادعا ایتدکده شاهدلرك بری
اشبو ارض بو عورتك ملکیدر زیرا زوجی کندویه مهرینه بدل اعطا ایتمشدر
دیوب اخری بونك ملکیدر زیرا زوجی بونك ملکیدر دیو اقرار ایتمشدر دیسه
اشبو شهادت مقبوله اولور زیرا هر بر بایع مشتریسنه ملکی اقرار ایتمسیله کانه

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

شاهدلر زوج ارضى عورته تمليك ايتدى ديو شهادت ايتمش اولد يلر ايمدى زوج بايع كبى اولدى ﴿ وقبل نزدلانه لماشهد احدهما انه دفعها عوضا وشهد بالعقد وشهد الاخر باقراره بالملك فاختلف المشهود به ﴾ دخى بعضيلر شهادة مشروحه رد اولنور ديديلر زيرا مزبور شاهدلرك برى وقتاكه زوج ارضى عورته مهره عوض ايچون ويردى ديو عقد ايله شهادت ايدوب وديكرى ملكى اقرار ايله شهادت ايتديسه مشهود به مختلف اولدى اولى اولان فاختلف قولنده اولان فانك حذفى ايدى لماكلمه سنه جواب اولديغى ايچون ﴿ امالوشهد احدهما ان زوجها دفعها عوضا والاخر باقراره انه دفعها عوضا تقبل لاتفاقهما كمالوشهد احدهما بالبيع والاخر باقراره به وهى فى جامع الفصولين انتهى كلام الشيخ صالح ابن الشيخ محمد بن عبدالله الغزى ﴾ اماصورة مزبوره ده شاهدك برى زوجى كندويه عوضا ويردى ديو شهادت ايدوب ديكرى عوض ويرديكنى اقرارينه شهادت ايتسه مقبوله اولور مشهود به ده اتفاقلرى اولملريله نتكم ايكى شاهدك برى نفس بيعه وآخرى آنى اقرارينه شهادت ايتسه مقبوله اولديغى كبى بومسئله دخى جامع الفصولينڭدن منقوله در مشار اليه شيخك كلامى بونده نهايت بولدى ﴿ فى الاشباه السكوت كالنطق الا فى مسائل عدمنها سبعة وثلاثين ﴾ اشباهده ذكر اولنديكه سكوت نطق كبيدر الا اوتوز مسئله لرده دكل اشباه صاحبى آنده اوتوز يدى يسنى عد واحصا ايلدى عبارهٔ مشروحه ده اولى اولان السكوت ليس كالنطق الا فى كذا ديمك ايدى حتى بعض نسخه ده بويله در وعبارهٔ مذكوره نقل بالمعنى قبيلندندر زيرا اصل اشباهك عبارهسى القاعدة الثانية عشرة لاينسب الى ساكت قول در بوندنصكره بيورديلركه وخرج عن هذه القاعدة مسائل كثيرة يكون السكوت فيها كالنطق ﴿ قلت وزاد فى تنوير البصائر مسئلتين الاولى مسئلة السكوت فى الاجارة قبول ورضى كقوله لساكن داره اسكن بكذا والافانتقل فسكت لزمه المسمى وذكره المؤلف فى الاجارة ﴾ شارح رحمه الله تعالى ديركه تنوير بصائر صاحبى مزبور اوتوز يدينك اوزرينه ايكى مسئله دخى زياده ايلدى اولكى اجاره ده سكوت قبول ورضا اولمق مسئله سيدر مثلا بركمسه كندونك دارنده ساكن اولان كمسه يه شوقدر غروش بدل ايجار ايله ساكن اول يوقسه منزلمده ساكن اولمه تخليه ايله ديدكده مستأجر سكوت ايتسه كندويه اجرتدن تسميه اولنان مبلغ لازم اولور راعيده بونك كبيدر راكرىن مسمايه راضى اولمم انجق شوقدر مبلغه رعى ايدرم ديوب مستأجرده سكوت ايتسه كندويه راعى نك تسميه

ايتديكى مبلغ لازم اولور مضمون مشروحى مصنف اجاره ده دخى ذكر ايتدى ﴿ الثانية سكوت المودع قبول دلالة قال المؤلف فى بحره سكوته عند وضعه بين يديه فانه قبول دلالة انتهى ﴾ ايكنجيسى دالك قبيله مودعك سكوتى دلالة قبولدر نتكم صاحب بحر مودعك حضورينه وديعه وضع اولندقده سكوتى دلالةً رضاو قبولدر ديدى صاحب بحرك كلامى بونده نهايت بولدى ﴿ وزاد عليها فى زواهر الجواهر مسائل منها عند قوله الرابعة والعشرون سكوته عند بيع زوجته فقال وكذا سكوتها عند بيع زوجها لما فى البزازية الفتوى على عدم سماع الدعوى فى القريب والزوجة انتهى وصحح قاضيخان انها تسمع فليتأمل عند الفتوى ﴾ وزواهرالجواهرده سابق الذكر اوتوز يدينك اوزرينه برازمسئله لر دخى زياده ايلديكه اول زوائددندر صاحب اشباهك الرابعة والعشرون سكوته عند بيع زوجته ديديكى محلده كندولرى ديديكه بنه زوجك بيعى وقتنده زوجه سنك سكوتى قبول ورضادر زيرا بزازيه ده مذكوردركه قريبله زوجه نك حضورلرنده بيع اولندقده فتوى اول مالده دعوالرينك عدم سماعنه دربزازيه نك كلامى بونده نهايت بولدى وقاضيخان دعواى مشروحه نك استماعنى تصحيح ايلدى اشبو زوجك زوجه نك متاعنى زوجه ساكته اولهرق بيعنده وعكسنده ماسبقده باب الولى ده ايكى قول مصحح مرور ايلدى امدى افتا وقتنده مفتى تأمل ايتمك لازمدر قنغى طرفده تزوير وعذر فهم ايدرسه آنك خلافنه افتا ومساعدهٔ شرعيه ايده ﴿ قلت ويزاد مافى متفرقات التنوير من سكوت الجار عند تصرف المشترى فيه زرعا وبناء وعزيناه للبزازى وهكذا ذكره فى تنوير البصائر معزيا اليها فالعجب من صاحب الجواهر الزواهر كيف ذكر صدر كلام البزازية وترك الاخر ﴾ شارح رحمه الله تعالى ديركه صورهٔ مرسومه لرك اوزرلرينه تنويرك متفرقاتنده ذكر وبيان اولنان مشترى نك مبيعده زرع وبنا ايله تصرفنى جارى كوروب وسكوت ايتدكدنصكره دعواسنك عدم مسموعيتى صورتى زياده اولنور وصورهٔ سابقه ده كى نقلى امام بزازى يه نسبت ايتدك وتنوير البصائر كه اشباه حاشيه سيدر انده دخى بنه بويله بزازيه دن نقل وحكايه ايتدى تعجب اولنوركه جواهر الزواهر صاحبى بزازيه نك كلامنك اولنى كه وكذا سكوتها عند بيع زوجها قوليدر ذكر ايتدى آخرنى كه متفرقاتدن نقل اولنان مسئله يى ترك ايتدى تنوير بصائر جواهر زواهر اشباه حاشيه سيدر مصنف والا جنابك اوغلو شيخ صالحك تأليف ايلديكلرندندر واشباهده ذكر اولنان كندوده سكوت نطق كبى اولان اوتوز يدى مسئله

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

باب الولی ده مع زیادة ترجمه اولنمغله بونده تکرار ترجمه سنه تصدی اولنمدی
لدی الحاجة اکا مراجعت اولنه ✻ ومنها لو تزوجت من غیر کفؤ فسکت الولی
حتی ولدت کان سکوته رضی زیلعی ✻ وبنه زواهر الجواهرده ذکر وزیاده
قلنان مسائلدندر برعورت کفؤلك غیری یه تزوج اولنوب ولد کتورنه دك
ولیسی سکوت ایتسه سکوتی رضا اولور بو ظاهر روایته مبنیه در اما مفتی به
اولان امام حسن روایتنه کوره نکاح منعقد اولمز ✻ ومنها ما فی المحیط
رجل زوج رجلا بغیر امره فهنأه القوم و قبل التهنئة فهو رضی لان قبول
التهنئة دلیل الاجازة ✻ دخی مسائل مشروحه دندر محیطده ذکر اولنان برکسه
بر رجلی کندونك امرنسز تزویج ایدوب قوم کندوبی تهنیه وتبریك ایتدکده
سکوتیله تهنیه بی قبول ایدرسه بورضادر تهنیه یی قبول اجازت اولمغله
واکر تهنیه یی قولا قبول ایدرسه مستثنیاتدن اولمز ✻ ومنها ان الوکالة
کما تثبت بالصریح تثبت بالسکوت ولذا اقال فی الظهیریة لو قال ابن العم للکبیرة
انی ارید ان ازوجك من نفسی فسکتت فزوجها جاز ذکره المؤلف فی بحره
من بحث الاولیاء ✻ وصور مشروحه دندر وکالت صراحة وکیل ایتدم
دیمکله ثابته اولدیغی کبی سکوتله ده ثابته اولور بناء بر ین ظهیریه صاحبی دیدیکه
بر بیوك قزك عمیسی اوغلو کندویه سنی کندی نفسمه تزویج ایده جکم
دیدکده سکوت ایدوب اول دخی انی تزویج ایلسه جائز اولور اشبو مضمون
مشروحی بحر صاحبی اولیاء بحثنده ذکر ایلدی بونده موکلك سکوتی اراده
اولندی وکیلك سکوتی دخی بنه بویله درکه برکسه برآخر کسه یه سنی وکیل
ایتدم دیوب اول دخی سکوت ایتسه قبول ایتمش اولور ✻ ومنها سکوت اهل العلم
والصلاح فی التعدیل کما فی شهادات البحر قال و یکتفی بالسکوت من اهل العلم
والصلاح فیکون سکوته تزکیة للشاهد لما فی الملتقط وکان اللیث بن مساور
قاضیا فاحتاج الی تعدیل وکان المزکی مریضا فعاده القاضی وسأل
عن الشاهد فسکت المعدل ثم سأله فسکت فقال اسئلك ولا تجیبنی فقال
المعدل اما یکفیك من مثلی السکوت ✻ مسائل مشروحه دندر شاهدلری تعدیل
وتزکیه ده زیب وزیور علم وصلاحله موصوف اولان معدل ومزکینك سکوتی
لکن فقهانك بیانلرینده وارکه مزکی شاهدك سوء حالنی بیلورسه بنه سکوت ایدرکه عرضی
هتك اولوب رسوای اولمسون دیو واکرغیری کسه نك تزکیه سی خوفی اولورسه
فسقیله تصریح لازم اولور بلکه علما و صلحانك ماعداسنده تصریح لازمدر
سکوتله اکتفا اولنمز ویاخود سکوت ظاهرا تزکیه یه نظرادر تصریح سرا
اولدیغنه کوره در و بحرك شهاداتنده تزکیه ده ارباب علم و صلاحك

سکوتلریله اکتفا اولنور مزکینك سکوتی شاهدی تزکیه اولور دیدی وملتقطده
مذکوردرکه لیث بن مساور نام قاضی برشاهد تزکیه ایده جك اولدقده مزکی
کیفسز اولمغله آنی عیادة وشاهدك حالندن سؤال ایتدکده معدل سکوت ایدوب
وتکرار استفسارنده بنه سکوت ایتمکله قاضی مشار الیه بیوردیلرکه سؤال
ایدیورز جواب ویرمیورسکز امدی معدل دیدیکه بزم کبیلردن سزلره تزکیه
خصوصنده سکوت کفایت ایتمزمی یعنی ایدر ✻ قلت قد عد هذه فی الاشباه
معزیا لشهادات شرحه فکیف تکون فی تقییده بکونه من اهل العلم والصلاح
فعدها من الزوائد ✻ شارح رحمه الله تعالی دیرکه اشبو مسئله یی اشباه صاحبی
کندی شرحیکه بحرك شهاداتنه عزو ایله مستثنیاتدن عد واحصا ایلدی امدی
مشار الیه شیخ صالحك مزکینك اهل علم و صلاحدن اولمسیله تقیید ایله اشبو
مسئله نیجه زوائددن عد اولنور قید مشروح اشباهده یوقدر من الزوائد ترکیبی
تکون فعلنك خبریدر اولی اولان فعدها قولنك حذفیدر بعض نسخه ده فکیف
تکون زائدة نعم زاد فیه تقییده بکونه من اهل العلم والصلاح فعدها
من الزوائد واقعدر ✻ ومنها لو ان العبد خرج لصلاة الجمعة فرأه مولاه فسکت
حل له الخروج لها لان السکوت بمنزلة الرضی کما فی جمعة البحر ✻ مسائل
مرسومه دندر برعبد جمعه نمازی ایچون خروج ایتدکده کندویی سیدی کوروب سکوت
ایتسه کندویه جمعه یه خروج حلال اولور سکوت رضا منزله سنده اولمغله تتکم بحرك
جمعه بحثنده بو یلجه مسطوردر ✻ ومنها ما فی القنیة بعد ان رقم بعلامة قع عت
ولو زفت الیه بلا جهاز فله ان یطالب بما بعث الیه من الدنانیر
وان کان الجهاز قلیلا فله المطالبة بما یلیق بالمبعوث فی عرفهم حینئذ یفتی
بانه اذا لم یجهز بما یلیق فله استرداد ما بعث والمعتبر ما یتخذه الزوج لا ما یتخذ لها
ولو سکت بعد الزفاف زمانا یعرف بذلك رضاه لم یکن له ان یخاصم بعد ذلك
وان لم یتخذ له شیء ✻ مسائل مشروحه دندر قنیه ده ذکر اولنوب وکندوده
قاضی عبد الجباره قاف وعین مهمله علامت ورمز یله وعلاء الدین ترجمانی یه
عین مهمله وتاء مثناة فوقیه ایله رمز وتحریر اولنه رق یعنی مشار الیهمادن
روایتله بیان اولنان مضمونکه برعورت زوجه بلا جهاز زفاف اولنسه
زوج ایچون کندویه بعث وارسال ایلدیکی مهر دنانیرنی مطالبه وارددر واکر
جهاز قلیل اولورسه زوجه عرف وعادتلرنده ارسال ایلدیکی التونه لایق
ومناسب جهاز طلبی واردر امدی بوتقدیرجه زوجه لایق جهاز کلمزسه
ارسال ایتدیکی مهری استردادا وردر دیو افتا اولنور واعتبار زوج ایچون
اتخاذ اولنان جهازه در عورت ایچون اتخاذ اولنان جهازه دکلدر بس

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

توج بعدالزفاف بر زمان سكوت ايتسه آندن رضاسى معلوم اولوردە آندنصكره
مخاصمه‌سى مشروعه اولمز هرنقدر كندى ايچون جهازدن برشئ اتخاذ
اولنمزسه ده ﴿ومنها اذا ابرأه فسكت صح ولايحتاج الى القبول هكذا ذكره
البرهان فى الاختيارات فى كتاب الاقرار﴾ ومسائل مرسومه‌دندر برشخص
برآخر شخصى ابرا ايتدكده ابرا اولنان شخص سكوت ايتسه اشبوابراء مزبور صحيح
اولور قبولنه محتاج اولمز ﴿ومنها سكوت الراهن عند بيع المرتهن الرهن يكون
مبطلا فى احدى الروايتين ذكره الزيلعى وغيره وهى تعلم من الاشباه اول
القاعدة الحمدلله العزيز الوهاب وهو اعلم بالصواب﴾ ومسائل مشروحه‌دندر
مرتهنك رهنى بيعى وقتنده راهنك سكوتى ايكى روايتك برنده رهنى ابطال ايدر
اشبو مضمون مشروحى امام زيلعى وسائر مؤلفين ذكر و بيان ايلديلر واشباهك
لاينسب الى ساكت قول قاعده سنك اولندن معلوم ومستبان اولور بعضيلر
بدعت ومنكر ايشلندكده سكوت ايتمك رضادر ديديلر لكن لايق اولان يديله
وياالسانيله ازاله‌يه عدم قدرتى وقتنده قلبيله انكار ايتديكنه نظرا اولمق كرك
بومثللو جمع وتاليف محض احق سبحانه وتعالى حضرتلرينك توفيق وعنايتيله
اولمسيله تشكر احد وثنا ايله اختتام بيورديلر فلله الحمدفى كل حين وان

﴿فى بيان عدم استحلاف المنكر﴾

﴿قول الاشباه لايحلف المنكر فى احدى وثلاثين مسئله) بينناها فى الشرح قال
الشيخ شرف الدين فى حاشيته عليها المسماة بتنوير البصائر على الاشباه والنظائر
اقول قال فى شرحه المحال عليه ثم اعلم ان المصنف اقتصر على عدم
الاستحلاف عنده فى الاشباه التسعة﴾ اشبو بيان اشباه صاحبنك بزم شرحكه
بحرده بيان ايتديكمز منكرك كندوده تحليف اولنمديغى اوتوز بر مسئله‌ده در
قوليدر مصنف والاجنابك فرزند لپسندلرى شيخ صالح شرف الدين اشباه
اوزرينه اولان تنوير البصائر على الاشباه والنظائر اسميله موسوم حاشيهٔ
ساميه‌سنده ديركه اشباه صاحبى كندونك اوزرينه احاله اولنوب آنده ذكر
اولندى ديديكى شرحنده ديديكه بوندنصكره مصنف عليه الرحمه كندونك نزدنده
استحلاف اولنميان مواضعى طقوز مسئله‌يه قصر ايتدى مصنف عليه الرحمه
تنويرده وكندونك شرحنك كتاب الدعواسنده بيان ايتديكه زوجك و يازوجه‌نك
انكار ايتديكى نكاحده وبعدالعدة انكار ايتدكارى رجعتده وايلادن فئ
ووجوعده وجاريه‌نك استيلاد دعواسنده ومجهول اولان كمسه‌يه بوبنم قن مملوكمدر

وياا وغلومدر ديوادعاده وحد ولعانده تحليف يوقدر لكن قول مفتى به
حدوددن ماعدا مزبورلرك جمله سنده تحليفك اولمسيدر * انتهى ملخصا
﴿وفى الخانية انه لايستحلف فى احدى وثلاثين خصلة بعضها مختلف فيه
وبعضها متفق عليه فذكرسردا اختصارا التسعة وفى تزويج البنت صغيرة اوكبيرة
وعندهما يستحلف الاب فى الصغيرة﴾ وخانيه‌ده مذكوردركه منكر
اوتوز بر محلده استحلاف اولنمز آنلرك بعضيسى مختلف فيه وبعضيسى متفق عليهدر وانلرك
طقوزينى سرداكه على وجه الاختصار وجه ودليللرى بيان وتفصيل اولنمقسزين
على طريق التعدد بيان ايتدى تكم آنفا مرورايلدى وفى تزويج البنت الى آخره قولى التسعة
قولى اوزرينه معطوفدر يعنى عدم استحلافده بومسئله‌يى ده ذكر ايتدى ديمك امدى بركمسه
صغيره وياكبيره قزينى اره تزويج ايتدى ديو دعوى اولندقده تحليف اولنمز امامين
صغيره حقنده بابا تحليف اولنور بيورديلر ﴿وفى تزويج المولى امته خلافالهما﴾ دخى
سيدك جاريه‌سنى تزويجنده تحليف يوقدر اماامامين ايچون بونده اختلاف واردر
﴿وفى دعوى الدائن الايصاء فانكره لايحلف﴾ دخى دائنك مدعى عليه ميتك دينى
تأديه‌سنى ايصا ايتدى ديو كندودن استيفاى دين ادعا وانك انكارى
صورتنده تحليف اولنمز ﴿وفى دعوى الدين على الوصى﴾ دخى وصى كبى ايكى مسئله‌ده
وكيل اوزرينه دعواده كه نفس وكالتى انكارده وياوكالت ثابته اولوب مدعينك
دكنندودن وكالتى سببيله ادعا ايلديكى نسنه‌يى انكارده تحليف يوقدر
﴿وفيما اذا كان فى يد رجل شئ فادعاه رجلان كل اشترى منه فاقر به لاحدهما
وانكر الاخر لايحلفه وكذ الوانكرهما فحلف لاحدهما فنكل وقضى
عليه لم يحلف للاخر﴾ دخى بركمسه‌نك يدنده بولنان برشئ ايكى كمسه‌نك
هربررلرى اندن اشترا ادعا ايدوب وكندى انلرك برينه بيعنى اقرار وديكرندن
انكار ايلسه ينه تحليف اولنمز عين يدندن خروج ايتمكله خصم اولمغين ينه
بويله مزبور مدعيلرك ايكيسنه بردن انكار ايتمكله بريسى كندوينى تحليف
ايتمكله نكولينه بناً كندونك عليهنه قضا وحكم اولنوب مدعى به‌يدندن اخذ
اولنسه مدعئ اخر تكرار تحليف ايده مز ينه خصم اولمغين ﴿وفيما اذا
ادعيا الهبة مع التسليم من ذى اليد فاقر لاحدهما لايحلف للاخر﴾ ينه
ايكى كمسه‌نك هربرى ذى اليدن هبه وتسليم ايتدك ديوادعا ايتدكده انلرك برينه اقرار
ايتسه ديكرى ايچون تحليف اولنمز ﴿وفيما اذا ادعى كل منهما انه رهنه وقبضه
فاقر به لاحدهما اوحلف لاحدهما فنكل لايحلف للاخر﴾ وينه ايكى كمسه‌نك
هربرى بركسه‌دن برنسنه دعوى ايتسه‌لركه بونى بندن رهن اوله‌رق قبض
ايتدى ديو بس بردن رهنى اقرار وياحلف اولندقده نكول ايتسه ديكرى

ایتسه دیکری ایچون تحلیف اولنمز ❊ وفیما اذا ادعی احدهما الرهن والتسلیم
والاخر الشرآء فاقر بالرهن وانکر البیع لایحلف للمشتری ❊ وینه برشیده ایکی
کمسه دن بری رهن وتسلیم وآخری شرا ادعا ایدوب مدعی علیه رهنی اقرار
وبیعی انکار ایلسه مشتری ایچون مدعی علیه تحلیف اولنمز ❊ ولو ادعی
احدهذین الاجارة والاخر الشراء فاقربها وانکره لایحلف لمدعیه ویقال لمدعیه
ان شئت فانتظر انقضاء المدة اوفك الرهن وان شئت فافسخ ❊ اشبو رهنله
شرا ادعا ایدنلرك بری اجاره ودیکری شرا ادعا ایدوب مدعی علیه
اجاره یی اقرار وبیعی انکار ایلسه شرا ادعا ایدن ایچون تحلیف
اولنمز وکندویه دینلرمك صبرایله مدة اجاره منقضیه ویارهن خلاص اولسون
بعده کندویه مالك اول واکر دیلرسك بیعی فسخ ایله دینیلور فانتظر انقضاء المدة
اوفك الرهن عباره سنده لف ونشر مشوش واردر ❊ وفیما اذا ادعی احد هما
الصدقة والقبض والاخر الشراء فاقر لاحدهما لایحلف ❊ وبری صدقه وقبض
ودیکری شرا ادعا ایدوب امدی مدعی علیه مز بورلرك فقط برینه اقرار ایلسه
مدعی به یدندن خروج ایتمکله خصم اولمغین تحلیف اولنمز ❊ وفیما اذا ادعی
کل منهما الاجارة فاقر لاحدهما اونکل لایحلف ❊ وایکی کمسه نك هر بری
برشیده اجاره ادعا ایتدکده مدعی علیه برینه اقرار ویاتحلیفدن نکول ایتسه
دیکری ایچون تحلیف اولنمز بلکه کندویه یامقرلهك ایجاری مدتی منقضیه
اولنه دك صبر ایله ویا اجاره کی فسخ ایله دینیلور ❊ بخلاف مالوادعی کل منهما
علی ذی الید الغصب منه فاقر لاحد هما اوحلف لاحد هما فنکل یحلف
للثانی کمالوادعی کل منهما الایداع فاقربه لاحدهما یحلف للثانی وکذا الاعارة
ویحلف ماله علیك کذا ولا قیمته وهی کذا وکذا ❊ صورة مشروحه نك
خلافنده در ایکی کمسه نك هربری ذی الید اوزرینه اشبو نسنه یی بندن غصب
ایتدك دیو ادعا اول دخی برینه انکله اقرار ایتسه ویاخود بریچون تحلیف اولنوبده
نکول ایلسه ثانیچون تحلیف اولنور غاصب اولمغله مالکی اولیان شیئه وضع ید
ایتدیکنه مبنی خصم اولدیغندن نتکم هربرزی ایداع ادعا ایدوب مدعی علیه
برینك ایداعنی اقرار ایتدکده ثانیچون تحلیف اولندیغی مثللو اعاره ده ینه بویله در
وذمتکده شومقوله شیء ویاقیمتی یوقدر دیو تحلیف اولنور ❊ وفیما اذا ادعی
البائع رضی الموکل بالعیب لم یحلف وکیله ❊ بایع موکلك مبیعك
عیبنه رضاسنی ادعا ایتسه وکیلنه یمین ویرلمز زیرا رضامو کل طرفندن
اولمغله غیرك فعلنه حلف اولمش اولور اولده جائز دکلدر ❊ وفیما اذا انکر
توکیله له فی النکاح ❊ ومدعی علیه مدعی نك کندوبی نکاحه توکیلنی انکاری
صورتنده دخی تحلیف یوقدر ❊ وفیما اذا اختلف الصانع والمستصنع

فی المأمور به لا یمین علی واحد منهما ❊ دخی صانعله مستصنع مأمور به ده
اختلاف ایتسه لر اصلا برینه یمین اولمز زیرا سابقا اخرنده مذکور درکه
مزبوران اتفاق ایتدکلری کبی عمل ایتسه ینه مستصنعه اخذ ویاترك وار در
اختلاف صورتنده بالطریق الاولی در ❊ وکذا لوادعی الصانع علی رجل
انه استصنعه فی کذا فانکر لایحلف ❊ وینه بویله صانع برکسه یه سن
بنی شومقوله نسنه یاپمغه استصناع ایتدك دیو دعوی اول دخی انکار ایتدکده
تحلیف اولنمز ماسبقده مرور ایدن وجهه بناً ❊ الحادیة والثلاثون
لوادعی انه وکیل عن الغائب بقبض دینه وبالخصومة فانکر لا یستحلف المدیون
علی قوله خلافا لهما هکذا ذکر بعضهم وقال الحلوانی یستحلف فی قولهم
جمیعا انتهی ❊ اوتوز برنجیسی برکسه برکسه دن دعوی ایتسه که بن سنك فلان غائبه
اولان دینکی قبضه وخصومته انك طرفندن وکیلم بس اول دخی انکار ایتسه
امام اعظم رحمه الله قولی اوزره مدیون استحلاف اولنمز امامین ایچون بونده
اختلاف واردر بعض علما بویلجه ذکر وبیان ایور دیلر امام حلوانی
جمیع علمانك قوللری اوزره تحلیف اولنور دیدی خانیه نك نقلی بونده نهایت
بولدی ❊ وبه علم ان ما فی الخلاصة تساهل وقصور حیث قال کل موضع لواقر
لزمه اذا انکره یستحلف الافی ثلاث منها الوکیل بالشراء اذا وجد بالمشتری عیبا
فاراد ان یرده بالعیب واراد البائع ان یحلفه بالله مایعلم ان الموکل رضی بالعیب
لایحلف فاذا اقر الوکیل لزمه ذلك ویبطل حق الرد ❊ اشبو خانیه نك
اوتوز برنجی مسئله سنده عدم استحلاف فیله معلوم ومستبان اولدیکه
خلاصه ده اولان هر بر موضعکه بر مدعی علیه انده برشیئی اقرار ایتسه
اول شیء کندویه لازم اولور آنی انکار ایدرسه استحلاف اولنور الا اوچ
محلده دکل بیاننده تساهل و قصور واردر زیرا کندی اوچه قصر ایتدی
حالبوکه صورة مشروحه ده دخی استحلاف اولمدی مواضع ثلاثه دندر
شرایه وکیل اولان کمسه مشتراده عیب بولوب ردینی مراد ایتدکده
بایع وکیله موکلك اشبو عیبه راضی اولدیغی معلومك اولمدیغنه الله جلیله
یمین ایله دیو یمین عرض ایده مز بس وکیل موکلك عیبه رضاسنی
اقرار ایدرسه اوشیء کندویه لازم کلور ورد حقی باطل اولور ❊ الثانیة
لوادعی علی الآمر رضاه لایحلف وان اقر لزمه ❊ ایکنجیسی بایع آمره
مأمورك عیبه رضاسنی ادعا ایتسه آمر تحلیف اولنمز حالبوکه اقرار
ایلسه اول شیئی عیبیله اخذ کندویه لازم اولور ❊ الثالثة الوکیل بقبض الدین
اذا ادعی المدیون ان الموکل ابرأه عن الدین وطلب یمین الوکیل علی العلم

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

لایحلف وان اقر لزمه انتهی ﴿ اوچنجیسی وکیل بقبض الدین صورتیدرکه مدیون موکلك کندوسنك ذمتنی دیندن ابراسنی ادعا وو کیله معلومی اولمدیغنه یمین عرض ایده جك اولسه تحلیف اولنمز واکر وکیله ابرایی اقرار ایدرسه کندویه اول اقرارك مقتضاسی لازم کلورکه انکله مخاصمه ایده مز یوقسه موکله وکیلك اقرار ایتدیکی شیء ثابت اولمز خلاصه نك کلامی بونده نهایت بولدی ﴿ وزدت علی الواحد والثلاثین السابقة البائع اذا انکر قیام العیب للحال لایحلف عند الامام ولو اقربه لزمه کما فی خیار العیب ﴿ صاحب بحر دیرکه سابق الذکر اوتوز برك اوزرینه بن زیاده ایلدم بایع حالا عیبك قیامنی انکار ایدرسه امام اعظم رضی الله عنه نزدنده تحلیف اولنمز مثلا مشترینك عیوب خفیه دن عبدك فراشنه بولنی ادعا وبایعك حالا وجودینی انکاری کبی واکر اقرار ایدرسه خیار عیبده مرور ایتدیکی مثللو کندویه لازم کلور ﴿ والشاهد اذا انکر رجوعه لایستحلف ولو اقربه ضمن ماتلف بها ﴿ واکر شاهد شهادتندن رجوعنی انکار ایدرسه استحلاف اولنمز واکر اقرار ایدرسه شهادتی سببیله تلف اولان نسنه یی ضامن اولور ﴿ والسارق اذا انکرها لایستحلف للقطع ولو اقربها قطع ولذا قال الاسبیجابی ولایستحلف الاب فی مال الصبی ولا الوصی فی مال الیتیم ولا المتولی للمسجد والاوقاف الا اذا ادعی علیهم العقد فیحلفون حینئذ انتهی ﴿ وسارق سرقتنی انکار ایدرسه نکولنه قطع ترتب ایتسون دیو استحلاف اولنمز اما مالك لزومی ایچون استحلاف اولنور واکر سرقتنی اقرار ایدرسه قطع اولنور بنابرین اسبیجابی بابایه صبی نك مالنه خیانت ادعاسی اولنورسه استحلاف اولنمز ووصی یتیمك مالیچون ومتولی مسجدك واوقافك مالیچون استحلاف اولنمزلر دیدی الا عقد کندولرندن وقوعبولدی دیو ادعا اولنورسه مثلا متولی وقفك دکاننی ایجار ایتدی دیو ادعا اولنورسه مستأجر ایچون استحلاف اولنور کندویه احاله اولنان شرحکه بحرك کلامی بونده نهایت بولدی ﴿ قلت وزدت علی ماذکره مسائل الاولی لو ادعی علی رجل شیئا واراد استحلافه فقال المدعی علیه هو لابنی الصغیر فلا یحلف وفی فتاوی الفضلی علیه الیمین فی قولهم جمیعا فاذا استحلف فنکل والمدعی ارض یقضی بالارض للمدعی ثم ینتظر بلوغ الصبی ان صدق المدعی کان کما قال وان کذبه ضمن الوالد قیمة الارض وتؤخذ الارض من المدعی وتدفع للصبی ﴿ شرف غزی دیرکه صاحب اشباهك ذکر ایتدیکی مسائل اوزرینه بوزده بن زیاده ایتدم اولکی برکسه بر رجلدن بر نسنه ادعا واستحلاف مراد ایتدکده مدعی علیه اشبو نسنه بنم صغیر اوغلومکدر دیسه تحلیف اولنمز بو اسبیجابی نك اولکی مسئله سیدر فتاوای

فضلی ده فقهانك جمیعسنك قوللری اوزره اول کمسه نك اوزرینه یمین لازم اولور امدی استحلاف اولنوب نکول ایدرسه مدعی ارض اولدیغنه نظرا آنکله مدعی به حکم اولنور بعده صبی بالغ اولدقده مدعی یی تصدیق ایدرسه انك دیدیکی کبی اولور واکر تکذیب ایدرسه بابا ارضك قیمتنی مدعیچون ضامن اولوردها ارض مدعیدن اخذ اولنوب صبی یه ویریلور ﴿ وهذا بمنزلة مالو اقر لغائب لم یظهر جحوده ولا تصدیقه لاتسقط عنه الیمین فکذلك هنا قلت وعلی الاول رجوع هذه الی قول المصنف ولایستحلف الاب فی مال الصبی لانه لما اقربها للصبی ظهر انها من ماله وفیه تأمل ﴿ اشبو مسئله مشروحه جحوده وتصدیقی ظاهر اولمیان برغائب ایچون برکمسه بر نسنه اقرار ایلسه اول منزله ده در اندن یمین ساقط اولمز مدعی کندویه یمین ایتدیرر نکول ایدرسه حکم اولنور وغائبك حضورینه دك منتظر اولنور اکر تصدیق ایدرسه نه کوزل یوقسه کندویه ویریلورده قیمتنی مدعی یه ضامن اولور بونده ده اویله در شرف غزی دیرکه اولکنه نظرا بودخی مصنفکه ابن نجیمك بحرده کی ولایستحلف الاب فی مال الصبی قولنه راجع اولمقدر زیرا اب ارضله صبی یه اقرار ایتدکده انك مالندن اولدیغی ظاهر اولدی لکن بونده تأمل وارکه مصنفك مار الذکر قولی محقق صبی نك مالی اولدیغنه نظرا دربونده مالی اولدیغی انجق ابك اقراریله اولور ممکنکه اقراری دعوایی کندودن دفعه حیله اوله ﴿ الثانیة لو اشتری دارا فحضر الشفیع فانکر المشتری الشراء قال فی النوازل ولو ان رجلا اشتری دارا فحضر الشفیع فانکر المشتری الشراء او اقر ان الدار لابنه الصغیر ولا بینة فلا یمین علی المشتری لانه قد لزمه الاقرار لابنه فلا یجوز الاقرار لغیره بعد ذلك ﴿ ایکنجیسی برکمسه بر دار اشترا ایدوب شفیع حاضر اولدقده مشتری شرایی انکار ایلسه عدم تحلیف تحلیف مسئله سیدر نوازلده دیدیکه برکمسه بر دار اشترا ایتدکده شفیع حاضر اولوب ومشتری شرایی انکار ویا صغیر اوغلو ایچون شراسنی اقرار ایلسه امدی شفعه دعوی ایده نك شرایه بینه سی اولمزسه مشتری یه یمین اولمز زیرا اوغلونه اقرار کندویه لازم اولمغله صکره غیریکه بایعه اقراری جائز اولمز زیرا کندویه یمین لازمه اولور دکلسه بعض اولورکه یمیندن نکولیله داری شفیعه تسلیم لازم کلور زیرا نکول یابذل ویااقرار در بس صغیرك ملکندن دار خروج ایدر ﴿ الثالثة ولو کان فی ید رجل غلام او جاریة او ثوب ادعاه رجلان فتقدما الی القاضی فاقر به لاحدهما ثم اراد الاخر تحلیفه فان ادعی ملکا مرسلا او شراء من جهته لم یکن له ان یحلفه فان ادعی علیه الغصب فله تحلیفه لانه او اقر بالغصب یجب علیه الضمان کذا فی النوازل ﴿ اوچنجیسی برکسه نك یدنده بر غلام ویا برجاریه ویا بر ثوب بولنوب آنی ایکی رجل ادعا وذی الیدی قاضی یه تقدیم ایتدکلرنده انی مدعیلرك برینه

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

اقرار ایتمکله دیکری تحلیف مراد ایتسه امدی دعواسی ملك مطلق و یامدعی
طرفندن انك شراسی اولورسه تحلیف ایده مز واکر غصبنی ادعا ایدرسه
کندویه تحلیف واردر زیرا نکولیله غصبی اقرار ایدرسه اوزرینه ضمان لازم
کلور ﴿الرابعة﴾ لو اشتری الاب لابنه الصغیر دارا ثم اختلف مع الشفیع
فی مقدار الثمن فالقول للاب بلا یمین کما فی کثیر من کتب المذهب ﴿دردنجیسی بابا
صغیر اوغلو ایچون بر دار اشترا ایدوب بعده مقدار ثمنده شفیعله اختلاف ایتسه‌لر
بلا یمین قول ابکدر صبینك مالی حقنده اب استحلاف اولنمغین تکم کتب مذهبك
کثیرنده بویله‌در ﴿الخامسة﴾ لوادعی السارق انه استهلك المسروق ورب
المسروق انه قائم عنده فالقول للسارق ولا یمین علیه قال ابوا للیث فی النوازل
وسئل ابوالقاسم عن السارق اذا استهلك المسروق بعدما قطعت یده هل
یضمن قال لا ویستوی حکمه فیما استهلکه قبل القطع وبعد القطع قیل له فان قال
السارق قد هلك وقال صاحب المال لم تستهلکه وهو عندك قائم هل یحلف قال
یجب ان یکون القول قول السارق ولا یمین علیه ﴿بشنجیسی برسارق یدی قطع
اولندقدنصکره مال مسروقك استهلاکنی ومال صاحبی عندنده قائم اولدیغنی ادعا ایتسه‌لر
بلا یمین قول سارقکدر ابو اللیث نوازلنده دیدیکه ابوالقاسم سئوال اولندیکه برسارق
یدی قطع اولند قدنصکره مسروقی استهلاك ایتسه ضامن اولورمی جواب
بیوردیلرکه ضامن اولمز واستهلاکك قبل القطع وبعد انقطع اولمسنك حکمی
بردر بنه مشار الیهدن استفتا اولندیکه سارق استهلاك ایتدم مال صاحبی
ایتمدك حالا عندکده موجود ادعا ایتسه‌لر سارق استحلاف اولنورمی افتا
بیوردیلرکه واجب اولان بلا یمین قول سارقك اولمقدر ﴿السادسة﴾ اذا وهب
لرجل شیئا واراد الرجوع فادعی الموهوب له هلاك الموهوب فالقول قوله ولا یمین
علیه کما فی الخانیة وغیرها ﴿التنجیسی برکسه براخر کمسه‌یه برنسنه هبه
ایدوب بعده رجوع مراد ایتدکده موهوب له موهوبك هلاکنی ادعا ایتسه
بلا یمین قول کندونکدر انکار بنه بنا أ تکم خانیه وسائر معتبراتده بویلجه
مسطور در ﴿السابعة﴾ ادعی علیه انك وصی فلان المیت فانکر لا یحلف ﴿
یدنجیسی برکسه براخر کمسه‌نك اوزرینه سن فلان میتك وصیسیسك دیو
دعوی ایتدکده مدعی علیه انکار ایلسه تحلیف اولنمز بو بحرك وزواهرك
ماسبقده‌کی وفی دعوی الدائن الایصاء قوللرینی تکراردر ﴿الثامنة﴾
ادعی علیه انك وکیل فلان فانکر انه وکیل فلان لا یحلف وهما فی البزازیه ﴿
سکزنجیسی برکسه براخر کمسه‌یه سن فلانك وکیلی سك دیو دعوی اول دخی انکار
ایلسه تحلیف اولنمز بو دخی بحرك وفی الدعوی علی الوکیل فی المستأتین

کالوصی قوللرینی تکراردر ﴿التاسعة﴾ قال الواهب اشترطت العوض وقال
الموهوب له لم تشترطه فالقول له بلا یمین ﴿طقوزنجیسی واهب عوض شرط ایتدم
موهوب له ایتمدك دیو ادعا ایتسه‌لر بلا یمین قول موهوب لهکدر زیرا هبه‌ده
اصل اولان بلا عوض اولمقدر ﴿العاشرة﴾ اشتری العبد شیئا فقال البائع
انت محجور وقال العبد انا مأذون فالقول له بلا یمین ﴿اوننجیسی برعبد برنسنه
اشترا ایتدکده بایع سن محجورسك دیوب عبد بن مأذونم دیسه قول بلا یمین
عبدکدر زیرا بایعدن مقدما بیعك صدوری اذننه علمنه دلیلدر انکاری بیعی
رد غرضنه بنا أ اولمغه محتملدر ﴿الحادیة عشر﴾ اذا اشتری عبد من عبد فقال
احدهما انا محجور وقال الاخر انا وانت مأذون لنا فالقول له بلا یمین ﴿اون
برنجیسی برعبد براخر عبددن برنسنه اشترا ایدوب بری بن محجورم دیوب
ودیکری سن وبن مأذونلرز دیسه قول بلا یمین اذن ادعا ایده‌نکدر ﴿الثانیة عشر﴾
باع القاضی مال الیتیم فرده المشتری علیه بعیب فقال القاضی ابرأتنی منه فالقول
قوله بلا یمین وکذا لوادعی رجل قبله اجارة ارض الیتیم واراد تحلیفه لم یحلفه
لان قوله علی وجه الحکم وکذا فی کل شیٔ یدعی علیه ﴿اون ایکنجیسی
برقاضی یتیمك مالنی بیع ایتدکده مشتری عیبیله کندویه رد ایده جك اولدقده
قاضی سن بنی عیب دعواسندن ابرا ایتدك دیسه قول بلا یمین کندونکدر
بنه بویله برکسه قاضی طرفندن یتیمك ارضنك اجاره‌سنی دعوی ایتدکده
قاضی‌یه یمین ویردیره جك اولسه ویردیره مز قاضینك قولی علی وجه الحکم اولمغله
بس حاکم تحلیف اولنمز بنه بویله قاضینك علیهنه ادعا اولنان هر بر شیده
قاضی تحلیف اولنمز ﴿الثالثة عشر﴾ لوطالب ابو الزوجة زوجها بالمهر فله
ذلك لو صغیرة او کبیرة بکرا ولو اختلف الاب والزوج فی بکارتها ولا بینة للزوج
والتمس من القاضی تحلیفه علی العلم بذلك عن ابی یوسف انه یحلف ذکر الخصاف
انه لا یحلف کالوکیل بقبض الدین اذا ادعی المدیون ان صاحب الدین ابرأه
وانکر الوکیل لا یحلف الوکیل وکذلك هنا کذا فی الظهیریة ﴿اون اوچنجیسی
برعورتك باباسی زوجندن مهرینی مطالبه ایتسه اکر زوجه صغیره ویا کبیرهٔ
باکر ایسه کندی ایچون مطالبه مشروعدر امدی بابا ایله زوج بکارتنده
اختلاف ایدوب زوج ثیبدر دیو ادعا ایدوب وبینه‌سی اولمغین قاضیدن بابا سنك
قزینك ثیوبتنه علمی یمدیکنه تحلیفنی التماس ایتسه امام ابی یوسف رحمه الله
تعالیدن تحلیف اولنور دیو مرویدر خصاف تحلیف اولنمز دیو ذکر ایلدی
نتکم قبض دینه وکیله مدیون صاحب دین کندویی ابرا ایتدی دیو ادعا
و وکیل انکار ایتسه وکیلك تحلیف اولنمدیغی بونده دخی اویله‌در ﴿الرابعة عشر﴾

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

اشتری امة فادعی ان لها زوجا فقال البائع لها زوج عبدی فطلقها قبل البیع
اومات فالقول له بلا یمین کذا فی السراجیة والله تعالی اعلم وهذا التحریر من خواص
هذا الکتاب کذا فی حاشیة الاشباه للشرف الغزی ایضا ❊ اون دردنجیسی
برکسه برجاریه اشترا ایتدکده عیله رد ایچون بونك زوجی وار ایمش دیو
کویا بونی عیب ادعا ایتسه امدی بایع واقعا بونك زوجی بنم عبدم ایدی لکن
بعدن مقدم کندوبی تطلیق ایتدی ویاخود فوت اولدی دیسه بس بلا یمین
قول کندونکدر سراجیه ده بو بلجه مسطور در والله عظیم الشان حقیقة حاله
زاده عالمدر واشبو تحریر وتفصیل بو کتاب مستطابك خواص وشانندندر وبونك کبی
شرف الدین الغزی نك اشباه اوزرینه اولان حاشیهٔ سامیه لرنده مرسومدر ❊ قلت وفی
حاشیتها للشیخ صالح زاده سبعة آخر فنقول الخامسة عشر لوطعن المدعی
علیه فی الشاهد وقال هو ادعی هذه الدار لنفسه قبل شهادته فانکر فاراد
تحلیفه لا یحلف مجمع الفتاوی ❊ شارح رحمه الله تعالی دیرکه شیخ صالح اشباه
حاشیه سنده یدی دخی زیاده ایلدیکه آنی بز ذکرو بیان ایده رزکه اون بشنجی مدعی
علیه شاهده طعن ایدوب اشبو شاهد بو داری شهادتندن مقدم کندی نفسیچون دعوی
ایتدی دیدکده انکار ایتمکله تحلیفنی مراد ایتسه تحلیف اولنمز ❊ السادسة عشر
اذا کانت الترکة مستغرقة بدیون جماعة باعیانها فجاء غریم آخر وادعی
دینا لنفسه فالخصم هو الوارث لکنه لا یحلف لانه حینئذ لو اقرله لم یقبل
فلم یحلف مجمع الفتاوی ❊ اون التنجیسی برمیتك ترکه سی برجماعت معینه نك
دیونی مستغرقه ایکن برآخر غریم دخی کلوب کندی نفسیچون میتدن برمقدار
نسنه ادعا ایلسه خصم انجق وارث اولور لکن تحلیف اولنمز زیرا تحلیف
اولندیغنه نظرا نکولیله اقرار ایتمش اولسه قبول اولنما مغین تحلیف اولنمدی
❊ السابعة عشر رجل له علی رجل الف درهم فاقربها ثم انکر اقراره هل یحلف
بالله ما اقررت قال الدبوسی نعم وقال الصفار لا وانما یحلف علی نفس الحق مجمع
الفتاوی ❊ اون یدنجیسی بررجلك برآخر رجلده بیك درهم حقی اولوب
آنی مقدما اقرار بعده اقرارینی انکار ایلسه اقرار ایتمدیککه والله می دیو تحلیف
اولنورمی فقهادن امام دبوسی اولنور وصفار اولنمز بلکه انجق نفس اصل حق
اوزرینه تحلیف اولنور دیو افتا بیوردیلر ❊ الثامنة عشر دفع لاخر مالا ثم
اختلفا فقال قبضت ودیعة وقال الدافع بل لنفسك لا یحلف المدعی علیه قال
القاضی القول لرب المال لانه اقر بسبب الضمان وهو قبض مال الغیر مجمع الفتاوی ❊
اون سکزنجیسی برکسه برآخر کسه یه برمقدار مال ویردکده میانلرنده
اختلاف اولنوب قابض بن امانة اخذ ایتدم دیوب دافع نفسك ایچون قرض

اوله رق قبض ایتدك اوزریکه تأدیه سی لازمدر دیسه مدعی علیه تحلیف اولنمز
بلکه قول دافعك اولور مدعی علیه سبب ضمان اولان غیرك مالنی
قبضنی اقرار ایتمکله امدی قال القاضی مضمونی مسئله نك حکمنی بیان اولور
ظاهر اولانده بودر ونفسندن ضمانی نفینه بنا قول مدعی علیهك اولمسنی
اراده لری احتمالیده واردر ❊ التاسعة عشر رجل قدم رجلا للقاضی
وقال ان فلانا بن فلان الفلانی توفی ولم یترك وارثا غیری وله علی هذا کذا وکذا
من المال فانکر المدعی علیه دعواه فقال الابن استحلفه مایعلم انی ابنه وانه مات
لم یحلف بل یبرهن الابن علیهما ثم یحلفه علی مایدعی لابیه من المال وقیل
یستحلف علی العلم الاول قول الامام والثانی قولهما وقال الحلوانی الصحیح
القول الثانی انه یحلف ولوالجیة ❊ اون طقوزنجیسی برکسه برآخر کسه یی
قاضی یه احضار وکندودن دعوی ایتسه که تحقیق فلان اوغلو فلانجه وفات
ایدوب وبندن غیری بروارث ترك ایتمیوب واشبو کسه نك اوزرنده شوقدر مالی
واردر تحصیل اولنمسی مرادمدر دیدکده مدعی علیه دعوای مشروحه سنی
انکار ایتمکله ابن مدعی قاضی یه بابامك فوتنه وبنم انك اوغلو اولدیغمه علمی
اولمدیغنه کندویه یمین ویردیسه تحلیف اولنمز بلکه مزبور ابن دعوای
مشروحه سنه اقامهٔ بینه ایدرده صکره دعوی اولنان مالی انکار ایدرسه
اکا تحلیف اولنور بعضیلر علم اوزره که اوغلو اولدیغی وفوتی معلومی اولمدیغنه
استحلاف اولنور دیدیلر قول اول امام اعظمك قول ثانی امامینکدر
امام حلوانی رضی عنه الباری صحیح اولان انجق قول ثانیدر دیدی
❊ ومنها العشرون لو ادعی علیه الف درهم فقال المدعی علیه للقاضی انه
قد کان ادعی علی هذه الدعوی عند قاضی بلد کذا ثم خرج من دعواه ذلك فابرأنی
عن هذه الدعوی فحلفه انه لم یبرئنی منها فان حلف حلفت له ماله علی شیٔ
اختلف فیه والصحیح انه یستحلف علی دعواه ولوالجیة ❊ مسائل مشروحه
دندر یکرمنجیسیکه برشخص آخر برشخصدن بنم سنده بیك درهم حقم وار
دیدکده مدعی علیه قاضی یه اشبو کسه بو دعوایی بندن فلان بلده نك قاضیسنك
حضورنده دعوی ایدوب بعده دعواسندن خروج ایتدیکه بنی بو دعوادن
ابرا ایتدی امدی بنم ذمتمی بو دعوادن ابرا ایتمدیکنه کندویه یمین ویراکر ایدرسه
بنده یمین ایدرمکه کندونك بنده برشیئ یوقدر دیسه امدی اشبو مسئله ده
میان علماده اختلاف واقع اولدی صحیح اولان مدعی کندی دعواسی
اوزره که مدعی علیهی اندن ابرا ایتمدیکنه استحلاف اولنمقدر ❊ ومنها

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

لوان رجلا ادعى على رجل انه خرق ثوبه واحضر الثوب معه
للقاضى واراد استحلافه على السبب لايحلف على السبب ﴿ دخى مسائل
مشروحه دندر بركسه براخر كسه يه ثوبنى خرق ايتدك ديو دعوى
و ثوبى كندى ايله برابر قاضى يه احضار وسبب اوزره استحلاف مراد
ايتسه تحليف اولنمز انده حرج اولمغله ضمان اوزره اولور كه والله بونك ضمانى
بنم اوزريمه لازم دكلدر ديو تحليف اولنور سبب اوزره حلف والله بن خرق
ايتمدم ديمك كبى بعض اولوركه كندونك امر واذنيله غير خرق ايدر وياخود
ثوب مدعى عليهك اولورده كندى ملكنده ايكن خرق ايدرده صكره مخروقا
بيع ايدر ﴿ فائدة قلت وبهذا مع ماقبلها صارت اثنين وخمسين مسئله
فليحفظ وقد افاد الامام الحلوانى ان الجهالة كما تمنع قبول البينة تمنع الاستحلاف ايضا
الا اذا اتهم القاضى وصى اليتيم اوقيم الوقف ولا يدعى شيئا معلوما فانه يحلف
نظرا للوقف واليتيم والله تعالى اعلم ﴿ شارح ديركه عدم استحلاف مسئله لرى
ماسبقده ذكر اولنانلر ايله برابر بونكله اللى ايكى اولدى فاضل حلبى ديركه بلكه
اللى سكز اولدى اوتوز بر خانيه دن ذكر اولنان التى بحرك زياده ايتديكى
اون درتده تنوير الابصارك يديه زواهرك بيان ايتديكيدر وفائده ذكر ينكده
بو مقامده برفائده سى ظاهر دكلدر فليحفظ له بومقامك دقته اشارت
اولنمق كرك تحقيق امام حلوانى افاده وبيان ايدركه مثلا بر داردن حصه غير معينه بى
دعوى مثللو جهالت قبول بينه يه مانع اولديغى كبى استحلافده ده مانع اولور الا
قاضى يتيمك وصيسنى وياوقفك متوليسنى خيانتله متهم قيلوب كندولردن معين
برشى ادعا ايتمز ايسه ده وقفه ويتيمه نظرا تحليف ايدر الله جليل حقيقة حاله
زياده عالمدر ﴿ قول الاشباه القاضى اذا قضى فى مجتهد فيه نفذ قضاؤه الا
فى مسائل الخ اى فينقض فيها حكم الحاكم ﴿ بو بيان صاحب اشباهك
برقاضى مجتهد فيه اولان برمسئله ده حكم ايتسه حكمى نافذ اولور الا بعض
مسائلده اوليوب انده حاكمك حكمى نقض اولنور قولنى شرح وايضاحدر
بركمسه برداره اولان حقنى مصرده ساكن اوله رق اوچ سنه مخاصمه ودعوى
ايتمسه حق باطل اولور دين بعض فقهانك قول ضعيفلرينه بناء برقاضى مدة
مشروحه نك مضينه مبنى حقنك ابطاليله حكم ايلسه حكمى نافذ اولمز
اشبو قول مهجور اولمغله ديكر قاضى يه مرافعه اولنسه قاضى اولكى حكمى
ابطال ايدوب مدعى يى حقى اوزره قيلر ﴿ كذا فى الخانية ﴿ وقال ابن المصنف الشيخ
صالح بن محمد بن عبدالله فى حاشيته عليها المسماة بزواهر الجواهر فى التفسير
على الاشباه والنظائر وقد ظفرت بمسائل اخر فزدتها تتميما للفائدة وقسمتها

على ثلاثة اقسام الاول مالم يختلف مشايخنا فيه والثانى ما اختلفوا فيه والثالث مالا
نص فيه عن الامام واختلف اصحابنا فيه وتعارضت فيه تصانيفهم ﴿ مصنفك
فرزند ارجمندلرى شيخ صالح بن محمد بن عبدالله اشباه اوزرينه اولان زواهر الجواهر
فى التفسير على الاشباه والنظائر نام حاشيه دلپسندلرنده بيورديلركه صاحب
اشباهك استثنا ايتديكى نقض اولنان براز ديكر مسئله لرده بن ظفرياب اولدمده
تتميما للفائدة انلريده بن زياده ايدوب اوچ قسم اوزرينه آتى تقسيم ايتدم قسم اول
كندوده مشايخلريمزكه امام اعظمله امامينده اصلا اختلاف اولنميان نقض
مسئله لريدر قسم ثانى نقضنده اختلاف اولنساندر قسم ثالث كندونك نقضى
حقنده امام اعظمدن نص وتصريح اوليوب وكندوده اصحابمز اختلاف ايدوب
وتصانيفلرى متعارض اولاندر جامع الفصولينده مذكوردركه قضاتك قضايا
وحكملرى اوچ قسمدر اولكى نص واجماعك خلافنه حكمدر بوده باطلدر
قضاتدن هر برقاضى چون بونى نقض واردربى بوكه اجازت ويرهمز ايكنجى مختلف
فيه اولان مسئله ده حكميدر بو نافذدر براحد بونى نقض ايدهمز اوچنجى
قاضينك كندوده حكمندنصكره انده اختلاف تعين وتحقق ايدن حكميدر يعنى
نفس حكمده اختلاف اولنور بعضيلرنافذو بعضيلرقاضئ آخرك قضا واجازتنه توقف
ايدرديديلر امدى ديكر قاضى بو حكمى امضا ايدرسه مختلف فيه ده قاضئ ثانينك
حكمى كبى اولورده ثالث انى نقض ايدهمز واكر ثانى انى ابطال ايدرسه باطل
اولور ده اكا براحد اجازت ويرهمز ﴿ فمن القسم الاول اذا باع دار اوقبضها
المشترى واستحقت منه وتعذر على البائع ردها فقضى على البائع للمشترى بدار
مثلها فى المواضع والخطة والا زرع والبناء كقول عثمان البتى ثم رفع لقاض آخر
ابطله والزم برد الثمن فقط الا ان يكون احدث بناء اوغرسا فيلزمه بقيمة ذلك
مع الثمن ﴿ قسم اول مسائلندندر بركسه بردار بيع ايدوب ومشترى انى قبض
ايتدكدنصكره كندودن مستحق چيقلوب بايعه اول دارى رد ومشترى يه تسليم
متعذر اولمغله عثمان بتى نك قولى مثللو بناده وعدد ذراعده ومحله ده ومواضع
مساكنده بايعه اول داركبى مشترى يه بردار ويرمسيله حكم اولندقدنصكره
خصوص مشروح بشقه برقاضى يه مرافعه اولنسه وقاضى حكم مرقومى ابطال
ايدوب فقط بايعك مشتريه ثمننى رديله حكم ايدر يوق مشترى دارده براز بنا
وغرس احداث وايجاد ايتمش اولورسه بايعه دارك ثمنيله برابر بنا وغرسك
قيمتيدخى لازم كلور ﴿ ومنه حاكم قضى ببطلان شفعة الشريك ثم رفع لقاض
اخر فانه ينقضه ويثبت الشفعة للشريك لمخالفته لنص الحديث ﴿
قسم اول مسائلندندر برقاضى شريكك شفعه سنك بطلانيله حكم ايتدكدن صكره

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

قاضئ آخره مرافعه اولنسه اول قاضى ابطال شفعه ايله اولان حكمى نقض ايدوب شريكه
شفعه يى اثبات ايدر بطلان مشروحك نص حديث شريفه مخالفته مبنى حديث
شريفده وارد دركه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم هر بر دبع وحائطده
شفعه نك ثبوتيله قضا وحكم بيوردیلر ايدى پس بوكا مخالفت ايدن كمسه نك خلافنه
اعتبار وعمل اولنمز ﴿ ومنه المحدود فى قذف اذاقضى بشئ بعد ثبوته ثم رفع
الحكم لقاض آخر لايراه ابطله ﴾ قسم اولدندر محدود فى القذف اولان قاضى
برشى بينه ايله ثابت اولدقدنصكره انكله حكم ايدوب بعده حكم مشروح آنى
رأى ايتميان قاضى يه رفع اولنسه انى ابطال ايدر ﴿ ومنه مالوحكم اعمى ثم رفع
لقاض لم يره نقضه لانه ليس من اهل الشهادة والقضاء فوقها ﴾ نوع
اولدندر براعمى قاضى برشيله حكم ايتدكدنصكره حكم مشروحى رأى وتجويز
ايتميان قاضى يه مرافعه ايتسه لر انى نقض ايدر اعمى شهادته اهل اولمغين
قضا ايسه شهادتك مافوقنده در اشبو علت مسئله نك ايكيسنده ده علتدر
﴿ ومنه اذاحكم بشهادة الصبيان ثم رفع لاخر نقضه لانه كالمجنون وكذا
ماداه النائم فى نومه ﴾ قسم اولدندر برقاضى صبيلرك شهادتيله حكم ايدوب
بعده حكم مشروح قاضئ اخره رفع اولنسه آنى نقض ايدر صبى مجنون كبى اولمغله
نص جليلده { واستشهدوا شهيدين من رجالكم } وارد اولمشدر ورسول الله
صلى الله تعالى عليه وسلم { رفع القلم عن ثلاث } بيوروب صبى يى مجنونه الحاق
ايتمشدر ونائمك نومى حالنده ادا ايتدكده بنه بويله دركه نوم حالنده ادا اولنان
شهادتله برقاضى حكم ايلسه قاضئ آخره آنى نقض مشروعدر ﴿ ومنه الحكم
بشهادة النساء وحدهن فى شجاج الحمام ورفع لاخر لايمضيه ﴾ قسم
مشروحدندر بالكز عورتلرك شهادتلريله حمامده باش يارلمقده حكم اولنوب
صكره قاضئ اخره مرافعه اولندقده نقض اولنوب امضا اولنمق
لكن حاويده مسطور دركه حمامده قتل حقنده دم هدر
اولمق ايچون ديتله حكمده يالكز نسانك شهادتلرى قبول اولنور
اما { فان لم يكونا رجلين فرجل وامرأتان } نص شريفنه مخالفدر ﴿ ومنه الحكم
باجارة المديون فى دينه لاينفذ ﴾ قسم مرسومدندر مديونك دينى ايچون اجاره سيله
حكم نافذ اولمز { وان كان ذو عسرة فنظرة الى ميسرة } نص جليلنه مخالف
اولمغين ﴿ ومنه القضاء بخط شهود اموات لاينفذ ﴾ قسم مرسومدندر فوت
اولان شاهدلرك خطلريله قضا وحكم نافذ اولمزحق سبحانه وتعالى حضرتلرينك
{ وكذلك جعلناكم امة وسطا لتكونوا شهداء على الناس } قول معجز بيانلرينه
مبنى ﴿ ومنه القضاء بجواز بيع الدراهم بالدنانير نسيئة ﴾ قسم مذكور دندر

نسيئة دراهمى دنانير مقابلى بيعك جوازيله حكم حديث مشهوره مخالف
اولمغله ﴿ ومنه القضاء بشهادة اهل الذمة فى الاسفار فى الوصية ثم رفع لمن
لايراه نقضه ﴾ قسم مزبور دندر سفرلرده وصيت حقنده اهل ذمتك شهادتيله
حكم صكره انى رأى ايتميان قاضى يه مرافعه اولنسه انى نقض ايدر زيرا شهادت
ولايت قبيلندندر حق جل وعلا { ولن يجعل الله للكافرين على المؤمنين سبيلا }
بيورمشدر ﴿ ومنه اذاقضى بشئ ثم رفع لاخر فنقضه ولم يبين وجه النقض امضى
نقضه ﴾ قسم مشروحدندر برشيئله برقاضى قضا وحكم ايتدكدنصكره
حكم مذكور ديكر قاضى يه مرافعه اولنمغله انى نقض ايدوب وجه نقضى بيان ايتمسه
نقضى امضا اولنور اصل اولان نقضك وجه شرعيله اولديغنه بنادر لكن بونك
قسم اولدن اولمسى پك ظاهر دكلدر ﴿ ومنه اذاباع رجل من آخر عبدا اوامة ومضى
على ذلك مدة ثم ظهر فيه عيب لم يقر البائع به ولم تقم بينة بانه كان موجودا عنده فرده
القاضى على البائع ثم رفع حكمه لاخر فانه يبطل الرد او يعيده للمشترى ﴾ قسم مشروحدندر
بركمسه بر آخر كمسه يه برعبد ويا جاريه بيع وبرمدت مرورندنصكره انده برعيب ظاهر
اولوب وبايع انك كندونك عندنده اولديغنى اقرار ايتميوب واكا اقامۀ بينه ده اولنمشكن
قاضئ اول مبيعى بايعه رد ايتدكدنصكره اول قاضينك حكمى قاضئ آخره
رفع اولنسه رد مشروحى ابطال ايدوب ومشترى يه مبيعى اعاده ايدر
﴿ ومنه اذا حكم بتحريم بنت المرأة التى لم يدخل بها ثم رفع لحاكم آخر ابطل
حكمه الاول لمخالفته لنص وربائبكم اللاتى فى حجوركم الآية ﴾ قسم مذكوردندر
برقاضى كندويه دخول اولنميان عورتك قزينك بركمسه يه حرمتيله حكم ايدوب
بعده حكم مشروح حاكم اخره رفع اولنسه اولكى قاضينك حكمنى ابطال ايدر
{ وربائبكم اللاتى فى حجوركم من نسائكم اللاتى دخلتم بهن فان لم تكونوا دخلتم بهن
فلا جناح عليكم } نص قاطعنه مخالف اولمغله شارحك الآيه ديديكى محل استدلال
نظم مجيددن كندونك ذكر ايتمديكى آخرايتله اولديغنه بنادر ﴿ ومن القسم
الثانى اذا اختلف الاصحاب على قولين ثم اخذ الناس باحد قوليهم وتركوا الاخر
فحكم القاضى بالمتروك لم ينقض عنده خلافا للثانى ﴾ قسم ثانيكه كندونك
نقضنده بين العلما اختلاف اولنان نوعدندر اصحاب كزين رضوان الله تعالى
عليهم اجمعين ايكى قول اوزرينه برشيده اختلاف ايتسه لر بعده ناس اول ايكى قولك
برينى اخذ وبرينى ترك ايتدكدنصكره برقاضى قول متروكله حكم ايتسه امام اعظم
نزدنده حكم مشروح نقض اولنمز امام ثانى ايچوندر اختلاف ﴿ ومنه اذا وطئ
ام امرأته وحكم ببقاء النكاح ثم رفع لاخر يرى خلافه لم يبطله ثم ان الزوج
جاهلا فهو فى سعة وان عالما لايحل له المقام معها لان القضاء لايحل ولا يحرم

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

خلافا لابى حنيفة رحمه الله تعالى وذكر الحاكم فى المنتقى فى رجل وطئ ام امرأته فقضى ان
ذلك لايحرمها ثم رفع لآخر فرق بينهما وذكر ذلك مطلقا فالظاهر ان ذلك
مذهبه اوقول الامام لمخالفته النص ولا تنكحوا وهو الوطئ ❊ قسم ثانى مسئله لردندر
بركسه عورتنك اناسنى وطئ ايدوب وكندونك نكاحنك بقاسيله حكم اولنوب
صكره اول حكمك خلافنى رأى ايدن ديكر قاضى يه مرافعه اولنسه مقدمكى حكمى
صكره كى قاضى ابطال ايده مز بوندنصكره زوج اكر جاهل بالمسئله ايسه
كندوسى سعه ده دركه اول عورت ايله معاشرت ومقاومت كندويه جائزه در
واكر مسئله يه عالم كمسه ايسه اول عورتله ازواج معامله سى واقامت حلال ومشروع
دكلدر زيرا قضا حلالى حرام وحرامى حلال ايده مز امام اعظم ايچوندر اخلا فكه
مشار اليه قتنده حكم مزبور ابطال اولنور حاكم منتقى نام تأليفنده ذكر ايتديكه
بركمسه زوجه سنك اناسيله زنا ايدوب بعده برقاضى زناى مزبورك كندونك
عورتنى حرام اتمسيله حكم ايدوب بعده خصوص مشروح ديكر قاضى يه
رفع اولنسه ميانه لرنى تفريق ايدر ومزبور حاكم تفريقى مطلقا كه كندوده
خلاف ذكر اتمكسزين بيان ايلدى لكن ظاهر اولان بيان مشروح
يا كندونك مذهبيدر ويا امام اعظمك قوليدر واشبو امام اعظم نزدنده قاضئ
ثانينك تفريقنك مشروعيتى قول اولك نص شريفكه {ولا تنكحوا ما نكح اباؤكم
من النساء} آية كريمه سنه مخالف اولديغنه مبنيدر نكاحدن مراد وطئدر
❊ ومنه اذا قضى بخلاف مذهبه غلطا ووافق قول مجتهد ثم رفع لآخر امضاه
عند الامام وقالا ينقضه لانه غلط والغلط ليس بمجتهد فيه ❊ قسم ثانيدندر برقاضى
غلط ايدوب مذهبنك خلافيله حكم ايدوب لكن اول حكمى تصادف ايدوب
برمجتهدك قوله موافق اولسه امدى حادثهٔ مشروحه ديكر قاضى يه رفع اولنسه
امام اعظم قتنده حكم مشروحى صكره كى قاضى امضا ايلر امامين نقض ايدر
زيرا غلطدر غلط ايسه مجتهد فيه دكلدر ديديلر جامع الفصولينده مذكوردركه
مجتهداتده قضا جميع علما قتنده نافذدر لكن لايق بلكه واجب اولان
قاضينك اختلاف محللرنده عالم اولوب مخالفك قولنى ترك وكندى رأيله
حكم اتمليكه حتى جميع علما قتنده جائز وصحيح اوله امام واضع اجتهادى
بارسه حكمنك نفاذنده اصحابلريمزدن ايكى روايت واردر ❊ انتهى ❊ سيد حموى
اشباهك القاضى اذا قضى فى مجتهد فيه نفذ قضاؤه قولنده ديديكه بو قاضينك
مجتهد اولديغنه نظرادر امازمانه مز قاضيلرى كبى مقلد خاطب بالليل قبيلندن
اولورسه انجق مذهبندن قول راجحله حكم ايده بيلور حتى غيريله حكم
ايتسه نافذ اولمز ❊ انتهى ❊ وفتاواى كازرونيده شيخ شلبيدن روايتله مرسومدركه

برقاضى امام اعظم رضى الله عنهك قولنك خلافى اوزره امامينك من جمع اولميان قولريله
حكم ايلسه نافذ اولمز ونقض اولنور ❊ انتهى ❊ علامهٔ نوح صاحب دررك اوقات
صلاتده كى والشفق هو الحمرة عندهما وعليه الفتوى ديديكى محلده بيور ديلركه
امام اعظمك قول صواب قرينلريله افتادن مطلقا عدول اولنمق جائز ومشروع
دكلدر ❊ كما فى السراجية ❊ وتجنيسده صاحب هدايه دن نقلله مذكوردركه
بنم عندمده بهمه حال واجب اولان امام مشار اليهك قوليله افتادر وبحرك
كتاب القضاسنده سراجيه يه وابن همامه نسبت ايدرك قول مشروحله
تصريح ايلدى ❊ ومنه المديون اذا حبس لايكون حبسه حجرا عليه وقال القاسم
بن معن حجر فلو حكم به ثم رفع لآخر نقضه وقالا ينفذه فلو حكم الثانى به نفذ
ولا ينقض ❊ مسئلهٔ مشروحه دندر برمديون حبس اولنسه حبسى كندوبى
اخذ واعطاسندن حجر ومنع اولمز قاسم بن معن حبسى حجردر ديدى امدى
قول مشروحله برقاضى حكم ايدوب بعده وقعه ديكر قاضى يه رفع اولنسه
حكم مزبورى نقض ايدر امامين حكم سابقى تنفيذ ايدر بيور ديلر
واكر ثانيده اولكينك حجردر قوليله حكم ايدرسه نافذ
اولور نقض اولمز ❊ ومن القسم الثالث اذا حكم بالشاهد واليمين فى الاموال
ثم رفع لحاكم يرى خلافه نقضه عند الثانى وعن الامام لا لاختلاف الآثار ❊
قسم ثالثكه كندونك نقضنده امام اعظمدن نص وتصريح اولميوب لكن اصحاب
حنفيه ميانلرنده اختلاف اولنان مسائلدندر برقاضى مال دعواسنده شاهد
ويمينله بردن حكم ايلسه بعده دعوى خلافنى رأى ايدر ديكر قاضى يه رفع
اولنسه امام ثانى عندنده اولكى حكمى نقض ايدر امام اعظمدن ايتمز آثار مختلف
اولمغله ديو روايت اولندى ❊ ومنه اذا قضى القاضى بشهادة الاب لابنه
اوجده ثم رفع لآخر لايراه امضاه عند الثانى وينقضه عند محمد ❊ قسم مشروح
مسئله سندندر برقاضى بابانك اوغلونه وياجديكه كندونك باباسنه شهادتيله
حكم ايليوب بعده خصوص مشروح ديكر آنى رأى ايدن قاضى يه رفع اولنسه
امام ابى يوسف عندنده انى امضا وامام محمد نزدنده نقض ايدر رسول الله
صلى الله تعالى عليه وسلمك {لا تقبل شهادة الوالد لولده ولا الولد لوالده} قول شريفنه
بناء ❊ ومنه اذا تزوج الزانى بابنته من الزنى وحكم الحاكم بحل ذلك ثم رفع
لمن لايراه ابطله لانه مما يستشنعه الناس ذكره فى شرح الطحاوى ❊ قسم مشروح
مسئله سندندر زانى زناسندن متولده قزينى تزوج ايدوب وقاضى انك حليله حكم
ايلسه بعده اول حادثهٔ شنيعه انى رأى ايتميان قاضى يه رفع اولنسه انى ابطال
ايدر ناسدن ارباب ديانت انى استشناع وافتضاح ايتدكلرينه بناء ❊ ومنه

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

رجل اعتق عبدا ثم مات المعتق ولا وارث له ثم قضى القاضى بميراثه للمعتق ثم رفع
لحاكم آخر نقضه وجعل ماله لبيت المال عند ابى يوسف وهو الاصح لقوله صلى الله
تعالى عليه وسلم انما الولاء لمن اعتق ﴾ يعنى مسائل مرسومه‌دندر بركمسه برعبدى
عتق ايدوب بعده وفات ايدوب وكندونك وارثى اولمغين قاضى ميراثنى عتق
ايديكى عبد ايچون حكم ايليوب بعده آخر قاضى‌يه دعواى مشروحه رفع اولنسه
امام ابى يوسف رحمه الله تعالى نزدنده حكم ثانى مقدمكى حكمى نقض ايدوب
ومالى بيت المال ايچون قيلر وصحيح اولان قول بودر رسول اكرم ونبى افخم
صلى الله تعالى عليه وسلمك انجق ولاء عتق ايدن سيدكدر قول شريفلرينه مبنى
عتق اولنان عبده ولاء اولمز ﴿ ولا يلزم مولى الموالاة لانه مستحق بالعقد وهو قائم
بهما فاستويا كالزوجية ﴾ واشبو سابق الذكر ولاء عتاقه‌يه مولاى
موالاته سؤال لازم كلمزكه بونده احدهما آخره وارث اوليور ولاء عتاقه‌ده نيچون
اولميور زيرا بونده طرفينك عقديله كندوده ارثه استحقاق اولنيور اولده ايكيسيله
قائمدر زوجيت كبى بنابرين مساوى اولديلرده وارث بولنديغى وقتده احدهما
آخره وارث اولديلر اما ولاء عتاقه بونك خلافنه‌دركه انجق عتق سيد ايله
قائمدر انده عبدك بر دخلى يوقدر ﴿ فاغتنم هذا المقام فانه من جواهر هذا
الكتاب والله تعالى اعلم بالصواب واليه المرجع والمآب ﴾ اشبو مقام فوائد
اشتمالى غنيمت عظمى بيلوب بلا مشقة كندوده بولنان مسائل ومنافعى حفظ
وضبطه مبادرت واهتمام ايله زيرا بومقام اشبو كتاب مستطابك جواهر ولآلى
كبى فروعات نفيسه‌لرينى مشتملدر الحمد لوليه والصلاة على نبيه

﴿ كتاب البيوع ﴾

بيوعه متعلق ابواب ومسائلى حاوى كتاب دقت نصابدر ﴿ لما فرغ من
حقوق الله العبادات والعقوبات شرع فى حقوق العباد ﴾ وقتاكه مؤلف
دقت پناه اعلى الله تعالى فى الجنة سمك بناه حقوق الله اولان عبادات وعقوباتدن
فارغ اولديسه حقوق عباد اولان معاملاته شروع بيورديلر بحرده
مسطوردركه مشروعات درت قسمدر خالص حق الله وخالص حق عبد وايكيسى
مجتمع اولوب كندوده حق الله غالب اولان وياخود ايكيسى مجتمع اولوب كندوده
حق عبد غالب اولان وثقلينك خلقندن مقصود كندى اولمغله قسم اول تقديمه
شايان كورلدى بعده معاملاته شروع اولنوب نكاح وانك توابعيله بدأ اولنديغى
آنده عبادت معناسى اولديغنه بناءدر ﴿ ومناسبته للوقف ازالة الملك لكن

لا الى مالك وهنا الى مالك فكانا كبسيط ومركب ﴾ اشبو بيعك وقفه مناسبتى
وقفده ملك لا الى مالك زائل اولوب بيعده مالكه كه مشترى‌يه منتهى اوله رق اولمغله
وقفك بسيط مبيعك مركب كبى اولمسيدر وقفده ازالهٔ ملك لا الى مالك اولديغى
وقفك امامينه كوره ملك الله حكمنده اولوب امام اعظم رحمه الله تعالى قتنده
حبس العين على ملك الواقف والتصدق بمنفعته اولديغنه مبنيدر ﴿ وجمع لكونه
باعتبار كل من البيع والمبيع والثمن انواعا اربعة نافذ موقوف فاسد باطل ومقايضة
صرف سلم بيع مطلق ومرابحة تولية وضعية مساومة ﴾ وبيعك جمع صيغه‌سيله
ايراد اولنوب كتاب البيوع تعبير اولنديغى بيع ومبيع وثمندن هر برلرى اعتباريله
درت نوع اولديغنه مبنيدر لف ونشر مرتبله بيان اولنوركه بيعك انواع اربعه‌سى
نافذدركه فى الحال حكميله ملك افاده ايدندر موقوفدركه اجازت وقتنده ملك
افاده ايدندر فاسددركه قبضله ملك افاده ايدر فاسدلك موقوف اوزرينه عطفى
موقوفك فاسددن اولميوب صحيحدن اولديغنى اشعار ايدر باطلدركه
اصلا ملك افاده ايتمز مبيع اعتباريله انواع اربعه‌يى بيان ايدركه
مقايضه‌دركه سلعه‌يى سلعه‌يه بيعدر هر برلرينه مبيع وثمن اطلاقى صحيحدر
لكن مبيع طرفنه نظر اولندى صرفدركه دينى دينه كه نقدلرى بر برينه
بيعدر سلمدركه دينى عين مقابلى بيعدر بيع مطلقدركه عينى دين مقابلى
بيعدر واكثريا وقوع يافته اولان بودر وبيع مطلق ذكر اولندقده بونوعى
مراد اولنور كرك نسئة اولسون وكرك نقدا وثمن اعتباريله مرابحه دركه ثمن اول
مثلنه اوزياده جه ربحله بيعدر توليه‌دركه فقط ثمن اوليله ربح زياده ايتمكسزين
سرمايه‌سنه بيعدر وضعيه دركه ثمن اولدن نقصانه ومساومه دركه سرمايه
مقاوله اولنميه رق پازارلشوب هر نه قدر ثمنه راضى اولورلرسه اكا بيعدر
ومقايضه قولنده واو زرينه عطف اولنان معطوفلرده واو ايله عطف اولنديغى
هر برلرينك مرتبط اولديغى شيئى ديكرلرينك مرتبط اولديغنك غيرى اولديغنه
اشارت وتنبيه ايچوندر ﴿ (هو) لغة مقابلة شئ بشئ مالا اولا بدليل وشروه
بثمن بخس وهو من الاضداد ﴾ بيع لغتده ﴿ وشروه بثمن بخس ﴾ آيت كريمه‌سنك
دلالتيله مال اولسون ويا اولمسون برشيئى برشيئه مقابل قلمقدر فخر الاسلام بيع لغتده
مال مقابلنده برمالى تمليكدر ديدى وشرعده ينه بويله‌در وشرا واشترا
وابتياع دخى ينه بويله‌در وحقيقت لغت اعتباريله اشبو الفاظ مشروحه
على وجه الاشتراك بايعله مشترينك فعللرينه اطلاق اولنور وآيت كريمهٔ سابقه‌ده
وشروه باعوه معناسنه‌در جمع ضميرى اخوهٔ يوسفه راجعدر يعنى يوسف
عليه الصلاة والسلامك قرنداشلرى كندولرينى ثمن نقصانه بيع ايتديلر ديمك

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

بكرمی ویا بكرمی ایكی درهم ایدی دیمشلر واشترا ایدن كمسه‌ده بكرمی آلتونه
عزیز مصره فروخت ایتدی لكن عرفده بیع لفظی بایعه شرا واشترا واتباع
لفظلری مشتری‌یه خاص قلندی وبیع لفظی شرا كبی اضداددندر ملكدن
اخراجه وادخاله اطلاق اولنور { ولایبیع علی بیع اخیه } حدیث شریفنده لایشتری
علی شراء اخیه معناسنه اولدیغی كبی منهی عنه شرا اولوب بیع اولمغین
﴿ ویستعمل متعدیا بمن للتأكید او باللام یقال بعتك الشیء وبعته لك فهی
زائدة قاله ابن القطاع وباع علیه القاضی ای بلا رضاه ﴾ بیع لفظی ایكی مفعوله
متعدی اولور وتأكید ایچون من و یالام ایله ده مفعول اوله متعدی اولور للتأكید
قولنی اوباللام تركیبند نصكره ایراد ایتسه اولی ایدی بعتك الشیء وبعته لك
دینیلور امدی من ایله لام كلمه‌لرینك هر برلری زائده اولور مضمون مشروحی
ابن قطاع دیدی وعلی ایله متعدی اوله‌رق باع علیه القاضی ده دینیلور یعنی
رضاسی اولمقسزین قاضی كندویه بیع ایتدی دیمكدر علی مضرت ایچون اولمغله
﴿ وشرعا (مبادلة شیء مرغوب فیه بمثله) خرج غیر مرغوب كتراب ومیتة
ودم (علی وجه) مفید (مخصوص) ای بالایجاب اوتعاط فخرج التبرع من الجانبین
والهبة بشرط العوض وخرج بمفید مالا یفید فلا یصح بیع درهم بدرهم
استویا وزنا وصفة ولا مقایضة احد الشریكین حصة داره بحصة الاخر
صیرفیه ولا اجارة السكنی بالسكنی اشباه ﴾ وشرعده بیع متبایعینك وجه مفید
مخصوص اوزره كندویه میل ورغبت اولنان شیء كندی مثللو كندویه رغبت
اولنان شیئله مبادله ایتمسیدر مبادلة شیء تركیبنده مصدر مفعول ثانیسنه
مضافدر مفعول اولی متبایعیندر ترجمه سنده نتكم اكا اشارت قلندی مرغوب
فیه قیدیله مرغوب فیه اولمیان تراب ومیته ودم كبی نسنه‌لر خارج قالدی ووجه
مخصوصدن مراد ایجاب وقبول ویا بیع بالتعاطیدر امدی بیعك تعریفندن
طرفیندن اولان تبرع وعوض شرطیله هبه خارج قالدی بوللروجه مخصوص
اوزره مبادله اولمغین ومفید قیدیله مفید اولمیان وزنا وصفة مساوی اولان
درهمی درهمه بیع خارج قالدی بو واحد شریكینك برینك بردارده
اولان حصه سنی دیكرك حصه سی مقابله سنده مقایضه طریقیله بیعی وسكنایی
سكنا مقابله سنده اجاره صحیحه اولمدی زیرا اجاره ده منفعت معدومه اولمغله كویا
جنسی جنسنه نسیئة بیع اولمغله جائز اولمدی

﴿ فی بیان شروط البیع ﴾

﴿ (ویكون بقول وفعل اما القول فالایجاب والقبول) وهمارکنه وشرطه
اهلیة المتعاقدین ومحله المال وحكمه ثبوت الملك وحكمته نظام بقاء المعاش
والعالم ﴾ بیع قول ایله وفعل ایله اولوب وجوده كلور اما كندی ایله بیعك
وجوده كلدیكی قول ركنی اولان ایجاب ایله قبولدر بحرده مرسومدر كه بیعك
مبناسی هرنقدر بدلین اوزره ایسه ده لكن كندی اصل اولان مبیعدر ثمن دكلدر
بناءً علیه كندویه مبیعی تسلیمه قدرت شرط قلندی ثمنه قدرت شرط اولمدی
ومبیعك هلاكیله بیع منفسخ اولور ثمنك هلاكیله اولمز وشرطی متعاقدینك
اهلیتیدر ملتقی شرحنده مسطوردر كه اشبو بیع حقنده كلام پك چوقدر از جمله
صحتنك وانعقادینك ولزومنك ونفاذینك شرطلریدر امدی عاقد حقنده كی
شرطی ولایتدر هرنقدر وكالت ویا وصیتله اولور بده ده وتمیزدر بس صبی
ممیزك عقدی ولی‌نك ویا وصیسنك ویا بعد البلوغ كندونك اجازتنه موقوفا
صحیح اولور وتعدددر امدی بركسه‌نك بایع ویا مشتری طرفلرینه وكالتیله
منعقد اولمز الاابا وقاضی ووصی وسیدینك امریله كندودن نفسنی اشترا ایدن
عبد بونلرده تعدد لازم دكلكه مثلا بابا صغیرك مالنی كندی نفسنه ولایةً بیع
واصالةً اشترا ایدر تعدد اولمقسزین وعاقدینك هر برلرینك آخرك
كلامنی سماعی دخی شرطدر امدی بری كندوده صمم یوق ایكن
واهل مجلس استماع ایده‌رك عدم سماع ادعاسی ایلسه دعواسنده
تصدیق اولنمز وعقد ده شرطی ایجاب وقبولك موافقتی وحقیقة
ویا حكما مجلس واحدده بولنوب وحقیقة ویاحكما ماضی لفظلری اولملریدر
نتكم قریبا كلور ایجابك صحتنده شرط كندوبی ابطال ایدر شیئه مقارن اولمسیدر
بس مشتری‌نك قبولندن مقدم بایع ثمنی كندویه هبه ایلسه بیع باطل اولور
وقبولك صحتنك شرطی موجبك حیاتی وكندونك موجبك رجوعندن
ومبیعك تغییرندن ومخاطبك ایجابی ردندن مقدم بولنمسیدر وخانیه ده
قبض قبول مقامنه قائم اولوردیو مصرحدر ومبیعك شرعا مال متقوم
اولوب حالا ویاثانیٔ حالده مقدور التسلیم اولمسی شرط قلندی نتكم بحرده بسط
وتفصیلی مسطوردر وصاحب بحرشروطی تمش التی‌یه ابلاغ ایلدی اكرسن دیلرسك
اكا مراجعت ایله ۞ انتهی ۞ وبیعك محلی مالدر بحرده مالی تعریف ایدر كه مال
طبع انسانی‌نك كندویه میل ایدوب واحتیاج وقتیچون كندویی ادخار
ممكن اولان شیدر برشیئك مالیتی انجق كافهٔ ناسك تمولیله ویا عند البعض
متقوم اولمسیله ثابت اولور تقوم مالیتله وشرعا كندی ایله انتفاعك اباحه سیله
ثابت اولور امدی بربغدای حبه سی كبی تمول اولنمز كندی ایله انتفاع مباح

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

اولان شی مال اولمز وبین الناس خمر کبی مال اولوب مباح الانتفاع اولمیان
متقوم اولمز ودم کبی تمول وتقوم کند وده معدوم اولان شیده مالیت
وتقومدن برشی بولنمز ❊انتهی❊ تلویحده قضا بحثنده مذکوردر که تحقیق
اولان منفعت ملکدر مال دکلدر زیراملك شول برشیدر که صاحبنه خاص اوله رق
انده تصرف اتمك شاننددن اوله مال وقت حاجتده انتفاع ایچون ادخار اولنمق
کندونك شانندن اولان شیدر امام اعظم رحمه الله تعالی قتنده تقوم مالیتی
مستلزم اولور امام شافعی یه کوره ملك مالیتی مستلزم اولور ❊ ذکره سری الدین❊
امدی مباح اولانده بیع جائز ومشروع اولمز ومبیعك شرطی بیع حالنده
مملوك اولمسیدر واسباب ملك اوچدر بری استیلادر که ملکی مثبتدر و بری بیعدر که
ملکی ناقلدر وبری میراث ووصیتدر که خلافتدر و بیعك حکمیکه اوزرینه ترتب ایدن
اثری بدلینده عاقدینك هر برلرینه کندی بدللرنده ملکك ثبوتیدر واشبو حکم بیعك
اصلیسیدر و بوکا تابع اولان حکمی مبیعك وثمنك تسلیمنك وجوبیدر وجاریه ده
مشتری یه استبرانك وجوبی واستمتاعه مالك اولمسی وعقارده شفعه نك
ثبوتی ومبیع مشترینك محرمی اولورسه عتق اولمسیدر وبیعك مشروعیتنده
حکمت ومنفعت انتظام معاشك وعالمك بقاسیدر ❊ وصفنده مباح مکروه
حرام واجب وثبوته بالکتاب والسنة والاجماع والقیاس ❊ و بیعك صفتی
مباح اولمقدر میان مسلمینده اکثریا وقوعبولان بیعلر کبی مکروهدر
جمعه اذانی وقتنده کی بیع کبی حرامدر بیع فاسد کبی حق شرع اولمغین فسخی
واجبدر ویتیمك ویا مالنك تلفی خوفنده بیع واجبدر وبیعك مشروعیتنك
ثبوتی کتابله درکه حق سبحانه وتعالی حضرتلرینك { واحل الله البیع وحرم الربوا}
دخی {الا ان تکون تجارة عن تراض منکم}قول صدق احتوالریدر وسنتله
درکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمدن برقدح وحلسکه دوه نك
ارقه سنه بلنك تحتنده وضع اولنان چولی بیع واقع اولدی ووقت سعادتده بولنان
بیعلری کندولری ابقا واقرار بیوردیلروا جماعله درکه علماء امة محمدیه جوازی اوزره
اجماع ایتدیلر و بیع اسباب ملکك بریدر بجرك عبارهسی قیاس بدلنه
والمعقول درو اولی اولانده بودر زیرا بو مقامده نه مقیس ونه مقیس علیه واردر
معقول دیمه نك معناسی بیع معاشنده براحدك کندودن مستغنی
اولمدیغی امور ضروریه دن اولمغله عقل کندویه مانع اولمز دیمکدر
❊ (فالایجاب) هو(مایذکر اولا من کلام احد العاقدین) فالقبول مایذکر
ثانیا من الاخر سواء کان بعت او اشتریت (الدال علی التراضی) قیدبه اقتداء
بالایة وبیانا للبیع الشرعی ❊ اشبو بیعك رکنی اولان ایجاب وقبولدن ایجاب

احد عاقدینك کلامندن تراضی یه دلالت ایدن ابتدا ذکر اولنان قولدر کرك
بایعدن صادر اولسون وکرك مشتریدن امدی قبول دیکرندن ثانیا ذکر
اولنان قولدر کرك بعت وکرك اشتریت اولسون متنده تراضی بدلنه رضی دیسه
اولی اولورایدی زیرا تراضی طرفیندن اولور فقط ایجاب رضایه دلالت ایدر
تراضی یه ایجابله قبول ایکیسی بردن دلالت ایدر امدی کنزك هو مبادلة
المال بالمال بالتراض عبارهسی بوندن احسن اولور تراضیله تقیید { الا ان تکون
تجارة عن تراض منکم } نظم مجیدینه اقتداءدر و بیع شرعی انجق طرفینك
رضاسنه دلالت ایدر تراضی لفظیله اولاد یعنی بیان ایچوندر ❊ ولذا لم یلزم
بیع المکره وان انعقد ولم ینعقد مع الهزل لعدم الرضی بحکمه معه هذا ❊
انکیچون بیع شرعیده طرفینك رضاسی بولنمق لازم اولمغله مکرهك بیعی هر نقدر
منعقد اولورسه ده لازم اولمدی اشبو عبارهدن فهم اولنان مکرهك بیعنك
فضولی نك بیعی کبی صحیح موقوف اولمسیدر حالبوکه بویله دکلدر بلکه مکرهك
بیعی فاسد موقوفدر زیرا بحر شروط بیعی تعداد ایتدکده ومنها الرضی ففسد
بیع المکره وشراوه دیدی بس لزوم ونفاذی رضایه موقوفدر امدی اکراهك
زوالندنصکره صراحة ویا دلالة مکره اذن واجازت ویررسه رضا بولنمغله
بیع صحیح اولور فساد کرهدن ناشی آنك زوالیله اول ده زائل اولدی وهزل ایله که
کلامك حقیقت معناسی اراده اولنیوب بروجه استعاره معنای موضوع
لهك غیری لفظك کندویه صالح اولمدیغی معنی اراده سیله بیع منعقد اولمدی
هزلده بیعك حکمنه رضا بولنمغین هزلك لغت معناسی لعبدر
معنای اصطلاحیسی معنای مشر وحدرهازل کندی رضا
واختیاریله مثلا عقد صیغه سنی تکلم ایدر لکن حکمك ثبوتی
اختیار ایدوب واکا راضی اولمز اختیار برشی قصد واراده ورضا وایثار
واستحساندر امدی مکره برشیئی اختیار ایتمش اولور راضی اولمش اولمز
بنابرین علما بیوردیلرکه معاصی وقبایح الله عظیم الشانك اراده سیله در رضاسیله
دکلدر ان الله لایرضی لعباده الکفر بیورلمشدر ❊ کذا فی التلویح ❊ وهزلك تحققنك
شرطی وتصرفاتده اعتبار اولنمسی انی ابیع هازلا دیمك کبی صراحة لسان
ایله اولمقدر دلالة حال ایله اکتفا اولنمز شوقدر وارکه هزلی نفس عقدده
ذکر شرط دکلدر امدی مواضعه نك اصل عقد اوزرینه مقدم اولمسی کفایت
ایدر بس ایکی کمسنه هزل اوزره اصل بیعده اتفاق ایتسهلرکه بین الناس
لفظ بیعی مواضعة تکلم ایده لوم الکن حقیقتده بیع بولنمسون امدی مادام
اشبو حال اوزره اولوب هزلی رفع ایتمدکجه بیعلری منعقددر اهلندن صادر

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

ومحلنه واقع اولمغله لكن اصل حكمه راضى اولمدقلرندن بيعلرى فاسددر كانه
ابدا خيار شرطيله اولان بيع كبى اولور وحكمه رضا بولنمغله قبضله مالك اوله من
حتى مشترى آنى عتق ايلسه نافذ اولمز وقبضله مالك اولمغين باطلده دينسه
اولور فاسدده حكمنه رضا بولنورسه قبضله مالك اولور انتهى ❊ منار وشرحه
لصاحب البحر ❊ ويرد على التعريفين مافى التاتار خانية لوخرجا معا صح
البيع لكن فى القهستانى لوكانا معالم ينعقد كما قالوا فى السلام ❊ ايجابله قبولك
تعريفلرنده ايجاب اول اولوب قبول ثانى اولمغله قيدلنديغنه نظرا تعريف مزبور
تاتارخانيه ده اولان ايجاب وقبول بايعله مشتريڭ فملرندن ايكيسى بردن خروج ايتسه لر
بيع صحيح اولور مضمونيله سؤال وارد اولوركه اشبو تعريفلر افرادينى جامع
اولمديلر لكن قهستانيده ذكر اولنديكه ايجابله قبولك ايكيسى بردن واقع اولسه لر
بيع منعقد اولمز علمانڭ سلامده رد ايله سلامك ايكيسى برانده بولنسه ردڭ
اعاده سى لازمه اولور قوللرى كبى ظن ايده رمكه قول مشروحى علماالله جليلك
{فحيوا} امر واجب الامتثاللرنده كى تعقيب ايچون اولان فاكلمه سندن اخذ
ايدرديلر حتى قهستانى نقايه نڭ بايجاب وقبول قولندنصكره وينبغى ان يكون الواو
بمعنى الفاء فانهما لوكانا معالم ينعقد كما قالوا فى السلام ديدى ❊ وعلى الاول
مافى الاشباه تكرار الايجاب مبطل للاول الا فى عتق وطلاق على مال ❊
تعريف اولكه ايجابك تعريفنه اشباهده ذكر اولنان ايجابك تكرارى اولكنى
ابطال ايدر الاعتقله طلاق على مال ده دكل مضمونيله سؤال وارد اولوركه اشبو
تكرار صورتنده ايجاب معتبر اولا ذكر اولنان اولمدى بلكه ثانيا ذكر اولنان
اولدى جواب ممكنكه اولدن مراد قبولدن مقدم اولاندر كندونڭ غيرى يه
نسبتله هرنقدر ثانى دخى اولورسه ده واول وقتاكه باطل اولديسه عدم
كبى اولمغله ثانى كانه حقيقة اول اولدى بيعده تكرارڭ صورتى بايعك سكا اشبو
نسنه يى بيك درهمه بعده ايكيوز ديناره بيع ايتدم ديدكده مشترينڭ قبول
ايتدم ديمسيدر امدى قبولى ايجاب ثانى يه منصرف اولوردده ايكيوز ديناره
بيع اولمش اولور اما سيدك كندى عبدينه سن بيك درهم مقابلى حرسك
وايكيوز ديناره حرسك ديوب عبدكده قبول ايتدم ديمسى مارالذكر بيعك
خلافنده در عبده مزبور درهمله دينارڭ ايكيسنى بردن ادا لازم اولور ميانلرنده
فرق بيعده ايجاب ثانى اولدن رجوعدر ومشترينڭ قبولندن مقدم
بايعك رجوعنه عمل اولور بناء عليه ايجاب اول باطل اولديده قبول ايجاب
ثانى يه صرف اولندى اما مولانڭ ايجاب عتقدن رجوعنه عمل اولنمز

كورمزمسنكه عتقدن رجوع ايتدم ديسه اكا عمل اولنمز زيرا عتق بالمال
ايجابى قبوله تعليقدر تعليقاتده رجوعه عمل اولنمغين ايجاب اول ايله ايجاب
ثانى ايكيسى بردن باقى قالمغله قبول ايكيسينه صرف اولندى ❊ ذكره البيرى نقلا عن
الذخيرة ❊ وسيجىء فى الصلح وفى المنظومة المحبية (نظم) وكل عقد بعد
عقد جددا ❊ فابطل الثانى لانه سدا ❊ ومضمون مشروحكه ايجابك تكرارينك
اولكنى ابطالى بيانى قريبا صلحده دخى كلوركه انده شارح رحمه الله تعالى
ديركه والاصل ان كل عقد اعيد فالثانى باطل الا فى الكفالة والشراء والاجارة
انتهى لكن كرك صلحده كى وكرك نظمده كى مفاد عقدك تكرارنده در كلام ايسه
ايجابك تكرارى حقنده در ومنظومهٔ محبيه ده مرسومدركه هر برعقدكه
برعقددنصكره تجديد وتكرار اولندى ايكنجيسى باطل اولور مهمل اولمغله بحرده
مسطوردركه ايجابله قبول تعدد ايدرسه ايكنجيسى منعقد اولوب اولكيسى منفسخ
اولور اكر ثانى اولدن ازيد ويا انقصله اولورسه واكر اولكينڭ مثليله اولورسه
اولكى منفسخ اولمز وصلحدنصكره تكرار صلح اولسه ايكنجيسى باطلدر اولكيسى
صحيحدر فروق كرابيسيده مذكوردركه كفالتدن صكره كفالت صحيحه در
حوالهدنصكره حواله نكاحدنصكره نكاح باطلدر نكاح ثانيده مهر ايجاب
ايتمز الا مهرى زياده ايچون تجديد اولنورسه ايجاب ايدر ❊ فالصلح بعده
الصلح اضحى باطلا ❊ كذا النكاح ماعدا مسائلا ❊ اضحى افعال ناقصه دن
صار معناسنه دريعنى امدى صلحدنصكره صلح باطل اولدى اكر صلح على وجه
الاسقاط اولورسه واكر صلح عن عوض اولورسه امدى صكره دن
مقاوله اولنان صلح عوض اخر اوزرينه اولورسه بيع كبى اولورده ايكنجيسى
جائز اولكيسى منفسخ اولور نكاحده ينه بويله نكاحدنصكره باطلدر انجق
مهر اول لازم اولور نكاحك فسخى احتمالى اولمغين اولكيسى منفسخ اولمز الا
بعض مسائلده اولكندنصكره ايكنجى باطل اولمز بلكه صحيح اولور ❊ منها الشرا
بعد الشرا صححوا ❊ كذا كفالة على ماصرحوا ❊ مسائل مستثنالردندر برشيئى
بردفعه اشترا ايتدكدنصكره ينه تكرار اشترا ايتمك بونى فقها تصحيح
ايتديلركه ثمن اول مثليله اولورسه شرا بعد الشرا صحيح اولور اما اولكندن
زياده يه ويا نقصانه اولورسه اولكى منفسخ اولور تصريحلرينه كوره
كفالتده ينه بويله در بركفيل اخذندنصكره ديكر كفيل اخذ يده مشروعدر
صكره كى باطل اولمز ❊ اذالمراد صاح فى المحقق ❊ منها اذا زيادة التوثق ❊
زيرا مسائل مشروحه دن محققدركه ابتدا صادر اولان عقد صحيحده مراد
ظاهردركه عقد مزبور اعاده اولنوب مثلا كفيلدن ويا اصيلدن ثانيا كفيل اخذى

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

وبعده اولکی ثمنی مثلیله ثانیا بیعدن مقصود توثق وتحفظك زیادەسی وعقدك تثبیدر اذاکلهسی اذا اعید تقدیرنده در ﴿ (وهما عبارة عن کل لفظین ینبأن عن معنی التملك والتملیك ماضین) کبعت واشتریت (اوحالین) کمضارعین لم یقرنا بسوف والسین کابیعك فیقول اشتریه اواحدهما ماضی والاخر حال ﴿ اشبو ایجابله قبول بعت واشتریت کبی ماضیلر ویاابیعك اشتریه کبی سین وسوفه یه مقارن اولمیان قول اصح اوزره مضارعلر کبی حاللر ویابری ماضی ودیکری حال اولوب تملیك وتملکدن منبی ومخبر اولان هربر ایکی لفظدن عبارتدر تملیك وتملك معناسندن مخبر وانلره دلالت ایدن هبه واشرکتك فیه وادخلتك فیه لفظلری کبی الفاظدر بس بونلر ایجاب عد اولنورلر ﴿ (و) لکن (لایحتاج الاول الی نیة بخلاف الثانی) فان نوی به الایجاب للحال صح علی الاصح والالا الا اذا استعملوه للحال کاهل خوارزم فکالماضی وکابیعك الآن لتمحضه للحال ﴿ لکن اولکیکه ایکسیده ماضی لفظلریله صادر اولان بیع نیته محتاج اولمز اما ایکنجیکه ایکیسیده حاله دلالت ایدن مضارع اولدیغی صورەنك خلافنه درکه انده حال ایله ایجابه نیت ایدرسه عقد صحیح اولور یوق استقباله نیت ایدوب ویااصلا برشیئه نیت ایتمزسه صحیح اولمز الامضارعی اهل خوارزم کبی فقط حالده استعمال ایدوب وعدواستقبالده استعمال ایتمیانکسه لردن اولورسه مضارعده ماضی کبی اولورده نیته محتاج اولمز دخی ایبعك الآن ترکیبندەکی کبی حالده استعمال اولنورسه بلانیة صحیح اولور محضا حال ایچون اولمغله ﴿ واما المتمحض للاستقبال فکالامر لا یصح اصلا الا الامر اذا دل علی الحال کخذه بکذا فقال اخذت اورضیت صح بطریق الاقتضاء فلیحفظ ﴿ اماسین وسوفه یه مقارن اولان مضارع کبی محضا استقباله دلالت ایدن صیغهٔ امر کبیدر انکله عقد اصلا صحیح اولمز مثلا مشتری بعنی هذا الثوب بکذا دیدکده بایعده بعت دیسه ویابایع سابیعك هذا العبد دیدکده مشتری اشتریت دیسه امدی بوعقدلر صحیح اولمز الا امر بایعك خذه بکذا دیوب مشترینك اخذت دیمسی مثلا حاله دلالت ایدرسه بس عقد مشروح بطریق الاقتضاء که لازم متقدمجسنه صحیح اولور زیرا بودخی ماضی کبی بیعك سابقنی ایجاب ایدر شوقدر وارکه ماضینك سبق بیع اقتضا ایتمسی بحسب الوضعدر امر که خذه صیغهسنك بیعك سبقتنی ایجابی بطریق الاقتضادر که بعتك فخذه تقدیرنده اولور ﴿ (وتصح اضافته الی عضو یصح اضافة العتق الیه) کوجه وفرج (والالا) کظهر وبطن ﴿ وجه وفرج کبی مملوکك اعضالرندن عتقك کندویه اضافت ونسبتی صحیحه اولان هربرعضوه اشبو بیعك

(اضافتی)

اضافتی صحیحه ومشروعه اولور واکر ظهر وبطن کبی عتقك کندویه اضافتی صحیحه اولمیان عضوه نسبت اولنورسه صحیح اولمز ﴿ (و) کل مادل علی معنی بعت واشتریت (نحو قد فعلت ونعم وهات الثمن) وهولك اوعبدك اوفدا وك اوخذه (قبول) لکن فی الوالوالجیة ان بدأ البائع فقبل المشتری بنعم لم ینعقد لانه لیس بتحقیق وبعکسه صح لانه جواب ﴿ هربر بعت واشتریت معنالرینه دلالت ایدن قدفعلت ونعم وهات الثمن وهولك اوعبدك ویافداوك ویاخذه امثالی لفظلر قبولدرلر بومصنفك ماراً اذکر وهما عبارة عن کل لفظین آلخ قولنی تکراردر لکن ولوالجیهده مرسومدرکه بایع ابتدا کندوسی بعت دیوب بعده مشتری کویا قبول ایدوب نعم دیسه بیع منعقد اولمز بو بیعی تحقیق قبول اولمغین کورمز مسنکه برکسه عورتنه اختاری نفسك دیدکده جوابنده قد فعلت دیسه اختیار ایتمش اولوب نعم دیسه اولمدیغی مثلاو وبونك هکسیکه مشترینك مقدم اشتریت دیوب بعده بایعك نعم دیمسنده عقد صحیح اولور بوجواب اولمغله ﴿ وفی القنیة نعم بعد الاستفهام کهل بعت منی بکذا بیع ان نقد الثمن لان النقد دلیل التحقیق واوقال بعته فبلغه یافلان فبلغه غیره جاز فلیحفظ ﴿ دخی قنیهده مذکوردرکه برکسه براخر کسهیه علی طریق الاستفهام اشبو عبدی بکا شوقدر ثمنه بیع ایتدکمی دیوب اول دخی جوابنده نعم دیسه بیع تحقق ایتمش اولور اکر مشتری ثمنی نقد ایدوب تسلیم ایدرسه نقد ثمن تحقیقه دلیل اولمغله برکسه براخر کسهیه بن اشبوشیئی فلان کسهیه بیع ایتدم کندویه خبر ویر دیدکده اول کسهیه مخاطبك غیری خبرویرسه جائز اولور ﴿ (ولایتوقف شطر العقد فیه) ای البیع (علی قبول غائب) فلو قال بعت فلانا الغائب فبلغه فقبل لم ینعقد (اتفاقا) الا اذا کان بکتابة اورسالة فیعتبر مجلس بلوغها ﴿ اشبو بیعده عقدك شطریکه جزئی اولان ایجاب اتفاقا غائبك قبولنه توقف ایتمز امدی برشخص بن فلان غائبه اشبو نسنهیی بیع ایتدم دیوب واشبو خبری اکا بالغ اولدقده قبول ایتدم دیسه عقد مشروح منعقد اولمز الا بلوغ خبر بایع جانبندن کتابت ویارسالته اولورسه امدی انلرك بلوغلری مجلسنه اعتبار اولنورکه حین بلوغده مشتری قبول ایتدم دیرسه بیع صحیح اولور ﴿ (کما) لایتوقف (فی النکاح علی الاظهر) خلافا للثانی فله الرجوع لانه عقد معاوضة بخلاف الخلع والعتق علی مال حیث یتوقف اتفاقا فلا رجوع لانه یمین نهایة ﴿ نتکم قول اظهر اوزره نکاحده شطر عقد غائبك قبولنه توقف ایتمدیکی کبی امام ثانی ایچون اختلاف واردر امدی بو عقد معاوضه اولمغله بونده عاقد حاضر قبول ایتمزدن مقدم رجوع مشروعدر اما خلعله عتق

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

على مال ده حكم نكاحك خلافنده دركه اتفاقا قبوله توقف ايدر و يمين اولمغله رجوعده اولمز

في بيان بيع بالتعاطي

(واما الفعل فالتعاطي) وهو التناول قاموس (في خسيس ونفيس) خلافا للكرخي (ولو) التعاطي (من احد الجانبين على الاصح) فتح وبه يفتي فيض (اذا لم يصرح معه) مع التعاطي (بعدم الرضى) فلو دفع الدراهم واخذ البطاطيخ والبائع يقول لا اعطيها بها لم ينعقد كما لو كان بعد عقد فاسد خلاصة وبزازية اما بيعك فعل ايله اولوب وجوده كلاني خسيس ويا نفيس هر برشيده تعاطيله كه بلا تكلم مثلا ثمني وضع ايدوب مبيعي اخذ وتناول ايتمكله در امام كرخي ايچون اختلاف واردر مشار اليه بيع بالتعاطي انجق خسيس اولان نسنه لرده اولور ديدي نفيس عبد كبي ثمني كثير اولان خبز كبي ثمني قليل اولاندر بعضيلر نصاب سرقه يه بالغ اولوب واولميانله بيان وتعريف ايتديلر قول اصح اوزره تعاطي هر نقدر برطرفدن اولسه ده اولور اكر تعاطيله برابر عدم رضا ايله تصريح ايتمزلر سه بيع منعقد اولور اما مشتري دراهمي دفع ايدوب قاون وياقارپوزي اخذ ايتدكده بايع آني بن اول بهايه ويرمم ديسه بيع مزبور منعقد اولمز نتكم مزبور بيع بالتعاطي عقد فاسددنصكره اولديغي صورتده اولمديغي كبي (وصرح في البحر بان الايجاب والقبول بعد عقد فاسد لا ينعقد بهما البيع قبل متاركة الفاسد ففي بيع التعاطي بالاولى وعليه فيحمل ما في الخلاصة وغيرها على ذلك وتمامه في الاشباه من الفوائد اذا بطل المتضمن بطل المتضمن والمبني على الفاسد فاسد) دخي بحرده تصريح اولنديكه عقد فاسددنصكره ايجاب وقبول ايله بيع منعقد اولمز مادام فاسد متاركه اولنمدقچه امدي بيع بالتعاطيده عدم انعقادي بالطريق الاولى در زيرا مجتهدبندن بيع بالتعاطي نك عدم جوازينه قائل واردر حتى تصريحلري واردركه تعاطيله اولان بيعده شاهد انجق تعاطي يه شهادت ايدر يوقسه بيعه شهادت ايده مز پس اشبو صاحب بحرك قبل متاركة الفاسد ايله تقييدينه نظرا خلاصه نك وسائر معتبراتك كلاملري بوكا محمولدركه انلرده دخي اشبو قيد مشروح معتبردر اشبو بحثك تمام وتفصيلي اشباهك فوائدنده دركه ميمك كسريله متضمن باطل اولدقده فتحيله اولان متضمنده باطل اولور يعني مقدمه كي بيع فاسد باطل اولمغله قبل المتاركه آنك متضمن اولديغي قبضده باطل اولور و فاسد اوزرينه بنا قلنانده فاسددر

(وقيل لابد) في التعاطي (من الاعطاء من الجانبين وعليه الاكثر) قاله الطرسوسي واختاره البزازي وافتى به الحلواني واكتفى الكرماني بتسليم المبيع مع بيان الثمن فتحرر ثلاثة اقوال وقد علمت المفتى به وحررنا في شرح الملتقى صحة الاقالة والاجارة والصرف بالتعاطي فليحفظ بعضيلر تعاطي مضاربه مقاسمه مخاصمه كبي طرفيندن حصولي موجب اولان مفاعله دن مأخوذ معاطاتدن اولمغله كندوده طرفيندن اعطادن لازمدر ديديلر واكثر فقها اشبو قول اوزره درلر بوقولي طرسوسي ديدي وبزازي اختيار ايدوب وحلواني كندي ايله افتا ايتدي كرماني ثمنك بيانيله برابر مبيعك تسليميله اكتفا ايتدي پس اوچ قول تحرير اولنمش اولدي اولكي عاقدينك برينك كرك بايع وكرك مشتري عندنده اولان نسنه يي اعطاسنك كفايت ايتمسيدر ايكنجيسي طرفيندن تعاطينك بولنمسنك لزوميدر اوچنجيسي كرماني نك تفصيل ايتديكي بيان ثمنله تسليم مبيع ايله اكتفا صورتيدر ومفتى به اولان طرفيندن فقط برينك اعطاسنك كفايتي قولي معلومك اولدي شارح رحمه الله تعالى ديركه تحقيق بز ملتقى شرحمزده تعاطيله اقاله واجاره وصرفك صحتني تحرير وبيان ايلدك يعني تعاطيله بيع مشروع اولديغي مثللو عقود مشروحه دخي منعقده اولورلر وبحرده مرسومدركه حكما بيع بالتعاطي قبيلندندر بركمسه كندويه وديعه وضع اولنان جاريه نك غيري يي مودعه كتوروب جاريه ك اشته بودر ديوب وحلف ايدوب مالكده كندونك اولمديغي بيله رك آني اخذ ايلسه امدي كندويه اول جاريه يي وطئ حلال اولور اكر دافعك ملكيسه بيع بالتعاطي اولمش اولور ينه امام ابي يوسفدن مرويدركه بر درزي اثوابي صاحبنه اثوابني كتوروب اشته اثوابك بودر ديدكده اثواب صاحبي بو بنم دكلدر ديدكده امدي خياط بن استبدال ايتمدم ديو يمين ايدوب واول اثواب كندونك ملكي اولورسه مال صاحبنه آني اخذ واستعمال مشروع اولور كويا بيع بالتعاطي اولمش اولور ينه حكما بيع بالتعاطي قبيلندندر دلالك بزازه مثلا اشبو ثوب بر درهمه در ديدكده بزازك كندويه وضع ايله براق قولي ينه بويله بغدايك اوچه كي نه بهايه در ديدكده بايع بر درهمه ديمكله مشتري قوي! بوشالد ديسه امدي بايع قفيزي مشتري نك قابنه بوشالدسه بيع اولور قصابده ينه بويله در بركمسه خيار عيبله برمالي رد ايتدكده بايع كندونك اولمديغي يقين ايدركن آني اخذ ايدوب اكا راضي اولسه ينه بيع بالتعاطي اولور بوندن فهم اولنان جاريه ايله ثوبده دخي رضادن لازمدر (فروع ما يستأجره الانسان من البياع اذا حاسبه على اثمانها بعد استهلاكها جاز استحسانا) بعض كمسه لرك بياعكه بقال وقصاب ونان فروش

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

امثالی کمسـه لردن براز اشیا کتوروب وآنلری استهلا کدنصکره کندولریله
محاسبه کوروب ثمنلرینی ویرسه اشبو معامله استحسانا جائز ومشروع کورلدی
بوقسه بعد الاستهلاك بومعدومی بیع کبیدر اول ایسه باطلدر بعضیلر بومعدومی
بیع دکلدر بلکه تلف اولنان شیلری تضمیندر دیدیلر لکن اشباه حاشیه سنده
ابی السعود بونی دخی رد ایتدیکی تضمین متلفات انجق بلا اذن اتلاف اولنان
شیلرده اولور بو ایسه اذنله درو ضمان مثلیاتده مثلیله وقیمیاتده قیمتیله اولور
ثمنلریله اولمز مترجم فقیردیرکه بومقوله معامله بیع بالتعاطی نوعندن اولمق
مستبعد دکلدر کویا بقالدن کتوریلان پرنج وباغ امثالی شیلر بیع بالتعاطینك
اولکی قسمندندرکه تعاطینك مجرد برطرفدن اولمسی کفایت ایدر قول مفتی بهنه
مبنی اولور زیرا بونده ابتلای عام اولمغله دفعا للحرج تسهیله محتاج اولندی
❊ بیع البراآت التی یکتبها الدیوان علی العمال لایصح بخلاف بیع حظوظ
الائمة لان مال الوقف قائم ثمة ولا کذلك هنا اشباه . وقنیة ومفاده انه یجوز
للمستحق بیع خبزه قبل قبضه من المشرف بخلاف الجندی بحر ❊ براآت براءة کلمه سنك
جمعیدرکه دیوان کاتبلرینك بعض عامللره وسائر صاحب برات اولان ذواته
عطا حقنده کتب وتحریر ایتدکلری اوراقلردر بس بونلری بیع صحیح
ومشروع دکلدر امامرلك حظ ونصیبلرینی بیع بونك خلافنه در زیرا بونده
وقفك مالی قائم وموجود در براتده بویله دکلدر وبونك مفادی ارباب استحقاقه
مشرفدن خبزی قبضندن مقدم انی بیعك جوازیدر اما جندی بونك خلافنه در
مشرف خبزی تسلیم وقبض ایدن مباشردر جندی عسکر معناسنه در
❊ وتعقبه فی النهر وافتی المصنف ببطلان بیع الجامکیة لمافی الاشباه بیع الدین
انما یجوز من المدیون ❊ ونهرده مضمون مشروحه اعتراض ایراد ایتدیکه
قنیه نك معدومی بیع صحیحدر قولی ضعیفدر زیرا فقهانك اتفاقلری معدومك
وغیر مملوکك بیعلرینك عدم صحتنه در امدی صورة مشروحه ده پرنج
وباغ امثالی شیلرك ماسبقده فقیرك دیدیکی مثللو بقالدن جلبی بیع بالتعاطیدن
اولمغه برمانع یوقدر ومعلوم اولمغله ثمن بیاننده ده حاجت مس ایتمزواما مك
حظ ووظیفه سی قبل القبض ملکی اولمز بس نیجه بیع ایده بیلور ومصنف
مرحوم جامکیه که عسکرك قپوده اولان ماهیه سنك بیعنك بطلانیله افتا ایلدی
زیرا اشباهده مسطوردرکه دینی دائن انجق مدیونه بیع ویا هبه ایدر سائره
ایده من نهایتی غیره حواله اولور ❊ وفیها وفی الاشباه لایجوز الاعتیاض
عن الحقوق المجردة کحق الشفعة وعلی هذا لایجوز الاعتیاض عن الوظائف
بالاوقاف ❊ وقنیه ده واشباهده مرسومدرکه حق شفعه کبی ملکدن مجرد اولان

صرف حقوقدن اعتیاض جائز دکلدر مثلا شفعه دعواسنی ترك ایچون برمقدار
نسنه یه مصالحه ایتسه لر امدی صلح مشروح باطلدر وعوضله رجوع ایدر
ومثلا خیار بلوغله مخیره زوجنی اختیار ایچون برمقدار ماله صلح اولسه
ینه باطلدر زوجدن برنسنه مطالبه ایده من وایکی زوجه دن بری ضره سنك
نوبتی کندویه ویرمك ایچون برمقدار شیئه صلح اولسه بدل صلح لازم اولمز
بوکا کوره اوقافده اولان امامت وخطابت واذان وظیفه لرندن هرنقدر بیع
طریقیله اولورسه ده اعتیاض جائز اولمز حق مرور وحق شرب دخی بویله در
لکن تبعیتله بیع اولنورلر ❊ وفیها فی آخر بحث تعارض العرف مع اللغة المذهب
عدم اعتبار العرف الخاص لکن افتی کثیر باعتباره وعلیه فیفتی بجواز النزول
عن الوظائف بمال وبلزوم خلوا الحوانیت فلیس لرب الحانوت اخراجه
ولا اجارتها لغیره ولو وقفا انتهی ملخصا ❊ اشباهده تعارض العرف مع اللغة
دیدیکی بحثك آخرنده مذکوردرکه مذهب مختار عرف خاصك اعتبار
اولنمسیدر بناء علیه احکامده ومعاملاتده معتبر اولان عرف عام شایعدر
لکن مشایخك چوغی عرف خاصك اعتبارینه فتوی ویردیلر بناء برین مال
مقابلنده وظائفدن برکسه نك نزولی وتسلیم براتله فراغی جائز ومعتبردر
دیو افتا اولنور وعلامه عینی فتاواسنده ذکر ایدرکه اشبو امامت وتولیت امثالی
جهت فراغنك حقنده کندویه اعتماد اولنور براصل ومبنی یوقدر لکن علما
وحکام ضرورت بوکا ذاهب اولوب وبونی عرف تقدیم ایدوب راضی اولدیلر
زیرا بدنده برجهت ووظیفه اولان کمسه غله سنی اخذ وتناول ایتدیکی
وقفك رقبه سنه مالك اوله من امدی نزول وفراغنه نیجه قادر اولور لکن
فقهانك کثیری تجویز ایدوب وقطعا للنزاع متولینك امضاسنی دخی شرط
ایتدیلر وحموی بعض فضلادن نقل ایتدیلرکه اشبو نزولده رجوعدن منع
ایچون بعد النزول ابرا الابق ومناسبدر وبدر عینی نظم درر البحار شرحنده
بیان ایتدیکه نزول صحیحدر زیرا برعورتك کندی ضره سنه قسم نوبتنی
ترکی برامر مشروعدر اسقاط محض اولمقده میانه لرنده برفرق یوقدر وامیر
المؤمنین حسن بن علی رضی الله تعالی عنهما اعظم وظائف اولان خلافتی
بهرسنه کندویه کفایت ایدر مصارف ومؤنتنی تأدیه مقابلی حضرت معاویه رضی الله
تعالی عنهه فراغ بیوردیلر بودخی جوازه دلیلدر لکن بو اشباهك مارالذکر
لایجوز الاعتیاض عن الحقوق المجردة قولنه معارض اولمز زیرا اول عرف
خاص اعتبار اولنمدیغنه بناءدر مانحن فیه عرف خاص اعتبارینه بناءدر
ابو السعود دیرکه عند الحنفیه مصرح اولان مفرغ لهه حقك ثبوتی انجق

قاضی نك كندویه وظیفه یی تقریریله اولور زیرا قاضی ایچون غیره ده تقریر واردر
امدی برکمسه کندی وظیفه سنی برمقدار دراهم مقابلی براخره فراغ وقصر ید ایدوب
مفروغ له فراغ اولنان جهت وظیفه یی ضبط ایده مسه بس ویردیکی دراهمی
فارغدن رجوع ایدوب مطالبه ایده مز فارغ وسع وقدرتنده اولان اسقاط
وفراغی اتیان ایتمکله دخی عرف خاص اعتبارینه بنأ دکانلرده اولان
خلوك لزومیله افتا اولنور امدی دکان صاحبی خلو صاحبنی دکاندن اخراج
ایدوب غیره ایجار ایده مز دکان هرنقدر وقف اولورسه ده اشبو خلوك
مشروع وجائز اولدیغنه دلالت ایدر نقولدندر واقعات امام ضریریده ذکر اولنان
نقلکه بروقف دکانده ساکن اولان کمسه غائب اولمغله متولی خصوص مشروحی
قاضی یه افاده ایتدکده قاضی کندویه دکانی فتح وغیره ایجار ایله امر ایتمکین
متولی اویلجه یابسه امدی غائب مزبور حاضر اولسه اول دکانه کندوسی
اولی واحقدر وخلوی وار ایسه خلوینه دخی کندوسی دخی مستحقدر دیلرسه
غیره اولان اجاره یی فسخ ایدوب دکانده کندوسی ساکن اولور واکر دیلرسه
اجازت ویروب خلویله مستأجره رجوع ایدر امدی مستأجر راضی اولورسه
خلوی ادا ایدر یوقسه دکاندن خروجیله امر اولنور ✻ انتهی ✻ وفقها تصریح
بیورمشلرکه برمستأجر واقفك ویا ناظرك اذنیله ارض وقفده بنا ویا غرس
ویا بستان احداث ایلسه اول ارض یدنده ابقا اولنور بحرده ومنح الغفارده
قنیه دن نقلا مرسومدرکه برکسه بروقف ارضنی استیجار وانده براز بنا
ویا غراس پیدا ایتسه امدی مدت ایجاری مرور ایتدکده کندویه اجر
مثلیله انلری ابقا واردر وقف صاحبلری مجرد قلع ایتدیریرز دیه مزلر
وخصافدن منقولدرکه برد کانك اصلی وقف وعمارتی بررجلك اولوب بس ارضی
اجر مثلیله استیجاره مزبور رجل راضی اولمسه فقها بیوردیلرکه اکر عمارت
رفع اولندیغنه نظرا ارض وقف صاحب بنانك ایجار ایتدیکی مبلغدن اکثر
بدل ایجاره ایجار اولنورسه کندویه بناسنك رفعیله تکلیف اولنوب وغیره
ایجار اولنور یوقسه اجرتیله کندونك یدنده ترك اولنور خلو ارض وقفده
اولدیغی کبی ارض مملوکه ده ده اولور فتواده اشبو قول اوزرینه در وخلو ارض
محتکره ده که بنا کبی عین وقفه اتصال قرار ایله متصل اولان نسنه یه صادق
اولدیغی مثللو استیفای منفعته تمکن مقابله سنده صاحب وقفه دفع اولنان
دراهمه دخی صادق اولور زیرا اشباهده مذکوردرکه سلطان غوری مصرده
جلوس دیدیکی محلده که دکانلری بنا ایلدکده تجاری انلره خلو ایله اسکان
ایلدیده بهر دکانه برمقدار دراهم کندولردن اخذ ایلدی کویا انکله بدلرندن

نزع اولنمز بدل ایجار اولان ماهیه ویا سنویه جانب وقفه ادا اولنان مبلغ بشقه در
خلاصهٔ کلام خلو ارض وقفه اتصال قرار ایله متصل اولان بنا امثالی شیئه
خاص دکلدر بلکه اکا وسائر دراهم وقهوه لرده کی قبچان وابریق وحمامده کی
فوطه مثللو شیلره دخی اطلاق اولنور لکن قبچان وفوطه امثالی متصل اولمیان
اعیانه جدك تعبیر اولنور خلو اطلاق اولنمز وکرك ارض مملوکه ده وکرك موقوفه ده
متصل اولان بنا وغراس اتصال قرار ایله متصل اولمغله عقار کبی اولدیده
کندوده شفعه جاریه اولدی ✻ ابو السعود ملخصا انتهی ✻ وفی معین المفتی للمصنف
معزیا للولو الجیة عمارة فی ارض بیعت فان بناء او اشجار اجاز وان کرابا او کری
انهار ونحوه مما لم یکن ذلك بمال ولا بمعنی مال لم یجز انتهی قلت ومفاده ان بیع
السکة لایجوز وکذا رهنها واذا جعلوه الآن فراغا کالوظائف فلیحرر انتهی
وسنذکره فی بیع الوفاء ✻ مصنف والا جنابك معین المفتی نام تألیف دلپسندنده
ولوالجیه یه عزو ونسبتله مذکوردرکه برارضده بیع اولنان عمارت بنا واشجار اولورسه
انك بیعی جائز ومشروعدر واکر کرابکه زراعت وحراثت ایچون زمینی اصلاح
وماتحتنی مافوقنه قلبکه بزم عرفمزده فلحق تعبیر اولنور ویا کری
انهارکه ارمقلرك درونده بولنان طاش وچامور کبی شیلری صو
کوزلجه جریان ایتسون دیو اخراج وتنظیف وبونلر امثالی ارضك انخفاض
وارتفاعنی تسویه مثللو مال اولمیوب وما سبقده مرور ایدن بطریق الخلو ارض
موقوفده کی سکنا مثللو وجدك کبی مال معناسنده اولمیان شیلر اولورسه
آنلرك بیعی جائز ومشروع دکلدر شارح رحمه الله تعالی دیرکه اشبو مضمون
مشروحك مفادو مآلی بودرکه تحقیق سکه نك بیعکه انده اولان
حق مروری برکسه نك دیکره بیعی ورهنی جائز دکلدر بنأ علیه فقها
بیع مشروحه فراغ تعبیر ایتدیلر وظائفده کی مثللو ایمدی برمنوال مشروح
تحریر اولنور وبیع بالوفا بحثنده دخی ان شاء الله تعالی مضمون مزبوری بز ذکر
وبیان ایده رز وبیع معهودك صورت وایضاحی مثلا برکسه نك سکهٔ غیر
نافذه ده بر داری اولوب امدی آنده حق مروری وار ایکن طریق عام
طرفندن برقاپو کشاده ایدوب آنده کی حق مروری دیکر حق مروری اولمیان
کمسه یه بیعی کبیدر وحق مرورك بیعنده فقهاده ایکی روایت واردر ✻ (وینعقد)
ایضا (بلفظ واحد کما فی بیع القاضی) والوصی (والاب من طفله وشراه منه)
فانه لوفور شفقته جعلت عبارته کعبارتین وتمامه فی الدرر ✻ ما ر الذکر بیع
بایعله مشتری نك ایجاب وقبول وتعاطیلریله منعقد اولدیغی مثللو فقط
برلفظله ده منعقد اولور مثلا قاضی نك بر یتیمك مالنی دیکر یتیمه بیعی وشراسی کبی

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

اما كندى نفسنه عقد جائز دكلدر كندى نفسنه قصاسى قبيلندن اولمغله
باطل اولديغندن ووصى نك يتيمك اون درهم دكر مالنى اون بش درهمه كندى
نفسنه بيعنده يتيمه خير ونفع اولمغله اولديغى كبى و بابانك طفلك مالنى كندى
نفسنه بيع وشراسنده نفع اولسون ويا اولمسون اولديغى مثللو زيرا ابك طفلنه
كثرت شفقتى اولمغله عبارهسى كويا ايكى عباره كبى اولديده قبوله محتاج اولمدى
بلكه كندى نفسنه اصيل وطفلنه نائب اولدى حتى طفل بالغ اولدقده عهده كندونك
اوزرينه اولور باباسنه اولمز اما يتيمك مالنى اب اجنبى‌يه بيع ايدوب امدى
بالغ اولسه عهده باباسنك اوزرينه اولور بس ابك طفلك مالنى اشتراسى صورتنده
ايه تأديه لازمه اولدقده ديندن برى اولمز بلكه قاضى صغيرك ثمنى ايدن قبضه بر وكيل
نصب ايدوب بعد القبض ايه وكيل رد ايدر ده آنك عندنده ثمن امانت اولور
واشبو بحثك تمام وتفصيلى دررده‌در ❊(واذا اوجب واحد قبل الاخر) بائعا كان
اومشتريا (فى المجلس) لان خيار القبول مقيد به (كل المبيع بكل الثمن اوترك)
لئلا يلزم تفريق الصفقة❊ فيجا نكه عاقدينك برى بايع ويا مشترى ايجاب ايدرسه
ديكرى اول مجلسده مبيعك كليسنى ثمنك كليسيله موجبك رجوعندن مقدم
قبول ايدر ويا خود ترك ايدر خيار قبول مجلسله مقيد اولوب وصفقه كه نفس
عقدك تفريقى لازم كلمسون ديو واكر قبولدن اقدم مبيعك كليسندن ويا بعضيسندن
بايع رجوع ايدرسه ايجاب باطل اولور وقبولك مبيعك تغيرندن مقدم
بولنمسى دخى شرطدر امدى بيع اولنان جاريه‌نك قبل القبول يدى قطع
اولنوب و بايع ارشنى اخذ ايلسه ويا ولد كتورسه وياعصير خمر اولوب بعده
خل اولسه مشترى‌نك قبولى صحيح اولمز ❊(الااذا اعادا) الايجاب والقبول اورضى
الاخر وكان الثمن منقسما على المبيع بالاجزاء ككيل وموزون والالا وان رضى الاخر
لعدم جواز البيع بالحصة ابتداء كما حرره السوانى (او بين ثمن كل) كقوله
بعتهما كل واحد بمائة وان لم يكرر لفظ بعت عند ابى يوسف ومحمد وهو المختار
كما فى الشرنبلالية عن البرهان❊ الامز بور عاقدلر ايجابله قبولى اعاده ويا خود
آخر تفريقه راضى اولوب ومبيع مكيل وموزون كبى ثمن اجزايه منقسم اواور
مقوله شى ويا بايعك اشبو ايكى نسنه‌يى بيع ايتدم هر بردلرى يوز درهمه قولى كبى
مبيعك هر بردلرينك ثمنى بيان اولنورسه امام ابى يوسف وامام محمد رحمهما الله تعالى
عندلرنده بعت لفظى هرنقدر تكرار اولنمزسه ده مبيعك كليسنى ثمنك كليسيله
قبول ايجاب ايتمزده تفريق مشروع اولور واكر ثمن اجزايه منقسم اولور مقوله‌دن
اولمزسه هرنقدر آخر راضى دخى اولورسه‌ده تفريق جائز اولمز ابتداء بيع بالحصة
جائز اولمغين اما بيع بالحصة انتهاءً اولورسه مثلا بركسه‌يه برداری بيع ايدوب

بعده مستحق چيقلدقده مشترى باقيسنه راضى اولديغى صورتده اولديغى كبى
بس بونده بيع بالحصة انتهاءً اولمغله مشروع اولور تتكم وآنى تحرير ايلدى
❊(وما لم يقبل بطل الايجاب ان رجع الموجب) قبل القبول (اوقام احدهما)
وان لم يذهب (عن مجلسه) على الراجح نهر وابن الكمال فانه كمجلس خيار المخيرة
وكذا سائر التمليكات فتح ❊ مادام قبول بولنمدقجه ايجاب باطل اولور اكر قبل القبول
موجب رجوع ايدوب وياقول راجح اوزره هرنقدر ذاهب اولمزسه‌ده عاقدينك
برى مجلسندن قائم اولورسه زيرا بو طلاقنه كندويى زوجنك مالكه قلديغى
مخيره عورتك خيار مجلسى كبيدر وعتقنى كند ويه تمليك ايتديكى رقيق كبى
سائر تمليكاتلرده بنه بويله‌در ❊(واذا وجد الزم البيع) بلا خيار الا لعيب او رؤية
خلافا للشافعى رحمه الله تعالى وحديثه محمول على تفرق الاقوال اذا الاحوال
ثلاث قبل قولهما و بعده وبعد احدهما واطلاق المتبايعين فى الاول مجاز
الاول وفى الثانى مجاز الكون وفى الثالث حقيقة فيحمل عليه ❊ واكر قبول
بولنورسه ائمهٔ حنفيه قتنده بلا خيار بيع لازم اولور الا خيار عيب ورؤيت ثابت
اولور اما امام شافعى ايچون اختلاف وارد ومشاراليهك خيار حقنده نقل وروايت
ايتديكى بخارى شريفده‌كى عبدالله بن عمر رضى الله تعالى عنهمادن مروى
{المتبايعان بالخيار مالم يتفرقا} حديث شريفى تفرق اقوالكه ناسك قوللرينك
اختلافلرينه محمولدركه مثلا متبايعينك برى اخرك ايجابندن صكره بن انى
اشترا ايتم ديوب وياقبل القبول موجبك رجوعى كبى زيرا متبايعان ايچون اوچ
حال واردر قوللرندن مقدم اولان وصكره اولان و برينك قولندنصكره اولان
حاللريدر اولكينه كه بعت واشتريت قوللرندن مقدم كندولرينه متبايعان
اطلاقى مجاز اولديدركه عاقبت حاللرى بيع وشرايه رجوع ايدر ديمكدر
ايكنجيكه بعت واشتريت قوللرندنصكره‌كى حاللرى اطلاق مشروحك مجاز كونى
اولمسيدر اوچنجيده حقيقتدركه متبايعان حقيقيه امر بيعه متشاغلان
ومتساومان اولان كمسه‌لردركه برينك قبولندن مقدم اخرك ايجابى وقتنده
كندولرينه متبايعان اطلاق اولنور بو مقامده مراد بودركه خيار قبوادر
اشبو بيان مشروح ابراهيم نخعى نكدر رحمه الله تعالى رحمة واسعة ❊(وشرط
لصحته معرفة قدر) مبيع وثمن (ووصف ثمن) كمصرى اودمشقى (غير
مشار اليه لا) يشترط ذلك (فى مشار اليه) لنفى الجهالة بالاشارة مالم يكن ربويا
قوبل بجنسه اوسلما اتفاقا اورأس مال سلم لو مكيلا اوموزونا خلافا لهما كما
سيجىء ❊ بيعك صحتى ايچون شرط قلندى مشار اليه اولميان مبيع وثمنك
مقدارينى ومصرى ويادمشقى كبى ثمنك وصفنى معرفت وعلم مجرد ذكرلرى كفايت

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

ایتمز زیرا بیعدن مقصود تسلیم وتسلمدر ایمدی مزبورلرده جهالت اولدیغنه نظرا نزاعه مفضی اولورده تسلیم وتسلم بولنمز ایضا حده مرسومدرکه برمبیع جهالهٔ فاحشه ایله مجهول اولوب وانده عرف جاری اولمزسه اول بیع صحیح اولمز امدی برکسه برآخر کسه‌یه سکا اشبودارده کی بولنان رقیق ودواب وثیابدن جمیع مالمی بیع ایتدم دیوب مشتریده انده بولنان شیلری بلمسه بیع مزبور فاسد اولور مبیع مجهول اولمغله ینه ثمنده مجهول اولورسه فاسد اولور مثلا قیمتیله ویافلانك قطع ایتدیکی بهایه ویارقیله ویاسرمایه سیله برشیئی بیع کبی ومبیعك وصفنی معرفت شرطدکلدر لکن ثمنککنی معرفت شرطدر ومبیعله ثمنده قدرلرینی وثمنده وصفنی معرفت مشارالیهده شرطدکلدر جهالت اشارتله منتفی اولمغله مادام بیع اولنان نسنه جنسیله ربی برینه مقابل اولور بوی ویا انفاقا سلمکه رأس مال اولمدقجه ویاخود سلمده مکیل ویاموزون سلمك رأس مالی اولمزسه امامین ایچون اختلاف واردر مشار الیهما رأس مال سلمده مکیلات ویاموزونات اولورسه‌ده اشارت کفایت ایدر مقدارلرینی معرفت لازمه دکلدر دیدیلر وشارح نحریرك اوسلما انفاقا قولنه حاجت یوقدر ذکراتی اورأس مال سلم‌اندن مفتیدر نتکم باب السلمده بیان وتفصیلی کلور ❊ فرع لوکان الثمن فی صرة ولم یعرف مافیهـا من خارج خیر ویسمی خیار الکمیة لاخیار الرؤیة لعدم ثبوته فی النقود فتح ❊ واکر ثمن برکیسه‌درونده اولوب خارجدن نه مقدار اولدیغی معلوم اولمسه امدی بایع مخیر قلنور وبوکا خیار الکمیة تسمیه اولنور خیار رؤیت دینلمز نقودده خیارك ثبوتی اولمغین ❊ (وصح بثمن حال) وهو الاصل (ومؤجل الی معلوم) لئلا یفضی الی النزاع ولوباع مؤجلا صرف لشهر به یفتی ❊ حال لامك تشدیدیله‌در یعنی بیع ثمن حالله که بشین پاره ایله ونزاعه مؤدی اولسون دیو معلوم اجل ایله مؤجل ایله‌ده صحیح اولور لکن اصل اولان حال اولمسیدر یعنی مقتضای عقد حلول ثمندر اجل انجق شرط ایتمکله ثابت اولور برشخص برنسنه‌یی علی الاطلاق مدت بیان ایتمکسزین مؤجلا بیع ایلسه برماه اجله صرف اولنور انجق بوقول ایله فتوی ویریلور سلمده ویمینده شرعا معهود برماه اولمغله مثلا برکسه یمین ایتسه‌که مؤجلا دینمی ادا ایده‌رم دیوامدی برماهده قضاسی لازم اولور بعضیلر اوچ کوندر دیدیلر ❊ ولو اختلفا فی الاجل فالقول لنافیه الا فی السلم واو فی قدره فلمدعی الاقل والبینة فیهما للمشتری واو فی مضیه فالقول والبینة للمشتری ویبطل الاجل بموت المدیون ❊ بایعله مشتری اجلده اختلاف ایتسه‌لر امدی قول اجلی نفی ایدنکه بایعکدر اصل اولان اجلك عدمی اولمغله لکن سلمده قول اجلی اثبات ایده‌نکدر زیرا نفی ایدن

فسادنی دعوی ایتمش اولور صحتنك شرطی اولان تأجیلك فقدی سببیله وجودینی دعوی ایدن صحت دعواسی ایتمکله قول کندونك اولور واکر اختلافلری اجلك قدرنده اولورسه قول اقل ایده‌نکدر زیاده‌یی منکر اولدیغندن کرك نفس اجلده وکرك قدرنده اختلافلری صورتنده بینه مشترینکدر خلاف ظاهر اثبات ایتدیکندن واکر اختلافلری اجلك مضیسنده اولوب بایع مرور ایتدی ومشتری ایتمدی حالا باقیدر دیسه امدی قول وبینه ایکیسیده مشترینکدر قول کندونك اولدیغی بقاء ماکان علی ماعلیه کان قاعده‌سنه مبنیدر بینه کندونك اولمسی بینه دعوی اوزرینه مقدم اولدیغیچوندر ومدیونك موتیله اجل باطل اولور ❊ فروع باع بحال ثم اجله اجلا معلوما اومجهولا کنیروز وحصاد صار مؤجلا منیه ❊ برکسه برنسنه‌یی حالا بیع بعده نیروز وحصاد کبی مجهول ویامعلوم اجل ایله انك ثمنی تأجیل ایلسه بیع مزبور مؤجل اولمش اولور بوامامین قولیدر امام اعظم رحمه الله تعالی بیع مزبور فساده کیدر بیودیلر (تنبیه) اجل که وعد ایکی قسمدر بری معلومدر سنین وشهور وایام کبی وبری مجهولدر بودخی ایکی نوعدر مجهول متقاربدر حصاد ودیاس ونیروز ومهرجان وقدوم حاج وخروج حاج ونصارانك صومی وفطری کبی و متفاوتدر هبوب ریح ونزول مطر وقدوم فلان ووقت یسر کبی ❊ له الف من ثمن مبیع فقال اعط کل شهر مائة فلیس بتأجیل بزازیة ❊ برکسه‌نك ثمن مبیعدن برآخرکسه‌ده بیك درهمی اولمغله کندویه بهرماه یوزدرهم ویردیسه بوتأجیل عد اولنمز ❊ علیه الف ثمن جعله ربه نجوما ان اخل بنجم حل الباقی فالامر کما شرطا ملتقط وهی کثیرة الوقوع ❊ برکسه‌نك اوزرنده ثمن مبیعدن بیك غروش اولمغله حق صاحبی انی تقسیطه کسوب مثلا هفته‌ده شوقدر مبلغ ویروالا برقسطه خلل ویررسك باقی قسطلر دخی حلول ایدر تماما بردن اخذ ایده‌رم دیو شرط ایتسه‌لر امر شرطلری اوزره‌دروبو مسئله کثیرة الوقوعدر ❊ قلت ومما یکثر وقوعه مالو شری بقطع رایجة فکسدت بضرب جدیدة یجب قیمتها یوم البیع من الذهب لاغیر اذ لایمکن الحکام الحکم بمثلها لمنع السلطان منها ولایدفع قیمتها من الفضة الجدیدة لانها مالم یغلب غشها فیجیدها ورديئها سواء اجماعا اما ماغلب غشه ففیه الخلاف کما سیجیء فی فصل القرض فتنبه وبه اجاب سعدی افندی ❊ شارح رحمه الله تعالی دیرکه اکثریا وقوعیافته اولان مسائلدندر برکسه رایج فی الوقت برنوع اقچه ایله برنسنه اشترا ایتسه‌ند نصکره قبل نقد الثمن دیکر نوع اقچه ضرب اولنمغله مقدمکی مضروب رایج اقچه

كاسده اولوب رواجدن قالسه انجق آلتوندن اوله‌رق مقدمکی اقچه‌نك يوم
بيعده‌كی قيمتنی كندويه بايعه تأديه واجبه اولور زيرا بوندن حكام جانب سلطانيدن
ممنوع اولمغله كندولرينه انك مثليله حكم ممكن اولمز ونقود متعينه اولمغين
انك مثليله حكمده برفائده‌ده اولمز وفضهٔ جديده‌دن انك قيمتنی ويرلمز زيرا مادام
فضه‌نك غشی غالب اولمدقجه اجماعا جيد ورديسی برابردر اما غشی غالب اولدقده
اختلاف واردر نتكم قرض فصلنده كلور وسعدی افندی بونكله جواب
ويردی لكن مذكور اولان صرف بحثنده‌در قرض بحثنده دكلدر ❊ وهذا
(اذا بيع بثمن دين) فلو بعين فسد قيمي (او بخلاف جنسه ولم يجمعهما قدر)
لمافيه من ربا النساء كما سيجیء فی بابه ❊ واشبو بيعك ثمن مؤجل ايله صحيح اولمسی ثمن
دينله كه نقد ايله بيعك اولديغنه نظرادر واكر بيع دين اولان عين مقابلی اولورسه
فاسد اولور مثلا برعبدی مشتری‌نك ذمتنده ثمن اوله‌رق باقی قلان ثوب مقابلی
بيع ايتمك كبی دين فی الذمة اولمقده كويا سلم كبی اولديده كندوده اجل شرط
اولدی دخی بيع مزبورك صحتی قدركه كيل ايله وزن كندوبی جمع ايتميان ثوبی
دراهم مقابلی بيع كبی نسنه‌يی خلاف جنسيله مؤجلا بيعه نظرادر
اما خلاف جنس اولوب قدر كندوبی جمع ايدرسه مثلا براولچك بغدايی
براولچك ارپه‌يه وياجنسی جنسنه قدرله كه بغدايدن براولچه‌كی براولچه كه
وياقدرسز جنسی جنسنه كه بغدايدن مثلا برطاش مقدارينی برطاش مقدارينه
بيع بس اشبو اوچ صورتده صحيح ومشروع دكلدر تأجيللرنده رباء نسا
اولمغله نتكم ربا بابنده كلور ومتنك او بخلاف جنسه قولنده اولی اولان واو ايله
ايراد اولنمق ايدی بعض نسخه‌ده اولديغی مثللو زيرا مزبورلرك ايكيسی بردن
شرطدر مجرد هربروزی شرط دكلدر ❊ (و) الاجل (ابتداؤه من وقت التسليم)
ولو فيه خيار فمذ سقوط الخيار عنده • خانية ❊ اجلك ابتداسی مبيعك
تسليمی وقتندندر واكر بيعده مخيرلك اولورسه امام اعظم رضی الله عنه قتنده خيارك سقوطی
آوانندن اولور ❊ (وللمشتری) بثمن مؤجل الی سنة منكرة (اجل سنة ثانية)
مذ تسلم (لمنع البائع السلعة) عن المشتری (سنة الاجل) المنكرة تحصيلا لفائدة
التأجيل فلو معينة اولم يمتنع البائع من التسليم لاتفاقا لان التقصير منه ❊
برسنه وعديله تأديهٔ ثمن قوليله برنسنه اشترايدن كمسه‌يه حين تسلمندن ايكنجی
سنه‌نك اجلی لازم اولور وفائدهٔ تأجيلی تحصيل ايچون نكره اوله‌رق ايراد
اولنان سنه اجلنده سلعه‌يی مشتريدن منع ايتمكله امدی سنه منكره اولميوب معينه
اولسه وياخود بايع تسليمدن امتناع ايتمسه اتفاقا سنهٔ آتيه‌نك تأجيلی ايجاب ايتمز
تقصير كندودن اولمغله ❊ (و) الثمن المسمى قدره لا وصفه (ينصرف

مطلقه الی غالب نقد البلد) بلد العقد مجمع الفتاوی لانه المتعارف ❊ بيعده
مقدار ونوعی بيان وتسميه اولنوب وصفی ذكر اولنميان ثمن مطلق عقد بلدينك
غالب نقدينه صرف اولنور متعارف اولان كندی اولمغله يعنی عقد
بلدنده اكثريا متعامل ومتعارف اولان نقددن ثمن تأديه اولنور ❊ (وان اختلف
النقود مالية) كذهب شريفی وبندقی (فسد العقد مع الاستواء
فی رواجها الا اذا بين) فی المجلس لزوال الجهالة ❊ واكر شريفی
وبندقی التونی كبی نقود بلد ماليتده مختلف اولوب رواجده مساوی اولورسه
عقد فساده كيدر لكن مجلسده مشتری برينی بيان ايدوب مثلا فندق التونيله
ديرسه جهالت زائله اولمغله صحيح اولور واكر ماليتده مختلف اولديغی
مثللو رواجده دخی مختلف اولسه وياخود فقط رواجده مختلف اولورسه
ثمن رواجدن لازم اولور واكر رواجده وماليتده مساوی اولورسه
بيع صحيح اولور وقنغيسندن ديلرسه آلدن ويرر خلاصهٔ مسئله رباعيه‌در
زيرا نقود بلد يا ماليتده ورواجده مساوی اولور ويا مختلف اولور ويا فقط برنده
مساوی اولور ديكرنده اولمز فساد فقط برصورتده‌دركه رواجده مساوی
ماليتده مختلف اولانده‌در باقی اوچده صحيحدر ❊ (وصح بيع الطعام) هو فی
عرف المتقدمين اسم للحنطة ودقيقها (كيلا وجزافا) مثلث الجيم معرب كزاف
المجازفة (اذا كان بخلاف جنسه ولم يكن رأس مال سلم) لشرطية معرفته
كما سيجیء (او كان بجنسه وهو دون نصف صاع) اذ لا ربا فيه كما سيجیء ❊ طعام مكه
حبوباتی كيلا كه اولچكله جزافا كه مجازفة مارده بيع صحيح اولدی اكر خلاف
جنسيله اولوب وسلمك رأس مالی اولمزسه زيرا سلمده رأس مالی معرفت شرطدر
نتكم قريبا كلور وياخود جنسيله نصف صاعدن اقلده اولورسه ينه صحيح اولور
انده ربا اولمغين نتكم قريبا كلور مجازفه‌ده مبيع مميز ومشار اليه اولمق شرطدر
مجهول اولمق ايچون كيلا جزافا تمييزيت اوزره منصوبلردر طعام عرف
متقدمينده بغدای واونه اطلاق اولنور جزاف جيمك حركات ثلثه سيله كزاف
معربيدر مجازفه معناسنه‌در ❊ (و) من المجازفة البيع (باناء وحجر لا يعرف
قدره) فيد فيهما وللمشتری الخيار فيهما نهر وهذا (اذا لم يحتمل) الاناء
(النقصان و) الحجر (التفتت) فان احتملهما لم يجز كبيعه قدر ما يملأ هذا البيت
ولو قدر ما يملأ هذا الطشت جاز سراج ❊ بيع بالمجازفه قبيلندندر قدرلری
معلوم اولميان قاب وحجر ايله بيع اكر اناءنك نقصانه وحجرك تفتته احتمالی
اولمزسه واكر نقصانه واوفمه احتمالی اولورسه بيع مزبور جائز اولمز اشبو منزل
طولوسی مقداری حبوباتی بيعك عدم جوازی كبی واكر اشبو طشتی طولديرر مقداری

حبوباتی بیع ایدرسه جائز اولور وصورة مشروحه ده کشف حال اولنه دك
مشتری ایچون مخیرلك واردر امدی بیع مزبور جائز اولمش اولور لازم اولمز
(تنبیه) برکسه نك برآخرکسه نك اوزرنده برمقدار بغدایی اولمغله آنی اکل
وتلف ایتدیکندن کندویه نسیئة بیع ایلسه بیع مزبور جائز اولمز ذمتده
ضمانی لازم اولان دینی بیع اولمغله جوازنك طریق وحیله سی مزبور
درذمت اولان بغدایی برثوب مقابلی مدیونه بیع ایدوب بعده اول ثوابی دراهمله مؤجلا
بیع ایتمکدر ﴿(و) صح (فی) ماسمی (صاع فی بیع صبرة کل صاع بکذا)
مع الخیار للمشتری لتفرق الصفقة علیه ویسمی خیار التکشف﴾ مشتری ایچون
مخیرلك اوله رق هربراولچکی شوبهایه دیه رك حبوباتدن برصبره که یعنی
بیعده تسمیه اولنان برصاعده بیع صحیح اولور کندونك اوزرینه صفقه
متفرق اولمغله بوکا خیار تکشف تسمیه اولنور فی ماسمی صاع ترکیبنده صاع کلمه سی
ما لفظندن بدل البعض من الکلدر شارح رحمه الله تعالی ماسمی تقدیریله صاعك
قید احترازی اولدیغنه اشارت ایدر یعنی هربر ایکی ویا اون صاعی شو بهایه
دیسه ایکی ویا اون صاعده بیع صحیح اولور وصاع قولی ینه مثالدر زیرا هربرمکیل
ویاموزون ویاعددی متقارب جنس واحددن اولورسه حکمی ینه بویله در
﴿(و) صح (فی الکل ان) کیلت فی المجلس لزوال المفسد قبل تقرره او (سمی جملة
قفزانها) بلاخیار لو عند العقد وبه لو بعده فی المجلس اوبعده عندهما وبه یفتی
فان رضی هل یلزم البیع بلا رضی من البائع الظاهر نعم نهر﴾ واکر صبره نك کیلسی
مجلس عقدده اولچیلورسه بیع کلیسنده صحیح اولور مفسد که جهالت انقضای
مجلسله متقرر وثابت اولمزدن مقدم زائله اولمغله ویاخود صبره نك قفیزلرینك
کیلسی بردن حین عقدده تسمیه اولنورسه بلاخیار وعقددنصکره مجلسده
اولورسه خیارله ویاخود مجلسدنصکره اولورسه امامینه کوره خیار ایله ینه بیع مزبور
صحیح اولور انجق اشبو امامین قولیله افتا اولنور بونده ناسه تیسیر اولمغله یوقسه
امام اعظم رحمه الله تعالی نك دلیلی ضعیف اولدیغنه بناء دکل واکر مشتری
راضی اولورسه بایعدن مجددا رضا وقبول بولنقسزین بیع لازم اولورمی ظاهر اولان
اولمقدر ﴿(وفسد فی الکل فی بیع ثلة) بفتح المثلثة فتشدید قطیع الغنم (وثوب
کل شاة اوذراع) لف ونشر (بکذا) وان علم عدد الغنم فی المجلس لم ینقلب
صحیحا عنده علی الاصح ولو رضیا انعقد بالتعاطی ونظیره البیع بالرقم سراج﴾
ثله ثانك فتحی ولامك تشدیدیله قیون سوریسی معناسنه در قطیع غنمده هربری
شو بهایه وثوبده هربر ارشونی شو بهایه دیه رك بیعده کلیسنده بیع فاسد اولور
صبره ده افراد متفاوت اولمدیغی کلیسنده فاسد اولمدی واکر مجلسده بعد العقد

غنم معلوم اولورسه قول اصح اوزره امام اعظم رحمه الله تعالی عندنده عقد
صحیحه منقلب اولمز صورت مشروحه ده عاقدان راضی اولورلرسه عقد
تعاطیله منعقد اولمش اولور بومارالذکر فقهانك بیع بالتعاطی عقد فاسددن
وباطلدنصکره اولمملی قوللرینه منافیدر امدی قبل المتارکه بیع بالتعاطی منعقد اولمز
اشبو مارالذکر بیعك رضالری صورتنده تعاطیله صحتنك نظیری رقمله اولان بیعدرکه
مثلا مبیعده اولان ویادفترده کی یازوسی اوزره بیع ایتمك کبی امدی بونده ثمنده جهالت
صلب عقدده متمکنه اولمغله فاسد اولدی لکن امامین اول مجلسده عقد آخرکه تعاطیله
ثمن معلوم اولورسه مزبور بیع بالرقمی تجویز ایتدیلر ﴿(وکذا) الحکم (فی کل
معدود متفاوت) کابل وعبید وبطیخ وکذا کل ما فی تبعیضه ضرر کمصوغ
اوانی بدائع ولو سمی عدد الغنم والذرع او جملة الثمن صح اتفاقا﴾ دوه
وعبید وقاون وقاربوز امثالی هربر معدود متفاوت اولان شیده حکم ینه
بویله درکه هربری شو بهایه دیو بیع اولنسه کلیسنده بیع فاسد اولور
وتبعیضنده ضرر اولان هربر معادندن مصوغ ومصنوع آنیه لر کبی شیلرك حکمی
دخی ینه بویله در واکر صلب عقدده غنمك وذراعك عددی ویاثمنك جمله سی
تسمیه اولنورسه عقد مزبور اتفاقا صحیح اولور اما عقددنصکره تسمیه اولنورسه
صحیح اولمز الا متعاقدین راضی اولورلرسه بیع بالتعاطیله جائز اولور نتکم
ماسبقده بیان اولندی ﴿والضابط لکلمة کل ان الافراد ان لم تعلم نهایتها فان
لم تؤد للجهالة فالاستغراق کیمین وتعلیق والا فان لم تعلم فی المجلس فعلی الواحد
اتفاقا کاجارة وکفالة واقرار والا فان تفاوتت الافراد کالغنم لم یصح فی شیء
عنده والاصح فی واحد عنده کالصبرة وصححاه فیهما فی الکل بحر﴾ علماء اعلامك
کل کلمه سی حقنده بیوردقلری نکره یه داخل اولنورسه استغراق افراد ومعرفه یه
داخل اولورسه مدخولنك اجزاسنی استغراق ایچوندر بیانلرندنصکره انلك
حقنده که اصل اصیل وقاعده وتفصیل بودرکه یمین وتعلیق کبی داخل اولدیغی
شیئك افرادینك نهایتی معلوم اولمیوب وجهالته مفضی اولمزسه امدی
کل کلمه سی استغراق ایچون اولور وتمثیلده اولی اولان کامل وتعلیق دیمك ایدی
زیرا تعلیقده یمیندر تعلیقك مثالی کل امرأة اتزوجها فهی طالق وکلما اشتریت
ثوبا فهو صدقة وکلما رکبت دابة فکذا وکلما اکلت اللحم فعلی درهم امثالی شیلردر
پس لحمدن هر لقمه سنه بردرهم لازم اولور امرك مثالی ادفع عنی کل شهر کذا
مضمونیدر امدی مأمور برماهدن زیاده ویرسه آمره تأدیه سی لازمه اولور
واکر اجاره وکفالات واقرار امثالی کل کلمه سنك مدخولی نزاعه مؤدی
اولور وجهالتی متضمن اولور ومجلسده معلومه اولمزسه اتفاقا برینه واقع

اولور مثلا اجرتك دارى كل شهر بكذا ديسه فقط برماهك اجاره سى ثابته
اولور وابتداسنده ساكن اولديغى ماهك دخى اجاره سى لازمه اولور كفالتك
صورتى مثلا برعورتك نفقه سنه ضمنت نفقتها كل شهر اوكل يوم مضمونى كفيل
اولسه فقط برماهك ويا بريوملك نفقه سى كنديه لازم كلور لك على
كل درهم كبى درهم بدلنه دراهم تعبيرايلسه امام اعظم رحمه الله تعالى نك
قولنه قياسا اون امامين قتنده اوچ درهم لازم اولور واكر افرادك نهايتى
معلوم اولوب غنم كبى افراد معدود متفاوت اولورسه امام اعظم رحمه الله
تعالى نزدنده عقد هيچ برنده صحيح اولمز اصح اولان امام مشار اليه كوره فقط برنده
صحيح اولمقدر صبره ده كى كبى امامين رحمهما الله تعالى ثله ايله صبره ده كليسنده
عقدى تصحيح ايتديلر (تنبيه) بركسه بنم غريملريمك كليسنه حلال اولسون
ديسه محمد بن مقاتل اشبو قول ايله مديونلر دينلرندن خلاص اولمز زيرا
بوغرماده كه حقندن ابرادر بوايسه انجق باعيانهم قوم مخصوصيندن اولور ديدى
واكر كل كلمه سى اباحه ده بولنسه كل انسان تناول من مالى فهوله حلال ديمك كبى
محمد بن سلمه بو جائز دكلدر مزبورك مالندن تناول واخذ ايدن ضامن اولور ديدى
ابونصر محمد بن سلام بو اباحه اولمغله جائزدر زيرا مجهولده اباحه مشروعه در بيورديلر
مشار اليه محمد بن سلمه ابرا اولسنه ذاهب اواديلر زيرا مجهولدن ابرا باطلدر وفتوى
محمد بن سلامك قولنه در ﴿ وفى النهر عن العيون والشرنبلالية عن البرهان
والقهستانى عن المحيط وغيره و بقولهما يفتى تيسيرا ﴾ نهرده عيوندن
وشرنبلاليه ده برهاندن وقهستانيده محيطدن وسائرندن نقل ايله مرسومدركه
تيسيرا للعباد مسئلهٔ مشروحه ده انجق امامين قوللريله افتا اولنور
﴿ (وان باع صبرة على انها مائة قفيز بمائة درهم وهى اقل اواكثر اخذ)
المشترى (الاقل بحصته) ان شاء (اوفسخ) لتفرق الصفقة وكذا كل مكيل
اوموزون ليس فى تبعيضه ضرر (ومازاد للبائع) لوقوع العقد على قدر معين ﴾
واكر برصبره كه برقفيز حبوباتى يوز اولچك ديه رك يوز درهمه بيع ايلسه حالبوكه
اول صبره يوزدن اقل وياكثر بولنسه مشترى ديلرسه اقلى ثمندن حصه سيله
اخذ ايدر وياخود فسخ ايدر صفقه متفرقه اولمغله اشبو مسئله سابق الذكر
متنك وفى صاع فى بيع صبرة كل صاع بكذا عباره سنك مقابليدر اكثر اولديغى
صورتده يوزدن زياده سى بايعكدر عقد قدر معين اوزرينه اولمغله زياده تحت عقدده
داخل اولمغله بايعك اولدى وتبعيضنده ضرر اولميان هر بر مكيل وموزون
بنه بويله در ونقصان دعواسنده قول مشترينكدر بايع هرنقدر وزن
وياكيل ايتمش اولورسه ده مادام مشترى بايعدن شوقدر قبض ايتدم ديو

مقبوضنى تعيين واقرار ايتمدكجه ﴿ (وان باع المذروع مثله) على انه مائة
ذراع مثلا (اخذ) المشترى (الاقل بكل الثمن اوترك) الا اذا قبض المبيع اوشاهده
فلا خيار له لانتفاء الغرور نهر (و) اخذ (الاكثر بلا خيار للبائع)
لان الذرع وصف لتعيبه بالتبعيض ضد القدر والوصف لايقابله شئ
من الثمن الا اذا كان مقصودا بالتناول كما افاده بقوله ﴾ واكر مذروع قبيلندن
اولان ثوب ويا ارض امثالى نسنه يى بيع مز بور مثلا يوز ذراع يوز درهمه ديو
بيع ايلسه امدى مشترى اقلى ثمنك كليسيله يا اخذ ايدر وياخود ترك ايدر
لكن اقل اولان مبيعى اخذه راضى اولوب قبض ايدوب ويا مشاهده ايدرسه امدى
مشترى يه مخيرلك اولمز غرور منتفى اولمغله وثمن مذكورله اكثرى بايعه خيار
اولقسزين مشترى اخذ ايدر و زياده كنديه قضاءً وديانةً طيب اولور زيرا
بو مقامده ذرعدن مراد قدرك ضدى اولان وصفدر تبعيضله عيب لنديغنه
بناءً وصفه ثمندن برشى مقابل اولمز الا مصنف والاجنابك ذكر آتى
قوليله بيان ايتديكى مثللو وصف مقصود بالتناول اولورسه كنديه ثمندن
برشى مقابل اولور كانه ثوبك هر بر ذراعى مبيع اولمش اولور ﴿ (وان قال)
فى بيع المذروع (كل ذراع بدرهم اخذ الاقل بحصته) لصيرورته اصلا بافراده
بذكر الثمن اوترك لتفرق الصفقة (وكذا) اخذ (الاكثر كل ذراع بدرهم
اوفسخ) لدفع ضرر التزام الزائد ﴾ واكر صورة مشروحه ده ذرع شانندن اولان
نسنه يى بيعده هر بر ذراعى بردرهمه ديرسه ثمنى ذكر اولنمغله اقل على حدة
اصل اولمغله ثمندن حصه سيله يا اخذ ايدر وياخود صفقه كه عقد تفريق اولنمغله
ترك ايدر واكثر اولديغنه نظرا انكده يا هر بر ذراعنى بردرهمه اخذ ايدر ويا فسخ
عقد ايدر ثمندن زائدى التزام ضررينى دفع ايچون ﴿ (وفسد بيع عشرة
اذرع من مائة ذراع من دار) اوحمام وصححاه وان لم يسم جملتها على الصحيح
لان ازالتها بيدهما ﴾ داردن ويا حمامدن يوز ذراعدن اون ذراعى بيع فاسد اولدى
نزاعه مفضى اولور جهالته مجهول اولمغله امامين رحمهما الله تعالى بيع مزبورى
قول صحيح اوزره تصحيح ايتديلر هرنقدر دارك ذراعلرينك جمله سنى ذكر
وتسميه ايتمزسه ده زيرا اول قدر جهالتى ازاله كندولرينك يدلرنده در ﴿ (لا) يفسد
بيع عشرة (اسهم) من مائة سهم اتفاقا لشيوع السهم لا الذراع بقى لوتراضيا
على تعيين الاذرع فى مكان لم اره و ينبغى انقلابه صحيحا لوفى المجلس ولو بعده
فبيع بالتعاطى نهر ﴾ بردار دن يوز سهمدن اون سهمى بيع اتفاقا فاسد اولمز
سهم شايع اولوب ذراع اولمغين بلى بر مسئله نك بيانى باقى قالديكه صورة
مشروحه ده متعاقدان بر مكانده ذراعلرى تعيين ايدوب جهالتى اوزره

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

راضی اولسه‌لر شارح بوکا دائر بر کلام کوره مدم دیر لکن لایق اولان صورة مشروحه ده تعیین عقد مجلسنده . اولورسه عقدك صحته منقلب اولمسیدر یوق صکره اولورسه بیع بالتعاطی قبیلندن اولور ﴿ (اشتری عددا من قیمی) ثیابا اوغنما جوهرة (علی انه کذ افنقص اوزاد فسد) الجهالة واو اشتری ارضا علی ان فیها کذ انخلا مثمرا فاذا واحدة فیها لاتثمر فسد بحر ﴾ برکسه قیمی اولان اثواب واغنام امثالی شیلری عددا شوقدر دیه‌رك اشترا ایدوب بعده اندن زیاده ویا نقصان ظهور ایتسه عقد مشروح فاسد اولور نقصان صورتنده رد اولنه‌جق ثمن زیاده ده بیع مردود مجهول اولمغله نقصان صورتنده ثمنك جهالتی اجزاسی مبیع قیمی نك اجزاسنه منقسم اولمدیغنه مبنیدر برکسه برقطعه ارضی کندوده بوقدر نخل مثمر واردر دیه‌رك اشترا ایدوب بعده انك بری میوه دار اولمسه بیع مزبور فاسد اولور ﴿ (کمالو باع عدلا) من الثیاب (اوغنما واستثنی واحد ابغیر عینه) فسد (ولو بعینه جاز) البیع خانیة ﴾ نتکم برکسه اثوابدن بردنکه طایی ویا غنمی سوروسیله بیع ایدوب لاعلی التعیین برینی استثنا ایلسه عقد مشروح فساده کیدر جهالت اولمغله زیرا بایع اعلاسنی اخذ مشتری ادناسنی دفع مراد ایدرل واکر بعینه برنی استثنا ایدرسه بیع جائز اولور ﴿ (ولو بین ثمن کل من القیمی) بان قال کل ثوب منه بکذا (ونقص) ثوب (صح) البیع (بقدره) لعدم الجهالة (وخیر) لتفرق الصفقة (وان زاد) ثوبا (فسد) لجهالة المزید ولو رد الزائد اوعزله هل یحل له الباقی خلاف ﴾ مزبور مبیع قیمی دن هر برینك قیمتی تعیین و بیان اولنوب مثلا اول عدلدن هر ثوب شو بهایه دینیلوب وثوبده نقصان اولسه موجود مقدارنده بیع صحیح اولور جهالت معدومه اولمغله وصفقه متفرقه اولدیغندن مخیرده اولور واکر برثوب زیاده ظهور ایدرسه مزیدك جهالتنه بنا أ بیع فاسد اولور اون بردن بیع اولنان اونك تعیننده منازعه اولمغله واکر زائد رد اولنوب ویا بایع آنی عزل ایدوب طوپدن چیقارسه مشتری یه باقی حلال اولورمی بونده میان علماده اختلاف واقع اولدی بحرده بزازیه دن نقلا مرسومدرکه برکسه شوقدر عدد دیه‌رك برطای اثواب اشترا ایدوب امدی اندن زیاده بولوب وبایعده غائب اولسه زیاده‌یی عزل ایدوب آلیقور باقی ملکی اولمغله استعمال ایدر ﴿ انتهی ﴾ بو استحساندر یوقسه زیاده نك جهالتنه بنا أ بیع فاسددر بو امام محمد رحمه الله تعالی قولیدر ﴿ (اشتری ثوبا) تتفاوت جوانبه فلو لم تتفاوت ککرباس لم تحل له الزیادة ان لم یضره القطع وجاز بیع ذراع منه نهر (علی انه عشرة اذرع کل ذراع بدرهم اخذه بعشرة فی عشرة و) زیادة (نصف بلاخیار) لانه انفع

(و) اخذه (بتسعة فی تسعة ونصف بخیار) لتفرق الصفقة ﴾ برکسه اطرافی متفاوته اولان سراویل وقمیص وعمامه امثالی ثوبی اون آرشون اولمق اوزره هر ارشونی بر درهمه اشترا ایلسه امدی اون بچق ارشون کلسه بلا خیار اون درهمه اخذ ایدر یارم ارشون زیاده کندویه انفع اولمغله واکر طقوز بچق کلورسه خیار ایله طقوز درهمه اخذ ایدر صفقه متفرقه اولمغین واکر کرباسکه طوپ بزمثللو ثوبك جوانبی متفاوته اولمیوب وکندویه قطع ضرر ویرمزسه زیاده مشتری یه حلال اولمز وطوپدن بر ارشونی بیع جائزدر صبره‌دن برقفیزی بیع جائز اولدیغی مثللو زیرا قطع وتمیزده باقی‌یه ضرر اولمز ﴿ وقال محمد یأخذ فی الاول بعشرة ونصف بالخیار وفی الثانی بتسعة ونصف به وهو اعدل الاقوال بحر واقره المصنف وغیره قلت لکن صحح القهستانی وغیره قول الامام وعلیه المتون فعلیه الفتوی ﴾ امام محمد رحمه الله تعالی جز کل اعتباریله صورة اولی ده مشتری مخیر اوله‌رق اون بچق درهمه وصورة ثانیه‌ده طقوز بچوقه اخذ ایدر ردیدی واعدل اقوال بودر مصنف وسائرلری دخی بونی اقرار ایتدیلر لکن قهستانی وغیریلری امام اعظم رحمه الله تعالینك متنده‌کی قولنی تصحیح ایتدیلر ومتون دخی انك اوزرینه افتا ایتدیلر امدی فتوی اول قول متانت شعارك اوزرینه اولور جز کل اعتبارینك معناسی هر بر ذراع بردرهمه مقابل اولمغله نصفکده نصفه مقابله سیدر والله تعالی اعلم واستغفر الله العظیم

﴿ (فصل) ﴾

فصلك اصل وضعی ذکری سبقت ایدن مسائل ایله ذکر آتی بیان میانلرینی قطع وتمیزنه موضوع اولمغله بیتك ایکی مصراعی مابینده‌کی بیاض محلی کبی اولدی بس لایق ومناسب اولان فصل بین کذا وکذا دینلمك ایدی لکن مصنفین رحمهم الله تعالی کندو بی‌باب مجراسنه اجرا ایتدیلرده فی کلمه‌سنه وصل ایله ایراد ایتدیلر * کذاذکره الناصر اللقانی ﴿ فیما یدخل فی البیع تبعا ومالایدخل ﴾ بعض نسخه‌ده بیع بدلنه مبیع واقعدر لکن بیعده بنه مبیع معناسنه‌در عقد مراد دکلدر یعنی بو بیان مبیعده بالتبع داخل اولوب واولمیان شی بیانیدر ﴿ الاصل ان مسائل هذا الفصل مبنیة علی قاعدتین احداهما ماافاده بقوله (کل ماکان فی الدار من البناء) یعنی کل ماهو متناول اسم المبیع عرفا یدخل بلا ذکر ﴾ اشبو فصلك مسائلی حقنده اصل اصیل وقاعده وتفصیل

ایکی قاعده و بیان مبندر بری مصنف والا جنابك کل ماکان قولیله افاده وافهام ایتدیکیدرکه یعنی هر بر دارده بولنان بناکه مبیعك عرفده کندویه متناول اولدیغی هر بر شی بلا ذکر داخل اولور متنده‌کی دار وبنا مثا للرده قید دکللردر ﴿ وذکر الثانیة بقوله (اومتصلا به تبعا لها دخل فی بیعها) یعنی ان کل ماکان متصلا بالمبیع اتصال قرار وهو ماوضع لالان یفصله البشر دخل تبعا ومالا فلا ومالم یکن من القسمین فان من حقوقه ومرافقه دخل بذکرها والالا ﴾ مصنف کتاب علیه رحمة الملك الوهاب قاعدهٔ ثانیه‌یی اومتصلابه قولیله ذکر وبیان ایدرکه ویاخود مبیعه هر بر اتصال قرار ایله متصل اولان نسنه که کندویی بشر فصل ایتمك ایچون وضع اولنه اول شی دارك بیعنده بالتبع داخل اولور اتصال قرار ایله متصل اولمیان نسنه تبعیتله مبیعه داخل اولمز واشبو قسمین مشروحیندن اولمیان شی اکر مبیعك قیوده دلو وحبل ارضده حق شرب کبی حقوق ومرافقندن اولور مقوله‌لردن ایسه ذکرلریله داخل اولورلر یوقسه اصلا داخل اولمزلر مصنف متنده‌کی تبعا لها قولنی دخل فی بیعها کلامندن صکره ذکر ایتسه اولی اولور ایدی ﴿ (فیدخل البناء والمفاتیح) المتصلة اغلاقها کضبة وکیلون ولو من فضة لا اقفل لعدم اتصاله (والسلم المتصل والسریر والدرج المتصلة) والرحی لو اسفلها مبنیا والبکرة لا الدلو والحبل مالم یقل بمرافقها (فی بیعها) ای الدار وکذا بستانها ﴾ امدی دارك بیعنده دارده بولنان بیوت ومنازل مسکنلرك بنالری وهرنقدر کومشدن دخی اولورسه ضادك فتحیله ضبه که قپولرده‌کی ابناو دمور وفرنکی کبی دارك اغلاقنه متصله اولان مفتاحلر بلا ذکر داخل اولور قفل که داره متصل اولمیان کلیدلر داخل اولمز ودا ره متصل سلم وسریرکه تخت وزدبان واسفلی مبنیه اولان دکرمان وبکره داخل اولور دارك بیعنده حقوق مرافقیله دینلدکجه قوغه ایله ایپ داخل اولمز بستانی دخی بنه بویله داخل اولور اکر داخل دارده اولورسه والمفاتیح بدلنه والاغلاق دیسه اولی اولوردی زیرا مفاتیحك اتصالی یوقدر دخولی تبعیتله‌در اغلاق غلقك جمعیدر قفل قافك ضمی فانك سکونیله‌در ﴿ واما البئر الکائنة فی الدار فتدخل فتح القدیر کماسیجیء فی باب الاستحقاق ویدخل فی بیع الحمام القدور لا القصاع وفی الحمار اکافه ان شراه من المزارعین واهل القری لا لو من الحمریین وتدخل قلادته عرفا ویدخل ولد البقرة الرضیع وفی الاتان لا رضیعا اولا به یفتی ﴾ اما دارده‌کی قیو داخل اولور نته‌کم استحقاق بابنده کلور حمامك بیعنده قزغانی داخل اولور طاسی داخل اولمز وحمارده سمری وپلانی داخل اولور اکر مزارعیندن وقرویلردن اشترا ایدرسه واکر حمار آلوب صاتوب آنکله

تجارت ایدن حمبازلردن اشترا ایدرسه اکافی داخل اولمز عرفده قلاده‌سی داخله اولورودابه‌نك لجامی واوکوزك بوینوزنده‌کی ایپ انجق انلرایله دیو شرط ایدرلرسه داخل اولورو بقره‌نك سود امن بوزاغوسی کندویی بیعده داخل اولور سودیله انتفاع انجق بوزاغوسیله اولمغله دیشی مرکبك یوریمی سودامسون ویا امسون داخل اولمز انجق بو قولله فتوی ویریلور ﴿ ویدخل ثیاب عبد وجاریة ای کسوة مثلهما یعطیهما هذه اوغیرها لاحلیها الاان سلمها اوقبضها وسکت وتمامه فی الصیرفیه ﴾ عبدوجاریه‌نك ثیابلری بیعده داخل اولور ثیاب وکسوه‌لری بلا شرط بیعلرنده کندی مثللولرك بایع مشتری‌یه ارقه‌لرنده‌کی ملبوسلری ویاانلرك غیریسنی ویرر حلیلری داخل اولمز لکن بایع مثلا کویه وکردانه امثالی حلیلری جاریه ایله برابر مشتری‌یه تسلیم ویا مشتری انلری قبض و سکوت ایدرسه مشتری‌نك اولورو بو بحثك تمام وتفصیلی صیرفیه‌ده مسطوردر ﴿ (ویدخل الشجر فی بیع الارض بلا ذکر) قید فی المسئلتین فبالذکر اولی (مثمرة کانت اولا) صغیرة اوکبیرة الا الیابسة لانها علی شرف القطع فتح (اذا کانت موضوعة فیها) کالبناء (للقرار) فلوفیها صغار تقلع زمن الربیع ان من اصلها تدخل وان من وجه الارض لا الابالشرط وتمامه فی شرح الوهبانیة ﴾ مثمره ویاغیر مثمره بیوك وکوجك شجرار ضك بیعنده بلاذکر داخل اولور اکر بناء کبی ارضه قرار ایچون موضوعه اولورسه بلا ذکر قولی مسأ لتینکه بنا وشجر مسئله‌لرینه قیددر امدی ذکرلری وقتنده بالطریق الاولی داخل اولورلر قورومش اغاج قطعه قریب اولمغله حطب موضوع کبی اولورده ارضك بیعنده بلاذکر داخل اولمز واکر بیع اولنان ارضده اشجار صغیره‌لر بولنورسه امدی بهار وقتنده کوکلریله قلع اولنور مقوله‌دن اولورلرسه ارضك بیعنده بلاذکر داخل اولور واکر اصلندن قلع اولنیوب وجه ارضدن قطع اولنورسه بلاشرط داخل اولمزو بو بحثك تمام وتفصیلی وهبانیه شرحنده مرسومدر ﴿ وفی القنیة شری کرما دخل الوثائل المشدودة علی الاوتاد المنصوبة فی الارض وکذا الاعمدة المدفونة فی الارض التی علیها اغصان الکرم المسماة بارض الخلیل بر کاز الکرم ﴾ ذخی قنیه نام کتابده مذکوردرکه برکسه بر باغ اشترا ایتدکده اول باغك ارضنده منصوبه اولان وتدلر اوزرینه باغلنمش لیفدن حبللر داخل اولور وارض خلیل الرحمنده رکاز کرم ومصرده برابیر الکرم تعبیر اولنان اوزرلرینده باغلرك چبوقلری القا وارضده مدفونه ومرکوزه اولان عمودلرکه بزلرده سرینه اطلاق اولنان اغاجده بنه بویله داخل اولور اما مرکوزه اولمیوب وجه ارضه القا اولنان اشجار حطب منزله‌سنده اولمغله مزبور باغك

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

بيعنده داخل اولمز وثلثى تحريكله وثلث جمعيدر ﴿وفى النهر كل مادخل تبعا
لايقابله شئ من الثمن لكونه كالوصف وذكره المصنف فى باب الاستحقاق قبيل السلم﴾
دخى نهرده مرسومدركه هر بر شيكه بيعده تبعيتله داخل اولدى كندويه ثمندن برشى
مقابل اولمز وصف كبى اولمغله واشبو مضمون مشروحى مصنف والاجناب
سلمدن مقدمجه باب الاستحقاقده ذكر وبيان ايلدى ﴿(ولايدخل الزرع
فى بيع الارض بلاتسمية)الااذا نبت ولاقيمة له فيدخل فى الاصح شرح مجمع﴾
بلاتسميه ارضى بيعده زرع داخل اولمز الازرع بتوب وكندى ايچون قيمت
اولمزسه قول اصحده ارضك بيعنده داخل اولور ﴿(ولاالثمر فى بيع الشجر بدون
الشرط)عبرهنا بالشرط وثمة بالتسمية ليفيد انلافرق وان هذا الشرط غيرمفسد
وخصه بالثمر اتباعا لقوله صلى الله تعالى عليه وسلم الثمرة للبائع الا ان يشترطه
المبتاع﴾ شجرى بيعده ثمر بلا شرط داخل اولمز بونده شرطله مارالذكر زرعده
تسميه ايله تعبير ميانلرنده فرق اولميوب واشبو شرطك مفسد اولمديغنه مبنيدر
وشرطى ثمره تخصيص رسول اكرم ونبى افخم صلى الله تعالى عليه وسلمك
ميوه دار اوله رق بيع اولنان درختك ميوه سى بايعكدر الا مشترى كندى
ايچون اولمغى شرط ايدرسه كندونك اولور مضمونى قول واجب الاتباعلرينه
اقتفاا در يوقسه تسميه نك ثمرده شرطك زرعده ذكرى دخى ممكندر
﴿(ويؤمر البائع بقطعهما)الزرع والثمر (وتسليم المبيع)الارض والشجر عند
وجوب تسليمهما فلو لم ينقد الثمن لم يؤمر به خانيه (وان لم يظهر صلاحه)
لان ملك المشترى مشغول بملك البائع فيجبر على تسليمه فارغا﴾ مشترى مارالذكر مبيع
اولان ارض وشجرك ثمنلرينى بايعه تاديه ايتمكله كندويه انلرك تسليمى واجب
اولنجق بايع زرعله ثمرك قطعيله ومبيعك تسليميله امر اولنور هرنقدر صلاحلرى
ظاهر اولمزسه ده زيرا مشترى نك ملكى بايعك ملكيله مشغول اولمغله مبيعى
فارغ اوله رق مشترى يه تسليميله جبر اولنور امدى مشترى ثمنى صاييوب
واداايتمزسه مبيعك كندويه تسليمى واجب اولمغين تسليميله امر اولنمز
واكر مارالذكر شجر بدون الارض قطع وقلع ايچون اشترا اولنورسه
مشترى قلعيله امر اولنور وآنى عروق واصوليله قلع ايدر وعروقك نهايت بولديغى
محله دك حفر كندويه لازم دكلدر وقطع ايچون اشترا اولنميان شجرك ماتحتنده كى
ارضدن غلظتى مقدارى داخل اولور اما ارض مستأجرده مدت ايجار
تمام اولسه زرعك قلعيله مستأجر امر اولنمز بلكه زرع كمالنى بولنه دك
اجر مثليله ابقا اولنور ﴿(كما لواوصى بنخل لرجل وعليه بسر حيث يجبر
الورثة على قطع البسر هو المختار) من الروايه والواجبة وما فى الفصولين

باع ارضا بدون الزرع فهو للبائع باجر مثلها محمول على ما اذا رضى المشترى
نهر﴾ نتكيم بركسه اوزرنده بسر اولان خرمادرختنى بررجله وصيت ايتسه
ورثه بسرك قطعنه جبر اولنديغى كبى روايتدن انجق مختار اولان بودر سماويه
قاضيسنك اوغلونك عماديله استروشنى فصوللرينى كندوده جمع ايتديكى جامع
الفصولين نام كتابنده ذكر اولنان بركسه بلا زرع بر ارضى بيع ايلسه امدى
اول زرع ارضك اجر مثليله بايعكدر مضمونى مشترى نك رضاسيله زرعى ترك
ايتديكنه محمولدر ﴿(ومن باع ثمرة بارزة) اما قبل الظهور فلا يصح اتفاقا
(ظهر صلاحها اولا صح) فى الاصح (ولو برز بعضها دون بعض لا) يصح
(فى ظاهر المذهب) وصححه السرخسى وافتى الحلوانى بالجواز لوالخارج اكثر
زيلعى﴾ بركسه وجوده كلمش بارزه وآشكاره اولان ميوه يى بيع ايلسه صلاحى
ظاهر اولسون ويا اولمسون قول اصحده صحيح اولور اما ظاهر وهويدا
اولمزدن مقدم بيعى اتفاقا صحيح اولمز واكر ميوه نك بعضيسنك ظهور وبروزى
اولوب وبعض اخرينك اولمسه ظاهر مذهبده انك بيعى صحيح اولمز واشبو
ظاهر مذهبى امام سرخسى عليه رحمة القدسى تصحيح ايلدى واكر ميوه دن
خارج وظاهر اولان چوق اولورسه امام حلوانى انك بيعنك جوازيله افتا
بيوردیلر ميوه نك صلاحنك ظهورى نوع بنى ادمك اكل وتناولنه وياعلف
دوابه صالح وقابل اولمغله در حاشيهٔ شلبيده عند الحنفيه بدو صلاح آفت
وفساددن امين اولمغله در وعند الشافعى نضجى ظاهر وحلاوتى باهره اولمغله در
ديو مرسومدر وحين عقدده موجود اولان ثمره بيعده اصالهٔ صكره دن
حادث اولان بالتبع داخل اولور ﴿(ويقطعها المشترى فى الحال) جبرا عليه
(وان شرط تركها على الاشجار فسد) البيع كشرط القطع على البائع
حاوى (وقيل) قائله محمد (لا) يفسد (اذا تناهت) الثمرة للتعارف فكان
شرطا يقتضيه العقد (وبه يفتى) بحر عن الاسرار﴾ بايعك ملكنى فارغ
وبوش قلمق ايچون مشترى ثمره يى فى الحال مجبورا قطع ايدر واجرت قطع
مشترى يه لازمدر واكر ثمره نك اشجار اوزره تركنى شرط ايدرسه ثمره كمالنى
بولسون ويا بولمسون بيع فساده كيدر عقدك اقتضا ايتمديكى شرط اولمق
ايله اجرت قطعى بايع اوزره شرطك مفسد اولديغى كبى بعضيلركه امام محمد
رحمه الله تعالى ثمره كماله رسيده اولمش اولورسه بيع مزبور فساده كيتمز
بيورديلر بونده عرف وعادت اولمغله كانه عقدك ايجاب ايتديكى شرط اولمش
اولدى وانجق اشبو امام محمد قوليله افتا اولنور اما ميوه كماله بالغ اولمزسه
صورة مشروحه نك خلافنده اولوركه امام مشار اليه نزدنده دخى فساده

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

كبدر ارض وشجر واسطه سيله زياده اولان جزء معدومى شرط ايتدكلرينه
مبنى ﴿ لكن فى القهستانى عن المضمرات ان على قولهما الفتوى فتنبه ﴾ لكن
قهستانيده مضمراتدن نقلا مرسومدركه ميوه‌يى شجر اوزره ترك شرط وبوكا
رضا امامين قتنده بيعى مفسد در وفتوى كندولرينك قوللرى اوزرينه در فتنبه
قولى قولينك ايكيسيده مفتى به اولوب مفتى‌نك مخير اولمسنه اشارتدر ﴿ قيد
باشراط الترك لانه لوشراها مطلقا وتركها باذن البائع طاب له الزيادة وان
بغير اذنه تصدق بما زاد فى ذاتها وان بعدما تناهت لم يتصدق بشئ ﴾ متنك
تركى شرطى قطع وتركدن مطلق اوله‌رق بلا قيد ثمره‌يى شرا وبايعك اذنيله
انى ترك ايلسه مشترى‌يه زياده طيب وحلال اولمسنه مبنيدر واكر بايعك اذنى
اولمقسزين ترك ايدرسه ميونك ذاتنده زياده اولنى تصدق ايدر واكر ميوه
كماله متناهى اولدقدنصكره ترك اولنورسه اصلا برشئ تصدق ايتمز زيرا حال ثمره‌ده
تغير ارض وشجردن دكلدر بلكه الله ذوالجلال حضرتلرينك تقدير واراده سيله
نضجى شمسدن واونى قمردن وطعمى كواكبدن اخذ ايدر ﴿ وان استأجر الشجر
الى وقت الادراك بطلت الاجارة وطابت الزيادة لبقاء الاذن واستأجر
الارض لترك الزرع فسدت لجهالة المدة ولم تطب الزيادة ملتقى الابحر لفساد الاذن
بفساد الاجارة بخلاف الباطل كما حررناه فى شرحه ﴾ ميوه اشترا ايدن
كمسه ادراكى وقتنه‌دك شجرى استيجار ايلسه اجاره باطله اولور ادن باقى
اولمغله زياده‌ده طيب اولور واكر زرعى ترك ايچون ارضى استيجار ايدرسه اجاره
فاسده اولور مدت مجهوله اولمغله وثمندن زياده بايعه طيب اولمز اجاره‌نك فساديله
اذننده فساده. كتمكله باطل بونك خلافنه‌در نتكم مضمون مشروحى ملتقى
شرحنده تحرير ايلدك مفادى بوكه باطل شرعده اصلا ووصفا معدوم
اولمغله برشيئى متضمن اولمز اما فساد بالكليه معدوم اولمز بلكه وصفى فائت
اصلى ثابت اولمغله شئ آخرى متضمن اولورده متضمنك فسادندن
متضمنكده فسادى لازم كلور انتهى ﴿ والحيلة ان يأخذ الشجرة
معاملة على ان له جزء من الف جزء وان يشترى اصول الرطبة
كالباذنجان واشجار البطيخ والخيار ليكون الحادث للمشترى وفى الزرع
والحشيش يشترى الموجود ببعض الثمن ويستأجر الارض مدة معلومة يعلم
فيها الادراك بباقى الثمن وفى الاشجار الموجود ويحلله البائع مايوجد ﴾
فساد وحرمتدن تخلص ايچون اثمارى اشجار اوزره باقى اوله‌رق
بيعده حيلهٔ شرعيه ثمرى اشترا ايدن كمسه شجره‌يى بايعدن معامله كه
بروجه مساقات ثمره‌دن برجزء مقابلى شجره‌يى اصلاح ايچون اخذ ايدر

مثلا مشترى بايعه ثمنى ادادنصكره ديركه سندن اشبو شجرى بيك جزءده برى
سكاوبيكدن برنقصانى بكا اولمق اوزره مساقاته اخذ ايتدم لكن بوكا اشكال
وارد اولوركه مشترى بردفعه ميوه‌يى اشترا ايتدكدنصكره معامله‌نك نتيجه آلور
جواب ممكنكه ثمنى على وجه التبرع تأديه ايدوب اصل اعتبار عقد مساقاته اوله
وحادث مشترى ايچون اولسون ديو رطبه كه باذنجان وبطيخ وخيار امثالى
خضرواتك اصول واشجارينى دخى برابر اشترا ايدركه زياده ملكى اوزره
حاصل اوله بعده ديلرسه اصولى بايعه بيع ايدر زرعله حشيشده حيله ثمنك
بعضيسيله كندولردن موجود اولانى اشترا وباقيسيله كندوده زرعك
ادراك ايدله‌جك قدر برشجره‌كى مدة معلومه ايله ارضى استيجار ايتمكدر اشجار
ثمار موجوده سنى مشترى اشترا ايدوب موجوده اولميانلرى بايع كندويه اباحه
واحلال ايدوب شجره‌ده تركنه اذن ورخصت ويرر ﴿ فان خاف ان يرجع
يقول على انى متى رجعت فى الاذن تكون مأذونا فى الترك بمثله ملخصا ﴾
واكر مشترى بايعك اذنندن رجوعندن خوف ايدرسه بايع كندويه هرنه زمان
اذنمدن رجوع ايدرسم بنه سن تركده اذن جديد ايله مأذونسك دير (تتمه)
بحرده مرسومدركه برشخص رؤس اشجارده بولنان ثمارى اشترا ايدوب
وهر برشجره‌ده‌كى ميوه‌نك بعضيسنى كورسه كندويه خيار رؤيت
ثابت اولور حتى كليسنى رؤيتدنصكره راضى اولسه كندويه آنى اخذ لازم اولور
واكر تحت ارضده مستور اولان حوج وصوغان وصارمساق وشلغم
وطورپ امثالى شيلرى بيع ايلسه امدى مزبورلر ارضده القا اولنوب
لكن بتمسه وياخود بتوب لكن معلوم اولمسه بيع مزبور جائز ومشروع اولمز
واكر تحت ارضده وجودى معلوم اولور جه‌سنه نابت اولان شيئى
نباتندنصكره بيع ايدرسه بيع مزبور جائز اولور وامام اعظم رضى الله عنه
عندنده كورمديكى نسنه‌يى اشترا ايتمش اولور جمله سنى كوروب وراضى اولمدقجه
خيار رؤيتى باطل اولمز امامينه كوره خيار رؤيت مزبورلرك جمله سنى
كورمكه توقف ايتمز وفتوى اشبو امامين قولنه‌در ﴿ ماجاز ايراد العقد
عليه بانفراده صح استثناؤه منه ﴾ الاالوصية بالخدمة يصح افرادها دون استثنائها
اشباه ﴾ شول برنسنه كه منفردا على حدة عقدى كندونك اوزرينه ايراد
جائز اولدى انى مبيعدن استثنا صحيح اولدى كرك بنا وشجر كبى مبيعده
بالتبع داخل اولسون وكرك ارطال معلومه كبى داخل اولمسون وكندونك اوزرينه
عقدك ايرادى صحيح اولميان نسنه‌يى استثنا صحيح اولمز امدى حامل اولان جاريه‌نك
وشاتك حملنى وبيع اولنان قيونك قويروغنى وعبدك يدينى استثنا صحيح اولمز

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

لكن مثلا برعبدك منفردا بلارقبة خدمتيله وصيت صحيح اولماز ثم فرع على
هذه القاعدة بقوله (فصح استثناء) قفيز من صبرة وشاة معينة من قطيع
و(ارطال معلومة من بيع ثمرة نخلة) لصحة ايراد العقد عليها ولو الثمرة
على رؤس النخل على الظاهر مصنف نصفت نصاب عليه رحمة الملك
الوهاب فصح استثناء قوليله اشبو قاعدهٔ مشروحه اوزرينه مسئله تفريع
ايدركه امدى حبوباتدن بركومه ويغندن براولچه‌كى وسورودن برشاة
معينه‌يى وبراغاجك خرماسنى بيعدن ارطال معلومه‌يى استثنا صحيح اولور
عقدك كندولرينك اوزرلرينه ايرادى صحيح اولمغله وقول ظاهر اوزره
ثمره هرنقدر رؤس نخل اوزره ثابت اولورسه‌ده شاة غير معينه‌يى استثنا
جائز ومشروع دكلدر (كصحة بيع برفى سنبله) بغير سنبل البر لاحتمال الربا
(وباقلاء وارز وسمسم فى قشرها وجوز ولوز وفستق فى قشرها الاول)
وهو الاعلى نتكم بغدايى سنبليكه باشغنده وبقلا وبرنج وسوسمى قشر يكد
قابلرنده وجوزى وبادمى وفستقى قشر اوليكه اعلاسنده بيعى جائز اولديغى
مثللو اما سنبلنده برى بيع بغدايى سنبله‌سى مقابلنده اولملى ربا احتمالنه بناً
وعلى البائع اخراجه الا اذا باع بما فيه وهل له خيار رؤية الوجه نعم فتح
وانما بطل بيع ما فى تمر وقطن وضرع من نوى وحب ولبن لانه معدوم عرفا
بغداى سنبلنده بيع اولديغنه نظرا دوكوب وصاوروب صمانندن اخراج ايدوب
مشترى‌يه تسليمى بايعك اوزرينه لازمدر الا بغدايك كندوده اولديغى صابى
وصمانيله بيع ايدرسه بايعه بغدايى صماندن تخليص لازم دكلدر صورهٔ
مشروحه‌ده مشترى ايچون خيار رؤيت اولورمى بلى اولمق موجهدر زيرا انى
كورممشدر اما خرماده‌كى چكرده‌كى وپاموقده‌كى چكردك تعبير اولنان حبى
ومه‌دكى سودى بيعك بطلانى عرفا معدومى بيع اولمغله‌در (واجرة كيل وعد
ووزن وزرع على بائع) لانه من تمام التسليم مبيعى كيلك
وعددك ووزنك وزرعك اجرتى بايعك اوزرينه‌در
مزبورلر تمام تسليمدن اولمغله (واجرة وزن ثمن ونقده) وقطع ثمر واخراج
طعام من سفينة (على مشتر) الا اذا قبض البائع الثمن ثم جاء برده بعيب الزيافة
ثمنى وزنك ونقدك وميوه‌يى قطعك وطعامى سفينه‌دن اخراجك اجرتى
مشترى‌نك اوزرينه‌در الا بايع ثمنى قبض ايدوب بعده زيوفدر ديه‌رك عيبيله
ردايدر اجرت كندويه لازمه اولور فرع ظهر بعد نقد الصراف ان الدراهم
زيوف رد الاجرة وان وجد البعض فبقدره نهر عن اجارة البزازيه صرافك
ثمنى نقدندنصكره دراهمك زيوف اولديغى ظاهر اولسه عملنك فسادنه بناً

اجرتى ردايدر واكر دراهمك بعضيسى زيوف بولورسه اول قدرك اجرتى ردايدر
واما الدلال فان باع العين بنفسه باذن ربها فاجرته على البائع ان سعى بينهما
وباع المالك بنفسه يعتبر العرف وتمامه فى شرح الوهبانيه دلال بر متاعى
صاحبنك اذنيله كندوسى بنفسه بيع ايدرسه اجرتى بايعك اوزرينه‌در
واكر بايع بالذات كندوسى بيع ايدوب دلال ميانه‌لرنده مجرد سعى ايدرسه
عرف اعتبار اولنور واشبو بحثك تمام وتفصيلى وهبانيه شرحنده‌در
(ويسلم الثمن اولا فى بيع سلعة بدنانير ودراهم) ان احضر البائع السلعة
بايع سلعه‌يى احضار ايدوب وسلعه دنانير ودراهمله بيع اولنديغنه نظرا
ابتدا ثمن تسليم اولنور بايعك حقى تعين ايتسون ايچون زيرا مشترى‌نك حقى
مجرد عقدايله مبيعده تعين ايتمكله ملكنه داخل اولور واكر سلعه حاضر اولمزسه
ثمنك تسليمى لازم اولمز (وفى بيع سلعة بمثلها) او ثمن بمثله (سلما مع) ما لم يكن
احدهما دينا كسلم وثمن مؤجل سلعه كه متاعى وياثمنى كندولرى مثللو
شيلره بيعده سلمكه مسلم فيهده وثمن مؤجلده اولديغى مثللو مادام احد عوضين
دين اولمزسه ايكيسى بردن تسليم اولنورلر سلعه‌ده تعيينده ثمنده عدم تعيينده
مساوى اولدقلرينه بناً مناسب اولان بيعده مشترى ايچون خيار اولمق صورتى
زياده ايدى زيرا مشترى مخير اولورسه بايع خيارك سقوطندن مقدم ثمنى
مطالبه ايده‌من ثم التسليم يكون بالتخلية على وجه يتمكن من القبض بلا مانع
ولا حائل وشرط فى الاجناس شرطا ثالثا ان يقول خليت بينك وبين المبيع
فلو لم يقله او كان بعيدا لم يصر قابضا والناس عنه غافلون فانهم يشترون قرية
ويقرون بالتسليم والقبض وهو لا يصح به القبض على الصحيح وكذا الهبة
والصدقة خانيه وتمامه فيما علقناه على الملتقى بعد زين كرك مبيعده وكرك ثمنده
تسليم بلا مانع ولا حائل قبضه متمكن ومقتدر اولور وجه اوزره مقبوضه
قابض مابيننى تخليه ايله اولور مانع اولمق غيرك حقيله مشغول اولمغله وحائل
اولمق حضورده اولمغله اولور اجناس نام كتابده تسليمه شرط ثالثكه مشترى‌يه
سنكله مبيعك مابيننى تخليه ايتدم ديمكى زياده ايلدى ايمدى بايع قول مشروحى
ديمزسه ويا مبيع غائب وبعيد اولورسه مشترى قابض اولمز ناس اشبو حكم
مشروحدن غافللردركه مثلا برقريه‌يى اشترا ايدوب بايع تسليمى ومشترى
قبضى اقرار ايدرلر حالبوكه قول صحيح اوزره اقرار مشروحله قبض صحيح اولمز
هبه وصدقه دخى بويله‌دركه كندولرنده قبض بعيدده تخليه ايله اولمز
شارح رحمه الله تعالى ديركه اشبو بحثك تمام وتحقيقى بزم ملتقى اوزرينه اولان
تعليقات وشرحمزده‌در (وجده) اى البائع الثمن (زيوفا ليس له استرداد

السلعة وحبسها به) لسقوط حقه بالتسليم وقال زفرله ذلك كما لو وجدها رصاصا
اوستوقة اومستحقا وكالمرتهن منيه ❊ بر بايع ثمنی زیوف بولسه کندویه
سلعه‌یی استرداد وثمن ایچون حبس مشروع دکلدر تسلیمله حقی ساقط اولمغله
وامام زفر رحمه الله تعالى حقنی استیفا ایتمدیکندن بایعه متاعی استرداد
وحبس وارد ردیدی نتکم نقودی قورشون ویا تجارك وبیت المالك قبول
ایتمدیکی ستوقه ویامستحق چقیلان نسنه بولسه مزبورلر نقوددن عد اولنمغین
کندولری اصلا قبض عد اولنمدیغی کبی زیوفی تجار قبول ایدوب بیت المال
قبول ایتمدیکندن نقوددندر دخی ثمنك رهنده اولدیغی صورتنده بایعدن مبیعك
حبس حقی ساقط اولمدیغی مثللو ❊ (قبض بدل) دراهمه (الجیاد) التی کانت له
علی زید (زیوفا) علی ظن انها جیاد (ثم علم بانها) زیوف (یردها ویسترد الجیاد
ان) کانت (قائمة والا فلا) یرد ولایسترد کما لو علم بذلك عند القبض وقال
ابویوسف یرد مثل الزیوف ویرجع بالجیاد کما لو کانت رصاصا اوستوقة ❊
عمرو زیدك اوزرنده اولان دراهم جیادی بدلنه جیاد ظنیله زیوفی قبض بعده زیوف
اولدیغی معلومی اولسه اکر موجوده ایسه آنی رد وجیادی استرداد ایدر
واکر زیوف قائمه اولمیوب تلف اولمش بولنورسه رد واسترداد اولمز قضاً
دین حقنك جنسنی قبضیله حاصل اولمغله نهایتی زیافتی علمدنصکره کندویه
حق فسخ ثابت اولدی اول دخی قضا کندی ایله اولان شیئك هلاکیله ممتنع اولدی
نتکم زیوف اولدیغنی حین قبضده بلسه حق رد کندودن ساقط
اولدیغی کبی امام ابی یوسف زیوفك مثلنی رد ایدوب وجیادی رجوع ایدر
بیوردیلر رصاص وستوقه اولدیغی صورتده اتفاقا رد اولندیغی کبی
حتی حین قبضده معلومی اولسه دخی رد ایدر اثمان جنسندن اولمغین
❊ (اشتری شیئا وقبضه ومات مفلسا قبل نقد الثمن فالبائع اسوة للغرماء)
وقال الشافعی هو احق به (کما لو لم یقبضه) المشتری (فان البائع احق به) اتفاقا ولنا
قوله علیه الصلاة والسلام اذا مات المشتری مفلسا فوجد البائع متاعه بعینه
فهو اسوة للغرماء شرح مجمع للعینی ❊ برکمسه برنسنه‌یی اشترا وقبض ایدوب
وقبل نقد الثمن مفلسا وفات ایتسه امدی بایع قسمتده غرمایه مساویدر
مشترا یی خاصة بن اخذایده‌رم دیه‌مز امام شافعی رحمه الله تعالى بایع مبیعنه
کندوسی احقدر بیوردیلر نتکم مبیعی مشتری قبض ایتمدیکی صورتده بایع
اکا اتفاقا احق اولدیغی کبی حنفیه ایچون دلیل رسول الله صلى الله تعالى
علیه وسلمك مشتری مفلسا وفات ایدوب بایع متاعنی بولسه امدی کندوسی
غرمایه اول متاعی میانلرنده تقسیمده برابردر قول واجب الاتباعلریدر

❊ فروع باع نصف الزرع بلا ارض ان باعه الاکار لرب الارض جاز وبعکسه لا
الا اذا کان البذر من الاکار فینبغی ان یجوز خانیة ❊ برکمسه بلا ارض
زرعك نصفنی بیع ایلسه امدی بایع اکار که صاحب ارض اولمیان
مزارع مشتری صاحب ارض اولورسه بیع مزبور جائز اولور وعکسیکه
بایع اکار اولمزسه جائز اولمز الا بذر ده اکارك اولورسه لایق اولان
جوازیدر کویا ارضی استیجار ایتمش اولمغله مستحق الوضع اولور
❊ باع شجرا او کرما مثمرا لا یدخل الثمر وحینئذ فیعار الشجر الی الادراك
فلو ابی المشتری اعارته خیر البائع ان شاء ابطل البیع او قطع الثمر
جامع الفصولین قال فی النهر ولا فرق یظهر بین المشتری والبائع ❊
برکمسه میودار اولان شجری ویا کرمی بیع ایلسه میوه بیعده داخل اولمز
امدی میوه‌نك ادراکنه‌دك شجر عاریه اولمش اولور مشتریدن اجاره‌سی
مشروع اولمز واکر مشتریده اعاره‌دن امتناع ایدوب راضی اولمزسه بایع
مخیر قلنوردیلرسه بیعی ابطال ویلرسه میوه‌یی قطع ایدر صاحب نهر ابطال
بیعله قطع ثمر بیننده مخیر اولمقده بایعله مشتری میانه لرنده فرق ظاهر
دکلدر دیدی یعنی بلا شجر ثمره‌یی بیع ایلسه امدی میوه کمالنی بولمدیغنه نظرا
بایع اعارهٔ شجره راضی اولمزسه مشتری ابطال بیعله قطع ثمر بیننده مخیر اولور
قطعده اتلاف مال اولمغله لکن قریبا مرور ایتدیکه مشتری مطلقا
جبر اولنور والله سبحانه وتعالی اعلم واستغفر الله العظیم

❊ (باب خیار الشرط) ❊

اشبو باب بیعده خیار شرطه دائر مسائل خیرار تسامدر خیارك شرطه
اضافتی حکمك سببنه اضافتی قبیلندندر زیرا شرط خیاره سببدر خیار
اختیار معناسنه در بعضیلر تخییر معناسنه‌در دیدیلر یعنی بین الامضاء
والفسخ مخیرلك دیمك ❊ وجه تقدیمه مع بیان تقسیمه مبین فی الدرر ❊
خیار شرطك سائر خیارات اوزرینه تقدیمنك وجه ونسبی وخیارك تقسیمنك
بیانی درر ده مبین ومستباندرکه بیع یا لازم اولورکه شرائطی موجوده
اولدقدنصکره کندوده خیار اولمز ویا غیر لازم اولورکه کندوده خیار
اولور ولازم نوعی اقوی اولمغله تقدیمه شایان قلندی وخیار شرط عاقدك اصل
عقدی قبولیله ردی بیننده مخیر اولسیدر وخیار تعیین ایکی ویا اوچ شیئك برینی مشتری تعیین
ایتمك اوزره اشترادر خیارك اشبو ایکی نوعنك سائرلرینك اوزرلرینه تقدیم اولنمسی

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

ابتدا حكمك بولمسنه مانع اولدقلرینه مبنیدر بعده خیار رؤیتی ذكرلری حكمك
تمامنه مانع اولدیغیچوندر خیار عیبك من بوردن تأخیری لزوم
حكمنه مانع اولدیغنه بنا اًدر خیار شرط ایچون برقاچ نوع واردر برنوعی
اتفاقا فاسددر مثلا اشتریت علی انی بالخیار اوعلی انی بالخیار ایاما دیمك كبی
بحرده مذكوردركه بركسه سن مخیرسك دیسه اول مخاطب ایچون فقط
خیار مجلس واردر برنوعی اتفاقا جائزدر مثلا بنم ایچون بوخصوصده اوچ
كون ویا نقصان مخیرلك واردر دیمك كبی وبرنوعی مختلف فیهدركه بنم ایچون
بوخصوصده برماه ویا ایكی ماه خیار واردر دیمك كبی بو امام اعظم وامام زفر
وامام شافعی رحمهم الله تعالی نزدلرنده فاسددر امام ابی یوسف وامام محمد
رحمهما الله تعالی عندلرنده جائز ومشروعدر ❊ انتهی مزیدا ❊ ثم الخیارات
بلغت سبعة عشر الثلاثة المبوب لها وخیار تعیین وغبن ونقد وكمیة واستحقاق ❊
بوندنصكره خیارلر اون یدی یه بالغ اولور اوچی كندولری ایچون باب
معقوب اولان خیار شرط وخیار رؤیت وخیار عیبدر وبری خیار
تعییندر كه مصنف علیه الرحمه نك ذكراتی بركسه ایكی رأس عبدینی برنده
خیار اوزره بیع ایلسه امدی تفصیل ثمن ایدوب هر برلرینك قیمتلرینی بیان وخیار
قنغیسنده اولدیغنی عیان ایدرسه خیار مشروح صحیح اولور یوقسه اولمز
قولنده كی مفاددر وبری خیار غبندر كه بنده متنده ذكراتی مرابحه صورتنده غبن فاحشله
ظاهر روایتده رد اولنمز واكر بایع مشتری یی ویا مشتری بایعی تغریر ایدرسه ویادلال تغریر
ایدرسه رد اولنور یوقسه رد اولنمز دیو فتوی وبریلور مضمونیدر وخیار نقددركه اوچ
كونه دك اكر ثمنی ویرمزسه بیع یوقدر دیسه صحیح اولور مضمونیدر وخیار كمیتدركه
مثلا بركسه اشبو كوبده كی شیئی اشترا ایتدم دیوب بعده انده كی دراهمی كورسه كندی
ایچون خیار اولمق كبی بو خیار كمیتدر خیار رؤیت دكلدر زیرا خیار رؤیت نقودده اولمز
وخیار استحقاقدركه مبیعك بعضیسنك مستحق چقمسنده كی خیار كبی امدی
مبیعك كلیسنی قبضدن مقدم استحقاق ظهور ایدرسه كلیسنده خیار ثابت
اولور صفقه تفرق ایتمكله واكر بعد القبض مستحق چقیلورسه قیمیده خیار
اولور قیمی تبعیض عیب اولمغله مثلیده خیار اولمز ❊ وتغریر فعلی وكشف حال
وخیانة مرابحة وتولیة وفوات وصف مرغوب فیه وتفریق صفقة بهلاك
بعض مبیع واجازة عقد الفضولی وظهور المبیع مستأجرا اومرهونا
اشباه من احكام الفسوخ ❊ دخی خیار تغریر فعلیدركه مثلا بر سودلو
قیونك لبنی قلیل اولمغله بایع ممه سنی لبنی مجتمع اولسون دیو باغلمغله مشتری لبننی
كثیر ظن ایلسه برد واتده رد ایدر روایت اخراده نقصان قیمتیله رجوع

ایدر رد ایتمز وخیار كشف حالدركه برشیئی مثلا برطاش اغری آلتونه اشترا كبی
وهربر اولچه كی بردرهمه دیه رك برصبره یی بیعده فقط برصاعده بیعك صحیح
اولمسنده مشتری ایچون خیارك ثبوتی دخی اشبو خیار كشف قبیلندندر
ومرابحه كه بایعك اوزرینه قائم بها وزیاده كار ایله وتولیتكه فقط سرمایه سیله
بلا قبض معامله ده خیانتده امدی مشتری یا ثمنك كلیسیله اخذ ایدر ویارد
ایدر رضا فوت اولمغله ومبیعده كی وصف مرغوبك فوتنده كی خیاركه مثلا برعبدی
خباز ویا كاتب دیه رك اشترا وخلافنك ظهوری كبی امدی یا ثمنك كلیسیله اخذ ایدر
ویا ترك ایدر وقبل القبض مبیعك بعضیسنك هلاكیله تفریق صفقه ایله اولان خیاردر
وفضولینك عقدینك اجازتنده كی خیاركه مالك عقد مشروحك اجازتیله ابطالی بیننده
مخیردر ومبیعك مستأجر ویا مرهون ظهورنده كی خیاردر یعنی مستأجر
ویا مرتهن بیعه اجازت ویررلرسه مشتری یه خیار یوقدر واكر اجازت ویرمزلرسه
مشتری انتظار ایله فسخ میانه لرنده مخیردر مسائل مشروحه اشباهك
احكام الفسوخندن منقوله در ❊ قال ویفسخ باقالة وتحالف فبلغت تسعة
عشر سببا واغلبها ذكرها المصنف بعرفه من مارس الكتاب ❊ صاحب
اشباه اقاله ایله كه متعاقدینك فسخ عقده تراضیلریله وتحالفله كه متبایعینك
ثمنك ویا مبیعك مقدارلرنده اختلافلرینه بنا اثبات بینه دن عاجز اولملریله
تحالف ایدوب قاضی كندولرینك برینك طلبیله بیعی فسخیله ده عقد فسخ اولنور
امدی سبب فسخ اون طقوزه بالغ اولور وخیارات مزبوره نك اكثریسنی
مصنف كتاب علیه رحمة الملك الوهاب متنده ذكر وبیان ایلدی مشارالیهك
كتابیله ممارسه سی اولان فقیه متقن انی بیلور ❊ (صح شرطه للمتبایعین
معا (ولاحدهما) ولو وصیا (ولغیرهما) ولو بعد العقد لاقبله تاتارخانیة
فی مبیع) كله (او بعضه) كثلثه اوربعه ولو فاسدا ولو اختلفا فی اشتراطه
فالقول لنافیه علی المذهب (ثلثة ایام او اقل) وفسد عند اطلاق او تأبید (لا اكثر)
فیفسد فلكل فسخه خلافا لهما (غیرانه یجوز ان اجاز) من له الخیار (فی الثلثة
فینقلب صحیحا علی الظاهر ❊ خیاری مبیعك كلیسنده ویا ثلثی وربعی مثللو
بعضیسنده متبایعینك ایكیسی ویا فقط بریچون هرنقدر وصی ویا وكیل
اولورسه ده وغیریلریچون هرنقدر عقددنصكره وعقد فاسدده اولورسه
اوچ كون ویا اقل شرط صحیح اولدی اكثرده صحیح اولمز اوچدن زیاده خیار شرط
اولنورسه فساده كیدر عاقدینك هربرلری ایچون فسخ واردر امامین ایچون اختلاف واردر
شوقدر واركه اوچدن اكثر شرط اولدیغنه نظرا مخیرلك كندو ایچون اولان
كمسه اوچ كونده اجازت ویرسه قول صحیح اوزره صحیحه منقلب اولور

مفسد قبل التقرر مرتفع اولمغله قبل العقد خیاری شرط مشروع دکلدر
واکر متعاقدین خیارک اشتراطنده اختلاف ایتسه‌لر مذهب اصح اوزره قول
خیاری نفی ایده‌نکدر امام محمد قتنده قول خیار دعوا ایده‌نکدر بینه اخرکدر
خیارده مدت تعیین اولنمیوب علی الاطلاق ویاتابید ذکر اولنورسه فساده کیدر
﴿(وصح) شرطه ایضا (فی لازم یحتمل الفسخ کمزارعة ومعاملة و(اجارة
وقسمة وصلح عن مال) ولو بغیر عینه (وکتابة وخلع) ورهن (وعتق علی مال)
لوشرط لزوجة وراهن وقن (ونحوها) ککفالة وحوالة وابراء وتسلیم شفعة
بعد الطلبین ووقف عند الثانی اشباه واقالة بزازیة فهی ستة عشر﴾ مزارعه
ومعامله که مساقات واجاره وقسمت وهرنقدر مالک عینتک غیرینه اولورسه‌ده
صلح عن مال وکتابت وخلع ورهن وعتق علی مال زوجه وراهن وقن ایچون
شرط قلنورسه وبونلر امثالی کفالة وحواله وبعدالطلبینکه طلب مواثبه
وطلب قضا دنصکره شفعه‌یی تسلیم وامام ثانی عندنده وقف وبزازیه‌نک
بیاننه نظرا اقاله کبی فسخه قابل عقد لازملرده دخی بنه خیاری
شرط صحیح اولدی لازم قیدیله لازم اولمیان عقد وصیتدن
احتراز اولندی امدی وصیتده خیار اولمز زیرا موصی مادام حیاتنده
اولدقجه کندوبه رجوع مشر وعدر موصی له ایچونده انی قبول
وعدم قبول واردر یحتمل الفسخ قولیله فسخه احتمالی اولمیان نکاح
وطلاق مثلاو شیلر خارج قالدی خلعده خیارک زوجه‌یه ورهنده
راهنه وکتابتده عتق علی مالده قنه شرطینک صحتی عقد انجق
کندولرینک جانبندن فسخه احتمالی اولمیان عقد لازم اولدیغنه مبنیدر
اما زوجله سید مزبورلرک خلافنه درکه عقد انلرک طرفندن لازمدر لکن
یمین اولمغله فسخه محتمل دکلدر مرتهن طرفنده عقد اصلا لازم دکلدر
زیرا کندوبه هرنه وقت دیلرسه رهنی بلاخیار نقض واردر کفالت بنفس ایله
بماله شاملدر ابراده خیار ابراتک علی انی بالخیار دیمکله اولور امدی ابرا
اولمش اولمز مثلا هزل ایله ابرا اولمدیغی کبی وقفده خیار شرطک صحتی امام
ابی یوسف رحمه الله تعالی قولیدر اکر وقت معلوم اولورسه امام محمد وقت کرک معلوم
وکرک مجهول اولسون خیار شرط وقفده ذکر اولنمز دیدی امدی خیار شرطک
کندوده صحیح اولدیغی مواضع اون التی اولمش اولور ﴿(لا فی نکاح وطلاق
ویمین ونذر وصرف وسلم واقرار الا الاقرار بعقد یقبله اشباه ووکالة ووصیة
نهر فهی تسعة﴾ نکاحده وطلاقده ویمینده ونذرده فسخه احتماللری اولمغین
کندولرده خیار شرط صحیح اولمدی دخی صرفله سلمده هرنقدر فسخه احتمالی

اولمیان عقود لازمه دن ایسه‌لرده ینه خیار کندولرنده صحیح دکلدر زیرا
شرط خیار صرفله سلمده شرط اولان قبل الافتراق بدل صرفله سلمک رأس
مالنک هربرینی قبضه منافیدر قبل الافتراق قبضک اشتراطی مزبورلرده
ملکک ثبوتنک فرعیدر بناءً علیه کندولرده خیار شرط جائز اولمدی دخی
اقرارده خیار شرط صحیح دکلدر بس برکسه بن اوچ کون مخیر اولمق اوزره
فلان کسه‌نک بنم اوزرمده بیک درهمی واردر دیسه کندویه اقرار ایتدیکی
مبلغ لازم اولوب وشرط باطل اولور اقرار حجة ملزمه اولوب ذاتنده
موجود اولان شیئی اخبار اولوب انشا اولمغین واخبار خیاری قبول ایتمز
خیارده تعلیق بالشرط معناسی اولوب اخبارک اکا احتمالی اولمغین الاخیاری
قبول ایدن مثلا بیع کبی عقدی اقرارده خیار اولور مثلا فلان کسه‌دن مخیر اوله‌رق
اشترا ایتدیکم ثمن مبیعدن کندوبه شوقدر دینم واردر دیو اقرار کبی امدی
اشبو اقرار صحیحدر ومقرله کندوبی تصدیق ایدوب ویا بینه ایله اثبات ایدرسه
خیار ثابت اولور مقربه خیاری قبول ایدر عقد اولمغله واکر تکذیب ایدرسه
خیار ثابت اولمز وقول مقرلهک اولور خیارده اجل کبی عوارضدن اولمغله
عوارضده قول منکرکدر دخی وکالتله وصیتده خیار اولمز وکالتده طرفیندن
لزوم اولمغله بعض صورتده اولورسه‌ده نادردر امدی کندوده خیار
صحیح اولمیان عقود طقوزدر ﴿وقد کنت غیرت مانظمه فی النهر فقلت﴾
شارح رحمه الله تعالی صاحب نهرک کندوده خیارک صحیح اولوب واولمدیغی
مواضعی نظمله تعداد وبیان ایتدیکی ابیاتی بن نوعا ماتغییر ایتدم وبحر رجزدن
اوله‌رق دیدم دیر ﴿یأتی خیار الشرط فی الاجارة ۞ والبیع والابراء والکفالة﴾
خیار شرط اجاره‌ده وابراده وبیعده وکفالتده جاری اولور ﴿والرهن والعتق وترک الشفعة
۞ والصلح والخلع کذا والقسمة﴾ دخی رهن وعتق وترک شفعه وصلح وخلع وقسمتده
جاری اولور ﴿والوقف والحوالة الاقالة ۞ لا الصرف والاقرار والوکالة ۞ ولا النکاح
والطلاق والسلم ۞ نذر وایمان فهذ ایغتنم﴾ دخی وقف وحواله واقاله‌ده اولور
اما صرف واقرار ووکالت ونکاح وطلاق وسلم ونذر وایماننده خیار اولمز بو مثللو بیان
وتحقیق نعمت وغنیمت عد اولنمغه سزا وحقیقدر لکن قسم اولدن مزارعه
ومعامله وکتابت ثانیدن ووصیت ذکر اولنمدی ﴿(فان اشتری) شخص شیئا
(علی انه) ای المشتری (ان لم ینقد ثمنه الی ثلاثة ایام فلا بیع صح) استحسانا
خلافا لزفر فلو لم ینقد فی الثلاثة فسد فنفذ عتقه بعدها لو فی یده فلیحفظ﴾
امدی برکسه برنسنه اشترا ایتسه که اکر اول شیئک ثمننی اوچ کونه‌دک ادا ایتمزسه
بیع اولمیه بو مقوله عقدلر استحسانا صحیح ومشروع اولور امام زفر ایچون

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

اختلاف واردر امدی مشتری مزبور مدة مشروحه ده تأدیهٔ ثمن ایده مزسه
بیع فساده کیدر واکر مبیع مشتری نك یدنده بولنه رق اوچ کوند نصکره آنی عتق ایدرسه
عتقی نافذ اولور قیمتنی تأدیه کندویه لازمه اولور واکر بایعك یدنده اولورسه
برشی لازم اولمز ﴿(و) ان اشتری کذلك (الی اربعة) ایام (لا) یصح خلا فالمحمد
(فان نقد فی الثلاثة جاز) اتفاقا لان خیار النقد ملحق بخیار الشرط فلو ترك
التفریع لکان اولی ﴾ واکر درت کونه دك ثمنی ادا ایتمزسم بیع اولمسون دیه رك
اشترا ایدرسه بیع مزبور صحیح اولمز امام محمد ایچون اختلاف واردر مشار الیه تجویز
بیوردیلر واکر صورة مشروحه ده ثمنی اوچده تأدیه ایدرسه اتفاقا جائز اولور
خیار نقد خیار شرطه ملحق اولمغله امدی ابتدای مسئله ده کی متنك فان اشتری
علی انه آلخ قولنده مصنف تفریعی ترك ایلسه اولی اولور ایدی فلو ترك تفریعی ملحق
قولنه در زیرا الحاق مغایرت ایجاب ایدر تفریع مجانست اقتضا ایدر حتی مولانا خسرو
غررنده فاء تفریعیه سز ان اشتراه علی انه آلخ دیدی ﴿(ولا یخرج مبیع عن ملك
البائع مع خیاره) فقط اتفاقا (فیهلك علی المشتری بقیمته) ای بدله لیعم المثلی
(اذا قبضه باذن البائع) یوم قبضه کالمقبوض علی سوم الشراء فانه بعد بیان
الثمن مضمون بالقیمة بالغة ما بلغت نهر واو شرط المشتری عدم ضمانه بزازیه ﴾
دخی اتفاقا فقط بایعك مخیر اولمسیله مبیع کندونك ملکندن خروج
ایتمز عقدك تمامی طرفینك رضالریله اولمغله امدی خیار صورتنده رضالری
تحقق ایتمز بس بایعك ملکندن خروج ایتمدیکندن عتق نافذ اولور مشتری
کندوده تصرفه قادر اولمز هر نقدر بایعك اذنیله قبض ایتمش اولورسه ده
امدی بایعك اذنیله قبض ایتدیکنه نظراده مبیع هلاك اولسه مقبوض
علی سوم الشراء کبی مشتری نك اوزرینه یوم قبضده اولان قیمتیله که بدلیله
هلاك اولورده مشتری ضامن اولور سوم شرا ایله مقبوضك ثمنی بیان
اولندقد نصکره بالغة ما بلغت قیمتیله تضمین اولنور مشتری هر نقدر عدم ضمانی
شرط ایدرسه ده شارحك متنك بقیمته لفظنی ای بدله قولیله تفسیری مثلی یه عام
وشامل اولسون ایچوندر زیرا مثلی کندی مثلیله تضمین اولنور فیهلك لامك
کسریله در بالغة ما بلغت عباره سی طرسوسی نك مسمایی تجاوز ایتمز قولنی
رد ایچوندر ﴿ ولوفی ید الوکیل ضمنه من ماله بلا رجوع الا بامره بالسوم
خانیة وامام علی سوم النظر فغیر مضمون مطلقا وعلی سوم الرهن بالاقل من
قیمته ومن الدین وعلی سوم القرض بقرض ساومه به وعلی سوم النکاح
لامة بقیمتها نهر ﴾ سوم شرا ایله مقبوض مال وکیلك یدنده هلاك اولسه
موکله رجوعسز کندی مالندن وکیل ضامن اولور لکن موکل وکیله سومله اخذه

امر ایدرسه وکیل ضامن اولدقدنصکره موکله رجوع ایدر واکر سوم نظر
اوزره کتور بقایم و یا غیره کوستره یم دیه رك کتوررسه تسمیهٔ ثمن اولسون
و یا اولمسون مطلقا ضمان اولمز ودائنك مدیوننددن سوم رهن طریقیله
کتوردیکی نسنه هلاك اولورسه قیمتیله دیندن قنغیسی اقل ایسه انی
ضامن اولور حقیقة رهن اوله رق مقبوض کیدر وسوم قرض اوزره اخذ
اولنان نسنه که مثلا برکسه نك برآخر کسه دن اون درهم قرض مطالبه سنده
دراهمی موجوده اولمغین مستقرضه مقرض برمتاع ویروب بونی برکسه نك
عندینه رهن وضعیله کندودن اون درهم اخذ ایله دیمکله آنك عندنده اول
رهن ضایع اولسه کندی ایچون مساومه ایتدیکی اون درهمی ضامن
اولور رهنله قرض مسئله لری میانلرنده فرق ایکی جهتله درکه رهنده دین راهنك
ذمتنده ثابتدر مستقرضك ذمتنده دینك ثبوتی یوقدر ورهن اقل ایله مضموندر
قرض کندونك اوزرینه مساومه اولندیغی مبلغله مضموندر وسوم نکاح
اوزره اخذ اولنان جاریه قیمتیله مضموندر (تتمه) مجرده بزازیه دن نقلا
مرسومدرکه بایع بلمیه رك مشتری یه مبیعك غیری بی تسلیم ایدوب اول دخی هلاك
اولسه قیمتیله آنی ضامن اولور بروجه بیع آنی قبض ایتمکله برکسه بزازه
بر رسول کوندررسه که بزه شو مقوله برثوب ارسال ایله دیو امدی انکله
و یا بشقه برآخر کسه ایله بزاز ثوبی ارسال ایلسه ده آمره وصولندن مقدم
ثوب ضایع اولسه امدی ثوبك ضیاعنده تصادقلری اولورسه رسوله
ضمان لازم کلمز اکر رسول آمرك اولورسه ضمان آمره ایجاب ایدر بزازك
اولورسه برکسه یه ضمان اقتضا ایتمز لکن آمره واصل اولمش اولورسه
آمر ضامن اولور برکسه دن دراهم استقراضی و دینی مطالبه ایچون ارسال
اولنان رسولك حکمیده بنه بویله در ﴿(ویخرج عن ملکه) ای البائع
(مع خیار المشتری) فقط (فیهلك فی یده بالثمن کتعیبه) فیها بعیب
لا یرتفع کقطع یدفیلزمه قیمته فی المسئلة الاولی وللبائع فسخ البیع واخذ نقصان
القیمی لا المثلی لشبهة الربا حدادی وثمنه فی الثانیة ولو یرتفع کمرض فان زال
فی المدة فهو علی خیاره والا لزمه العقد لتعذر الرد ابن کمال ﴾ مجرد مشتری نك
خیاریله مبیع بایعك ملکندن خروج ایدر امدی بایعك عتق صحیح اولمز
ومشتری نك یدنده هلاك اولورسه ثمنیله اولور که بایعه ثمنی تأدیه سی لازمه اولور
مبیعك ردی ممتنع اولمغله نتکم قطع ید کبی اصلا مرتفع اولمیان عیبله مشتری نك
یدنده مبیعك تعیبنده ثمن لازم اولدیغی کبی بس مسئلهٔ اولی که خیارك بایع ایچون
اولدیغنده مشتری یه قیمتی ادا لازمه اولورده بایع بیعی فسخ ایدوب قیمی نك

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

قيمتك نقصانى اخذ ايدر مثلى نك نقصانى اخذ ايتمز ربا شبهه سى اولمغله
صورة ثانيه كه خيارك مشترى ايچون اولمسنده هلاكنده ثمنى تأديه مشترى يه
لازمه اولور ثمن متعاقدانك راضى اولديغى مبلغدر قيمت متقومك قيمت قطع
ايتديكيدر واكر عيب مرض كبى مرتفع اولور شى اولوب ومدة خيارده زائل
اولورسه ينه خيارى اوزرينه اولور واكر زائل اولمزسه ردى متعذر اولغله
كندويه عقد لازم اولور ﴿ (ولا يملكه المشترى خلافا لهما) لئلا يصير سائبة
قلنا السائبة هى التى لاملك فيها لاحد ولاتعلق ملك والثانى موجود
هنا و يلزم اجتماع البدلين والعود على موضوعه بالنقض بشراء قريبه ﴿
مشترى خيار ايله اشترا ايتديكى شيئه مالك اوله مز امامين ايچون اختلاف واردر
مشار اليهما سائبه كه كندوده بر احدك ملكى وتعلق ملكى اولمق
اولمسون ايچون مشترى اكا مالك اولور ديديلر ايكنجى كه تعلق ملك بومقامده كه
مانحن فيهده موجوددر زيرا رديله ملكك بايعه ومشترى نك خيارى اسقاطيله
كندويه عود ممكندر ومبيع مشترى نك ملكنه داخل اولوب وثمن خروج ايتمسه
بركسه نك ملكنده ايكى بدلك اجتماعى لازم كلور قريبنى اشترا
ايتديكنه كوره نقض سببيله موضوعنه عود لازم كلور زيرا خيارك اشترا طنك
مشروعيتى مشترى نك تفكر ايدوب مصلحته اطلاعى ايچوندر بس ملك كندويه
ثابت اولوب ومبيع كندويه ذى رحم محرم اولان رق اولور من غير اختيار كندونك
اوزرينه عتق اولغله نظر و منفعتى فوت اولور ﴿ (ولا يخرج شئ
منهما) اى من مبيع وثمن من ملك بائع اومشترعن مالكه اتفاقا (اذا كان الخيار لهما)
وايهما فسخ فى المدة انفسخ البيع وايهما اجاز بطل خياره فقط ﴿ واكر خيار
بايعله مشترى يچون اولورسه مبيعله ثمندن برشى اتفاقا كندولرك ملكندن خروج ايتمز
كندولرك قنغيسى مدة خيارده فسخ ايدرسه بيع منفسخ اولور وقنغيسى
اجازت ويرسه فقط انك خيارى باطل اولور وشارحك عن مالكه قولنه حاجت يوقدر
واكر اصلا برندن نه اجازت ونه فسخ بولنميوب حتى مدت منقضيه اولسه بيع
لازم اولور ﴿ (و) هذا الخلاف (ثمرته تظهر) فى عشر مسائل جمعها العينى (فى) قوله
(اسحق عزك فخم) الالف من الامة لو شراها بخيار وهى زوجته بقى النكاح ﴿
اشبو خيار مشترى يچون اولورسه ملكه قائل اولميان امام اعظم رحمه الله تعالى
بينيله قائل اولان صاحبينى ميانلرنده وقوعبولان خلافك ثمره سى اون مسئله ده
ظاهر اولور كه آنى عينى كندولرينه اسحق عزك فخم قولنده كى حرفلر ايله
رمز واشارتله جمع ايلدى حروف مشروحه دن الف امديه اشارتدر كه
بركسه تحت نكاحنده بولنان بر جاريه يى خيار ايله اشترا ايلسه نكاح باقى قالور

امام اعظم رحمه الله تعالى نزدنده جاريه زوجك ملكنده دخول ايتمكين
واكر خيار ساقط اولورسه نكاح باطل اولور ملكله نكاح ميانلرنده منافات اولمغله
امامينه كوره مشترى نك ملكنده دخول ايتمكله نكاح منفسخ اولور واكر مشترى بيعى
فسخ ايدرسه جاريه امامينه كوره بلا نكاح مولاسنه رجوع ايدر امام اعظم
رحمه الله تعالى قتنده نكاحله زوجه اوله رق رجوع ايدر ﴿ والسين
من الاستبراء فحيضها فى المدة لايعتبر استبراء ﴿ وسين استبرادندر كه جاريه نك
مدة خيارده استبراسى امام اعظمه كوره استبرا اعتبار اولنمز امامينه كوره
اعتبار اولنور وخياره بناً بايعه رد اولنورسه امام اعظم قتنده استبرا واجب اولمز
امامين عندنده واجب اولور اكر رد بعد القبض اولورسه ﴿ ح من المحرم
فلا يعتق محرمه ﴿ وحا محرمدندر خيار ايله اشترا ده امام اعظمه كوره محرمى عتق اولمز
وخيارى باقى اولور امامين ايچون خلاف واردر ﴿ ق من القربان لمنكوحته المشتراة
فله ردها الا اذا انقضها به ﴿ وقاف اشترا اولنان منكوحه سنه قرباندن اولور
امدى امام اعظم رحمه الله تعالى نزدنده بعد الوطئ جاريه يى رد ايدر وطئ
ملك نكاحله اولوب ملك يميله اولمغين الا قربانله جاريه يه نقصان عارض اولورسه
ويا باكر اولورسه رد ايده مز امامينه كوره اصلا رد ايده مز واكر سيد ينه رد ايدرسه
امام اعظم رحمه الله تعالى قتنده منكوحه اوله رق عودت ايدر امامينه كوره
بلا نكاح عودت ايدر منكوحه سى اولمغله قيدلنديغى زوجه سنك غيرى يى خيار ايله
اشترا و وطئ ايتدكده كندويه نقصان عارض اولسون ويا اولمسون ردى ممتنع اولور
وخيارى ساقط اولور اشبو قربان مسئله سى اولكى مسئله كه زوجه مسئله سيدر
آنى تكرار دكلدر زيرا مسئلهٔ اولى نكاحك فسادى وعدم فسادى كندونك
اوزرينه ترتب ايدن ملكه دخول وعدم دخول ايله در قربان مسئله سى وطئله
خيارك سقوطى وعدم سقوطنه نظرا در ﴿ عين من الوديعة عند بائعه فيهلك
على البائع لارتفاع القبض بالرد لعدم الملك ﴿ وعين وديعه دنكه خيار ايله مشترى
بايعك اذنيله مبيعى قبض و بايعك عندنده ايداع ايتمكله مدة خيارده بايعك
يدنده هلاك اولسه امدى مالكيت اولمغين رد ايله قبض مرتفع اولمغله بايعك
اوزرينه هلاك اولور ﴿ زاء من الزوجة المشتراة لو ولدت فى المدة
فى يد البائع لم تصر ام ولد ولو فى يد المشترى لزمه العقد لان الولادة عيب درر
وابن كمال وفى البحر عن الخانية اذا ولدت بطل خياره وان كان الولد ميتا ولم
تنقصها الولادة لايبطل خياره واقره المصنف ﴿ وزاء زوجهٔ مشترادندر يعنى
من بوره بايعك يدنده مدة خيارده ولد كتورسه امام اعظم قتنده مالك اولمغين
ام ولد اولمز امامينه كوره ولد بندندر ديو دعوى ايدرسه اولور واكر ولادت

مشتری نك يدنده ايكن بولنورسه عيب اولمغله عقد كندويه لازم كلور بحر ده
خانيه دن نقلامذ كوردركه ام ولدمشتری نك عندنده ولدلرسه خياری باطل اولور
واكر ميت اولوب وولادت كندويه نقصان ويرمزسه خياری باطل اولمز تعيب
اولمغين مضمون مشروحی مصنف دخی اقرار ايلدی ﴿ ك ثمن الكسب للعبد
فی المدة فهو للبائع بعد الفسخ ﴾ كاف مدة خيارده عبدك كسبندندر امدی
كسب مشروح امام اعظم رحمه الله تعالى نزدنده بعد الفسخ بايعكدر اما مينه
كوره مشترينكدر فسخ اولنمزسه زائد مبيعه تابعدر ﴿ ف من الفسخ
لبيع الامة فلا استبراء على البائع ﴾ فابيع اولنان جاريه نك بيعنك فسخندندر
امدی امام مشار اليه كوره بايعه استبرا ايجاب ايتمز مشتری نك ملكنه دخول
ايتمكين امامين بعد القبض رداولنورسه ايجاب ايدر ديور ديلر ﴿ خ من الخمر
فلوشراه ذمی من مثله بالخيار فاسلم احدهما فهو للبائع عينی وتبعه المصنف
لكن عبارة ابن الكمال اسلم المشتری ﴾ خا خمردندر امدی خمری بر ذمی كندی
مثلاو ذميدن خيار ايله اشترا ايدوب و بری شرف اسلامله مشرف اولورسه اول خمر
بايعكدر لكن ابن كمالك عباره سی اسلم المشتری در عينی نك عبارهسنده مراد معين
اولوب مشتری اولملی امدی بر ذمی آخر ذميدن خيار ايله خمر اشترا ايدوب بعده اسلامله
مشرف اولسه امامين قتنده مالك اولمغله خيار باطل اولور رد ايدهمز
امام اعظم رحمه الله تعالى نزدنده مالك اولمغين بيع باطل اولور امدی
خياری اسقاطله مسلم اوله رق اكا مالك اولهمز ﴿ م من المأذون لو ابرأه
البائع عن الثمن صح استحسانا وبقی خياره لانه يلی عدم التملك كل ذلك عنده
خلافا لهما قلت و زيد على ذلك مسائل منها ت لتعليق كان ملكته
فهو حر فشراه بخيار لم يعتق ﴾ ميم مأذوندندركه كندوبی مدة خيارده
بايع ثمندن ابرا ايلسه امام اعظم رحمه الله تعالى نزدنده استحسانا ابرا صحيح اولور
وكندونك خياری باقی اولور عدم تملكی ولی ايتمكله امامين قتنده مزبور
مأذونك خياری باطل اولور زيرا كندوسی اكا مالك اولمغله مجدد ارد ايلسه
امدی اول رد كندودن بلاعوض انی بايعه تمليك اولور كندی ايسه
اكا اهل دكلدر واشبو مسائل مرموزه نك كليسی امام اعظم رحمه الله تعالى
قوللری اوزره مبنيدر اختلاف امامينكدر شارح رحمه الله تعالى ورضی
عنه ديركه مسائل مشروحه نك اوزرلرينه بعض مسائل دخی زياده اولنديكه
آنلردندر تا ايله كندويه رمز اولنان تعليق مثلا بركمسه فلان عبده مالك اولورسم
حر اولسون ديوب بعده انی خيار ايله اشترا ايلسه امام اعظم رحمه الله تعالى
نزدنده عتق اولنمز ملك اولمغين امامينه كوره ملك اولمغله عتق اولنور

﴿ ت واستدامة السكنى باجارة او اعارة ليس باختيار ﴾ وبنه تا ايله
رمز اولنان اجارة ويا اعاره ايله سكنانك استدامه سنك اختيار اولمسی يعنی بركمسه
على وجه الاعارة والاجارة ساكن اولديغی داری خيار ايله اشترا ايدوب
وسكناسی ممتد اولورسه اختيار ايتمش اولمز خواهر زاده امامينه كوره
استدامه سی عين دارك ملكنی اختيار وامام اعظم رحمه الله تعالى عندنده
اختيار دكلدر ديدی ﴿ ص وصيد شراه بخيار فاحرم بطل البيع ﴾
دخی صاد ايله كندويه اشارت اولنان صيدك انی خيار ايله بركمسه اشترا
ويدنده ايكن احرامه كيرسه بيع باطل اولوب بايعه رداولنور امامينه كوره
مشتری يه لازم اولور ﴿ د والزوائد الحادثة فی المدة بعد الفسخ للبائع ﴾
دخی دال ايله كندويه اشارت اولنان مدة خيارده كی زيادهٔ حادثه نك
بعد الفسخ امام اعظم رحمه الله تعالى قتنده مشتری نك ملكنده حادث
اولمغين بايعك اولمسيدر امامينه كوره حادث اولمغله مشترينكدر حلبی ده
زوائد متصله ايله منفصله يه عامدر ديو مذكوردر امدی كندويه
كافله اشارت اولنان كسبدن استغنا حاصل اولور ﴿ ر والعصير فی بيع
مسلمين لو تخمر فی المدة فسد خلافا لهما ﴾ دخی را ايله كندويه رمز اولنان
مسئله كه ايكی مسلم ميانه سنده بيع اولنان اوزم صويی مدت خيارده خمر
اولسه امام اعظم رحمه الله تعالى قتنده مشتری تملكندن عاجز اولمغله
عقد مزبور فساده كيدر امامين ايچون خلاف واردر مشار اليهما قتنده
ردندن عجزينه بناءً بيع تمام اولور ﴿ فينبغی ان يرمز لهما لفظ تصدر ويضم
الرمز الى الرمز ولم اره لاحد فليحفظ ﴾ بس لايق وسزاوار اولان اشبو مسائل
خمسهٔ مشروحه يه تصدر لفظيله اشارت اولنوب وبو رمز رمز سابقه
ضم اولنمقدر شارح عليه الرحمه تحديث نعمت ايدرك بن اشبو رمزی
بركمسه دن كورمدم كندی مخترعاتمدندر وضبط وحفظه شاياندر دير ومحشی
علامهٔ طحطاوی عليه رحمة الباری نك بياننه نظرا رمز مشروحك معناسی
تواضعكله كندی كبر ونخوتنكی سحق ومحو ايدوب والله جليلی كندی نفسكده
عظيم وفخيم اعتقاد وايقان برله امرلرينه امتثال ونهيلرندن اجتناب
وناسه تعظيم ايدوب هركسی كندی منزللرينه تنزيل ايله مقادیرلرنی ضايع
قلمه كه حتی جنابك تصدر ايدوب عندالله وعندالناس مقدم ومقرب
اوله سن ديمك اولور ﴿ (اجاز من له الخيار) واو اجنبيا (صح ولو مع جهل
صاحبه) اجماعا الا ان يكون الخيار لهما وفسخ احدهما فليس
للآخر الاجازة لان المفسوخ لا تلحقه الاجازة ﴾ كندی ايچون مخيرلك

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

اولان کمسه هرنقدر اجنبی دخی اولورسه اجازت ویررسه اجماعا صحیح
اولور صاحبی هرنقدر بلمزسه ده زیرا اجازت طلاق وعتاق کبی اسقاط
حق اولمغله کندویه صاحبنک علمی لازم اولمدی الاخیار متبایعینک
ایکیسی ایچون اولوب وبری فقط فسخ ایدرسه دیکری ایچون اجازت اولمز
مفسوخه اجازت لاحقه اولمغین ✻ (فان فسخ) بالقول (لا) یصح (الااذا علم
الآخر فی المدة فلو لم یعلم لزم العقد والحیلة ان یستوثق بکفیل مخافة الغیبة
او یرفع الامر للحاکم لینصب من یرد علیه عینی قیدنا بالقول لصحته بالفعل بلا علمه
اتفاقا کما افاده بقوله ✻ واکر من له الخیار قولیله عقدی فسخ ایدرسه
فسخی صحیح اولمز الا آخر مدت خیارده . فسخی بیلورسه صحیح اولور
واکر آخر فسخی بازسه عقد لازم اولور فسخک برفائده سی اولمز
امدی فسخک صحتنک طریق وحیله سی من له الخیارک صاحبنک
غیبتی خوفندن کندودن برکفیل اخذ ایتمکدر ویاخود ماده یی حاکمه رفع
ایدرکه کندویه رد اولنور غائبه قائم برکمسه نصب ایده بحرک وسائرلرینک
بیانلری کندویه رد ایتمک ایچون اندن بروکیل اخذ ایدر شارح رحمه الله
تعالی دیرکه فسخی قول ایله تقیید ایتمز فعل ایله بلا علم اتفاقا فسخک
صحیح اولدیغنه مبنیدر فعل ایله فسخ خیار کندی ایچون اولدیغنه نظرا
بایعک مدة خیارده . مبیعده تصرف ملاکجه سنه تصرف ایدوب
مثلا جاریه یی عتق ویا وطئ ویا بیع ایتمسیدر نتکم مصنف علیه الرحمه مضمون
مشروحی کندونک ذکر آتی قولیله افاده ایلدی لکن شارحک اشبو قولی خطادر
زیرا متنده کی ذکر آتی وتم العقد بموته وکندونک اوزرینه عطف اولنان قوللری
عقدک تمامیتنی افاده ایدر انفساخنی افاده ایتمز امدی احدهمایی آخره تشبیه
وتنظیر ایلک امر مستبعددر ✻ (وتم العقد بموته) ولا یخلفه الوارث کخیار رؤیة
وتغریر ونقد لان الاوصاف لا تورث ✻ کندوده خیار شرط اولان عقد من له
الخیارک موتیله تمام اولور فسخه مجال اولمز وارثی کندویه خلف اولمز خیار
رؤیت وتغریر ونقد کبی زیرا مزبور خیارلر میتک اوصافی اولوب اوصاف ده
میراث اولمز میراث انجق اعیان اولوب انتقال شانندن اولان شیلرده اولور اوصافده
انتقال متصور دکلدر امدی من له الخیار بایع اولورسه ثمن ورثه سنک
ملکنه داخل اولور واکر مشتری ایسه مبیع ورثه نک ملکنه داخل اولور بایعه ترکه دن
ثمن لازم اولور اکر ثمنی اخذ ایتمش ایسه واکر وفات ایدن کندی ایچون خیار
اولمیان عاقد اولورسه آخر بالاجماع خیاری اوزره اولور امدی بیعی امضا
ایدرسه تمام اولور واکر فسخ ایدرسه منفسخ اولور ✻ واما خیار العیب

والتعین وفوات الوصف المرغوب فیه فیخلفه الوارث فیها لانه یرث خیاره درر
فلیحفظ ✻ اما خیار عیب و تعیین وفوات الوصف المرغوب فیهه وارث خلف
اولور لکن مورثک خیارنه وارث اولمغله دکل بلکه خیار عیب اول امردن
وارثه ثابتدر زیرا مورث مبیعه سالما من العیب مستحق اولمغله وارث دخی اویله
مستحق اولور مقامنه قائم اولمغله بس حقیقتده موروث عیبدن سالم اولان عین
مبیع اولور خیار تعیینده ینه بویله درکه ابتداء بایعک ملکنه اختلاطی ضمننده
ورثه یه ثابتدر امدی بونلرده وارثه ثابت اولان خیار مورثه ثابت اولان خیارک
غیریدر زیرا مورثنکی موقت وارثک کی غیر موقتدر ✻ (ومضی المدة) وان لم
یعلم لمرض او اغماء (والاعتاق) ولو لبعضه (وتوابعه) ✻ دخی عقد مدت
خیارک مضیله ده تمام اولور هرنقدر من له الخیار مریض اولوب ویا کندویه
اغما مستولی اولمغله مضی مدته عالم اولمزسه ده زیرا خیار انجق مدت
خیارده ثابت اولمغله مدتدنصکره کندویه بقا اولمز دخی هرنقدر بعضی
اولورسه ده عتقیله وتدبیر وکتابت کبی توابعیله ده عقد تمام اولور ✻ وکذا کل
تصرف لا ینفذ اولا یحل الا فی الملک کاجارة ولو بلا تسلیم فی الاصح ونظر الی
فرج داخل بشهوة والقول لمنکر الشهوة فتح ✻ ینه بویله اجاره وفرج داخله
شهوتله نظر کبی هر بر تصرفکه انجق ملکده نافذ وحلال اولور انکله ده عقد
تمام اولور مثلا خیار ایله اشترا ایتدیکی نسنه یی بیع وهبه مع التسلیم ورهن
ایتمسی کبی کاجارة ونظر تمثیلنده اف ونشر مرتب واردر خیار مشترینک مثلا
دارده ساکن اولان کمسه دن اجرت مطالبه سیله وعبده حجامت ودواسقیی
وباشنی تراشیله وحرث ارضی سقی وحصدی ومبیعی بیعه عرضی وداری تعمیر
وترمیمیله ویاهدمیله ده ساقط اولور ودکر مانده برکون وبرکیجه دن زیاده
نه مقدار اون اوکتدوکنی بلمک ایچون اون اوکتسه وعبدی ثانیا استخدام
ایلسه ودابه یه سقی ویا صاحبنه رد ایچون راکب اولسه ویا بقره نک سودینی
صاغسه ویاخود من له الخیار اجرت شرائه ویا ششت اخذه ویا رضیت اخذه
دیسه خیاری باطل اولور ونظرک شهوتله اولمسنده اختلاف اولنسه قول
شهوتی انکار ایدنکدر سقوط خیاری انکار ایتدیکنه بناءً (تتمه) بیعک کندی ایله
تمام اولدیغی شیلردندر اصل مبیعدن متولده مثلا سمزلک وکوزبنک بیاضنک زائل
اولوب منجلی اولمسی کبی زیادهٔ متصله نک مشتری نک الیدنده مبیعده زیاده اولمسی
امام محمد ایچون اختلاف واردر صبغ کبی کندودن متولده اولمیان زیادهٔ متصله نک
فسخک امتناعنه سبب اولمسنده اختلاف یوقدر میوه وولد کبی کندودن متولده
زیادهٔ منفصله ده ینه فسخه مانعلردر اماغله وکسب کبی منفصلهٔ غیر متولده

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

اتفاقا فسخه مانع ؟ دكللردر ﴾ ومفاده انه لوشراها بالخيار على انهابكر فوطئها
ليعلم اهى بكرام لاكان اجازة ولو وجدها ثيبا ولم يلبث فله الرد بهذا العيب نهر
وسيجئ فى بابه ولوفعل البائع ذلك كان فسخا ﴾ قاعدهٔ مشروحه‌نك مفادى
بودركه بركسه برجاريه‌يى خيار ايله باكر اولمق اوزره اشترا ايلسه امدى
آنك باكراولوب ويا اولمديغنى بلمك ايچون وطئ ايتسه اجازت اولور زيرا اشبو
وطئ مشروح هرنقدر كندويه امتحان ايچون احتياج وار ايسه‌ده لكن
ملكك غيرده حلال اولمز واكرانى ثيب بولوب ولبث ايتميوب همان درحال جماعى ترك
ايدرسه امدى كندويه ثيابت عيبيله رد مشروعدر خيار شرط هرنقدر وطئله
ساقط اولمش ايسه ده بومسئله قريبا خيار عيب بابنده كلور واكرجماعى ترك ايتميوب
مصلحته ختام ويرسه راضى اولمش اولوروده رد ايده مز واكر مزبور وانجق ملكله
نافذوحلال اولان تصرفى بايع ايشليوب بوخيار فسخ كندى ايچون اولورسه اول فعلى
فسخ اولور ﴾ (وطلب الشفعة) وان لم يأخذها معراج (بها) اى بدار فيها خيار الشرط
بخلاف خيار رؤية وعيب معراج (من المشترى اذا كان الخيار له) لانه
دليل الاجازة ﴾ دخى خيار مشترى ايچون اولورسه كندونك خيار شرطله
اشترا ايتديكى دار ايله شفعه طلبيله‌ده عقد تمام اولور اجازته دليل اولمغله
هرنقدر دارى شفعه ايله اخذ ايده مزسه‌ده اما خيار رؤيتله خيار عيب
خيار شرطك خلافنه دركه بركسه خيار رؤيتله بردار اشترا ايدوب
امدى انك جنبنده براخر دار بيع اولنمغله انده شفعه دعواسى ايدوب واخذ
ايلسه دار اولى يى خيار رؤيتله رد ايدر ﴾ (ولو شرط المشترى) اوالبائع
كما يفيده كلام الدرر وبه جزم البهنسى (الخيار لغيره) عاقدا كان اوغيره بهنسى
صح استحسانا وثبت الخيار لهما ﴾ واكر مشترى ويابايع خيارى عاقد وغيرعاقد
غيرى كمسه ايچون قلسه استحسانا صحيح اولور وكندولرينه خيار ثابت
اولور ﴾ (فان اجاز احدهما) من النائب والمستنيب (اونقض صح) ان وافقه
الاخر (فان اجاز احدهما وعكس الاخر فالاسبق اولى) لعدم المزاحم (ولو كانا
معا فالفسخ) احق فى الاصح زيلعى لان المجاز يفسخ والمسفوخ لايجاز ﴾
نائبله مستنيبدن برى خياره اجازت ويروب وياتقض ايلسه صحيح اولور
اكر ديكرى كندويه موافقت ايدرسه واكر برى اجازت وديكرى نقض
ايدرسه مقدمكى اعتباره اولى دركه كندويه مزاحم بولنمديغندنكه يعنى
برزماننده بولنديكه انده كندويه مزاحم اولور برشئ اولمدى ديمك امدى ثانى
لغو اولور واكر مزبور اجازتله نقض ايكيسى بردن بولنوب ويا قنغيسى
مقدم اولديغى معلوم اولمزسه قول اصحده اولى واحق اولان عقدك فسخيدر

مجازك فسخ اولنوب مفسوخك مجاز اولمديغنه بناءً كتاب البيوع روايتنده
اولى اولان مالكك تصرفيدر ديو مسطوردر ﴾ واعترض بانه يجاز
لمافى المبسوط لوتفاسخا (ثم تراضيا على فسخ الفسخ و) على (اعادة العقد بينهما
جاز) اذفسخ الفسخ اجازة واجيب بمنع كونه اجازة بل بيع ابتداء ﴾ مارالذكر
والمفسوخ لايجاز مقدمه سنه نقضله اعتراض اولنوركه مفسوخ اجازت
اولنور زيرا مبسوطده مذكوردركه متعاقدين عقدى فسخ ايدوب بعده فسخى
فسخه وعقدك ميانه‌لرنده اعاده سنه راضى اولسه‌لر جائز اولور فسخى
فسخ اجازت اولديغنه بناءً لكن نقض دليلنك كبراسنى منعله جواب ويريلوركه
لانسلم فسخى فسخ اجازت اولديغنى ابتداء بيع اولمق نجه جائز اولمز
﴾ (باع عبدين على انه بالخيار فى احدهما ان فصل ثمن كل واحد منهما
وعين) الذى فيه الخيار (صح) البيع للعلم بالمبيع والثمن (والا) يعين ولايفصل
اوعين فقط اوفصل فقط (لا) يصح لجهالة المبيع والثمن واحدهما ﴾ بركسه
قيمى اولان شيلردن مثلا ايكى عبدى برنده مخير اولمق اوزره بيع ايلسه
امدى هربرلرينك ثمنلرينى تفصيل وبيان ايدوب مثلا اشبو ايكى عبدك
هربرينى سكز بيك غروشه بيع ايتدم ديوب وكندوده خيار اولان عبدى
تعيين ايدوب اشبو عبدده بن مخير اولمق اوزره ديسه بوبيع صحيح اولور مبيع
وثمن معلوم اولدقلرينه بناءً واكر هربرلرنده تعيين وتفصيل ايتميوب
وياخود فقط برنده تعيين وياتفصيل ايلسه بيع صحيح اولمز مبيع ايله ثمن ويافقط
برى مجهول اولمغله زيرا كندوده خيار اولانده عقد من حيث الحكم منعقد
اولمامغين كانه بيعدن خارج اولديده بيع ديكرنده بولنمش اولدى امدى اولده
مجهولدر كندوده خيار اولان مجهول اولمغله ومبيعك ثمنيده مجهولدر بومثلاو
بعده ثمن مبيعه على السويه منقسم اولمامغين مسئله ده قيمى اولان عبدك ايكى
اولمسيله تصوير اولنديغى بر اولديغنه نظرا نصفنده خيار تفصيل وتعيين
اولسون واولمسون صحيحدر وايكى مثليده تفاوت اولمامغين ينه صحيحدر
﴾ (وكذ الوكان الخيار للمشترى) تتأتى ايضا الانواع الاربعة ﴾ مشترى ايچون
اولورسه ينه بويله انواع اربعه كه تفصيل وتعيين صور اربعه‌سى بونده دخى
حاصل اولور ﴾ فرع وكله ببيع بشرط الخيار فباعه بلا شرط لم يجز
ولووكله بالشراء والحالة هذه نفذ على الوكيل والفرق ان الشراء متى لم ينفذ على الآمر
ينفذ على المأمور بخلاف البيع فتح وسيجئ فى الفضولى والوكالة فليحفظ ﴾
بركسه براخر كمسه‌يى خيار شرطيله برنسنه سنى بيعه توكيل ايتمكله اول كمسه
انى بلا شرط بيع ايلسه بيع مزبور جائز اولمز آمره مخالفت ايتديكندن صورة

مشروحه ده توكيل شرايه اولوب وبرمنوال محرر مخالفت اولنسه شرا
وكيل اوزرينه نافذ اولور مسئلتين ميانلرنده فرق شرا فيجانكه آمر،
نافذ اولمزسه مأموره اولور اما بيع انك خلافنه در بو بحث قريبا بيع فضولى ده
ووكالتده كلور ﴿ (وصح خيار التعيين) فى القيميات لا فى المثليات لعدم تفاوتها
ولو للبائع فى الاصح كافى لانه قد يرث قيميا ويقبضه وكيله ولا يعرفه فيعه
بهذا الشرط فتمس الحاجة اليه نهر (فيما دون الاربعة) لاندفاع الحاجة
بالثلاثة لوجود جيد وردى ووسط ومدته كخيار شرط ولا يشترط معه خيار شرط فى الاصح
قهستانى ﴿ خيار تعيين قيميانده مادون الاربعه ده صحيح اولور اكر مأخوذك ثمنى معلوم اولورسه
زيرا اوچده جيد وردى ووسط بولنمغله حالنه مناسب وموافق اوله نى اختياريله
غبندن خلاصله حاجت مندفع اولور مثلياتده تفاوت اولممغين كندوده خيار
تعيين صحيح اولمدى قول اصح اوزره خيار تعيين هرنقدر بايع ايچون اولسه ده
اولور مثلا مشترى نك بايعه اشبو ايكى ثوبك برينى سندن اشترا ايتدم بكا انك برينى
اعطا ايتمك اوزره ديمسى كبى وبعض اولوركه بايع قيمى اولان بر ازقسنه يه وارث
اولوب ووكيلى انى قبض ايدوب وكندوسى انى بلميه رك خيار تعيين شرطيله
بيع ايدركه حتى حين معاينه ده كندويه ارفق واوفق اوله نى نفسى ايچون ابقا
ايليه امدى شرط مشروحه حاجت مس ايتمش اولور واشبو خيار تعيينك مدتى
خيار شرط كبى اوچ كوندر وقول اصحده خيار تعيينله برابر خيار شرط شرط
قلنمز ﴿ (ولو اشتريا) شيئا على انهما (بالخيار فرضى احدهما) بالبيع صريحا
اودلالة (لا يرده الآخر) بل بطل خياره خلافا لهما ﴿ ايكى كمسنه خيارايله
برشى اشترا ايدوب برى صراحة ويادلالة بيعه راضى اولسه ديكرى رد ايده من
بلكه خيارى باطل اولور امامين ايچون اختلاف واردر دلالة رضا انجق ملكله حلال
ونافذ اولور برفعلى ايشلمه ايله اولور ﴿ (وكذا) الخلاف فى (خيار الرؤية
والعيب) فليس لاحدهما الرد بعد رؤية الآخر او رضاه بالعيب خلافا لهما لضرر
البائع بعيب الشركة ﴿ خيار رؤيتله خيار عيبده اختلاف ينه بويله در امدى
مزبور مشتريلرك برى مبيعى كوروب ويا عيبنه راضى اولدقدنصكره ديكرى ايچون انى
رد يوقدر بايع شركة عيبله متضرر اولمغله زيرا انده انتفاعى انجق مهاياتله
اولور امامين ايچون اختلاف واردر ﴿ (كما يلزم البيع لو اشترى) رجل (عبدا من
رجلين صفقة) واحدة (على ان الخيار لهما) للبائعين (فرضى احدهما دون
الآخر) فليس لاحدهما الانفراد اجازة اورد اخلافا لهما مجمع ﴿ مسئله سابقه ده
اخرك رد ايده ميوب بيعك لازم اولديغى تكم بركسه ايكى كمسه دن خيار كندولرى ايچون
اولمق اوزره صفقه واحده ده برعبد اشترا ايليوب وبرى راضى اولوب ديكرى راضى

اولمسه بيع لازم اولديغى كبى امدى مزبورلرك برى ايچون ردا واجازة انفراد
يوقدر امامين ايچون اختلاف واردر ﴿ (اشترى عبدا بشرط خبزه اوكتبه) اى حرفته
كذلك (فظهر بخلافه) بان لم يوجد معه ادنى مايطلق عليه اسم الكتابة
والخبز (اخذه بكل الثمن) ان شاء (اوتركه) لفوات الوصف المرغوب فيه
ولو ادعى المشترى انه ليس كذلك لم يجبر على القبض حتى يعلم ذلك وكذا سائر
الحرف اختيار ولو امتنع الرد بسبب ما قوم كاتبا وغير كاتب ورجع بالتفاوت
فى الاصح ﴿ بركمسه كاتب ويا خباز ديه رك برعبد اشترا ايدوب امدى كندويه
كتابت وخبز اطلاق اولنور شيئك ادناسى كندولرده بولنمغله خلافى ظهور
ايدرسه ديلرسه انى ثمنك كليسيله اخذ ايدر وياخود مرغوب فيه اولان وصف
فوت اولمغله انى ترك ايدر واكر مشترى مبيعى بايعك بيان ايتديكى وصف
اوزره دكلدر ديو دعوى ايدرسه اول وصف اوزره اولديغى معلوم اولمدقجه
قبضه جبر اولنمز قول اصلى دعوى ايده نك قولى اولوب صفات عارضه ده عدم
صفات اصليه ده وجود اصل اولمغله عدم خبز وعدم كتابتده قول مشترى نك
اولور صفات عارضه دن اولدقلرينه بناً جاريه نك بكر اولمسى دعواسنده قول
بايعكدر بكارت صفة اصليه دن اولديغندن سائر صنعتلرده ينه بويله در واكر
سابق الذكر كاتب وياخباز در ديو بيع اولنان عبدك بسبب من الاسباب ردى
ممتنع اولورسه كاتب وغير كاتب اوله رق تقويم اولنور قول اصحده ثمندن متفاوت
اولان مقدارى اعتبار اولنوب انكله مشترى رجوع ايدر بعضيلر برشيله رجوع ايتمز
ديديلر ﴿ (بخلاف شرائه شاة على انها حامل او تحلب كذا رطلا) او يخبز كذا صاعا
او يكتب كذا قدر افسد لانه شرط فاسد لا وصف حتى لو شرط انها حلوب او لبون جاز
لانه وصف ﴿ اما برقيونى حاملدر وياشوقدر بطمان سود ويرر وياخود عبد
شوقدر صاع ايتمك ياپار وياشوقدر يازو يازار ديو اشترا ايدرسه صورة سابقه نك
خلافنه دركه بونده عقد فساده كيدر شرط فاسد اولوب وصف اولممغين حتى
شات حلوب ويالبوندر ديو شرط ايلسه وصف اولمغله عقد جائز اولور ﴿ (والقول
للمنكر) لو اختلفا (فى) شرط (الخيار) على الظاهر (كما فى دعوى الاجل
والمضى) والاجازة والزيادة ﴿ قول ظاهر اوزره شرط خيارده متعاقدين اختلاف
ايتسه لر قول منكركدر خيار شرطله ثابت اولمغله عوارضدن اولديده قول
كندوينى نفى ايده نك اولور نتكم اجل ومضى مدة وبيعه اجازت واجلك زياده سى
دعوالرنده قول منكرك اولديغى كبى زياده ده ده قول منكرك اولديغى مثلا ايكى
كمسه اجلك مقدارنده اختلاف ايتسه لر قول ايكى وقتك اقصرنى دعوى ايده نك
اولور ديكرى آنك اوزرينه شرطك زياده سنى دعوى وكندوسى انكار ايتمكله

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

﴿ (اشترى جارية بالخيار فرد غيرها) بدلها (قائلا بانها المشتراة فقال) البائع (ليست هى) ولا بينة له (فالقول للمشترى) بيمينه (وجاز للبائع وطئها) درر وانعقد بيعا بالتعاطى فتح وكذا الرد فى الوديعة فليحفظ ﴾ بركيمسه خيار ايله بر جاريه اشترا ايدوب بعده انى بدلنه بودر اشترا اولنان جاريه ديه‌رك بشقه بر جاريه رد ايتسه ايمدى بايع بو بنم دكل ديسه وكندوسى ايچون بينه اولمسه قول يمينيله مشترينكدر وبايعه اول جاريه‌يى وطئ جائز اولور وعقد بيع بالتعاطى اوله‌رق منعقد اولور امدى بايعه استبرا واجب اولور وديعه‌يى رد ده يته بويله در بلكه عاريه ايله مستأجرك حكمى دخى يته بويله در ﴿ (ولو قال البائع عند رده كان يحسن ذلك لكنه نسى عندك فالقول للمشترى) لان الاصل عدم الخبز والكتابة فكان الظاهر شاهد اله ﴾ مار الذكر كاتب وياخباز در ديو اشترا ايتديكى عبدى مشترى رد ايتدكده كتابت وخبزى كوزلجه ياپا ميور ديو بايع كوزل ياپار ايدى لكن سنك عندكده اونتمش ديسه قول مشترينكدر اصل اولان عدم كتابت وخبز اولمغله ظاهر كندويه شاهد اولدى بومسئله نك ذكرى محلى متنك مار الذكر اخذه بكل الثمن او تركه قولندن صكره ايدى ﴿ (ولو اشتراه من غير اشتراط كتبه وخبزه وكان يحسن ذلك فنسيه فى يد البائع رده عليه) لتغير المبيع قبل قبضه زيلعى قال ولو اختاره اخذه بكل الثمن لما مر ان الاوصاف لا يقابلها شئ من الثمن ﴾ بركيمسه ذاتنده كوزلجه كتابت وخبز ياپان عبدى بلا اشتراط اشترا ايتدكدن صكره بايعك يدنده ايكن انلرى اونتسه قبل القبض مبيع متغيرا ولمغله آنى بايعه رد ايدر واكر مشترى اول حال اوزره اخذنى مراد ايدرسه ثمنك كليسيله اخذ ايدر سابق الذكر اوصاف كندويه ثمندن برشى مقابل اولميان نسنه اولمغله ﴿ فروع باع داره بما فيها من الجذوع والابواب والخشب والنخل فاذا ليس فيها شئ من ذلك لا خيار للمشترى ﴾ بركيمسه كندى منزلنى انده‌كى جذوع وابواب واخشاب ونخل ايله بيع ايلسه امدى آنده مزبورلردن برشى اولمه مشترى ايچون خيار اولمز دارعرصه‌يه اسم اولوب مزبورلر تابع اولمغله كندولرينه ثمندن برشى مقابل اولمز كندولرى بلا ذكر نفس عقدده داخل اولورلر وعدم خياردن مراد وصف مرغوب فواتيله اولان خيار در يوقسه حين عقدده كورمديسه كندى ايچون خيار رؤيت اولور ﴿ شرى دارا على ان بناءها اجر فاذا هو لبن او ارضا على ان شجرها كلها مثمرة فاذا واحدة منها لا تثمر او ثوبا على انه مصبوغ بعصفر فاذا هو بزعفران فسد ولو على انها بغلة مثلا فاذا هو بغل جاز وخير وبعكسه جاز بلا خيار لكونه على صفة خير من المشروط مجتبى فليحفظ الضابط ﴾ بركيمسه بر دارى بناسى بشمش كرمد ايله در ديو اشترا ايدوب بعده

كرپجله اولديغى تبين ايلسه ويا بر ارضك شجرينك كليسى ميوه‌دار در ديه‌رك اشترا ايتسه‌ده برى مثمره اولمسه ويا بر ثوبى عصفر ايله مصبوغدر ديو شرا ايدوبده زعفران ايله مصبوغ اولديغى ظاهر اولسه عقد مزبور فاسد اولور اختلاف كثير اولمغله كانه جنسى مختلف كبى اولدى واكر بر دابه‌يى ديشى قاطردر ديه‌رك اشترا ايدوبده اركك ظهور ايتسه امدى عقد مزبور جائز اولور لكن كندوده مخيرلك اولور كندوده وصف مرغوب فوت اولمغله وبونك عكسنده بلا خيار جائز اولور مشروطدن خيرلو صفت اوزره اولديغندن قاعده كه كندويه رغبت اولنان وصف فوت اولورسه خيار اولور واكر بر وصف ذكر ايدوبده بعده اندن خيرلو بر وصف بولنسه خيار اولمز حفظ اولنسون ﴿ (البيع لا يبطل بالشرط فى اثنين وثلاثين موضعا مذكورة فى الاشباه ﴾ بيع اوتوز ايكى محلده شرطله باطل اولمز مواضع مشروحه اشباهده مذكوره ومبينه‌در مواضع مشروحه دندر رهن شرطى يعنى بركيمسنه برنسنه‌يى بيع ايتدكده ثمننه رهن اعطاسنى شرط ايلسه امدى رهن مجهول اولورسه عقد فاسد اولور واكر اشارت وياتسميه ايله معلوم اولوب ومجلسده اعطا اولنورسه استحسانا جائز اولور وكفيل شرطيكه ثمنه كفيل اعطاسنى شرطدخى استحسانا جائزدر بونلر عقدك تمامنى ايجاب ايدن مقوله‌لر دندر واحاله كه مشترى بايعك ثمننى غيره حواله ايتمكى شرطى واوچ كونه دك ثمنى تأديه‌يى شرطى نتكم اوچ كونه دك ثمنى ادا ايتمزسه ميانه‌لرنده بيع اولميه قولنده بيع وشرطك جوازى كبى وهر بر عيبدن برائت شرطى ومدة معلومه‌يه دك ثمنى تأجيل وثمار مبيعه‌يى قطع وبعد الادراك نخيل اوزره خرمايى ترك شرطى وثمنى تماما تسليم ايتدكجه مبيعك عدم تسليمى وعيبى بولنورسه مبيعك ردى شرطى وطريقك مشترى نك غيرى ايچون اولمسى شرطى وآدمى نك غيريده مبيعك مشترى نك ملكندن عدم خروجنى شرطى اما بر عبدى ملكندن اخراج ايتمك شرطيله اشترا فاسددر فرق اشباه حاشيه‌لرنده‌در ومبيعه مشترى نك اطعامنى شرطى وبايعدن جاريه نك حملى شرطى مشتريدن اولورسه مفسددر بهايمده اولديغى كبى وجاريه‌يى مغنيه اولمق شرطيله بيع جائزدر كويا عيبنى خبر ويرمش اولور وبقره‌يى حلوبدر ديه‌رك بيع وفرسى سريع السير ويوركك ديو بيع حين بيعده اشبو شرطه وقوف ممكن اولمغله وجاريه نك اصلا ولد كتورممش اولمسى شرطى اما ولد كتورديكى تبين ايدرسه رد اولنور ولادت نقصان قوتى موجب اولمغله وثمنك فلان بلده‌ده ايفاسى شرطى وحمل اولنان مبيعى مشترى نك منزلنه لغة فارسيه ايله حملى شرطى اما لغة عربيه ايله اشتريت هذا البر بكذا على ان تحمله الى منزلى بسمرقند ديسه فاسد اولور عربى‌ده ايفا ايله حمل ميانه‌لرى فرق اولنمغله حمل عقدك اقتضا ايتمديكى شرط اولوب ايفا اقتضا

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

ایتدیکی شرط اولمغله ونعلی بایعك حذو یکه بر برینه اوید یروب مطابق
قلمسی وخفك خرقنی دیکوب وثوبه یما اورمسی شرطلری وثوبی سداسی
شرطیله اشترا ایدوب خماسی ظهوری بونده مشتری مخیر در دیلرسه
ثمنك كلیسیله اخذ ایدر ودیلرسه ترك ایدر بو اختلاف نوع قبیلندن
اولوب اختلاف جنس اولمغین كندوده بیع فاسد اولمدی
وسویق شوقدر من سمنله ملتوت وقار شد برلمشدر دیه رك اشترا ایدوب
امدی اول قدر سمنله ملتوت اولمدیغی تبین ایدرسه بیع جائز اولور وخیار اولمز
بومثللو شی معاینة معلوم اولمغله تغریر منتفی اولور وصابونك شوقدر
جرهزیتدن اتخاذ اولندیغی شرطیله اشترا اولنوب اندن نقصاندن اتخاذ ینك
ظهوری وقمیصك شوقدر ذراعدن اتخاذ ینی شرط ایدوب اندن اقلدن
اتخاذینك تبینی بونلر معاینه اولنمغله بلاخیار كندولرنده بیع جائز اولدی
وبر عبدی آخره بیعنده مشترینك انی بیعنی شرطی جائزدر مطالب بولنمغین
اما فلان كسه یه بیعك شرطیله دیرسه امدی بونده بیع فاسد اولور
عبدی طالب بولنمغله وبر ذمی بر مسلمك دارینی اشترا ایتدكده كنیسه قیلمسی
شرطیله اولسه بیع جائز وشرط باطلدر مسلمه بومثللو شرطه رضا مكروهدر
وعصیر خمر اتخاذی شرطیله بیعده ینه بویله در بومثللو شرط مبیعی
مشترینك ملكندن اخراج ایتمز وشرطك تحصیلنی مطالبه ایدر بركمسه
بولنمزده بیع جائز اولور امادا ری مسلم مشترینك مسجد اتخاذینی شرطی
صورة مشروحه نك خلافنه در كه بونده بیع فساده كیدر مسجد ملكندن
خروج وحق سبحانه وتعالی حضرتلرینه بیت اولمغله ینه بویله طعامی
فقرایه تصدق وارضی مسلمینه مقبره ویاسقایه وخیرات یاپمق شرطیله بیع
فاسد در وجیرانك رضالری شرطیله بیع جائزدر یعنی بیعده عقدك اقتضا
ایدوب من غیر ذكر عقد ایله واجب اولان شیئی شرط مفسد دكلدر وعقدك
اقتضا ایتمیوب لكن كندویه ملایم اولان نسنه یی شرط وملایم اولمیوب لكن
خیار واجل كبی شرع شریفك جوازینه رخصت ویردیكی ورخصت ویرلمیوب
لكن عرف وعادتك جاری اولدیغی مثلا نعل وشراك مثللو شیئی بایعك حذو
وتطبیق شرطی استحسانا جائزدر قیاسا هرنقدر مزبورلر جائز اولمزلر ایسه ده
﴿ شرط علی انها مغنیة ان للتبری لایفسد وان للرغبة فسد بدائع ﴾
بركمسه جاریه سنی مغنیه در دیه رك بیع ایلسه امدی بوندن مرادی عیبنی
اخبار وسترندن تبری اولورسه فساده كتمز واكر مدح ورغبت ایچون اولورسه
فساده كیدر ﴿ ولوشرط حبلها ان الشرط من المشتری فسد وان من البائع

جازلان حبلها عیب فذكره للبرائة منه حتی لوكان فی بلد یرغبون فی شراء الاماء
للاولاد فسد خانیة ﴾ برجاریه بیع اولندقده حبلی شرط قلنسه اكر شرط مشتری
جانبندن اولورسه بیع فساده كیدر بایع طرفندن اولورسه جائز اولور
زیرا جاریه نك حبلی عیب اولمغله انك ذكری عیبدن برائتی ایچون اولور
حتی مزبور عقد امانك اولاد ایچون اشترا اولندیغی بلده ده اولورسه
فساده كیدر اشبو ایكی مسئله محشی طحطاوینك اشباهدن
نقل ایتدیكی صورتلردر ﴿ ولوشرط انها ذات لبن جاز علی الاكثر
قلت والضابط للاوصاف ان كل وصف لاغرر فیه فاشتراطه جائز لامافیه
غرر الا ان یرغب فیه ﴾ واكر جاریه یی سوداولمق شرطیله بیع ایدرسه اكثر
علماء عندنده جائز اولور شارح رحمه الله تعالی دیركه اوصاف حقنده
قاعده بودركه هر بر وصفكه كندوده تغریر اولمدی انك اشتراطی جائزدر
اما كندوده تغریر اولورسه انك اشتراطی جائز دكلدر الا كندویه رغبت ومیل
اولنور وصف ایسه ایمدی انك اشتراطی اندن برائتی ایچون اولور ﴿ وفی الخانیة
فی فصل الشروط المفسدة متی عاین مایعرف بالعیان انتفی الغرر والله تعالی اعلم ﴾
وخانیه ده شروط مفسده فصلنده مرسومدركه معاینة مشاهده ایله معلوم
اولان شیلری قچانكه بركمسه عیانا كورورسه غرركه آلدانمق منتفی اولور
مثلا سابق الذكر سویق ملتوت وشومقدار جره زیتدن اتخاذ اولنان صابون
واون ارشوندن اتخاذ اولندی دیوب طقوزدن متخذ قمیص مسئله لری كبی
بس مزبورلرك خلافی ظهور ایتدكده رد اولنمزلر والله تعالی اعلم واستغفر الله العظیم

﴿ باب خیار الرؤیة ﴾

مصنف والاجنابك اشبو خیار رؤیت بابنی خیار عیب بابنك اوزرینه تقدیمی
بوحكمك تمامنه اول لزومنه مانع اولوب لزوم تمامدن صكره اولدیغنه بناءً در
﴿ من اضافة المسبب الی السبب وماقیل من اضافة الشیء الی شرطه غیر ظاهر
المسیحی ان له الرد قبل الرؤیة ﴾ خیارك رؤیته اضافتی مسببك سببنه
اضافتی قبیلندندر اما شیئك شرطنه اضافتندندر قوللری ظاهر دكلدر زیرا
قریبا كلوركه قبل الرؤیة مشتری ایچون رد واردر اكر شرط اولسه ایدی كندوسز خیار
ورد اولمز ایدی فتح القدیر وبحر صاحبلری رؤیت خیارك ثبوتنه شرطدر عدم
رؤیت سببدر خیار رؤیتله ثابت اولمغله دیدیلر شارحك ان له الرد قبل الرؤیة
دلیلنه جواب ممكنكه قبل الرؤیة حق فسخ كندویه خیارك ثبوتی تنسایجندن

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

دكلدر بلكه عقدك عدم لزومندندر زيرا عقد قطعا واقع اولمغله فسخى جائز اولدى
﴾ (هو يثبت فى) اربعة مواضع (الشراء) للاعيان (والاجارة والقسمة والصلح
عن دعوى المال على شئ بعينه) لان كلا منها معاوضة فليس فى ديون ونقود
وقود لا تنفسخ بالفسخ خيار الرؤية فتح ﴿ خيار رؤيت درت محلده ثابت اولور اعيانى
اشتراده واجارهده ومال دعواسندن بعينه برشئ اوزرينه صلحده بونلرك هر برلرى
معاوضه اولمغله امدى مسلم فيه كبى ديونده واثمان خالصه مثللو
نقودده ومهر وقصاصدن بدل صلح وبدل خلع امثالى فسخيله
منفسخ اولميان عقودده خيار رؤيت ثابت اولمز بلكه هربر فسخيله منفسخ
اولور عقودده اولور وبونده فسخ قضا ورضايه توقف ايتمز همان
مجرد درت قوليله اولور امام اعظم وامام محمد عندلرنده بايعك
فسخى علمندن لازمدر امام ابى يوسف ايچون خلاف واردر ﴾ (صح الشراء
والبيع لما لم يرياه والاشارة اليه) اى المبيع (اوالى مكانه شرط الجواز)
فلو لم يشر الى ذلك لم يجز اجماعا فتح وبحر وفى حاشية اخى زاده الاصح الجواز ﴿
بايعله مشترينك كورمدكلرى نسنه‌يى بيع وشرالرى صحيح ومشروعدر مبيع
كندويه وصف وبيان ايتسون ويا ايتسون ووصف اولنديغى وجه
اوزره اولسون ويا اولمسون وكرك حاضر اولسون اولمسون * كذا فى الدر المنتقى * مبيعه
ويا مكاننه اشارت جوازك شرطيدر پس مبيعه اشارت اولنمزسه اجماعا بيع
جائز اولمز لكن اخى زاده‌نك حاشيه سنده اصح اولان بيعك بلا اشارة ولا
حضور جوازيدر ديو مرسومدر مثلا بركسه‌نك قريه‌ده بولنان بغدايني اشهرده
بيع ايتمسى مثللو ﴾ (وله) اى للمشترى (ان يرده اذا رآه) الا اذا حمله البائع
لبيت المشترى فلا يرده اذا رآه الا اذا عاده الى البائع اشباه (وان رضى) بالقول
(قبله) اى قبل ان يراه لان خياره معلق بالرؤية بالنص ولا وجود للمعلق قبل
الشرط ﴿ مشترى ايچون بلا رؤية اشترا ايتديكى نسنه‌يى كوردكده رد واردر
هرنقدر قبل الرؤية قول ايله راضى اولورسه‌ده زيرا خيارى نصله رؤيته
معلقدر پس شرطدن مقدم معلق ايچون وجود اولمز واكر رضاسى فعل
ايله اولوب انده تصرف ايدرسه خيارى زائل اولور الا بائع مبيعى مشترينك
خانه‌سنه كتوررسه كوردكده آنى رد ايده‌مز الا بايعه اعاده ايدرسه رد ايدر
عدم اعاده صورتنده رد ايده‌مديكى ردنده حمله محتاج اولمغله كانه مشترينك
عندنده عيب حادث ظهور ايتمش كبى اولديغنه مبنيدر وعيبله خيار شرط
ورؤيتله ردك مؤنتى مشترينك اوزرينه‌در ورؤيتدن مراد عموم مجاز طريقيله
مقصوده عالم اولمقدر زيرا مسك اشترا ايدن كمسه‌يه خيار رؤيتك ثبوتى شميله‌در

رؤيتيله دكلدر ومقدما كورديكى نسنه‌يى اشترا ايدوب بعده آنى متغير اولمش بولسه
امدى رؤية سابقه‌سى الآن مقصود اولان شيئى معرفت دكلدر واعمانك
رؤيتى مبيعك اوصافنى بيانيله اولورده خيار انكله ثابت اولور ﴾ (ولو فسخه
قبلها) قبل الرؤية (صح) فسخه (فى الاصح) بحر لعدم لزوم البيع بسبب
جهالة المبيع فلم يقع منبرما ﴿ واكر مشترى قبل الرؤية بيعى فسخ ايدرسه قول
اصحده فسخى صحيح اولور مبيعك جهالته بناءً بيع لازم اولمغله بيع قطعا
واقع اولمدى سؤال اولنورسه كه خيار رؤيتده قبل الرؤية فسخيله اجازت
ميانلرنده فرق نه كه اجازتده صحت ولزوم اولميور ديكر يكه فسخ صحيح ولازم
اولييور حالبوكه حديث شريفده كه { من اشترى شيئا لم يره فله الخيار اذا رآه ان شاء
اخذه وان شاء تركه } ده شرطه تعليقده ايكيسى برابرلردر جواب ويريلوركه
ميانه‌لرنده فرق واردر زيرا فسخه سبب آخر واركه اشبو عقدك عدم لزوميدر
امدى لازم اولميان عقدى مشترى ايچون فسخ مشروعدر اما اجازته سبب
آخر موجود اولمغين عدم اوزره باقى قالدى خلاصهٔ كلام بودركه قبل الرؤية
مبيعك جهالتنه بناءً عقد لازم دكلدر وقتاكه كوردكده عقدك عدم لزومنه
برسبب دخى پيدا اولديكه رؤيتدر امدى برمسببه ايكى سببك اجتماعنه برمانع
يوقدر * كذا فى البحر بتصرف ﴾ (ويثبت الخيار) للرؤية (مطلقا غير
موقت) بمدة هو الاصح عناية لاطلاق النص مالم يوجد مبطله وهو مبطل
خيار الشرط مطلقا ومفيد الرضى بعد الرؤية لا قبلها درر فله الاخذ بالشفعة ثم
رد الاول بالرؤية درر من خيار الشرط فليحفظ ﴿ اشبو رؤيت ايچون اولان خيار
مطلقا كه بروقتله موقت اولميه‌رق جميع عمرده ثابت اولور مادام كندوبى ابطال
ايدر برشئ موجود اولمدقجه انجق اصح اولان قول بودر نصكه مار الذكر
حديث شريف مطلق اولمغله وكندوبى مطلقا كه بعد الرؤية صراحةً ويا دلالةً
ابطال ايدن شئ خيار شرطى ابطال ايدن وبعد الرؤية مبيعى قبض وبيعه
عرض وشفعه ايله مثلا جوارنده‌كى دارى اخذى كبى رضاسنى افاده واشعار ايدن
شيلردر قبل الرؤية رضايى مفيد اولان شى خيار رؤيتى ابطال ايتمز بناءً عليه
مشترى ايچون قبل الرؤية جوارنده‌كى عقارى شفعه ايله اخذ بعده رؤيتله
مقدمكى اشترا ايتديكى مبيعى رد واردر بوعباره دررك خيار شرطندن
منقوله‌در ﴾ (ويشترط لفسخه علم البائع) بالفسخ خوف الغرر ﴿ مشترينك
فسخنه بايعك فسخه علمى شرط قلندى بايعك غررى خوفندنكه انك شراسنه
اعتماد ايله سلعه‌سنه ديكر مشترى طلب ايتميه ﴾ (ولا خيار لبائع مالم يره)
فى الاصح ﴿ قول اصحده كورمديكى نسنه‌يى بيع ايدن بايعه ايچون خيار يوقدر شرايه

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

معلق اولمغله انك غيريده اولمز و بيعدن مراد ثمن نقدايله اولان بيعدر مثلا ارثله مالك
اولديغى شيئى كورمدين بيع كبى اماسلعه سلعه مقابلنده بيع اولنورسه متعاقدينك
هر برى عوضى كورمدكارينه نظرا كندولرينه خيار واردر ✻ (وكفى رؤية
مايؤذن بالمقصود كوجه صبرة ورقيق و) وجه (دابة) تركب (وكفلها)
ايضا فى الاصح (و) رؤية (ظاهر ثوب مطوى) وقال زفر لا بد من نشره كله
وهوالمختار كما فى اكثر المعتبرات قاله المصنف ✻ مبيعك رؤيتنده كندودن مقصود
ايذان واعلام ايدن صبره كه غلالدن كومه نك وعبيد وامانك وركوب ايچون
اولان دابه نك يوزينى كورمك كفايت ايدر وقول اصحده دابهٔ مشروحه نك
كفليكه صغريسنى دخى كورمك لازمدر كندو دن مقصود مؤخرى اولمغله
مجرد وجهنى كورمك كفايت ايتمز رقيق بونك خلافنه در و بوكلمش
اولان ثوبك ظاهرينى رؤيت دخى كفايت ايدر ظاهر باطنى معرف اولمغله
الاسمور دكبى باطنى مقصود اولورسه آنده رؤيتدن لازمدر امام
زفر رحمه الله تعالى كليسنى نشردن لازمدر بيورديلر ومختار اولان بودر
نتكم اكثر معتبر اتده مرسومدر ومكيلات وموزونات قبيلندن اولان صبره نك
التى اوستنه اويما يوب پك ردى ظهور ايدرسه امدى خيار عيب ثابت اولور
مضمون مشروحى مصنف كرامت نصاب عليه رحمة الملك الوهاب بيورديلر
✻ (وداخل دار) وقال زفر لابدمن رؤية داخل البيوت وهوالاصحيح وعليه الفتوى
جوهرة وهذا اختلاف زمان لابرهان ومثله الكرم والبستان ✻ ودارك داخلى
رؤيت كفايت ايدر امام زفر رحمه الله تعالى داخل بيوتى رؤيتدن لازمدر ديدى
وصحيح اولان قول بودر وفتوى بوقولك اوزرينه در وبو اختلاف زمان قبيلندندر
اختلاف برهان دكلدر لكن بوقولى وهوالاصحيح وعليه الفتوى قولنه منا فيدر
وكرم وبستان دخى دار مثللودر يعنى ظاهرلرينى رؤيت كفايت ايتمز بلكه باغده
اوزمدن هر بر نوعنى ور ماندهٔ حلونى وحامضنى رؤيتدن لازمدر ✻ (و) كفى
(جس شاة لحم ونظر) جميع جسد (شاة قنية) للدرو النسل مع ضرعها
ظهيرية وضرع بقرة حلوب وناقة لانه المقصود جوهرة ✻ لحمى ايچون اشترا اولنان قيونى
جسيكه يديله لمسى وسودى ونسلى ايچون اخذ اولنان قيونك ممه سيله برابر جميع
جسدنه نظرى وسود او بقره وناقه نك ممه سى مقصود اولمغله اكا نظرى
كفايت ايدر اقتنيته بمعنى اتخذته لنفسى قنية معناسنه كه نسل وسود ايچون اخذ ايتدم
تجارت ايچون اخذ ايتدم ديمك مراددر ✻ (و) كفى (ذوق مطعوم) وشم مشموم ✻
ماكولات نوعندن اولان شيئى ذوقكه طاتمق وشم اولنور مقوله دن اولان
نسنه يى قوقولمق كفايت ايدركه رؤيت مقامنه قائم اولور ودفوف مغا زيده

(صوتى)

صوتنى سماعدن لازمدر زيرا برشيئه علم آنجق اله ادراكنى استعمال اولور
خيارى انجق آنى ادراكله ساقط اولور ✻ (لاخارج دار وصحنها) على المفتى به
كمر (او رؤية دهن فى زجاج) اوجود الحائل ✻ ماسبقده مرور ايتديكى مثللو
قول مفتى به اوزره دارك خارجنى وحوليسنى ويا سرچه درونده ياغى كورمك
حائل بولنمغله رؤيت كفايت ايتمزينه بويله آينه يه نظر ايله مبيعى كورسه
خيار ساقط اولمز عينى كورميوب مثالى كورمكله زيرا قول مختار اصل رؤيت
مرئينك صورة منطبعه ومرتسمه سنه اولوب آينه ده كى بروجه انعكاس انك مثلى
اولان شكل منعكسه يه دكلدر اكر شكل منعكسه يه اولورسه خيار ساقط اولور كانه
عينى كورمش كبى اولمغله ✻ (وكفى رؤية وكيل قبض و) وكيل (شراء لا رؤية
رسول) المشترى وبيانه فى الدرر ✻ وقبض وشرايه وكيل اولان كمسه نك رؤيتى
كفايت ايدر مشترينك رسولنككى كفايت ايتمز معراج صاحبى ديركه وكيل ايله
رسول بينلرنده فرق وكيل عقدى موكله مضاف قلمز رسول مرسله مضاف قيلر
اشبو مسئله نك بيان وتفصيلى درر ده در ✻ (وصح عقد الاعمى) ولو لغيره وهو
كالبصير الافى اثنتى عشرة مسئلة مذكورة فى الاشباه ✻ اعمانك عقدى صحيح اولور
هر نقدر وصى ووكيل اولمسى مثللو غيرى ايچون اولورسه ده اعمى هر بر اموردة بصير
كبيدر الا اون ايكى مسئله ده بصير كبى دكلدر اشباهده مذكوردركه اعمانك اوزرينه
جهاد وجمعه وجماعت لازم دكلدر هر نقدر قائدى بولنورسه ده وقول معتمد اوزره
مطلقا شهادته وقضايه وامامت عظمايه اهل دكلدر وبركمسه كندونك
كوزينى چيقارسه ديت لازمه اولمز بلكه حكومة عدل لازمه اولور ونمازده
امامتى مكروهدر لكن قومك اعلمى اولورسه دكل واعمى اولان عبدى كفارت ايچون
عتق مشروع دكلدر رمشار اليه اشباه مؤلفى زين بن نجيم ديركه اعمانك ذبيحه
وصيد وحضانه واشترا ايتديكى نسنه يى وصفيله رؤيتى وقبله حقنده اجتهادينه
دائر احكامى بن كوره مدم لكن لايق اولان ذبيحه سنك كراهتيدر ومحضونى
حفظه مقتدر اهل اولورسه حضانه يه اهل اولور يوقسه اولمز وناظر ووصى
اولور ✻ انتهى حلبى ✻ (وسقط خياره بجس مبيع وشمه وذوقه) فيما يعرف بذلك
(ووصف عقار) وشجر وعبد وكذا كل مالا يعرف بجس وشم وذوق حدادى
او بنظر وكيله واوابصر بعد ذلك فلا خيار له ✻ اعمانك وقوف اولمغله وطا تمغله
معلوم اولور نسنه لرده اعمانك مبيعى جس وشم وذوقيله وعقار وشجر وعبدى
ممكن اولديغى مقدارى كندويه وصف وبيانله وهر برجس وشم وذوقله بلنميان
شى دخى بنه بويله در وصفندن لازمدر وياخود وكيلنك نظريله خيارى ساقط اولور
اكر مز بورلر ايله راضى اولدم ديرايسه بوندنصكره كوزى كورسه كندويه

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

خيار اولمز ساقط اولمغله عودت ايتمز بصير اوله رق اشترا ايدوب بعده اعمى
اولورسه خيار وصفنى بيانله اولمغه انتقال ايدر ﴿ هذا كله (اذا وجدت)
المذكورات كشم الاعمى وكذا رؤية البصير وجه الصبرة ونحوها نهر (قبل شرائه
ولو بعده ثبت له الخيار بها) اى بالمذكورات لا انها مسقطة كما غلط فيه بعضهم ﴿
اشبو ما والذكر اعمانك شمى وبصيرك وجه صبره بى روئيتى امثالى شيلرك كليسنك
خيارى اسقاطلرى مذكوراتك شرادن مقدم اولديغنه نظرا در اما من بورلر
شرادن صكره اولورلرسه انلر ايله مشترى يه خيار ثابت اولور يوقسه من بورلر
خيارى اسقاط ايتمزلر نتكم بعضيلر بونلر ايله ساقط ظنيله غلط ايتديلر
﴿ (فيمتد) خياره فى جميع عمره على الصحيح (مالم يوجد منه مايدل على الرضى
من قول اوفعل) اويتعيب اويهلك بعضه عنده ولو قبل الرؤيه ولو اذن
للاكار ان يزرعها قبل الرؤية فزرعها بطل لان فعله بامره كفعله عينى ﴿
ايمدى بعدالشراء ما والذكر شم اعمى ورؤية البصير وجه الصبرة امثالى
شيلر ايله خيار ثابت اولمغله قول صحيح اوزره مشترى نك خيارى جميع عمرنده
ممتد اولور مادام كندودن رضايه دلالت ايدر قول ويافعل بولنميوب
وياخود كندونك عندنده مبيعه برعيب طارى ويابعضيسى هلاك اولمديجه
من بورلر هرنقدر قبل الرؤية اولورلر ايسه ده مبيع مشترى نك عندنده عيبلنوب رسه
ردايده من بايعه ضرر اولمغله وبعضيسنك هلاكيله تفريق صفقه لازم كلور
مثلا ثيابك برنى بيع وياهبه مع التسليم صورتلرنده اولديغى كبى كندى ايچون
خيار رؤيت اولان كمسه قبل الرؤية ارضى زراعتله مزارعه اذن ويره كله زراعت
ايتسه خيار باطل اولور زيرا انك امرى ايله فعلى كندونك فعلى كبيدر ﴿ واوشرى
نافجة مسك فاخرج المسك منها لم يرد بخيار رؤية ولاعيب لان الاخراج يدخل
عليه عيبا ظاهرا نهر ﴿ بركمسه مسك كوبه كنى اشترا وكندودن مسكى
اخراج ايتدكده رايحه سى منقطعه اولمش بولنسه انى خيار رؤيتله وعيبله
رد ايده من كندونك عندنده عيب اخرحادث اولمغله نهايتى نقصان قيمتيله رجوع
ايدر ﴿ (ومن رأى احد ثوبين فاشتراهما ثم رأى الاخر فله ردهما) ان شاء (لارد الاخر
وحده) لتفرق الصفقة ﴿ بركمسه مقدما ايكى ثوبك برينى كوروب صكره ايكيسنى
بردن اشترا وديكرينى دخى كورسه دلرسه ايكيسنى بردن رد ايدر فقط برينى رد ايده من
صفقه نك تفرقى لازم كلمك ايله ﴿ (ولواشترى مارأى) حال كونه (قاصد الشرائه
عند رؤيته فلو رآه لا لقصد شراء ثم شراه قيل له الخيار ظهيريه ووجهه ظاهر لانه
لايتأمل التأمل المفيد بحر قال المصنف ولقوة مدركه عولنا عليه (عالما بانه مرئيه السابق
وقت الشراء فلولم يعلم به خير) لعدم الرضى درر (فلاخيار له الا اذا تغير)

فيخير ﴿ بركمسه كورديكى وقتده شراسنى قصد ايده رك كورديكى
نسنه يى حين شراسنده سابقا كوردكى شيدر ديه رك اشترا ايلسه امدى
كندى ايچون خيار رؤيت اولمز الا متغير اولمش اولورسه مخير قلنور
واكر شراسنى قصدا ايتمكسزين كوروب بعده اشترا ايدرسه بعضيلر كندى ايچون
خيار اولور ديديلر اشبو بعضك قوللرينك وجهى ظاهردركه صورة
مشروحه ده مشترى تأمل مفيد ايله تأمل ايده من ومصنف مرحوم ذيركه
بوقولك دليلى قوى اولمغله كندويه اعتماد ايلدك واكرك حين شراده
مقدما كورديكى اولديغى معلومى اولمزسه مخير قلنور رضاسنى موجب
برشئ بولنمغين مثلا برجاريه يى مقدما كوروب بعده آنى نه مقابلى
اوله رق اشترا ايدوب كورديكى جاريه اولديغنى بلمسى كبى ﴿ (رأى ثيابا
فرفع البائع بعضها ثم اشترى الباقى ولايعرفه فله الخيار) وكذا لو كانا ملفوفين
وثمنهما متفاوت لانه ربما يكون الاردى بالاكثر ثمنا ﴿ بركمسه برمقدار اثوابى
كوروب بعده بايع انك بعضيسنى قالدردقدنصكره باقيسنى بلميه رك اشترا ايلسه
كندى ايچون خيار اولور بنه بويله ايكيسى بربرينه لف اولنوب وثمنلرى متفاوت
اولسه امدى انلرى اشتراده كندويه خيار اولور زيرا بعض اولوركه اردى
ثمنا اكثر اولور حالبوكه مشترى نك معلومى اولمز ﴿ (ولوسمى لكل واحد) من الثياب
(عشرة لا) خيار له لان الثمن لما لم يختلف استويا فى الاوصاف بحر ﴿
واكر صورة مشروحه ده ثيابك هربرى ايچون ثمن تعيين اولنوب مثلا اون درهم
تسميه اولنورسه كندويه خيار اولمز زيرا ثمن وقتاكه مختلف اولمديسه ثوبلرى
اوصافده مساوى اولديلر ﴿ (والقول للبائع) بيمينه (اذا اختلفا فى التغير)
هذا اذا (والمدة قريبة وان بعيدة فالقول للمشترى) عملا بالظاهر وفى الظهيرية
الشهر فما فوقه بعيد وفى الفتح الشهر فى مثل الدابة والمملوك قليل ﴿
واكر مدة قريبه ده مبيعك تغيرنده بايعله مشترى اختلاف ايتسه لر قول يمينيله
بايعكدر واكر مدت بعيده اولورسه عملا بالظاهر قول مشتر يكدر زيرا ظاهر
اولان برشى دار تغير اولان دنياده بلاتغير مدة طويله قالمز مثلا جاريه شابه
طول مدتله عجوزه اولور شارحك عملا بالظاهر قولى مسئلتينك ايكيسنه تعليل اولسى
ظاهردر ظهيريه ده برماه ومافوقى بعيددر وفتحده دابه مملوك امثالى
شيلرده برماه قليلدر ديو مذكوردر شرنبلالى مدت اشيانك اختلافيله مختلفه
اولور ديدى امدى اشجارك تغيرى برسنه ده دوابنكى اقلده اولور ﴿ (كما)
ان القول للمشترى بيمينه (لواختلفا فى) اصل (الرؤية) لانه ينكر الرؤية وكذا لو انكر
البائع كون المرد ومبيعا فى بيع بات اوفيه خيارشرط اورؤية فالقول للمشترى

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

ولو فيه خيار عيب فالقول للبائع والفرق ان المشترى ينفرد بالفسخ فى الاول لا الاخير ﴾ نتكم اصل رؤيتده اختلافلرى صورتنده قول يمينيله مشترى نك اولديغى مثللورؤيتى انكارنده بناًٴ ينه بويله بيع باتله ويا خيار شرطله ويا رؤيتله منعقد اولان مبيعك مرد وديتى بايع انكار ايلسه قول مشترى نك اولور زيرا ديله بيع منفسخ اولمغله بايعك ملكى كندونك يدنده بواندى امدى كرك امين وكرك مودع وغاصب كبى ضمين اولسون كندى ملكنى تعيينده قول قابضك اولور خلاصهٴ كلام خيار شرطده سلعه مشترى نك مقبوضى اولوب وتعيينده اختلاف اولنسه قول مشترى نك اولور بيع باتده رد اقاله ايله ويا توليت ومرابحه ده خيانتك ظهورى ايله ويا كندوده وصف مرغوبك فواتيله اولور واكر مبيعده خيار عيب اولورسه قول بايعك اولور زيرا عقد بونده مشترى نك فسخيله منفسخ اولمز كه حتى قاضى كندويه حكم ايده امدى مشترى فسخى مدعى و بايع منكر اولمغله قول كندونك اولور ميانلرنده فرق اولكنده كه قول مشترى ايچون اولان خيار شرط وخيار رؤيت مسئله سنده فسخله مشترى منفرد اولوب واخيركه خيار عيبده اولمسيدر ﴾ (اشترى عدلا) من متاع ولم يره (وباع) اولبس نهد (منه ثوبا) بعد القبض (اووهب وسلم رده بخيار عيب لا بخيار رؤية اوشرط) الاصل ان رد البعض يوجب تفريق الصفقة وهو بعد التمام جائز لا قبله فخيار الشرط والرؤية يمنعان تمامها وخيار العيب يمنعه قبل القبض لا بعده ﴾ بركسه كورمه‌رك بردنك متاعى اشترا وبعد القبض اندن برثوبى بيع ويا لبس ويا هبه و تسليم ايلسه انى خيار عيبله رد ايدر خيار رؤيت وشرطله رد ايده‌مز شارحك بعد القبض قوليله تقييدى قبل القبض مز بور ثوبك بيع وهبه‌سى صحيح اولمديغنه مبنيدر اشبو مسئله‌ده اصل وقاعده بودركه مبيعك بعضيسنى رد تفريق صفقه‌يى موجبدر تفريق صفقه بعد تمام الصفقة جائز در قبل تمام الصفقة جائز دكلدر امدى خيار شرطله خيار رؤيت صفقه نك تمامنه مانعلردر خيار عيب قبل القبض مانع اولور بعد القبض اولمز ﴾ وهل يعود خيار الرؤية بعد سقوطه عن الثانى لا كخيار شرط وصححه قاضيخان وغيره ﴾ خيار رؤيت بردفعه ساقط اولدقدنصكره عودت ايدرمى امام ثانى‌دن خيار شرط كبى بردفعه ساقط اولدقدنصكره عودت ايتمز ديو مرويدر و بوقولى قاضيخان وسائر فقهاى كرام تصحيح ايتديلر سقوطى مثلا خيار رؤيتله اشترا ايتديكى نسنه‌يى كورمدين بيع ويا هبه و تسليم ايتمك كبى امدى بونلر رضايه دلالت ايتمكله قبل الرؤية وبعد الرؤية خيار باطل اولور ايمدى بوقولك مقابلى خيارك بقاسيدر كويا مانع زائل اولمغله ينه خيار رؤيت مقتضاسنى عمل ايدر شمس الائمه امام سرخسى عليه

رحمة القدسى بوقوله ذاهب اولمشدر ﴾ فروع شرى شيأ لم يره ليس للبائع مطالبته بالثمن قبل الرؤية ولو تبايعا عينا بعين فلهما الخيار مجتبى ﴾ بركسه كورمديكى نسنه‌يى اشترا ايلسه بايعه قبل الرؤيه كندودن ثمن مطالبه‌سى يوقدر صفقه نك تمامى بولنمغله واكر عينى عين مقابله‌سنده بيع ايدرلرسه متعاقدين ايچون خيار ثابتدر هر برلرى كندولرى ايچون اولان عوضه مشترى اولدقلرينه بناًٴ ﴾ شرى جاريه بعبد والف فتقابضا ثم رد بائع الجاريه العبد بخيار رؤية لم يبطل البيع فى الجاريه بحصة الالف ظهيرية لما مرانه لا خيار فى الدين ﴾ بركسه بر جاريه‌يى برعبد ايله بيك غروش مقابلى اشترا ايدوب وتقابض ايتسه‌لر بعده بايع جاريه عبدى خيار رؤيتله رد ايلسه جاريه‌ده بيكك حصه‌سندن بيع باطل اولمز ماسبقده مرور ايدن دينده خيار اولمز مضمونه بناًٴ يوك مثلى محيطده مرسومدركه بركسه برعينى كورمديكى برعينله وبرمقدار دين مقابلى بيع ايدوب بعده عينى كوروب رد ايلسه عينك حصه‌سنده بيع منتقض اولور دينك حصه‌سنده اولمز ☼ انتهى ﴾ اراد بيع ضيعة ولا يكون للمشترى خيار فالحيلة ان يقر بثوب لانسان ثم يبيع الثوب مع الضيعة ثم المقرله يستحق الثوب المقربه فيبطل خيار المشترى للزوم تفريق الصفقة وهو لا يجوز الا فى الشفعة والواجبة ﴾ بركسه مشترى‌يه خيار اولميه‌رق ضيعه‌سيكه عقاريدر بيعنى مراد ايلسه ايمدى بونده حيله كندى ثوبنى بركسه‌يه مقدما اقرار بعده اول ثوبى ضيعه ايله برابر بيع ايدوب صكره مقرله ثوب مقربه مستحق چيقمقدر امدى تفريق صفقه لازم كلمك ايله مشترى نك خيارى باطل اولور تفريق صفقه انجق شفعه‌ده جائز اولور مجمع شرحنده مرسومدركه شفيعك دارى مبيعك بعضيسنه ملاصق اولسه شفعه انجق ملاصقه اولديغى طرفده اولور بونده هرنقدر تفريق صفقه ايجاب ايدرسه‌ده ☼ انتهى ﴾ شرى شيئين وباحد هما عيب ان قبضهما له رد المعيب والا لا الا مام ﴾ بركسه برنده عيب اولان ايكى نسنه‌يى بردن اشترا ايلسه امدى انلرى قبض ايتمش اولورسه كندويه معيبى رد واردر يوقسه يوقدر زيرا ماسبقده مرور ايتديكه مشترى ايچون بعد القبض صفقه تمام اولمغله مبيعك بعضيسنى خيار عيبله رد مشروعدر قبل القبض دكلدر قبض صفقه‌نك تمامندن اولمغين والله سبحانه وتعالى اعلم واستغفر الله العظيم

﴾(باب خيار العيب)﴾

خيارك عيبه اضافتى برشيئك سببنه اضافتى قبيلندندر عاب فعلى لازم اوله‌رق استعمال

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI
İstanbul Belediyesi ... Kütüphanesi
No.

اولنور عاب المتاع ترکیبنده صاردا عیب معناسنه اولدیغی کبی ومتعدیه اولور
عابه زید کبی تشدید ایله عیبه نسبه الی العیب معناسنه در ☼ حموی ❁ هو لغة
مایخلو عنه اصل الفطرة السلیمة وشرعا ماافاده بقوله (من وجد بمشریه ماینقص
الثمن) ولو یسیرا جوهرة (عند التجار) المراد بهم ارباب المعرفة بکل تجارة
وصنعة قاله المصنف (اخذه بکل الثمن اورده) مالم یتعین امساکه کحلالین
فاحرما اواحدهما ❁ عیب لغتده برشیئک اصل خلقة اصلیه واساسی کندودن
خالی وبوش اولان شیدر واشبو معنی هرنقدر معنای لغوی ایسه ده لکن
اوزرینه احکام تفریعنده بنه کندولری اعتبار اولندی کورمزمسنکه برکسه
برآخر کسه یه سکا اشبو بغدایی بیع ایتدم دیو اشارت ایدوب مشتری کوروب ورداتنی
بلمیه رک قبول ایتدکدنصکره انک ردائتی عینه مطلع اولسه کندویه انی خیار عیبله ردیوقدر
زیرا حنطه نک فطرة اصلیه سنده جید وردی ووسط اولمق وزردر عیبسه اصل
فطرة سلیمه نک کندودن خالی اولدیغی بلل ورطوبت وبت دشمک وتعفن
امثالی آفات وفساددر ☼ کذا فی الشرنبلالیة ☼ وشرعا عیب مصنفک من وجد الخ
قولیله افاده ایتدیکی عند التجار نقصان ثمنی موجب اولان شیدر محل افاده
متنک ماینقص الثمن قولیدر یعنی برکسه اشترا ایتدیکی نسنه ده هرنقدر قلیل
اولورسه ده عند التجار نقصان ثمنی موجب اولور برعیب بولورسه انی
بائعک کلیسیله اخذ ایدر ویارد ایدر مادام حلالکه احرامسز اولان ایکی
کسه نک بریسی دیکرندن برصید اشترا ایدوب بعده بری ویا ایکیسی
بردن احراملنوب مبیعی معیب بولمغله اولدیغی مثلا وامساکی تعیین
ایتمزسه بس بونده رد ایتمسی ممتنع اولمغله نقصان ثمنله رجوع ایدر تانک ضمیله
تجار تاجرک جمعیدر تجارت وصنعتله اولان هر ارباب معرفت مراددر
خیار مشروحک سببی مطلق عقدک مبیعک عیبدن سلامتنی ایجاب ایتمسیدر
بس سلامت فوت اولمغله خیار ثابت اولدی ثمندن تنقیص اولنمدیغی اوصافه
ثمندن برشی مقابل اولمدیغندن مبنیدر اشبو مسئله یی بیانده بعض قیود زیاده سندن
لازمدر اولا عیبک بایعک عندنده اولمسی ثانیا مشترینک انی حین بیعده
بلمسی ثالثا وقت قبضده بلمسی رابعا بلامشقة اول عیبک زوالی ممکن
اولمقدر واکر بلامشقة زوالی ممکن اولورسه احرام مده کی جاریه نک
احرامی کبی بونده خیار اولمز تحلیلنه طریق اولمغله دخی واوالجیه ده مرسومدرکه
برکسه برثوب اشترا ایدوب انده دم بولسه بس دم غسل اولنمغله ثوبه نقصان
عارض اولورسه معیب اولور عیبک تعریفی بولنمغله بوقسه عیب عد اولنمز
خامسا خاصة برعیبدن وعموما جمیع عیوبدن برائتی شرط قلنمامق سادسا

قبل الفسخ عیب زائل اولمقدر اکر زائل اولورسه رد ایده مز مثلا کوزینک
بیاضنک منجلی اولوب ویاحماسنک زوالی کبی ☼ بحر ❁ وفی المحیط وصی او وکیل
اوعبد مأذون شری شیئا بالف وقیمته ثلاثة آلاف لم یرد بعیب بخلاف خیار الشرط
والرؤیة اشباه للاضرار بیتیم وموکل ومولی ❁ ومحیطده مذکوردرکه
بروصی ویاوکیل ویاعبد مأذون مثلا قیمتی اوچ بیک غروش اولان نسنه یی بیک
غروشه اشترا ایلسه عیبله رد ایده مز یتیمه وموکله وسیده اضرار اولمغله اماخیار
شرطله خیار رؤیت عیبک خلافندرکه بونلرده تمام صفقه منعدم اولمغله
رد مشروعدر ❁ وفی النهر وینبغی الرجوع بالنقصان کوارث شری من الترکة
کفنا ووجد به عیبا ولوتبرع بالکفن اجنبی لایرجع وهذه احدی ست مسائل
لارجوع فیها بالنقصان مذکورة فی البزازیة وذکرنا فی شرحنا للملتقی معزیا للقنیة
انه قدیرد بالعیب ولایرجع بالثمن ❁ ونهرده مرسومدرکه بعض نقصانله رجوع
اولنور مثلا بر وارث ترکه دن میته برکفن اشترا ایدوب انی عیبلو بولسی کبی امدی
بونده رد ایده مز نقصانیله رجوع ایدر واکر مزبور کفنی براجنبی کمسه تبرع
ایتمش اولورسه رجوع ایده مز اشبو مسئله کندوده نقصانله رجوع اولنمیان
مسائل ستنک بریدر اولده بزازیه ده مذکوره در ایکنجیسی برکسه کندونک مدیون
مستغرق اولان عبد مأذوندن برنسنه اشترا ایدوب وانی معیب بولسه امدی
ثمننی ادا ایتمش اولورسه کرک مزبور عبدک کندوسنه وکرک بایعنه رد
ایده مز واکر تأدیه ثمن ایتمش اولورسه رد ایدر اکر ثمن بلاتعیین نقوددن
ویامکیلات وموزوناتدن اولورسه زیرا سید ردیله مأذونی کندودن مطالبة
ثمندن دفع ایدر واکر ثمن عرض اولورسه رد ایده مز اوچنجیسی برکسه
کندی عبدینه برجاریه مقابله سنده کندوسنی بیع ایلسه امدی انده عیب بولسه
جاریه یی رد ایدوب عبددن کندی نفسنک قیمتنی اخذ ایدر امامینه کوره
امام محمد رحمه الله تعالی جاریه نک قیمتنی اخذ ایدر بیور دیلر دردنجیسی وارث
کندی مورثنه برنسنه بیع ایلیوب بعده مشتری وفات ایدوب مبیعه بایع وارث
اولوب وانی معیب بولسه وارث آخرده بولنورسه کندویه رد ایدر واکر
مورث مدیون اولمغله بایع وارث اولمزسه رد اولنمز ونقصان قیمتله رجوعده
اولنمز بقیه مسائل بحرده مسطوره در شارح رحمه الله تعالی دیرکه قنیه دن
نقل ایله ملتقی شرحنده ذکر وبیان ایتدک بعض اولورکه مبیع عیبله رد اولنور
ومشتری ثمنله رجوع ده ایده مز مثلا برکسه عبدنی بیع وتسلیم
ایتدکدنصکره ثمننی قبضه بررجلی توکیل ایتکله وکیل بن مزبور
ثمنی قبض ایتدم وضایع اولدی دیوب ویاخود موکله دفع ایتدم دیوب اول دخی

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

دفعنى وضياعنى بالكليه انكار ايتكله قول يمينيله وكيلك اولوب ومشترى
ثمندن برى اولد قده آنده برعيب بولوب رد ايلسه بايعه ثمنيله رجوع ايده مز
ميانه لرنده عقد بولنيوب كندوسى قبض ثمنده همان امين اولوب انجق نفسندن
ضمانى دفعده قولى تصديق اولنمغله بوندن ظاهر ومتبين اولان آمر وكيلك
كندويه ثمنى دفعنى تصديق واقرار ايدرسه مشترى بعدالرد بالعيب ثمنله امره
رجوع ايدر قابضه رجوع ايده مز ٭ كذا فى الحلبى ٭(كالاباق) الا اذا ابق من المشترى
الى البائع فى البلدة ولم يختف عنده فانه ليس بعيب واختلف فى الثور والاحسن انه
عيب وليس للمشترى مطالبة البائع بالثمن قبل عوده من الاباق ابن ملك قنية ٭
عند التجار نقصان ثمنى موجب اولان عيب اباق كيدر اباق همزه نك كسريله
اسمدر مصدرى ابقادر بابى ضرب در آبق من غير ظلم سيدندن فرار ايدندر هارب
ظلمى سببيله فرار ايدندر بوكا كوره اباق عيب هرب عيب دكلدر الاباق
بلده ده مشتريدن بايعه اولوب وبايعك عندنده اختفا ايتمش اولورسه
بو عيب دكلدر واكر اختفا ايده جك اولوب ويا قريه دن قريه يه اولورسه
عيبدر اوكوزك فرارنده اختلاف اولندى احسن اولان آنك عيب اولمسيدر
مشترى ايچون بايعدن مبيعك اباقندن عودندن مقدم ثمنى مطالبه يوقدر ٭(والبول
فى الفراش والسرقة) الا اذا سرق شيئا للاكل من المولى او يسيرا كفلس وفلسين
ولو سرق عند المشترى ايضا فقطع رجع بربع الثمن لقطعه بالسرقتين جميعا ولو رضى
البائع باخذه رجع بثلاثة ارباع ثمنه عينى ٭ دخى فراشه بول وسرقت كيدر
سرقتده كرك قطع يد ايجاب ايتسون وكرك ايتمسون نباش وطرار كه
يان كسيجى كبى لكن مولى سندن اكل ايچون ويابر وايكى منقر كبى آز برنسنه سرقت
ايدرسه عيب اولمز كويا كندو بى آج ومحتاج قومغله تقصير مولا سنده اولمش اولور
واكر بايعك عندنده ايتديكى مثللو سرقتى مشترى نك نزدنده دخى ايتمكله
يدى قطع اولنورسه امدى ايكى سرقتدن ناشى قطع اولنمسيله ثمنك ربعيله
رجوع ايدر زيرا حرده يدك دتى نفسك ديتنك نصفيدر رقيقده قيمتنك نصفيدر
بس بونده نصف تلف اولوب لكن برى بايعك وديكرى مشترى نك عندنده بولنان ايكى
سببله تحقق ايتمكله مقتضاسى تنصيف اولديده نصف نصفله رجوع ايلديكه
ربعدر صورة مشروحه ده بايع مبيعك اخذينه راضى اولورسه ثمننك اوچ ربعيله
رجوع ايدر ٭ (وكلها تختلف صغرا) اى مع التمييز وقدروه بخمس سنين
او يأكل ويلبس وحده وتمامه فى الجوهرة فلو لم يأكل ولم يلبس وحده لم يكن
عيبا ابن ملك (وكبرا) لانها فى الصغر لقصور عقل وضعف مثانة عيب وفى الكبر
لسوء اختيار وداء باطن عيب آخر ٭ واشبو عيوب مشروحه نك كليسى صغرا

وكبرا مختلفلردر لكن صغير مميز اولمليدركه آنى عمله باشلسه تقدير ويا خود
كندى باشنه اكل ولبسيله بيان بيور ديلر امدى بالكز كندى باشنه اكل
ولبس ايده مزسه انده مز بورلر عيب عد اولنمزلر صغر حالنده قصور عقل
وضعف مثانه دن ناشى اولمغله عيبدر وكبرده سوء اختيار وداء باطنى يه مبنى اولمغله
عيب آخردر ٭ فعند اتحاد الحالة بان ثبت اباقه عند بائعه ثم مشتريه كلاهما
فى صغره او كبره له الرد لاتحاد السبب وعند الاختلاف لا لكونه عيبا حادثا كعبد
حم عند بائعه ثم حم عند مشتريه ان من نوعه له رده والا لا عينى ٭ امدى عيبك
حالتى متحده اولوب مثلا عبدك اباقى مقدما بايعك بعده مشترى نك عندنده ثابت
وايكيسيده صغرى ويا كبرى حالنده اولورسه سبب متحد اولمغله آنى رد مشروعدر
واكر مختلف اولورسه كندى ايچون رد اولمز عيب حادث اولمغله مثلا بايعك
عندنده حمى مرضنه مبتلا اولوب بعده مشترى نك نزدنده دخى محموم اولمسى
كبى بس ايكيسى برنوعدن اولوب مثلا وقتلرى براولوب سببلرى متحد اولورسه
كندويه آنى رد واردر يوقسه يوقدر ٭(بقى لو وجده يبول ثم تعيب حتى رجع
بالنقصان ثم بلغ هل للبائع ان يسترد النقصان لزوال ذلك العيب بالبلوغ ينبغى نعم قح ٭
برمسئله باقى قالديكه مشترى عبدى بايعك عندنده بول ايدر بولسه بعده كندونك عندنده
ديكر برعيب حادث اولمغله بايعه رد ممتنع اولديغندن نقصان قيمتيله رجوع ايدوب
بعده بالغ اولمغله عيبى زائل اولسه بايعه نقصانى استرداده وار ميدر الجواب
لايق اولان اولمقدر ٭ (والجنون) هو اختلال القوة التى بها ادراك الكليات تلويح
وبه علم تعريف العقل انه القوة المذكورة ومعدنه القلب وشعاعه فى الدماغ درر
(وهو لا يختلف بهما) لاتحاد سببه بخلاف مامر وقيل يختلف عينى ٭ دخى
عند التجار نقصان ثمنى موجب اولان شى جنون كيدر جنون حسنى قبحدن
تمييز ايدوب وكليات عواقب امورى ادراك ايدن قوته اختلال طارى اولمقدر
واشبو بيان مشروحله عقلك تعريفى ظاهر ومعلوم اولديكه عقل كليات كندبله
ادراك اولنان شيدر وعقلك معدنى قلب وشعاعى دماغده در جنون شعاع
مشروحك انقطاعيدر واشبو جنونك سببى متحد اولمغله صغر وكبر ايله مختلف اولمز
اما سابق الذكر عيوب ثلاثه بونك خلافنه دركه صغر وكبر ايله انلر مختلف
اولورلر بعضيلر بو دخى مختلف اولور ديديلر ٭ ومقداره فوق يوم وليلة
ولا بد من معاودته عند المشترى فى الاصح والا فلا رد الا فى ثلاث زنا الجارية
والتولد من الزنى والولادة قح قلت لكن فى البزازية الولادة ليست بعيب
الا ان توجب نقصانا وعليه الفتوى واعتمده فى النهر ٭ جنونك مقدارى بركون
وبركيجه دن زياده اولمقدر مادونى عيب اولمز بعضيلر برساعت دخى اولسه

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

عیبدر دیدیلر بعضیلر جنون مطبق عیبدر غیریسی عیب دکلدر دیدیلر مطبق
بانك فتحیله‌در وقول اصحده عیبك مشتری نك عندنده معاوده سندن لازمدر
واکر معاوده ایتمزسه رد ایده‌مز الاوج مسئله‌ده هرنقدر معاوده ایتمزسه‌ده
ینه رد ایدر جاریه‌نك زانیه اولمسی وزنادن تولدیکه آندن حاصله اولمسی لکن
رقیقك زنادن متولد اولمسی معاوده‌سی ممکن اولمیان شیلردندر جذام کبی
شارح رحمه الله تعالی دیرکه لکن بزازیه ده ولادت عیب دکلدر الا قیمتنه نقصان
ایراث ایدرسه عیبدر وفتوی بوقولك اوزرینه در مرسومدر وصاحب نهر قول معتمد
بودر دیدی زیرا ولادتدن طاری اولان ضعفی ازاله‌یه الله ذوالجلال حضرتلری
قادردر ﴿وفیه الحبل عیب فی بنات ادم لافی البهائم والجذام والبرص والعمی
والعور والحول والصمم والخرس والقروح والامراض عیوب وکذا الادر وهو انتفاخ
الانثیین والعنین والخصی عیب واذا اشتری علی انه خصی فوجده فحلا فلا خیار له
جوهرة﴾ ونهرده مرسومدرکه نساده حمل عیبدر بهائمده دکلدر جذام غراب وزننده
معاذ الله تعالی برعلتدرکه سود انك جمیع بدنه انتشارندن تحدث ایدوب جمله
اعضانك مزاجی وهیئتی فاسد ومتغیر اولوب وبدنده یارامز یاره‌لر وچبانلر
ظهور ایدر ترکیده مسکینلك دیدکلریدر وبرص وعما وبرکوزی کورممك وشاشی
وصاغر واخرس اولمق وقروحکه چبان ویاره‌لر ومرضلر عیبلردر وهمزه‌نك
ودالك فتحیله ادرکه خصیه‌لرك یاریلوب کندوده فتق ظهور ایتمك وعنین وخصی
اولمق ینه عیبدر وخصیکه اینانمش طواشه دیه‌رك اشترا ایدوبده فحلکه ارککك
حرکت صاحبی بولسه کندی ایچون خیار اولمز اشترا ایتدیکی حالتدن اتم
حالت اوزره اولمغله ﴿(والبخر) نتن الفم (والدفر) نتن الابط وکذا نتن
الانف بزازیه﴾ بخر بانك وخانك فتحلریله اغزك فناقوقسی معناسنه‌در
دفر قولتق قوقوق وبورون قوقوق ینه عیبلردر ﴿(والزنی والتولدمنه) کلها عیب (فیها)
لافیه ولو امرد فی الاصح خلاصة (الا ان یفحش الا ولان فیه) بحیث یمنع
القرب من المولی (او یکون الزنی عادة له) بان یتکرر اکثر من مرتین واللواطة بها عیب
مطلقا وبه ان مجانا لانه دلیل الابنة وان باجر لا قنیه﴾ دخی زنا وزنادن تولد
اشبو مار الذکر عیوب اربعه‌نك کلیسی جاریه ده عیبدر غلامده دکلدر قول
اصحده غلام هرنقدر امردکه ساده‌رو اولورسه‌ده زیرا جاریه‌دن مقصود
استفراش وولد طلبی اولمغله مزبور عیبلر اکا مخل اولور اما غلامدن مقصود
استخدامدر لهذا بونلردن برشی اکا مانع دکللردر اما بعض اشخاص خبیثه‌نك
ساده‌رو محبوبلره مخالطه والفتلرینه میل ومحبتلرینه التفات اولنمز الا ایکی
اولکیکه بخر ایله دفر غلامده پك فاحش اولوب سیدینه قربه مانع اولورسه

ویاخود زنا کندویه عادت اولوب ایکیدن زیاده تکرر ایتمش اولورسه انده دخی
عیبدر جاریه ده لواطه‌یه میل مطلقا که کرك اجرتله وکرك مجانا وغلامده
پاره‌سیز مجانا عیبدر ابنه اولمسنه دلیلدر واکر اجرتله اولورسه عیب دکلدر
﴿وفیها شری حمارا فعلوه الحمران طاوع فعیب والا لا واما التخنث بلین صوت
وتکسر مشی فان کثر رد لان اقل بزازیه﴾ وقنیه‌ده مذکوردرکه برکمسه برحمار
اشترا ایتسه که کندویه حمارلر عالی اولوب آشار اولسه‌لر امدی کندوسی
مطاوعت ایدوب رضاسیله آشارلرسه مرض اولمغله عیب عد اولنور واکر
کندونك رضاسی اولمقسزین اشارلرسه عیب اولمز اما تخنثکه صوتی اینجه
قیلوب ومشیده قیریلوب بوکلمك پك چوق اولوب کندویه ازیلوب سوزلمك طبیعت
ثانیه اولورسه رد ایدر یوقسه ایتمز ﴿(والکفر) باقسامه وکذا الرفض
والاعتزال بحر بحثا (عیب فیهما) ولو المشتری ذمیا سراج﴾ مشتری
هرنقدر ذمیده اولورسه جاریه ده وغلامده کفر بجمیع اقسامه عیبدر کرك
اسلامی شرط قلنسون وکفری ظاهر اولسون وکرك بروجه اطلاق بیع اولنسون
رفض واعتزال دخی ینه بویله‌در ﴿(وعدم الحیض) لبنت سبعة عشر وعندهما
خمسة عشر ویعرف بقولها اذا انضم الیه نکول البائع قبل القبض وبعده
هو الصحیح ملتقی ولا تسمع فی اقل من ثلثة اشهر عند الثانی﴾ امام اعظم رحمه الله
تعالی نزدنده اون یدی امامینه کوره اون بش یاشنده جاریه‌نك حیض کورممه‌سی
عیبدر انقطاعی مرضنه دلیلدر بنات آدمده حیض اصل اولمغله وکندوسی دم
صحتدر وعدم حیض جاریه‌نك کندونك قولیله بیلنوردانی کندونك غیری بیلممکین لکن
مجرد جاریه نك قولیله بایعه رد اولنمز بلکه کندویه تحلیف اولنور اکر بعد القبض
ایسه یمیندن نکولیله وقبل القبض ایسه قول صحیح اوزره نکولیله برابر رد
اولنور امام ثانی‌یه کوره اوچ ماهدن اقلده عدم حیض دعواسی مسموعه اولمز
امام محمد نزدنده اون درت ماهدن مقدم وامام اعظم ایله امام زفر قتنده
ایکی سنه‌دن مقدم مشتری نك عدم حیض دعواسی مسموعه دکلدر
﴿(والاستحاضة والسعال القدیم) لا المعتاد (والدین) الذی یطالب به فی الحال
لا المؤجل لعتقه فانه لیس بعیب کما نقله مسکین عن الذخیرة لکن عمم الکمال
وعلله بنقصان ولائه ومیراثه﴾ دخی استحاضه کبیکه علامة داء اولان
استمراردمدر وسعال قدیم کبیکه عادتا اولمیان اوکسورکدر دوامی داء
اولدیغنه دلیلدر نفس سعال عیب دکلدر حرکه طبیعیه‌در دخی فی الحال مطالبه
اولنان دین کبی حین عتقیله مؤجل اولان دین عیب دکلدر تتکم مضمون
مشروحی مولانا مسکین ذخیره‌دن نقل ایلدی لکن کمال دینی مؤجل وغیر مؤجلدن

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

تعميم ومولانك عصبه سى وارث اولديغنه نظرا ولانك وكندوسى اولديغنه كوره
ميراثك نقصانيله تعليل ايلدى (والشعر والماء فى العين وكذا كل مرض
فيها) فهو عيب معراج كبل وحوص وكثرة دمع والثؤلول بمثلثه كزنبور
بثر صغير صلب مستدير على صورشتى جمعه ثأليل قاموس وقيده بالكثرة بعض
شراح الهداية كوزده قل بشوب وصواقق وسبلكه كوزده عنكبوت نسجى
كبى قرمزى طمرلر ايله برده وقحتينله حوصه كه كوزك مؤخريكه قوير وغنك
ضيق وكوزياشنك واغر يسنك كثرتى كبى هر بر كندوده اولان مرض عيبدر
ضعف بصر وعما ايراث ايتدكلرينه بناً وزنبور وزننده ثاء مثلثه ايله ثؤلولكه
بانك ضميله بثركه كوجك وبرك وصور منفرقه اوزره دكرمى سكركه جمعى ثأليلدر
بعض هدايه شارحلرى اشبو مار الذكر سكرك عيب اولمسنى كثرتله قيدلديلر (وكذا
الكى) عيب (لو عن داء والا لا) وقطع الاصبع عيب والاصبعان عيبان والاصابع مع الكف
عيب واحد والعسر وهو من يعمل بيساره فقط الا ان يعمل باليمين ايضا كعمر بن الخطاب
رضى الله تعالى عنه بنه بويله كيكه تجربه كردهٔ حذاق اطبا اولان نخود ياقيسى عيبدر
اكر مرضدن ناشى اولورسه واكر مرض ايچون اولمزسه عيب دكلدر
وبر پرمق مقطوع اولمق برعيبدر وايكى پرمق مقطوع اولمق ايكى عيبدر بس
برعيبدن ابرا اولنمش اولورسه مزبور مقطوع الاصبعيندن ابرا اولمز اليله برابر
پارمقلرى مقطوع اولمق برعيبدر امدى بركسه برعيبله معيوبدر ديه رك
برعبد اشترا وانى مقطوع الاصابع مع الكف بولسه بس انى رد ايده مز وعسر كه
فقط صول ايله ايشليان صولاق كمسه يه اول عيبدر الا عمر بن الخطاب رضى الله
تعالى عنه كبى صوليله ايشلديكى كبى صاغيله ده ايشلرسه عيب اولمز والشيب وشرب خمر
جهرا وقمار ان عد عيبا وعدم ختانهما لو كبيرين مولدين وعدم نهق حمار وقلة
اكل دواب ونكاح وكذب ونميمة وترك صلاة لكن فى القنية تركها فى العبد
لايوجب الرد شيبكه مسن اولمق وعلى سبيل الاعلان والادمان شرب
خمر وعيب عد اولان قماركه نرد يعنى طوله وشطرنج امثالى قمار وجاريه ايله غلامك
عدم ختانلرى اكر كبير اولوب وبايعك يدنده توليد اولنمش اولورلرسه
واكر صغير اولوب ودار حربدن جلب اولنمش اولورلرسه عدم ختان عيب
اولمز وحمارك عدم نهقى ودوابك قلتى اكلى وغلامله جاريه ده نكاح زيرا
جاريه نك فرجى كندويه حرام اولور وعبد زوجه سنك نفقه سنه مشغول
اولور وكذبله نميمه افسادى موجب اولملريله وترك صلاة عيبلردر لكن قنيه ده
نمازى عبده كوره ترك عيب دكلدر ردى موجب اولمز ديو مرسومدر
وفيها لو ظهر ان الدار مشؤمة ينبغى ان يتمكن من الرد لان الناس لا يرغبون

فيها وقنيه ده مذكوردركه دار مشؤمه در ديو ظاهر اولورسه ظاهر اولان
عيب عد اولنمغله رده قادر اولقدر ناسك اكا عدم رغبتلرينه بناً وفى المنظومة
المحبية والخال عيب لو على الذقن او الشفة لا الخد والعيوب كثيرة برأنا الله تعالى
منها ومنظومهٔ محبيه ده مرسومدركه خال اكر ذقنكه چكه ده وياشفه ده
اولورسه عيبدر خدكه يكاقده اولورسه عيب دكلدر حفظنا الله تعالى عيوب
پك چوقدر دوابده حرون وچامش اولوب ويولارينى سوكمك ومثانه سندن ريح
ظهور ايتمك عيبدر (حدث عيب آخر عند المشترى) بغير فعل البائع فلو به
بعد القبض رجع بحصته من الثمن ووجب الارش واما قبله فله اخذه او رده
بكل الثمن مطلقا بايعك صنعنسز مسترى نك عندنده مبيعده ديكر برعيب دخى
حادث اولسه عيب قديمك قيمتندن نقصانيله رجوع ايدر امدى حدوث
عيب تعبيرى بايعك مقدما عندنده موجود اولان مرضنك ازديادنه شامل
اولوركه مشترى نك عندنده مقدمكه مرض مزداد اولورسه رد ايده مز وبعضيلر
وجع سنده كى كبى زياده اولمغله رد ايتمك لايقدر ديديلر الا ازدياد مرضله
صاحب فراش اولورسه رد ايتمز ابريشمى ودريى صويه اور مغله عيبنه مطلع
اولسه رد ايده مز نقصانيله رجوع ايدر بالطه امثالنى اتشه اور مغله عيبى
ظاهر اولسه رد اولنمز دمور اتشله تنقيص اولنمغله فضه ده دمور كيبدر
التون اويله دكلدر واكر عيب بعد القبض بايعك فعليله حادث اولورسه ثمندن
عيب اولك حصه سيله رجوع ايدر وبايعك فعليله حادث اولان عيب ثانى نك
ارشيله ده رجوع ايدر كويا ايكى شيله رجوع ايتمش اولور واكر عيب حادث
قبل القبض اولورسه مشترى ايچون انى مطلقا كركه عيب قديمى اولسون
وكرك اولمسون اخذ واردر وياتمنك كليسيله رد واردر ولو برهن البائع
على حدوثه والمشترى على قدمه فالقول للبائع والبينة للمشترى ولا يرد جبرا ماله
حمل ومؤنة الا فى بلد العقد بحر واكر بايع عيبك مشترى نك عندنده حدوثنه
مشترى قدمنه اقامهٔ بينه ايتسه مشترى نك بينه سى مقبوله اولور خيارى اثبات
ايتمكله قول بايعكدر خيارى انكار ايتديكندن امدى قول بايعك بينه مشترى نك
اولور برهان اولمديغنه نظرا وكندى ايچون حمل ومؤنت اولان نسنه جبرا رد
اولنمز الا عقد بلدنده اولورسه اولور زيرا اماسبقده مرور ايتديكه رد مشترى نك
عندنده حدوث عيب قبيلندندر لكن حمل ومؤنت بلد عقدده دخى اولسه اولور
(رجع بنقصانه) الا فيما استثنى ومنه مالو اشتراه تولية او خاطه لطفله زيلعى
اورضى به البائع جوهرة مصنفك اشبو رجع بنقصانه كلامى مار الذكر متنك حدث
عيب اخر قولنده شرط مقدرك جوابيدر يعنى مشترى نك عندنده عيب اخر حادث اولورسه

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

نقصانيله رجوع ايدر الا بايك اولنده استثنا اولنان التى مسئله ده دكل انلرده
نقصانله رجوع ايده من مسائل مشروحه دندر بركسه بر نسنه يى توليت
طريقيله كه ثمن اوليله كه سرمايه سنه اشترا ايدوب بس كندوده عيب قديمى
وار ايكن مشترينك عندنده برعيب حادث دخى ظهور ايتسه بونده نقصان ثمنله
رجوع اولمز اولسه ثانى اولدن انقص اولمق لازم كلور بوايسه باطلدر توليتده
ثمن اولك مثلى اولمق لازم اولمغله ورده اولمز الا بايع راضى اولورسه
رد ايدر وياخود بركسه ولد صغيرنه اشترا ايتديكى ثوبى قطع وكندى ايچون
لباس خيط ايدوب بعده عيبنه مطلع اولسه نقصانله رجوع ايده من مجرد قطعله
بابادن صغيره تمليك صادر اولوب وتسلمده بابا كندونك نائبى اولمغله كويا مبيعى حبس
ايديجى اولديغنه بناً زيرا هر برمحلده كه بايعه مبيعى عيبله اخذ مشروعدر آنده
مشترى نقصانيله رجوع ايده من اكرانى ملكندن اخراج ايتمش اولورسه
يوقسه رجوع ايدر وولد صغر ايله تقييد اولنمسى كبير اولديغنده نظرا نقصانيله
رجوع ايتديكنه مبنيدر زيرا كندويه ثوبك تسليمى انجق بعد الخياطه اولمغله
خياطه ابك كندى ملكنده وقوع بولمغله ملكندن اخراجندن مقدم انده
زياده سى سببيله رد ايتمسى ممتنع اولمش اولور وياخود بايع رده راضى اولورسه
نقصانيله رجوع اولمز بلكه مشترى من غير رجوع يا امساك ايدر ويا رد ايدر لكن
شارحك اشبو اورضى به البائع نقلندن متنك ذكر آتى وله الرد برضى البائع
قولى مغنيدر ✻ (وله الرد برضى البائع) الا لمانع عيب اوزيادة (كأن اشترى
ثوبا فقطعه فاطلع على عيب رجع به) اى بنقصانه لتعذر الرد بالقطع
(فان قبله البائع كذلك له ذلك) لانه اسقط حقه ✻ مشترى يه بايعك
رضاسيله مبيعى رد واردر مثلا برثوب اشترا ايدوب انى قطعدنصكره عيبنه
مطلع اولسه قطعى سببيله رد متعذر اولمغله نقصان قيمتيله رجوع
ايدر واكر بايع ثوبنى مقطوعا قبول ايدرسه كندى حقنى اسقاط ايتسيله
كندويه اول دخى جائزدر الا برعيب آخر مانع اولورسه رد ايده من انجق نقصان
قيمتيله رجوع ايدر مثلا بركسه يى مبيع اولان عبد مشترينك عندنده خطأ قتل
ايلسه بعده بايعك عندنده برآخر كسه يى دخى خطأ قتل ايتديكى تبين ايتمكله
بايع جنايتيله عبدنى قبول ايلسه مشترى رد ايله جبر اولنمز انجق كندودن
ضررى دفع ايچون جناية اولينك نقصانيله رجوع ايدر زيرا بايعنه رد ايلسه
آنى ايكى جنايتدن ناشى فداده مختار اولور وياخود خياطت كبى زياده مانعى
اولورسه ينه رد اولمز اعدى فاء تعقيبيه لردن فهم اولنان قطع بعد الاطلاع اولورسه
نقصانيله رجوع اولمقدر ✻ (ولو اشترى بعيرا فنحره فوجدا معاه فاسدا لا)

BELEDİYE KÜTÜPHANESİ

يرجع لافساد ماليته (كما) لا يرجع (لو باع المشترى الثوب) كله او بعضه
او وهبه (بعد القطع) لجواز رده مقطوعا لا مخيطا كما افاده بقوله (فلو قطعه)
المشترى (وخاطه او صبغه) باى صبغ كان عينى (اولت السويق بسمن) اوخبز
الدقيق اوغرس او بنى (ثم اطلع على عيب رجع بنقصانه) لامتناع الرد بسبب
الزيادة لحق الشرع لحصول الربا حتى لو تراضيا على الرد لا يقضى القاضى به
درر وابن كمال ✻ برشخص مثلا بردوه اشترا وذبح ايتدكدنصكره بغرسقلرنى
فاسد بولسه ماليتى فساده كتمش اولمغله امام اعظم رحمه الله تعالى نزدنده
رجوع ايده من نتكم مشترى بعد القطع ثوبك كلبسنى ويا بعضيسنى بيع ويا هبه
ايلسه رجوع ايده مديكى كبى زيرا آنى مقطوعا رد جائزدر اما مخيطا دكلدر
نتكم مضمون مشروحى مصنف كندى قوليله افاده ايدر كه بس مشترى ثوبى قطع وخيط
ايدوب وياقنغى صبغله اولورسه اولسون صبغ ايدوب وياخود سويقه سمن قاتوب
ويا اونى اتمك ياپوب ويا ارضه غرس ويا بنا احداث ايدوب بعده من بو رلرك
عيبلرينه مطلع اولسه نقصان قيمتلريله رجوع ايدر زياده سببيله حق شرع
اولمه رق قاضى آنكله حكم ايده من ✻ (كما) يرجع (او باعه) اى الممتنع رده
(فى هذه الصور بعد رؤية العيب) قبل الرضى به صريحا او دلالة (اومات
العبد) المراد هلاك المبيع عند المشترى (او اعتقه) او دبر او استولد
او وقف قبل علمه بعيبه (اوكان) المبيع (طعاما فاكله او بعضه) او اطعمه
عبده اومدبره او ام ولده اولبس الثوب حتى تخرق فانه يرجع بالنقصان استحسانا
عندهما وعليه الفتوى بحر ✻ نتكم صراحة ويا دلالة كه لبس ويا ركوب
مثلا واستعمال ايله عيبنى كوردكدنصكره رضادن مقدم صور مشروحه ده
ردى ممتنع اولان مبيعى بيع ايليوب ويا عبد وفات ايتسه كه مبيع مشترينك
عندنده هلاك اولسه ويا انى عيبنه مطلع اولمزدن مقدم عتق ايدوب
ويا تدبيره كسوب ويا استيلاد ايدوب ويا وقف ايليوب وياخود مبيع طعام
اولمغله آنك كلبسنى ويا بعضيسنى كندوسى بالذات اكل ايدوب ويا عبدنه
ويا مدبرنه ويا ام ولدنه اكل ايتدرسه ويا ثوبى لبس ايتمكله متخرق اولوب
يرتلسه امامين عندلرنده استحسانا مشترى صورة مشروحه لرك كلبسنده
نقصانيله رجوع ايدر فتوى دخى بوقولك اوزرينه در ✻ وعنهما يرد ما بقى ويرجع
بنقصان ما اكل وعليه الفتوى اختيار وقهستانى ولوكان فى وعائين فله رد
الباقى بحصته من الثمن اتفاقا ابن كمال وابن ملك وسيجئ قلت فعلى ما فى الاختيار
والقهستانى يترجح القياس قنية ✻ امامين رحمهما الله تعالى دن مرويدر كه
باقى قلانى رد ايدر اكل ايتديكنك نقصان قيمتنى رجوع ايدر فتوى بو قولك

اوزرینه در اکر طعام بر قابده اولوب ویا اصلا قابده اولمزسه واکر ایکی قابده
اولورسه مشتری یه باقی قلان ثمندن حصه سیله اتفاقا رد واردر و اشبو بابده
قریبا کلور شارح رحمه الله تعالی دیرکه بس اختیارده وقهستانی ده کی مضمون
اوزره قیاسکه رجوع بالنقصان اولان امامین قولی ترجیح ایدر قنیه ده بو یلجه مسطوردر
﴿(ولو اعتقه علی مال) او کاتبه (اوقتله) او ابق او اطعمه طفله او امرأته او مکاتبه
او ضیفه مجتبی بعد اطلاعه علی عیب کذا ذکره المصنف تبعا للعینی فی الرمز لکن
ذکر فی المجمع فی الجمیع قبل الرؤیة و اقره شراحه حتی العینی فیفید البعدیة بالاولویة
قنیه (لا) یرجع بشیء لامتناع الرد بفعله والا صل ان کل موضع للبائع اخذه
معیبا لا یرجع باخراجه عن ملکه والا رجع اختیار وفیه الفتوی علی قولهما فی الاکل واقره
القهستانی ﴾ برکسه عیبنی بلمیه رك اشترا ایتدیکی عبدی بعد اطلاع العیب انی
برمقدار مال بدلنه عتق ایدوب ویا کتابته کسوب ویا قتل ایدوب و یا اباق ایتسه و
یاخود طعام مقوله سندن اولان نسنه یی طفلنه و یا زوجه سنه و یا مکاتبنه ویا ضیفنه
اطعام ایتسه امدی کندونك فعلیله رد ممتنع اولمغله بر شیئله رجوع ایده مز
بو خصوصده اصل اصیل و قاعده وتفصیل بودرکه هر بر محلده که بایعه مبیع
معیبی اخذ جائز اولور آنی مشتری کندی ملکندن اخراج ایدرسه برشیئله
رجوع ایده مز یوقسه ایدر اکل حقنده فتوی امامین قولنه در مار الذکر
عبدینه ومدبرینه وام ولدینه اکل ایتدر دیکنده رجوعنك سببی ملکنك آنده
بقاسیدر یعنی مزبورلر طعامه مالك اولمدقلرینه بناً انی سیدك ملکی اوزره
اکل ایتمش اولدیلر اما ما نحن فیه که طفلنه وما عطف علیهنه اکل ایتدرمسی
انك خلافنه درکه بونلر تملیکه اهل اولملریله کویا تملیکیله مبیعی حبس ایتمش
اولمغله رجوع ایده مدی ومضمون مشروحی مصنف مرحوم عینی یه تبعیتله
برمنوال مقرر کنز د قایق شرحی رمز الحقایقده ذکر و بیان بیوردیلر لکن
مجمع شرحنده اولی ولو اعتقه علی مال اولان مسائل مشروحه نك جمیعسنده
انلری رؤیتدن مقدم ایشلدی دیمك ومفاد مذکوری مجمع شارحلری حتی
امام عینی دخی کندونك مجمع شرحنده اقرار ایلدی امدی عدم رجوعی بعد یتکه
مزبور فعللری عیبنی کورد کدنصکره ایشلمك اولویتله ایجاب ایدر
﴿(شری نحو بیض او بطیخ) کجوز وقثاء (فکسره فوجده فاسدا ینتفع به)
ولو علفا للدواب (فله) ان لم یتناول منه شیئا بعد علمه بعیبه (نقصانه) الا اذا رضی
البائع به ولو علم بعیبه قبل کسره فله رده ﴾ یومورطه ویا قاوون وقارپوز
امثالی جوز وخیار وعجور کبی نسنه لری اشترا وکسر ایتدکدنصکره مزبورلری
کندولریله نوعاما انتفاع اولنور فاسد بولسه انتفاع هر نقدر دوابه علف

اولمغله اولسه ده اولور امدی عیبنه مطلع اولدقدنصکره اندن اکل وتناول
ایتمش اولمزسه کندویه نقصان قیمتنی اخذ وار در الا بایع مکسورا اخذه راضی
اولورسه مشتری نقصانیله رجوع ایتمز واکر مزبورلرك عیبنه کندولرنی
کسر ایتمکسزین واقف اولورسه بلا کسر کندو یه انلری رد واردر واکر
عیبی معلومی اولدقدنصکره کسر ایدرسه رد ایده مز راضی اولمش اولمغله
واکر برمقدارینی اکل وتناول ایتمش اولورسه برشیئله رجوع ایده مز
﴿(وان لم ینتفع به اصلا فله کل الثمن) لبطلان البیع ولو کان اکثره فاسدا جاز
بحصته عندهما نهر وفی المجتبی لو کان سمنا ذائبا فاکله ثم اقر بائعه بوقوع
فارة فیه رجع بنقصان العیب عندهما وبه یفتی ﴾ واکر مزبور بیض منتن اولوب
وقثا آجی وجوز خاوی اولمغله کندولریله اصلا انتفاع اولنمز اولورسه کسریله
عدم مالیتی تبین ایتمکله بیع باطل اولدیغندن کندویه ثمنك کلیسنی اخذ
مشروع اولور واکر اکثرنی فاسد واقلنی صحیح بولورسه امامین قتنده اقلك
حصه سنده جائز اولور قلیل یوزده اوچ واوچدن اقلدر کثیر اوچك اوزرینه
زیاده اولاندر قنیه ده اونده برکثیردر دیو مصرحدر مجتباده مرسومدرکه
برکسه نك اشترا ایتدیکی اریمش ساده یاغ اکل ایتدکدنصکره بایعی اکافاره نك
وقوعنی اقرار ایلسه امامین عندنده نقصان عیبله رجوع ایدر وانجق اشبو امامین
قولیله افتا اولنور یعنی طاهر اوله رق برقیمتله تقویم ومنجس اوله رق برقیمتله
تقویم اولنور ده تفاوت مقدار ایله بایعه رجوع ایدر (فرع) برکسه پنبه
چیکده چکید تعبیر اولنان تخمی اشترا و زرع ایدوب بتمسه بعضیلر نقصان
عیبله رجوع ایدر دیدیلر بعضیلر مبیعی اهلاك ایتمکله رجوع ایتمز دیدیلر
﴿(باع ما اشتراه فرد) المشتری الثانی (علیه بعیب رده علی بائعه لو رد علیه بقضاء)
لانه فسخ ما لم یحدث به عیب اخر عنده فیرجع بالنقصان وهذا لو (بعد قبضه)
فلو قبله رده مطلقا فی غیر العقار کالرد بخیار رؤیة او شرط درر وهذا اذا باعه
قبل اطلاعه علی العیب فلو بعده فلا رد مطلقا بحر وهذا فی غیر النقدین
لعدم تعینهما فله الرد مطلقا شرح مجمع ﴾ برکسه اشترا ایتدیکی نسنه یی
بیع ایتدکدنصکره مشتری ثانی کندویه انی برعیبله رد ایلسه
امدی اکر قضا ایله کندویه بعد القبض رد اولنمش اولورسه کندوده
بایعنه رد ایدرکه کندویه بایع اوله مخاصمه وعیب قدیمنی مثلا انکار ایدرسه
اثبات لازم اولور یوقسه مجرد کندویه رد بایعنه رد اولمز زیرا مشتری ثانینك
ردی فسخدر مادام کندونك عندنده عیب اخر حادث اولمدقجه واکر عیب
آخر حادث اولورسه نقصانیله رجوع ایدر واشبو رد ایچون قضانك اشتراطی

ISTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

مشتریٔ ثانی نك مبیعی قبضندنصكره اولدیغنه كوره در واكر مشتریٔ
ثانی نك اوله مبیعی ردی آلدن قبضندن مقدم اولورسه كندوسی رد بخیار شرط
او رؤیة كبی عقارك غیریده مطلقا كه كرك رد قضا ایله اولسون وكرك رضا ایله
آنی ردایدر زیرا بو جمله حقنده فسخدر وعقارده مشتریٔ اول بایعنه ردایده مز
الا كندویه رد قضا ایله اولورسه مشتریٔ ثانی قبض ایتسون ویا ایتمسون
ردایدر واكر رد قبل القبض رضا ایله اولورسه بایعه كندوسی ردایده مز بیع جدید
منزله سنده اولمغله زیرا قبل القبض عقارك بیعی جائز اولمغله كویا
مشتریٔ اول ثانیدن اشترا ایتمش اولدی اما منقولك قبل القبض
بیعی مشروع دكلدر امدی منقولی مشتریٔ ثانی اوله قبل القبض رد
ایلسه فسخ اولور بیع جدید اولمز اشبو مزبور ردده كه قضا و یا رضا
ایله اولمق تفصیلی مشتریٔ ثانی نك عیبه اطلاعندن مقدم بیع ایتدیكنه نظرادر
اما اطلاعندنصكره بیع ایدرسه مطلقا كه كندویه رد كرك قضا وكرك رضا
ایله اولسون كندوسی رد ایده مز زیرا عیبنه واقف اولدقدنصكره بیعی
رضاسنه دلیلدر واشبو حكم مشروح نقدینك غیریده دركه مبیعی عین اولوب
نقدین اولمغله صرف اولمدیغنه نظرادر زیرا عقودده اثمان متعین اولممغله كرك
رضا ایله وكرك قضا ایله اولسون كندویه رد جائزدر امدی مشتریٔ اول
دیناری مشتریٔ ثانی یه بیع ایدرسه كندویه بایعندن اخذ ایتدیكنی ویرمك تعین ایتمز
وعیبله رد اولندیغنه نظرا فسخ اولور امدی كرك قضا وكرك رضا ایله اولسون میانلرنده
فرق اولمز امدی بركسه دراهمله بر دینار اشترا ایتدكدنصكره اول دیناری
براخر كسه یه بیع ایدوب اول دخی انده برعیب بولمغله بلا قضاء انی رد ایلسه
اول دخی كندی بایعنه رد ایدر بیع جدید اولمسی ممكن اولممغین و مبیع حقیقتده
معیب دكلدر بلكه مبیع سلیمدر امدی مبیع بایعكه مشتریٔ اولك ملكی اولور بس
كندویه رد اولندقده كندوده بایعنه رد ایدر ﴿ (ولو) رده (برضاه) بلا قضاء
(لا) وان لم یحدث مثله فی الاصح لانه اقالة ﴾ واكر مشتریٔ ثانی مبیع معیبی
مشتریٔ اولك كندی رضاسیله بلا قضاء رد ایدرسه كندی بایعنه رد ایده مز
رد مشروح ثالثكه بایع اول حقنده اقاله كه بیع جدید اولمغله قول اصحده اصبع
زائد كبی هرنقدر اول مثلاو عیب حادث اولمزسه ده بعضیلر انك بایع اولك عندنده
اولدیغی متیقن اولمغله رد ایدر دیدیلر ﴿ (ادعی عیبا) موجبا للفسخ او حط
ثمن (بعد قبضه المبیع لم یجبر) المشتری (علی دفع الثمن) للبائع (بل یبرهن)
المشتری لاثبات العیب (او یحلف بایعه) علی نفیه ویدفع الثمن ان لم یكن شهود ﴾
مشتری مبیعی قبضندنصكره فسخی و یا حط ثمنی موجب برعیب ادعا ایلسه بس

مشتری یه بایعه ثمنی ویردیو جبر اولنمز دعواسنده صادق اولمسی احتمالنه
بناءً بلكه مشتری عیبك اثباتنه برهان كتوروب اقامهٔ بینه ایدر و یاخود بایعنه
عیبك نفینه تحلیف ایدوب یمین ویركه اشبو عیب بنم عندمده یوق ایدی دیو
واكر عیبك ثبوتنه شاهدی اولمیوب اقامهٔ بینه دن عاجز اولورسه مشتری
بایعه ثمنی دفع ایدر فسخی موجب اولمسی عیب قدیمندن غیری برعیب اولمدیغنه
نظرا در حط ثمنی ایجاب ایتدیكی انكله معادیكر عیبك حدوثنه مبنیدر
﴿ (وان ادعی غیبة شهوده دفع) الثمن (ان حلف بائعه) ولو قال احضرهم
الی ثلاثة ایام اجله ولو قال لابینة لی فحلفه ثم اتی بها قبلت خلافا لهما قهح
(ولزم العیب بنكوله) ای البائع عن الحلف ﴾ واكر مشتری شاهدلرینك
بلده دن غیبوبتنی ادعا ایدوب وبایعی یمین ایدرسه ثمنی مشتری دفع ایدر
انتظارده بایعه اضرار اولمغله دفعده مشتری یه اول قدر اضرار یوقدر زیرا هرنه
زمانكه اقامهٔ بینه ایدرسه مقبوله اولور واكر اوچ كونه دك شاهدلریمی احضار
ایده رم دیرسه قاضی كندویه رخصت ویرر واكر شاهدم یوقدر دیرسه
كندویه یمین ویرر بعده آتیان بینه ایدرسه مقبوله اولور امامین ایچون اختلاف واردر
و بایعك حلفدن نكولیله عیب ثابت اولور نكول بو مقوله محلده حجت اولمغله
حدودده هرنقدر حجت اولمزسه ده ﴿ (ادعی) المشتری (اباقا) ونحوه
ممایشترط ده وجود العیب عندهما كبول و سرقة وجنون (لم یحلف بائعه)
اذا انكر قیامه للحال (حتی یبرهن المشتری انه) قد (ابق عنده فان برهن
حلف بائعه) عندهما (بالله ماابق) وماسرق وماجن (قط) وفی الكبیر بالله
ماابق منذ بلغ مبلغ الرجال لاختلافه صغرا وكبرا ﴾ مشتری مبیعده اباق وامثالی بول
وسرقت وجنون كبی امامین عندنده مبیعك ردی خصوصنده وجودی شرط
قلنان عیبی ادعا ایدرسه بایعی اول عیبك الآن وجود وقیامنی انكار ایتدكده
تحلیف اولنمز حتی مشتری مبیعك كندونك نزدنده اباقنی اثبات ایدنه دك امدی
مشتری بروجه مشروح اقامهٔ بینه ایدرسه امامینه كوره بایع بالله بنم عندمده
قطعا اباق وسرقت وجنت ایتمدی وغیرك عندنده وقوعنه علمم یتمز دیو تحلیف
اولنور اكر مشتری بایعك عندنده ثبوتنی اثبات ایتمزسه اشبو تحلیف صغیر حقنده در
كبیرده مبلغ رجاله بلوغی مدتندن بو انه دك اباق ایتمدی دیو تحلیف اولنور اباق
وفراشده بول وسرقت صغرا وكبرا مختلف اولمغله ﴿ واعلم ان العیوب انواع
خفی كاباق وعلم حكمه وظاهر كعور وصمم واصبع زائدة اوناقصة فیقضی بالرد
بلا یمین للتیقن به اذا لم یدع الرضی به ومالا یعرفه الا الاطباء ككبد فیكفی قول
عدل ولاثباته عند بائعه عدلین ﴾ معلوم اولسونكه عیونك انواع كثیره سی

واردر بر نوعی خفیدرکه اباق وسرقت وبول فراش انجق هر بری تجربه واختبار
ایله معلوم اولاندر بونك حكمی مارالذكر ادعی المشتری اباقا قولندن معلوم اولدی
وبرنوعی ظاهردر عورکه برکوزی نابینا اولمق وصاغرلق وپرمقك برینك
زیاده ونقصان اولمسی کبی بس بوصورتده عیبه بایعله مشتری نك تیقنی اولمغله
بلا یمین ردیله حكم اولنور اكر بایع مشتری نك عیبه رضاسنی ویاحین شراده
علمنی ادعا ایتمزسه وبرقسمی جكر وطلاق علتی مثللو انجق اطبانك بلدیکی
مرضدر امدی بونده برعادل كمسه نك قولی كفایت ایدر انك بایعنك
عندنده وجودینی اثبات ایچون ایکی شاهدعادلدن لازمدر ❊ ومالا یعرفه الاالنساء
كرتق فیكفی قول الواحدة ثم یحلف البائع عینی قلت وبقی خامس مالاینظره الرجال
والنساء ففی شرح قاضیخان شری جاریة وادعی انها خنثی حلف البائع ❊
وبری رتق علتی کبی انجق طائفۀ نسانك بلدیکی عیبدر بونده برعورت كفایت ایدر
بعده بایعنه رد ایچون كندوسی تحلیف اولنور شارح رحمه الله تعالی دیرکه
بشنجی باقی قالدیکه رجال ونسانك كندویه نظر ایده مدیکی خنثادر وقاضیخان
شرحنده مذكوردرکه برکسه برجاریه اشترا ایدوب وانی خنثادر دیو دعوی ایلسه
بایع تحلیف اولنور اکا رجال ونسا نظر ایده مدكارندن ❊ (استحق
بعض المبیع) فان استحقاقه (قبل القبض) للكل (خیرفی الكل) لتفرق الصفقة
(وان بعده خیرفی القیمی لافی غیره) لان تبعیض القیمی عیب لاالمثلی كما سیجئ ❊
مبیعك كلیسی قبض اولنمزدن مقدم بعضیسی مستحق چیقلسه صفقه متفرق
اولمغله كلیسنده مشتری مخیر قیلنور مبیع كرك قیمی وكرك مثلی اولسون
واكراستحقاق بعد القبض اولورسه قیمیده مخیر قلنور غیریسنده قلنمز قیمی یی تبعیض
عیب اولوب مثلی یی تبعیض عیب اولمغین تنكم قریبا كلور خیر فی الكل بدلنه فی الباقی
دیسه اولی ایدی زیرا مستحق چیقلان بعضده بیع باطلدر ❊ (وان) شری شیئین
(فقبض احدهما دون الاخر فحكمه حكم ماقبل قبضهما) فلو استحق اوتعیب
احدهما خیر ❊ برکسه ایکی نسنه اشترا ایدوب برینی قبض ایدوب دیکرینی قبض
ایتمسه انك حكمی انلری قبضدن مقدمك حكمی کبیدر امدی بری مستحق
چیقسه ویا عیبلو اولسه مخیر اولور ❊ (وهو) ای خیار العیب بعد رؤیة العیب
(علی التراخی) علی المعتمد وما فی الحاوی غریب بحر (فلو خاصم ثم ترك ثم عاد
وخاصم فله الرد) مالم یوجد مبطله كدلیل الرضی فتح ❊ اشبو خیار عیب عیبی
كوردكدنصكره قول معتمد اوزره تراخی اوزرینه درامدی برکسه اشترا ایتدیکی
نسنه یی عیبلو بولوب انك حقنده بایعیله مخاصمه بعده چند روز مخاصمه یی ترك
صكره ینه مخاصمه یه عودت ایدوب ودعوی ایلسه كندی ایچون رد مشروعدر

مادام رضاسنه دلالت ایدر مبطلی بولنمدقجه وحاوی القدسیده ذکر اولنان مشتری
مبیعك عیبنه اطلاعندنصكره ردنه قادر ایكن امساك ایلسه راضی اولمش اولور
مضمونی برامر مستغربدر ❊ وفی الخلاصة لولم یجد البائع حتی هلك رجع
بالنقصان ❊ دخی خلاصة الفتاواده مسطوردرکه برکسه بردابه ویاغلام اشترا ایدوب
بعده انده برعیب بولوب ردیچون بایعنی بوله مدیغندن آنی كندی عندنده امساك
واطعام ایدوب وانده رضایه دلالت ایدر تصرفله متصرف اولمسه امدی بایعی
حاضر اولدقده آنی بایعنه رد ایدر هلاك اولمش اولورسه نقصانیله رجوع ایدر
❊ (واللبس والركوب) والمداواة له وبه عینی (رضی بالعیب) الذی یداویه فقط
مالم ینقصه برجندی وكذا كل مفید رضی بعد العلم بالعیب یمنع الرد والارش ❊
مبیع معیبی مشتری نك لبسی واكا كندی مصلحتیچون ركوبی واكا مداوات
وآنكله غیری نسنه یه دوا فقط مداوات ایتدیكی عیبه رضادر مادام كندویه
نقصان ویرمزسه مثلا كوزنده برعلت اولان مبیعه مداواتله چشمی نابینا
اولمق کبی امدی بوصورتده مشتری دیكر عیبله رد ایده مز كندونك نزدنده
حاصل اولان نقصانه بناً بویله عیبه عالم اولدقدنصكره هر بر رضا افاده
ایدن شئ رد وارشه مانعدر ارشدن مراد نقصان عیبدر یعنی عیبه اطلاعندنصكره
تصرفات مشروحه یی ایشلسه نقصان عیبله رجوع ایده مز ❊ ومنه العرض
علی البیع الاالدراهم اذا وجدها زیوفا فعرضها علی البیع فلیس برضی كعرض ثوب
علی خیاط لینظر ایكفیه ام لااوعرضه علی المقومین لیقوم ولوقال له البائع ابتعیه قال نعم لزم
ولو قال لا لان نعم عرض علی البیع ولا تقریر لملكه بزازیة ❊ دخی مبیع معیبی
مشتری نك بیعه عرضی رده مانع اولان شیدندر الادراهمی زیوف بولمغله بیعه عرض
ایتسه اشبو عرض رضا عداولنمز چیقارمی چیقمزمی باقسون دیو ثوبی درزی یه ویا تقویم
ایتسونلر دیو مقومینه عرض رضا اولمدیغی كبی دراهم زیوفی بیعه عرضی
رضا اولمدیغی اصل كندونك حقی جیاد اولمغله كندونك ملكنده داخل
اولمدیغنه مبنیدر امدی زیوفی بایعه ردی حقنك خلافی اولدیغیچون اولور
واكر بایع مشتری یه اشبو مبیع معیبی بیع ایدرمسك دیدكده اول دخی بلی ایده رم
دیسه بیع لازم اولور خیار عیب باقی قالمز واكر جوابنده لادیرسه بیع
لازم اولمز نعم قولی بیعه عرض اولوب لا كلمه سی مبیعی بایعك ملكنده تقریر اولمغله
كانه مشتری دیمش اولورکه بن آنی بیع ایتمم بنم ملكم دكلدر بن آنی رد ایتمكله
سنك ملكك اوله جقدر ❊ (لا) یكون رضی (الركوب للرد) علی البائع
(اولشراء العلف) لها (اوللسقی و) الحال ان المشتری (لابد له منه) ای الركوب
لعجز اوصعوبة وهل هوقید للاخیرین اوللثلاثة استظهر البرجندی الثانی
واعتمده المصنف تبعا للدرر والبحر والشمنی وغیرهم الاول ❊ بایعه رد ایچون

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

ویا خاصة دابه‌یه علف اشتراسی و یا سقیسی ایچون مشتری نك ركوبی رضا اولمز
اكر مشتری مشیدن عاجز ویا دابه دن صعوبت اولمغله اكاركوبه مضطر
اولورسه ومصنفك اشبو ولابدله منه قیدی ایكی صكره كی اشترای علفله سقیدمی قیددر
ویا رد ایله برابراوچی نه‌می قیددر امام بر جندی ایكنجیكه اوچی نه قیداولمغی استظهار
ایلیوب ومصنف رحمه الله تعالی دخی درره وبحره وشمنی‌یه تبعیتله اكا اعتماد
ایلدی وسائرلری قول اولی اختیار ایلدی یعنی ایكی صكره كنه قید اولمغی اختیار
ایلدی ﴿ولو قال البائع ركبتها لحاجتك وقال المشتری بل لا ردها فالقول
للمشتری بحر﴾ بایع مشتری‌یه كندی حاجتك ایچون راكب اولدك دیوب
مشتری آنی رد ایچون راكب اولدم دیرسه امدی قول مشتری نك اولور ظاهر كندو
شهادت ایتمكله ﴿وفی الفتح وجد بها عیبا فی السفر فحملها فهو عذر﴾ دخی فتحده
مذكوردركه بركمسه اشترا ایتدیكی دابه‌ده سفرده عیب بولنمغله آنك اوزرینه
كندی حملنی تحمیل ایلسه امدی سفر عذر اولمغله رده مانع اولمز ﴿(اختلفا
بعد التقابض فی عدد المبیع) او احد او متعدد لیتوزع الثمن علی تقدیر الرد اوفی)
عدد (المقبوض فالقول للمشتری) لانه قابض والقول للقابض مطلقا قدرا
اوصفة او تعیینا فلو جاء لیرده بخیار شرط اورؤیة فقال البائع لیس هو المبیع
فالقول للمشتری فی تعیینه﴾ بایعله مشتری بعد التقابض برمی ویا متعددمی دیو مبیعك
عددنده اختلاف ایتسه‌لركه حتی رد اولندیغنه نظرا ثمن میانلرنده توزیع اولنه مثلا
بركمسه برجاریه اشترا وتسلم ایتدكدنصكره انده برعیب بولمغله رد ایده‌جك اولدقده
بایع بن سكا بوجاریه‌یی یالكز بیع ایتمدم بلكه بر دیكر جاریه ایله برابر بیع ایلدم
دیوب مشتری یالكز بونی بیع ایتدك دیمك كبی ویاخود مقبوضك عددنده اختلاف
ایتسه‌لر مثلا ایكی عبدی اشترا ایتدكده بایع ایكیسنی بردن قبض ایتدك
دیوب مشتری فقط برینی قبض ایتدم دیمسی كبی پس بونلرده قول مشتری ایچوندر
زیرا مشتری صورة مشروحه‌لرده قابضدر قواده مطلقا قابضكدر كرك
امین اولسون وكرك غاصب كبی ضمین اولسون وكرك مبیعك قدرنده اختلاف
ایتسونلر وكرك صفتنده اولسونكه مثلا مبیعك طول وعرضنده اختلاف كبی
پس بونده قول مشترینكدر وكرك تعیینده اولسونكه مثلا زقكه طولومی تعیینده اختلافلری
كبی ینه بونده قول مشتری ایچوندر قچانكه بركمسه خیار شرط وخیار رؤیتله مبیعی رد
ایده‌جك اولدقده بایع مبیع بو دكلدر دیسه تعیینده قول مشتری ایچوندر ﴿ولو جاء
لیرده بخیار عیب فالقول للبائع كما لو اختلفا فی طول المبیع وعرضه فتح﴾
برمشتری برمبیعی خیار عیبله رد ایچون كتورسه قول بایعكدر مبیعك طول
وعرضنده اختلافده اولدیغی كبی لكن بونك ماراالذكر قول مشتری نك اولمسنه

مخالفتی خلافه مبنی اولدیغنه بناأدر ﴿(اشتری عبدین) ای شیئین ینفع
باحدهما وحده صفقة واحدة (وقبض احدهما ووجد) به او با (لاخر عیبا)
لم یعلم به الا بعد القبض (اخذهما اوردهما ولو قبضهما رد المعیب) بحصته سالما
(وحده) لجواز التفریق بعد التمام﴾ بركمسه ایكی عبدیكه فقط بریله انتفاع اولنسان ایكی
شیٔ صفقهٔ واحده‌ده اشترا وبرینی قبض وانده ویا دیكرنده بعد القبض عالم اولدیغی
برعیب بولسه امدی یا ایكیسنی بردن اخذ ایدر ویارد ایدر فقط معیبی رد ایده‌مز
واكر ایكیسنی بردن قبض ایدرسه فقط معیبی سالما حصه‌سیله رد ایدر بعد
التمام تفریق جائز اولمغله زیرا خیار عیبده قبض ایله صفقه تمام اولور ﴿(كما
لو قبض كیلیا اووزنیا) او زوجی خف ونحوه كزوجی ثور الف احدهما الاخر
بحیث لا یعمل بدونه (ووجد ببعضه عیبا فانه رد كله اواخذه) بعیبه لانه كشیٔ واحد
واو فی وعائین علی الاظهر عنایة وهو الاصح برهان﴾ صورة مشروحه‌ده كه
اخذ ایله ردده مثلا بركمسه مكیلات ویا موزونات قبیلندن اولان برنوع مبیعی
ویاخفك برچفتنی ویاخف مثلا واحدهما اخریله الف وانسیت ایدوب دیكرینسز
عمل ایتمیان اوكوزك چفتی كبی شیلری قبض ایدوب وبعضیلرنده عیب
بولمق كبی امدی كندویه یامز بور مبیعلرك كلیسنی رد ویا عیبیله انی اخذ واردر
زیرا مبیع مشروح قول اظهر اوزره شیٔ واحد كبیدر هر نقدر ایكی قابده اولورسه‌ده
وانجق اصح اولان بودر زیرا مكیلات وموزوناتده مالیت اجتماع وانضمامله‌در
وحبهٔ واحده متقومه دكلدر حتی انك بیعی جائز دكلدر امدی مالیت اجتماع
اعتباریله اولمغله كلیسی بیع حقنده شیٔ واحد كبی اولدی بناأعلیه اسم واحدكه
كروامثالی شیئله تسمیه اولنور وثوب واحد كبی بعضیسنی رؤیت كلیسنی رؤیت كبیدر وحسن
بن زیاد امام اعظم رحمه الله تعالی دن روایت ایدركه بركمسه چند عدد عدلكه طای خرما
اشترا واندن برطاینی عیبلو بولسه امدی خرمانك جمله‌سی جنس واحددن
اولورسه كندویه خاصة معیبی ردیوقدر زیرا تمر جنس واحددن اولورسه شیٔ
واحد منزله‌سنده اولمغله كندویه انك بعضیسنی رد ایدوب وبعض آخرینی اتمام
ایتمك جائز دكلدر ﴿(اشتری جاریة فوطئها اوقبلها اومسها بشهوة
ثم وجد بها عیبا لم یردها مطلقا) ولو ثیبا خلافا للشافعی واحمد ولنا انه استوفی
مائها وهو جزؤها ولو الواطئ زوجها ان ثیبا ردها وان بكرا لا بحر (ورجع بالنقصان)
لامتناع الرد وفی المنظومة المحبیة لو شرط بكارتها فبانت ثیبا لم یردها بل
یرجع باربعین درهما نقصان هذا العیب﴾ بركمسه برجاریه اشترا ایدوب
بعده انی وطئ ویا تقبیل ویا شهوتله مس ایلیوب بعده انده برعیب بولسه انی مطلقا كه
كرك ثیب وكرك باكر اولسون رد ایده‌مز زیرا مشتری انی وطئ ایتمكله

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

کندونك جزئی اولان صویونی استیفا ایتمش اولمغله کانه بعضی امساك
و باقیسنی رد ایتمش اولور وردی ممتنع اولمغله نقصانیله رجوع ایدر امام
شافعی ایله امام احمد ایچون اختلاف واردر واکر جاریهٔ مشروحه‌یی وطئ ایدن
انك زوجی اولورسه امدی ثیب اولورسه رد ایدر باکر اولورسه رد
ایده‌مز نهایتی نقصان عیبله رجوع ایدر منظومهٔ محبیه ده
مذکور رد که برکسه اشترا ایتدیکی جاریه‌نك بکارتنی شرط ایدوب
بعده آنی وطئ ایتدکده ثیب ظهور ایتسه آنی رد ایده‌مز بلکه مزبور
عیبدن ناشی نقصان اوله‌رق قرق درهمله رجوع ایدر ﴿وفی الحاوی والملتقط
الثیوبة لیست بعیب الا اذا شرط البکارة فیردها لعدم المشروط ﴾ دخی حاوی
وملتقطده مرسومدرکه ثیوبت عیب دکلدر الا بکارتنی شرط ایدرسه
مشروط بولنمغین آنی رد ایدر اکر ثیبلکنی وطئك غیریله بیلوب ویا وطئله
من غیرلبث بیلورسه ﴿ (الا اذا قبلها البائع) لان الامتناع لحقه فاذا رضی
زال الامتناع ویعود الرد بالعیب القدیم بعدزوال العیب الحادث لعود الممنوع
بزوال المانع درر فیرد المبیع مع النقصان علی الراجح نهر ﴾ لکن مارالذکر جاریه‌یی
بایع قبول ایدرسه مشتری آنی رد ایدر امتناع کندونك حقی اولمغله راضی
اولدیغنه نظرا زائل اولور وعیب حادث زائل اولدقدنصکره عیب قدیمیله
رد عودت ایدر ممنوع اولان رد مانعك زوالیله عودت ایتمکله امدی اشبو
ویعود الرد بالعیب القدیم الخ مسئله سنك ذکرینك محلی مصنفك سابق الذکر
حدث عیب اخر عند المشتری رجع بنقصانه قولنك عقیبی ایدی پس قول راجح
اوزره مبیع مع النقصان رد اولنور ﴿ (ظهر عیب بمشتری) البائع (الغائب)
واثبته (عند القاضی فوضعه عند عدل) فاذا هلك (هلك علی المشتری
الا اذا قضی) القاضی (بالرد علی بائعه) لان القضاء علی الغائب بلا خصم
ینفذ علی الاظهر درر ﴾ بر بایع غائبك بیع ایتدیکی نسنه‌ده برعیب ظاهر
اولوب ومشتری آنی قاضینك حضورنده اثبات وقاضی آنی برعادل کمسه‌نك عندنه
وضع ایتدکده هلاك اولسه مشتری اوزرینه هلاك اولور زیرا بایع غائب اولمغله
کندویه رد ثابت اولمدی الا قاضی بایعنه رد له حکم ایدرسه مشتری اوزرینه هلاك
اولمز قول اظهر اوزره بلاخصم غائب اوزرینه حکم نافذ اولمغله معلوم اولسونکه
تحقیق غائب اوزرینه قضانك نفاذنده ایکی روایت واردر فقها کتاب المفقودده
نفاذی روایتنی وکتاب القضاده عدم نفاذی روایتنی تصحیح بیوردیلر ﴿ (قتل
العبد المقبوض (اوقطع بسبب) کان (عند البائع) کقتل اوردة (رد المقطوع)

اوامسکه ورجع بنصف ثمنه مجمع (واخذ ثمنهما) ای ثمن المقطوع والمقتول
ولوتداولته الایدی فقطع عند الاخیر او قتل رجع الباعة بعضهم علی بعض وان
علموا بذلك لکونه کالاستحقاق لا کالعیب خلافا لهما ﴾ مشترینك قبضندن
نصکره اشترا ایتدیکی عبد قتل وردت کبی بایعك عندنده بولنان سببه بناً قتل
ویا یدی قطع اولنسه مشتری یامقطوعی رد ایدوب مقطوعله مقتولك ثمنلرینی اخذ ایدر
واکر انده تداول ایدی بولنوب الآصکره کنك عندنده قطع ویاقتل اولنورسه
استحقاقده کی کبی بایعلرك بعضیلری بعضیلرینه رجوع ایدرلر هرنقدر مزبور
بایعلر قتل وقطعك سببلرینی بیلورلر ایسه ده زیرا مارالذکر سبب استحقاق
کبیدر عیب کبی دکلدر امامین ایچون اختلاف واردر مشار الیهما نزدلرنده عیب کبی
اولمغله سارقا اولان قیمتیله رجوع ایدر ویاخود قطع صورتنده عبدی امساك
ایدوب ثمننك نصفیله رجوع ایدر ﴿ (وصح البیع بشرط البرائة من کل عیب
وان لم یسم) خلافا للشافعی لان البرائة عن الحقوق المجهولة لاتصح عنده وتصح
عندنا لعدم افضائه الی المنازعة (ویدخل فیه الموجود والحادث) بعد العقد
(قبل القبض فلا یرده بعیب) وخصه مالك ومحمد بالموجود کقوله من کل عیب به ﴾
هرنقدر عیبی تسمیه وذکر ایتمه‌رك اولورسه‌ده هر برعیبدن برائت شرطیله که
مثلا بایعك اشبو عبدی سکا هر برعیبدن بری اوله‌رق بیع ایتدم دیمسی کبی بیع صحیح
اولدی عقد مشروحده عقددن صکره قبضدن اول موجود وحادث اولان
هر برعیب داخل اولور بایعله مشترینك معلوملری اولسون ویا اولمسون امدی
بوصورتده مشتری مبیع مشروحی عیبله رد ایده‌مز امام مالك ایله امام محمد
رحمهما الله تعالی شرط مشروحی حین عقدده موجود اولان عیبه تخصیص
ایتدیلر مبیعده موجود اولان هر برعیبدن بری اولمق شرطیله قولنده انجق
موجوده خاص اولوب آنده عیب حادث اجماعا داخل اولمدیغی کبی امام شافعی
ایچوندر اختلاف زیرا مشار الیه نزدنده حقوق مجهوله دن برائت صحیحه دکلدر
ائمهٔ حنفیه‌یه کوره صحیحه درمنازعه‌یه مفضی اولمغین ﴿ ولوقال مما یحدث صح عند الثانی
وفسد عند الثالث نهر ﴾ صورة مشروحه‌ده بایع هر برحادث اولان عیبدن
برائت شرطیله دیسه امام ابی یوسف نزدنده صحیح اولور غرض مبیعك کندوده
عیبدن سلامتی وجهی اوزره مستحق اولمیه‌رق بیعی ایجاد اولمغله امام محمد
عندنده صورة مشروحه‌ده عقد فاسد اولور ابرانك برشیئه اضافتی احتمالی اولمغین
شرط فاسد اولمغله ﴿ (ابرأه من کل داء فهو علی) المرض وقیل علی (مافی الباطن)
واعتمده المصنف تبعا للاختیار والجوهرة لانه المعروف فی العادة (وماسواه)
فی العرف (مرض) ولو ابرأه من کل غائلة فهی السرقة والاباق والزنی ﴾

برکسه هر بوداندن بریدر دیه رك بیع ایلسه امدی دادن مراد مرض اولور بعضیلر داء باطنده اولان علته اطلاق اولنور دیدیلر ومصنف والاجناب اختیار وجوهره یه تبعیتله عادتا معروف اولان داء مافی الجوفه اطلاق اولنمغله اکا اعتماد ایلدی وعرفده مافی الباطنك ماعداسی مرضدر اما لغتده داء کرك درونده اولسون وکرك بیرونده اولسون مرضدر واکر بایع مزبور عبدی هر برغائله دن بریدر دیه رك بیع ایدرسه امدی غائله دن مراد سرقت واباق وزنا اولور ❊ (اشتری عبد افقال لمن ساومه ایاه اشتراه فلا عیب به فلم یتفق بینهما البیع فوجد) مشتریه (به عیبا) فله (رده علی بائعه) بشرطه (ولا یمنعه) من الرد علیه (اقراره السابق) بعدم العیب لانه مجاز عن الترویج ❊ برکسه برعبد اشترا ایتدکده انی شرایه طالب اولان کمسه یه اشترا ایله انده عیب یوقدر دیوب ومیانلرنده سوزلری بربرینه موافق اولمغین بیع بولنمیوب مشتری انده برعیب بولسه امدی کندویه انی بایعنه ردك شرطیله که عیبك بینه ایله ثبوتیله ویابایعك انی اقراریله ویا یمیندن نکوایله بایعنه رد واردر امدی مشتری نك سابقده که انده عیب یوقدر دیو اقراری بایعنه رد ینه مانع اولمز زیرا اقرار مشروحدن معنای ظاهریسی مراد اولمغین ترویجدن مجاز اولمش اولورده برکسه نك کندی وجاریه سنه علی وجه الشتم یا زانیه ویا مجنونه دیمسی عیبنی اقرار اولمیوب معنای حقیقیسی اراده اولنمدیغی کبی اولور ❊ (ولو عینه) ای العیب فقال لاعور به اولا شلل (لا) یرده لاحاطة العلم به الا ان لا یحدث مثله کلا اصبع به زائدة ثم وجدها فله رده للتیقن بکذبه ❊ مار الذکر مشتری شرایه طالب اولان کمسه یه عیبی تعیین وبیان ایدوب مثلا کوزنده ویا یدنده علت یوقدر دیو بعده علت مشروحه لر موجوده اولسه اکا علم احاطه ایتمکله انی بایعنه رد ایده مز کویا عیب کندونك عندنده حادث اولمش اولور الا اول مثللو عیبك حدوثی اولمزسه مثلا زیاده پارمغی یوقدر دیو بده بعده زیاده سی ظهور ایتمك کبی اولورسه امدی کذبی متیقن اولمغله کندویه انی رد مشروع اولور ❊ (قال) لاخر (عبدی) هذا (ابق فاشتره منی فاشتراه وباع) من اخر (فوجده) المشتری (الثانی آبقا لا یرده بما سبق من اقرار البائع) الاول (ما لم یبرهن انه ابق عنده) لان اقرار البائع الاول لیس بحجة علی البائع الثانی الموجود منه السکوت ❊ برکسه برآخر کمسه یه بنم اشبو عبدم آبقدر انی بندن اشترا ایله دیوب واکا بیع ایتمکله اول دخی برآخر کمسه یه بیع ایدوب پس مشتری ثانی انی آبق بولسه سابق الذکر بایع اولك اقراریله انی رد ایده مز مادام اباقی مقر اولان بایع اولك عندنده مزبور عبد اباق ایتدی دیو اقامۀ بینه ایتمدکجه زیرا بایع اولك اقراری کندودن سکوت بولنوب بایعنی اقرارنده تصدیق ایتمیان

بایع ثانی اوزرینه حجت اوله مز اما بایع ثانیده بن دخی انی اباق ایدر بولدم دیوب بایع اولی اباقی اقرارنده تصدیق ایدرسه امدی اباق تکرر ایتمکله رد اولنور ❊ (اشتری جاریة لها لبن فارضعت صبیا له ثم وجد بها عیبا کان له ان یردها) لانه استخدام بخلاف الشاة المصراة فلا یردها مع لبنها او صاع من تمر بل یرجع بالنقصان علی المختار شروح مجمع وحررناه فیما علقناه علی المنار (کما لو استخدمها) فی غیر ذلك ❊ برکسه سودلو برجاریه اشترا ایدوب پس چوجوغنی اکا ارضاع ایتدکدنصکره انده عیب بولسه کندویه انی رد ایتمك مسوغ ومشروعدر نتکم اشبو ارضاعك ماعداسیله استخدام ایله ردی جائز اولدیغی کبی امدی بو دخی استخدام قبیلندن اولور اما شاة مصراة بونك خلافنه در که انی لبنیله واکرلبنی ضایع اولمش اولورسه خرمادن برصاعله رد ایده مز بلکه قول مختار اوزره نقصانیله رجوع ایدر شاة مصراة سودی آز اولان قیونك ممه سنی بایعك بغلمه سیدرکه حتی مشتری انده سودك اجتماعی سببیله سودنی چوق ظن ایده شارح رحمه الله تعالی دیرکه اشبو بحثی بز منار اوزرینه اولان تعلیقاتمزده تحریر واملا ایلدك ❊ ففی المبسوط الاستخدام بعد العلم بالعیب لیس برضی استحسانا لان الناس یتوسعون فیه وهو للاختبار وفی البزازیة الصحیح انه رضی فی المرة الثانیة الا اذا کان فی نوع آخر وفی الصغری انه مرة لیس برضی الا علی کره من العبد بحر ❊ دخی مبسوطده مرسومدرکه مبیعك عیبنه مطلع اولدقدنصکره مشتری نك انی استخدامی استحسانا رضا اولمدی زیرا ناس بو مثللو شیده توسع ایدوب قید ایتمزلر بو اختبار وامتحان ایچون اولور بزازیه ده صحیح اولان ایکنجی دفعه ده استخدام رضادر الا اولکینك غیری نوع اخرده استخدام اولنورسه رضا دکلدر دیو مصرحدر فتاوی صغراده مذکوردرکه برکره استخدام رضا دکلدر الا عبددن کرها واقع اولورسه رضادر ❊ (قال المشتری لیس به) بالمبیع (اصبع زائدة او نحوها مما لا یحدث) مثله فی تلك المدة (ثم وجد به ذلك کان له الرد) بلا یمین لما مر ❊ برمشتری مبیعده اصبع زائده مثللو اول قدر مدتده حادث اولمجق عیب یوقدر دیدکدنصکره انده اول عیب هویدا اولسه بلا یمین انی کندویه رد مشروعدر مار الذکر کذبنك متیقن اولدیغنه بناءً ❊ (باع عبدا وقال) للمشتری (برئت الیك من کل عیب به الا الاباق فوجده آبقا فله الرد ولو قال الا اباقه لا) لانه فی الاول لم یضف الاباق للعبد ولا وصفه به فلم یکن اقرارا باباقه للحال وفی الثانی اضافه الیه فکان اخبارا بانه ابق فیکون راضیا به قبل الشراء خانیة وفیها البرئ من کل حق له قبله دخل العیب لا الدرك ❊ برکسه برعبدی بیع ایتدکده مشتری یه اشبو عبدی سکا هر بر

عبيدن بری اوله رق بيع ايتدم الا اباقدن بری ايتمدم ديوب بس انی آبق
بولسه كندويه انی رد مشروعدر واكر اباقی كندويه نسبت ايده رك الا انك اباقدن كندوبی
بری ايتمدم ديرسه رد ايده مز مسئلهٔ اولی ده بايع اباقی عبده مضاف قلميوب وعبدی
اباقله وصفلمدی امدی فی الحال عبدك اباقی اقرار اولمز بلكه حالا واستقبالا لا
موجود اولان اباقی اقرار ايتمش اولورده شكه بنأ حالا اولان اباقی اقرار ايتمش
اولمغين كندويه حق رد ثابت اولمز اما ايكنجی صورتده مشتری اباقی كندويه مضاف
قلمغله كانه عبدك اباقنی خبر ويرمش اولمغله قبل الشراء كويا اباقنه راضی اولمش
اولور خانيه ده مسطوردر كه مشتری بايعی كندی طرفندن اولان هر بر حقدن ابرا
ايلسه عيب دعواسی داخله اولورده اندن اشترا ايتديكی مبيعی معيب بولسه
انی عيبله رد ايده مز اما ضمان درك داخل اولمز كه مشتری قول مزبوری كفيل
بالدركنه كه مبيعی مستحق چيقيلورسه ثمننه كفيل اولان كسه يه ديسه كفالتی
باطله اولمز اولوقنده حقك عدم تحققنه بنأ ❊ (مشتر) لعبد اوامة (قال
اعتق البائع) العبد (اودبر اواستولد) الامة (اوهو حر الاصل اوانكر البائع
حلف) لعجز المشتری عن الاثبات (فان حلف قضی علی المشتری بما قاله)
من العتق ونحوه لاقراره بذلك (ورجع بالعيب ان علم به) لان المبطل للرجوع
ازالته عن ملكه الی غيره بانشائه اواقراره ولم يوجد (حتی اوقال باعه وهوملك
فلان وصدقه) فلان (واخذه لا) يرجع بالنقصان لازالته باقراره كانه
وهبه ❊ برعبد وياجاريه اشترا ايدن كمسه بايع اول عبدی عتق ايتدی وياتدبيره
كسدی وياجاريه يی استيلاد ايلدی وياحرالاصلدر ديوب بايع بعده
انی انكار ايلسه مشتری اثباتدن عاجز اولورسه بايع تحليف
اولنور امدی بايع يمين ايدرسه مشتری نك اوزرينه ديديكی عتق
وياتدبير امثالی شيلرايله قضا وحكم اولنور انلری اقرار ايتديكندن وعيبنه مطلع
اولورسه نقصان عيبله رجوع ايدر زيرا رجوعی ابطال ايدن مشتری نك مبيعی
يابطريق الانشاء ويابطريق الانكار كندی ملكندن غيری كمسه نك ملكنه ازاله
واخراج ايچوندر اول ايسه بومقامده موجود دكلدر حتی انی بيع ايتدی حالبوكه
اول فلان كمسه نك ملكيدر ديوب اول دخی كندوبی تصديق ومبيعی اخذ ايلسه نقصانيله
رجوع ايده مز كندی اقراريله ملكندن ازاله ايتمكله كانه انی مزبور فلانه هبه
ايتمش اولور واكر مقرله اولان فلان مشتری يی تكذيب ايدرسه اقراری باطل اولمغله
مبيعی عيبله رد ايدر ❊ (وجد المشتری لغنيمة محرزة) بدارنا اوغير محرزة نوالبيع
من الامام اوامينه) بحر قال المصنف فقيد محرزة غير لازم (عيبا لا يرد عليهما) لان الامين
لاينتصب خصما (بل) ينصب له الامام خصما فيرد علی (منصوب الامام ولا يحلفه)

لان فائدة الحلف النكول ولا يصح نكوله واقراره (فان ارد عليه) المعيب (بعد ثبوته يباع
ويدفع الثمن اليه ويرد النقص والفضل الی محله) لان الغرم بالغرم درر ❊ امام
وياخود امينی دار بزده حرز وحفظ اولنسان ويا اولنميان مال غنيمتی بركمسه يه
بيع ايتدكده مشتری انده برعيب بولسه انی امامك ويا امينك اوزرلرينه رد
ايده مز امينك كندوسی خصم اوله مز بلكه امام كندويه خصم نصب ايدرده
امدی مشتری اكا رد ايدر وكندويه يمين ويره مز يمينك فائده سی نكول اولوب
وامين مزبورك نكول واقراری صحيح اولمغين امدی مشتری نك ردی انجق عيبی
بينه ايله اثباتيله اولور بس بعد ثبوت العيب مبيع معيب نصب اولنان امينه
رد اولندقده امام انی بيع ايدوب ثمنی مشتری يه دفع ونقصانی وزياده يی محلنه
رد ايدر زيرا غرم غنم مقابليدر غنيمت حرز اولنوب واولنميانه تعميم اولنمغله
مصنف مرحوم محرزة قيدی لازم دكلدر ديدی ❊ (وجد) المشتری (بمشريه
عيبا واراد الرد به فاصطلحا علی ان يدفع البائع الدراهم الی المشتری ولا يرد
عليه جاز) ويجعل حطا من الثمن ❊ بر مشتری مشتريسنده عيب بولمغله انك
ردنی مراد ايتمكله بايع كندويه برمقدار دراهم اعطا ايدوب مبيعی كندويه رد ايتمك
اوزره مقاوله وشرط ايتسه لر جائز ومشروع اولور كانه ثمندن حط ايتمش
اولورلر اولی اولان الدراهم كلمه سندن الف واللامك حذفيدر بحرده مسطوردر كه
تحقيقا خيار عيب حين بيعده وياقبضی هنكامنده عيبه عالم اولوب ويا بيع
وقبضدن صكره عيبه راضی اولمغله وياهر برعيب دعواسندن برائت شرطيله وياعيبدن
برشيئه صلحله ساقط اولور ❊ (وعلی العكس) وهو ان يصطلحا علی ان يدفع
المشتری الدراهم الی البائع ويرد عليه (لا) يصح لانه لاوجه له غير الرشوة
فلا يجوز ❊ صورة مشروحه نك عكسيكه متعاقدينك مشتری نك بايعه
برمقدار دراهم اعطاسيله كندويه ردنه مصالحه ومقاوله لری صحيح ومشروع
دكلدر زيرا دراهم مزبوره نك رشوتدن غيری يه احتمالی اولمغين مقاولهٔ مشروحه
جائز اولمدی رشوت رانك حركات ثلاثی وشين معجمه نك سكونيله جعل معناسنه
دركه برادمه عملی مقابلنده ويريلان اجرته واياق ترينه دينور وحاكمه وياغيری
كمسه يه مصلحتنی دلخواهی اوزره كورمك ايچون ويريلان بارطله ده اطلاق اولنور
ابوالنصر البغدادی قدوری شرحنده ذكر وبيان ايدركه رشوتله هديه ميانلرنده
فرق رشوت كندويه اعانه ومساعده ايچون ويريلوب هديه لا لغرض
ولا لعوض ويريلاندر رشوت كتاب وسنت واجماع امتله حرامدر كتابكه الله جليلك
{ لا تأكلوا اموالكم بينكم بالباطل } قول شريفيدر باطلدن
مراد غصب وربا وقمار امثالی شرع شريفك مباح قلمديغی شيلردر

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

سنتكه رشوت حقنده واردر اولان احاديث شريفه دركه ازجمله رسول الله
صلى الله تعالى عليه وسلمك {لعنة الله على الراشى والمرتشى} و{لعن الله الراشى
والمرتشى فى الحكم} و{لعن الله الراشى والمرتشى والرائش الذى يمشى بينهما}
قول شريفلريدر وفتح القديرده ذكر وبيان اولنديغنه نظرا رشوت درت قسمدر
برى آخذه ومعطى يه حرام اولاندر كه قضا وامارت تقليديچون رشوتدر
وبونوع كسه قاضى اوله مز ايكنجيسى قاضى نك برطرفه حكميچون ارتشا سيدر
رشوتك بونوعى النه وويرنه حرامدر كرك بحق وكرك بغير حق اول خصوصده
قاضى نك حكمى نافذ ومشروع دكلدر حكمى بحق اولديغنه كوره نافذ اولماسى
حكم كندونك اوزرينه واجب اولمغله اكا مال اخذى حلال اولمديغنه مبنيدر
وباطل اوزره حكمك عدم نفاذى اظهر من ان يخفى در ورشوتك قبل القضاء
ويابعد القضاء اولمسنده فرق يوقدر اوچنجيسى سلطان عندنده بولنان برمصلحتى
كورمك ايچون كرك دفع مضرت وكرك جلب منفعتدن ناشى مال اخذيدر
بوده آخذه حرامدر بعضيلر بونى هديه قسمندن عد ايتديلر دردنجيسى مدفوع
اليهدن مضرت خوفنى دفعيچون اعطا اولناندر بواخذايده نه حرامدرز برا مسلم
قرنداشندن ضررى دفع هركسه واجبدر انك مال اخذى جائز دكلدر
اماقاضى وياانك حضورنده كوريله جك مصلحتى اولان كسه انكيچون برآخر كسه يى
اول كون استيجار ايدوب بدل ايجار اوله رق برمقدار نسنه ويرسه بو رشوت
عد اولنمز جائزدر وبلا شرط قبوده اولان مصلحتنى كورمكه بعد الرؤية
برمقدار نسنه ويرسه صحيح اولان برواحسانله مجازات اولمغله حلال اولمسيدر
هدايا دخى اوچ قسمدر اولكيسى مهدى وآخذه حلال اولاندر كه تودد
ومحبت ايچون اولان اهدادر ايكنجيسى جانبيندن حرام اولاندر كه ظلمه اعانه ايچون
اولور اوچنجيسى مهدى طرفندن حلال اخذ جانبندن حرام اولور كه كندودن
ظلمى دفع ايچون اولور بونده حيله اوچ كونه دك استيجار در وقنيده متعاشقانك
بربرينه ارسال ايلدكلرى نسنه رشوت قبيلندندر ديو مسطور در ❊ وفى الصغرى
ادعى عيبا فصالحه على مال ثم برئ اوظهر ان لا عيب فللبائع ان يرجع
بما ادى ولوزال بمعالجة المشترى لاقنية ❊ فتاواى صغراده مذكور دركه
برمشترى مبيعنده برعيب دعوى ايتمكله برمقدار مال اوزرينه مصالحه اولوب بعده
مبيع صحت بولوب اول عيبدن برى اولوب وياخود انده عيب اولمديغى ظاهر
ونمايان اولسه بايع ايچون ادا ايتديكى نسنه ايله مشترى يه رجوع واردر واكر
مشترى نك معالجه سيله عيب زائل اولمش اولورسه بايع رجوع ايده مز
❊ (رضى الوكيل بالعيب لزم الموكل ان كان المبيع مع العيب) الذى به

(يساوى الثمن) انسمى (والا) يساوه (لا) يلزم الموكل ❊ برنسنه اشتراسنه وكيل
اولان كسه اول شيئك عيبنه راضى اولسه موكله اول شيئ اخذ لازم اولور
اكر مبيع عيبيله ثمن مسمايه مساوى اولورسه واكر مساوى اولميوب اول بهايى
دكمزسه موكله آنى قبول لازم كلمز ❊ فروع لايحل كتمان العيب فى مبيع
اوثمن لان الغش حرام الافى مسئلتين الاولى الاسير اذا شرى شيئا ثمة ودفع
الثمن مغشوشا جاز ان كان حرا لاعبدا الثانية يجوز اعطاء الزيوف والناقص
فى الجبايات اشباه ❊ مبيعده ويا ثمنده عيبى كتم واخفا حلال ومشروع اولمدى
زيرا خيانت حرامدر الا ايكى مسئله ده حرام دكلدر اولكيسى براسير كافرستانده
برنسنه اشترا ايدوب وثمنى مغشوش اوله رق ادا ايلسه جائز اولور اكر اشترا
ايتديكى اسير حر اولورسه واكر عبد اولورسه اداى ثمنده غش وخيانت مشروع اولمز
ايكنجيسى ناسدن ظلما طوپلنوب جمع اولنان ساليانه وقاضيلرك بغير حق اخذ ايتديكى
شيلره زيوف وناقص اقچه اعطا سنك جوازيدر ❊ وفيها رد المبيع بعيب بقضاء
فسخ فى حق الكل الافى مسئلتين احداهما لوا حال البائع بالثمن ثم رد المبيع
بعيب بقضاء لم تبطل الحوالة الثانية لو باعه بعد الرد بعيب بقضاء من غير المشترى
وكان منقولا لم يجز قبل قبضه ولو كان فسخا لجاز ❊ اشباهده مسطور دركه
برمبيعك عيبيله قضا ايله ردى مشتريله بايعك كليسى حقلرنده فسخدر
الاايكى مسئله ده دكلدر برى بربايع ثمن مبيعى براخر كسه يه حواله ايدوب بعده
مبيع عيبيله قضا ايله رد اولنسه حواله باطل اولمز ايكنجيسى بايع منقول اولان
مبيع معيبى قضا ايله رد اولندقدنصكره قبل القبض مشترى نك غيرى يه بيع ايلسه
جائز اولمز اكر فسخ اولسه جائز اولور ايدى ❊ وفى البزازية شرى عبدا فضمن له
رجل عيوبه فاطلع على عيب ورده لم يضمن لانه ضمان العهدة وضمنه الثانى
لانه ضمان العيوب وان ضمن السرقة اوالحرية اوالجنون او العمى فوجده
كذلك ضمن الثمن ❊ بزازيه ده مرسومدر كه بركسه برعبد اشترا ايتمكله بررجل
انك عيوبنه ضامن اولوب ومشترى عيبنه مطلع اولمغله بايعنه رد ايلسه رجله
ضمان لازم كلمز بوضمان العهده اولمغله اشبو ضمان امام اعظم رحمه الله تعالى عندنده
باطلدر كندوده اشتباه اولمغله زيرا بونده ممكنكه بايع عيوبه مداوات ايده
واحتمالكه نقصانتى ضامن اوله وياخود بلا منازعه بايعه رد ايليه امام ثانى
بيدانى ابى يوسف رحمه الله تعالى بوضمان عيوبكه ضمان دركك اولمغله ضامن اولور
ديدى واكر مزبور رجل سرقته وياحريته وياجنونه وياعمى يه كفيل اولوب بدءا يمدى كندوبى
عيوب مشروحه ايله معيوب بولسه ثمنى مشترى ضامن اولور ❊ وفى جواهر
الفتاوى شرى ثمرة كرم ولايمكن قطفها لغلبة الزنابير ان بعد القبض لم يرده
وان قبله فان انتقص المبيع بتناول الزنابير فله الفسخ لتفرق الصفقة عليه والله

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

سبحانه وتعالى اعلم ❊ وجواهر الفتاوى نام كتابده مرسومدركه بركمسه
برباغك ميوه‌سنى اشترا ايدوب كندويه آريلرك كثرت وغلبه‌سنه بناءً اوزمنى كسمك ممكن
اولمسه امدى اكر غلبهٔ زنابير مشترى‌نك باغى قبضندنصكره اولمش اولورسه
انى ردايده‌مز عيب كندونك عندنده حادث اولمغله واكر قبل القبض اولورسه
امدى اريلرك تناول واكللرى سببيله مبيعه نقصان طارى اولورسه كندويه صفقه متفرقه
اولمغله فسخ مشروع اولور زيرا اريلرك تناول ايتدكلرى نقصان اولمغله صفقهٔ
جديده محتاج اولمش اولدى والله تعالى اعلم واستغفر الله العظيم

❊ (باب البيع الفاسد) ❊

اشبو بيع فاسدك صحيحدن تأخير اولنمسى دين محمدى‌يه مخالف اولوب وبايعله
مشترى‌نك هر بر رلرينك حقلرى منقطع اولمديغنه مبنيدر زيرا فسخ كندولرينه مشروع
بلكه واجبدر صحيحك تقديمى عقودك مشروعيتى كندى ايچون اولان سلامت
دين مقصد اقصاسنك تمامنه موصل اولديغنه بناءًدر ❊ (المراد بالفاسد
الممنوع مجازا عرفيا فيعم الباطل والمكروه وقد يذكر فيه بعض الصحيح تبعا ❊
بومقامده فاسددن مراد مجاز عرفى اوله‌رق ممنوعدر امدى باطله ومكروهه
عام وشامل اولور اشبو فاسد بحثنده تبعيتله بعض صحيحده ذكر وبيان اولنور
باطل اصلا ووصفا مشروع اولميان بيعدر آنك حكمى قبض اولنسون ويا اولنمسون
ملك افاده ايتمكدر مكروه محبوبك ضديدر وكراهت تحريمى مراددر اصطلاحده
اذان جمعه‌ده كى بيع كبى مجاور دن ناشى كندودن نهى اولنان بيعكه نماز ايچون
منهيدر نهرده مستصفادن نقلا مرسومدركه بيع ايكى نوعدر صحيح
وفاسددر صحيحده ايكى قسمدر لازم وغير لازمدركه موقوفدر حق اولان موقوف
نوعندندر زيرا صحيح اصلا ووصفا مشروع اولاندر موقوفده بويله‌در كندوده
صحيحك حكمى جارى اولور زيرا صحيح بلاقبض ملك افاده ايدر بودخى اويله‌در
اجازته توقفى اكا ضرر ويرمز كندوده خيار اولان بيعك اسقاطنه توقفى
كبى خلاصه‌ده مسطوردركه موقوف اون بشدر محجور اولان عبد ايله صبى‌نك
بيعلرى مثلا مولانك وابك وياوصيلرينك اجازتلرينه توقف ايدر وغير رشيدك
بيعى قاضى‌نك اجازتنه ومرهونك ومستأجرك وغيرك مزارعه‌سنده بولنان
ارض مرتهنك ومستأجرك ومزارعك اجازتلرينه موقوفدر وبايعك مشترى
مبيعنى قبض ايتدكدنصكره مشترى‌نك غيرى‌يه بيعى انك اجازتنه توقف ايدر
امام اعظم رحمه الله تعالى عندنده مرتدك بيعى دخى يته بويله‌در ورثيله ويافلان

كمسه‌نك بيعى اوزرينه مشترى‌نك معلومى اولمقسزين منعقد اولان بيع مجلسده علمنه
توقف ايدر وكذلك وده خيار مجلس اولان بيع ايتديكى ثمن مثلويه ومال
صاحبنك مال مغصوبنى بيعى غاصبك انى اقرارينه وانكار ايدرسه اثبات بينه‌سنه
موقوفدر وغيرك مالنى كندودن اذنسز بيع ينه بويله‌در اشبو بحثك تمام
وتفصيلى بحرده‌در ❊ وكل ماأورث خللا فى ركن البيع فهو مبطل وماأورثه
فى غيره فمفسد ❊ هر بر شيكه بيعك ركننده بر خلل ايراث ايدر اول شى مبطلدر
ركننك غيريده خلل ايراث ايدرسه اول مفسددر شرح بدايعده مرسومدركه بيعك
ركنيكه ايجاب له قبول محليكه مبيع خللدن سالم اولورسه بيع صحيح اولور واكر
سالم اولميوب متصرفك صبى غير مميز ويا مجنون اولمسى سببيله كندونك
اهليتنده ويامبيعك ميته ويادم وياحر وياخمر اولمسيله نفس مبيعده خلل اولورسه
بيع باطل اولور صحيح اولمز اركان وشرائطى مجتمع اولمغين بيع فاسددر كن ومحلى خللدن
سالم اولوب لكن ثمننده خمر وخنزير اولمق كبى وياخود مبيع مقدور التسليم اولممق
مثللو وياخود عقدك اقتضا ايتمديكى كندوده شرط بولنمغله كندوده خلل بولنان
بيعدر امدى بونوع بيع فاسددر ركن ومحلى خللدن خالى اولمغله باطل دكلدر
بس شارحه اولى اولان وكل ماأورث خللا فى ركن البيع اومحله ديمك ايدى
مدى فقهانك كلاملرندن ظاهر اولان اصل بيع ركنندن ومحلى اولان
مال متقومدن عبارتدر بيعك مبناسى كندولرى اولمغله زيرا اصل مايبتنى عليه
غيره‌در بيعك وصفى مقتضاى عقده مخالف اولان شرط وثمنيت كبى ركندن
ومحلدن خارج اولان شيدن عبارتدر سؤال مدار بيع بدليندر مبادلهٔ
مال بمال اولمغله امدى لايق اولان بدلينك هر برى بيعده ركن اولوب تابع
اولممقدر بنابرين بيعده تسميهٔ بدلدن لازمدر جواب بيعده اصل اولان انجق
مبيع اولوب ثمن اولمديغيدر ❊ مكى ❊ انتهى بعضيلر باطلى فاسددن تمييز ايچون
قاعده ذكر وبيان ايلديلركه دين سماويده احد بدلين مال اولمزسه بيع باطلدر
كرك مبيع اولسون وكرك ثمن اولسون امدى ميته‌نك ودمك وحرك بيعلرى وكندولرى
ثمن قلمق باطل اولور واكر بعض اديانده مال اولوب بعضيسنده اولمزسه بس انى
ثمن اعتبارى ممكن اولورسه انكله بيع فاسد اولور امدى عبدى خمر مقابلى خمرى
عبد مقابلى بيع فاسد اولور واكر مبيع اولمسى تعين ايدرسه امدى بيع باطل اولور
اولور خمرى دراهم ودراهمى خمر مقابلى بيع كبى ❊ (بطل بيع ماليس بمال
والمال مايميل اليه الطبع ويجرى فيه البذل والمنع درر فخرج التراب ونحوه
(كالدم) المسفوح فجاز بيع كبد وطحال (والميتة) سوى سمك وجراد
ولافرق فى حق المسلم بين التى ماتت حتف انفها او بخنق ونحوه ❊ آقش

قان و بالـق وجكركه نك ماعـداسى ميته مثللو مال اولميان شيئك بيعى باطـل
اولـدى مال طبيعتك كندويه مـيل ورغبت ايتـديكى شيدر وكندوده بيع
وهبه مثللو شيئله بذل واعطا وكندوبى مالكنك غيرى كمسـه دن منعى جارى
اولور بس تراب خالص امثالى كندوده بذل جارى اولميان شيلر خروج ايلدى
وكبدكه جكر وطـلاق دم مسـفوح اولمغين بيعلرى جائز اولدى مسـلم حقنده
حتف انفهاكه قتل وضرب مثللو نسـنه ايله روحى ازهاق اولنموب بلكه همـان
بطبعه جانى بورننـدن خروجـيله فـوت اولان حـيوانله وياخـود خـنقله كه
بوغمق امثالى شيله اماته اولنان بهايم ميانـنـده فرق يوقدر ✻ (والحر والبيع
به) اى جعـله ثمنـا بادخال البـاء عليه لان ركن البيع مبـادلة المـال بالمـال
ولم يوجد ✻ دخى حرك بيعى وحر ايله بيعكه بايى كندويه ادخال ايله كندوبى
ثمن قلمق باطل اولدى زيرا بيعك ركنى مالى ماله مبـادله در صورة مشرو حدده
ايسـه مال بولنمدى ✻ (والمعدوم كبيع حق التعلى) اى علو سقط لانه معدوم
ومنه بيع ما اصله غائب كجزر وفجل او بعضه معدوم كورد وياسمين وورق فرصاد
جوزه مالك لتعـامل النـاس وبه افتى بعض مشايخنـا عملا بالاستحسان وهذا
اذا نبت ولم يعـلم وجـوده فاذا عـلم جازوله خيار الرؤية وتكفى رؤية البعض
عـندهمـا وعليه الفتوى شرح مجمع ✻ دخى مال اولميـان شيئ بيع حـق
تعلى كه سـاقط اولان علوى بيع كبى معدومى بيعدر مثلا علوى وسـفلى اولان
دارك علوى بر رجلك وسـفلى آخر كمسـه نك اولوب ايكيسى بردن وياخـود فقط
علوى سـاقط اولمغله امـدى صاحب علو معدوم وهـواى محض اولان موضعى
بيع ايلسـه مزبور بيع باطل اولور حق تعلى اولوب مال اولمغين مال انجق لدى
الحاجـة احرازوضبط اولنـان نسـنه يه مبيع موضع علودر علو سـاقط دكلدر
ياخود هـواء علو سـاقط وياسقط بنـاءه تقديرنده درو لانه معدوم تعليلى عين
موضوع مسئله در حذف اولنسـه اولى اولور ايدى حوج وطورب امثالى اصلى
بالكليه غائب وياكل وياسمين كبى بعضيسى معدوم اولان نسـنه يى بيع معدومى
بيع نوعندن اولمغله حكمى انك اوزرينـه جارى اولور كلك وياسمينك خروجلرى
تدريجيدر توت يپراغنك بيعى تعـامـل ناس اولمغـله امام مالك تجويز ايلـدى
واستحسانله عمل ايچون انجق جوازله بعض مشايخمز افتا ايلدى لكن بونابت اولوب
وجودى معلوم اولمديغنه نظرادر واكر وجودى معلوم اولورسـه بيع جائز اولور
ومشترى يه خيار رؤيت اولور امامين عندنده بعضيسنك رؤيتى كفايت ايدر وفتوى
بوقولك اوزرينه در امام اعظم رحمه الله تعالى نزدنده مادام كليسنى كورب وراضى
اولمدقجه خيارى باطل اولمز ✻ (والمضامين) ما فى ظهور الاباء من المنى (والملاقيح

جمع ملقوحة ما فى البطن من الجنين (والنتـاج) بكسر النون حبل الحبلة اى
نتـاج النتاج لدابة اوادمى ✻ دخى مال اولميوب بيعى باطل اولان نسنه مضـامين
كبيدركه ظهور آباده اولان منيدر مضـامين مضمونه نك جميدر دخى مـلاقيح
كبيدركه ملقوحه نك جمعيدر بطنده اولان جنين معنـاسنده در نتاج نونك كسريله
وتحريكله حبل الحبله كه كرك دابه نك وكرك ادمينك ولدى نك ولـدى معناسنده در
يعنى بونك دخى بيعى باطلدر معدوم اولمغله مال اولمدى ✻ (و بيع امة تبين انه)
ذكر الضمير لتذكير الخبر (عبد وعكسـه) بخلاف البهـايم والاصل ان الذكر
والانثى من بنى ادم جنسـان حكمـا فيبطل و فى سـائر الحيوانات جنس واحـد
فيصح ويتخير لفـوات الوصف ✻ دخى عـبد اولـديغى تبين ايدن جاريه نك
وعكسيكه جاريه لكى ظـاهر اولان عبدك بيعى باطـل اولدى يعنى كندولرينى
جاريه وياغلام ديو بيع ايدوب بعده خـلافى ظهور ايلسـه عقد مزبور باطلدر
ديمكدرانه ضميرنك مذكر اولديغى خبرك تذكيرنه مبنيدر عكسه رفعله بيع اوزرينه
جر ايله امة اوزرينه دخى عطف اولنسه دها اولور بهـايم مزبورك خـلافنده دركه
انلرك مذكرنى مؤنث مؤنثنى مذكر ديو عقد ايتسـه لر صحيح اولور نهايتى كندوده
وصف مرغوب فوت اولمغله مشترى مخير اولور بس بونده اصل وقاعده بودركه بنى
آدمـدن ذكر ايله انثا ده اغراضده تفـاوت فاحش اولمغله كندولرى حكما ايكى
جنس اولديغندن عقـد مزبور باطـل اولدى امـاسـائر حيوانانده جنس واحـد
اولملريله عقد صحيح اولور وصف فـوت اولمغـله مشترى مخير اولور ✻ (ومتروك
التسمية عمدا) ولو من كافر بزازية وكذا ما ضم اليه لان حرمته بالنص ✻ دخى
هرنقـدر كافر دنده اولورسه قصدا ذبحنده بسمله ترك اولنـان مذبوحى بيع باطل
اولدى وكندويه منضم اولان شيئك دخى بيعى باطـل اولور بطلان اكا دخى
سرايت ايتكله زيرا متروك التسميه نك حرمتى نصـله ثابتـه در ✻ (وبيع الكراب
وكرى الانهـار) لانه ليس بمال متقوم بخلاف بناء وشجر فيصح اذا لم يشترط
تركهما ولو الجبة ✻ دخى مال متقـوم اولمغين زراعت ايچون ارضى اثاره وقلبكه
نضاس وارمقلرى حفرى بيع باطـل اولدى يعنى بركمسه استيجار ايتـديكى ارضى
قلبن وخرقنى حفر ايدوب مدت اجاره سى تكميل اولمغله عمل مشروحى بيع ايده جك
اولسـه مشروع اولمز اما ارض مزبوره ده بنا وياشجر احداث ايتمش اولور سـه
مسئلهٔ مرسـومه نك خلافنـه دركه انلرك ارضده تركنى شرط ايتمزسـه بيعلرى
صحيح اولور ✻ (وما فى حكمه) اى حكم ما ليس بمـال (كام الولد والمكاتب والمدبر
المطلق) فان بيـع هؤلاء باطـل اى بقاء فلم يملكو ابالقبض لا ابتداء فصح بيعهم
من انفسهم وبيع قن ضم اليهم درر ✻ دخى ام ولد ومكاتب ومدبر مطلـق كبى

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

مال اولمیان شی حکمنده اولان شیلرك بیعلری باطل اولدی زیرا اشبو من بورلرك
بیعلری بقاءً باطلدر که حرك بیعی کبی ابتداءً و بقاءً باطل دکلدر امدی
من بورلر قبضله تملیك اولنمزلر اما ابتداءً باطل اولمغین کندولرینی نفسلرینه
بیع وکندولرینه ضم اولنان قننی بیع صحیح اولدی مدبرك مطلقله تقییدی
مقیدیله مثلا اشبو سفرمدن کلورسم ویا اون ویا اون بش سنه دنصکره
عتق اول دینلدیکی صورتده آنك بیعنك اتفاقا قاجوازینه مبنیدر ﴿ وقول
ابن کمال بیع هؤلاء باطل موقوف ضعفه فی البحر بان المرجح اشتراط رضی
المکاتب قبل البیع وعدم نفاذ القضاء ببیع ام الولد وصحح فی الفتح نفاذه قلت
الاوجه توقفه علی قضاء آخر امضاء اورداعینی ونهر فلیکن التوفیق وفی السراج
ولد هؤلاء کهم وبیع مبعض کحر ﴾ ابن کمالك اشبو من بورلرك بیعلری باطل
موقوفدر که مکاتبك رضاسنه ام ولد ایله مدبرده قاضینك قضاسنه توقف
ایدر قولنی صاحب بحر تضعیف ایلدیکه قول مرجح قبل البیع مکاتبك رضاسنك
اشتراطی وام ولدك بیعیله قضانك عدم نفاذیدر وفتحده نفاذی تصحیح اولندی
شارح رحمه الله تعالی دیرکه زیاده وجیه اولان قول امضاءً ویاردا قاضئ
آخرك قضاسنه توقف ایتمکدر امدی بوقولین میانلرینی توفیق اولورکه بحرك عدم
نفاذی قولی قاضئ آخرك قضاسی اولمدیغنه محمولدر وفتحده نفاذیله قولی دیکر
قاضینك نفاذیله حکمنه منوطدر وسراجده اشبو مار الذکر ام ولدك ومدبرك
ومکاتبك ولدلری بیع خصوصنده کندولری کبیدر دیو مسطوردر ومعتق
البعضك بیعی حرك بیعی کبیدر ﴿ (و) بطل (بیع مال غیر متقوم) ای غیر مباح
الانتفاع به ابن کمال فلیحفظ (کخمر وخنزیر ومیتة لم تمت حتف انفها) بل بالخنق
ونحوه فانها مال عند الذمی کخمر وخنزیر وهذا ان بیعت (بالثمن) ای بالدین
کدراهم ودنانیر ومکیل وموزون بطل فی الکل وان بیعت بعین کعرض بطل
فی الخمر وفسد فی العرض فیملکه بالقبض بقیمته ابن کمال ﴾ خمر وخنزیر
وحتف انفهاکه کندی باشنه بلا قتل وضرب جانی بورنندن چیقمیوب بلکه
خنق وضرب کبی شیله فوت اولان میته کبی ثمنله که دراهم ودنانیر ومکیل
وموزون کبی دین مقوله سندن اولان نسنه ایله بیع اولنان مال غیر متقومکه
کندی ایله انتفاع مباح اولمیان شئ دخی باطل اولدی زیرا میتهٔ مشروحه ذمی
عندنده مالدر خمر وخنزیر کبی اما حتف انفها هلاك اولورسه اهل ذمت
قتنده دخی مال عد اولنمز ابن کمال تلویحدن نقلا ذکر وبیان ایدرکه تقوم
ایکی نوعدر بری عرفیدرکه احرازدر مال محرز اولمسیدر امدی صید وحشیش کبی
محرز اولمیان شیلر مال متقوم اولمز وبری شرعیدرکه کندی ایله انتفاع مباح

اولاندر بو مقامده تقومدن بو معنی مراددر واکر من بورلر عینکه عرض مقابلنده
بیع اولنورلرسه بیع خمرده باطل عرضده فاسد اولمغله قبضله عرضه قیمتیله مالك
اولور ومنحده مذکوردرکه سابق الذکر مال غیر متقومك ثمنله بیعنك بطلانی
ثمنك مبیع طرفنده حکم افاده ایتمدیکنه مبنیدر زیرا بیع مبیعك وجودنه
توقف ایتمکله کندوده اصل اولان مبیعدر اما ثمن بونك خلافنده در امدی
صورة مشروحده کرك اصل وکرك ثمن تملیکه محل اولمدی زیرا ثمنك ذمتده ثبوتی
حکمیدر کندونك تملکی مال آخرك تملکی مقابله سنده اولمغله بس بیع بولنمغله
ثمن ذمتده ثابت اولمز زیرا معدومده ملکك ثبوتی محال اولمغله ثمنده ملك ثابت
اولمدی اما خمر عین مقابلنده بیع اولندیغنده نظرا بیع فاسد اولورده کندولری
هرنقدر تملیك اولنمزسه ده عین تملیك اولنور ﴿ (و) بطل (بیع قن ضم
الی حر وذکیة ضمت الی میتة ماتت حتف انفها) قید به لتکون کالحر (وان سمی
ثمن کل) ای فصل الثمن خلافا لهما ومبنی الخلاف ان الصفقة لا تتعدد بمجرد
تفصیل الثمن بل لابد من تکرار لفظ العقد عنده خلافا لهما وظاهر النهایة
یفید انه فاسد ﴾ حره ضم اولنان قنك وحتف انفها هلاك اولان میتهیه ضم
اولنان ذکیه که ذبح اولنان حیوانك بیعی دخی باطل اولدی هرنقدر من بورلرك
علی حدة هربرلرینك ثمنلری تسمیه وتفصیل وبیان اولنورسه ده امامین
ایچون اختلاف واردر خلافك مبناسی صفقه مجرد تفصیل ثمنله تعدد ایتمز بلکه
امام اعظم رحمه الله تعالی قتنده لفظ عقدك تکرارندن لازم اولدیغنه
مبنیدر امامین ایچون بونده ده اختلاف واردر ونهایه نك کلامنك ظاهری عقد
مشروحك فسادینی افاده ایدر ﴿ (بخلاف بیع قن ضم الی مدبر) اونحوه فانه یصح
(اوقن غیره وملك ضم الی وقف) غیر المسجد العامر فانه کالحر بخلاف الغامر بالمعجمة
الخراب فکمدبر اشباه من قاعدة اذا اجتمع الحرام والحلال (ولو محکوما به) فی الاصح
خلافا لما افتی به المنلا ابو السعود فیصح بحصته فی القن وعبده والملك لانها مال
فی الجملة ولو باع قریة ولم یستثن المساجد والمقابر لم یصح عینی ﴾
مدبره وامثالی مکاتبه وام ولده ویا غیرك قننه ضم اولنان قنك
ومسجد معمورك غیری وقفه منضم اولان ملکك بیعی وقف
هرنقدر محکوم به اولورسه ده قول اصحده صورة مشروحه نك
خلافنه درکه بیعلری باطل دکلدر امدی قننده وکندونك عبدنده وملکده
حصهلریله بیعلری صحیح اولور من بورلر فی الجمله مال اولملریله مسجد عامر
حرکبی اولمغله کندویه منضم اولاندە بیع باطل اولور غین معجمه ایله غامر که
خراب مدبر کبیدر کلام مشروح اشباهك اذا اجتمع الحلال والحرام

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

قاعدەسندن منقولدر فيصح بحصته قولندەلف ونشر مرتب واردر ايمدى اختلاف
ابو السعودك افتا ايلديكى وقفه منضم اولان ملكك بيعنك صحتنى وقفك لزوميله
حكم اولنمديغى قيديله تقييد اولنان قول ايچوندر امدى لزوميله حكم
اولنمديغنه نظرا بيع فاسد اولور بركمسه برقريه سنى بيع ايدر اولدقده
مساجديله مقابرينى استثنا ايلمسه بيع مزبور صحيح اولمز ﴿ كما بطل بيع
صبى لايعقل ومجنون) شيئا وبول (ورجيع آدمى لم يغلب عليه تراب)فلو مغلوبا به
جاز كسرقين وبعر واكتفى فى البحر بمجرد خلطه بتراب ﴿ ماراالذكر بطلان
صورتلرى صبى لايعقلك ومجنونك برنسنه يى بيعلرينك وانسانك كندويه
تراب غالب اولميان بول ونجاستنك بيعنك باطل اولديغى كبى واكر ترابله مغلوب
اولورسه زبل وبعر كبى انك بيعى جائزدر خلطيله انتفاع حلال اولمغله
بحرده رجيعك مجرد ترابه خلطيله اكتفا ايلدى يعنى مغلوبيتنى اعتبار ايتمدى
﴿ (وشعر الانسان) لكرامة الادمى ولو كافرا ذكره المصنف وغيره فى بحث
شعر الخنزير (وبيع ماليس فى ملكه) لبطلان بيع المعدوم وماله خطر العدم
(لابطريق السلم) فانه صحيح لانه عليه الصلاة والسلام نهى عن بيع ماليس
عند الانسان ورخص فى السلم ﴿ دخى انسانك كرامتنه بناً قلنك بيعنك
باطل اولديغى كبى هرنقدر كافر دخى اولورسه ده اشبو مضمون مشهر وحى
مصنف وسائرفقها شعر الخنزير بحثنده ذكر وبيان ايلدى دخى سلم طريقيله
اولميه‌رق ملكنده اولميان شيئى بيعك باطل اولديغى كبى زيرا معدومك
وبطنده كى حمل وممه ده كى سود كبى كندى ايچون خطر عدم خوفى اولان نسنه‌نك
بيعى باطلدر وسلم طريقيله معدومى بيع مشروعدر رسول الله صلى الله تعالى
عليه وسلمك انسانك عندنده اولميان شيئى بيعندن نهى وسلمه رخصت ويرديكنه
بناً ﴿ (و) بطل بيع صرح بنفى الثمن فيه) لانعدام الركن وهو المال ﴿
ركنكه مال منعدم اولمغله كندوده نفى ثمنله تصريح اولنان بيع دخى باطل اولدى
اماثمن ذكرندن سكوت اولنسه بيع فاسد اوله‌رق منعقد اولور مطلق بيع معاوضه
اقتضا ايتمكله سكوتده دخى غرضى قيمتيله بيع اولور حتى بيع فاسدلرك جميعسنده
قيمتيله تضمين اولنور اما تصريح صورتنده مقتضايه اعتبار اولنمز
﴿ (و) البيع الباطل (حكمه عدم ملك المشترى اياه) اذا قبضه (فلاضمان لوهلك
المبيع (عنده) لانه امانة وصحح فى القنية ضمانه قيل وعليه الفتوى ﴿ بيع باطلك
اوزرينه ترتب ايدن اثرى قبض ايتديكى تقديرجه مشترينك كندويه مالك
اولمسيدر امدى مبيع عندنده هلاك اولورسه امانت اولمغله كندويه
ضمان لازم كلمز زيرا عقد باطل اولمغله مجرد مالكك اذنيله قبض باقى قالدى بوايسه

انجق تمديله ضمان ايجاب ايدر قنيه‌ده ضمانى قولى تصحيح اولندى زيرا نفسيچون
مبيعى قبض ايتمكله غصبه مشابه اولدى وفتوى بوقولك اوزرينه در
﴿ وفيها بيع الحربى اباه اوابنه قيل باطل وقيل فاسد وفى وصاياها بيع الوصى
مال اليتيم بغبن فاحش باطل وقيل فاسد ورجح وفى المنتف بيع المضطر وشراؤه
فاسد ﴿ قنيه‌ده مرسومدركه حربينك باباسنى ويااوغلونى بيعنى بعضيلر باطل
وبعضيلر فاسد اولور ديديلر ثمرۀ خلاف قبضله مالك اولوب واولمده ظاهر اولور
وقنيه‌نك وصاياسنده مذكوردركه وصينك يتيمك مالنى غبن فاحشله بيعى باطلدر
بعضيلر فاسددر ديديلر واشبو فساد قولى ترجيح اولندى ومنتفده مضطرك بيع
وشراسى فاسددر ديو مسطوردر يعنى بركمسه برطعامك شراسنه مضطر اولمغله
انى بايع ذكر بهاسندن اكثره بيع ايلسه ديمكدر

☼ فى بيان بيوع فاسدة ☼

﴿ (وفسد) بيع (ماسكت) اى وقع السكوت (فيه عن الثمن) كبيعه بقيمته ﴿
مصنف والا جناب باطلك بياننى فارغ اولدقدنصكره فاسدك بياننه
شروع ايدوب ديركه كندوده ثمن ذكرندن سكوت اولنوب مثلا برشيئى قيمتيله
بيع ايتمك كبى كندوده ثمن بياننى صرف نظر اولنسه بيع مزبور فاسد اولور
﴿ (و) فسد (بيع عرض) هو المتاع القيمى ابن كمال (بخمر وعكسه)فينعقد
فى العرض لا الخمر كما مر ﴿ دخى عرضكه قيمى اولان متاعى خمر مقابلى
وعكسيكه خمرى عرض مقابلى بيع فاسد اولدى امدى عرضده
بيع منعقد اولور خمرده اولمز نتكيم ماسبقده وان بيعت كعرض بطل
فى الخمر وفسد فى العرض قولنده مرور ايلدى ☼ انتهى ﴿ (و) فسد
(بيعه) اى العرض (بام الولد والمكاتب والمدبر حتى لو تقابضا ملك المشترى)
للعرض (العرض) لما مر انهم مال فى الجملة ﴿ دخى عرضى ام ولد ومكاتب
ومدبر مقابلى بيع فاسد اولدى حتى تقابض ايتسه‌لر عرضى اشترا
ايدن كمسه عرضه مالك اولور زيرا ماسبقده مرور ايتديكه مزبورلر
فى الجمله مالدر ﴿ (و) فسد (بيع سمك لم يصد) لو بالعرض والا فباطل
لعدم الملك صدر الشريعة (او صيد ثم القى فى مكان لا يؤخذ منه
الا بحيلة) للعجز عن التسليم (وان اخذ بدونها صح) وله خيار الرؤية ﴿
(الا اذا دخل بنفسه ولم يسد مدخله) فلو سده ملكه ولم تجز اجارة بركة
ليصاد منها السمك بحر ﴿ دخى صيد اولنميان سمكى بيع فاسد اولدى اكر

T. C.
İstanbul Belediyesi

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

بیعی عرض مقابلی اولورسه بوقسه باطل اولور ملك اولمغین رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلمك ﴿لاتشتروا السمك فی الماء فانه غرر﴾ قول شریفلرینه
بناءً و یاخود صید اولنوب بعده کندودن انجق حیله ایله اخذ اولنان مکانه القا
اولنورسه تسلیمندن عاجز اولمغله ینه فاسد اولور واکر حیله سز اخذ اولنان
مکانه القا اولنورسه بیع مزبور صحیح اولور وکندی ایچون خیار رؤیت
ثابت اولور الا سمك بنفسه محل مزبوره داخل اولوب ومدخلی مفسد اولمزسه
بیع مزبور باطل اولور مالکیت بولنمغین واکر مدخلی سد ایدرسه اکا مالك
اولور کندودن سمك صید اولنمق ایچون برکه اجاره‌سی جائزه ومشروعه اولمدی
﴿(و) بیع (طیر فی الهواء لایرجع) بعد ارساله من یده اما قبل صیده
فباطل اصلا لعدم الملك (وان) کان (یطیر و یرجع) کالحمام (صح) وقیل
لاورجحه فی النهر﴾ دخی هواده که یدندن ارسال اولندقدنصکره رجوع ایتمیان
طیری بیع فاسد اولدی واکر طیری اصلا صید ایتمدین هواده بیع ایدرسه
امدی بونده ملك معدوم اولمغله بیع باطل اولور اکر بیع احد نقدینله اولورسه
واکر عرضله اولورسه فاسد اولور واکر طیر مزبور کوکرچین مثلاو طیران
ایدوب و رجوع ایدر اولورسه بیعی صحیح اولور زیرا عادتاً معلوم اولان حالا واقع
کبیدر بعضیلر عقد مزبور صحیح دکلدر دیدیلر ونهرده اشبو عدم مشروعیت
قولنی ترجیح ایلدی ﴿(و) بیع (الحمل) ای الجنین وجزم فی البحر ببطلانه
کالنتاج﴾ دخی حملکه بطنده‌کی موجود ولدی بیع فاسد اولدی بحرده
نتاج کبی بطلانیله جزم ایلدی نتاجکه حالا بطنده موجود اولمیان ولدی
بیع معدومیتی مقطوع اولان نسنه‌یی بیع اولمغله باطل اولدی جنینك که مشکوك
اولمغله فاسد اولدی ﴿(وامة الا حملها) لفساده بالشرط بخلاف هبة
ووصیة (ولبن فی ضرع) وجزم البرجندی ببطلانه﴾ دخی جاریه‌نك حملنی
استثنا ایده‌رك کندوبی بیع فاسد اولدی شرطله عقد فاسد اولمغله زیرا قاعدهٔ
مقرره دندرکه عقدده افراد وافرازه قابل وصالح اولمیان نسنه‌یی عقددن
استثناسی صحیح دکلدر امدی حمل دخی بوقبیلدندر اطراف حیوان منزله‌سنده
اولمغله اما جاریه‌یی هبه ووصیت بیعك خلافنه‌درکه کندولرینی هبه ووصیت
حمللرینی استثنا مشروعدر دخی ممه‌ده‌کی سودی بیع فاسددر زیرا لبن ویادم
ویاریح اولدیغی معلوم دکلدر برجندی بیع مزبورك بطلانیله جزم ایلدی
﴿(ولؤلؤ فی صدف) للغرر﴾ دخی صدفده اینجویی بیع فاسد اولدی
مجهول اولمغله وجودی وقدری معلوم اولمیوب وتسلیمی انجق کسر صدف
ضرر یله ممکن اولمغین کندوده غرر که خطر اولدیغندن امام ابی یوسف رحمه الله

تعالی دن بیع مزبورك جوازی مرویدر صدفله انتفاع انجق کندونك کسریله
اولمغله ضرر عد اولنمغین ﴿(وصوف علی ظهر غنم) وجوزه الثانی ومالك
وفی السراج لو سلم الصوف واللبن بعد العقد لم ینقلب صحیحا وکذا کل مااتصاله
خلقی کجلد حیوان ونوی تمر و بذر بطیخ لمامر انه معدوم عرفا﴾ دخی قیونك
ارقه‌سنده‌کی یوکی بیع فاسد اولدی امام ثانی ومالك آنی تجویز ایلدی سراجده
مرسومدرکه بعد العقد صوفله لبن مشتری‌یه تسلیم اولنسه عقد صحته منقلب
اولمز وهر بر اتصالی خلقی اولان حیوانك دریسی وخرمانك چکرده‌کی وقاون
وقارپوزك تخمی کبی شیلر دخی ینه بویله‌در زیرا ماسبقده مرور ایتدیکه
مزبورلر عرفده معدوملردر ﴿وانما صححوا بیع الکراث وشجر الصفصاف
واوراق التوت باغصانها للتعامل﴾ کراث رمان وسحاب وزننده پراصه
دیدکلری سبزه‌در فارسیسی کندنادر صفصاف سکود اغاجیدر یعنی پراصه
دخی هرنقدر صوف کبی اسفلندن نشونما بولوب وسکود واوراق توت اعلا سندن
نابت وزائد اولورلر ایسه‌ده فقها مزبورلرك بیعنی تصحیح وتجویز بیوردیلر
معاملهٔ ناس اولمغله لکن توت یپراقلرینك داللریله بیعنك جوازی قطع محلنك
معلوم اولدیغنه نظرادر ﴿(وفی القنیة باع اوراق توت لم تقطع قبله بسنة جاز
و بسنتین لالانه یشتبه موضع قطعه عرفا﴾ وقنیه‌ده مرسومدرکه برکسه برسنه
مقدم اغصانی قطع اولنمیان توت یپراقلرینی بیع ایلسه جائز اولور موضع
قطعی عرفا معلوم اولمغله واکر اغصانی ایکی سنه مقدم قطع اولنمش اولورسه
بیعی جائز اولمز موضع قطعنده عرفده اشتباه اولمغله ﴿(وجذع) معین
(فی سقف) اما غیر المعین فلا ینقلب صحیحا ابن کمال﴾ دخی سقفده‌کی معین
ومعلوم اولان جذعیکه دیره‌کی بیع فاسد اولدی تسلیمنده ضرر اولمغله شارحه
اولی اولان واما غیر المعین آلخ قولنی ذکر آتی فلو قطع قولندنصکره ایتیان ایدی
یعنی غیر معین اولان ذراع ثوبی قطع وتسلیم ایلسه صحیحه منقلب اولمز
دیمکدر ﴿(وذراع من ثوب یضره التبعیض) فلو قطع وسلم قبل فسخ المشتری
عاد صحیحا ولولم یضره القطع ککرباس جاز لانتفاء المانع﴾ کوملك وصارق کبی
تبعیضنده کندویه ضرر اولان ثوبدن بر ذراعی بیع دخی فاسد اولدی امدی بایع
ذراعی قطع وجذعی قلع ایدوب مشترینك فسخندن مقدم کندویه
تسلیم ایلسه عقد صحیحه عودت ایدر واکر ارشون بزی مثلاو کندویه قطع
ضرر ویرمیان ثوب نوعندن اولورسه کندودن بر ارشونی بیع جائز اولور
تسلیمنده ضرر اولمق مانعی منتفی اولمغله ﴿(وضربة القانص) بقاف ونون
الصائد (والغائص) بغین معجمة الغواص والبیع فیهما باطل للغرر بحر ونهر

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

والكمال وابن الكمال قال المصنف وقد نظمه منلا خسرو فى سلك الفاسد فتبعته
فى المختصر ويجب ان يراد به الباطل لانه ماليس فى ملكه كما مر ❊ دخى قاف ونوننله
قانصكه صيادك وغواصك ضربه شبكه شبكه سنى بيع فاسد اولدى يعنى بردفعه
اشبو شبكه يى القاده ويا غوصده اخراج اولنان نسنه يى سكا شو بهايه بيع ايتدم
ديمك فاسد اولدى ديمك اولور زيرا بونلرده مبيع مجهولدر بلكه اصلا برشئ
چقممق احتمالى اولمغله كندوده خطر دخى واردر بحرونهر وكمال وابن كمال مزبورانك
بيعلرى باطلدر كندولرنده خطر اولمغله ديديلر مصنف والا جناب ديركه
ماالذكر عقدلرى مولانا علامه خسرو بيع فاسد عدادنده نظم وبيان ايتمكله بن دخى
كندويه تبعيت ايتمكله اشبو مختصرده او يلجه ذكر ايلدم لكن بنه بومقامده فاسد
ايله باطل اراده سى واجبدر ملكنده اولميان نسنه يى بيع اولمغله نتكم مصنفك
وبيع ماليس فى ملكه الا فى السلم قولنده مرور ايلدى ❊ (والمزابنة) هى بيع
الرطب على النخل بتمر مقطوع مثل كيله تقديرا شروح مجمع ومثله العنب
بالزبيب عنايه النهى ولشبهة الربا قال المصنف فلو لم يكن رطبا جاز لاختلاف
الجنس ❊ مزابنه دفع معناسنه اولان زبندن مأخوذدر بو نوع بيعه مزابنه
تسميه سنك وجهى كندوده دفاع ونزاع اولمسيدر وحالبنى حلب وقتنده
دفع ايدر ناقه يه زبون اطلاق اولنور وحديث شريفده {لايقبل الله صلاة الزبن}
وارد اولمشدر يعنى اخبثينى مدافعه ايدن كمسه نك نمازنى الله تعالى قبول ايتمز
ديمك قضاى حاجت مراددر يعنى مزابنه كه اغاجنده كى ياش خرمايى
بروجه تخمين اول قدر كيل مقطوع اولان تمره بيع دخى فاسد اولدى وباغده
مقطوع اولميان ياش اوزومى قورى اوزم مقابلى بيع دخى خرما كبيدر حقنده
نهى وارد اولوب وشبهۀ ربا اولمغله مصنف رطب اولميوب بسر اولورسه
اختلاف جنسه مبنى عقد جائز اولور ديدى ❊ (والملامسة) للسلعة (والمنابذة)
اى نبذها للمشترى (والقاء الحجر) عليها وهى من بيوع الجاهلية فنهى عنها
كلها عينى لوجود القمار فكانت فاسدة ان سبق ذكر الثمن بحر ❊ دخى سلعه يى
ملامسه كه احد متعاقدينك آخره اگر سنك ثوبكى لمس ايدرسم ويا سن بنم
ثوبمى لمس ايدرسك بيع واجب اولسون ديمسى ومنابذه كه بايعك مشترىيه
اگر اشبو مبيعى سكا نبذ ايدرسم ويا مشترىنك بايعه بكا نبذ ايدرسك بيع
واجب اولسون ديمسى وياخود سلعه نك اوزرينه القاى حجركه احد متعاقدينك
اگر القاى حجر اولورسه بيع وقوع بولسون ديمسى فاسد اولدى بونلر زمان
جاهليت بيوعلرندن اولملريله كلسندن نهى اولندى كندولرنده قمار بولنمغله
واگر ثمن ذكرى سبقت ايدرسه عقود مشروحه فاسده اولور قبضيله

مالك اولور ❊ (و) بيع (ثوب من ثوبين) او عبد من عبدين لجهالة المبيع
فلو قبضهما وهلكا معا ضمن نصف قيمة كل اذ الفاسد معتبر بالصحيح ولو مرتبين
فقيمة الاول لتعذرردّه والقول للضامن وهذا اذا لم يشترط خيار التعيين
فلو شرط اخذ ايهما شاء جاز لما مر ❊ دخى لاعلى التعيين ايكى ثوبك برينى
ويا ايكى عبدك برينى بيع فاسد اولدى مبيعده نزاعه مفضى اولان جهالت اولمغله
بايع تسليم ايده جكى مشترى تسليم ايده جكى بيله مز امدى بايع ماالذكر
ثوبك ويا عبدك ايكيسنى بردن قبض ايدوب ويا ايكيسيده هلاك اولسه هر برينك
قيمتنك نصفنى ضامن اولور زيرا برى بيع فاسد حكميله وديگرى امانتله
مقبوض اولوب واحد هما آخردن اولى اولمغين پس امانتله ضمان ايكيسنه
بردن شايع اولدى زيرا فاسد صحيحله معتبردركه مثلا صحيحده ايكى ثوبى مشترى
برنده خيار ايله قبض ايدوب پس ايكيسيده هلاك اولسه هر برينك ثمننك
نصفنى ضامن اولور فاسدده قيمت صحيحده ثمن كبيدر مسئله نك قيميله تصويرى
مثليده مبهمك بيعنك جوازينه بناءدر واگر ثوبينك ايكيسنى بردن
قبض ايتميوب مرتبا برينى مقدما وبرينى مؤخرا قبض ايدرسه اولكينك قيمتنك
ضمانى لازم كلور اولا هلاك اولانك ردى متعذر اولمغله مضمون اولمغله
كندوسى تعيين ايلديده ايكنجيسى امانت اولدى ومضمونى تعيينده قول
ضامنكدر كه ابتدا هلاك اولان زيدآدلو عبددر عمرو دكلدر ديو ادعا ايلسه
قولنده تصديق اولنور اشبو لاعلى التعيين مثلا ايكى ثوبك برينى بيع صورتنده
بيعك فسادى خيار تعيين كندوده شرط اولمديغنه نظرادر واگر قنغيسنى
ديلرسه آنى اخذ ايتمك شرطيله ديه رك بيع ايدرسه امدى اشبو عقد جائز اولور
خيار تعيين بابنده مرور ايتديكنه بناء ❊ (والمراعى) اى الكلأ (واجارتها)
اما بطلان بيعها فلعدم الملك لحديث الناس شركاء فى ثلث فى الماء
والكلأ والنار واما بطلان اجارتها فلانها على استهلاك عين ابن كمال
وهذا اذا نبت بنفسه وان انبته بسقى وتربية ملكه وجاز بيعه عينى وقيل لا ❊
رعى رانك كسريله ومرعى ايكيسى برمعنايه دركه دوابك اوتليوب اكل ايتديكى
نسنه در جمعى مراعى در يعنى مراعيكه خدايى نابت بلا تربية نابت اولان اوتلرى
بيع وانلرى اجاره فاسد اولدى كلأ جبل وزننده ياش ويا قورى اوت معناسنه در
اما بيعنك بطلانى ملك معدوم اولديغنه مبنيدر زيرا حديث شريفده ناس اوچ
نوع شيده شريكلردر صوده واوتده وآتشده يعنى بر كمسه نك يا قديغى آتشده
هر بر كمسه ايچون اصنمق واثوابنى انده قورتمق مشروعدر لكن جمر يعنى
قورى انجق صاحبنك اذنيله اخذ اولنور نارده شركتك معناسى بودر صوده

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

شركتك معناسى ملك اولان قيولردن وحوضلردن وايرمقلردن هركسك
ايچوب ودابه‌لرينى سقيدر كلئده شركت اندن احتشا شكه هر نقدر ارض مملوكه‌ده
دخى اولورسه ده آندن اوت دوشرمكدر شوقدر واردركه صاحب ارض ايچون
اوت ويا صواخذى ايچون كندونك ارضنه دخولدن غيرى كسه‌لرى
منع واردر امدى منع اولندقده دخول مراد ايدن كسه بنم سنك ارضكده
حقم واردر يا بنى اكا ايصال ايدرسك ويا سن بالذات احتشا واستقا ايدوب
بكا ادا ايدرسك دير بو بركسه‌نك ثوبنك آخر كسه‌نك دارنه وقوعى كبيدر
يا صاحب ثوبه اخذ ايچون دخولنه اذن ويرر ويا كندوسى چيقارر
لكن بوصو استقا واوت قطع اولنمديغنه نظرا در اما صو استقا اولنوب كندى
قابنده احراز اولنوب واوت قطع اولنورسه بيعلرى جائز اولور احراز ايله انلره
مالك اولمغله واوت بنفسه نابت اولديغنه كوره در پس صاحب ارض ارضنى
سقى ايدوب واناتيچون حاضرلرسه امدى ينه نابت اولان حشيشى بيعى جائز
اولور ملكى اولمغله مرعانك اجاره‌سنك بطلانى استهلاك عينه مؤدى
اولديغنه مبنيدر اشبو ما ر الذكر حشيشك بيعنك فسادى بنفسه نابت
اولديغنه نظرا در امدى خداى نابت اولميوب مالكك سقيى ويا تربيه‌سيله
اولمش اولورسه اكا مالك اولمغله بيعى جائز اولور بعضيلركه قدورى سقى وتربيه
ايتسه دخى ينه شركت باقيه در ديديلر ❊ قال وبيع القصيل والرطبة على ثلاثة
اوجه ان ليقطعه اوليرسل دابته فتأكله جاز وان ايتركه لم يجز وحيلته ان يستأجر
الارض لضرب فسطاطه اولايقاف دوابه اولمنفعة اخرى كقيل ومراح
وتمامه فى وقف الاشباه ❊ امام عينى قصيلك وتازه يونجه‌نك بيعى اوچ وجه
اوزره در ديدى اكر قطع ويا دوابنى اكا ارسال وانى اكليچون اولورسه
اشبو ايكى نوعى جائز ومشروعدر عقدك اقتضا ايتديكى شرط اولمغله واكر
محلنده ترك اولنمق ايچون بيع ايدرسه جائز اولمز بوعقدك اقتضا ايتديكى
شرطدر مرعايى اجاره‌نك جوازينك حيله‌سى ارضى چادرينى قورمق ويا دوابنى
طوردرمق ويامقيله كه قيلوله ويا استراحت محللى كبى منفعت اخرى ايچون
استيجار ايتمكدر واشبو بحثك تمام وتفصيلى اشباهك وقفنده در ❊ (ويباع
دود القز) اى الابريسم (وبيضه) اى بزره وهو البزر الفيلق الذى فيه الدود ❊
قزكه خام ايپكك قوردينك وبيضكه كندوده كبى بوجكى حاصل اولان حيدر
وزنند. فيلق تخمنى بيع جائز اولدى ❊ (والنحل) المحرز وهو دود العسل
وهذا عند محمد وبه قالت الثلاثة وبه يفتى عينى وابن ملك وخلاصة وغيرها
وجوز ابو الليث بيع العلق وبه يفتى للحاجة مجتبى ❊ دخى نحلكه عسليله قوانندە

(محرز)

محرز ومقدور التسليم بال اريسى بيع اولنور كندوسى هر نقدر اكل اولنمز
ايسه ده لكن حمار وبغل كبى كندى ايله انتفاع اولنور شارح رحمه الله تعالى
دود العسل بدلنه حيوان العسل ديسه اولى اولور ايدى نحله دود اطلاق اولنمفين
واشبو مار الذكر دود القز وبيضى ونحلى بيعلرينك جوازى امام محمد
رحمه الله تعالى قتنده در وائمهٔ ثلاثه دخى بو قوله ذاهب اولديلر وانجق
بو قول ايله افتا اولنور ابو الليث علقكه سلوك تعبير اولنان حيوانك بيعنى تجويز
ايلدى وناسك كندوينى تمول ايدوب وكندويه احتيا جلرى اولمغله انجق
بو قول ايله فتوى ويريلور ❊ (بخلاف غيرهما من الهوام) فلا يجوز اتفاقا
كحيات وضب وما فى بحر كسرطان الا السمك وما جاز الانتفاع بجلده او عظمه
والحاصل ان جواز البيع يدور مع حل الانتفاع مجتبى واعتمده المصنف
وسيجئ فى المتفرقات ❊ اشبو دود القز ايله نحلك ماعداسى حيات وكلر
ودرياده بولنانلردن ينكچ مثللو هوام حشرات مزبورانك خلافنه دركه
انلرى بيع اتفاقا جائز دكلدر الا سمك وجلديله ويا عظميله انتفاع جائز اولان
هواملك بيعى جائزدر خلاصهٔ كلام بيعك جوازى انتفاعك حلى ايله برابر دوران
ايدر ومصنف كتاب عليه رحمة الملك الوهاب قول مزبوره اعتماد ايلدى
وبو قول قريبا متفرقاتده كلور ❊ فرع انما تجوز الشركة فى القز اذا كان البيض
منهما والعمل منهما وهو بينهما انصافا لا اثلاثا فلو دفع بزر القز او بقرة او دجاجا
لآخر بالعلف مناصفة فالخارج كله للمالك لحدوثه من ملكه وعليه قيمة العلف
واجر مثل العامل عينى ملخصا ومثله دفع البيض كما لا يخفى ❊ ايپكده شركتك
جوازى انجق يمورطه وعمل ايكى شريكك كندولرندن برابر اولوب وحاصلات
ميانلرنده مناصفة تقسيم اولنوب اثلاثا اولمغله در امدى بركسه بزر قزيكه ايپك
بوجككنك تخمنى ويا اينكى ويا طووغى آخر كسه‌يه علف مقابلى مناصفة ويرسه
يعنى يملرينى ونفقه‌لرينى سن كندى كيسه‌كدن صرف ايله سود ويمورطه وايپك
مابينمزده بروجه نصفيت تقسيم اولنسون ديسه خارجك كليسى مالكك اولور
كندونك ملكندن حادث اولمغله وعلفك قيمتى وعاملك اجر مثلى كندونك اوزرينه
لازم اولور ويمورطه ويروب اندن حاصل اوله‌جق طويق يوريلرينه شركت
دخى صورت سابقه‌نك مثليدر اشبو مسائل مشروحه‌ده حيلهٔ شرعيه بيضه
ودجاجه صاحبلرى نصفلرينى مدفوع اليهه بيع ايدوب وثمنلرندن ابراى ذمت
ايتمكله در بوصورتده خارج بينلرنده مشترك اولور ❊ (والابق) ولو لطفله او ليتيم
فى حجره ولو وهبه لهما صح عينى ومافى الاشباه تحريف نهر (الا ممن يزعم انه
اى الآبق (عنده) فحينئذ يجوز لعدم المانع وهل يصير قابضا ان قبضه لنفسه

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

اوقبضه ولم يشهد نعم وان اشهد لا لانه قبض امانة فلا ينوب عن قبض الضمان
لانه اقوى عناية والا اذا ابق من الغاصب فباعه المالك منه فانه يصح لعدم
لزوم التسليم ذخيرة ﴾ دخى عبد آبقى بيع فاسد اولدى هرنقدر بايع كندى
طفلنه وحجر تربيه سنده بولنان يتيمه بيع ايدرسه ده امام ز بورلره هبه ايدرسه
صحيح اولور بومال مقابلى اولمغله اول قدرجه قبض ويد كندوده كفايت
ايلدى واشباهده ذكر اولنان بيعك صحتى هبه نك فسادى قولى تحريفدر
الا ابق كندونك عندنده اولديغى زعم ايدن كمسه يه بيع ايدرسه مشروع
اولور زيرا ابق مشترى نك نزدنده بولنمغله تسليمدن عجز مانعى منتفى اولور مشترى
عبد آبقى بولديغى وقتده كندى نفسيچون قبض ايدرسه وياخود قبض ايدوب
لكن بايع ايچون على طريق الامانة قبض ايتدم ديو اشهاد ايتمزسه قابض
عد اولنورمى بلى اولنور اكر بروجه مشروح اشهاد ايدرسه قابض اولمز اشبو
قبض قبض امانت اولمغله اقوى اولان قبض ضمان مقامنه قائم اولمز دخى
عبد آبق غاصبدن اباق ايدوب مالك انى كندويه بيع ايدرسه بس اشبو ابقى بيع
صحيح اولور بونده تسليم لازم اولمغين اباقك بيعه مانع اولديغى تسليمه احتياج
اولديغنه نظرادر ﴿ (ولو باعه ثم عاد) وسلمه (يتم البيع) على القول بفساده
ورجحه الكمال (وقيل لا) يتم (على) القول ببطلانه وهو (الاظهر)
من الرواية واختاره فى الهداية وغيرها وبه كان يفتى البلخى وغيره بحر وابن
كمال ﴾ اباق ايدن عبدى صاحبى بيع ايتدكدنصكره عودت ايدوب وكندوبى
مشترى يه تسليم ايلسه بيع مزبورك فسادى قولى اوزرينه بيع تمام
اولور ابقك بيعنك فسادنى كمال ترجيح ايلدى امدى بايع تسليمندن مشترى
قبولندن امتناع ايتسه لر جبر اولنورلر زيرا بيعك صحتى تسليمه قدرته موقوفه
ايدى اول ايسه قبل الفسخ بولندى اما قاضى بيعك فسخيله حكم ايتدكدنصكره
عودت ايدرسه اتفاقا بيع صحته منقلب اولمز اظهر روايت اولان آبقك بيعنك
بطلانى قولى اوزرينه بعضيلر بعد العود بيع تمام اولمز ديديلر اشبو قولى هدايه
صاحبى وسائرلرى اختيار ايلديلر ومشايخ بلخ وسائرلرى انجق بوقول ايله
افتا ايتديلر ﴿ (ولبن امرأة) ولو (فى وعاء ولوامة) على الاظهر لانه جزء
آدمى والرق مختص بالحى ولا حياة فى اللبن فلا يحله الرق ﴾ دخى عورت
هرنقدر جاريه اولورسه ده قول اظهر اوزرينه سودينى بيع فاسد اولدى
هرنقدر قابده دخى اولورسه ده آدمى نك جزئى اولمغله رقيت كندوده حيات
اولان جسم حى يه مختص اولوب لبنده حيات اولمغين لبنه رقيت حلول ايلمدى
وبحرده عورتك سودى مال اولمغين اتلاف اولنسه انك مثلى تضمين اولنمز ديو

مرسومدر كمال اطبا قز سودى نك كوز اغريسنه نفعى واردر ديديلر بيوردى
بومسئله خمر كبى محرمله تداوى نك مشروع اولديغى مسائل افرادندر نهايه
وخانيه صاحبلرى كندوده شفا اولانك غيريله دوا بولنمديغى معلوم اولورسه
انكله تداوى بى جائز كورديلر اظهرك مقابلى امام ابى يوسفك جوازى قوليدر
﴿ (وشعر الخنزير) لنجاسة عينه فيبطل بيعه ابن كمال (و) ان (جاز
الانتفاع به) لضرورة الخرز حتى او لم يوجد بلا ثمن جاز الشراء للضرورة وكره
البيع فلا يطيب ثمنه ويفسد الماء على الصحيح خلافا لمحمد قيل هذا فى المنتوف
اما المجزوز فطاهر عناية وعن ابى يوسف يكره الخرز به لانه نجس ولذا لم يلبس
السلف مثل هذا الخف ذكر هذا القهستانى ولعل هذا فى زمانهم واما فى زماننا
فلا حاجة اليه كما لا يخفى ﴾ دخى خنزير قلنى بيع فاسد اولدى آنك عينى نجس
اولمغله بيعى باطل اولدى هرنقدر ضرورت خرزكه سختيانى دكمك ضرورتى
ايچون كندى ايله انتفاع جائز اولورسه ده حتى پاره سز بولنمزسه ضرورته
بناء شراسى جائز اولدى فانه يبطل قوليله بونك افراد باطلدن اولمسنه اشارت
ايدر ظن ايده رمكه بونده ايكى روايت واردر برى فساد وبرى بطلاندر بيعى
مكروهدر ثمنى طيب اولمز اما بلا شراء بولنورسه انكله انتفاع مشروع
اولور امام محمد قولى اوزرينه ثمنى دخى طيب اولور مطلقا كندى ايله انتفاعك
جوازى طهارتنه دليلدر قول صحيحكه امام ابى يوسف قولى اوزرينه شعر
خنزير صويى افساد ايدر ضرورت خرز حقنده اولمغله حكمى انى تجاوز ايلمز
بعضيلر اشبو نجاستيله حكم شعر منتوفده كه چكيلاندهدر قطع اولنانده دكلدر ديديلر
قيل كلمه سيله ضعفنه اشارت ايدر امام ابى يوسفدن نجاستنه بناء كندى ايله خرز مكروهدر
ديو دخى مرويدر حتى سلف صالحين بومثللو خفى لبس ايتمزلر ايدى لكن ضرورتده
كراهت اولمق كرك زيرا ضرورتده لحمى دخى مباحدر شعرى اولويتده قالور
لكن اشبو شعر خنزير ايله انتفاعك جوازى ظن ايده رمكه سلف زمانلرينه
خاصدر امافى زماننا ايكنه ايله كندودن استغناء حاصل اولوب كندويه حاجت مس ايتمكدر
زيرا فقهانك ظاهر كلاملرى عدم ضرورتده انتفاعك منعيدر ﴿ (وجلد ميتة قبل الدبغ)
لو بالعرض ولو بالثمن فباطل ولم يفصله ههنا اعتمادا على ماسبق قاله الوانى فليحفظ ﴾
دخى قبل الدباغه ميته نك دريسنى عرض مقابلى بيع فاسد اولدى كندى
ايله انتفاع حرام اولمغله ثمن مقابلى اولورسه بيع مزبور باطل اولور
ميته نك بومقامده عدم تفصيلى ماسبقده صاحب دررك دن منقول خمر حقنده
وفسد بيع عرض بخمر وعكسه قولنه اعتمادا در ﴿ (وبعده) اى الدبغ
(يباع) الا جلد انسان وخنزير وحية (وينتفع به) لطهارته حينئذ (لغير الاكل)

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

ولوجلد مأكول على الصحيح سراج لقوله تعالى حرمت عليكم الميتة وهذا جزؤها
وفى المجمع ونجيز بيع الدهن المتنجس والانتفاع به فى غير الاكل بخلاف الودك
(كما ينتفع بما لا تحله حياة منها) كعصبها وصوفها كما مر فى الطهارة ✻
بعد الدباغة ميتةنك جلدى بيع اولنور الا انسانك كه كرامتنه بناءً وكندى
ايله انتفاع حرام اولمغله وخنزيرك كه جميع اجزاسى نجاست وكندى
ايله انتفاع حرام اولمغله وحيةنك جلدلرينى بيع مشروع دكلدر ودباغت
اولنمدقدنصكره طهارتنه بناءً اكلك غيريله كندى ايله انتفاع اولنور
قول صحيح اوزرينه هرنقدر مأكول اللحم اولان حيوانك دريسى اولسه
دخى اكليله انتفاع اولنمز {حرمت عليكم الميتة} نظم كريمنه بناءً زيرا جلدده
اجزادندر نتكم ميتةنك سكرى وبوكى كبى كندولرينه حيات حلول ايتديكى
هر بر شعرى وعظمى امثالى شيلر ايله انتفاع مشروع اولديغى كبى طهارت
بخشنده بونلره حيات حلول ايتمديكى كبى موت دخى حلول ايتمكين بونلر
پاكدر ديو مرور ايتديكى كبى فيلك عظمنى بيع وكندى ايله انتفاع جائزدر
ومجمعده دهن متنجسى بيعى وكندى ايله اكلك غيريله مثلا مسجدك ماعداسنده
استصباح كبى انتفاعى جائز كوريلديو مرسومدر ميتةنك ودكيكه ايج ياغى
وعظامنده كى مخى مزبورك خلافنه در كه بيعى وانتفاعى جائز دكلدر
✻(و) فسد (شراء ماباع بنفسه او بوكيله) من الذى اشتراه
واو حكما كوارثه (بالاقل) من قدر الثمن الاول (قبل نقد) كل (الثمن) الاول صورته
باع شيئا بعشرة ولم يقبض الثمن ثم شراه بخمسة لم يجز وان رخص السعر
للربا خلافا للشافعى ✻ بركسه نك بالذات كندونك وياوكيلنك بيع ايتديكى
نسنه يى اشترا ايدن ثمن اولك كليسنى نقد ايدوب تأديه ايتمزدن مقدم قدرا
ووصفا اندن اقل ايله اشترا ايلسه شراسى فاسد اولور صورة مسئله مثلا بركسه
اون غروشه برنسنه بيع ايدوب ثمننى قبض ايتمدين انى بش غروشه اشترا ايلسه
ربا اولمغله جائز اولمز سعر هرنقدر رخيص اولورسه ده زيرا مبيع كندونك
ملكندن خروج ايتديكى وجه اوزرينه عودت ايدوب ثمنك بعضيسنى بعضيسنه
تقاص اولوب مشترينك ذمتنده بلا عوض برازثمن باقى قالمغله اول فضل بايعك
ضامن اولمديغى ربح اولديغندن نصله حرمتى ثابته اولان ربا اولدى
مشترينك وارثى كبى اشترا اولنان كسه هرنقدر حكما مشترى دخى اولسه اولور
وكالت صورتى موكل باليعك وكيلنك بيع ايتديكى نسنه يى ثمنندن
اقله اشترا ايسيدر بودخى جائز دكلدر زيرا وكيلى وقتاكه كندونك اذنيله بيع
ايتديسه كندوسى بنفسه بيع ايتمش اولور بعده ينه ثمنندن اقله اشترا

(اولور)

اولور امام شافعى ايچون اختلاف واردر مشار اليه شراى مشروحى تجويز بيورديلر
قياس اولانده بودر زيرا عقد مشروحده مشترينك مبيعى قبضيله
كندوده ملك تمام اولدى تمام ملك بايعك ثمنى قبضنه توقف ايتمز ✻(وشراء
من لا تجوز شهادته له) كابنه وابيه (كشرائه بنفسه) فلا يجوز ايضا خلافا لهما
فى غير عبده ومكاتبه ✻ دخى بايع مزبوره شهادتى مشروعه اولميان كندونك
اوغلو وباباسى امثالى كسه لرك شرالريده بنفسه كندونك شراسى كبيدر
ينه جائز اولمز عبديله مكاتبك ماعداسنده امامين ايچوندر اختلاف عبدنده
از هر جهت مكاتبنده بعض جهتدن ملك مولانك اولمغله ✻(ولابد)
لعدم الجواز (من اتحاد جنس الثمن) وكون المبيع بحاله (فان اختلف) جنس الثمن
اوتعيب المبيع (جاز مطلقا) كما لو شراه بازيد او بعد النقد ✻ بيع مزبورك عدم
جوازنده ثمنك جنسك اتحادندن ومبيعك كندى حالنده اولوب متغير اولمسندن
لازمدر امدى جنس ثمن مختلف اولوب ويا مبيع عيبلنسه عقد مشروح
مطلقا جائز اولور كه نقصان كرك عيبله اولان نقص مقدارى اولسون ويا اكثر
اولسون نتكم ثمن اولدن زياده يه ويا بعد النقد شرا ايتديكى صورتده
جائز اولديغى كبى اختلاف جنس صورتنده ربح ظاهر اولمز مشترينك
عندنده حادث اولان عيبله نقصان صورتنده ثمندن تنقيص اولنان
عيب مقابلنده اولور ✻(والدراهم والدنانير جنس واحد) فى ثمان
مسائل منها (هنا) وفى قضاء دين وشفعة واكراه ومضاربة ابتداء
وانتهاء وبقاء وامتناع مرابحة وبزاد زكاة وشركات وقيم متلفات واروش جنايات
كما بسطه المصنف معزيا للعمادية ✻ دراهمله دنانير سكز مسئله ده
جنس واحد عد اولنور مواضع مشروحه نك برى بو مقامده
اولاندر امدى عقد اول دراهمله اولوب بعده بايع قيمتى انك قيمتندن اقل اولان
دنانير ايله انى اشترا ايلسه اشبو عقد استحسانا جائز اولمز قياسا جائز اولور امام
زفر جنسان اولملريله جواز يله حكم ايلدى حتى ميانه لرنده فضل جارى اولمغين ربا اولمدى
لكن جمهور فقهادر اهمله دنانير هر نقدر صورتا ايكى جنسلر ايسه ده
معنا كندولردن مقصود مجرد ثمنيت اولمغله جنس واحددر ديديلر امدى
اولكنه كوره صحيح ايكنجى يه كوره غير صحيح اولور بس قاعدهٔ مقرره اوزره
محرم مبيح اوزرينه تغليب اولندى منهانه كى من اسمدر بعض معناسنه اولمغله مبتدادر
مابعدى خبريدر شارح منها ماهنا ديسه اولى اولوردى دخى دراهم دنانيرك
جنس واحد اولديغى قضاء دينده دركه مثلا برجلك آخر رجل اوزرينه
دينى اولمغله اداسندن امتناع ايدنسه امدى مديونك بومقدار دينارى قاضينك

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

بدینه کچسه قاضی یه آنی دراهمه بوزوب غریمنه تأدیه جائزدر امام اعظم
رحمه الله تعالی نزدنده قاضی بونی دنانیرك غیریده یاپه من امامینه کوره هر بر
دنانیرك غیری مالی بنه بویله در دخی شفعه ده درکه شفیعه مشتری
داری بیك درهمه اشترا ایتدی دیو اخبار اولنمغله شفعه یی تسلیم ایدوب
بعده قیمتی بیك درهملی دنانیر ایله اشتراسی تبین ایلسه کندویه تکرار شفعه
طلبی اولمز مقدما شفعه یی تسلیمله ساقط اولور دخی اکراهده درکه برکسه
عبدنی بیك درهمه بیع اوزره اکراه اولنمغله انی قیمتی بیك درهملی اللی دیناره
بیع ایلسه بیع مز بور اکراه حکمی اوزرینه اولور اما بیك درهم قیمتلو کیلی
ویاوزنی ویا عرض مقوله سندن اولان نسنه مقابلنده بیع اولنورسه اکراه
حکمی اوزرینه اولمزدخی ابتداأ مضاربه ده درکه رب المال مضاربله بیك دینار اوزره
عقد مضاربه ویجی بیان ایتدکدنصکره رب المال مضاربه قیمتی بیك التونلق
دراهم ویرسه مضاربه صحت حکمی اوزرینه ویج مقدماکی شرطلری اوزرینه اولور
دخی انتهاأ مضاربه ده درکه بعد العمل والاتجار مال مضاربه دراهم اولوب امدی
رب المال وفات ایدوب ویا مضاربی عزل ایلسه مضاربه انی دنانیره صرف
واردر انکله دنانیرك غیری برشیء اشترا ایده من دخی بقاأ مضاربه ده درکه
اموال مضاربه مضاربك یدنده دراهم بولنوب لکن دنانیر ایله براز متاع اشترا
ایلسه شراسی مضاربه اوزرینه اولورده مضاربدن التونی استدانه اولمز
اما کیلی ویا وزنی مقابلنده براز عروض اشترا ایدرسه شرا یالکز مضارب ایچون
اولورده مضاربه دن معدود اولمز رب المال کندویه استدانه یه رخصت ویرمکین
دخی مرابحه که سرمایه سندن زیاده برمقدار کار ایله بیعك امتناعنده دراهمله
دنانیر جنس واحد عد اولنور که مثلا برکسه اون درهمه برثوب اشترا ایدوب
بعده مرابحه طریقیله اون ایکی درهمه آنی بیع ایدوب صکره انی بر التونه
اشترا ایلسه انی مرابحة بیع ایده من زیرا دینار دن امام اعظم رحمه الله تعالی
قولی اوزره ربحیکه ایکی درهم حط اولنمغه محتاج اولور او ایسه انجق تخمین
وظله فهم اولنور دیناری دراهمله تقویمه محتاج اولمغله حالبوکه تولیه ایله
وضیعه کبی مرابحه نکده مبناسی کندونك اوزرینه قائم اولدیغی بهایه یقین
اوزره درکه حتی شبهۀ خیانت منتفی اوله بنه بویله اون درهمه اشترا ایدوب
اون ایکی درهم قیمتلو بر دیناره بیع ایلسه انك اوزرینه مرابحه اولمز
مز بورلرك اوزرینه زکاتده زیاده قلنور که انده احد جنسین آخره منضم اولوب
نصاب انکله تکمیل لنور واحد جنسینك زکاتی آخردن اخراج اولنور دخی
شرکات زیاده قلنور که شریکلرك بریسنك مالی دراهم ودیکر ینککی

التون اولسه میانه لرنده شرکة عنان منعقده اولور دخی تلف اولان نسنه لرك
قیمتی نك تقویمی زیاده قلنور که مقدم دیلرسه متلفی دراهمله ودیلرسه دنانیر ایله
تقویم ایدر دخی جنایات ارشلری زیاده قلنور کی مثلا موضحه ده کی عظمی
کشف وایضاح ایدن جرحه دیتك عشرینك نصفی هاشمه ده کی عظمی کسر
ایدنده عشری منقله ده کی بعد الکسر عظمی نقل ایدوب دوشرنده عشریله
نصف عشری جائفه ده کی جوفه واصل اولانده ثلثی واجب اولور تمام دیت یا بیك
دینار ویا اون بیك درهمدر امدی اشبو جنایات مشروحه نك ارشلری
جنسینك قنغیسیله تقدیر اولنسه اولور اشبو تفصیل مشروحی مصنف والا جناب
عمادیه یه نسبت ایده رك بسط وبیان ایلدی ﴿وفی الخلاصة کل عوض ملك بعقد
ینفسخ بهلاکه قبل قبضه لم یجز التصرف فیه قبل قبضه﴾ خلاصه ده
مذکوردرکه هر بر منقولاتدن اولان عوضکه عقد ایله تملیك اولنوب قبل القبض
هلاکیله عقد منفسخ اولور قبل القبض انده مشتری بیعله تصرف ایده من
اما ثمنده بایع هرنه درلو اولسه تصرف ایدر ﴿(وصح) البیع (فیما ضم الیه)
کان باع بعشرة ولم یقبضها ثم اشتراه مع شیء آخر بعشرة فسد فی الاول وجاز فی الاخر
فیقسم الثمن علی قیمتهما ولایشیع الفساد لانه طاریء ولمکان الاجتهاد﴾ بایعك
کندولرنی اشترا ایتدیکی مبیعه ضم اولنان مبیع اخرده بیع صحیح اولدی
مثلا برکسه برنسنه یی اون غروشه بیع ایدوب ثمنی قبض ایتمدین انی شیء آخر ایله
برابر اون غروشه اشترا ایلسه اولکنده بیع فاسده کیدر صکره کنده جائز اولورده ثمن
قیمتلرینه تقسیم اولنور فساد مبیعلرك ایکیسینه شایع اولمز طاریء اولوب
واجتهاد محلی اولمغله زیرا بایع مذکور ثمنی ایکی مبیعه مقابل قیلوب وکندونك
مقدمکی بیع ایتدیکی شیئك ازاسنه ثمن اولدن اقل اولمغی شرط ایتمامکین
مقابله مشروحه صحیحه اولدی لکن بوندنصکره ثمن قیمتلرینه تقسیم اولنمغله
بعضیسی مقدم بیع ایتدیکی وبعضیسی بیع ایتمدیکی شیء مقابلنده قلنمغله
بیع ایتدیکی شیء حقنده بیع فاسد اولدی امدی فسادك طریاننده شك
اولمغین صکره دن ضم اولنان مبیعه تعدی ایتمدی واجتهاد محلی اولمغله
جوازیله برقاضی حکم ایلسه صحیح اولور واولکنك فسادی شبهه ربا اعتباریله در
امدی مضمومده دخی اعتبار اولنسه شبهه شبهه یی اعتبار اولور بو ایسه معتبر دکلدر
﴿(و) بیع (زیت علی ان یزنه بظرفه ویطرح عنه بکل ظرف کذا رطلا)
لان مقتضی العقد طرح مقدار وزنه کما افاده بقوله (بخلاف شرط
طرح وزن الظرف) فانه یجوز کمالو عرف قدر وزنه﴾
دخی زیتی قابیله طارتوب کندودن هر بر ظرفی ایچون شوقدر رطل زیت

طرح اولنمق اوزره بیع فاسد اولدی بو عقدك اقتضا ایتدیکی شرطدن اولمغله عقدك اقتضا ایتدیکی شرط ظرفك وزنی مقداریني طرحدر نتکم مصنف مضمون مشروحی ظرفك وزنی مقداریني طرح صورة مزبوره نك خلافنده در مضمونی قولیله افاده ایلدی بو جائزدر ظرفك وزنی معلوم اولدیغی تقدیرجه اول قدری طرحی شرط جائز اولدیغی کبی ﴿ (واو اختلفا فی نفس الظرف وقدره فالقول للمشتری) بیمینه لانه قابض اومنکر ﴾ بایعله مشتری نفس ظرفده وقدرنده اختلاف ایتسه‌لر قول یمینیله مشترینکدر زیرا مشتری یا قابض ویا منکردر یعنی مشتری طلومی رد ایتدکده وزن ایتمکله اون بطمان کلسه امدی بایع اشبو طلوم بنم طلومم دکلدر ویا بش بطماندر دیسه قول مشترینکدر زیرا اشبو اختلاف یا مقبوض طلومی تعیینده ویا مقدار ثمنده در امدی مقد مکنده اولورسه مشتری قابض اولمغله قول کندونك اولور زیرا قابض کرك ضمین اولسون غاصب کبی وکرك امین اولسون مودع کبی قول آنك اولور واکر ایکنجیده اولورسه بس بو اختلاف ثمنده اولمغله قول مشتری‌نك اولور زیاده‌یی انکار ایتمکله ﴿ (وصح بیع الطریق) وفی الشرنبلالیة عن الخانیة لایصح ومن قسمة الوهبانیة ✵ ولیس لهم قال الامام تقاسم ✵ بدرب ولم ینفذ کذا البیع یذکر ﴾ طولا وعرضا تحدید و بیان اولنسون ویا اولنمسون طریقك بیعی صحیح اولدی وشرنبلالیه‌ده خانیه‌دن نقل ایله صحیح دکلدر دیو مسطوردر ومن قسمة کلمه‌سی مقدم خبریت مؤخر مبتدادر یعنی اشبو بیت وهبانیه‌نك قسمتندن منقولدر دیمك اولور معنای بیت امام اعظم وهمام اقدم رحمه الله تعالی بیوردیلرکه سکهٔ غیر نافذه صاحبلری بجون انی میانه‌لرنده تقسیم وهر بری حصه‌لرینی بیع ایتمك مشروع دکلدر ﴿ وفی معایاتها وارتضاه فی الغاز الاشباه ✵ ومالك ارض لیس یملك بیعها ✵ لغیر شریك ثم لو منه ینظر ﴾ وهبانیه‌نك معایاتنده مذکوردر و اشباهك لغزلرینکه مستور المرام ذکر اولنان کلاملرنده بو قوله راضی اولدیلر یعنی سکهٔ غیر نافذه‌دن مملوکه اولان ارضی صاحبی شریکندن غیری‌یه بیعه قادر اوله‌مز شریکنه بیعنده دخی نظر واردر نهایتی داره تبعیتله بیع اولنور معایات مسئولك جوابدن عجزینی سائلك ظنی معناسنده در بوندن مراد تشحیذ اذهان اولورسه مباحدر نتکم رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم اصحاب کرین رضوان الله تعالی علیهم اجمعیندن ورقی ساقط اولمیان شجره‌دن سؤال بیوردیلر عمی عن حجته وعن جوابه کلاملرندن مأخوذدر یعنی عاجز اولدی دیمك اولور ﴿ (حد) ای بین له طول وعرض (اولا وهبته) واذا لم یبین یقدر بعرض باب الدار العظمی ﴾ حد اولا طریقك صفتیدر تحدید اولنسون ویا اولنمسون

(طریقك)

طریقك بیعی وهبه‌سی صحیح اولدی دیمك واکر حدی بیان اولنمزسه دارك بیوك قپوسنك عرضیله تقدیر اولنور اولی اولان العظمی بدلنه الاعظم دیمك ایدی ﴿ (لابیع مسیل الماء وهبته) لجهالته اذ لایدری قدر مایشغله من الماء ﴾ مسیل میمك فتحی وسینك کسریله صویك اقدیغی محل معناسنه‌در یعنی مسیل مایی بیع وهبه مشروع دکلدر جهالتنه بناءً زیرا صودن نه مقداری کندویی مشغول قلدیغی موضع معلوم اولمز ﴿ (وصح بیع حق المرور تبعا) للارض (بلاخلاف و) مقصودا (وحده فی روایة) وبه اخذ عامة المشایخ شمنی وفی اخری لا وصححه ابو اللیث ﴾ ارضه تبعاً کندوده اولان حق مروری بیع بلا خلاف وبلا تبعیة یالکز کندوسی مقصود بالذات اوله‌رق برروایتده صحیح وجائز اولدی بوروایتی عامهٔ مشایخ اخذ ایلدی وروایت اخراده صحیح اولمز و بوروایتی ابو اللیث تصحیح ایلدی حق مرور سائر حقوقلر کبی برحقدر حقوق ایسه بانفراده بیع جائز دکلدر صورة مسئله برکسه‌نك کندوده حق مروری اولدیغی بارضی اولوب وانك بشقه یردن انك غیری برحق مروری اولدیغی برمحل دخی اولمغله انك ایکیسنی بردن بیع ایتسه‌یدی اولی اولان وصححه‌ده وماقبلنده ضمیرك تأنیثی ایدی ﴿ (وکذا) بیع (الشرب) وظاهر الروایة فساده الاتبعا خانیة وشرح وهبانیة وسنحققه فی احیاء الموات ﴾ ینه بویله حق شربی ارضه تبعیتله بالاتفاق یالکز کندوسنی برروایتده بیع جائز اولدی صودن برحصه اولمغله وبرروایتده جائز دکلدر مجهول اولمغله شرب لغتده نصیب ماء ومعناسنه‌در وشرعده زراعت ودوابی سقی ایچون صوایله انتفاع نوبتیدر ظاهر روایت فسادی اوزرینه‌در لکن تبعیتله اولورسه فاسد اولمز شارح رحمه الله تعالی دیرکه اشبو بحثی احیاء المواتده قریبا تحقیق ایده‌رزکه بیع وهبه‌سی واجاره‌سی وتصدقی مشروع دکلدر مال متقوم اولمدیغی فتوی بوقولك اوزرینه‌در ﴿ (لا) یصح (بیع حق التسییل وهبته) سواء کان علی الارض لجهالة محله کامر اوعلی السطح لانه حق التعلی وقدمر بطلانه ﴾ کرك ارض اوزرینه اولسون محلنك جهالتنه بناءً کرك سطح اوزرینه اولسون حق تعلی اولمغله حق تسییلی بیع وهبه صحیح اولمدی حق مرور وحق تعلی اولوب وانلرك بیعلرینك بطلانی مرور ایتمکله ﴿ (و) لا (البیع) بثمن مؤجل (الی النیروز) وهو اول یوم من الربیع تحل فیه الشمس برج الحمل وهذا نیروز السلطان ونیروز المجوس یوم تحل فی الحوت وعده البرجندی سبعة فاذا لم یبینا فالعقد فاسد ابن کمال ﴾ دخی نیروزکه کندوده شمسك برج حمله حلول ایتدیکی ربیعك ابتدا کونیله

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

مؤجل ثمن مقابلنده بیع جائز اولمدی مبیعی تأجیل هرنقدر اجل معلومله
اولورسه‌ده مفسد اولمغله بومقامده تأجیل ثمن ایله تقیید اولندی واشبو نیروز
مشروح نیروز سلطانیدر نیروز مجوس شمسك حوته دخول ایتدیکی کوندر
امام برجندی نیروزی بدیع ایلدی سیدحموی بشنی ذکر ایتدیکه ایکیسی من بوراندر
اوچی نیروز خوارزمی نیروز عامه نیروز خاصه‌در امدی عاقدلر صورهٔ
مشروحه‌ده اجلی تعیین وبیان ایتمزلرسه عقد فاسد اولور لکن بودیارلرده
نیروز معلوم ومتعین کوندر بس ظاهر اولان کندی ایله تأجیلك صحتیدر
﴿ (والمهرجان) هو اول یوم من الخریف تحل فیه الشمس برج المیزان ﴾
دخی مهرجانه دك تأجیل ایله بیع صحیح اولمز یعنی کندوده شمسك میزان برجنه
حلول ایتدیکی خریفدنکه کوزك اولکی کونیدر ﴿ (وصوم النصاری)
وفطرهم (وفطر الیهود) وصومهم فاکتفی بذکر احدهما سراج (اذا لم
یدره المتعاقدان) النیروز وما بعده فلو عرفاه جاز ﴾ دخی نصارانك صومی
وصوملری دخول ایتمزدن اقدم فطرلری ویهودك فطر وصوملریله ثمنی تأجیل
جائز دکلدر مصنف والا جناب صنایع بدیعیه‌دن احتباك صنعت محسنه‌سینی
اجرا ایله فطر وصومك هربرلرینی ذکر ایله اکتفا ایلدی لکن اشبو مارالذکر
نیروزدن برو ذکر اولنان اوقاتله تأجیلك فسادی متعاقدانك انلری بلمدیکلرینه
نظرادر واکر معلوملری اولورسه جائز اولور ﴿ (بخلاف فطر النصاری بعدما
شرعوا فی صومهم) للعلم به وهو خمسون یوما ﴾ اما نصاری صوملرینه شروع
ایتدکدنصکره فطرلری صورهٔ مشروحه‌نك خلافنه‌درکه اکا تأجیل صحیحدر
صوملری تمام اللی کون اولمغله معلوم اولدیغندن ﴿ (و) لا (الی قدوم الحجاج
والحصاد) للزرع (والدیاس) للحب (والقطاف) للعنب لانها تتقدم
وتتأخر ﴾ دخی حجاج ذوی الابتهاجك قدومیه‌دك وزرعك بچم
وقتنه‌دك وحبوبات ایچون اکنك دوسیکه خرمن یرنده دوکلسنه واوزمك
کسلسنه‌دك ثمن مبیعی تأجیل صحیح دکلدر زیرا اشبو قدوم الحجاجدن برو
ذکر اولنان شیلر تقدم وتأخر ایدرلر امدی جهالت منازعه‌یه مفضی اولور
دیاس دوسدن مأخوذ اولمغله اصلی دواس ایدی ماقبلی مکسور اولمغله واو یایه
قلب اولندی وقطاف قافك فتحی وکسریله‌ده لغتدر ﴿ (ولو باع مطلقا عنها)
ای عن هذه الآجال (ثم اجل الثمن) الدین اما تأجیل المبیع او الثمن العین
فمفسد ولو الی معلوم شمنی (الیها صح) التأجیل ﴾ برکسه کندی متاعنی اشبو
آجال مشروحه‌دن مطلق اوله‌رق بیع ایدوب بعده دین اولان ثمنی آجال
مشروحه‌یه تأجیل ایلسه قول اصحده اشبو تأجیل صحیح اولور دینی تأجیل

اولمغله بعد البیع اولان تأجیل تبرع اولدیغندن وقت مجهول ایله تأجیلی مشروع
اولدی امدی مفسد صلب عقدده اولان تأجیل اولور امامبیعی ویاعین اولان
ثمنی تأجیل مفسددر هرنقدر اجل معلومله اولورسه‌ده ومبیعدن مراد مسلم
فیه اولمیان مبیعدر ﴿ (کما لو کفل الی هذه الاوقات) لان الجهالة الیسیرة محتملة
فی الدین والکفالة لا الفاحشة (او اسقط) المشتری (الاجل) فی الصور المذکورة
(قبل حلوله) وقبل فسخه (و) قبل (الافتراق) حتی لو تفرقا قبل الاسقاط تأکد
الفساد ولا ینقلب جائزا اتفاقا ابن کمال وابن ملك لجهالة فاحشة کهبوب الریح
ومجیء مطر فلا ینقلب جائزا وان ابطل الاجل عینی ﴾ صورهٔ مرسومه‌ده
تأجیلك صحتی اوقات مشروحه‌یه تعلیقله برکسه کفیل اولسه انك کفالتنك
صحیحه اولدیغی کبیدر زیرا دینده وکفالتده جهالهٔ یسیره محتمله‌در هبوب
ریح وقدوم غائب کبی فاحشه محتمله دکلدر ویاخود مشتری صورهٔ مذکوره‌ده
اجلك حلولندن وفسخندن وافتراقندن مقدم اجلی اسقاط ایلدکده کفالتك
صحیحه اولدیغی کبیدر زیرا فساد تنازعه مبنی اولوب اول دخی قبل تقرر
الاجل مرتفع اولمغله حتی قبل اسقاط الاجل بایعله مشتری تفرق ایتسه‌لر فساد
تأکد ایدر واتفاقا جائزه منقلب اولمز هبوب ریح ومجیء مطر کبی جهالهٔ فاحشه‌ده
هرنقدر اجل ابطال اولنسه دخی جائزه منقلب اولمدیغی کبی واجلك
اسقاطنده مشترینك مستقل اولمسی اجل کندونك خالص حقی اولدیغنه مبنیدر
واجلك حلولندنصکره اجلی اسقاط ایلسه بیننه جائزه منقلب اولمز ﴿ (اوامر
المسلم ببیع خمرا وخنزیر اوشرائهما) ای وکل المسلم (ذمیا) اوامر (المحرم غیره)
ای غیر المحرم (ببیع صیده) یعنی صح ذلك عند الامام مع اشد کراهة کما
صح مامر لان العاقد یتصرف باهلیته وانتقال الملك الی الآمر امر حکمی
وقالا لا یصح وهو الاظهر شرنبلالیة عن البرهان ﴾ اوامر ترکیبی مارالذکر کما
لو کفل قولندکی کفل فعلنك اوزرینه معطوفدر یعنی صورهٔ مرسومه‌ده تأجیل
وکفالت صحیح اولدیغی کبی یاخود برمسلم خمرلنو یاخنزیرلك بیعی وشرالریله
برذمی‌یه امر که کندوبی انلره توکیل ایلسه ویاخود برمحرم محرم اولمیان کمسه‌یی
کندونك صیدنی بیعه توکیل ایلسه امام اعظم رحمه الله تعالی نزدنده اشبو
بیع مذکورلر اشد کراهتله دخی صحیح اولور زیرا عاقد تصرفه اهلدر وملکك
آمره انتقالی برامر حکمیدر اسلامله منع اولنمز امدی توکیل مشروح شرایه
اولدیسه مسلمه خمری تخلیل ویااراقه وخنزیری تسییب ایدوب صالی ویرمك
واجب اولور واکر توکیل بیعه اولمش اولورسه ثمنلرینی تصدق ایدر
امامین رحمهما الله تعالی بیع مزبور صحیح اولمز بیوردیلر بونده عدم
صحتدن مراد بطلاندر وزیاده ظاهر اولانده بودر ﴿ (و) لا (بیع بشرط)

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

عطف على الى التيروز يعنى الاصل الجامع فى فساد العقد بسبب شرط
(لا يقتضيه العقد ولايلايمه وفيه نفع لاحدهما او) فيه نفع (لمبيع) هو
(من اهل الاستحقاق) للنفع بان يكون آدميا فلولم يكن كشرط ان لايركب
الدآبة المبيعة لم يكن مفسدا كما سيجئ (ولم يجر العرف به و) لم (يرد الشرع
بجوازه) اما لوجرى العرف به كبيع نعل مع شرط تشريكه اوورد الشرع به
كخيار شرط فلافساد ❊ دخى عقدك اقتضا ايتميوب وعقده ملايم
اولميوب وكندوده احد عاقدينه ويا آدميدن اولمغله نفعه مستحق اولور
مقوله دن اولان مبيعه نفعه اولوب وعرفده جارى اولميوب وكندونك
جوازيله شرع شريفده اثر وارد اولميان شرطله بيع جائز ومشروع اولمدى
تركيب مذكورده معطوف عليه والبيع الى التيروز قولنده كى والبيع لفظيدر
بونده بيعك فسادى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلمك شرطله
بيعدن نهينه مبنيدر مولانا علامهٔ خسرو دررنام تأليفنده اشبو شرطله بيعك فسادينى
اولوجهله بيان بيوررلركه وقتاكه بونوع عقدده بايعله مشترى ثمنله
مبيع ميانه لرنده مقابله قصد ومراد ايتديلر ايسه شرط قلنان نسنه عوضدن
خالى قالمق ايله ربا اولديده فاسد اولدى يعنى فساد عقدده اصل جامع
شرط سببيله اولمقدر شرطى عقدك اقتضا ايتمسنك معناسى بلا شرط مجرد
عقدايله كندونك وجوبيدر بوندن مالايقتضيه العقدك معناسيده
ظاهر اولور وفيه نفع قوليله كندوده احد متعاقدينه مضرت اولان
مثلا ثوبى بيع وياهبه ايتمك شرطيله اولان عقد خارج قالديكه بونده بيع امامينه
كورهٔ جائز امام ابى يوسف عندنده فاسددر واكر نفع كندويه شرط قلنان
مبيع نفعه استحقاق كندونك شانندن اولميان مثلا دابه يه بنمك شرطيله
بيع كبى اولورسه مفسد اولمز نتكم قريبا كلور بو محترز واما لوجرى محترزينى
ذكره حاجت يوقدر قريبا كلديكنه بناً واكر شرط كندوده
عرف جارى اولان مثلا نعلى كندويه شراككه طسمه ادخالى شرطيله وياخود
خيار شرط كبى كندونك جوازى حقنده طرف شارعدن رخصت
وارده اولمش اولورسه بس بونلرده فساد اولمز زيرا شارعدن كندويه اذن
اولان شيده البتهٔ منفعت ومصلحت اولور مفسده اولمز ❊ (كشرط ان يقطعه
البائع (ويخيطه قباء) مثال لما لايقتضيه العقد وفيه نفع للمشترى (او يستخدمه)
مثال لما فيه نفع للبائع وانما قال (شهرا) لما مر ان الخيار اذا كان
ثلاثة ايام جاز ان يشترط فيه الاستخدام درر ❊ عقدك اقتضا ايتمديكى شرط
مفسد ثوب مبيعى بايعك قطع وقبا خيط ايتمسنى شرط ايتمك كبيدر

بوكندوده مشترى يه نفع اولوب وعقدك اقتضا ايتمديكى شرطه مثالدر
بوقبيلدندر مؤنت قضانك كندودن ساقط اولمسيچون مشترى نك ثمنى بايعك
غريمنه ويرمسنى شرط ايتمسى وياخود برماه بايعك عبدى استخدامنى شرط
كبى بودخى كندوده بايعه نفع اولان شرطه مثالدر شهرا ايله تقييد ماسبقده
مرور ايدن اوچ كون خيار شرطيله اولان مبيعده استخدامك شرطنك
جوازينه مبنيدر ❊ (او يعتقه) فان اعتقه صح ان بعد قبضه ولزم الثمن
عنده والالا شرح مجمع (او يدبره او يكاتبه او يستولدها اولا يخرج القن
عن ملكه) مثال لما فيه نفع لمبيع يستحقه ❊ وياخود شرط مشروح
مبيعك عتقنى وياتدبيرينى وياكتابتنى وياجاريه نك استيلادينى وياقنك ملكندن
عدم اخراجنى شرط كبى امدى قن مشروحى مشترى بعد القبض عتق ايدرسه
امام اعظم رحمه الله تعالى قتنده عتقى صحيح وثمنى كندونك اوزرينه لازم
اولور واكر بعد القبض عتق ايتميوب قبل القبض ايدرسه عتقى صحيح اولمز
اشبو صورت كندوده نفعه مستحق اولان مبيعه نفع اولديغنه مثالدر زيرا
قنه تداول ايدى اولميوب الدن اله كچمه مك كندويه پك محبوب ومرضيدر امدى
كندوده عوضدن خالى زياده بولنمغله بيع فاسد اولدى ❊ ثم فرع على الاصل
بقوله (فيصح) البيع (بشرط يقتضيه العقد كشرط الملك للمشترى) وشرط
حبس المبيع لاستيفاء الثمن ❊ بعدازين مؤلف دقت پناه اعلى الله تعالى فى الجنة
بناه اصل مشروح اوزرينه كندى قوليله مسئله تفريع ايتديركه
امدى مبيعه مشترى نك مالك اولمسى واستيفاى ثمن ايچون بايعك مبيعى حبسى
شرطى كبى عقدك كندويى اقتضا ايتديكى شرطله بيع صحيح ومشروع
اولور ❊ (اولا يقتضيه ولانفع فيه لاحد) ولوا جنبيا ابن ملك فلوشرط ان يسكنها
فلان او ان يقرضه البائع او المشترى كذا فالاظهر الفساد ذكره اخى زاده
وظاهر البحر ترجيح الصحة (كشرط ان لايبيع) عبر ابن الكمال بيركب (الدابة المبيعة)
فانها ليست باهل للنفع ❊ وياخود عقدك اقتضا ايتميوب وكندوده
هرنقدر اجنبيده اولورسه براحده نفع اولميان دابهٔ مبيعه يى بيع ايتمك
ويا راكب اولمق شرطى كبى شرطله دخى بيع جائز اولور دابه ارباب
نفعدن اولمغين امدى بايع شرط ايتسه كه بيع ايتديكم دارده فلان كمسنه
ساكن اولوب وياكندويه بايع ويامشترى شوقدر نسنه اقراض ايتمك شرطيله
بيع ايتدم ديسه بس اشبو عقدده پك ظاهر اولان فساددر و بحرك عبارهسنك
ظاهرى عقد مشروحك صحتيدر ❊ (اولا يقتضيه لكن) يلايمه
كشرط رهن معلوم وكفيل حاضر ابن ملك او (جرى العرف به كبيع

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

نعل) ای صرم سماه باسم مایؤول الیه یعنی (علی ان یحذوه)
البائع (ویشرکه) ای یضع علیه الشراك وهو السیر ومثله تسمیر القبقاب ﴾
وياخود رهن معلوم وكفيل حاضر شرطی کبی عقدك اقتضا ایتمیوب لکن عقدده
ملایم اولان شرطله ویاخود کندوده عرف وعادت جاری اولان مثلا نعلیه
دری بی بایع کسوب واوزرینه شراك که ایاغك اوزرینه کلان قایشی وضع
شرطی مثللو شرطله ده بیع صحیح اولور وقبقابی تسمیر که کندویه قایش
چاقاق بنه بویله در صرمه نعل اطلاقی مایؤل الیه اعتباریله در سیر سینك
فتحی ویانك سکونیله دریدن دلنان قایش معناسنه در صرم فتحله جلد معناسنه در
﴿ (استحسانا) للتعامل بلا نکیر هذا اذا علقه بکلمة علی وان بکلمة ان بطل البیع
الا فی بعت ان رضی فلان وقته کخیار الشرط اشباه من الشرط والتعلیق
وبحر من مسائل شتی ﴾ مسئلهٔ مشروحه ده بیعك صحتی استحسانا دربلا نکیر
کندوده معاملهٔ ناس اولمغله اندن خروجده حرج ظاهر اولور یوقسه بونده
مشتری یه نفع اولوب وکندوبی عقد اقتضا ایتمکین قیاس اولان بیعك
فسادیدر لکن صورت مرسومه ده بیعك صحتی شرطی علی کلمه سیله تعلیق
ایتدیکنه نظرا درامدی ان کلمه سیله تعلیق ایدرسه بیع باطل اولور الا بعت
ان رضی فلان صورتنده بیع باطل اولمز تعلیق هرنقدر ان کلمه سیله اولورسه ده
بونده رضانك وقتی خیار شرط کبی اوچ کوندر اشبو مسئله اشباهك شرط
وتعلیقندن وبحرك مسائل شتی سندن منقوله در ﴿ (واذا قبض المشتری
المبیع برضی) عبر ابن الکمال باذن (بائعه صریحا اودلالة) بان قبضه فی مجلس
العقد بحضرته (فی البیع الفاسد) وبه خرج الباطل وتقدم مع حکمه وحینئذ فلا
حاجة لقول الهدایة والعنایة وکل من عوضیه مال کما افاده ابن الکمال لکن
اجاب سعدی بانه لما کان الفاسد یعم الباطل مجازا کما مر حقق اخراجه بذلك
فتنبه (ولم ینهه) البائع عنه، ولم یکن فیه خیار شرط (ملکه) ﴾ مصنف
والاجناب بیع فاسدك احکامنی بیانه اغاز وشروع ایدوب بیورر که بیع فاسدده
مشتری بایعنك صراحة ویادلالة که مجلس عقدده کندونك حضورنده
اذن ورضاسیله مبیعی قبض ایدوب وبایع کندوبی اندن نهی ایتمیوب وکندوده
خیار شرطده اولمزسه عین مبیعه مالك اولور فعلی معصیت اولمغله آندن توبه
وکندوبی فسخ لازم اولور واشبو فاسد قولیله باطل خروج ایلدی وباطلك بیانی
حکمیله برابر ما سبقده تقدم ایلدیکه حکمی قبضیله مشترینك مالك اولمیوب
وبدنده هلاك اولسه امانت اولمغله عدم ضماندر پس قچانکه فاسد قولیله باطل
خروج ایتدیسه د ابن کمالك افاده ایتدیکی مثللو هدایه ایله عنایه نك وکل من

عوضیه مال قوالنه حاجت مس ایتمز لکن سعدی بوندن جواب ویردیکه
وقتا که ماسبقده مرور ایتدیکی مثللو مجاز عرفی اوله رق ممنوع معناسی
اراده سیله فاسد باطله ومکروهه عام وشامل اولدیسه باطلك وکل من عوضیه
مال قولیله اخراجی تحقیق اولندی ﴿ الا فی ثلاث فی بیع الهازل وفی شراء
الاب من ماله لطفله اوبیعه له کذلك فاسد الا یملکه حتی یستعمله والمقبوض
فی ید المشتری امانة لایملکه به واذا ملکه تثبت کل احکام الملك الا خمسة لایحل له
اکله ولا لبسه ولا وطئها ولا ان یتزوجها منه البائع ولا شفعة لجاره او عقارا
اشباه وفی الجوهرة وشرح المجمع ولاشفعة بها فهی سادسة ﴾ الا اوچ
صورتده که بروجه هزل وقوعبولان بیعده قبضله مشتری مالك اولمز
هزل جدك ضدیدر که برلفظك معنای حقیقی ومجازی اصلا بریسی اراده
اولنمقدر شرطی قبل العقد صراحة لسانله مشروط اولمقدر حین عقدده
ذکری شرط دکلدر امدی قچانکه ایکی کمسه بروجه مواضعه هزل ایله بیع
ایتسه لر فاسدا منعقد اولور قبضله ملك افاده ایتمز ملکه رضا منعدم اولمغله دخی
بابانك طفلنه کندی مالندن فاسد اشراسی ویاکندی مالنی اکا بیعی صورتنده
مجرد کندونك قبضیله ملك ثابت اولمز حتی استعمال ایتمدکجه زیرا صغیرك
مالنی بابانك قبضی ذاتنده متحققدر ملك انجق استعمال ایله ثابت اولور بیع
فاسد ایله مشترینك یدنده مقبوض اولان مبیع امانتدر اکا مالك اولمز مالك
اولدیغنه نظرا احکام ملکك کلیسی کندویه ثابت اولور قچان برکمسه انی دعوی
ایده جك اولسه رقبه سنه مالك اولمغله مشتری اکا خصم اولور وانی بعد القبض
عتق ایلسه صحیح اولور وولاسی کندونك اولور وبیع ایلسه ثمن کندونك اولور
الا بش شیده مبیع فاسده احکام ملك ثابت اولمز اکر ماکولات قسمندن ایسه
اکلی وثیاب نوعندن ایسه لبسی وجاریه ایسه وطئی وبایعك کندودن
انی تزوجی شبههٔ ملك اولمغله حلال اولمز وشراء فاسد ایله اشترا اولنان
نسنه عقار اولورسه جارنه وخلیطنه وشریکنه مبیع حقنده شفعه دعواسی
جائزه ومشروعه اولمز نفیا للفساد فسخ واسترداد اوزره اولمغله بایعك حقی
منقطع اولمغین واکر مشتری انده بنا احداث ایتمکله حق فسخ ساقط اوله جق
ولورسه حق شفعه انده ثابت اولور کندی سببیله شفعه اولمز که برکمسه شراء
فاسد ایله بردار اشترا ایده جك اولمغله انك جنبنده بردار بیع اولنسه
انده شفعه اولمز جوهره نك وشرح مجمعك بیاننه نظرا لکن امام زیلعی نك
ذکر ایتدیکی بونك خلافیدر ﴿ (بمثله ان مثلیا والا فبقیمته) یعنی ان بعد هلاکه
اوتعذر رده (یوم قبضه) لان به یدخل فی ضمانه فلا تعتبر زیادة قیمته کالمغصوب ﴾

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

يعنی مبيع مشروح اكر مثلياتدن اولوب وهلاك اولوب ويا مثلا موتيله ردی متعذر اولورسه مشتری اكا مثليله واكر قيمياتدن اولورسه يوم قبضندنكه قيمتيله مالك اولور واكر هلاك ويا ردی متعذر اولمزسه عينی رد واجب اولور وضمان قبضيله لازم اولمغله مغصوب كبی زيادهٔ قيمته اعتبار اولنمز ❊ (والقول فيها للمشتری) لانكاره الزيادة ❊ وزياده دعواسنده قول كندی نفسندن ضمانی نفی ايدن مشتری‌نك اولور زياده يی انكار ايتمكله يمينه بايعك اولور ❊ (و) يجب (علی كل واحد منهما فسخه قبل القبض) ويكون امتناعا عنه ابن ملك (او بعده مادام) المبيع بحاله جوهرة (فی يد المشتری) اعداما للفساد لانه معصية فيجب رفعها بحر (و) لذا (لايشترط فيه قضاء قاض) لان الواجب شرعا لايحتاج للقضاء درر ❊ بيع فاسدده مادام مبيع مشتری‌نك يدنده كندی حاليله موجود اولدقجه كرك قبل القبض وكرك بعد القبض عاقدينك هر برلرينه فسادی اعدام واندن امتناع ايچون بيعی فسخ واجب اولور معصيت اولمغله رفعی واجب اولور وكندوده قضاء قاضی شرط اولمز شرعا واجب اولان شيده قضايه احتياج اولمغين اما مبيع مشتری‌نك يدنده حالی اوزره موجود اولميوب ديكر كمسه‌يه بيع بات صحيحله بيع ويا عتق اولنسه امدی فسخی ممتنع اولور ❊ (واذا اصر) احدهما (علی امساكه وعلم به القاضی فله فسخه) جبرا عليهما حقا للشرع بزازية ❊ متعاقدينك بری ويا ايكيسی بردن مبيعی امساك اوزره اصرار ايدوب وقاضيده اكا عالم اولسه حق شرع اولمغله قاضی ايچون جبرا بيعی كندولرينك اوزرلرينه فسخ واردر ❊ (وكل مبيع فاسد رده المشتری علی بائعه بهبة اوصدقة او بيع او بوجه من الوجوه) كاعارة واجارة وغصب (ووقع فی يد بائعه فهو متاركة) للبيع (وبریٔ المشتری من ضمانه) قنية ❊ هر بر مبيع فاسدكه انی مشتری بايعنه هبه ويا صدقه ويابيع ويا اعاره واجاره وغصب كبی وجوهدن بر وجهله رد ايليوب بايعك يدينه واصل اولسه امدی بو بيعی متاركه‌در مشتری ضماننندن بری اولور واداايتديكی ثمنيله رجوع ايدر واكر بايعك يدينه واصل اولمزسه متاركه اوليوب وملكندن خروج ايتمز ❊ والاصل ان المستحق بجهة اذا وصل الی المستحق بجهة اخری اعتبر واصلا بجهة مستحقه ان وصل اليه من المستحق عليه والا فلا وتمامه فی جامع الفصولين ❊ خصوص مشروحده اصل اصيل وقاعده وتفصيل بودركه برجهتله مستحق اولنان مثلا مبيع فاسد جهت اخری ايله مستحقنه واصل اولسه انك جهتنه واصل اولمش اعتبار اولنور اكر مستحق عليه طرفندن كندويه واصل اولورسه واكر مستحق عليهدن واصل اولمزسه

كندويه واصل اولمش اعتبار اولنمز مثلا فاسدا اشترا اولنان نسنه‌يی مشتری بايعنك غيری‌يه هبه ويا بيع ايدوب اول دخی انی بايع اوله هبه وتسليم ايلسه مشتری قيمتندن بری اولمز بايعه وصولی استحقاق اولنديغی جهتدن اوليوب جهة اخرادن اولمغله

❊ فی بيان نفوذ بيع المشتری فاسدا ❊

❊ (فان باعه) ای باع المشتری المشتری فاسدا (بيعا صحيحا باتا) فلو فاسدا او بخيار لم يمتنع الفسخ (لغير بائعه) فلو منه لكان نقضا للاول كما علمت (وفساده بغير الاكراه) فلو به ينقض كل تصرفات المشتری ❊ قچانكه فسادی اكراهله اولميان شرای فاسد ايله اشترا اولنان نسنه‌يی مشتری بايعنك غيری‌يه بيع بات صحيحله بيع ايلسه امدی بيعی نافذ اولور كندويه مالك اولمغله تصرفنده ده مالك اولوب ومشتریٔ ثانی‌نك حق تعلق ايتمكله استرداد حقيده ساقط اولدی وعقد اولك نقضی انجق حق شرع اولوب وحق عبد شرعده مقدمدر احتياجنه بناءً واكر بيع ثانی فاسد اولوب ويا خيار ايله اولورسه اولك فسخی ممتنع اولماز بونلرده بيع لازم اولميوب وخيار صورتنده مبيع مشتری‌نك ملكنه داخل اولمغين پس بايع اول ايچون فسخ واردر هرنقدر عقد ثانی منفسخ اوليوب وفسخ مدة خيارده اولورسه‌ده واكر مشتری‌نك بيعی بايع اوله اولورسه امدی بيع اولی منقضی اولور نتكم مصنفك وكل مبيع فاسد الخ قولنده معلومك اولدی واكر بيع اولك فسادی اكراهدن ناشی اولورسه مشترينك تصرفاتنك مثلا اعتاق مثللو كليسی نقض اولنور ❊ (او وهبه وسلم او اعتقه) او كاتبه او استولدها ولو لم تحبل ردها مع عقرها اتفاقا سراج (بعد قبضه) فلو قبله لم يعتق بعتقه بل بعتق البائع بامره ❊ ويا خود هبه وتسليم ويا عبدی بعد القبض عتق ويا كتابته قطع وياخود جاريه‌يی استيلاد ايلسه ينه مقدمكی بيع فاسد نافذ اولور واكر قبضندن مقدم عتق ايتمش اولورسه مشترينك عتقيله عتق اولماز بلكه مشترينك امريله بايعك عتقيله عتق اولنور ومصنفه اولی اولان بعد قبضه قولنی آخر مسائلده وضع ايدی استيلاد اولنان جاريه حامل اولمامش اولورسه مشتری انی اتفاقا عقر ايله برابر رد ايدر ❊ وكذا لوامره بطحن الحنطة او ذبح الشاة فيصير المشتری قابضا اقتضاء ففقد ملك المأمور مالا يملكه الامر وما فی الخانية علی خلاف هذا امارواية اوغلط من الكاتب كما بسطه العمادی ❊ ينه بويله مشتری بايعه بغدايی طحنله ويا قيونی

ذبحله امر ايلسه امدى مشترى فاسدا مبيعى اقتضا أ قبض ايتمش اولمغله
بس مأمور امرك مالك اولمديغى شيئه مالك اولمش اولور عجيب شيدر
خانيه ده ذكر اولنان مضمونكه بركسه شراى فاسد ايله برعبدى
اشترا وقبل القبض بايعنه بنم ايچون انى عتق ايله ديوب اول دخى عتق ايلسه
كندوسى عتق ايتمش اولور مشتريدن اولمز مضمون مشروحك خلافنه در
امدى يا روايت اولمق كرك وياخود كاتبدن سهو وغلطدر نتكم امام عمادى بو يلجه
بسط وبيان ايلدى حنطه وشات مسئلهٔ مشروحه سى دخى ينه بويله در
﴿ (اووقفه) وقفا صحيحا لانه استهلكه حين وقفه واخرجه عن ملكه
ومافى جامع الفصولين على خلاف هذا غير صحيح كابسطه المصنف (اورهنه
اواوصى) اوتصدق (به نفذ) البيع الفاسد فى جميع مامر وامتنع الفسخ
لتعلق حق العبد به الافى اربع مذكورة فى الاشباه ﴾ وياخود مشترىٔ مذكور
مشتراى مزبورى وقف صحيحله وقف ايدوب وملكندن اخراج ايلسه ديانى
رهن ويا وصيت ويا تصدق ايلسه اشبو صورة مشروحه لرك كليسندن
بيع فاسد نافذ اولور كندويه حق عبد تعلق ايتمكين واكر وقف صحيح اولميوب
مثلا كندوده لدى الحاجة بيعى شرط قلنمغله فاسد اولورسه فسخنه
مانع اولمز وجامع الفصولينده بونك خلافنه ذكر اولنان بيع فاسد ايله بيع
اولنان نسنه يى مشترى وقف ويا مسجد اينسه حق فسخى باطل اولمز مادام
انده بنا احداث ايتمدكجه مفادى صحيح دكلدر نتكم مصنف
مرحوم مضمون مشروحى بسط وبيان ايلدى الاشراى فاسد ايله اشترا اولنان
نسنه نك بيع وسائر تصرفلريله اشباهده ذكر اولنان درت محلده بيع فاسدده
عقد نافذ وفسخ ممتنع اولمز اشباهك عبارهسنك مضمونى بودركه عقد
فاسده حق عبد تعلق ايلرسه كندوسى نافذ ولازم اولوب وفساد مرتفع
اولور الابعض مواضعده اولمز مثلا بركسه اجارهٔ فاسده ايله برنسنه ايجار
ايتدكدنصكره مستأجر آنى صحيحا استيجار ايلسه مقدمكى موجره
انى فسخ مشروعدر واكراه معتبر ايله اشترا ايتديكى نسنه يى صحيحا
آخره بيع ايلسه مكرهه انى نقض واردر وفاسدا اشترا ايدن صحيحا انى ايجار
ايلسه بايعه انى نقض جائزدر وتزويجده ينه بويله دركه فاسدا اشترا اولنان
جاريه يى نكاح ايلسه بايعه فسخى جائزدر ☼انتهى☼ لكن سنك معلومكدركه متنك
مفادى فاسدا اشترا ايدن كسه نك تصرفنده در امدى مسألهٔ اولينك اندن
استثناسى صحيح اولمز انده داخل اولمغين ثانيه نكده استثناسى صحيح دكلدر
متنك اندن وفساده بغير الاكراه قوليله احترازينه بناأ ثالثه ايله رابعه يى دخى

استثناسنك عدم صحتنى شارح رحمه الله تعالى غيراجارة ونكاح قوليله ذكر
ذكر وبيان ايلدى ☼ حلبى انتهى ﴿ وكذا كل تصرف قولى غيراجارة ونكاح
وهل يبطل نكاح الامة بالفسخ المختار نعم ولوالجية ﴾ وتدبير مثللو اجاره ايله
نكاحك ماعداسى هر برتصرف قولى دخى ينه بو يلجه دركه بيع فاسدك
نفوذنى وفسخنك امتناعنى موجبدر اما اجاره اعذار ايله فسخ اولنمغله
رفع فساد عذر يله ده فسخ اولنور نكاحده دخى ملكدن اخراج اولنمغين
بيع فاسد نافذ اولمز بيع فاسد ايله بيع اولنان جاريه نك نكاحى فسخله
باطل اولورمى مختار اولان اولمقدر اكر نكاح قبل القبض اولمش اولورسه
موضوع مسئله ايسه بعد القبض اولديغنه نظرادر ﴿ ومتى زال المانع كرجوع
هبة وعجز مكاتب وفك رهن عاد حق الفسخ لوقبل القضاء بالقيمة لابعده ﴾
قچانكه هبه دن واهبك رجوعى ومكاتبك عجزى ورهنك فكى كبى فسخه
مانع اولان نسنه هرنه زمان زائل اولورسه حق فسخ عودت ايدر اكر
فاسدا اشترا ايدن كسه نك اوزرينه قيمتيله قضا وحكم اولنمزدن مقدم
اولورسه واكر صكره اولورسه عودت ايتمز قضانك ابطالى لازم كلمكين
﴿ (ولايبطل حق الفسخ بموت احدهما) فيخلفه الوارث به يفتى ﴾ بيع فاسدده
احد متعاقدينك موتيله حق فسخ باطل اولميوب وارثى كندويه خلف
وقائممقام اولور انجق بوقول ايله فتوى ويريلور ﴿ (و) بعد الفسخ لايأخذه)
بائعه (حتى يرد ثمنه) المنقود بخلاف مالوشرى من مديونه بدينه شراء فاسدا
فليس للمشترى حبسه لاستيفاء دينه كاجارة ورهن وعقد صحيح والفرق
فى الكافى ﴾ بيع فاسدده مبيعى بعد الفسخ بايعى اخذ ايده مز حتى ثمن منقودينى
رد ايتمدكجه زيرا مبيع ثمنه مقابل اولمغله رهن كبى انك مقابلنده محبوس اولور
ونقدينك غيريه شموليچون منقود مقبوضدن اراده اولندى امامديونندن
دينى مقابلى شراى فاسد ايله اشترا ايلديكى نسنه مسئلهٔ مشروحه نك
خلافنه دركه بونده استيفاى دين ايچون مشترى مبيعى حبس ايده مز
اجارهٔ فاسده ايله رهن فاسد دين سابق مقابلنده اولديغنه نظرا فسادلرينه
بناأ فسخ صورتنده استيفاى دين ايچون حبس اولنمديغى كبى شارحك وعقد
صحيح قولى خطادر صواب اولان بخلاف عقدها الصحيح ديمك ايدى زيرا
عقد صحيحده استيفاى ثمن ايچون حبس واردر عقد فاسد ايله صحيح ميانه لرنده
استيفاى ثمن ايچون مبيعى حبسده فرق كافى ده بحردن نقلا مسطوردر
﴿ (فان مات) احدهما اوالموجر اوالمستقرض اوالراهن فاسدا عينى وزيلعى
بعد الفسخ (فالمشترى) ونحوه (احق به) من سائر الغرماء بل قبل تجهيزه فله

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

حق حبسه حتى يأخذ ماله فيأخذ) المشترى (دراهم الثمن بعينها لوقائمة ومثلها
اوهالكة) بناء على تعين الدراهم فى البيع الفاسد وهو الاصح ✻ فحيانكه احد
متعاقدين وياموجر ويامستقرض وياراهن فساده بنأ عقدى فسخ ايتدكدنصكره
وفات ايتسه‌لر امدى مشترى و مستأجر ومرتهن ومقرض مبيعه
سائر غرمادن بلكه تجهيز وتكفينندن مقدم احق واولى در مالنى
اخذ ايده‌نه‌دك كندويه انى حبس حقى واردر بس ثمن اولان
دراهم قائمه ايسه عينى وهالكه ايسه مثلنى مشترى
اخذ ايدر بيع فاسدده دراهمك تعينى قول اصحنه بنأ ✻ (و) انما (طاب
للبائع ماربح) فى الثمن لاعلى الرواية الصحيحة المقابلة للاصح بل على الاصح
ايضا لان الثمن فى العقد الثانى غير متعين ولا يضر تعينه فى الاول كما افاده
سعدى (لا) يطيب (للمشترى) ماربح فى مبيع يتعين بالتعين بان باعه بازيد
لتعلق العقد بعينه فتمكن الخبث فى الربح فيتصدق به ✻ وقتاكه اصح اولان بيع
فاسدده دراهمك تعينى قولى اولديسه واجب اولان بايعه ثمندن ايتديكى ربح
طيب اولملى دكل ايدى سؤالنه اشبو متنك وطاب للبائع الخ قولى جوابدر
يعنى كرك قول اصحه مقابل اولان عقد فاسدده دراهمك عدم تعينى روايۀ
صحيحه‌سى اوزره وكرك قول اصح اوزره بايعك ثمندن ايتديكى ربح
كندويه طيب اولملى ايدى بونده طيب اولمسى ربحك عقد ثانى اعتباريله
حاصل اولان ثمندن اولمسيله غير متعين اولديغنه مبنيدر زيرا عقد ثانىده عقد
دراهم متعينه‌يه تعلق ايتمكين خبث كندويه تمكن ايتمز غايتى كندويه ذمتنده اوله‌رق
ثمنك مثلى لازم اولور عقد اولده ثمنك تعينى ضرر ايتمز تكم سعدى بو وجهله افاده
ايلدى عبارده وطاب للبائع ماربح على الروايتين دينلسه اوضح واخصر
اولور ايدى مشترينك تعيينيله متعين اولان مبيعى زياده بها ايله بيعيله كندوده
ايتديكى ربح كندويه طيب اولمز عقد بالذات كندويه تعلق ايتمكله خبث
ربحده تمكن ايتديده كندويه انى تصدق لازم اولدى ✻ (كما طاب ربح مال
ادعاه) على آخر فصدقه على ذلك (فقضى له) اى اوفاه اياه (ثم ظهر عدمه
بتصادقهما) انه لم يكن عليه شئ لان بدل المستحق مملوك ملكا فاسدا
والخبث لفساد الملك انما يعمل فيما يتعين لافيما لا يتعين ✻ مسئلۀ مشروحه‌ده
ربحك بايعه طيب اولمسى مثلا بركسه‌نك آخر كسه اوزرينه برمقدار دراهم
ادعا اول دخى كندوبى دعواسنده تصديق وادعا ايتديكى مبلغى كندويه
ايفا ادكر هر برلرينك تصادقيله انك عدمى ظاهر اولسه كه مدعى
عليهك اوزرنده برشئ يوقدر اشبو مالك ربحنك طيب اولديغى كبيدر زيرا

(مسئله)

مسئلۀ مشروحه‌ده مدعى‌نك مستحق چيقديغى دينك بدلى اولان دراهم مقبوضه
ملك فاسد ايله مملوكه اولدى فساد ملكه بنأ حاصل اولان خبثده انجق
عروض كبى تعين ايدن شيلرده عمل ايدر نقود كبى مالا يتعين‌ده عمل ايتمز
✻ واما الخبث لعدم الملك كالغصب فيعمل فيهما كما بسطه خسرو وابن
الكمال و قال الكمال لو تعمد الكذب فى دعواه الدين لايملكه اصلا وقواه فى النهر ✻
اماغصب مثللو مالكيت اولمغله حاصل اولان خبث متعين اولوب واولميانده عمل
ايدر امام ابى يوسف رحمه الله تعالى قتنده طيبك شرطى ضمان اولوب اول دخى بولنمغله
طيب اولور تكم مولانا فاضل خسرو بسط وتفصيل ايلدى وكال دين دعواسنى عن قصد
كذب اوله‌رق ايدرسه مدعى مالك اوله‌مز ديدى وصاحب نهرده انى تقويه
ايدوب اقرار بحثنده تصريح ايلديكه مقرله مقرك اقرارنده كاذب اولديغنى بيلورسه
كندويه انى اخذ حلال اولمز ✻ وفيه الحرام ينتقل ✻ نهرده مسطوردركه حرام
ذمتدن ذمته انتقال ايدر بس بوندن معلوم ومستبان اولوركه نهب وغارات
اولنان شئ وهرنقدر طبخيله استهلاك ايدرسه‌ده طعام مغصوبى اشترا
حرامدر الا قيمتنى ادا ايدوب ويا تضمين اولنوب وياصاحبى مسامحه ايدوب
حلال ايدرسه شراسى حرام اولمز ✻ فلودخل بامان واخذ مال حربى بلا رضاه
واخرجه الينا ملكه وصح بيعه لكن لايطيب له ولا للمشترى منه بخلاف البيع
الفاسد فانه لايطيب له لفساد عقده ويطيب للمشترى منه لصحة عقده ✻ بركسه
امانله دار حربه دخول ورضاسى اولمقسزين برحربى‌نك مالنى اخذ ايدوب
دار اسلامه اخراج ايلسه اكا مالك اولوب وانك بيعى صحيح اولور شوقدر
واردركه كندويه وكندودن اشترا ايدن كسه‌يه طيب اولمز غدرينه بنأ ملكى
خبث اولمغله امادار حربه دخولى بلا امان اولورسه غدر اولمغين كندويه طيب
اولور بيع فاسد صورت مشروحه‌نك خلافنه‌دركه انده عقدى فاسد اولمغله
ربحى كندويه طيب اولمز كندودن اشترا ايدن كسه‌نك عقدى صحيح اولمغله
اكا طيب اولور ✻ وفى حظر الاشباه الحرمة تتعدد مع العلم بها الا فى حق
الوارث وقيده فى الظهيرية بان لايعلم ارباب الاموال وسنحققه ثمة ✻ حظر
شرعا استعمالى ممنوع اولان شيدر مباحك ضديدر يعنى اشباهك حظر
بحثنده مرسومدركه برنسنه‌نك حرمتى معلوم اولورايجق اشخاص متعدده
اوزرينه تحقق ايدر الا وارث حقنده حرمت تحقق ايتمز كندويه مورثندن
انتقال ايدن مال حلال اولور اكر مال صاحبلرينى وياورثه سنى بيلمزسه
بس مال صاحبى معلوم اولورسه وارثه ردى واجب اولور رد ايتمزسه كندويه
دخى حرام اولور شارح رحمه الله تعالى ديركه انشاءالله تعالى بز دخى
بحث مشروحى حظر بياننده تحقيق ايده‌رز تحقيق بوكه لكن مجتباده ذكر

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

اولنان كسبى حرام اولان كمسه وفات ايتدكده ميراثى حلالدر بعده شارح
ديديكه بز اشبو روايتله عمل ايتميوز بلكه كسب مشروح ورثه يه حرامدر
مادام حرمتى معلومى اولدقجه ارباب حقوقى هرنقدر بلمز ايسه ده ﴿(بنى
اوغرس فيما اشتراه فاسدا) شروع فيما يقطع حق الاسترداد من الافعال
الحسية بعد الفراغ من القولية (لزمه قيمتهما) وامتنع الفسخ وقالا ينقضهما
ويرد المبيع ورجحه الكمال وتعقبه فى النهر لحصولهما بتسليط البائع﴾ بيع فاسدده
حق استردادى قول ايله قطع ايدن شيلرى ذكردن فارغ اولدقدنصكره
استردادهمانع اولان افعال حسيه بياننه شروع ايدوب مصنف عليه الرحمه ديركه
بر دارى ويا ارضى فاسدا اشترا ايدن كمسه انده بنا ويا غرس احداث ايلسه
كندو يه انلرك قيمتنى تأديه لازمه اولوب وفسخى ممتنع اولور زيرا بنا ايله غرس
امام اعظم رحمه الله تعالى نزدلرنده استهلاك اولوب وكندولرندن
مقصود دوام اولوب اوكا دخى تسليط بايع طرفندن اولمغله بيع كبى كندولر
سببيله حق استردادمنقطع اولدى امامين رحمهما الله تعالى مشترى بنا ايله غرسى
نقض ايدوب مبيعى رد ايدر ديديلر وكمالده اشبو قولى ترجيح ايليوب زياده
وجيه اولان قول بودر ديدى بنادن دوامك قصد اولنمسى استردادة
مانع دكلدر زيرا اجاره ده قلعك وجوبى انفا قيدر امدى بنا ايله غرسك
بقاسيچون اولانى ده اولوراولمياتى ده اولور لكن صاحب نهر كماله سؤال ايرادايتديكه مز بوز
بنا ايله غرس بايعك تسليطيله در بونده دوام قصد اولنور اجاره بونك خلافنه در
بونده تسليط يوقدر ﴿وكذا كل زيادة متصلة غير متولدة كصبغ وخياطة
وطحن حنطة ولت سويق وغزل قطن وجاريه علقت منه فلو منفصلة
كولد اومتولدة كسمن فله الفسخ ويضمنها باستهلاكها سوى منفصلة غير
متولدة جوهرة﴾ بنه بويله بويا ودكيش وبغدايى اون ايدوب وسويقه ياغ قاتوب
وپنبه يى اكيروب وجاريه نك رجلدن حامل اولمسى كبى هر بر زياده متصله
غير متولده صاحبى اولان شيلرك قيمتلرى لازم كلور مز بورلرده ده مانع
اولدقلرينه بناً امدى زياده ولد كبى منفصله ويا سموزلك كبى متولده اولورسه
بايع ايچون فسخ عقد واردر وكسب كبى زيادهٔ منفصلهٔ غير متولده نك
ماعداسنى استهلاكيله مشترى ضامن اولور ﴿وفى جامع الفصولين اونقص
فى يد المشترى بفعل المشترى اوالمبيع اوبآفة سماوية اخذه البائع مع الارش ولو بفعل البائع
صار مستردا ولو بفعل اجنبى خير البائع﴾ جامع الفصولينده مذكوردركه
بيع فاسدده مشترى نك يدنده مشترى نك ويا مبيعك فعليله ويا برآفة سماويه ايله
مبيعه نقصان عارض اولورسه بايع مبيعى ارشيله كه نقصان قيمتيله برابر

اخذايدر واكر بايعك فعليله اولورسه مبيعى استرداد ايتمش اولور حتى مشترى
كندو يى حبس ومنع ايتدين كندونك عندنده هلاك اولسه بايعك اوزرينه
هلاك اولور واكر نقصان اجنبى نك فعليله اولورسه بايع مخير قلنور ديلرسه
نقصانى مشتريدن اخذ ايدوب اول دخى جنايت ايدنه رجوع ايدر واكر ديلرسه
جانيدن اخذ ايدر ﴿(وكره) تحريما مع الصحة (البيع عند الاذان الاول) الا اذا
تبايعا يمشيان فلا بأس به لتعليل النهى بالاخلال بالسعى فاذا انتفى انتفى وقد خص
منه من لا جمعة عليه ذكره المصنف﴾ يوم جمعه ده بعد الزوال اذان اولنده
بيع صحيح اوله رق تحريما مكروه قلندى الا ماشيا بيع ايدرلرسه انده بأس يوقدر
نهى اخلال بالسعى ايله تعليل اولنمغله مشى حالنده مبايعه لرى بولنمغله سعيه خلل
كلمزسه علت منتفيه اولمغله معلولده منتفى اولور اشبو اذان اولده بيعك كراهتى
حكمندن اوزرلرينه جمعه لازمه اوليان نساء ومسافرين ومرضى مثللو كسه لر تخصيص
اولنديكه بونلرك بيعنده كراهت اولمدى ﴿(و) كره (النجش) بفتحتين ويسكن
ان يزيد ولا يريد الشراء اويمدحه بما ليس فيه ليروجه ويجرى فى النكاح وغيره
ثم النهى محمول على ما (اذا كانت السلعة بلغت قيمتها اما اذا لم تبلغ لا) يكره
لانتفاء الخداع عناية﴾ دخى فتحتينله ويا جيمك سكونيله نجشكه شراسنى
مراد ايتميه رك مجرد غير رغبت ايتسون ديو بر متاعى آرتورمق ويا رواجيچون
كندوده بولنميان وصفله انى مدح ايتمك مكروهدر اكر سلعه قيمتنه بالغ اولمش ايسه
واكر بالغ اولمش دكلسه مكروه دكلدر خدعه منتفيه اولمغله نجش نكاحده
وغير يسنده دخى جارى اولور ﴿(والسوم على سوم غيره) ولو ذميا اومستأمنا
وذكر الاخ فى الحديث ليس قيدا بل لزيادة التنفير نهر وهذا (بعد الاتفاق
على مبلغ الثمن) اوالمهر (والا لا) يكره لانه بيع من يزيد وقد باع عليه الصلاة
والسلام قدحا وحلسا بيع من يزيد﴾ ذكر بهاسنده ويامهرده اتفاق اولندقدنصكره
هرنقدر ذمى ويامستأمن دخى اولورسه ده غيرى كمسه نك طالب اولديغى
بهادن اكثر بها ايله بر مبيعه طالب اولمق دخى مكروهدر اكر حالا قيمتنه واصل
اولمش ايسه اولمزسه بيع من يزيددن اولمغله مكروه اولمز {لا يستام الرجل على سوم
اخيه ولا يخطب على خطبة اخيه} حديثنده اخك ذكرى قيد احترازى دكلدر
بلكه زيادهٔ تنفير ايچوندر يعنى اخ حقنده حرمتى پك شديد ديمكدر غيبت حقنده
{ذكرك اخاك بما يكره} مثللو رسول اكرم ونبى افخم صلى الله تعالى عليه وسلم بيع
من يزيد ايله بر قدح و بر حلسكه دوه وحمارك ارقه سنه وضع اولنان چول
پارچه سنى بيع بيورديلر انس رضى الله تعالى عنه بيوردرلركه انصاردن بركمسه
سؤال ايچون رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلمه كلدكده كندويه بيورديلركه

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

خانه كرده برنسنه كزبو قيدربى برحلس وار در بعضيسنى مانجتزه وبعضيسنى
مافوقيزه قيلارز برده صو ايچه جك برقدحمز واردر ديدى رسول الله صلى الله تعالى
عليه وسلم سعادتله بيور ديلركه انلرى بكا كتورك وقتاكه انلرى حضور دولته
آكتوردكلرنده آنلرى اخذ بيوروب بونلرى كيم اشترا ايدر ديدكده بر رجل بن بر درهمه
انلرى اشترا ايدرم ديدى تكرار ايكى وياا وچ دفعه {من يزيد على درهم} بيور ديلر
يعنى بر درهمك اوزرينه كيم زياده ايدر ديدكده بركسنه بن ايكى درهمه آلورم
ديمكله اكا اعطا ودرهمنى مارالذكر سائله اعطا وكندولرينه امر وفرمان بيورديلركه
اشبو ايكى درهمك برينه اهل وعيالكز ايچون طعام وديكرينه بربالطه آلوب
بكا كتوريكوز بيورمغله فرموده زى اوزره بالطه يى آلوب كتوردكلرنده
اكايد مباركه لريله براغاج طاقوب كيت احتطاب ايدوب بيع ايله واون بش
كونه دك البتة بن سنى كورميم بيورمغله امره امتثال برله مدة مشروحه دن
صكره كلدكده اون درهم كسبله مرزوق اولمغله بعضيسنه اثواب وبعضيسندن طعام اشترا
ايلدى بس رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم بيور ديلركه اشبو كسب
يدبكز سزك حقكزده خيرلو در يوم قيامتده مسأله وجهكزده نكتهٔ سوداء اوله رق
كلمكزدن ❊ (وتلقى الجلب) بمعنى المجلوب اوالجالب وهذا (اذا كان يضر
باهل البلد اويلبس السعر) على الواردين لعدم علمهم به فيكره للضرر والغرر
(امااذا انتفيا فلا) يكره ❊ جلب لامك فتحيله مجلوب وياجالب معناسنه در
محشى طحطاوى قدس سره ديركه صاحب بحرك ونهرك بيانلرى مجلوب معناسنه اولمسيدر جالب
معناسنه اولمسيله تفسيرلرينى بن كوره مدم بعده حال مصدرك مفعولنه اضافتى
قبيلندندر يعنى دخى طشره دن جلب اولنان طعام وسائر اشيايى تلقيكه
قارشولیوب كتورنلردن رخيص بها ايله آلوب اهاليه ديلديكى بها ايله بيع
ايتمك مكروهدر اكر اهل بلده يه ضررى اولوب وياخود طشره دن ورود ايدنلرك
معلوملرى اولمغين كندولرينه سعر ملتبس اولورسه اولكنه نظرا ضرر ايكنجى يه
كوره غرره بناءً امدى للضرر والغرر لف ونشر مرتبجه سنه اولور اما ضرر
وغرر منتفى اولورلرسه تلقى مكروه اولمز ❊ (و) كره (بيع الحاضر للبادى)
وهذا (فى حالة قحط وعوز والالا) لانعدام الضرر قيل الحاضر المالك البادى
المشترى والاصح كما فى المجتبى انهما السمسار والبائع لموافقته آخر الحديث
دعوا الناس يرزق بعضهم بعضا ولذا عدى باللام لابمن ❊ قحط وغلا
واحتياج تام وقتنده حاضرك باديه كه اهل باديه طشره لو ايچون بيعى مكروه
قلندى اضراره بناء واكرخاو اوجوزلق اوانى اولورسه كراهت اولمز ضرر
منعدم اولمغين قاموسده عوز تحريكله حاجت معناسنه در ديو مصرحدر

بعضيلر حاضر مالك وبادى مشتريدر ديديلر بوكا كوره للبادى ده لام من معناسنه در
بيع ماده سى من ايله صله لنوب استعمال اولنمغله واصح اولان مجتباده تصريح
اولنديغى مثللو حاضر ايله بادى سمسار كه ميانجى وبايعدر اشبو قول حديث
شريفك آخريكه { دعوا الناس يرزق بعضهم بعضا } نه موافقدر بناءً عليه
لام ايله متعدى اولدى من ايله اولمدى سمسار بايعله مشترى ماييننده توسط ايدن
كمسه دركه ميانجى تعبير اولنور دلال دكلدر امدى مجتبانك عباره سنده كى
سمساردن مراد لف ونشر مرتبجه سنه حاضر بايعدن مراد بادى اولور
❊ (لا) يكره (بيع من يزيد) لما مر ويسمى بيع الدلالة ❊ ماسبقده مرور ايدن
رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلمك قدحله حلسى بيعنه بناءً بيع من يزيد
مكروه دكلدر و بو بيعه بيع الدلالة دخى تسميه اولنور ❊ (ولايفرق) عبر بالنفى
مبالغة فى المنع للعنه عليه الصلاة والسلام من فرق بين والد وولده واخ واخيه
رواه ابن ماجة وغيره عينى وعن الثانى فساده مطلقا وبه قال زفر والائمة
الثلاثة (بين صغير) بالغ (وذى رحم محرم منه) اى محرم من جهة الرحم
لاالرضاع كابن عم هو اخ رضاعا فافهم ❊ صغير غير بالغ بينيله من جهة
الرحم محرم بينى تفريق اولنمز نسبا ابن عم اولوب رضاعا قرنداشى كبى رضاع
جهتندن قرابت صاحبى اولان دكلكه بو مثللو صغيرك قريبندن تفريقى مشروعدر
مصنف مرحومك صيغهٔ نفيله تعبيرى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلمك
والد ايله ولد واخوين ميانه لرينى تفريق ايدن كمسه يه لعنته بناءً منعده مبالغه
ايچوندر كانه وقوعى محال اولان شى منزله سنده قلدى مضمون مشروحده
اولان { ملعون من فرق بين والدة وولدها } حديث شريفنى اصحاب كرامدن
عمران بن حصين رضى الله تعالى عنهدن روايتله امام حاكم
تخريج ايلدى امام ابى يوسفدن تفريق مشروحله اولان بيعك فسادى
مطلقا كرك قرابت ولاد ايله وياسائر قرابتله اولسون مرويدر زيرا حديث
شريفده وارد اولان رديله امر انجق بيع فاسده اولور ❊ (الا اذا كان)
التفريق باعتاق وتوابعه ولو على مال او ببيع ممن حلف بعتقه اوكان المالك
كافرا العدم مخاطبته بالشرائع او متعدد اولوا الاخر لطفله او مكاتبه فلا بأس
به اوتعدد محارمه فله بيع ماسوى واحد غير الاقرب والابوين والملحق
بهما فتح ❊ الاتفريق اعتاقله وتوابعيكه تدبير واستيلاد كتابت امثالى شيلر ايله
وعتق هرنقدر مال اوزرينه اولورسه ده وياخود برعبده مالك اولورسم عتق
اولسون ديو حلف ايدن كمسه يه بيعله وياخود مالك كافر اولورسه شريعتله
مخاطب اولمغين ويا خود بايع متعدد اولوب قريبنك بريى برينك وبريى آخرك

اولورسه اشبو صورتمشروحه‌لرده تفریق مشروعدر واکر قریبدن بری
کندونك ودیکری طفلنك ویامکاتبنك اولورسه بنه تفریقنده بأس یوقدر
واکر صغیرك محرملری متعدد اولورسه امدی بابعه اقربك وابوینك وانلره
ملحق اولان جدایله جده‌نك ماعداسنی بیع وارد ر صاحب بحر دیرکه
بوخصوصده اصل وقاعده بودرکه صغیر ایله برابر محارم متعدده بولنورسه
امدی ابعدی بیع جائز اولور واکرا بعد بولنیوب جمله‌سی بردرجه‌ده اولورسه
پس اب ایله ام خاله ایله عمه کبی جنسین مختلفیندن اولورلرسه تفریق اولنمزلکن
یاکلیسی بردن بیع اولنور ویا امساك اولنورلر واکر اخوین عمین وخالین کبی
جمله‌سی جنس واحددن اولورسه صغیر ایله برابر بریسی امساك اولنوب
ماعداسی بیع اولنور جده ام کبیدر پس جده وعمه وخاله ایله برابر صغیر بولنورسه
عمه ایله خاله‌نك بیعلری جائز اولور اما صغیر ایله برابر عمه وخاله بولنسه‌لر انجق
بردن بیع اولنورلر جهتلری هرنقدر مختلفه ایسه‌ده درجه‌ده متحد اولدقلری ایچون
﴿او(بحق مستحق) کخروجه مستحقا (وکدفع احدهما بالجنایة وبیعه بالدین)
اوبا تلاف مال الغیر (ورده بعیب) لان النظرفی دفع الضررعن الغیر لافی الضرر
بالغیر﴾ ویاخود مستحقك حقیچون تفریق اولنورکه مثلا برینه غیری کسه‌نك
مستحق چیقمسی کبی دخی برینك ایتدیکی جنایت مقابلی دفع اولنماسی وبری
عبد مأذون اولمغله دینیچون ویاغیرك مالنی اتلاف ایتمکله بیعی وعیبله
ردی کبی زیرا بوخصوصده عدم تفریقله نظری غیرکه صغیردن ضرری دفعه‌در
یوقسه غیرکه مالکه ضرر ده دکلدر یعنی صغیر ایله ذی رحم محرمی میانلرینی
تفریقدن مالکی منع صغیردن ضرری دفع ایچوندر امدی اشبو ضرری دفعده
مالك کندی نفسنه ضرری اختیاریله تکلیف اولنمز زیرا مسئله اولی‌ده تفریق
مطلقا منع اولنسه مالکه ضرر لاحق اولور جنایت صاحبنه فدایی ویرمك
کندویه لازم اولمغله ایکنجی مسئله‌ده عبدك قیمتنی غرمایه تأدیه واچنجیده
بلا اختیار مبیعی قبول کندویه لازم اولور اشبو تفصیل مشروحی درر محشیسی
فاضل نوح ذکروبیان ایلدی ﴿(بخلاف الکبیرین والزوجین) فلا بأس به
خلا فالاحمد فالمستثنی احد عشر﴾ کبیرین ایله زوجین میانلرینی تفریق صورت
مشروحه‌نك خلافنه درکه تفریقلرنده باس یوقدر امام احمد رحمه الله تعالی
ایچوندر اختلاف امدی متنك ولایفرق قولندن استثنا اولنان اون برصورت
اولورکه اعتاق وتوابعی وعتقیله حلف ایتدیکی نسنه‌یی کندویه بیعی
ومالکنك کافر اولمسی ومبیعك ویامحارمك تعددی ومستحق چیقلمق وجنایتنه
ویرلمك ودینی ویاتلف ایتدیکی غیرك مالی مقابلی بیع اولنمسی وعیبله ردی صاحب

بحر صغیرك مراهق اولوب وانا سنك بیعنه راضی اولمسنی زیاده ایلدی ایدی فالمستثنی
احد عشر قولنی بخلاف الکبیرین والزوجین قولنك اوزرینه تقدیم ایتك واجبدر
﴿(وکما یکره التفریق ببیع) وغیره من اسباب الملك کصدقة ووصیة (یکره)
بشراء الامن حربی ابن ملك و(بقسمة فی المیراث والغنائم)جوهرة واعلم ان فسخ
المکروه واجب علی کل واحد منهما ایضا بحر وغیره لرفع الاثم مجمع وفیه و نصحح
شراء کافر مسلما اومصحفا مع الاجبار علی اخراجهما عن ملکه و سیجیئ
فی المتفرقات والله تعالی اعلم﴾ صغیر ایله ذی رحم محرمی میانلرینی بیعله وصدقه
ووصیت کبی بیعك ماعداسی اسباب ملکدن برشیئله تفریق مکروه اولدیغی مثلو
شرا ایله ومیراثده وغنا یمده تقسیمله‌ده تفریق مکروه قلنور بونك ظاهری مثلا
متوفانك ایکی اوغلو اولوب ومیراث اوله رق انجق برصغیر وبرذی رحم
محرمنی ترك ایتمکله هر برینه بری حصه اولسه امدی واجب اولان رقیقنك
ایکیسنی بردن برینه بیع ایدوب ثمننی میانه‌لرنده تقسیم ایتمکدر وغازی یه وقاسم
غنیمته دخی تفریق مشروح حرامدر مشتری منزله سنده اولمغله پس عاقدین
مابیننده کراهت متحققه در الا شرا حربیدن اولورسه تفریقده کراهت اولمز
معلوم اولسونکه رفعا للاثم بیع فاسدده احد متعاقدینك هر برلرینه عقدی
فسخ واجب اولدیغی کبی مکروهی دخی فسخ واجب اولور وینه مجمعده
مرسومدرکه کافرك رقیق مسلمی ویامصحف شریفی شراسی صحیح اولور
لکن کافرك مسلمدن ذلنی دفع ورفع ایچون کتاب مبینی اهانتدن حفظ وصیانت
ایچون انلری کندونك ملکندن اخراجله جبر اولنور ومسئله‌نك بیانی قریبا
متفرقاتده دخی کلور والله تعالی اعلم واستغفر الله العظیم

﴿(فصل فی الفضولی)﴾

فضولی زیاده معناسنه اولان فضلك جمعیدر قیاس اولان هرنقدر مفرده نسبت
اولنمق ایسه‌ده غلبهٔ استعمال ایله بومعنایه علم کبی اولدیده انصاری واعرابی کبی
اولدی انتهی بنایه ﴿مناسبته ظاهرة وذکره فی الکنز بعد الاستحقاق لانه
من صوره﴾ اشبو فضولی مسئله‌سنك ماقبلنه مناسبتی ظاهره‌درکه اشبو فاسد ایله
فضولی موقوفك هر برلرینك ملك افاده لرینك برشیکه اولکنده قبضه
ایکنجیده اجازته توقف ایتمسیدر کنز صاحبی فضولی بحثنی استحقاقدنصکره
ذکر ایلدی استحقاق دخی فضولی صورتلرندن اولمغله زیرا مستحق حین دعواده
اشبو فسنه بنم ملکمدر صکا بیع ایدن کسه بندن اذنسز بیع ایتمشدر دیر
بوایسه عین بیع فضولیدر ﴿انتهی حلبی﴾ (هو)من یشتغل بمالا یعنیه فالقائل
لمن یأمر بالمعروف انت فضولی یخشی علیه الکفر فتح ﴾فضولی لغتده کندونك

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

اوزرینه لازم اولمیان مالا یعنی به مشغول اولان کمسه در امدی امر معروف و نهی
منکر ایدن کمسه یه بر کمسه سن فضولیسك دیسه اوزرینه کفر قورقیلور زیرا
امر معروف نهی منکر شرعا کندونك اوزرینه واجب اولمغله مابینی دن
اولمش اولور امدی انت فضولی قولی وجوبی نفیده ظاهردر حقیقة
کافر اولمدیغی بو مثللو لفظله نفی وجوب قصد اولنمدیغنه مبنیدر
❊ واصطلاحا (من یتصرف فی حق غیره) بمنزلة الجنس (بغیر اذن شرعی)
فصل خرج به نحو وکیل ووصی ❊ فضولی اصطلاح فقهاده اذن شرعیسز
غیرك حقنده تصرف ایدن کمسه در من یتصرف فی حق غیره قولی جنس
منزله سنده در کندوده وکیل ووصی وولی وفضولی جمله سی داخل اولور
بغیر اذن شرعی فصلدر کندی ایله وکیل ووصی وقاضی خروج ایلدی ❊ (کل
تصرف صدر منه) تملیکا کان کبیع وتزویج اواسقاطا کطلاق واعتاق
وله مجیز) ای لهذا التصرف من یقدر علی اجازته (حال وقوعه انعقد
موقوفا) وما لا مجیز له حالة العقد لا ینعقد اصلا ❊ هر بر تصرف که کرك
بیع وتزویج کبی حقیقة ویا حکما تملیك اولسون ویا طلاق واعتاق کبی اسقاط
اولسون فضولیدن واقع وصادر وکندونك حین وقوعنده کندونك
اجازتنه قادر مجیز بولنورسه موقوفا منعقد اولور حین عقدده کندی ایچون
مجیز بولنمزسه اصلا منعقد اولمز مثلا صغیرك زوجه سنی فضولینك تطلیق
ورقیقنه اعتاقی ومالنی هبه سی نافذ اولمز اجازتنه کرك صغیر وکرك ولیسی
مالك اولمغین ❊ بیانه صبی باع مثلا ثم بلغ قبل اجازة ولیه فاجازه بنفسه جاز لان
له ولیا یجیزه حالة العقد بخلاف مالو طلق مثلا ثم بلغ فاجازه بنفسه لم یجز لانه
وقت العقد لا مجیز له فیبطل مالم یقل اوقعته فیصح انشاء لا اجازة کما بسطه
العمادی ❊ کلام مشروحك بیان وتفصیلی مثلا بر صبی بر نسنه سنی بیع ایدوب
بعده ولیسنك اجازتندن اقدم بالغ اولوب کندوسی بالذات اجازت ویرسه
عقد مشروح جائز ومشروع اولور حین عقدده کندی ایچون اجازت ویرر ولی اولمغله
اما صبینك عورتنی تطلیق ایدوب بعده بلوغه ایروب وکندونك بنفسه اجازت ویرمسی
صورت سابقه نك خلافنده در که جائز اولمز زیرا بونده عقد وقتنده مجیز اولمغین
اجازتی باطل اولور مادام مقدمکی طلاقی بن مجددا ایقاع ایتدم دیمدکجه
بس بویله دیرسه طلاقی بروجه انشا صحیح اولور اجازت اولمز نتکم عمادی
بسط ایلدی لکن صبینك عقد مشروحلرده فضولی اولمسی پك ظاهر دکلدر
❊ (وقف بیع مال الغیر) لو الغیر بالغا عاقلا فلو صغیرا او مجنونا لم ینعقد اصلا
کما فی الزواهر معزیا للحاوی وهذا ان باعه علی انه (لمالکه) اما لو باعه علی

انه لنفسه او باعه من نفسه او شرط الخیار فیه لمالکه المکلف او باع عرضا
من غاصب عرض آخر للمالك به فالبیع باطل ❊ عاقل بالغ اولان کمسه نك
مالنی بر آخر کمسنه آنك مالی دیه رك بیع ایلسه امدی اشبو بیعی موقوف
اولور واکر غیر صغیر ومجنون اولورسه بیع اصلا منعقد اولمز ویا بر منوال
مشروح بیع ایتیوب بلکه کندونك مالی دیه رك ویاخود کندی نفسنه بیع
ایلسه ویاخود انده انك مکلف اولان مالکنه خیاری شرط ایتسه ویاخود
بر رجلك ایکی عرضنی غصب ایدن ایکی غاصب مبایعه ایدوب مالکك عرضنك برینی
غاصبی دیکر غاصبك غصب ایتدیکی عرض مقابلی بیع ایلیوب مالکده اجازت
ویرسه جائز اولمز زیرا بیعدن فائده مشتری یه مبیعك رقبه وتصرفنه مالکیتك
ثبوتیدر بونلر ایسه بدلینده مالکه ذاتنده ثابتدر امدی غاصبلرك عقدلرینك
ومالکك اجازتنك بر فائده سی اولمدی بلکه حاصلی تحصیل اولدی امدی
صورة مشروحه لرده بیع باطلدر شارحك لمالکه قولی مبتدای محذوفه
خبردر هما للمالك سبکنده در بده کی باعه رده باع فعلنه متعلقدر ❊ والحاصل ان بیعه
موقوف الا فی هذه الخمسة فباطل قید بالبیع لانه لو اشتری لغیره نفذ علیه
الا اذا کان المشتری صبیا او محجورا علیه فیتوقف ❊ حاصل کلام فضولینك
بیعی موقوفدر الا فلو صغیرا او مجنونا ایله اشارت اولنان بش مسئله مشروحه
باطله درمصنف علیه الرحمه نك وقف بیع مال الغیر قولنی تبعیتله تقییدی غیر ایچون
اشترا ده عقدك کندونك اوزرینه نفوذینه مبنیدر الا مشتری صبی ویا محجور
علیه اولورسه کندی ایچون اشترا اولنان کمسه نك اجازتنه توقف ایدر بس
بر کمسه بر نسنه یی فلان کمسه ایچون اشترا ایتدم دیو اشهاد ایدوب اول دخی
راضی اولدم دیسه ینه عقد اصل مشتری یه اولور مادام مقدم شرایه وکیل
اولمدقجه ملك کندونك اولور صکره کی اجازته اعتبار اولنمز اجازت انجق
موقوفه لاحقه اولوب نافذه اولمغین اما مشتری مبیعی غیره ویروب ثمنی اخذ ایدرسه
بیع بالتعاطی اولور ❊ هذا اذا لم یضفه الفضولی الی غیره فلو اضافه
بان قال بع هذا العبد لفلان فقال البائع بعته لفلان توقف بزازیة وغیرها لان
بیعه لنفسه باطل کما فی البحر والاشباه عن البدائع کانه لانه غاصب وکذا من نفسه
لان الواحد لا یتولی طرفی البیع الا الاب کما مر ❊ اشبو غیر ایچون فضولا
اشترا صورتنده اشترانك کندویه نفوذی مشترینك شرایی غیره مضاف
قلمدیغنه نظرا در بس مضاف قیلوب اشبو عبدی فلان کمسه یه بیع ایله دیوب
اودخی اکا بیع ایتدم دیسه امدی انك اجازتنه توقف ایدر شارحك لان بیعه
لنفسه باطل قولی سابق الذکر فالبیع باطل قولنه تعلیلدر بس لایق اولان

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

الك عقبنده ذكر اولنمسى ايدى يعنى صور مذكوره ده بيعك باطل اولديغى كندى نفسيچون غيرك مالنى بيع ايتدبكنه كوره كانه كندوسى غاصب اولديغنه مبنيدر * متنك لمالكه قولنده علت اولسه اولور وغيرك مالنى فضولى نك كندى نفسنه بيعى يعنى كندونك مشترى اولمسى دخى بنه بويله باطلدر بركسه بيعك ايكى طرفنه مالك ومتولى اوله ميوب انجق بابا اولديغنه بناءً تكم بيوعك اولنده مرور ايلدى شارحك انده ذكر ايتديكى ايله برابر قاضى ووصيدر ✤ وعبارة الاشباه بيع الفضولى موقوف الا فى ثلاث فباطل اذا باع لنفسه بدائع واذا شرط الخيار فيه للمالك تلقيح واذا باع عرضا من غاصب عرض آخر للمالك به فتح لكن ضعف المصنف الاولى لمخالفتها لفروع المذهب انتصر بحثهم بان بيع الغاصب موقوف وبان المبيع اذا استحق فللمستحق اجازته على الظاهر مع ان البائع باع لنفسه لا للمالك الذى هو المستحق مع انه توقف على الاجازة ✤ واشباهك عبارهسنك مفادى فضولى نك بيعنك موقوف اولوب الا اوچ محلده باطل اولمسى كه كندى مالى ديه رك بيعنده وانده خيارى مالك ايچون شرط قلمسنده ومالك ايچون ديه رك برعرضى عرض اخرى غصب ايدن كمسه يه اول عرض مقابلى بيع ايتمكده در لكن مصنف مرحوم اولى كه كندى نفسيچون بيعده بطلانى تضعيف ايلدى فروع مذهبه مخالفتنه بناءً زيرا فقهانك تصريحلرى واردركه مقيس عليه اولان غاصبك بيعى موقوفدر وبرمبيع مستحق چيقلدقده مستحق ايچون رواية ظاهره اوزره اكا اجازت واردر حالبوكه بايع كندى نفسيچون بيع ايتمشدر مستحق چيقان مالك ايچون ايتمشدر اجازته توقفيله بله ✤ واما الثانية ففى النهر وينبغى الغاء الشرط فقط قلت وحاصله كما قاله شيخنا ان بيعه موقوف ولو لنفسه على الصحيح انتهى لكن فى حاشية الاشباه لابن المصنف وزدت عليه مسئلتين من الحاوى وهما بيع الفضولى مال صغير ومجنون لا ينعقد اصلا الى هنا ✤ اما ايكنجى مسئله نك بطلاننك ضعفى نهرده مسطوردركه لايق اولان فقط خيار شرطك الغا اولنوب بيعك موقوف اولمسيدر مؤلف رحمه الله تعالى ديركه مضمون مشروحك حاصلى شيخمزك ديديكى كبى تحقيقا بايع مذكورك بيعنك قول صحيح اوزره موقوف اولمسيدر هرنقدر كندى نفسيچون بيع ايتمش اولورسه ده لكن مصنف مرحومك فرزند دلپسندلرينك اشباه اوزرينه اولان زواهر نام حاشيه سنده بن مزبور اوچك اوزرينه حاويدن نقلا ايكى مسئله دخى زياده ايلدم ديو مرسومدر انلرك فضولينك صغيرك ومجنونكماللرينى بيعنك اصلا منعقد اولمسيدر بونده حاشيه مرسومه نك عبارهسى نهايت بولدى

(فى)

✺ فى بيان تعداد البيع الموقوف ✺

✤ (و) وقف (بيع العبد والصبى المحجورين) على اجازة المولى والولى وكذا المعتوه وفى العمادية وغيرها لا تنعقد اقارير العبد ولا عقوده وستحققه فى الحجر ✤ دخى محجور اولان عبد ايله صبى نك بيعلرى مولانك وولى نك اجازتنه توقف ايدر معتوه دخى بنه بويله در وسائر معتبراتده مرسومدركه عبدك سيدى ايچون اقرارلرى وعقودى منعقد اولمز وبوكلامى قريبا حجر بحثنده تحقيق ايده رزكه عبدك كندى نفسى حقنده اقرارى معتبردر نهايتى مابعد العتقه تأخير اولنور ✤ (و) وقف (بيع ماله من فاسد عقل غير رشيد) على اجازة القاضى ✤ دخى بركسه نك كندى متاعنى عقلنده فساد وخلل اولوب رشيد اولميان كمسه يه بيعى قاضى نك اجازتنه توقف ايدر ✤ (و) وقف (بيع المرهون والمستأجر والارض فى مزارعة الغير) على اجازة مرتهن ومستأجر ومزارع ✤ دخى رهن واستيجار اولنان نسنه نك وغيرك زراعتنده اولان ارضك بيعى مرتهنك ومستأجرك ومزارعك اجازتنه توقف ايدر ✤ (و) وقف (بيع شئ برقمه) اى بالمكتوب عليه فان علمه المشترى فى مجلس البيع نفذ والا بطل قلت وفى مرابحة البحر انه فاسد له عرضية الصحة لا بالعكس هو الصحيح وعليه فتحرم مباشرته وعلى الضعيف لا ✤ دخى برنسنه يى رقمكه اوزرنده كى يازوسيله بيعى موقوفدر امدى مشترى رقمى مجلس بيعده بيلورسه بيع نافذ اولور يوقسه باطل اولور شارح ديركه بحرك مرابحه سنده مرسومدركه بيع مذكور فاسددر لكن كندونك صحته عرضيت وقابليتى واردر مشترى نك معلومى اولمغله عكسى دكلدركه صحيح اولوب فساده قابليتى اولمغله وانجق صحيح اولان بودر بوكا كوره مبيع مشروحه مشترى نك مباشرت ايدوب متصرف اولمسى حرام اولور قول ضعيف اوزره حرام اولمز ✤ وترك المصنف قول الدرر وبيع المبيع من غير مشتريه لدخوله فى بيع مال الغير ✤ مصنف عليه الرحمه درر صاحبنك قولنكه بايعك مبيعنى مشترى سنك غيرى يه تكرار بيعى دخى موقوفدر قولنى ترك ايلدى غيرك مالنى بيع موقوفدر قولنده دخولنه مبنيدر زيرا مشترىٔ اوله بيعيله انك مالى اولور ✤ (وبيع المرتد والبيع بما باع فلان والبائع يعلم والمشترى لا يعلم والبيع بمثل ما يبيع الناس به او بمثل ما اخذ به فلان) فان علم فى المجلس صح والا بطل ✤ دخى مرتدك بيعى امام اعظم رحمه الله تعالى قتنده اسلامنه دك موقوفدر اماامامين قتنده موقوف دكلدر دخى بايع معلوم مشترى نا معلوم اوله رق فلان كمسه نك بيع ايتديكى وجه

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

اوزره اولان بیع موقوفدر یا بعده معلوم اولمزسه موقوفیتی بالطریق الاولی در
دخی ناسك بیع ایتدیکی ویا اخذ ایتدیکی ثمن مثلیله بیع موقوفدر امدی اشبو
صور ثلاثه ده ثمن مجلسده معلوم اولورسه بیع صحیح اولور یوقسه باطل اولور
شرنبلالیه نك البیع بما باع فلان مسئله سنی بیانده فاسددر قبضله مالك اولنور
قولنه نظرا بطلانی مسلم اولماز ﴿ (وبیع الشیء بقیمته) فان بین فی المجلس
صح والا بطل وانی ﴾ بر نسنه یی بهاسیله بیع موقوفدر امدی
قیمتی مجلسده بیان اولنورسه صحیح اولور یوقسه باطل اولور
﴿ (وبیع فیه خیار المجلس) ﴾ کندوده خیار مجلس اولان بیع موقوفدر
﴿ و) وقف (بیع الغاصب) علی اجازة المالك یعنی اذا باعه لمالکه لا لنفسه علی
مامر عن البدائع ﴾ غاصبك غصب ایتدیکی نسنه یی مال صاحبی ایچون بیع
ایدرسه انك اجازتنه توقف ایدر اما کندی نفسیچون بیع ایدرسه ایتمز لکن ماسبقده
بدایعدن نقلا مرور ایدن مضمونه نظرا نفسی ایچون دخی بیع ایتسه ینه
اجازته محتاج اولور ﴿ ووقف ایضا بیع المالك المغصوب علی البینة او اقرار
الغاصب وبیع مافی تسلیمه ضرر علی تسلیمه فی المجلس وبیع المریض لوارثه علی
اجازة الباقی ﴾ ینه بویله مالکك غصب اولنان مالنی بیعی غاصبك انکارینه
نظرا کندونك اثباتنه ویا غاصبك اقرارینه توقف ایدر معین ویا غیر معین
سقفدن بر دیرك کبی تسلیمنده ضرر اولان شیء بیع مجلسده انك تسلیمنه
ومریضك ورثه لرندن برینه برمالنی بیعی هرنقدر ذکر بهاسیله اولورسه ده
سائر ورثه لرك اجازتلرینه توقف ایدر ﴿ وبیع الورثة الترکة المستغرقة علی
اجازة الغرماء وبیع احد الوکیلین او الوصیین او الناظرین اذا باع بحضرة
الاخر توقف علی اجازته او بغیبته فباطل واوصله فی النهر الی نیف وثلاثین ﴾
ورثه نك ترکهء مستغرقه یی بیعلری غرمانك اجازتلرینه وایکی وکیلك
ویا وصینك ویا ناظرك برینك دیکرینك حضورنده بیعی انك اجازتنه توقف ایدر
واکر غیبتنده اولورسه بیع باطل اولور صاحب نهر بیع موقوفی اوتوزدن
زیاده که اوتوز سکزه قدر ایصال ایلدی ماتن وشارح علیهما الرحمه یکرمی
اوچ صورتی بومقامده ذکر وبیان ایلدی ﴿ (وحکمه) ای بیع الفضولی
لوله مجیز حال وقوعه کامر (قبول الاجازة) من المالك (اذا کان البائع
والمشتری والمبیع قائما) بان لا یتغیر المبیع بحیث یعد شیئا آخر لان اجازته کالبیع
حکما ﴾ فضولی نك بیعنك وقوعی حالنده کندی ایچون مجیز اولورسه حکمی
مالکدن اجازتك قبولیدر اکر بایع ومشتری ومبیع قائم اولوب شیء اخر عد
اولنور جه سنه مبیع تغییر اولنمزسه زیرا مجیزك اجازتی حکما بیع کبیدر
مبیعك شیء آخر عد اولنمسی بزك قطع اولنوب قمیص خیط اولنمسی کبی بونده اجازت

عمل ایدهمز زیرا اجازت عقدده تصرفدر عقدده انجق مزبور اوچك قیامیله
تمام اولور ﴿ (وکذا) یشترط قیام (الثمن) ایضا (لو) کان (عرضا
معینا لانه مبیع من وجه فیکون ملکا للفضولی وعلیه مثل المبیع لو مثلیا
والا فقیمته وغیر العرض ملك للمجیز امانة فی ید الفضولی ملتقی ﴾ فضولینك
بیعنك اجازتی قبولنده اشیای ثلاثهء مشروحه نك قیامی شرط اولدیغی مثللو
ثمن عرض معین اولورسه انك دخی قیامی شرط قلندی من وجه اول دخی مبیع
اولدیغندن بس ثمن مقامنده اولان عرض فضولینك ملکی اولور وکندونك
اوزرینه مبیع مثلی ایسه انك مثلی یوقسه قیمتی لازمه اولور عرض معین
اولمزسه جهالتنه بناء عقد مشروع اولمز عرض اولمیان نقد فضولینك
یدنده امانت اوله رق مجیزك ملکی اولور کویا فضولی وکالة بیع ایتمش اولور
اجازهء لاحقه وکالهء سابقه کبی اولمغین ﴿ (و) کذا یشترط قیام (صاحب
المتاع ایضا) فلا تجوز اجازة وارثه لبطلانه بموته ﴾ وینه بویله اجازتك
شرطی صاحب متاعکه مالکك قیامیدر زیرا عقد کندونك اجازتنه توقف
ایتمکله غیرك اجازتیله نافذ اولمز امدی کندونك موتیله اجازت باطله اولمغله
وارثنك اجازتی جائزه اولمز نتکم فضولی ومشتری نك مقاملرینه وارثلری قائم
اولمدیغی کبی ﴿ (و) حکمه ایضا (ان اخذ) المالك (الثمن او طلبه) من المشتری
یکون اجازة عمادیه وهل للمشتری الرجوع علی الفضولی بمثله لو هلك فی یده قبل
الاجازة الاصح نعم ان لم یعلم انه فضولی وقت الاداء لا ان علم قنیة واعتمده ابن
الشحنة واقره المصنف وجزم الزیلعی وابن ملك بانه امانة مطلقا ﴾ وینه بویله
بیع فضولینك حکمی اکر مالك ثمنی اخذ ویا مشتریدن طلب ایدرسه بیعه
اجازت ویرمش اولور شارح رحمه اللهك مصنف مرحومك کلامنی تغییر ایله
ترجمه بودرکه وحکمه مبتدا ان اخذ شرط وجزاسیله خبریدر لکن تغییر مشروحه
حاجت مس ایتمکسزین وان اخذ الثمن مبتدا وذکر آتی اجازة قولی خبر اولسه
عبارهء ظاهری اوزره ابقا اولنمش اولور ایدی زیرا بو بیع فضولی احکامندن دکلدر
بلکه بوندن مقصود کندی ایله اجازت اولوب واولمیان شیء بیاندر وبونکله
اجازت اولدیغی شارح علیه الرحمه یکون اجازة قولیله ذکر ایلدی فضولا
بیع اولنان نسنه مالك طرفندن اجازت ویرلمزدن مقدم مشتری نك یدنده هلاك
اولسه کندی ایچون فضولی اوزرینه انك مثلیله رجوع وارمیدر الجواب بلی
اصح اولان واردر اکر مشتری بایعك مالی کندوبه تأدیه وتسلیمی وقتنده انك
فضولی اولدیغنی بلمزسه یوق فضولی اولدیغی معلومی اولورسه رجوع
ایدهمز ابن شحنه معتمد اولان قول بودر دیدی ومصنف انی اقرار ایلدی

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

وزيلعى وابن ملك مبيع مشروح مشترى نك يدنده مطلقا كرك اجازتدن
مقدم وكرك صكره امانتدر ديو جزم ايلدى ﴿ (وقوله) اسأت نهر
(بئس ماصنعت اواحسنت اواصبت) على المختار فتح (وهبة الثمن من المشترى
والتصدق عليه به اجازة) لو المبيع قائما عماديه ﴾ ونهرك بياننه كوره
مالكك اسأت بئس ماصنعت ويا احسنت ويا اصبت قولى قول مختار اوزره
وثمنى مشترى يه هبه سى وتصدق اجازتدر اكر مبيع قائم ايسه مختارك مقابلى
قاضيخانك ذكر ايلديكى مالكك فضولى يه احسنت ويا اصبت ويا وفقت
قولى اجازت اولمز استهزا امقا منده ذكر اولنمغله كندى ايچون رد اولمق مضمونيدر
﴿ (وقوله لااجيز رد له) اى للبيع الموقوف فلو اجازه بعده لم يجز لان المفسوخ
لايجاز بخلاف المستأجر لو قال لااجيز بيع الاجر ثم اجاز جاز وافاد كلامه
جواز الاجازة بالفعل والقول ﴾ مالكك بن اجازت ويرمم قولى بيع موقوفى
رددر امدى لااجيز قولندن صكره اجازت ويرسه جائز اولمز بر دفعه فسخ
اولنمش قد نصكره اجازت مشروعه اولمغين اما مستأجر مالكك خلافنه دركه
بن اجاره ايدن كمسنه نك بيعنه اجازت ويرمم ديوب بعده اجازت ويرسه جائز اولور
مستأجر انجق اجازته مالك اولوب فسخه مالك اولمديغنه مبنى وبو كلامك
مفادى اجازتك قولا وفعلا جوازيدر واشبو وافاد كلامه قولنى شارحه وقوله لااجيز
رد له قولندن مقدم ذكر ايتمك اولى ايدى ﴿ (وان للمالك الاجازة والفسخ
وللمشترى الفسخ لا الاجازة) ﴾ دخى مصنفك كلامى مالك ايچون فسخ
واجازتك مشروعيتنى افاده ايدر فسخى افاده سى لااجيز رد له قوليله در مشترى
ايچون قبل الاجازة فسخ واردر عقدك لزومندن تحرز ايچون اما مشترى يه
اجازت مشروع دكلدر وللمشترى الفسخ قولى جمله مستأنفه در مفاد جمله سندن
دكلدر ﴿ (وكذا للفضولى قبلها فى البيع لا النكاح لانه معبر محض بزازيه) ﴾
وينه بويله بيعده فضولى ايچون قبل الاجازة فسخ كندى ايچون واردر
حتى كندى فسخ ايتدكدنصكره مالك بيعه اجازت ويرسه نافذ اولمز اما نكاح
بيع كبى دكلدر يعنى انده فضولى محضا تعبير ايدجى اولمغله انده كندويه قولا وفعلا
فسخ اولمدى بس موكل اجازت ويرمكله عباره كندويه انتقال ايدرده
حقوقك كليسى كندويه منوطه اولور فضولى يه اولمز ﴿ (وفى المجمع لو اجاز
احد المالكين خير المشترى فى حصته والزمه محمد بها) ﴾ مجمع نام كتابده
مرسومدركه ايكى مالكك برى اجازت ويرسه مشترى انك حصه سنى اخذ ده
مخيردر آنك اوزرينه صفقه تفرق ايتمكله امام محمد رحمه الله تعالى مشترى يه
انك حصه سنى المق لازمدر ديدى ﴿ (سمع ان فضوليا باع ملكه فاجاز ولم يعلم

مقدار الثمن فلما علم رد المبيع فالمعتبر اجازته) لصيرورته بالاجازة كالوكيل
حتى يصح حطه من الثمن مطلقا بزازيه ﴾ بركمسه بر فضولينك كندونك ملكنى
بيع ايتديكنى استماع ايدوب واجازت ويروب وثمنك مقدارى معلومى اولمسه
بس وقتاكه مقدار ثمن معلوم اولدقده مبيعى رد ايلسه اعتبار اجازتنه در
اجازتيله فضولى وكيل كبى اولمغله امدى وكيلك ثمندن حطى مطلقا كه مالكك معلومى
اولسون ويا اولمسون صحيح اولور ﴿ (اشترى من غاصب عبدا فاعتقه)
المشترى (اوباعه فاجاز المالك) بيع الغاصب (اوادى الغاصب) الضمان الى
المالك على الاصح هدايه (او) ادى (المشترى الضمان اليه) على الصحيح زيلعى
(نفذ الاول) وهو العتق (لا الثانى) وهو البيع لان الاعتاق انما يفتقر للملك
وقت نفاذه لا وقت ثبوته ﴾ قچان بركمسه بر غاصبدن بر عبد اشترا وانى عتق
ويا بيع ايلسه امدى غاصبك بيعنه مالك اجازت ويروب ويا خود قول اصح اوزره
غاصب صحيح اوزره مشترى ضمانى مالكه ادا ايلسه اولكيكه عتق نافذ اولور
ثانيكه بيع نافذ اولمز اعتاق انجق ملكه وقت نفاذنده محتاج اولوب
وقت ثبوتنده اولمغين اما بيع وقت ثبوتنده ملكه محتاج اولور ﴿ قيد بعتق
المشترى لان عتق الغاصب لاينفذ باداء الضمان لثبوت ملكه به زيلعى ﴾ مسئله نك
مشترى نك عتقيله تقييد اولنديغى غاصبك عتقى اداى ضمانله نافذ اولمديغنه
مبنيدر زيرا مشترى نك ملكى انجق ضمانله ثابت اولور غصبله اولمز غصب افاده
ملك ايچون موضوع اولمغين عتق اصلا ملكنده اولميان شيده واقع اولمغله
نافذ اولمدى اما ضمانى مشترى ادا ايدرسه ملك عقد مبايعه يه مستند اولمغله
بيع نافذ اولور ﴿ (ولو قطعت يده) مثلا (عند مشتريه فاجيز) البيع (فارشه)
اى القطع (له) وكذا كل مايحدث من المبيع (كالكسب والولد والعقر) ولو
(قبل الاجازة) يكون للمشترى لان الملك تم له من وقت الشراء بخلاف الغاصب
لما مر (وتصدق بما زاد على نصف الثمن وجوبا) لعدم دخوله فى ضمانه فتح ﴾
مارالذكر فضولى نك بيع ايتديكى عبدك مثلا يدى مشترى نك عندنده قطع
اولنوب وبيعه اجازت ويرلسه امدى قطعك ارشى ومبيعدن حادث اولان
كسب وولد وعقر كبى هر برشى مشترى نك اولور ملك وقت شرادن تماما كندونك
اولمغله قطع كندونك ملكنده اولمش اولدى غاصب بونك خلافنه دركه ارشه
مالك اولمز ماسبقده مرور ايدن ملكك كندويه ثبوتى ضمانله اولوب
غصبله اولمديغندن ومشترى ارشدن اخذ ايتديكى مبلغدن ثمنك نصفنك
اوزرينه زياده يى واجب اوله رق تصدق ايدر زياده ضماننده داخل اولمديغندن
حرده يد واحده نك ارشى نصف ديت عبدده نصف قيمتدر وضماننده داخل
اولان ثمن مقابلنده اولاندر امدى ثمندن نصفك اوزرينه زياده اولانده عدم ملك

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

شبهه سی آنی وجوبا تصدیق ایلدی ﴿(باع عبد غیره بغیر امره) قید اتفاقی
(فبرهن المشتری) مثلا (علی اقرار البائع) الفضولی (او) علی اقرار (رب العبد
انه لم یأمره بالبیع) العبد (واراد) المشتری (ردالمبیع ردت) بینته ولم یقبل قوله
للتناقض ﴾ برکسه بر غیری کمسه نك عبدینی بیع ایتدکده مشتری مثلا اقامهٔ بینه
ایتسه که بایع فضولی ویاخود عبد صاحبی اقرار ایتدیکه عبدی کندویه
بیعله امر ایتمدم ومبیعك ردینی مراد ایلسه تناقض اولمغله مشترینك بینه سی
رد اولنوب قولی قبول اولنمز زیرا کندولرینك عقده اقداملری کندولرندن
عقدك صحت ونفاذینه اعتراف واقراردر بینه ایسه انجق دعوای صحیحه
اوزرینه اقامه اولنور وقتاکه دعوی باطله اولدیسه بینه دخی باطله اولدی
متنك بغیر امره قولی قید اتفاقیدر بایعله مشتری میاننده اصل نزاع کندوده
اولمغله صورت مسئله دن خارج اولدی ﴿(کمالو اقام) البائع (البینة انه باع بلا امر
اوبرهن علی اقرار المشتری بذلك) واصله ان من سعی فی نقض ماتم من جهته
لایقبل الا فی مسئلتین ﴾ صورة مشروحه ده بینه نك ردی وقولك عدم
قبولی بایعك انده بلا امر بیع ایتدم ویامشتری انی اقرار ایتدی دیو اقامهٔ
بینه ایلسه بینه سنك ردی وقولنك عدم قبولی کبیدر بونك اصل ومبناسی
فقهانك تحقیقنجه شول برکسه که کندونك جهتندن تمام اولان شیئك نقضنه
سعی ایده نك سعیی قبول اولنمز مردوددر الا ایکی مسئله ده دکل قوللریدر
مسئلهٔ اولی برشخص برعبدی اشترا وقبض ایتدکدنصکره بایع آنی غائب اولان
فلان کمسه یه کندودن مقدم بیع ایتمشیدم دیو دعوی واقامهٔ بینه ایلسه
مقبوله اولور ومسئلهٔ ثانیه برکسه جاریه سنی برشخصه هبه اول دخی آنی استیلاد
ایتدکدنصکره واهب انی مقدم تدبیره کسمشدم ویااستیلاد ایتمشیدم دیو
دعوی واقامهٔ بینه ایلسه مقبوله اولور انی وعقرینی استرداد ایدر کویا مقدم
تدبیری واستیلادی ایشلیوب بعده خروجا عن المعصیة توبه ایدوب انلری اقراره
حمل اولنور ﴿(وان اقر البائع) المذکور ولوعند غیر القاضی بحر
(بان رب العبد لم یأمره بالبیع ووافقه علیه) ای علی عدم الامر (المشتری انتقض)
البیع لان التناقض لایمنع صحة الاقرار لعدم التهمة فاذا توافقا بطل (فی حقهما
لافی حق المالك) للعبد (ان کذبهما) وان دعی انه کان بأمره فیطالب البائع
بالثمن لانه وکیل لاالمشتری خلافا للثانی ﴾ سابق الذکر بایع هرنقدر قاضی نك
غیرینك عندنده اولورسه ده عبدك صاحبی بیعله امر ایتمدی دیو اقرار ایلیوب
وعدم امر اوزرینه مشتریده کندویه موافقت وکندوبی تصدیق ایلسه
بیع کندولری حقلرنده منتقض اولور عبدك مالکی کندولرینی تکذیب ایدوب

وکندونك امریله اولدی دیو دعوی ایدرسه آنك حقنده بیع منتقض وباطل اولمز
بایعی ثمنیله مطالبه ایدر وکیل اولدیغندن مشتریدن مطالبه ایده مز امام ثانی
ایچون اختلاف واردر مشارالیه مشتریدن مطالبه واردر دیدی بونده بایعك تناقضی
عدم امری اقراری نك صحتنه مانع دکلدر کندی علیهنه اقراری تهمت
اولمغین ﴿(باع دار غیره بغیر امره) واقبضها المشتری ثم وادخلها
فی بناء المشتری فقید اتفاقی درر (ثم اعترف البائع) الفضولی (بالغصب وانکر
المشتری لم یضمن) البائع (قیمة الدار) لعدم سرایة اقراره علی المشتری
(فان برهن المالك اخذها) لانه نور دعواه بها ﴾ برکسه برآخر کسه نك دارینی
کندونك امرنسز بیع ومشتری انی قبض ایتدکدنصکره بایع غصبنی اقرار ومشتری
انکار ایلسه بایع دارك قیمتنی ضامن اولمز عقارك غصبنك عدم صحتنه بناً
اما مشترینك یدندن دارك عدم نزعی بایعك اقرارینك اکا سرایت ایتمدیکنه
مبنیدر امدی اصل لم یضمن البائع قولنك علتی محذوفه در لعدم سرایة اقراره
قولی اول محذوفه علت اولمش اولدی تتکم ترجمه دن مستباندر پس مالك غصبه اقامهٔ
بینه ایدرسه دارینی اخذ ایدر دعواسنی بینه ایله تنویر ایتدیکیچون کنزده
حافظ الدین رحمة الله علیهك ذکر ایتدیکی کبی داری مشترینك کندی بناسنه ادخالی قیدی
قید اتفاقیدر لازم دکلدر ومحل نزاع اولمغله متنك بغیر امره قولنه دخی احتیاج یوقدر
﴿فروع باعه فضولی وآجره آخر او زوجه اورهنه فاجیز امعا ثبت الاقوی
فتصیر مملوکة لازوجة فتح ﴾ برفضولی برمملوکی بیع ودیکری ایجار ویاتزویج
ویارهن ایلیوب درعقب ایکیسنه بردن اجازت ویرلسه اقوی ثابت اولمغله جاریه
مملوکه اولور زوجه اولمز امابریسی اقوی اولمزسه مثلا فضولیلرك هربرلری
بررجله تزویج ویابیع ایتسه لر امدی ایکیسنه بردن اجازت ویرلسه لر تزویج
باطل اولور ومشتریلرك هربرلری نصفی اخذ ایله ترك بیننده مخیر اولورلر
﴿سکوت المالك عند العقد لیس باجازة خانیة من آخر فصل الاقالة ﴾
مالکك عقد وقتنده وبعد العلم سکوتی اجازت دکلدر والله تعالی اعلم
واستغفر الله العظیم

﴿(باب الاقالة)﴾

اقاله نك فضولی یه مناسبتی عقد فضولی یه اجازت اولمدیغنه نظرا رفع اولنوب
اقاله نك مطلق رفع اولمسیدر ﴿(هی) لغة الرفع من اقال اجوف یائی وشرعا
(رفع البیع) وعمم فی الجوهرة فعبر بالعقد ﴾ اقاله لغتده رفع معناسنه در

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

اقال فعلندن مأخوذ واجوف يائى در كه عين الفعلى حروف علتدن يادر وقليلا
ثلاثى دنده كلور قال قيلا ديئيلور باع بابنـدن اوله رق وعلامـه نوح اقاله نك
قيلدن مشتق اولوب قولدن اولمديغنه اوج وجه بيان ايدر كه اولا ارباب لغت
قافك كسريله قلته البيع ديرلر اكر قولدن اولسه ضمـله قلته ديئيلور ايدى وثانيـا
مصدرى يا ايله كليور واو ايله كلميور مجموع اللغة نام كتابده قال البيع قيلا واقاله فسخه
ديو مسطوردر ☼ انتهى ☼ مصدر كندى ايله اصل كلمه يه استدلال اولنان شيلردندر
وثالثـا ارباب لغتـدن صحاح وقاموس صاحبلرى امثالى فحول رجال اقاله يى
ق ى ل ماده سنده ذكرو بيان ايدوب ق و ل ماده سنده ذكر ايتمديلر ☼ انتهى ☼ جوهره ده
رفعى تعميم ايليوب عقد ايله تعبير ايلدى امدى بيعك و اجاره نك وسائر عقودك
رفعنه عام وشامل اولور ﴿ (وتصح بلفظين ماضيين) و هـذا ركنـهـا
(او احدهما مسـتقبل) كاقلنى فقال اقلتك لعدم المساومة فيها فكانت كالنكاح
وقال محمد كالبيع قال البرجندى وهو المختار ﴾ اقاله ماضيلر اولان ويا برينـك
اقلنى ديوب ديكرينـك اقلتك ديمسى مثلاو بريسى مسـتقبل اولان ايكى لفظله
صحيحه و ثابته اولور اقاله نك ركنى اشـبو لفظـلردر اقاله هرنقـدر امام ثانى
نزدنده من كل وجه بيع وامام اعظم رحمـه الله تعـالى قتنده من بعض الوجوه
بيع اولوب بيع ايسـه برى مسـتقبل اولان لفظلر ايله منعقد اولمز ايسـد ده بونده
كندويه بيع حكمى ويرلمدى كندو ده مسـاومه جاريه اولمديـن لفظ مسـتقبل
تحقيقه حمل اولندى اما بيع بونك خلافنه در امدى اقاله نكاح كبى اولدى وامام
محمد رحمه الله تعالى بيع كبيدر ديو بيوردى وامام برجندى انجق مختار اولان بوقولدر ديدى
﴿ (و) تصح ايضا (بفاسختك وتركت وتاركتك ورفعت و بالتعاطى) ولو من احد الجانبين
(كالبيـع) هو الصحيح بزازية وفى السرا جيـة لابد من التسليم و القبض
من الجانبين ﴾ اقاله لفظان مزبوران له صحيحه اولديغى كبى احدهمـانك آخره
سنكله بيعى مفاسخه وترك ومتاركه ورفع ايتدم قوليله ده صحيحه اولور يعنى اقاله
لفظيله تعبير شرط دكلدر بيع كبى تعاطيـله ده اولور هرنقـدر احـد طرفينده
اولورسـه ده انجـق صحيح اولان قول بودر صحيحك مقابلى سرا جيـه ده كى
ايكى طرفدن مبيعك تسليمى وثمن مدفوعك قبضى لازم اولمق قوليدر ﴿ (وتتوقف
على قبـول الآخرفى المجلس ولو) كان القبـول (فعـلا) كما لو قطعه اوقبضه
فور قول المشترى اقلتـك لان من شرائطها اتحـاد المجلس و رضى المتعاقدين
او الورثة او الوصى وبقاء المحل القابل للفسخ بخيـار ﴾ دخى اقاله نك ثبوتى
مجلسـده آخرك قبولنه توقف ايدر قبول هرنقدر مشترى نك اقلتك قولنك عقبنده
اول مجلسده بايعك ثوبى قطعى كبى فعلاده اولسه اولور زيرا اقاله نك شرائطندندر

اتحاد مجلس ومتعاقدينك ويا خـود ورثه نك ويا وصينك رضاسى وخيارلردن
برخيار ايله فسخه قابل اولان محلك بقاسى امدى محل هلاك اولورسـه اقاله اولمز
وزياده اولورسه فسخه قابل اولمز شارحك ورضى المتعاقدين قولى كلام مستأنف اولوب
علت جمله سـندن اولمسـه اولى اولور ايدى اتحـاد مجلسـك شرطيتى اوزره
تفرع ايدن مسائلدندر قنيه ده ذكر اولنـان بلا ذكر الثمن بركمسـه نك امريله
برمتاعى بيع ايتدكدنصكره دلال ثمنـنى بايعه كتوردكده بن بو بهايه ويرمم ديوب
مشترى يه خبر ويردكده اول دخى بنده المام ديسـه مجلس متحد اولمديـن عقد
منفسخ اولمز ☼ انتهى ﴿ فلوزاد زيادة تمنع الفسخ لم تصح خلافا لهمـا ﴾ امدى
فسخه مانع اولور مبيعده صبغ وخياطت مثللو اصلدن تولد ايتميـان زيادهٔ متصله
ويا ولد وميـوه كبى زيادهٔ منفصله زائده اولسـه اقاله صحيحه اولمز اماميـن ايچـون
اختلاف واردر وشارحك سابق الذكر القابل للفسخ قولنك فلوزاد آلخ قولى محترزيدر
﴿ وقبض بدلى الصرف فى اقالته وان لا يهب البائع الثمن للمشترى قبل قبضه ﴾ دخى
اقاله نك شرطندندر صرفك اقاله سنده كندونك ايكى بدلنى قبض وبايع ثمنى قبض
ايتمدين مشـترى يه هبه ايتمك ﴿ وان لايكون البيع باكثر من القيمة فى بيع مأذون
ووصى ومتول ﴾ دخى اقاله نك شرائطندندر مأذونك ووصى نك ومتولى نك بيعلرنده
بيع قيمـتدن اكثره اولمق ﴿ (وتصح اقالة المتـولى ان خيرا) للوقف (والا لا) ﴾
متولينك اقالـه سـى وقف حقنده خيرلو اولورسـه صحيحه اولور يوقسـه اولمز
﴿ الاصل ان من ملك البيع ملك اقالتـه الا فى خمس الثـلاثة المذكورة والوكيل
بالشراء قيل و بالسلم اشباه ﴾ اشـبو اقاله خصوصنـده اصل اصيل وقاعده
وتفصيل بودر كه شول بركمسه كه بيع وشرايه مالك وقادراولور انك اقاله سنده ده
مالك اولور الا بش مسـئله ده دكلدر اوچى ذكر اولنمشـدر كه برعبد مأذون
مثلا قيمتى اوچ بيكى ديكر برغلامى بيك درهمه اشـترا ايلسـه اقاله سى صحيحه
اولمز و بروصى ميتك مديونندن اللى درهم قيمتلو برفسـنه بى يكرمى يه اشـترا
ايلسـه بنه اقاله ايده مز و بروقفك متوليسى مسـتغلاتنى ايجـار ايتدكدنصكره
بلامصلحة اقاله ايلسـه جائزه اولمز دخى شرايه وسلمه كه مسلم فيه شرايه وكيل
اقاله ايده مز ﴿ ولا اقالة فى نكاح وطـلاق وعتـاق جوهرة وابراء بحر مـن باب
التحالف ﴾ دخى نكاحده وطلاقده وعتاقده اقاله اولمز زيرا شارع نكاح ايچون
رافع مخصوص قلديكه طلاق ويا ردت مثللو شيئله فسخدر وطـلاق عتاق كبى
بردفعه وقوع بولدقدنصـكره بردخى رفع اولمز وابراده دين سـاقط اولمغله
الساقط لايعود قاعده سنه بنـاً انده دخى اقاله اولمز ﴿ (وهى) منـدوبة
للحديث وتجب فى عقد مكروه وفاسد بحر وفيما اذا غره البائع يسـيرا نهر بحثـا

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

فلو فاحشا فله الرد کما سیجیء ﴾ اقاله حدیث شریفیکه رسول الله صلی الله
تعالی علیه وسلمك {من اقال نادما بیعته اقال الله عثرته یوم القیمة} قول شریفنه
بناً مندوبه در وعقد مکروهده وفاسدده وبایعك مشتری یی غبن یسیر ایله
تغریرنده اقاله واجبه اولور پس فاحشده دخی کندی ایچون رد واردر نتکم
قریبا کلور ﴾ وحکمها انها (فسخ فی حق المتعاقدین فیما هو من موجبات)
بفتح الجیم ای احکام (العقد) اما لو وجب بشرط زائد کانت بیعا جدیدا
فی حقهما ایضا کأن شری بدینه المؤجل عینا ثم تقایلا لم یعد الاجل
فیصیر دینه حالا کانه باعه منه ولو رده بخیار بقضاء عاد الاجل لانه فسخ ولو کان
به کفیل لم تعد الکفالة فیهما خانیة ﴾ اقاله‌نك حکمی مقتضیات عقد که احکام عقدده
متعاقدین حقنده فسخدر کرك قبل القبض اولسون وکرك بعد القبض اولسون موجبات
لفظی جیمك فتحیله بلا شرط نفس عقد ایله ثابت اولان شیدر اما موجب عقد ایله
واجب اولمیوب شرط زائد ایله واجب اولسه اقاله ایکیسینکده حقنده بیع جدید
اولور غیری حقنده اولدیغی کبی مثلا برکسنه دین مؤجلی مقابلی برشینه اشترا
ایدوب بعده مقایله ایتسه‌لر اجل حلول ایتمکله بعده دائنه اجل عودت ایتمز پس
دین حال اولور رده کانه بشینه پاره سیله مبیعی کندویه بیع ایتمش اولور واکر
مزبور مشتری مبیعی خیار عیبله قاضینك قضاسیله رد ایدرسه اجل کما کان
عودت ایدر فسخ اولمغله واکر مزبور دینه کفیل اولورسه اقاله ورد بالعیب
حقنده کفالت عودت ایتمز حاصل کلام دین مقابله سنده اولان بیع اقاله اولنورسه
اجل ایله کفالت عودت ایتمزلر عیبله قضا ایله رد ده اجل عودت ایدر کفالت
ایتمز بشرط زائد بدلنه شارح بامر زائد دیسه اولی اولور ایدی امر حلول
دین کبی امدی اقاله ایله حلول دین فسخ اولنوب اجل عودت ایتمز بردفعه
ساقط اولمغله عودت ایتمز ﴾ ثم ذکر لکونها فسخا فروعا فالاول انها (تبطل بعد
ولادة المبیعة) لتعذر الفسخ بالزیادة المنفصلة بعد القبض حقا للشرع لاقبله
ملتقا ابن ملك ﴾ بعدازین مصنف کتاب علیه رحمة الملك الوهاب اقاله‌نك
فسخ اولدیغنه براز فروع ذکر وبیان ایلدیکه اولکیسی اقاله مبیعه ولادت
ایتدکدنصکره باطله اولور حق شرع اوله‌رق بعد القبض زیادهٔ منفصله ایله
فسخ متعذر اولمغله اما قبل القبض کرك زیادهٔ متصله وکرك منفصله اقاله‌یه مانعه
دکلدر ﴾ (و) الثانی (تصح بمثل الثمن الاول وبالسکوت عنه) ویرد مثل
المشروط ولو المقبوض اجود اوارداً ولو تقایلا وقد کسدت رد الکاسد ﴾
ایکنجیسی اقاله ثمن اول مثلیله دیه‌رك واندن سکوت ایله ده صحیحه اولور وثمن اول واجب
اولور ومقبوض هرنقدرك جید ویاخود ردیٔ اولورسه ده ینه مشروط مثللو رد

(اولنور)

انور ایعنی ابتدا بیعده قنغی نوع اقچه شرط اولندیسه انك مثلنی رد ایدر
کانه مشتری بایعه ثمن اول مثلیله بیع ایتمش اولور دراهم کاسد اولدقدنصکره
متعاقدان اقاله ایتسه‌لر کاسد رد اولنور ﴾ (الا اذا باع المتولی او الوصی
للوقف او للصغیر شیأ باکثر من قیمته او اشتری شیأ باقل منها) للوقف او للصغیر لم تجز
اقالته ولو بمثل الثمن الاول وکذا المأذون کامر ﴾ الا متولی ذکر بهاسندن
زیاده‌یه وقف ایچون ویاوصی صغیر ایچون برشی بیع ویا مزبوران ایچون قیمتندن
اقله برنسنه اشترا ایلسه‌لر هرنقدر ثمن اول مثلیله اولورسه‌ده وقف وصغیر
جانبنده اقاله‌لری جائز اولمز ماسبقنده مرور ایتدیکی مثللو مأذون عبد دخی
ینه بویله‌در ﴾ (وان) وصلیة (شرط غیر جنسه او اکثر منه او) اجله وکذا
فی (الاقل الامع تعیبه) فتکون فسخا بالاقل او بقدر العیب لا ازید ولا انقص
قیل الا بقدر ما یتغابن الناس فیه ﴾ اشبو متنك وان شرط غیر جنسه کلامی استثنانك
ماقبلی اولان وتصح بمثل الثمن الاول قولنه مربوطدر پس لایق اولان
استثنادن مقدم ذکر اولنمق ایدی یعنی اقاله ثمن اول مثلیله اولور هرنقدر
انك جنسنك غیری ویاندن اکثر ویااقل ویاثمنك تأجیلی شرط قیلنورسه‌ده زیرا بو فسخ
اوله جقدر فسخده انجق ثمن اول مثلی اوزره اولور الا مبیعك تعیبیله اقلنه اقاله
اولور امدی زیاده ونقصان اولمیه‌رق عیب مقداریله اولورسه اقاله اقل ایله
فسخ اولمش اولور بعضیلر کندوده ناسك مسامحه ایدوب تغابن ایتدکلری
زیاده ونقصانله اقاله اولور دیدیلر ﴾ (و) الثالث (لا تفسد بالشرط) الفاسد (وان
لم یصح تعلیقها به) کما سیجیء ﴾ اوچنجیسی اقاله‌نك شرط فاسد ایله فاسده
اولمسیدر هرنقدر کندوبی اکا تعلیق صحیح اولمزسه‌ده نتکم صرفدن مقدمجه
قریبا کلور بیعك شرط مفسد ایله فسادی انکله کندویه ربا لازم اولدیغی ایچون
ایدی فسخده ایسه ربا اولمز اقاله‌یی شرطه تعلیقك صورتی مثلا برکسنه
برآخر کسنه‌یه برثوب بیع ایتدکده مشتری‌یه پك رخیص اشترا ایتدك دیمکله
مشتری بندن زیاده بها ویرن اولورسه وار اکا بیع ایله دیسه امدی بایع زیاده بها ایله
اشترا ایدن برکسنه بولمغله اکا بیع ایلسه اشبو بیع ثانی منعقد اولمز اقاله‌یی شرطه
تعلیق اولمغله ﴾ (و) الرابع (جاز للبائع بیع المبیع منه) ثانیا بعدها (قبل
قبضه) ولو کان بیعا فی حقهما لبطل کبیعه من غیر المشتری عینی ﴾ دردنجیسی
بایع اقاله دنصکره مبیعی قبضندن مقدم تکرار مشتری‌یه بیع ایلسه جائز
اولور اکر حقلرنده بیع اولسه باطل اولور ایدی مشتری نك غیری‌یه منقولی قبل
القبض بیع باطل اولدیغی کبی لکن بومقامده بطلاندن مراد فساد درحتی مصنف
مرحوم فسد تعبیر ایلدی ﴾ (و) الخامس (جاز قبض المکیل والموزون منه)

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

بعد ها (بلا اعادة) كيله ووزنه ❊ بشنجى اقاله دنصكره بايعك مكيل وموزونى
كيل ووزنى اعاده ايتمكسزين مشترى دن قبضى جائز اولور وبيع ايتسه نافذ
اولور ❊ (و) السادس (جاز هبة المبيع منه بعد الاقالة قبل القبض) ولو كان
بيعا فى حقهما لما جاز كل ذلك ❊ التنجيسى بعد الاقاله قبضدن مقدم
مشترى نك مبيعى بايعه هبه سى جائزه اولور اكر حقلرنده بيع اولسه مزبورلرك
كلسى جائز اولمز ايدى ❊ (و) انما (هى بيع فى حق ثالث) اى
لو بعد القبض بلفظ الاقالة فلو قبله فهى فسخ فى حق الكل فى غير العقار
ولو بلفظ مفاسخة او متاركة او تراد لم يجعل بيعا اتفاقا ولو بلفظ البيع فبيع اجماعا ❊
اكر قبضدنصكره اقاله لفظيله اولورسه اونجى حقنده اقاله بيعدر واكر
قبضدن مقدم اولورسه عقارك غيريده كلسى حقنده اقاله فسخدر زيرا عقارك
غيرينى قبل القبض بيع جائز دكلدر بناأ عليه انده فسخ اولدى عقارى قبل
القبض بيع مشروع اولمغله انده بيع اولدى واكر مفاسخه ويامتاركه ويا تراد
لفظلريله تعبير اولنورسه اتفاقا بيع اولمز واكر بيع لفظيله اولورسه مثلا بعنى
ما اشتريت كبى اجماعا بيع اولور كندوده بيع حكمى اجرا اولنور حتى سلعه يى بلا
ثمن ويرورسه بيع فاسد اولور ❊ وثمرته فى مواضع فالاول (لو كان المبيع عقارا
فسلم الشفيع الشفعة ثم تقايلا قضى له بها) لكونها بيعا جديد افكان الشفيع
ثالثهما ❊ اقالهنك اوچنجيسى حقنده بيع اولمسنك ثمره سى چند موضعده در اولا
مبيع عقار اولوب شفيع شفعه يى تسليم ايدوب شفعه دعواسى ايتمسه بعده اقاله
ايلسه لر بيع جديد اولمغله شفيعه شفعه ايله حكم اولنور شفيع ثالثلرى اولمش اولور
❊ (و) الثانى (لا يرد البائع الثانى على الاول بعيب علمه بعدها) لانه بيع
فى حقه ❊ وثانيا بعد الاقاله مطلع اولديغى عيبله مبيعى بايع ثانى بايع اوله رد
ايده من كندونك حقنده بيع اولمغله يعنى مشترى مبيعى آخر كمسه يه بيع ايدوب
بعده اقاله بعده بايع اولك يدنده كى عيبنه مطلع اولمغله كندويه رد ايده جك اولسه
رد ايده من كندونك حقنده بيع اولمغله كانه انى كندودن اشترا ايدن كمسه دن
اشترا ايتمش اولور اما اقاله سز مشترئ ثانى مشترئ اوله عيبله رد ايدرسه
اول دخى بايع اوله رد ايدر واكر فسخ اولسه ايدى بايع ثانى اوله رد ايدر ايدى
❊ (و) الثالث (ليس للواهب الرجوع اذا باع الموهوب له الموهوب من آخر
ثم تقايلا) لانه كالمشترى من المشترى منه ❊ وثالثا موهوب له موهوبى آخر كمسه يه بيع
ايدوب بعده اقاله ايتسه لر واهب ايچون هبه دن رجوع مشروع دكلدر زيرا
انى كندودن اشترا ايدن كمسه دن اشترا ايتمش كبى اولور اختلاف عقود اختلاف
ايدى كبى اولمغله ❊ (و) الرابع (المشترى اذا باع المبيع من آخر قبل نقد الثمن

جاز للبائع شراؤه منه بالاقل) ❊ ورابعا برنسنه اشترا ايدن كمسه انى قبل نقد
الثمن برآخر كمسه يه بيع ايدوب صكره اقاله ايلسه بايع ايچون انى مشتريدن
ثمن اولدن اقل ايله شرا جائز اولور بايع حقنده كويا مشترئ ثانيدن شراى
جديد ايله مملوك كبى اولور ❊ (و) الخامس (اذا اشترى بعروض التجارة
عبدا للخدمة بعدما حال عليها الحول ووجد به عيبا فرده بغير قضاء واسترد
العروض فهلكت فى يده لم تسقط الزكاة) فالفقير ثالثهما اذا ردبعيب بلا قضاء
اقالة ❊ وخامسا تجارت عروضيله كندونك اوزرينه حول حولان ايتدكدنصكره
بر كمسه خدمت ايچون بر عبد اشترا وانده عيب بولمغله بلا قضاء انى رد وعروضى
استرداد وعروض كندونك يدنده هلاك اولسه زكات ساقطه اولمز امدى
فقير ثالثلرى اولور بلا قضاء عيبله رد اقاله اولمغله اما عبدى خدمتيچون اشترا
ايتمزسه شرا استهلاك اولمزمال تجارته استبدال استهلاك اولمغين واكر رد
قضا ايله اولورسه جميعيسى حقنده فسخ اولمغله كانه بيع اصلا صادر اولمامش
وعروض هلاك اولمش اولمغله زكات واجبه اولمز ❊ ويزاد التقابض فى الصرف
ووجوب الاستبراء لانه حق الله تعالى فالله ثالثهما صدر الشريعة ❊ دخى مواضع
مشروحه نك اوزرينه صرفده اقاله ده تقابض واستبرانك وجوبى زياده قيلنور
يعنى بر كمسه بر جاريه اشترا وقبض ايتدكدنصكره اقاله ايتسه لر بو اقاله ثالث
حقنده بيع منزله سنه تنزيل اولنورده بايع اوله انك وطئ ايچون استبرادنصكره
جائز اولور استبرا حق الله اولمغله كويا الله جليل ثالثلرى اولمش اولور ❊ والاقالة
بعد الاجارة والرهن فالرتهن ثالثهما نهر فهى تسعة ❊ دخى مشترى نك
مبيعى اجاره ويا رهننده نصكره اقاله سى صورتلرى زياده قيلنور والاقالة قولى تقابض
اوزرينه معطوفدر امدى مستأجر ومرتهن ثالثلرى اولور امدى اقالهنك ثالث
حقنده بيع اولمسنك ثمره سى ظاهر اولان مواضع طقوز اولور ❊ (و) الاقالة
(يمنع صحتها هلاك المبيع) ولو حكما كاباق (لا الثمن) ولو فى بدل الصرف ❊
اقالهنك صحتنه مبيعك هلاكى مانع اولور هلاك اباق كبى هر نقدر حكما دخى
اولورسه ده اقاله بيعى رفع اولوب انده ده اصل اولان مبيع اولمغله بعد الاقاله
مبيع هلاك اولسه اقاله باطله اولور بيع اصلى عودت ايدر ثمنك هلاكى مانع اولمز
ثمن عقده محل اولمغين هر نقدر ثمن صرف بدلنده اولورسه ده ❊ (وهلاك
بعضه يمنع) الاقالة (بقدره) اعتبار الجزء بالكل وليس منه مالو شرى
صابونا فجف فتقايلا لبقاء كل المبيع قهستانى ❊ مبيعك بعضيسنك هلاكى اول مقدارده
اقاله يه مانع اولور جزئى كل ايله اعتباره بناأ مثلا بر اوضى ذرعيله اشترا
ايدوب زرعى بچوب بعد الحصاد اقاله ايتسه لر ارضده حصه سنجه اقاله صحيحه

اولور اما اشترا اولنان صابون قوريوب بعده اقاله اولنسه بعضيسى هلاك اولان
قيلدن اولمز وجفا فيجون ثمندن برشى تنقص اولنمز مبيعك كايسى باقى اولمغله
﴿ (واذا هلك احد البدلين فى المقايضة) وكذا فى السلم (صحت) الاقالة
(فى الباقى منهما وعلى المشترى قيمة الهالك ان قيميا ومثله ان مثليا
ولوهلكا بطلت) الا فى الصرف ﴾ متاعى متاعه بيعده ايكى بدلك برى
هلاك اولسه باقيسنده اقاله صحيحه اولور ومشترينك اوزرينه هالك قيميسه قيمتى
ومثليسه مثلى لازم اولور سلمده دخى بنه بويله در كه مسلم فيه قبض ايتدكدن
صكره اقاله مشروعه در واكر بدلينك ايكيسى بردن هلاك اولسه لر اقاله باطله اولور
الا صرفده اولمز الا فى الصرف استثناسى استثناى منقطعدر ﴿ (تقايلا فابق
العبد من يد المشترى وعجزعن تسليمه اوهلك المبيع بعدها قبل القبض بطلت)
بزازية ﴾ متعاقدان اقاله ايتدكدنصكره عبد مشترينك يدندن اباق ايتمكله
تسليمدن عاجز اولوب كه با مبيع حكما هلاك اولسه وياخود بعد الاقاله قبل القبض
مبيع حقيقة هلاك اولسه اقاله باطله اولور ﴿ (وان اشترى) ارضا مشجرة فقطعه او
(عبدا فقطعت يده واخذ ارشها ثم تقايلا صحت ولزمه جميع الثمن ولا شئ
لبائعه من ارش) الشجر و (اليد ان عالمابه) بقطع اليد و الشجر) وقت الاقالة
وان غيرعالم خيربين الاخذ بجميع ثمنه اوالترك) قنية ﴾ بركسه كثيرة الشجر
اولان براضى اشترا وشجرينى قطع ايدوب وياخود برعبدى اشترا ويدى قطع
اولنوب يدك ارشنى وشجرك قيمتنى اخذ ايتدكدنصكره اقاله ايتسه لر اقاله صحيحه
اولور وثمنك جميعسى كنديه لازم اولور بايعنه شجرك ويا يدك ارشندن
برشى لازم اولمز اكر يدك وشجرك قطع اولنديغنه حين اقاله ده عالم اولورسه
واكر قطع بايعك معلومى اولمزسه ثمنك جميعسيله اخذيله وياتركى بيننده مخير
قيلنور ومشجره ميمك ضمى وجيمك كسريله كثيرة الشجر معناسنه فتحاريله
اسم مكاندر بوكا كوره ماقبلندن بدل اولور ﴿ وفيها شرى ارضا مزروعة
ثم حصده ثم تقايلا صحت فى الارض بحصتها ولو تقايلا بعدادراكه لم يجز ﴾
قنيه ده مذكوردركه بركسه ارض مزروعه بى اشترا وزرعنى بچوب بعده اقاله
بلسه ارضده اقاله حصه سيله صحيحه اولور كويا مبيعك بعضيسى هلاك اولمش اولور
اما زرعى تازه قصيل ايكن اشترا وبعد الادراك اقاله ايتسه لر جائزه اولمز
عقد قصيله اولوب حنطه يه اولمغين ﴿ وفيها تقايلا ثم علم ان المشترى كان
وطئ المبيعة ردها واخذ ثمنها وفيها مؤنة الرد على البائع مطلقا ﴾ وينه قنيه ده
مذكوردركه بعدالاقاله بايع مشترينك مبيعه اولان جاريه بى وطئ ايتديكنه
عالم اولسه آنى رد ايدوب ثمننى اخذ ايدر ومؤنة رد مطلقا كه كرك مبيعك

حضورنده وكرك غيبتده اولسون بايعك اوزرينه در كندونك ملكنه
عودت ايتمكله ﴿ (وتصح اقالة الاقالة فلو تقايلا البيع ثم تقايلاها) اى الاقالة
(ارتفعت وعاد) البيع (الا اقالة السلم) فانها لا تقبل الاقالة لكون المسلم فيه
دينا سقط والساقط لا يعود اشباه ﴾ اقاله بى اقاله صحيحه اولور امدى بيعى اقاله
بعده اقاله بى اقاله ايتسه لر اقاله مرتفعه اولور بيع عودت ايدر الا سلمك اقاله سى
اقاله بى قبول ايتمز زيرا مسلم فيه دين اولديغندن اقاله ايله ساقط اولور اقاله بى اقاله
ايله ساقط عودت ايتمز ﴿ وفيها رأس المال بعد الاقالة كهو قبلها فلا يتصرف
فيه بعدها كقبلها الا فى مسئلتين لواختلفا فيه بعدها فلا تحالف وله تفرقا
قبل قبضه جاز الا فى الصرف ﴾ دخى اشباهده مرسومدركه اقاله دنصكره سلمك
رأس مالنك حكمى قبل الاقاله رأس مالك حكمى كبيدر امدى رأس مالده
مسلم اليه قبل القبض اقاله دن مقدم تصرف ايده مديكى كبى بعد الاقاله دخى
تصرف ايده مز الا ايكى مسئلده دكل برى متعاقدان رأس مالده بعد الاقاله
اختلاف ايتسه لر تحالف اولمز قول مسلم اليهك اولور اما قبل الاقاله رأس مالده
اختلاف ايدرلرسه ايكيسنه ده حلف اولور و برى بعد الاقاله رأس مالى قبضدن
مقدم متعاقدين تفرق ايتسه لر جائز اولور الا صرفده بعد الاقاله بدلينى
قبضدن مقدم تصرف جائز اولمز ﴿ وفيها اختلف المتبائعان فى الصحة والبطلان
فالقول لمدعى البطلان و فى الصحة والفساد لمدعى الصحة ﴾ وينه اشباهده
مسطوردركه بايع له مشترى صحتله بطلان دعواسنده اختلاف ايتسه لر قول
بطلان دعواسى ايده نكدر عقدى انكار ايتديكندن صحت وفساد دعواسنده
اختلاف ايتسه لر قول صحت دعواسى ايده نكدر فسادى انكار ايتديكندن
﴿ قلت الا فى مسئلة اذا ادعى المشترى بيعه من بايعه باقل من الثمن قبل النقد
وادعى البائع الاقالة فالقول للمشترى مع دعواه الفساد ﴾ شارح رحمه الله
تعالى ديركه الا بر مسئله ده قول فساد دعوى ايده نك اولور اكر مشترى قبل نقد الثمن
مبيعى كندى بايعنه فاسدا ثمنندن اقل بيع ايتدى ديو دعوى وبايعده اقاله دعواسى
ايتسه قول مشترينكدر فساد دعواسى ايدركن بله اقاله انجق بيع صحيحده اولمغله
اقاله دعواسى بيعك صحتى دعواسنى مستلزمه در ﴿ ولو بعكسه تحالفا بشرط
قيام المبيع الا اذا استهلكه فى يد البائع غير المشترى ورأيت معزيا للخلاصة باع
كرما وسلمه فاكل مشتريه نزله سنة ثم تقايلا لم تصح ﴾ واكر مسئله صورت
مشروحه نك عكسى اولورسه كه بايع مبيعى مشتريدن ثمن اولدن اقل ايله اشترا
دعواسى ايدوب مشترى اقاله ادعا ايلسه مبيعك قيامى شرطيله تحالف ايدرلر
الا مبيعى بايعك يدنده مشترينك غيرى استهلاك ايدرسه تحالف اولمز عينك قيمتى

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

کندوسی مقامنه قائم اولدیغندن شارح رحمه الله تعالی دیرکه خلاصه یه نسبتله
کوردمکه برکسه برقطعه باغنی بیع ومشتری یه تسلیم برله مشتری برسنه‌لك غله سنی
اكل ایتدكدنصكره اقاله ایتسه‌لر اقاله‌لری صحیحه اولمز والله تعالی اعلم
واستغفر الله العظیم

﴿ باب المرابحة والتولية ﴾

اشبو باب علی وجه المرابحة والتولية وقوع بولان معاملات بیاننده باب بلاغت
نصابدر ﴿ لمابین الثمن شرع فی الثمن ﴾ وقتاکه مصنف نصفت نصاب
علیه رحمة الملك الوهاب مثمنکه مبیعه متعلق مباحث وکلامی ذکر وبیان
ایتدیسه ثمنه متعلق مباحث بیاننه آغاز وشروع برله مرابحه وتولیه وربا وصرف
تفصیلنه تصدی ایلدی ﴿ ولم یذکر المساومة والوضيعة لظهور هما ﴾
مساومه که نه‌مقدار ثمنه اولورسه اولان بیعی ووضیعه که سرمایه سندن اقل
بسیره بیعی ذکر ایتدیکی ظهورلرینه مبنیدر وعبایعه‌دن مقصود استرباح
اولمغله وضیعه نادر واقع اولور ﴿ (المرابحة) مصدر رابح وشرعا (بیع
ماملکه) من العروض ولو بهبة اوارث اووصية اوغصب فانه اذا ثمنه (بماقام علیه
وبفضل) مؤنة وان لم تكن من جنسه كاجر قصار ونحوه ثم باعه مرابحة
علی تلك القیمة جاز مبسوط ﴾ مرابحه رابح فعلنك مصدریدر باع المتاع
اواشتری مرابحة دینلور ثمندن هربر مقدار ایچون مثلا غروش باشنه بر پاره کبی
قدرمعین ربح تقدیر اولنسه وشرعده مرابحه برکسه عروضدن مالك اولدیغی
نسنه‌یی اوزرینه قائم اولان وزیاده مصارف ومؤنتی مقابلی مبلغه بیع ایتکدر
هرنقدر مؤنته مضمومه اجرة قصار وصباغ امثالی مبیع جنسندن
اولمزسه‌ده بوندنصکره اصل قیمتیله انی مرابحه طریقی اوزره بیع ایلسه
جائز اولور وبیع ایتدیکی شیئه مالکیتی اسباب ملکندن بیع وشرا طریقیله
اولمق لازم دکل هرنقدر هبه و یا ارث و یا وصیت و یا غصبله اولسه‌ده اولور
پس بوکا کوره قیمتی شومقدار دردیه رك قیمتیله بروجه مرابحه معامله
ایدر غصبك صورتی غاصبك عندنده مغصوب ضایع اولوب قیمتینی ضامن
اولدقدنصکره مغصوبی بولسه امدی کندو یه آنی مرابحه و یا تولیه بیع جائز
اولور عقد ابتدا‌ء هرنقدر بولنمدیسه‌ده انتهاء بولنمش اولدی زیرا قاضی غاصبه
قیمتله حکم ایتکله غصب عقده عودت ایتمش اولور حتی غاصبك یدینه عودت
ایتدكدنصکره مالك قیمتنی ویروب آنی اخذ ایده‌مز شارحك اشبو فانه اذا ثمنه قولی
تقدیرندن مرادی ثمنی قیمته تعمیمدر ﴿ (والتولية) مصدر ولی غیره جعله
والیا وشرعا (بیعه بثمنه الاول) ولوحکما یعنی بقیمته وعبر عنها به لانه الغالب ﴾

تولیة لفظی جعله والیا معناسنه اولان ولی غیره‌ده کی ولی فعلنك مصدریدر وشرعا
تولیه برشیء هر نقدر حکماده اولورسه ثمن اولیکه قیمتنه بیعدر شارحك یعنی بقیمته
ثمن کلامی حکمی‌یی تفسیردر غاصبك مغصوبی بعد تضمین القیمة بیعنه شمولی ایچون
ولوحکما قیدی زیاده اولنمشدر امدی غاصب ایچون قیمتیله بروجه تولیه
مشروعدر قیمتدن ثمنله تعبیر اولندیغی تولیه و یا مرابحه‌ده غالبا عادت
انجق عقد اولده‌کی ثمنله اولندیغنه مبنیدر ﴿ (وشرط صحتهما کون العوض
مثلیا او) قیمیا (مملوکا للمشتری و) کون (الربح شیئا معلوما) ولوقیمیا مشارا الیه
کهذا الثوب لانتفاء الجهالة حتی لوباعه بربح ده یازده ای العشرة باحد عشر
لم یجز الا ان یعلم بالثمن فی المجلس فیخیر شرح مجمع للعینی ﴾ علی وجه المرابحة
والتولیة وقوعبولان بیعلرك صحتلرینك شرطی عقداولده عوضك مثلی و یامشترینك
مملوکی اولان قیمی وربحك شیء معلوم اولمسیدر هرنقدر شوثوب کار اولمق
اوزره کبی ربح مشارالیه اولان قیمی اولورسه‌ده بونده جهالت منتفیه اولمغین
حتی اونی اون بردن کاریله دیه‌رك بیع اولنورسه جائز اولمز جهالتنه بناءً الامجلسده
ثمن معلوم اولورسه مشتری قبولنده مخیرقلنور معلوم اوله‌که داللك فتحی وهانك
سکونیله ده لفظی فارسیده عشره‌یه اسمدر و یازده لفظیده یانك فتحی وزانك سکونیله
احد عشره اسمدر ﴿ (ویضم) البائع (الی رأس المال اجر القصار والصبغ)
بای لون کان (والطراز) بالکسر علم الثوب (والفتل وحمل الطعام وسوق الغنم
واجرة الغسل والخیاطة وکسوته) وطعام المبیع بلاسرف وسقی الزرع والکروم
وکسحها وکری المسناة والانهار وغرس الاشجار وتجصیص الدار ﴾
بایع رأس ماله قصارجینك وقنغی لون اولورسه اولسون صبغك وطانك
کسریله طرازکه ثوبك علمنك وفتلکه بوکسه‌نك وبرا وبحرا طعامی
حملك وغنم وامثالی مواشینك منزلنه سوقی وغسل وخیاطت ومبیعك بلا اسراف
وزیاده کسوه‌سنی وطعامنی وزرعك و باغك سقی وکسحیکه سپورمه‌سی
ومیمك ضمی ونونك تشدیدیله مسناتکه صوبندینك و انهارك کری‌یی واشجارك
غرسی ودارك تجصیصی اجرتنی ضم ایدر ﴿ (واجرة السمسار) هو الدال
علی مکان السلعة وصاحبها (المشروط فی العقد) علی ماجزم به فی الدرر ورجح
فی البحر الاطلاق وضابطه کل مایزید فی المبیع اوفی قیمته یضم درر واعتمد العینی
وغیره عادة التجار بالضم ﴾ دخی سمسارکه سلعه‌نك وصاحبنك مکاننه
دلالت ایدن کسه‌نك عقدده مشروطه اولان اجرتنی مولانا فاضل خسروك
درر‌ده جزم ایتدیکی اوزره ضم اولنور صاحب بحر مطلقا که کرك مشروطه
اولسون وکرك اولمسون ضم اولنور قولنی ترجیح ایلدی اشبو رأس ماله ضم اولنان

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

مصارفك ضابط وقاعده‌سی صبغ امثالی هر برشیکه مبیعده ویاحمل کبی
قیمتدن زیاده ایدن شیٔ ضم اولنور عینی وکال رأس ماله الحاقده عادة تجار
کندونك ضمنده جاریه اولمق قول معتمد در دیو بیان ایلدی یعنی ضمنده عرف
وعادت جاریه اولان نسنه الحاق اولنور اولمیان اولنمز ﴿ (ویقول قام علی
بکذا ولایقول اشتریته) لانه کذب وکذا اذاقوم الموروث ونحوه اوباع
برقمه لوصادقا فی الرقم فتح ﴾ مارالذکرضمی مشروع اولان شیلرضم اولندقدنصکره
بایع اشبو متاع بنم اوزریمه شو بهایه طوردی دیر کذب اولمغله آنی شو بهایه
اشترا ایتدم دیمزوینه بویله بروجه مرابحه بیع اولنان متاعك اصلی میراث
ویاهبه ویاصدقه ویاوصیت اولسه امدی تقویم اولنمغله اوقیمت اوزرینه
ویاخود بایعله مشتری رقمده تصادق ایدرلرسه رقیله بروجه مرابحه بیع جائزاولور
﴿ (لا) یضم (اجر الطبیب) والمعلم دررولوللعلم والشعر وفیه مافیه فلذا عله فی المبسوط
بعدم العرف (والدلالة والراعی و) لا (نفقة نفسه) ولا اجر عمل بنفسه
اوتطوع به متطوع ﴾ طبیبك ومعلمك ودلالك وراعینك وبایع کندی نفسنك
نفقه‌سنی وعملنك اجرینی وبلا اجرة تطوعا عمل ایدن کمسه‌نك اجرتنی رأس
ماله ضم والحاق ایده‌مز معلم هرنقدر علم وشعر تعلیمی ایچون اولور سه ده
لکن معلمك اجرینك عدم ضمنده نظر واشکال واردر بنابرین مبسوطده
آنی عدم عرفله تعلیل ایلدی ﴿ (وجعل الآبق وکراءبیت الحفظ) بخلاف اجرة المخزن
فانها تضم کما صرحوا به وکانه للعرف والا فلا فرق یظهر فتدبر ﴾ دخی اباق
ایدن عبدك بولنمسیچون مشتلق مثللو اعطا اولنان مصارف ومتاعی محافظه
ایچون اولان بیتك کراسی ضم اولنمز اجرة مخزن کرای مشروحك خلافنه درکه
اول ضم اولنور نتکم فقها انك ضمنك مشروعیتیله تصریح ایتدیلر ظن ایده‌رمکه
اجرة مخزنك ضمی عرفه مبنیدر یوقسه مخزنله بیت حفظك عین متاعده
برشی زیاده ایتمه‌ده برفرق ظاهر یسی یوقدر ﴿ (وما یؤخذ فی الطریق من الظلم
الا اذا جرت العادة بضمه) هذا هو الاصل کما علمت فلیکن المعول علیه کما یفیده
کلام الکمال ﴾ دخی اثنای طریقده بغیرحق ظلما مثلا باج ویا کمرك مثللو اخذ
اولنان شیلر رأس ماله ضم اولنمز الا بین التجار ضمیله عادت جاریه ایسه ضم
اولنور انجق اصل اولانده بودر نتکم معلومك اولدی وکمال کلامنك افاده‌سنه
نظرا اعتماده بو قولك اوزرینه اولور ﴿ (فان ظهر خیانته فی مرابحة باقراره
او برهان) علی ذلك (او بنکوله) عن الیمین (اخذه) المشتری (بکل ثمنه اورده)
لفوات الرضی (وله الحط) قدر الخیانة (فی التولیة) لتحقق التولیة ﴾ بروجه
مرابحه عقد اولنان مبیعده بایعك خیانتی کندونك اقراریله ویا انك اوزرینه

(مشترینك)

مشترینك اقامهٔ برهانیله ویاخود بایعك عدم خیانتنه یمیندن نکولیله
ظاهر اولورسه مشتری متاعی یا ثمننك کلیسیله اخذ ویارضا فوت اولمغله رد ایدر
تولیه صورتنده کندویه خیانت مقدارینی ثمندن حط وتنزیل واردرکه حتی
تولیه تحقق ایلیه زیرا حط اولنمجق ثمن اولدن اکثر اولمغله تولیه اولمقدن
خروج ایدر ﴿ ولو هلك المبیع) اواستهلکه فی المرابحة (قبل رده او حدث به
ما یمنع منه) من الرد (لزمه بجمیع الثمن) المسمی (وسقط خیاره) وقدمنا انه
لو وجد المولی بالمبیع عیبا ثم حدث آخر لم یرجع بالنقصان ﴾ صورت مشروحه‌ده
مبیعی رددن مقدم مرابحه‌ده مبیع هلاك اولسه ویا مشتری انی استهلاك ایلسه
ویاخود انده رد ده مانع اولور عیب ویازیاده کبی برشی حادث اولسه کندویه
ثمن مسماسنك جمعیسیله اول متاعی اخذ لازم اولوب ومخیرلکی ساقط اولور زیرا
خیار رؤیت وخیار شرط کبی مجرد اختیاره ثمندن برشی مقابل اولمز اما خیار
عیب بونك خلافنده‌در وبو بحثك تمام وتفصیلی محلده مرسومدر وماسبقده
ذکر ایتدککه بروجه تولیه برنسنه اشترا ایدن کمسه مبیعده برعیب بولوب بعده
آنده عیب آخر دخی حادث اولسه بایعه نقصان ثمنله رجوع ایده‌مز زیرا رجوعله
ثمن ثانی ثمن اولدن انقص اولور تولیه ده ایسه ثمن اولك مثلی اولمق لازمدر
﴿ (شراه ثانیا) بجنس الثمن الاول (بعد بیعه بربح فان رابح طرح ماربح)
قبل ذلك (وان استغرق) الربح (ثمنه لم یرابح) خلافا لهما وهو ارفق وقوله
اوثق بحر واو بین ذلك اوباع بغیر الجنس او تخلل ثالث جاز اتفاقا فتح ﴾
برکمسه مثلا مقدما اون درهمه اشترا ایتدیکی نسنه‌یی ربحیله که مثلا اون بش
درهمه بیع ایتدکدنصکره ثانیا ثمن اول جنسیله اشترا ایلسه امدی بروجه
مرابحه بیع ایده‌جك اولسه مقدما ربح ایتدیکی مبلغی طرحله بش درهمه
مرابحه ایدوب اوزریمه بشه قائم اولدی دیر واکر ربح ثمن اولی مستغرق اولوب
مثلا اونه اشترا ایتدیکنی یکرمی‌یه مرابحة بیع ایتدکدنصکره ینه اونه اشترا ایلسه
امام اعظم رحمه الله تعالی قتنده اصلا مرابحة بیع ایده‌مز امامین ایچون
اختلاف واردر مشارالیهما نزدلرنده صورتین مرسومتینده اون درهم اوزره مرابحه
ایدر بو قول ارفق امام اعظمك قولی اوثقدر مشتری معاملهٔ مشروحه‌یی بیان
ایدوب بن مبیع مشروحی شو بهایه بیع وانده شو مقدار بیع ایدوب بعده
شو مقدار مبلغه اشترا وشمدی بروجه مرابحه انی شو مقداره بیع ایتدم دیسه
ویاخود برعرضی برعبد ویادابه ویاعرض آخر مقابلی بیع ایدوب بعده آنی
اون درهمه اشترا ایلیوب انی بروجه مرابحه اون درهمه بیع ایلسه کندویه
ثمن اولك جنسندن اولمیان ثمنله عودت ایتکله مرابحه اتفاقا جائزه اولور ویاخود

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

ثالث تخلل ایلسه بنه مرابحة بیع جائز اولور عقد ثانی عقد مجدد اولمغله احکامی
اولکندن قطع ایتمکله مرابحه یی انك اوزرینه بنا جائز اولدی ❊(رابح) ای جاز
ان یبیع مرابحة لغیره (سید شری من) مکاتبه او(مأذونه) ولو(المستغرق دینه
رقبته) فاعتبار هذا القید لتحقیق الشراء فغیر المدیون بالاولی ❊ هرنقدر دینی
رقبه سنی مستغرق اولور سه ده برسید عبد مکاتبندن ویا مأذوننددن اشترا
ایلدیکی نسنه یی غیری کمسه یه مرابحة بیع ایتمك جائز درو اشبو متنك المستغرق دینه
رقبته قیدینی اعتبار عبد دن شرانك تحقیقی ایچوندر زیرا عبد مدیون اولمز سه
سیدك کندودن مبیعی شرا سی صحیح اولمز مبیع کندو نك ملکی اولمغله زیرا
انسان کندی نفسنك ملکنی اشترا ایده مز امدی مدیون اولمیان
عبدك اشترا ایتدیکی نسنه ده سید بالطریق الاولی مرابحه ایدر
❊(علی ماشری المأذون کعکسه) نفیا للتهمة وکذا کل من لا تقبل شهادته له
کاصله وفرعه ولو بین ذلك رابح علی شراء نفسه ابن کمال ❊ لکن صورة
مشروحه ده سید کندی مالنی کندی نفسنه بیع وشرا تهمتندن نفی ایچون
مأذونك اشترا ایتدیکی مبلغ اوزره مرابحه ایدر عکسی کیبکه عبد مأذونك
سیدك مالنی مرابحة بیعنده سیدك شرا ایتدیکی ثمن اوزره ایتدیکی مثللو وهربر
شهادتی کندی حقنده مقبوله اولمیان بروجه مرابحه بیع ایدن کمسه نك اصلی
وفرعی مثللو کمسه لرك حکمیدخی ینه بویله درکه انلرك شرالری اوزره مرابحه
ایدر واکر بایع انی بیان ایدوب مثلا اوغلومك شو بهایه بنم ثمنمله اشترا ایتدیکی
نسنه یی شوقدر ربحله سکا بیع ایتدم دیرسه کندی نفسنك شراسی اوزرینه
مرابحه ایتمش اولور ❊(ولوکان مضاربا) معه عشرة (بالنصف اشتری بها
ثوبا وباعه من رب المال بخمسة عشر (باع) الثوب (مرابحة رب المال باثنی عشر
ونصف) لان نصف الربح ملکه وکذا عکسه کما سیجیئ فی بابه وتحقیقه فی النهر ❊
اون درهم رأس مالی اولان مضارب بالنصف انکله برثوب اشترا وانی رب
الماله اون بش درهمه بیع ایلسه امدی رب المال انی مرابحه طریقیله اون
ایکی بچوق درهمه بیع ایدر ربحك نصفی اولان ایکی بچوق درهم کندونك
ملکی اولمغله اصل سرمایه سی اون ایکی بچوق اولدی اشبو مسئله نك
عکسیکه بایع رب المال مشتری مضارب اولمق صورتی ینه بویله در نتکم
قریبا باب المضارب الذی یضارب بابنده کلور وبو مسئله نك تحقیقی نهرده در

❊(فی بیان وجوب العیب للبایع)❊

❊(برابح) مریدها (بلا بیان) ای من غیر بیان (انه اشتراه سلیما) اما بیان
نفس العیب فواجب (فتعیب عنده بالتعیب) بآفة سماویة اوبصنع المبیع (ووطئ
الثیب ولم ینقصها الوطئ) کقرض فار وحرق نار للثوب المشتری وقال ابو یوسف
وزفر والثلاثة لابد من بیانه قال ابواللیث وبه نأخذ ورجحه الکمال واقره المصنف ❊
بروجه مرابحه بیع مرادایدن کمسه مبیعی کندوسی سلیما اشترا وعندنده آفة
سماویه ویاصنع مبیع کبی تعیبله عیبلنسه انی ذکرو بیان نسز مرابحه ایدر نقصان
عیب آز اولسون ویاچوق اولسون اما نفس عیبی بیان واجبدر مشتری یی غش
اولمق ایچون حدیث شریفده {من غشنا فلیس منا} وارد اولمشدر برکمسه متاعنك
عیبی معلومیکن انی کتم واخفا ایده رك بیع ایلیوب بیان ایتمسه مردود الشهادة
فاسق اولور بوندن ظاهر اولان کتمان عیبك کبائردن اولمسیدر زیرا صغیره یه
اصرار اولمیجق انکله شهادت رد اولنماز ثیب جاریه نك وطئ اولنوب ووطئله
کندویه نقصان طاری اولمق ثوب مشترایی فاره نك کسمسی ونارك یاقمسی کبیدر
امام ابی یوسف وزفر وائمۀ ثلاثه رحمهم الله تعالی مزبور عیبلری بیاندن
لازمه در دیدیلر نفیه ابواللیث اشبو قولله عمل ایده رز دیو دیدیلر
وکمال بوقولی ترجیح ومصنف اقرار ایلدی زیرا مرابحه نك مبناسی عدم
خیانت اوزره در عدم بیانده خیانت شائبه سی اولور ❊(و) یرابح (ببیان
بالتعیب) ولو بفعل غیره بغیر امره وان لم یأخذ الارش وقید اخذه فی الهدایة
وغیرها اتفاقی فتح (ووطئ البکر کتکسره) بنشره وطیه لصیرورة الاوصاف
مقصودة بالاتلاف ولذاقال ولم ینقصها الوطئ ❊ تعدیله تعییده عیبك بیانیله
مرابحه ایدر تعییب هرنقدر بایعك امرنسز غیرك فعلیله دخی اولوب وارشی اخذ
ایتمش اولورسه ده هدایه نك وغیریلرك ارشی اخذ قیدی اتفاقیدر باکرك
وطئی ثوبك اچوب وبوکمه سیله قیریلوب وپاره لنمسی کبیدر واشبو تعییب
صورتنده بیانك لزومی اوصافکه مثلا بکارت اتلافله مقصود اولدیغیچوندر
اما تعیب بونك خلافنه درکه انده اتلاف مقصود دکلدر بنا برین ماسبقده تعیب
صورتنده ولم ینقصها الوطئ دیدی زیرا جاریه یه وطئ نقصان ویررسه
دلالت ایدرکه واطئ اتلاف قصد ایتمشدر زیرا من غیر قصد اتلاف وطئ غالبا
نقصان ایراث ایتمز ❊(اشتراه بالف نسیئة وباع بربح مائة بلا بیان خیر المشتری
فان تلف) المبیع بتعیب اوتعییب (فعلم) بالاجل (لزمه کل الثمن حالا وکذا)
حکم (التولیة) فی جمیع مامر وقال ابوجعفر المختار للفتوی الرجوع بفضل
مابین الحال والمؤجل بحر ومصنف ❊ برکمسه برشیئ ویرسیه بیك غروشه
اشترا واجلی بیان ایتمکسزین یوزغروش کاریله انی بیع ایلسه مشتری

مخبر قیلنور یا ثمنك كلیله اخذ ایدر ویا ترك ایدر امدی مبیع تعیبله كه آفة سماویه
ایله ویا تعییبله كه مشترینك فعلیله تلف اولوب واجل معلوم اولورسه مشتری یه
ثمنك كلیسنی پشین ویرمك لازم اولور اجل فی حد ذاته مال اولمغین كندویه
ثمندن بر شی مقابل اولورمرور ایدن احكامك جمیعنده تولیه نكده حكمی ینه
بویله در كه تعییب ووطئ بكرده بیان وتعیب ووطئ ثیبده عدم بیان لازمدر
ونسیئه ده دخی ینه بویله در ابوجعفر فتوایه مختار اولان حال ایله مؤجلك
مابینده كی مبلغی رجوع ایتمكدر دیدی ✤ (ولی رجلا شیئا) ای باعه تولیة
(بما قام علیه او بما اشتراه) به (ولم یعلم المشتری بكم قام علیه فسد) البیع
لجهالة الثمن (وكذا) حكم (المرابحة وخیر) المشتری بین اخذه وتركه (لو علم
فی مجلسه) والا بطل ✤ بركسه بر رجله برنسنه یی اوزرینه قائم اولدیغی
ویا اشترا اتدیكی ثمن مقابلی بروجه تولیه بیع ومشتریده اوزرینه نه مقدار
ثمنه قائم اولدیغنی بلمسه عقد مشروح فساده كیدر ثمن مجهول اولمغله
مرابحه ده دخی حكمی ینه بویله در واكر بایعك اوزرینه نه مقدار
مبلغه قائم اولدیغی مجلسده معلوم اولورسه مشتری اخذیله تركی
بیننده مخیر قیلنور فسادیك تقرر ایتمدیكین مجلسده معلوم اولمغله كانه
ابتدای عقدكبی اولدیده كویا قبول اخر مجلسه تأخیر اولنمش اولدی یوقسه
باطلكه فاسد اولور بومقامده بطلاندن مراد فساددر

✿ فی بیان رد بغبن فاحش ✿

✤ (و) اعلم انه (لا رد بغبن فاحش) هو ما لا یدخل تحت تقویم المقومین (فی ظاهر
الروایة) وبه افتی بعضهم مطلقا كما فی القنیة ثم رقم وقال (ویفتی بالرد) رفقا بالناس
وعلیه اكثر روایات المضاربة وبه یفتی ✤ معلوم اولسونكه ظاهر روایتده غبن فاحشكه
مقومینك تقویمی تحتنده داخل اولیان شیده رد یوقدر بعضیلر انجق بو قول ایله
مطلقا كه غرر واحد متعاقدیندن اولسون ویا اولمسون فتوی ویریلرنتكم
قنیه ده بو یلجه مرسومدر بعده صاحب قنیه ختم كلام ایدوب ناسه رفق
ایچون ردیله افتا اولنور دیدی غرر اولسون ویا اولمسون مضاربه نك اكثر روایتی
دخی بونك اوزرینه در انجق بو قول ایله فتوی ویریلور ✤ ثم رقم وقال (ان غره)
ای غر المشتری البائع او بالعكس او غره الدلال فله الرد (والا لا) وبه افتی صدر
الاسلام وغیره ✤ بوندنصكره ینه صاحب قنیه ختم كلام ایدوب یوردیكه
ردایله افتا اولنور اكر مشتری بایعی ویا بایع مشتری یی ویا دلال مزبورلرك برینی

تغریر ایدرسه انك ایچون رد واردر یوقسه یوقدر صدر الاسلام ابو الیسر وسائرلری
انجق بو قول ایله افتا ایتدیلر وصحیح اولان قولده بودر ✤ ثم قال (وتصرفه
فی بعض المبیع) قبل علمه بالغبن (غیر مانع منه) فیرد مثل ما اتلفه ویرجع بكل
الثمن علی الصواب انتهی ملخصا ✤ بوندنصكره صاحب قنیه دیدیكه مشترینك
غبنه علمندن مقدم مبیعك بعضیسنده تصرفی رده مانع دكلدر امدی
اتلاف ایتدیكنك مثلی رد ایدوب قول صواب اوزره ثمنك كلیسیله بایعه
رجوع ایدر قنیه نك كلامی ملخصا بونده نهایت بولدی ✤ (لبقی ماله كان قیما
لمارد) قلت وبالاخیر جزم الامام علاء الدین السمرقندی فی تحفة الفقهاء وصححه
الزیلعی وغیره ✤ صورت مشروحه ده مبیعك قیمی اولدیغی باقی قالدی
شارح رحمه الله تعالی دیركه اكا متعلق بحثی بن كوره مدم وقول اخیركه رد ایله
افتا قولیله امام علاء الدین السمرقندی تحفة الفقهاء نام تألیفنده جزم ایلدی
وزیلعی وغیریسی قول مرسومی تصحیح ایلدیلر اولی اولان شارحه اشبو قلت وبالاخیر
قولنی وبه افتی صدر الاسلام قولنك عقیبنده ایراد ایدی ✤ وفی كفالة الاشباه عن
بیوع الخانیة من فصل الغرور الغرور لا یوجب الرجوع الا فی ثلاث منها هذه
وضابطها ان یكون فی عقد یرجع نفعه الی الدافع كودیعة واجارة فلو هلكا ثم استحقا
رجع علی الدافع بما ضمنه ولا رجوع فی عاریة وهبة لكون القبض لنفسه ✤
واشباهك كفالتنده خانیه نك بیوعنك فصل فی الغروردن نقلا مرسومدركه
غرور رجوع ایجاب ایتمز الا اوچ محلده ایدر انك بری اشبو متنده كی
صورتدر مسئله مشروحه نك ضابط وقاعده سی ودیعه واجاره كبی غرورك
نفعی كندوده دافعنه راجع اولان عقدده اولمسیدر دافع بایعه ومشتری یه
ومودعه وموجره عامدر مودعك آخر كمسه عندنه ملكیدیه رك
ودیعه وضع ایتدكدنصكره عندنده ودیعه هلاك اولوب بعده مستحق چقلسه
امدی مالك انی دالك قبحیله مودعه تضمین ایتدیرر كندونك اذن ورضاسی
اولمقسزین ملكنه وضع ید ایتمكله كویا غاصبك غاصبی منزله سنده اولمش اولدی
بعده كندوده ضامن اولدیغی مبلغی دالك كسریله مودعنه رجوع ایدر كویا
ودیعه ملكم دیمكله كندوبی تغریر ایتمكله اجاره نك صورتی مثلا بركسه بردابه یی
ملكمدر دیه رك ایجار ایتدكدنصكره مستأجرك یدنده هلاك اولوب بعده مستحق
چیقلسه مستحق مستأجره تضمین ایتدیردكدنصكره مستأجرده موجره رجوع ایدر
كندی ملكیمی ایجار ایتدم دیوانی تغریر ایتدیكنه بنأ بس مسئله نك تصویرنده
مرور ایتدیكی مثللو ودیعه ایله دابه مستأجره هلاك اولوب بعده مستحق
چیقلسه لر مستأجر ایله مودع ضامن اولدقلری مبلغی دافعه رجوع ایدرلر

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

عبارهده اولی اولان اشباهك عبارهسی كبی رجعا علی الدافع بما ضمناه دیمك
ایدی عاریه ایله هبهده قبض وانتفاع مستعیر ایله موهوب لهك كندی نفسلری چون
اولمغله معیر ایله واهبه رجوع ایدهمزلر یعنی استعاره وهبه اولنان نسنه
مستعیر ایله موهوب لهك یدلرنده هلاك اولوب ومستحق چیقلوب وتضمین
اولنسهلر تضمین اولنان مبلغله معیره وواهبه رجوع ایدهمزلر * ابو السعود فی حاشیة
الاشباه ﴿ الثانیة ان یكون فی ضمن عقد معاوضة كبایعوا عبدی او ابنی فقد
اذنت له ثم ظهر حرا او ابن الغیر رجعوا علیه للغرور ان كان الاب حرا والا فبعد
العتق وهذا ان اضافه الیه وامر بمبایعته ﴾ ایكنجیسی غرورك عقد معاوضهكه
بیعده اولمسیدر مثلا حر اولوب ویا غیرك ابنی اولان كمسهیه برکمسهنك كندی نفسنه
اضافهله بنم اشبو عبدمله ویا اغلومله مبایعه ایدك تحقیق بن كندویه اذن ویردم
دیو امر ایتمسی كبی امدی بونده اب حر اولورسه غروره بناً مبایعه ایدنلر
كندویه رجوع ایدرلر واگر عبد اولورسه بعد العتق كندویه رجوع ایدرلر
لكن اشبو غاره رجوع عبدی وابنی كبی كندی نفسنه مضاف قیلوب وانكله
مبایعه ایله امر ایتدیكنه نظرا در یعنی بو ایكی شرطله مشروطدر ﴿ ومنه لو بنی
المشتری او استولد ثم استحقا رجع علی البائع بقیمة البناء والولد ﴾ عقد معاوضهده
غرور قبیلندندر مشترینك اشترا ایتدیكی دارده بنا احداث ایدوب وجاریه استیلاد
ایتدكدنصكره مستحق چیقسهلر بایعه بنا تسلیم اولندقدنصكره انك وولدك
قیمتیله رجوع ایدر ﴿ ومنه ما یأتی فی باب الاستحقاق اشترنی
فانا عبد او ارتهنی ﴾ دخی كندوده غرور بولنوب وغاره رجوع اولنان
عقد معاوضه قبیلندندر باب الاستحقاقده كه ذكر آتی عقدكه برکمسه بن عبدم
بنی اشترا ایله دیوب برکمسه دخی آنی اشترا ایتدكده حر چیقسه امدی بایع
حاضر اولورسه غاره برشی لازم كلمز واگر حاضر اولمزسه غاره غارده بایعه رجوع
ایدر اگر قادر اولورسه بونده غار هر نقدر بایعك امر نسنی كندونك دینی ادا
ایتدیسهده تأدیه سنده مضطر اولمغله رجوع ایتدی یوقسه برکمسه امری
اولمقسزین برکمسهنك دینی ادا ایتسه رجوع ایدهمز شارحه اولی اولان
بخلاف ارتهنی دیمك ایدی یعنی بن عبدم بنی رهن ایله دیسه صورت مشروحهنك
خلافنده در كه رهن ایدوب بعده حر ظهور ایلسه مرتهن بهمه حال اوزرینه
برشیله رجوع ایدهمز راهن كرك حاضر اولسون وكرك غائب ﴿ الثالثة
اذا كان الغرور بالشرط كما لو زوجه امرأة علی انها حرة ثم استحقت رجع علی
المخبر بقیمة الولد المستحق وسیجیء آخر الدعوی ﴾ غرور ایله رجوعی موجب
اولان مواضع ثلاثهنك موضع ثالثی غرورك شرطله اولمسیدر مثلا برکمسه مستحق

برکسهیه برعورتی حره دردیه رك تزویج ایتدكدنصكره عورت مستحقه چیقلسه
مستحق ولدك قیمتیله مخبر كه مزوجدر اوزرینه رجوع ایدر بو مسئله قریبا
دعوانك آخرنده كلور ﴿ فروع هل ینتقل الرد بالتغریر الی الوارث استظهر
المصنف لا لتصریحهم بان الحقوق المجردة لا تورث قلت وفی حاشیة الاشباه لابن
المصنف وبه افتی شیخنا العلامة علی المقدسی مفتی مصر ﴾ تغریر ایله رد
وارثه انتقال ایدرمی مصنف علیه الرحمه فقهانك حقوق مجرده میراث اولمز
دیو تصریحلرینه بناً ظاهر اولان انتقال ایتمكدر دیدی زیرا اشبو تغریر
ایله رد دعواسی انجق مشیئت واراده اولان عوضدن مجرد برحق اولمغله وارثه
انتقال تصور اولنمدی ومصنفك فرزند دلپسندلرینك اشباه اوزرینه اولان
حاشیهسنده مصر مفتیسی شیخمز علامه علی المقدسی انجق اشبو عدم انتقال
قولیله افتا ایتدی دیو مرسومدر ﴿ قلت وقدمناه فی خیار الشرط معزیا
للدرر لكن ذكر المصنف فی شرح منظومته الفقهیة ما یخالفه ومال الی انه یورث
كخیار العیب ونقله عنه ابنه فی كتابه معونة المفتی فی كتاب الفرائض وایده بما
فی بحث القول فی الملك من الاشباه قبیل التاسعة ان الوارث یرد بالعیب ویصیر
مغرورا بخلاف الوصی فتأمل ﴾ شارح رحمه الله تعالی دیركه اشبو عدم
انتقال قولنی درره نسبت ایدهرك ماسبقده بز تقدیم ایلدك لكن مصنف مرحوم
تحفة الاقران نام كندونك منظومه فقهیه شرحنده بوكا مخالف كلام ذكر
ایتدیكه تغریر ایله ردك وارثه انتقالنه میل ایلدی خیار عیبك میراث اولدیغی
كبی و مضمون مشروحی مصنفك اوغلو كندولرینك معونة المفتی نام تألیفلرینك
كتاب الفرائضنده مصنفدن نقل ایلدی وانی اشباهك قاعدهٔ تاسعهسندن
مقدمجه القول فی الملك بحثنده كی وارث عیبله مبیعی رد ایدر ومغرور اولور وصی
بونك خلافنده در مضمونیله تأیید ایلدی محط تأیید ویصیر مغرورا قولیدر یعنی
مورثنك غریله كندولریده مغرور اولور كه خیار غرر میراث اولوردیمك
اما وصینك طرفنده ملك اولمدیغی كندولری مغرور عد اولنمز وصی مودع منزلهسنده
اولمغله كندویه رد مشروع اولمدی ﴿ وقدمنا عن الخانیة انه متی عاین
ما یعرف بالعیان انتفی الغرر فتدبر والله تعالی اعلم بالصواب ﴾ خانیهدن نقلا
ماسبقده ذكر ایتدككه برکمسه قچانكه اشترا ایتدیكی شیده عیانا معلوم
اوله جق شیئی معاینه ومشاهده ایدرسه غرر منتفی اولور مثلا برصاع
سویق ایكی بطمان سمنله لت اولنمشدر دیه دك بیع ایدوب بعده بر بطمان سمنه
ملتوت اولدیغی مشتری یه ظاهر اولسه انی رد ایدهمز قصور كندوده اولمغله
زیرا انك قلت وكثرتی معاینه ایله ظاهر اولور والله تعالی اعلم واستغفر الله العظیم

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

(فصل)

(في التصرف في المبيع والثمن قبل القبض والزيادة والحط فيهما وتأجيل الديون) اشبو فصل مبيعده وثمنده قبل القبض تصرف وانلرده زياده وحط وديونى تأجيله دائر مسائل ومباحث فصلیدر (صح بيع عقار لا يخشى هلاكه قبل قبضه) من بائعه لعدم الغرر لندرة هلاك العقار حتى لو كان علوا او على شط نهر ونحوه كان كمنقول عقارك هلاکی نادر اولمغله هلاکیله عقدك انفساخی غرری معدوم اولمغله هلاکی خوفی اولمیان عقاری بایعندن قبضندن مقدم مشترینك بیعی صحیح اولدی پس هلاکی نادر اولمیان علو ویاشط نهر امثالی برشی اولورسه منقول کبی اولور (فلا) يصح اتفاقا ككتابة واجارة و (بيع منقول) قبل قبضه ولو من بائعه كما سيجيء امدی منقولی مشتری قبض ایتمدین هر نقدر کندی بایعنه دخی اولورسه ده بیعی صحیح اولمدی نتکم قریبا متنده ولو باعه منه لم يصح قولنده کلور نتکم عبد مبیعی قبل القبض کتابته کسمك وایجار ایتمك اتفاقا صحیح اولمدیغی کبی (بخلاف) عتقه وتدبيره و (هبته والتصدق به واقراضه) ورهنه واعارته (من غير بائعه) فانه صحيح (على) قول محمد وهو (الاصح) والاصل ان كل عوض ملك بعقد ينفسخ بهلاكه قبل قبضه فالتصرف فيه غير جائز ومالا فجائز عینی عبد مبیعی قبل القبض مشترینك عتق وتدبیری و بایعك غیریه هبه سی وانی تصدق واقراضی ورهنی واعاره سی صورت مشروحه نك خلافنده در كه امام محمد قولی اوزره صحیحدر واصح اولان قولده بودر مصنفك من غير بائعه قولیله تقییدی بایعنه بیعك بالطريق الاولى صحتنه ایما ایچوندر اشبو امام محمد قولنك مقابلی امام ابی یوسفك عقود مشروحه نك عدم صحتی قولیدر بونلرده بیع واجاره کبی عقود تملیك اولدیغنه بناً امام محمد رحمه الله تعالى نك صحتنه قائل اولمسنك وجهی تصرفات مشروحه نك انجق قبضله جائز اولوب و بایعك غیری قبضده مشتریدن نائب اولمغله صالح اولمغله مأمورك قبضی بحكم النيابة اولا کندونك قبضی اولور بعده تملیکا کندی نفسیچون قابض اولور اما مبیع بونلرك خلافنده در که قبل القبض ملك افاده ایدر ومبیعی قبل القبض تملیکده فاسددر وقبل القبض مبیعی وصیتك صحتنده علما اتفاق ایتدیلر و بو خصوصده اصل اصیل وقاعده وتفصیل بودر که هر بر عوضکه مبیع وعین اولان اجرت کبی قبل القبض هلاکیله منفسخ اولور عقد ایله تملیك اولنورسه انده قبل القبض تصرف جائز دکلدر ومهر وعتق

على مال ودم عمد دن بدل صلح کبی قبل القبض هلاکله منفسخ اولمیان عقود ایله تملیك اولنمزسه انده قبل القبض تصرف جائزدر واشبو اصل انجق امام ابی یوسف رحمه الله تعالى قولنه مناسبدر امام محمد رحمه الله تعالى قولنه مناسب دکلدر (و) المنقول (او وهبه من البائع قبل قبضه فقبله) البائع (انتقض البيع ولو باعه منه قبله لم يصح) هذا البيع ولم ينتقض البيع الاول لان الهبة مجاز عن الاقالة بخلاف بيعه قبله فانه باطل مطلقا جوهرة منقولی مشتری کندی بایعنه قبل القبض هبه ایدوب بایعده قبول ایدرسه بیع منتقض اولور اما هبه یی بایع قبول ایتمزسه هبه باطله اولوب بیع حالی اوزره صحیح اوله رق باقی قالور اما منقولی مشتری قبل القبض بایعنه بیع ایلسه اشبو بیعی صحیح اولمیوب و بیع اول منتقض اولمز زیرا هبه دن مجازا اقاله اراده اولنور هب لی ذنبی واقلنی عثرتی دینلدیکی کبی یعنی اقاله بغير لفظ الاقاله صحیحه اولور اما قبل القبض بایعنه بیعی بونك خلافنده در که مجازا اقاله یه احتمالی اولمز بیع اقاله نك ضدی اولمغین بو مطلقا که کرك بایعنه وکرك بایعك غیریه باطلدر (قلت وفى المواهب وفسد بيع المنقول قبل قبضه انتهى ونفى الصحة يحتملهما فتدبر) شارح رحمه الله تعالى دیرکه مواهبده مسطوردرکه قبل القبض منقولی بیع فاسددر متنك لم يصح عباره سنك مشتمله اولدیغی نفی صحت فساد ایله بطلانك ایکیسنه ده محتملدر لكن صورت مشروحه ده بیعك ایکی رکنی اولان عوضلر ثابتلر اولوب فساد انجق مبیعك هلاکیله عقدك انفساخی غرری جهتندن اولمغله ظاهر اولان فاسد اولمسیدر واکثریا فاسده باطل اطلاق اولنور (اشترى مكيلا بشرط الكيل حرم) اى كره تحريما (بيعه واكله حتى يكيله) وقد صرحوا بفساده وبانه لا يقال لاكله انه اكل حراما لعدم التلازم كما بسطه الكمال لكونه اكل ملكه برکسه مکیلات نوعندن برشیئی کیل شرطیله اشترا ایلسه بلا کیل بیعی واکلی حرام اولدیغه کراهت تحریمیه ایله مکروه اولدی رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلمك کندوده ایکی صاعکه بایعله مشترینك صاعلری جاری اولمیان طعامی بیعدن نهی ایتدیکنه بناً اما اسباب ملکدن هبه ویا ارث ویا وصیتله مالك اولورسه قبل الکیل انده تصرف جائز اولور کیل شرطیله اشترا شو طعامی اون اولچك اولمق اوزره اشترا ایتدم دیمك کبی فقها بیع مز بورك فسادیله وقبل الكيل طعامك آکلنه حرام اکل ایتدی دینلمکله تصریح ایتدیلر فساد ایله حرمت بیننده تلازم اولمغین نتکم کمال رحمة الله عليه مزبور طعامی اکل ایدنه حرام اکل ایتدی زیرا ملکی اولان کندی نفسنك مالنی اکل ایلدی مضمونی بسط وبیان ایلدی نهایتی مأمور اولدیغی کیلی ترکله آثم اولدی سائر بیوع فاسده نك حکمی دخی

بنه بويله دركه قبض ايدوب وآكا مالك اولوب اكل ايدرسه كندويه حلال اولمز
لكن بوندن فهم اولنان هر بر اكلى حلال اولميان نسنه‌يى اكل ايده نه حرام اكل
ايتدى ديننلممكدر ﴾ (ومثله الموزون والمعدود) بشرط الوزن والعد لاحتمال
الزيادة وهى للبائع بخلافه مجازفة لان الكل للمشترى وقيد بقوله (غيرالدراهم
والدنانير) لجواز التصرف فيهما بعد القبض قبل الوزن كبيع التعاطى فانه
لايحتاج فى الموزونات الى وزن المشترى ثانيا لانه صار بيعا بالقبض بعدالوزن
قنية وعليه الفتوى خلاصة ﴾ دراهم ودنانيرك غيرى وزن وعد شرطيله اولان موزون
ومعدود ده سابق الذكر مكيل كيبدر قبل الوزن و العد انده تصرف حرامدر
بايعك ملكى اولان زياده احتمالنه مبنى امامجازفة بيع من بورك خلافنه در زيرا
انده مبيعك كليسى مشترينكدر انده زياده احتمال يوقدر وبيع بالتعاطيده‌كى كبى
دراهم و دنانيرده قبضدن صكره وزندن مقدم كندولرده تصرف جائز در
موزوناتده ثانيا مشترينك وزننه احتياج يوقدر بعد الوزن قبضله بيع اولمغله
زياده احتمالى اولمز فتوى بوقولك اوزرينه‌در ﴾ (وكفى كيله من البائع بحضرته)
اى المشترى (بعدالبيع)لاقبله اصلا وبعده بغيبته فلوكيله بحضرة رجل فشراه فباعه
قبل كيل لم يجز وان اكاله الثانى لعدم كيل الاول فلم يكن قابضا فتح ﴾ مبيعى بعد البيع
مشترينك حضورنده بايعدن كيل كفايت ايدر مبيع كيل واحد ايله معلوم اولمغله تسليم
تحقق ايدر بيعدن مقدم اصلا كه مشترينك كرك حضورنده وكرك غيبتنده
مبيعى كيل كفايت ايتمز حديث شريفله شرط اولان بايعله مشترينك صاعلرى بولنمغين
وياخود بعدالبيع مشترينك غيبتنده‌كى كيل كفايت ايتمز مشترينك علمى وتسليم تحقق
ايتديكندن امدى بر رجلك حضورنده مكيلاتدن برمبيع كيل اولنوب بعده انى اشترا
وقبل الكيل مكايله آنى بيع ايلسه بيعى من بور جائز اولمز هرنقدر مشترى ثانى انى
كيله لرسه ده زيرا اولكى اشترا ايتدكدنصكره كيل ايتديكندن كويا قبض ايتمش اولدى
﴾ (ولو كان) المكيل و الموزون (ثمنا جاز التصرف فيه قبل كيله ووزنه) لجوازه
قبل القبض فقبل الكيل اولى ﴾ مكيل وموزون ثمن اعتبار اولنورسه انى كيل
ووزن ايتمزدن مقدم انده تصرف جائز اولور قبل القبض ثمنده تصرف جائز اولمغله
قبضك تمامندن اولان كيلدن مقدم اولمسى بالطريق الاولى‌در ﴾ (لا) يحرم
(المذروع) قبل ذرعه (وان اشتراه بشرطه الااذا افرد لكل ذراع ثمنا فهو)
فى حرمة ماذكر (كموزون) والاصل مامر مرارا ان الذرع وصف لاقدر فيكون
كله للمشترى الا اذا كان مقصودا واستثنى ابن الكمال من الموزون ما يضره
التبعيض لان الوزن حينئذ فيه وصف ﴾ مذروعات مقوله سندن اولان شيلرى
قبل الذرع استعمال حرام اولمز هرنقدر ارشونلامق شرطيله اشترا اولنورسه ده

الاهر برذراع ايچون ثمن تعيين اولنورسه ماراالذكر مذروع بيعك وسائر ملكه
مبتنى اولان هر بر تصرفك حرمتنده موزون كيبدر بونده اصل و قاعده مرارا
مرور ايدن ذرعك مبيعده وصف اولوب قدر اولمسيدر بس مذروعك كليسى
مشترينك اولور هر نقدر كندوده زياده دخى اولورسه ده الاذرع مقصود
اولوبكه هربر ذراع ايچون ثمن تعيين وتخصيص اولنورسه ثمنك ازديادى حقنده
ذرع قدره ملتحق اولورده بوصورتده مبيع ثوب مقدر اولور ابن كمال
موزوندن مصوغ مثلاوتبعيضك كندويه ضرر ويرديكى شيئى استثنا ايلدى
بوتقديرجه وزن كندوده وصف اولمغله انده قبل الوزن تصرف جائز اولور
هر نقدر وزن شرطيله اشترا ايدرسه ده ﴾ (وجاز التصرف فى الثمن)
بهبة اوبيع اوغيرهما لوعينا اى مشاراليه ولودينا فالتصرف فيه تمليكه
ممن عليه الدين ولو بعوض ولايجوز من غيره ابن ملك (قبل قبضه) سواء
(تعين بالتعيين) كمكيل(اولا) كنقود فلو باع ابلابدراهم اوبكر رجاز اخذ
بدلهما شيئا آخر ﴾ ثمن مكيل كبى كرك تعيينله متعين اولسون وكرك نقود كبى
اولمسون كندوبى قبضدن مقدم كندوده هبه ويا بيع امثالى سائر اجاره
ووصيت كبى شيلرايله تصرف جائز اولور اكر ثمن عينكه مشار اليه اولان
دراهم ودنانيرك غيرى كرك قيمى وكرك مثلى نسنه اولورسه واكر دين اولور سه انده
تصرف انى دين كندونك اوزرنده اولان مديونه تمليكله درتمليكده كرك عوضله اولسون
مثلا بايعك مشتريده اولان ثمنى مقابلنده كندودن برنسنه اشترا ايتمسى
مثللو كرك عوضسز اولسون كندويه ثمنى هبه وياتصدق كبى امدى بايع
مشترى‌يه ثمنى هبه ايدرسه قبضه محتاج اولمغين مجرد هبه ايله اكامالك اولور
دينى دين كندونك اوزرنده اولميان غيرى كمسه‌يه تمليك جائز اولمز الاانى
قبضه تسليط ايدرسه اولور قچانكه بركسه برمقدار دراهم ويابغداى براوكچ
مقابلنده برأس دوه بيع ايلسه انلرك بدلنه اخر نسنه اخذى كندويه جائز اولور
﴾ (وكذا الحكم فى كل دين قبل قبضه كمهر واجرة وضمان متلف) وبدل خلع
وعتق بمال وموروث وموصى به والحاصل جواز التصرف فى الاثمان والديون
كلها قبل قبضها عينى (سوى صرف وسلم) فلا يجوز اخذ خلاف جنسه لفوات
شرطه ﴾ مهر واجرت وتلف اولان نسنه‌نك قيمتى وخلع وعتق بدلى وميراث
ووصيت كبى صرف وسلمك ماعداسى هر برديننده قبل القبض حكم بنه بويله درآنده قبل القبض
تصرف مشروعدر خلاصهٔ كلام عقودده بولنان اثمان وديونك كليسنده قبل القبض
تصرف جائزدر الاصرف فله سلمده مقبوضده عين مبيع حكمى اولوب مبيعده ده
قبل القبض تصرف اولمغين وكندولرده شرط اولان قبل الافتراق بدل صرف

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

رأس مال سلمی قبض فوت اولمغله قبل القبض تصرف جائز اولمدی اوضح
اولان وضمان متلف بدلنه وقیمة متلف وعتق بمال ترکیبنده بمال لفظنی حذف
وبدلی کندویه تسلیطایله ایراد ایدی وفلایجوز اخذ خلاف جنسه بدلنه اولی اولان
فلایجوز التصرف فیه دیمك ایدی ﴿ (وصحت الزیادة فیه) ولومن غیر جنسه
فی المجلس اوبعده من المشتری اووارثه خلاصة ولفظ ابن ملك اومن اجنبی
(ان) فی غیر صرف و (قبل البائع) فی المجلس فلو بعده بطلت خلاصة وفیها
لوندم بعد مازاد اجبر (وكان المبیع قائما) ﴿ صرفك غیریده مجلس زیادهده
بایع زیادهیی قبول ومبیعده قائم وموجود اولورسه ثمنده زیاده صحیحه اولور
اكر مجلسدن صكره قبول ایدرسه زیاده باطله اولور وزیاده مجلسده ومجلسدن صكره
مشتریدن ویاوارثندن ویااجنبیدن هرنقدر ثمنك خلاف جنسندن اولسهده اولور
صرفده ثمنی زیاده وحط جائز اولمز ربا اولمغله بنه خلاصهده مرسومدركه مشتری
زیاده ایتدكدنصكره نادم اولسه ادایه جبر اولنور لكن زیاده اجنبیدن اولدیغنه
نظرا اكر مشتری نك امریله اولورسه مشتری نك اوزرینه واجبه اولور
واكر امرنسز اولورسه اجازت ویرسه بنه كندویه لازم اولور یوقسه باطله اولور
متنده صح بدلنه لزم دینلسه اولی اولور ایدی زیرا زیاده لازمه اولور حتی مشتری
بردفعه زیاده ایتدكدنصكره نادم اولوب امتناع ایتسه جبر اولنور ﴿ فلاتصح
بعد هلاكه ولوحكما علی الظاهر بان باعه ثم شراه ثم زاده زاد فی الخلاصة وكونه
محلا للمقابلة فی حق المشتری حقیقة فلو باع بعدالقبض اودبر اوكاتب اوماتت الشاة
فزادلم یجز لفوات محل البیع بخلاف مالوآجر اورهن اوجعل الحدید سیفا
اوذبح الشاة لقیام الاسم والصورة وبعض المنافع ﴿ پس ثمنك زیاده سنده
مبیعك قیامی لازم اولدیسه هلاكندنصكره زیاده صحیحه اولمز
هرنقدر ظاهر روایت اوزره حكماده اولورسه حكما هلاك مبیعی مشترینك
بیع ایدوب بعده اشترا بعده انده ثمنی زیادهسی كبی زیرا بونده
اختلاف ایدی اختلاف ساعه كیدر عدم اشترا صورتنده عدم زیاده بالطریق
الاولی در خلاصه صاحبی ثمنك زیادهسنك صحتنه مشتری حقنده مبیعك زیادهٔ
ثمنه مقابله یه محل اولمسنی زیاده ایلدی امدی مشتری مبیعی قبض ایتدكدنصكره
دیكره بیع ویاتدبیره وكتابته كسوب ویاشات فوت اولوب بعده ثمن زیاده اولسه
جائز اولمز محل بیع فوت اولمغله مبیع حنطه اولوب مشتری انی اوكودوب دقیق
ویا دقیق اولوب آنی خبز ایلسه حكم بنه بویلهدركه مبیع زیادهٔ ثمنه
مقابل اولمامش اولور امامبیعی مشتری ایجار ویارهن ویامبیع حدید اولمغله
سیف یاپوب ویا قیونی ذبح ایلسه صورة مشروحهنك خلافیدركه مبیعده

اسم وصورت وبعض منافع قائم اولمغله مشتری حقنده مقابله یه محل اولمش اولور
لكن سیف صورتنده تبدل ایدر ﴿ (و) صح (الحط منه) ولو بعد هلاك المبیع
وقبض الثمن ﴿ ثمندن حط وتنزیلده صحیح اولور هرنقدر مبیعك هلاكندن
وثمنك قبضندنصكره اولورسهده ﴿ (و) الزیادة والحط (یلتحقان باصل العقد)
بالاستناد فبطل حط الكل واثر الالتحاق فی تولیة ومرابحة وشفعة واستحقاق
وهلاك وحبس مبیع وفساد صرف لكن انما یظهر فی الشفعة الحط فقط ﴿
زیاده ایله حط حین عقده مستند اوله رق ملتحق اولورلر پس حط اصل عقده
ملتحق اولدیسه ثمنك كلیسنی حطك ویابیع بلاثمن اولمغله باطل اولدی
هبه دكلسه تجارته منافی اولور دخی التحاق مشروح تولیه ومرابحه وشفعهده
تأثیر ایدوب وظاهر اولوركه زیادهده بایع رأس مال ایله زائدك كلیسی اوزره
وحطده بعدالحط باقی اوزره تولیه ومرابحه ایدر وشفیع شفعهده بعدالحط
باقی قلان ثمنله اخذ ایدر واستحقاقده ظاهر اولوركه مبیع مستحق چیقلوركه مشتری ثمنك
كلیسیله بایعه رجوع ایدر ومستحق بیعه اجازت ویررسه ثمنك كلیسنی اخذ ایدر
وهلاكده وحبس مبیعده وصرفك فسادنده تأثیر ایدركه بایع مبیعی زیادهیی
قبض ایدهنهدك حبس ایدر صرفك فسادی صورتی مثلا بركسه متساویة
دراهمی دراهم مقابلی بیع بعده متعاقدینك بری زیاده ویاحط ایدوب دیكری
قبول ورزیادهده زائدی وحطده مردودی قبض ایلسه عقد فسادهكیدر
كانه بایعله مشتری ابتداأ اوبلجه عقد ایتمش اولورلر لكن شفعهده التحاقك
ظهوری انجق حط صورتنده اولور شفیعه زیاده لازم اولمز زیرا بونده كندونك
بیع اول ایله ثابت اولان حقنی ابطال واردر بوكا ایسه بایعله مشتری قادر دكللردر
﴿ (و) صحت (الزیادة فی المبیع) ولزم البائع دفعها (ان) فی غیر سلم زیلعی و
(قبل المشتری و) تلتحق) ایضا (بالعقد فلو هلكت الزیادة قبل قبض سقط حصتها
من الثمن) وكذا لوزاد فی الثمن عرضا فهلك قبل تسلیمه انفسخ العقد بقدره قنیة ﴿
سلمك غیریده مشتری قبول ایدرسه مبیعده زیاده صحیحه وانی بایعه دفع لازم اولور
امدی مسلم فیهده زیاده مشروعه اولمز ثمنك زیادهسنده اولدیغی كبی بودخی
عقده ملتحق اولور امدی قبل القبض زیاده هلاك اولورسه ثمندن حصهسی
ساقطه اولور بنه بویله مشتری ثمنده برمقدار عرض زیاده ایتمكله انی تسلیمدن مقدم
هلاك اولورسه آنك مقدارنجهده عقد منفسخ اولور مثلا یوز درهمه برشی
اشترا وتقابضدنصكره مشتری اللی درهم قیمتلو برعرض زیاده وقبل التسلیم
هلاك اولسه مبیعك ثلثنده عقد منفسخ اولور ﴿ (ولا یشترط للزیادة هنا
قیام المبیع) فتصح بعد هلاكه بخلافه فی الثمن كمامر ﴿ اشبو مبیعده زیاده
صورتنده مبیعك قیامی زیاده ایچون اولمز زیاده قائم وموجود اولان ثمن مقابلنده

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

اولمغله مبیعك هلاككندنصكره دخی زیاده صحیحه اولور ثمنده زیاده بونك خلافنه
در كه انده مبیعك قیامی لازمدر نتكم ماسبقده متنك وكان المبیع قائما قولنده
مرور ایلدی شارحك بخلافه تركینده اولی اولان تأنیثله بخلافها تعبیری ایدی
﴿(و یصح الحط من المبیع ان) كان المبیع (دینا وان عینا لا) یصح لانه اسقاط
واسقاط العین لا یصح بخلاف الدین فیرجع بما دفع فی برائة الاسقاط لافی برائة
الاستیفاء اتفاقا ولو اطلقها فقولان﴾ مبیعدن حط صحیح اولور اگر مبیع دین
اولورسه واگر عین اولورسه اولمز حط اسقاط اولوب عینك اسقاطی صحیح
اولمغین محیطده مرسومدر كه بركسه معین براولچك بغدایی اشترا وبایعدن
آنك ربعنی قبل القبض حط ایلسه جائز اولمز عین اولمغله اسقاطی صحیح اولمغین
اما بر كومه‌دن براولچه‌یی لاعلی التعیین اشترا وقبل القبض ربعنی حط ایلسه
جائز اولور دین اولمغله حطی مشروع اولدیغنه بناءً دینده مسلم فیهده داخل اولور
دین صورة مشروحه‌نك خلافنه‌در كه انك اسقاطی جائزدر امدی
اشبو برائت اسقاط قبیلندن اولان دیندن مشتری دفع ایتدیكی مبلغی اتفاقا
رجوع ایدر استیفاده رجوع ایتمز زیرا برائة اسقاط ذمتندن دینی اسقاط ایدر
اما برائة استیفا بونك خلافنه‌در برائة اسقاطك مثالی اسقطت وحططت وابرأت
برائة اسقاط كبی برائة استیفانك مثالی ابرأتك برائة استیفاء وقبض كبی دینك
اسقاطنك صحیح اولمسنك وجهی بودر كه دین بعدالقضاء دخی مشترینك
ذمتنده باقیدر زیرا مشترینك قضا وادا ایتدیكی كندونك اوزرینه
واجب اولان دینك عینی دكلدر كه حتی ذمتنده برشی قالمیه
بلكه مثلیدر امدی دین ذمتنده حالی اوزره قالمش اولور شو قدر وار كه
مشتری اول دینله مطالبه اولنمز كندونكده بایعك ذمتنده انك مثلی مبلغی
اولمغله ☼ افاده فی البحر ☼ ابرایی بایع مطلق اوله‌رق ذكر ایدوب برائة اسقاط ویا استیفا ایله
تقیید ایلسه بس بونده ایكی قول واردر كه رجوع وعدم رجوعدر ﴿ واما
الابراء المضاف الی الثمن فصحیح واو بهبة اوحط فیرجع المشتری بما دفع علی
ماذكره السرخسی فیتأمل عندالفتوی بحر قال فی النهر وهو المناسب للاطلاق﴾
ثمنه مضاف اولان ابرا هر نقدر هبه ویا حط تعبیریله‌ده اولورسه صحیحدر كه
استیفای ثمندن بایع بری اولور حتی امام سرخسی علیه رحمة القدسینك
ذكر ایتدیكنه كوره مشتری ویردیكی ثمنله بایعه رجوع ایدر امدی مفتی فتوی
زماننده تأمل ایدر شیخ الاسلامك سابق الذكر ابراده‌كی تفصیلیله امام سرخسینك
قولی میانلرینی توفیق ایده نهرده اشبو امام سرخسینك قولی اطلاقه مناسبدر
دیدی ظن ایدرمكه فقهانك صحت برائتی بروجه اطلاق بیانلری مراددر

وظاهر اولان شیخ الاسلامك تفصیلی زیرا ثمنی سابقیدر كندویه بردفعه ادا
ایدوب بعده بایع مشترییی برائة قبض واستیفا ایله ابرا ایتسه بس نه كیفیتله
مشترییه رجوع ثابت اولور زیرا بایعك مرامی سنك اوزركده‌كی حقمی
قبض واستیفادن نشئت ایدن برائه‌سنی ابرا ایتدم دیمكدر ﴿ وفی البزازیة
باعه علی ان یهبه من الثمن كذا لا یصح ولو علی ان یحط من ثمنه كذا جاز
للحوق الحط باصل العقد دون الهبة﴾ وبزازیه‌ده مرسومدر كه بركسه
بر نسنه‌یی ثمندن شو مقدارینی كندویه هبه ایتمك اوزره بیع ایلسه بیع مزبور
صحیح اولمز عقدك اقتضا ایتمدیكی شرط اولمغله واگر ثمندن شو مقدارینی
حط وتنزیل اوزرینه بیع ایدرسه جائز اولور حط اصل عقده لاحق اولوب
هبه اولمدیغنه بناءً كانه ابتداءً بعد الحط باقی قلان مبلغه بیع ایتمش اولور
﴿(والاستحقاق) لبائع او مشتر او شفیع (یتعلق بما وقع علیه العقد و) یتعلق
(بالزیادة) ایضا فلو رد بنحو عیب رجع المشتری بالكل﴾ بایع حقنده استحقاقكه
ثمنده ویا مشتری ایچون استحقاقكه مبیعده استحقاق ویا شفیع ایچون استحقاق
عقدك كندی ایچون واقع اولان مزید علیه‌له زیاده قلنان نسنه‌نك ایكیسنه
بردن تعلق ایدر امدی مبیع خیار عیب ویا رؤیت ویا شرطله رد اولنسه
مشتری مزید ومزید علیهك كلیسیله رجوع ایدر

☼ فی بیان عدم تأجیل القرض ☼

﴿(ولزم تأجیل كل دین) ان قبل المدیون (الا) فی سبع علی مافی مداینات
الاشباه بدلی صرف وسلم وثمن عنداقالة وبعدها وما اخذ به الشفیع ودین المیت
والسابع (القرض)﴾ مدیون قبول ایدرسه دینك كلیسنی تأجیل لازم اولور
الا اشباهك مداینات‌نده ذكر اولندیغی وجه اوزره یدی محلده تأجیل
مشروع اولمز اولا بدل صرفده مجلس عقدده قبض شرط اولمغله وبدل
سلمده كه رأس مال سلمده زیرا مسلم فیه البتة تأجیل اولنور وحین اقاله‌ده
واقاله‌دنصكره مشترینك بایعه ثمن حقنده تأجیلی مشروع دكلدر وشفیعك
اخذ ایتدیكی عقارك ثمنی مشتری تأجیل ایلسه ینه جائز اولمز دخی میتك
دینی ایچون ورثه‌یه تأجیل اولمزیدنجیسی قرضدر یعنی بونده دخی تأجیل
مشروع دكلدر زیرا قرض ابتداءً اعاره وصله‌در واعاره لفظیله‌ده اولور
وصی وولی كبی تبرعه اهل اولمیان كمسه‌لر اكا مالك اوله‌مزلر وعاریه‌ده
توقیت اولمز معیر هر نه زمان دیلرسه عاریه‌یی استرداد ایدر ﴿ فلا یلزم

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

﴿ تأجيله (الا) فى اربع (اذا) كان مجحودا اوحكم مالكى بلزومه بعد ثبوت اصل الدين
عنده اواحاله على آخر فأجله المقرض اواحاله على مديون مؤجل دينه لان الحواله
مبرئة والرابعة الوصية (اوصى بان يقرض من ماله الف درهم فلانا الى سنة)
فلزم من ثلثه ويسامح فيها نظرا للوصى ﴾ امدى قرضك تأجيلى لازم اولمز
يعنى استقراضده مدت معلومه ايله تأجيل اولسه تأجيل ثابت اولمز مقرض
فى الحال مطالبه ايدر الادرت محلده قرضده تأجيل مشروع اولور اولا
دين جحد وانكار اولنمش اولورسه مثلا مديون داينه دينى سكا اقرار ايتم حتى
بكا برمدت وعد ويروب وبابرمقدارنى حط وتنزيل ايتمدكجه ديوب اول دخى
ايتلسه صحيح اولور فى الحال مطالبه‌دن برى اولور وياخود مالكى المذهب
برقاضى كندونك حضورنده اصل دين ثابت اولدقدنصكره تأجيلك
ثبوتى ايله حكم ايلسه وياخود قرضى مستقرض آخر كسه‌يه احاله اكاده
مقرض تأجيل ايلسه وياخود دينى مؤجل اولان مديون اوزرينه حواله
ايلسه اشبو صورتلرده قرضى تأجيل مشروع اولور حواله محيلى دينندن
برى قيلر اصل دين محال عليه اوزرينه انتقال ايدر اول ايسه مؤجل ايدى
دردنجيسى وصيتدركه مثلا بركسه كندى مالندن فلان كسه‌يه برسنه‌يه‌دك
بيك درهم اقراض له وصيت ايلسه ثلثدن لازم اولور وصيتده موصى‌يه
حرمة مسامحه اولنور ﴿ (اواوصى بتأجيل قرضه) الذى له (على زيد سنة) فيصح
ويلزم والحاصل ان تأجيل الدين على ثلاثة اوجه باطل فى بدلى صرف
وسلم وصحيح غيرلازم فى قرض واقالة وشفيع ودين ميت ولازم فيما عدا ذلك
واقره المصنف وتعقبه فى النهر بان الملحق بالقرض تأجيله باطل ﴾ وياخود بركسه
كندونك زيد اوزرنده اولان قرضنك برسنه تأجيله وصيت ايلسه بس
تأجيل صحيح ولازم اولور خلاصهٔ كلام دينك تأجيلى اوچ وجه اوزرينه
بدل صرفده وسلمده باطلدر قرضده واقاله‌ده وشفيعده ودين ميتده صحيح
غير لازمدر مزبورلرك ماعداسنده لازمدر مضمون مشروحى مصنف عليه الرحمه
اقرار وصاحب نهر مصنفه اعتراض ايتديكه قرضه ملحق اولان اقاله وشفيع
ودينك تأجيلى باطلدر لكن نهرده‌كى اعتراض بحرده‌در ﴿ قلت ومن حيل تأجيل
القرض كفالته مؤجلا فيتأخر عن الاصيل لان الدين واحد بحر ونهر فهى
خامسة فليحفظ ﴾ شارح رحمه الله تعالى ديركه قرضك تأجيلى حيله‌لرندندر
قرضه براخر كسه‌نك مؤجلا كفيل اولمسى بس دين واحد اولمغله اصيلدنده
تأخر ايدر ده مؤجل اولوردى بو بشنجيدر ايمدى بو حفظ اولنه ﴿ وفى حيل الاشباه حيله
تأجيل دين الميت ان يقر الوارث بانه ضمن ماعلى الميت فى حياته مؤجلا الى كذا

ويصدقه الطالب انه كان مؤجلا عليهما ويقرا لطالب بان الميت لم يترك
شيأ والا لامرالوارث بالبيع للدين وهذا على ظاهر الرواية من ان الدين اذا
حل بموت المديون لايحل على كفيله قلت وسيجيئ آخر الكتاب انه لوحل بموته
اواداه قبل حلوله ليس له من المرابحة الا بقدر مامضى من الايام وهوجواب
المتأخرين ﴾ اشباهك حيلنده مرسومدركه ميتك دينك تأجيلنك حيله‌سى
وارث ميتك اوزرنده‌كى دينه ميتك حال حياتنده فلان مدته قدر مؤجل
اوله‌رق بن كفيل اولدم ديو اقرار وصاحب حقك دينك كفيلك واصيلك اوزرلرينه
مؤجل اولديغنى تصديق وميتك برشى ترك ايتمديكنى اقرار ايتمسيدر زيرا برشى ترك
ايتمش اولورسه وارث دين ايچون انك بيعيله امر اولنور بوظاهر روايت اولان قول
اوزره‌دركه مديونك موتيله دين حلول ايتسه كفيلك اوزرينه دين حال اولماز
شارح رحمه الله تعالى ديركه كتابك آخرنده قريبا كلوركه مديونك موتيله
مؤجل اولان دين حال اولوب وياخود وقتى حلول ايتمدين انى تأديه ايلسه
كندويه مرابحه‌دن اخذ اولنه‌جق انجق مضى ومرور ايدن ايام قدريله مشروع
اولور متأخرينك‌ده جوابى بودر يعنى بركسه سرمايه‌سى مثلا اللى درهم اولان
برمتاعنى برماه وعديله بروجه مرابحه اللى درت درهمه بيع ايدوب بس قبل
حلول الاجل مثلا اون بش كون مرورنده مشترى وفات ايتسه وياديننى ادا
ايتسه ربحدن مرور ايدن ايامه اصابت ايدن ايكى درهمى ويررو الله تعالى
اعلم واستغفر الله العظيم

﴿ (فصل فى القرض) ﴾

قرض قافك فتحيله وكسريله ده لغتدر بومقامده ايتيانك مناسبتى ماقبلنده‌كى
مصنفك دينك كليسنك تأجيلى لازم اولوب الاقرضك اولمسيدر ﴿ (هو)
لغة ماتعطيه لتتقاضاه وشرعا ماتعطيه من مثلى لتتقاضاه وهو اخصر من
قوله (عقد مخصوص) اى بلفظ القرض ونحوه (يرد على دفع مال) بمنزلة
الجنس (مثلى) خرج القيمى (لاخر ليرد مثله) خرج نحو ودبعة وهبة ﴾ قرض
لغتده المق ايچون ويرديكك نسنه‌در قيمى اولسون ويامثلى اولسون وكرك عينى
استرداد ايتسون وكرك مثلنى وانسانك سلفده ايشلديكى اسائت وياحسان
اكاده اطلاق اولنور وشرعده كندوبى تقاضى ايتمك ايچون ويرديكك مثلى‌يه دينور
اشبو تعريف مصنفك ذكر وبيان ايتديكى تعريفكه قرض شرعده كندونك
مثلنى رد ايتمك ايچون مثلى اولان مالى آخره دفع اوزره وارد اولان قرض لفظى

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

مثللو تعبیره مخصوص عقددر قولندن بك مختصر درمصنفك بردعلی دفع مال قولی جنس
منزله سنده در مثلی قولی ایله قیمی خارج قالدی لیرد مثله قولی ایله ودیعه وهبه امثالی شیلر
خارج قالدی هبه وصدقه کبی شیده اصلا برشی رد اولنمز ﴿ (وصح) القرض (فی مثلی)
هو کل مایضمن بالمثل عند الاستهلاك (لا فی غیره) من القیمیات کحیوان وحطب
وعقار وکل متفاوت لتعذر رد المثل ﴾ مثلیده که هر بر استهلاك وقتنده مثلله تضمین اولنان
مکیلات وموزونات و یمورطه کبی عدد متقاربده قرض صحیح ومشروع اولدی
ذوات امثال اولمیان مثلیلك غیری حیوان وحطب وعقار وثیاب وهر برقاون
و قاربوز امثالی عدد متفاوتده قرض صحیح اولمز مثلنی رد متعذر اولمغله قرضی
جائز اولان هر بر نسنه‌یی عاریه الحق قرضدر قرضی مشروع اولمیان شیلری اعاره
عاریه در ﴿ واعلم ان المقبوض بقرض فاسد کمقبوض ببیع فاسد سواء فیحرم
الانتفاع به لا بیعه لثبوت الملك جامع الفصولین ﴾ معلوم اولسونکه منزل امثالی
نسنه‌لری استقراض کبی قرض فاسد ایله مقبوض بیع فاسد ایله مقبوض کبی
حکمده برابردر امدی کندی ایله انتفاع حرام اولور انده طرف شارعدن اذن
اولمغین هرنقدر متعاقدان اکا راضی اولورلرسه‌ده ملك ثابت اولمغله بیع فاسد ایله
بیع اولنان نسنه نك بیعی حرام اولمدی ﴿ (فیصح استقراض الدراهم والدنانیر
وکذا) کل (مایکال او یوزن او یعد متقاربا فصح استقراض جوز و بیض) وکاغد
عددا (ولحم) وزنا وخبز وزنا وعددا کما سیجیء ﴾ امدی دراهم ودنانیرك
وهر بر کیل ویا وزن اولنان ویا عددی متقاربدن عد اولنان نسنه‌لری
استقراض صحیح ومشروع اولور بس جوز و یمورطه وکاغدی عددا ولحمی وزنا
وخبزی وزنا وعددا استقراض صحیح اولدی تتکم قریبا کاور فقها کاغدك
جودتی ویرندن نوعا ماز یاده‌سنی اعتبار ایتمدیلر هندیه‌ده خانیه‌دن ظهیریه‌دن
وکافیدن نقلا مرسومدرکه فتوی اتمکك وزنا استقراضنك جوازنه درعددا
استقراضنه دکلدر وبو امام ثانی قولیدر ﴿ (استقرض من الفلوس الرائجة
والعدالی فکسدت فعلیه مثلها کاسدة) و (لا) یغرم (قیمتها) وکذا کل
مایکال ویوزن لما مر انه مضمون بمثله فلا عبرة بغلائه اورخصه ذکره فی المبسوط
من غیر خلاف وجعله فی البزازیة وغیرها قول الامام وعند الثانی علیه قیمتها یوم
القبض وعند الثالث قیمتها فی آخر یوم رواجها وعلیه الفتوی ﴾ برکسه فلوس رائجه
ودرهمی استقراض ایتدکدنصکره انلره کسادطاری اولسه کندویه کاسدة انلرك مثلنی
قیمتلرینی ضامن اولمز عنایه نك فقهاء ماوراء نهردر همه عدلی تسمیه ایدرلر
دیدیکنه نظرا عدالی عدلینك جمعیدر عینك فتحیله عدله کسریله مثل معناسنه
اولان عدله نسبتی محتملدر ینه بو یله ماسبقده مکیلات وموزونات مثللریله

مضمونلردر دیوم ور ایتدیکنه نظرا هر بر کیل ووزن اولنور شیلری برکسه
استقراض ایتدکدنصکره انلره غلا ورخص طاری اولسه اوجوزلوغنه
وبهالولغنه اعتبار اولنمز کندویه مثللرینی ادا لازم اولور اکر بلدهء واحده ده
اولورسه متنده‌کی مثلی نك وجوبی مضمونتی مبسوطده خلاف بیانسز بر منوال مشروح
ذکر و بیان ایتدی بزازیه ده وسائر معتبراتده مضمون مشروحی امام اعظم
رحمه الله تعالی قولی قلدیلر امام ثانی علیه رحمة الصمدانی نزدنده کندویه
آنك یوم قبضده‌کی قیمتنی تادیه لازمه در هندیه‌نك محیطدن نقلنه کوره زمانه مز
مشایخی امام ابی یوسف قولیله افتا ایدردیلر وصوابه اقرب اولان فی زماننا مشار
الیهك قولیدر امام ثالث قتنده صورت مشروحه‌ده رواجی کوننك آخرنده‌کی
قیمتی لازمه اولور ﴿ قال وکذا الخلاف اذا (استقرض طعاما بالعراق فاخذه
صاحب القرض بمکة فعلیه قیمته بالعراق یوم اقتراضه عند الثانی وعند الثالث
یوم اختصما ولیس علیه ان یرجع) معه الی العراق فیأخذ طعامه ﴾ مصنف مرحوم
خلاف ینه منوال مشروح اوزره در دیدی اکر برکسه عراقده براز طعام
استقراض ایدوب صاحب قرضکه مقرض مکهٔ مکرمه‌ده آندن اخذنی مراد ایلسه
امدی امام ثانی عندنده عراقده استقراض ایتدیکی کونده‌کی قیمتی کندویه تادیه
لازمه‌در امام ثالث نزدنده مخاصمه ایتدکلری کونده عراقده‌کی قیمتی لازمه اولور
کندویه مقرضله برابر عراقه عودت ایدوب انده طعامنی اخذ لازم دکلدر
لکن بو یوم قبضله یوم خصومتده‌کی قیمت مختلفه اولدیغنه نظرا ظاهر اولور
اما قیمت متحده اولورسه امر ظاهردر ﴿ (ولو استقرض الطعام ببلد الطعام
فیه رخیص فلقیه المقرض فی بلد الطعام فیه غال فاخذه الطالب بحقه فلیس له
حبس المطلوب ویؤمر المطلوب بان یوثق له) بکفیل (حتی یعطیه طعامه فی البلد الذی
اخذ منه ﴾ برکسه کندوده طعام اوجوز اولان بلده‌ده بر مقدار طعام استقراض
ایتدکدنصکره مقرض کندویه طعام کندوده غالی بهالو اولان بلده‌ده
ملاقی اولمغله بس حقنی مطالبه ایلسه مطلوبی حبس ایتدیره‌مز غایتی مستقرض
کندویه اعتماد اولنور بر کفیل ویرمکله امر اولنور حتی طعامنی کندوده
اخذ ایتدیکی بلده‌ده کندویه اعطا ایده ﴿ (استقرض شیئا من الفواکه کیلا
او وزنا فلم یقبضه حتی انقطع فانه یجبر صاحب القرض علی تأخیره الی
مجیء الحدیث الا ان یتراضیا علی القیمة) لعدم وجوده بخلاف الفلوس اذا کسدت
وتمامه فی صرف الخانیة ﴾ برکسه فواکهدن بر مقدار اوزوم ویا اریك ویا زردا لو
امثالی شیلری کیل ایله ویا وزنله استقراض ایدوب بعده آنی مقرضه تقبیض
ایتدیرمسه یعنی دفع ایتمدین مثلی منقطع اولسه امدی حق صاحبی یکیسی کلنه دك

تأخيرله جبر اولنور الامثلى بولنمدقين قيمتنى اخذه متراضى اولور لرسه اولده اولور
اما فلوس كاسده بونك خلافنده دركه موجوده اولمغله انك مثلنى اخذ ايدر
امافلكهه ناموجوده در اشبو بحثك تمام وتفصيلى خانيه‌نك صرفنده مرسومدر
﴿(ويملك) المستقرض (القرض بنفس القبض عندهما) اى الامام ومحمد
خلافا للثانى فله ردالمثل ولو قائما خلا فاله بناء على انعقاده بلفظ القرض وفيه
تصحيحان وينبغى اعتماد الانعقاد لافادته الملك للحال بحر فجاز شراء المستقرض
القرض ولو قائما من المقرض بدراهم مقبوضة فلو تفرقا قبل قبضها بطل لانه
افتراق عن دين بزازية فليحفظ﴾ امام اعظم وامام محمد رحمهما الله تعالى
نزدلرنده مستقرض قرض ايتديكى نسنه‌يه نفس قبضله مالك اولور امدى
قرض اولنان شىء هرنقدر قائم وموجود اولورسه‌ده مستقرض ايچون انك مثلنى رد
جائزدر امام ثانيچون اختلاف وار در مشاراليه قتنده نفس قبضله مالك اولمز
ومادام موجود اولدقجه عينينى ردايدر مثلنى ايده‌مز بدون الاستهلاك مجرد لفظ
قرضله منعقد اولديغنه بناءً بو مسئله‌ده ايكى تصحيح واردر لكن لايق
وسزاوار اولان انعقاد قولنه اعتماد ايتمكدر انعقاد فى الحال عينه مالكيت
افاده ايتمكله پس مستقرض قرضه مالك اولديسه انى مقرضه ثمن مقبوض
مقابلى بيع جائز ومشروع اولور هرنقدر قرض قائم وموجود اولورسه‌ده
امدى قبل نقد الثمن مفترق اولورلرسه بيع مشروح باطل اولور افتراق عن دين
اولمغله ﴿(اقرض صبيا) محجورا (فاستهلكه الصبى لايضمن) خلافا للثانى (وكذا)
الخلاف لوباعه اواودعه ومثله (المعتوه ولو) كان المستقرض (عبدا محجورا
لايؤاخذ به قبل العتق) خلافا للثانى (وهو كالوديعة) سواء خانية﴾ بركمسه
صبى محجوره برمقدار نسنه قرض ويروب اول دخى آنى استهلاك ايلسه ضامن اولمز
امام ثانيچون اختلاف واردر انك عندنده ضامن اولور بنه بويله صبى‌يه برشى بيع
وياايداع ايتمكله صبى انلرى استهلاك ايلسه ضامن اولمز اختلاف امام ثانيچوندر
متنده‌كى وهو كالوديعة بى بونده‌كى اواودعه قولى تكراردر اكا حاجت يوقدر
ومعتوهده صبى كبيدر مستقرض عبد محجور اولورسه قبل العتق قرضله مؤاخذه
اولنمز امام ثانى فى الحال مؤاخذه اولنور بيور ديلر قرضده وديعه كبيدر
انكله برابردر ﴿وفيها (استقرض من آخر دراهم فاتاه المقرض بها فقال المستقرض
القها فى الماء فالقاها قال محمد لاشىء على المستقرض) وكذا الدين والسلم
بخلاف الشراء والوديعة فانه بالالقاء يعد قابضا والفرق ان له
اعطاء غيره فى الاول لا الثانى وعزاه الغريب الرواية﴾ وخانيه‌ده

خانيه‌ده مرسومدركه بركمسه برآخركمسه‌دن برمقدار درهم استقراض ايتمكله
مقرض آنى كتوردكده مستقرض صويه القا ايله ديمكله اودخى صويه القاايتسه امام
محمد رحمه الله تعالى مستقرضه برشى لازم كلمز ديدى دين وسلمك رأس مالى دخى
بنه بويله‌در اماشرا ايله وديعه من بورلرك خلافنده‌در يعنى بايع اشترا اولنان مثلا
بركيله بغدايى مشترى‌يه كتوردكده صويه القا ايله ديسه امدى انكله قابض
عد اولنور ميانه‌لرنده فرق اولكيكه قرض دين سابده كندويه انك غيرى‌بى ويرمك
واردر ايكنجيكه شرا ايله وديعه‌ده يوقدر قاضيخان بونى روايت غريبه‌يه
عزو ونسبت ايلدى ﴿(القرض لايتعلق بالجائز من الشروط فالفاسد منها
لايبطله ولكنه يلغو شرط رد شىء آخر فلو استقرض الدراهم المكسورة
على ان يؤدى صحيحا كان باطلا) وكذا لواقرضه طعاما بشرط رده فى مكان
آخر (وكان عليه مثل ما قبض) فان قضاه اجود بلا شرط جاز﴾ قرض شروط
جائزه‌يه تعلق ايتمزكه اكا تعليق قبول ايتمزامدى شروط فاسده قرضى ابطال
ايلمز لكن قرضله برابر آخر نسنه ردينى دخى شرط لغودر امدى بركمسه
دراهم صحيحه ويرمك شرطيله دراهم مكسوره‌يى استقراض باطل اولمغله كندويه
انجق قبض ايتديكنك مثلنى ادا لازم اولور امابلا شرط اجودى ادا ايدرسه
جائزدر بنه بويله بركمسه‌يه مكان آخرده ردى شرطيله براز طعامى اقراض
باطل اولور ﴿ويجبر الدائن على قبول الاجود وقيل لايجبر﴾ داين مديوندن ادا
اولنان مبلغك اجودينى قبوله جبر اولنور وبعضيلر اولنمز ديديلر صحيح اولانده بودر
دينندن نقصانى قبوله جبر اولنمديغى كبى وهنديه‌ده مرسومدركه دين مؤجل اولوب قبل
حلول الاجل قضا اولنه‌جق اولسه قبوليله جبر اولنور ﴿وفى الخلاصة القرض بالشرط
حرام والشرط لغو بان يقرض على ان يكتب به الى بلد كذا ليوفى دينه﴾ دخى خلاصه‌ده
مذكوردركى شرطله قرض حرامدر شرط لغودر مثلا فلان بلده‌يه تحرير ايدوب
انده كه دينى ايفا اولنه قرض ويرمك كبيكه بزم ديارلرده پوليچه تعبير اولنور
فقهانك سيك ضميله سفتجه تسميه ايتدكلرى معامله‌در امابلا شرط استقراض ايدوب
بعده بلد آخرده ايفا ايلسه كراهت اولمز ﴿وفى الاشباه كل قرض جر نفعا
حرام فكره للمرتهن سكنى المرهونة باذن الراهن﴾ اشباهده مسطوردركه هربر
قرضكه جر نفع ايده حرامدر امام كرخى قدس سره اشبو حرمت نفع نفس عقدده
مشروط اولديغنه نظرادر ديدى امدى مشروط اولميه‌رق اجودى ويرسه
بأس يوقدر بركمسه برآخر كمسه‌يه برمقدار درهم قرض ويرسه‌كه كندونك
متاعنى زياده ثمنله اشترا ايده بونده امام مشاراليه قولى اوزره بأس يوقدر امام
طحاوى مااحب له ذلك تعبير بيوردى بوكراهتدن دوندر افضل اولان مقرض

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

مستقرضك هديه‌سنی قبولدن ودعوتندن تور عدر اكرقرض ايچون اولديغی معلومی
اولورسه امدی دارمی هونده‌ده راهنك اذنيله مرتهنك ساكن اولمسی مكروه قلندی
بعضيلر اذن له اواورسه حلال اولور ديديلر ﴿ فروع استقرض عشرة دراهم
وارسل عبده لاخذها فقال المقرض دفعته اليه واقر العبد به وقال دفعتها الى
مولای وانكر المولی قبض العبد العشرة فالقول له ولاشیٔ عليه ولايرجع المقرض على
العبد لانه اقرانه قبضها بحق انتهی بحر ﴾ بركمسه براخر كمسه‌دن اون
درهم استقراض ايدوب اخذی ايچون عبدينی ارسال ايتمكله مقرض مبلغ
مشروحی عبده ويردم ديوب عبده اخذينی اقرار وانی سيدينه دفع ايتدم ديوب
مولی عبدك عشره‌يی قبضنی انكار ايدرسه قول كندونكدر واوزينه برشی
لازم كلمز ومقرض عبددن برشی مطالبه ايده‌مز عشره‌يی قبضنی اقراری بحق
قبضی اقرار اولمغله كه سيدی ايچون استقراض جهتندن قبضدر ﴿ عشرون
رجلا جاؤا واستقرضوا من رجل وامروه بالدفع لاحدهم فدفع ليس له ان
يطلب منه الاحصته قلت ومفاده صحة التوكيل بقبض القرض لابالاستقراض قنية ﴾
يكرمی كمسه برجله كلوب واندن برمقدار نسنه استقراض وكندولرندن برينه
دفعله كندويه امر ايتلريله اكا دفع وتسليم ايلسه امدی اندن انجق حصه‌سنی
مطالبه ايدرسكا ويردم ديو جمله‌سنی اندن طلب ايده‌مز شارح ديركه بوندن
فهم اولنان قرضك قبضنه توكيلك صحيح اولوب استقراضه توكيلك عدم صحتيدر
وهنديه مرسومدركه اقراضله توكيل جائز استقراضله غير جائزدر ﴿ وفيها
استقراض العجين وزنا يجوز وينبغی جوازه فی الخميرة بلاوزن سئل رسول الله صلى الله
تعالى عليه وسلم عن خميرة يتعاطاها الجيران ايكون ربا فقال مارأه المسلمون حسنا
فهو عندالله حسن ومارأه المسلمون قبيحا فهو عندالله قبيح ﴾ وقنيه‌ده
مرسومدركه خاموری وزنله استقراض جائزدر خميره كه عجينك ايچنه قاتدقلری
مايه‌يی بلا وزن استقراضك جوازی لايق ومناسبدر رسول الله صلى الله تعالى
عليه وسلم قومشولرك بعضا بربرلرندن الوب ويردكاری مايه دن سؤال واستفتا
اولنديكه ربا اولورمی سعادتله جواب باصوابنده اول حلال مشكلات بيورديلركه
مسلمينك حسن كوردكاری شی عندالله حسندر قبيح رأی ايتدكاری عندالله
قبيحدر ﴿ وفيها شراء الشیٔ اليسير بثمن غال لحاجة القرض يجوز ويكره
اقره المصنف ﴾ قنيه‌ده مرسومدركه قرضه احتياجدن ناشی شیٔ يسيری ثمن غاليله
اشترا جائز ومكروه اولور ومضمون مشروحی مصنف عليه الرحمه اقرار ايلدی
﴿ قلت وفی معروضات المفتی ابی السعود لوادان زيد العشرة باثنی عشر او بثلاثة عشر
بطريق المعاملة فی زماننا بعدان ورد الامر السلطانی وفتوی شيخ الاسلام

BELEDİYE
KÜTÜPHANESİ
No.

بان لاتمط العشرة بازيد من عشرة ونصف ونبه على ذلك فلم يمتثل
ماذا يلزمه فاجاب يعزر ويحبس الى ان تظهر توبته وصلاحه فيترك ﴾
شارح مرحوم ديركه معروضات ابی السعودده مذكوردركه زيد اونی اون بچوقدن زياده‌يه
ويرلمه‌يه امر سلطانی وشيخ الاسلام فتواسی وارداولدقدنصكره اونی اون ايكی
ويا اون اوچ اوزره زمانه مزده‌كی معامله طريقيله ادانه ودور ايليوب امر سلطانه
امتثال ايتمسه كندويه شرعا نه لازم كلور جواب بيورديلركه توبه وصلاحی
ظاهر اولنه‌دك حبس وتعزير اولنور بوقسه ترك اولنور عينه تعبير اولنان معامله‌ٔ
شرعيه عند الفقهاء العظام بودركه مثلا بركمسه برديكر كمسه‌دن برمقدار قرض
طلب ايتدكده انی ويرمكه رضاسی اولمغين اكا سوق سلطانيده قيمتی اون درهم
دكر برثوبی اون ايكی درهمه بيع اول دخی انی اشترا وقبض ايتدكدنصكره
چارشوده اون درهمه بيع ايتمكله مقرض ايچون اون ايكی درهم مستقرض
ايچون اون درهم حاصل اولور هنديه‌نك بياننه كوره عينه‌نك برتفسيری
بودر تبيين محارمك بيننده برآخر حيله‌لر بيان ايدركه عينه‌يه راجعدر اندن بعضيدر
مثلا بركمسه‌دن برمقدار قرض مطالبه اولندقده اندن ابا وامتناع ايتمكله
مستقرض مقرضه يوز درهمه برمتاع بيع اول دخی اشترا وثمنی ادا ومتاعی
اخذدنصكره مستقرض مقرضه اشبو متاعی بكا يوز يكرمی درهمه بيع ايله ديمكله
كندويه بيع ايتدكده مستقرضه يوز درهم حاصل اولوب ومتاعی كندويه عودت ايدر
مقرضكده كندوده يوز يكرمی درهمی ثابت اولور واكر متاع مقرضك
اولوب اونی اون اوچدن برمدته دك قرض ويرمك مراد ايدرسه امدی انی
مستقرض اون اوچ درهمه بيع وتسليم اول دخی براجنبی كمسه‌يه اون درهمه
بيع ايدوب اجنبيده اون درهمه مقرضه بيع وانی كندودن اخذ ومستقرضه
دفعله ثمندن بری وسلمه‌ده مقرضه اون درهمه واصل اولوب مقرضكده
مستقرضده مدت مشروحه‌يه‌دك اون اوچ درهمی اولور بركمسه‌نك برآخر
كمسه‌ده اون درهمی اولمغله انی برازوعد ايله اون اوچ قلمق مراد ايلسه فقها
بيورديلركه داين مديوندن مزبور اون درهمه برنسنه اشترا وقبض ايتدكدنصكره
مديونه وعد مشروحله انی اون اوچ درهمه بيع ايتمكله حرامدن احتراز
ايتمش اولور وبونك مثلی رسول الله صلى الله تعالى وسلمدن مرويدر ﴿ وفی هذه
الصورة هل يرد مااخذه من الربح لصاحبه فاجاب ان حصله منه بالتراضی ورد
الامر بعدم الرجوع لكن يظهر ان المناسب الامر بالرجوع واقبح من ذلك
السلم حتی ان بعض القری قدخربت بهذا الخصوص انتهی والله الموفق ﴾ دخی صورة
مشروحه ده حقنده امر وارد اولان مبلغك اوزرينه زائد اخذ ايتديكی

رنجی صاحبنه رد ایدرمی ابو السعود جواب بیوردیلر که انی اخذلری طرفینك
رضالریله اولدیسه عدم رجوعیله امر سلطانی وارد اولدی لکن مناسب
اولان رجوعیله امرك ظهوریدر عدم رجوعله واجب الاتباع امر وارد
اولدقدنصکره اسندر اکك وجهی بوقدر سلم بیع معامله دن اقبحدر حتی بعض
قریه لر اشبو سلم خصوصیله خراب اولدی زیرا بغدای ویاسمن ویابکمزدن برچوق
شیء مقابله سنده از بر ثمن ویریلورکه مسلم فیهك قیمتنك نصفی ویااقللی اولمز
(فرع) منحه ده مرسومدرکه کرك قریب اولسون وکرك بعید دینك اجلنك
حلولندن مقدم مدیونه سفر مشروعدر داین کندوبی سفردن منع ایده مز
شوقدر واردرکه اجلك حلولنه دك کندی ایله برابر مسافرت ایدوب وعدی یتدکده
کندوبی سفردن منع ایدر استیفای حق ایده نه دك * انتهی والله تعالی اعلم
واستغفر الله العظیم

(باب الربا)

طرف شارعدن من واحسان بیوریلوب حلال قلنان بیعلرك بیانندن فراغ
حاصل اولمغله شارعك کندودن نهی ایتدیکی معامله نك بیاننه شروع
اولندی واندن بعضیدر حق سبحانه وتعالی حضرتلری {لاتأکلوا الربا}
بیوردیلر ربا لفظی مقصوردر لفظیله کندویه نسبتده رانك کسریله ربوی دینور
بوماده سنك واوی اولمسنی ایجاب ایدر لکن حریری صواب اولان یایله کتب
وتحریر اولنمقدر دیدی تثنیه سی ربیان اولمغله ارباب لغتدن ابن الانباری وابن السکیت ده
بوکا ذاهب اولدی * (هو) لغة مطلق الزیادة وشرعا (فضل) ولو حکما فدخل
ربا النسیئة والبیوع الفاسدة فکلها من الربا فیجب رد عین الربا لو قائما لارد ضمانه
لانه یملك بالقبض قنیة وبحر (خال عن عوض) خرج مسئلة صرف الجنس
بخلاف جنسه (بمعیار شرعی) وهو الکیل والوزن فلیس الذرع والعد بربا (مشروط
ذلك الفضل (لاحد المتعاقدین) ای بائع او مشتر فلو شرط لغیرهما فلیس
بربا بل بیعا فاسدا (فی المعاوضة) * ربا لغتده مطلق زیاده معناسنه در وشرعده
احد متعاقدین ایچون شرط قلنان معیار شرعیکه کیل ووزنله عوضدن خالی فضل
وزیاده در هرنقدر حکما ده اولورسه امدی فضلده نسیئه نك وبیوع فاسده نك
رباسی داخل اولدی پس بیوع فاسده نك کاسی ربا قبیلندندر امدی ربانك عینی قائم
ایسه ردی واجب اولور ضمانی رد اولنمز قبضله تملیك اولنمغله وصاحب تعریفك خال
عن عوض قولیله جنسی خلاف جنسینه صرف مسئله سی خروج ایلدی امدی

براولچك بغدایی وبراولچك اریه یی ایکی اولچك بغدای ایله ایکی اولچك اریه مقابلنده
بیع ربادن خروج ایتدی جنسی خلاف جنسنه صرف اولمغله معیار شرعی
اولمدقلرندن ذرعله عدده ربا اولمدی امدی ثوب هروینك اون
ارشونینك بش ارشونی اوزره فضلنده ربا اولمز قدر شرعی منتفی اولمغله
عددك مثالی بر یمورطه یی ایکی یمورطه یه بیعدر متعاقدین
بایعله مشتری اراده اولنمغله کندولرینك غیری یه شرط
قلنان فضل رباعد اولنمدی بلکه بیع فاسد اولدی * فلیس الفضل فی الهبة
بربا فلو شری عشرة دراهم فضة بعشرة دراهم وزاده دانقا ان وهبه منه انعدم
الربا ولم یفسد الشراء وهذا ان ضرها الکسر لانها هبة مشاع لایقسم کما فی المنح
عن الذخیرة عن محمد وفی صرف المجمع ان صحة الزیادة والحط قول الامام
وان محمدا اجاز الحط وجعله هبة مبتدأة لحط کل الثمن وابطل الزیادة
قال ابن الملك والفرق بینهما خفی عندی * پس ربا معاوضه ده که فضل اولمغله
هبه ده که فضل اشبو بابده مصطلح علیه اولان ربادن اولمز هرنقدر شرط
قلنسه دخی امدی برکسه فضه دن اون درهمی اندن اون درهم مقابلی بیع
ایدوب بردانق آنك اوزرینه زیاده وآنی مشتری یه هبه ایدرسه ربا اولمز وعقد
فاسد اولمز واشبو هبه نك صحتی کسرك فضه یه ضرری اولدیغنه مبنیدر
زیرا بوتقدیرجه مشاع لایقسمی هبه اولور بو ایسه صحیحدر اما کسر ضرر
ویرمیوب تقسیمه قابل اولورسه هبه اولنان دانق هبه وقتنده تمییز لازمدر
نتکم مضمون مشروحی امام محمد رحمه الله تعالی دن روایتله ذخیره دن نقل ایله
منحده مسطوردر ومجمعك صرف بحثنده مرسومدرکه زیاده وحطك صحتی
امام اعظم رحمه الله تعالی قولیدر امام محمد رحمه الله تعالی حطی جائز کوروب
هبة مبتدأه قلدی ثمنك کلیسنی حط کبی زیاده یی ابطال ایلدی ابن ملك حطله
زیاده بیننده بنم عندمده فرق خفیدر دیدی اشبو مختلف فیها اولان مسئله نك
صورتی ایکی کمسه نك متساوی اولان نسنه لر اوزرینه عقد اولندقدنصکره
برینك زیاده ویا حط ایتمسیدر * قال وفی الخلاصة لو باع درهما بدرهم
واحدهما اکثر وزنا فحلله زیادته جاز لانه هبة مشاع لایقسم * ابن ملك
دیدیکه خلاصه ده مذکوردرکه بردرهمی بردرهم مقابلی بیع ایدوب لکن
درهمك بری وزنا اکثر اولمغله زیاده سنی بطریق الهبه آخره حلال ایلسه
جائز اولور تقسیمه قابل اولمیان مشاعی هبه اولمغله * ولو باع قطعة لحم بلحم اکثر وزنا
فوهبه الفضل لم یجز لانه هبة مشاع یقسم * برکسه وزنا اکثر اولان بر مقدار لحمی
بر مقدار لحم مقابلی بیع وزیاده سنی هبه ایلسه جائز اولمز تقسیم قبول ایدن مشاعی

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

هبه اولنمه ﴿قلت وما قدمناعن الذخيرة عن محمد صريح فى عدم الفرق بينهما
وعليه فالكل من الزيادة والحط والعقد صحيح عند محمد وكذا عند الامام سوى
العقد فيفسد لعدم التساوى فليحفظ فانى لم ارمن نبه على هذا﴾ امام محمد
رحمه الله تعالىدن مروى ذخيره ده منقول بزم ماسبقده ذكر ايتديكمز عشره يى
عشره به بيعده دانقك زياده سى حطله زياده نك هر برلرينى هبه مبتدئه
قلمقده مياتلرنده فرق اولمقده صريحدر بناءً برين زياده وحط وعقدك
هر برلرى امام محمد عليه الرحمه قتنده صحيحدر ينه بويله امام اعظم عندنده
عقدك ماعداسى صحيحدر عقدده تساوى بولنمغين عقد فاسد اولور ديكر مضمون
مشروح حفظ وضبط اولنمغه سزا واردر زيرا كندويه تنبيه واشارت ايدر
براحدى بن كوره مدم ﴿(وعلته) اى علة تحريم الزيادة (القدر) المعهود
بكيل اووزن (مع الجنس فان وجد احرم الفضل) اى الزيادة (والنساء) بالمد
التأخير فلم يجز بيع قفيز بقفيز منه متساويا واحد هما نساء﴾ زياده كه ربانك
حرام اولمسنك علت وسببى كيل ويا وزنله معهود ومعروف اولان قدر ايله
جنسدر امدى قدر وجنس برابر بولنورلرسه زياده ونونك فتحيله ومدايله نساء كه
تأخير حرام اولور بس بغدايدن براولچكى متساويا وبرى نسيئة اوله رق اندن
برقفيزه بيع جائز ومشروع اولمز ﴿(وان عدما) بكسر الدال من باب علم
ابن ملك (حلا) كهروى بمروبين لعدم العلة فبقى على اصل الاباحة﴾ عدم دالك
كسريله علم بابندندر واكر مارالذكر قدر ايله جنس معدوم اولورلرسه مثلا ثوب
هرويناك برينى ثوب مرويناك ايكيسى مقابلى بيع كبى امدى بونده كرك فضل
وكرك نساء حلال اولورلر حرمتك علتى بولنمغين بيع اصل اباحه سى اوزرينه
باقى قالدى ﴿(وان وجد احدهما) اى القدر وحده اوالجنس (حل الفضل
وحرم النساء) ولومع التساوى حتى لوباع عبدا بعبد الى اجل لم يجز لوجود
الجنسية واستثنى فى المجمع والدرر اسلام منقود فى موزون كيلا ينسد اكثر
ابواب السلم ونقل ابن الكمال عن الغاية جواز اسلام الحنطة فى الزيت﴾
واكر جنسله قدرك يالكز بريسى بولنورسه حنطه ايله شعير وهرويله مروى كبى
فضل حلال ونسا حرام اولور هرنقدر تساويله اولورسه ده حتى بركمسه
عبدى عبد وياشاتى شات مقابلى برمدته دك اجل ايله بيع ايلسه جائز اولمز
جنسيت بولنمغله مجمع ودرر صاحبلرى حكم مشروحكه قدر بولنديغنه كوره
عقدك جائز اولمديغندن منقود ديكه نقدينى زعفران وپنبه مثلاو شيلره سلم ايتمكى
استثنا ايتديلركه حتى ابواب سلمك اكثريسى منسد اولوب قپانميه وهدايه صاحبى
استثناى مشروحى وزنك عدم اتفاقيله تعليل ايتديكه نقود طاشله زعفران

منكه بطمانله وزن اولنور امدى من حيث الوزن صورة ومعنا مختلف اولديلر
معنا اختلافلرى نقودك تعيينله متعين اولميوب زعفران امثالى شيلرك متعين
اولملريله در وقبل القبض نقودده تصرف مشروع اولوب ثمنكه مبيعده
اولمغله حكما دخى مختلف اولديلرده كندولرينى قدر من كل وجه جمع
ايتمش اولدى ابن كمال غايه دن بغدايك زيته سلم اولمسنك جوازينى نقل ايلدى
برى كيلى وديكرى وزنى اولمغله قدر مختلف اولمغله ﴿قلت ومفاده ان القدر
بانفراده لايحرم النساء بخلاف الجنس فليحرر وقدم فى السلم ان حرمة النساء
تحقق بالجنس وبالقدر المتفق فتنبه﴾ شارح رحمه الله تعالى ديركه
ابن كمالك نقلنك مفادى قدر بانفراده نسايى حرام قلمز جنس بونك
خلافنه در بوبابده تحرير اولنملى وسلمده مقرردركه نسانك حرمتى
متفق ومجتمع اولان قدر وجنسله تحقق ايدر وقدم فى السلم تركيبنده وقدقررديلسه
اولى اولور ديدى ﴿ثم فرع على الاصل الاول بقوله (فحرم بيع كيلى ووزنى
بجنسه متفاضلا ولوغير مطعوم) خلافا للشافعى (كجص) كيلى (وحديد)
وزنى ثم اختلاف الجنس يعرف باختلاف الاسم الخاص واختلاف المقصود
كابسطه الكمال﴾ اصل اولكه فان وجداحرم الفضل والنساء قولنه وندنصكره
مصنف والاجناب مسئله تفريع ايتديروب ديركه مكيلات وموزنات مقوله
سندن اولان شيلرى كيل ايله اولان كرج ووزن ايله اولان دمور مثلاو هرنقدر
غير مطعوم دخى اولورسه ده متفاضلا كندى جنسيله بيع حرام اولدى
نسيئة دخى اولسه ينه حرام اولور هر برفضلى حرام اولانك نسيئه سى دخى
حرام اولور امام شافعيچوندر اختلاف مشار اليه مطعوماتده علتى طعم
قلمغله مطعوم اولميانلرده فضلى رباعد ايتمدى بعدازين برشيئك جنسنك
اختلافى حنطه وشعير كبى كندولرينه خاص اولان اسمك وكندولردن
مقصود ومراد اولان شيئك اختلافيله معلوم اولور نتكم كمال بوبابده بسط
وتفصيل ايلدى امدى محاوراتده هر برلرينه خاص اولان اسم بشقه
اولمغله حنطه ايله شعير ايكى جنس اولديلر هروى ومروى وحديد
ايله رصاص ودهن ورد ايله دهن بنفسج دخى جنسان عد اولنور
كندولردن مقصودده اختلاف اولنمغله ﴿(وحل) بيع ذلك
(متماثلا) لامتفاضلا (وبلامعيار شرعى) فان الشرع لم يقدر المعيار
بالذرة وبمادون نصف صاع (كحفنة بحفنتين) وثلاث وخمس مالم يبلغ نصف
صاع (وتفاحة بتفاحتين وفلس بفلسين) اواكثر (باعيانهما) لواخره لكان
اولى لمافى النهر انه قيد فى الكل فلو كاناغير معينين اواحدهما لم يجز اتفاقا﴾

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

كيليله وزنى متماثلا كه متفاضلا اولمية رق وباعيانهما برآو بجى ايكى واوج وبش
اوبج مقابلى مادام نصف صاعه بالغ اولمدقجه وبرالمايى ايكى المايه وبر فلسى
ايكى ويا اكثر فلس مقابلى مثللو بلا معيار شرعى بيع حلال اولدى شرع شريف
معيارى ذره ايله ونصف صاعدن مادون ايله تقدير بيور مدقلرينه بناءً باعيانهما
قيدينى مصنف عليه الرحمه تأخيرايلسه اولى اولور ايدى زيرا نهرده مسطوردر كه
باعيانهما ذكرآنى وتمرة بتمرتين الخ قوللرينك كليسنه قيددر امدى حفنتين ويا تفاحتين
وياخود بردلرى معين اولمزلرسه عقد مشروح اتفاقا جائز اولمز ﴿(تمرة وبتمرتين)
وبيضة ببيضتين وجوزة بجوزتين وسيف بسيفين ودواة بدواتين واناء باثقل منه
مالم يكن من احد النقدين فيمتنع التفاضل فيح وابرة بابرتين (وذرة من ذهب وفضة
مما لايدخل تحت الوزن بمثليهما) فجاز الفضل لفقد القدر وحرم النساء
لوجود الجنس حتى لو انتفى كحفنة بحفنتى شعير فيحل مطلقا لعدم العلة وحرم
الكل محمد وصحيح كما نقله الكمال﴾ دخى متماثلا بلامعيار شرعى كيليله وزنى ده
بيعك حلال اولديغى برخرمايى ايكى خرمايه وبر يمورطه يى ايكى يمورطه يه وبر جوزى
ايكى جوزه وبر سيفى ايكى سيفه وبر ديويدى ايكى ديويده وبر قابى كندودن
اغر واحد نقدين اولميان قابه وبر اكنه يى ايكى اكنه يه و وزن تحتنده
داخل اولميان التوندن وكمشدن ذره مقدارينى كندى مثللرينه بيعده اولديغى كبى
امدى بونلرده فضلكه زياده جائزه اولور قدر مفقود اولمغله ونساء حرام اولور
جنس موجود اولديغندن حتى بغدايدن بر ملء كفى اربه دن ايكى ملء كفه بيع كبى
جنس منتفى اولورسه عقد كرك نسيئة اولسون وكرك حالا زياده حلال اولور حرمتك
علتى معدومه اولمغله امام محمد رحمه الله تعالى من بورلرك كليسنى تحريم وكثيرى
حرام اولان هر بر شيئك قليلى دخى حرامدر ديو حرمت قولنى تصحيح ايلدى
نتكم مضمون مشروحى كمالده نقل وحكايه ايلدى ماالذكر اناء نقد ينك
برى اولسه تفاضل ممتنع اولور ﴿(وما نص) الشارع (على كونه كيليا) كبر
وشعير وتمر وملح (او وزنيا) كذهب وفضة (فهو كذلك) لايتغير (ابدا
فلم يصح بيع حنطة بحنطة وزنا كما لو باع ذهبا بذهب اوفضة بفضة كيلا)
ولو (مع التساوى) لان النص اقوى من العرف فلا يترك الاقوى بالادنى﴾ بغداى
واربه وخرما وطوز امثالى كندولرينك كيلى ويا التون وكمش كبى كندولرينك وزنى اولملرى
حقنده طرف شارعدن تنصيص وتصريح واقع اولان شيلر اوليله دركه كيلى
ووزنيلردر ابدا تغير وتحويل اولنمزلر امدى هرنقدر مع التساوى اولسه دخى
بغدايى بغدايه وزنا بيع صحيح دكلدر التونى التونه كمشى كمشه بيع كيلا صحيح
اولمديغى كبى تربه لرده شمع ايقادى كبى عرفك باطل اوزرينه وقوعى جائز اولمغله

اكثريا فى زماننا اولديغى كبى نص عرفدن اقوى اولمغين اقوى ادنى ايله ترك اولنمدى
﴿(وما لم ينص عليه حمل على العرف) وعن الثانى اعتبار العرف مطلقا
ورجحه الكمال وخرج عليه سعدى افندى استقراض الدراهم عددا وبيع الدقيق
وزنا فى زماننا يعنى بمثله وفى الكافى الفتوى على عادة الناس بحر واقره المصنف﴾
جانب شارعدن كندويه نص وارد اولميان نسنه عرفه محمولدر {ما رآه المسلمون
حسنا فهو عند الله حسن} حديث منيفنه بناءً امام ابى يوسف رحمه الله
تعالى دن مطلقا كه حقنده شرع وارد اولسون ويا اولمسون عرفك اعتبارى
مرويدر كمالده آنى ترجيح ايلدى كيل ايله وياوزن ايله شارعدن نصك ورودى
كندونك زماننده عادت اويلجه جاريه اولديغنه مبنيدر وقتا كه عادت
تبدل ايدرسه انكله عمل اولنور سعدى افندى عرفك اعتبارندن
فى زماننا دراهمى عددا استقراضى واونى وزنا بيعى استخراج ايلدى
لكن سعدى افندينك استخراجندن مقدم غيائيه نام كتابده مذكوردر كه
امام ابى يوسف اونك وزنا استقراضنى تجويز ايلدى اكر تعارف ناس اناك
اوزرينه جارى اولمش اولورسه وكافىده فتوى عادة ناس اوزرينه در ديو
مرسومدر مصنف مرحوم دخى آنى اقرار ايلدى ﴿(والمعتبر تعيين الربوى
فى غير الصرف) ومصوغ ذهب وفضة (بلاشرط تقابض) حتى لو باع برابر
بعينهما وتفرقا قبل القبض جاز خلافا للشافعى فى بيع الطعام ولو احدهما
دينا فان هو الثمن وقبضه قبل التفرق جاز والالا كبيعه ماليس عنده سراج﴾
معتبر اولان صرفك والتوندن وكمشدن ياپلمش نسنه نك غيريده بلاشرط التقابض
ربوى اولان شيلرى تعيين وبياندر عاقدك ملكنده اولدقدنصكره مجلسدن
غائب اولسه ده اولور قبل التفرق بالابدان تقابض شرط دكلدر حتى بركسه
برمقدار معين بغدايى معين برمقدار بغداى متقابلى بيع ايدوب وقبل القبض متفرق
اولسه لر عقدلرى جائز اولور طعامك بيعنده اختلاف امام شافعى ايچوندر
واكر ماالذكر بغدايلرك برى عين اولميوب ثمن اعتبار اولنان دين اولوب وقبل
التفرق انى قبض ايدرلرسه جائز اولور واكر دين ثمن اولميوب مبيع اولورسه
عقد مشروح جائز ومشروع اولمز عندنه موجود اولميان شيئى بيع اولديغندن
ثمن اعتبارى بانك دخوليله در مثلا بعت هذا البر بهذا البر ديمك كبى باداخل
اولميان مبيعدر صرفده والتون وكمشدن مصوغ حلى امثالى شيلرده قبض
شرطدر تعين انجق قبضله اولمغله ﴿(وجيد مال الربا) لاحقوق العباد
(ورديئه سوآء) الا فى اربع مال وقف ويتيم ومريض وفى القلب الرهن اذا
انكسر اشباه﴾ ربوى اولان مالك معاملاتده جيديكه يك اعلاسى ورديسيكه

ISTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

بك ادناسی برابرلردر زیرا کندوده جودت وردائت اعتبار اولنسه باب بیاعات
منسد اولور مثلا بغدای من کل وجه دیکر بغدایه مثل اوله‌مز ❊ افاده الاتقانی ❊
ورسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم { جیدها وردیئها سواء } بیورمشدر
ووصف عرفده تفاوت عد اولنمز حقوق عبادده] جودت ردائته مساویه
دکلدر بلکه انده جودت معتبره در پس برکسه آخر کسه نك جید اولان برمقدار
مالنی اتلاف واضاعه ایلسه امدی مثلیسه قدرا وجودة انك مثلنی واکر
قیمیسه قیمتنی کندویه تضمین لازم اولور اما بیعده جودتله تقیید اولنمیه‌رق
بروجه اطلاق عقد بولنسه جودته مستحق اوله‌مز عادتا بولنان مبیعی اخذ
ایدر مثلا بغدای ویاسائر برنسنه‌یی برکسه اشترا ایلیوب انی بلا عیب ردی بولسه
رد ایده‌مز امدی جیدی وردیسی مساوی اولدیسه جیدی ردی مقابلنده
متفاضلا بیع جائز اولمز الادرت محلده ربوی اولان مال میاننده جودتله ردائت
مساویه اولمز بری مال وقفکه جید اولان مالی ردی مقابلنده ووصی یتیمك
براوجلك جید اولان بغدایینی براوجلك ردی بغدایه بیع ایده‌مز ومریض مالندن
جیدی ردی مقابله‌سنده بیع ایلسه محابات ایتمش اولورده ثلثدن نافذ اولور
یعنی جیدك قیمتندن زیاده ردینك قیمتندن اعتبار اولنورده ثلثدن چیقارسه اولور
بوقسه حسابنجه اعتبار اولنور دخی رهن اولان قافك ضمیله قلبده که عورتك
مرتهنك عندنده منکسر اولوب قیمتنه نقصان طاری اولان بله‌زك تعبیر اولنان
حلیسنده یعنی مرتهن قیمتنی ذهبا که منکسر اولیه‌رق ضامن اولور عندنده رهن
اولور ❊ (باع فلوسا بمثلها او بدراهم او دنانیر فان نقد احدهما جاز) وان تفرقا
بلا قبض احدهما لم یجز کما مر (کما جاز بیع لحم بحیوان ولو من جنسه) لانه بیع
الموزون بما لیس بموزون فیجوز کیف ما کان بشرط التعیین اما نسیئة فلا وشرط
محمد زیادة المجانس ❊ برکسه فلوسی کندی مثلو فلوس ویادراهم و یادنانیر
مقابله‌لرنده بیع ایلسه امدی متعاقدانك برسی مبیع ویاثمن اعتبار
اولنان مبلغی نقد وادا ایدرسه جائز اولور واکر بلا قبض احدهما تفرق
ایدرلرسه جائز اولمز نتکم بو فلوسی ایکی فلوس مقابلی بیعده مرور ایلدیکه تعیین
شرطدر قبض شرط دکلدر نتکم لحمی هرنقدر کندی جنسندن اولورسه‌ده
حیوانه بیع جائز اولدیغی کبی زیرا بو موزونی موزون اولمیان شیئه بیعدر
بیع مشروح بشرط التعیین جائز اولور متفاضلا ویامتساویا نه کیفیتله
اولورسه اولسون اما لحمی حیوانه بیع نسیئة اولورسه جائز اولمز
جنسی جنسنه اولورسه عدم جوازی ظاهردر خلاف جنسنه اولدیغنه نظرا
نسیئه کرك حیوانده وکرك لحمده قنغیسنده اولسه سلم اولور ایکیسنده ده سلم

مشروع دکلدر امام محمدر حمه الله تعالی لحمی حیوان مقابله سنده بیعده مجانس
اولدیغنه کوره لحم مسلوخك زیاده اولمسنی شرط ایلدی لحمك بعض حیوانده
اولان لحمه وبعض آخری دری وجکر وکله امثالی شیلره مقابل اولمغله ربادن
خلاص اولنه ❊ ولو باع مذبوحة بحیة او بمذبوحة جاز اتفاقا وکذا المسلوختین
ان تساویا وزنا ابن ملك واراد بالمسلوخة المفصولة عن السقط ککرش وامعاء
بحر ❊ بوغزلنمش حیوانی دیری ویا مذبوحه حیوان مقابلی بیع ایلسه اتفاقا
جائز اولور لحملری لحملرینه وسائر کله وجکر ودری مثللو نسنه‌لری برلرینه مقابل
اولمغین جلدلرندن صویلمش اولان ایکی کوده لحم برلرینه وزنا مساوی
اولنورلرسه ینه بو بیلجه بربری مقابله سنده بیع جائز اولور امام طحاوی مسلوخه ایله
سقطکه کوش کتورن حیوانده اشکنبه که قارن سائر حیوانده معده وبغرسق
امثالی کندویه لحم اطلاق اولنمیان شیلردن مفصوله اولان لحمی مراد ایلدی
سقط سینك وقافك فتحلریله در ❊ (و) کما جاز بیع (کرباس
بقطن وغزل مطلقا) کیف ما کان لاختلافهما جنسا (کبیع قطن بغزل)
القطن (فی) قول محمد وهو (الاصح) حاوی ❊ دخی کرباسك پنبه وایلك
مقابلی مطلقا که مساوی ویامتفاضل نه کیفیتله اولورسه اولسون بیعنك
جائز اولدیغی کبی زیرا ثوب غیر موزون غزل موزون اولمغله جنسلری
مختلفلردر کرباس کافك کسریله قطن ابیضدن اولان ثوبدر که بزم دیارلریمزده
بز تعبیر اولنور امام محمد رحمه اللهك قول اصحنده پنبه‌یی پنبه ایپلکی مقابلنده
بیع جائز اولدیغی کبی ❊ وفی القنیة لا بأس بغزل قطن بثیاب قطن یدا بید لانهما لیسا
بموزونین ولا جنسین وکذلك غزل کل جنس بثیابه اذا لم توزن ❊ قنیه‌ده
مسطوردرکه پنبه نك ایپلکی بزی مقابله سنده یدا بید بیع اولنمده بأس یوقدر
ایکیسیده موزونین وجنسین مغایرین اولمغین وهر بر جنسك ایپلکی ثیابیله
بیعده ینه بویله‌در اکر وزن اولنمزسه یدا بید متفاضلا بیع اولنورلر ❊ (و)
کبیع (رطب برطب او بتمر متماثلا) کیلا لا وزنا خلافا للعینی فی الحال لا المآل
خلافا لهما فلو باع مجازفة او متساویا وزنا لم یجز اتفاقا ابن ملك ❊ دخی یاش
خرمایی یاش خرمایه ویا قوری خرمایه فی الحال مآده او لمقسرین متماثلا کیل ایله
وزن ایله اولمیه‌رق بیع کبی بیع مزبور جائز ومشروعدر خلافا للعینی لا وزنا
قولنه قیددر کندولری ووزنا دیمکله امامین عدم جوازینه قائللردر امدی
برکسه مزبورلری مجازفة ویامساویا وزنا بیع ایلسه اتفاقا جائز اولمز خرماده
کیل مساواتك شرطندر مجازفه‌ده ووزنده مساوات معلومه اولمز
زیرا مزبور رطبله تمرك هر برلری بعض اولورکه وزنده آخردن اثقل کیلده

انقص اولور ﴿ (وعنب) بعنب او (بزبيب) متماثلا (كذلك) وكذا كل ثمرة
تجف كتين ورمان يباع رطبها برطبها و يابسها كبيع بر رطبا او مبلولا بمثله
وباليابس وكذا بيع تمر اوزبيب منقوع بمثله او باليابس منهما خلافا لمحمد
زيلعى ﴾ دخى عنبكه ياش اوزمى ياش اوزم مقابلى متماثلا بيع ينه بويله دركه
حالده مالده اولمبه رق جائزدر ينه بويله هر برانجير ونار مثللو قورو ديلان ميوه نك
رطبى رطبى ويابسى مقابله سنده بيع اولنور ذاتنده ياش تازه ويا صكره دن
يشارلمش بغدايى كندى مثلى ويابس مقابلى بيع كبى ينه بويله صويه اصلنمش
قورى خرما واوزم كندى مثللرينه وياكندولردن قورى مقابله سنده بيع اولنورلر
امام محمد ايچوندر اختلاف مشار اليه حنطهٔ يابسه بى حنطهٔ مبلوله مقابلى
بيعى منع ايلدى لكن منتفخ اولديغنه نظرا اما بشر دلمه سنك عقيبنده
يابسه ايله بيعى مشروعدر ﴿ وفى العناية كل تفاوت خلقى كالرطب والتمر والجيد
والردئ فهو ساقط الاعتبار وكل تفاوت بصنع العباد كالحنطة بالدقيق
والحنطة المقلية بغيرها يفسد كما سيجئ ﴾ عنايه ده مرسومدر كه هر برتفاوت كه
رطبله تمرده وجيد ايله رديده كى مثللو خلقى اولدى ساقط الاعتبار در
وهر برتفاوتكه بغداى ايله اونى وقاورلمش بغداى ايله غيريسى مثللو صنع عباد ايله
اولدى اوبيعى مفسددر نتكم قريبا كلور ﴿ (و) كبيع (لحوم مختلفة بعضها
ببعض متفاضلا) يدايد (ولبن بقر وغنم وخل دقل) بفتحتين ردئ التمر وخصه
باعتبار العادة (بخل عنب وشحم بطن بالية) بالفتح ما يسميه العوام ليه (اولحم
وخبز) ولو من بر (ببر اودقيق) ولو منه وزيت مطبوخ بغير المطبوخ ودهن مربى
بالبنفسج بغير المربى منه (متفاضلا) اووزنا كيف كان لاختلاف اجناسها ﴾ دخى يدايد
لحوم مختلفه نك بعضيسى بعض اخرى مقابله سنده متفاضلا وبقره سودينى غنم
سوديله وخرمانك رديسنك سركه سنى ياش اوزمدن حاصل اولان سركه ايله
واچ ياغنى قويرقله ويالحمى وخبزى هر نقدر بغدايدن اولورسه ده بغداى
ويااون هرنقدر بغدايدن اولورسه ده وطبخ اولنان زيتى طبخ اولنميان وبنفسجله
تربيه اولنان دهنى اولنميانله بيعك متفاضلا ويا وزنا نه كيفيتله اولورسه
جنسلرى مختلف اولمغله مشروع اولديغى كبى دقل فتحتينله تمرك رديسى
معناسنه درمصنفك بونى تخصيص بالذكر ايتديكى عادت اعتباريله در
اليه همزه نك فتحيله عوامك ليه تسميه ايتدكلرى شيدر خبز صنعتله جنس اخر
اولمغله مكيل اولمقدن خروج ايتدى ﴿ فلو اتحد لم يجز متفاضلا الا فى لحم
الطير لانه لا يوزن عادة حتى لو وزن لم يجز زيلعى وفى الفتح لحم الدجاج والاوز وزنى
فى عادة مصر وفى النهر لعله فى زمنه اما فى زماننا فلا ﴾ امدى لحم بقرى

لحم جاموسله برابر ولحم قيونى لحم كچى ايله برابر بيعى كبى جنس متحد اولورسه
متفاضلا بيعى جائز اولمز لكن قوش اتنده اولور عادتا وزن اولنمغين كندوده
قدر كه علت بولنمز حتى وزن اولنسه انده دخى متفاضلا بيع جائز اولمز
ومتحده مرسومدر كه مصر عادتنده طاوق وقازاوردك لحمى وزنيدر يعنى
بولحم طيوردن مستثنادر كه بونده تفاضل جائز اولمز صاحب نهر دركه
ظن ايدرمكه طيورمز بوره لحمنك وزنى اولمسى فتح القدير صاحبنك زماننده
ايدى فى زماننا وزنى دكلدر امدى حكمى امام زيلعى نك بيانى كبى اولور
﴿ والحاصل ان الاختلاف باختلاف الاصل اوالمقصود او بتبدل الصفة فليحفظ ﴾
وخلاصهٔ كلام برشيئك جنسنك مختلف اولمسى يا لحم بقرايله لحم ضأنك اختلافى كبى
اصللرينك ويا حيوان واحددن حاصل اولان شحمله اليه كبى كندولردن
مقصودك اختلافيله در وياز يت مطبوخله غير مطبوخ مثللو صفتك
تبدلى ايله در ﴿ وجاز الاخير واو الخبز نسيئة به يفتى درر اذا اتى
بشرائط السلم لحاجة الناس والاحوط المنع اذ قلما يقبض من جنس ماسمى ﴾
صكره كى مسئله كه اتمكى بغداى ويااون مقابلى بيع جائز اولور خبز هرنقدر
نسيئة اولوب وسلمك شرطلرينه مراعات اولنورسه ناسك احتياجنه بناءً
لكن احوط اولان صورت مشروحه ده جوازك منعيدر زيرا تسميه اولنان
شيئك جنسندن اولان شيئى قبض قليل اولور امدى مسلم فيه قبل القبض
استبدال اتمش اولور ﴿ وفى القهستانى معزيا للخزانة الاحسن ان يدبع خاتما مثلا
من الخباز بقدر ما يريد من الخبز و يجعل الخبز الموصوف بصفة معلومة ثمنا حتى يصير
دينا فى ذمة الخباز و يسلم الخاتم ثم يشترى الخاتم بالبر ﴾ قهستانيده مذكور در كه
صورت مشروحه ده احسن اولان خبازدن بغداى مقابلنده اتمك اشتراسنى
مراد ايدن كمسه كندويه اخذ ايده جكى اتمك مقدارى ثمنه مثلا برخاتم بيع ايدوب
صفت معلومه ايله موصوف خبزيده ثمن قلمغله خبز مشروح خبازك ذمتنده دين
اولور وخاتمى كندويه تسليم ايدر بعده خاتمى بغداى مقابلى بايع اشترا ايدر پس
بوتقديرجه معاملهٔ مشروحه ده شرائط سلمه مراعات اولنمز ﴿ وفيه معزيا للمضمرات
يجوز السلم فى الخبز وزنا وكذا عددا وعليه الفتوى وسيجئ جواز استقراضه ايضا ﴾
وينه قهستانيده مضمراته عزو ايله مرسومدر كه خبزده وزنا وعددا اسلم جائز
اولور وفتوى بوقول اوزرينه در ينه بويله استقراضنك جوازى دخى قريبا كلور
لكن بوسابق الذكر واو والخبز نسيئة به يفتى مضمونى تكرار در وخبزدن معدود
يك منضبط اولمغين سلمك صحتى ايوجه ظاهر دكلدر ﴿ (و) جاز بيع (اللبن
بالجبن) لاختلاف المقاصد والاسم حاوى (لا) يجوز (بيع البر بدقيق او سويق)

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

هو المجروش ولا بيع دقيق بسويق (مطلقا) ولو متساويا بالعدم المسوى فيحرم
لشبهة الربا خلافا لهما واما بيع الدقيق بالدقيق متساويا كيلا اذا كانا مكبوسين
فجائز اتفاقا ابن ملك كبيع سويق بسويق وحنطة مقلية بمقلية واما المقلية بغيرها
ففاسد كما مر ﴿ كندولردن مقصود واسملرى مختلف اولمغله سودى پنير مقابلى
بيع جائز اولدى بغدايى اون و يا ايرى دكولمش سويق مقابله سنده بيع جائز اولمدى
اونى سويقه مطلقا كه متساويا ومتفاضلا بيع جائز دكلدر كندوينى تسويه ايدر
كيل بولنمامغين بس شبهه ربادن ناشى عقد مشروح حرام اولدى امامين ايچون
اختلاف واردر اسم ومقصود مختلف اولوب كويا جنسان مختلفان اولمغله مشاراليهما
بيع مزبورى تجويز ايلديلر اما اونى اون مقابلى كيله برابر طولدرلمش اولورسه
بيع اتفاقا جائزدر وزنله جوازنده ايكى روايت واردر سويقى سويق وقاورلمش
بغدايى قاورلمش بغداى مقابلى بيعك صحيح اولديغى مثللو اما قاورلمش بغدايى
قاورلمامش بغداى مقابلى بيع فاسددر ميانلرنده تسويه كيل معدوم اولمغله
نتكم ماسبقده مرور ايلدى ﴿ (و) لا (الزيتون بزيت والسمسم بحل) بمهملة
الشيرج (حتى يكون الزيت والحل اكثر مما فى الزيتون والسمسم) ليكون
قدره بمثله والزائد بالثفل وكذا كل ماثفله قيمة كجوز بدهنه ولبن بسمنه وعنب بعصيره
فان لاقيمة له كبيع تراب ذهب بذهب فسد بالزيادة لربا الفضل ﴿ زيتونى زيت
سمسمكه بزم ديارلرده كنجو وبعض سائر محلده صوصام تعبير اولنان حبى حاى
مهمله ايله حلكه زيت ورننده شيئك فضيله شيرجكه بزم ديارلرده شيرلك تعبير
اولنان دهن مقابلى بيع جائز دكلدر حتى زيتونده حل زيتونله سمسمده كى ياغدن
اكثر اولمدقجه حتى زيتونده وسمسمده كى مقدارينه انك مثلى مقابل اولوب
زيادهسى دينه چوكن ثاى مثلثهنك ضميله ثفلكه دردينه مقابل اوله ينه بويله
هر بر كندونك دردى ايچون قيمت اولان دهنى مقابلى اولان جوز وسمنى مقابلى
اولان سود وصويى مقابلى اولان اوزم كبى اولان شيلرى بيع كندولرده كى
شيلردن زياده ايله اولمق اولمازلازمدر بور ثفلكه تلف ايچون قيمت اولمزسه
مثلا آلتون طپراقنى آلتونله بيع كبى پس زياده ربا اولمغله زياده ده بيع فاسد اولور
مساواتدن لازمدر زيرا انك قيمتى اولمامغين كندونك ازاسنده برشى قلمز ﴿ (و
يستقرض الخبز وزنا وعددا) عند محمد وعليه الفتوى ابن ملك واستحسنه
الكمال واختاره المصنف تيسيرا ﴿ امام محمد رحمه الله تعالى قتنده اتمك وزنا وعددا
استقراض اولنور فتواده بوقول اوزرينه در لكن شوقدر واركه امام مشاراليه بونى
دنائتدن عد ايلدى كندولرندن منقولدركه اوچ شى دنائتدندر اتمكى استقراض
وحمامك قپوسنده جلوس وحمامك آيينه سنه نظر تيسيرا للعباد
مصنف مرحوم قول مشروحى اختيار وكمال استحسان ايلدى ناسك كندويه

احتياجى اولمغله امام ابى يوسف وزنا استقراض اولنور عددا اولنمز بيورديلر امام
اعظم رحمه الله تعالى نه كيفيتله اولورسه اولسون منع ايتديلر ﴿ وفى المجتبى
باع رغيفا نقدا برغيفين نسيئة جاز وبعكسه لا وجاز بيع كسيراته كيف كان ﴿
ومجتباده مرسومدر كه بركمسه نقدا براتمكى نسيئة ايكى رغيف مقابله سنده بيع ايلسه
جائز اولور وعكسنده كه ايكى رغيفى نقدا بر رغيف مقابله سنده نسيئة بيع جائز
اولمز اتمكك قيرلمش اوفاقلرينى بيع نقدا ونسيئة نه كيفيتله اولورسه اولسون جائز اولور
﴿ (ولا ربا بين سيد وعبده) ولو مدبرا او ام ولد لا مكاتبا (اذا لم يكن دينه مستغرقا لرقبته
وكسبه) فلو مستغرقا تحقق الربا اتفاقا ابن ملك وغيره لكن فى البحر عن المعراج
التحقيق الاطلاق وانما يرد الزائد لا للربا بل لتعلق حق الغرماء ﴿ سيد ايله عبدى ميانه لرنده
هر نقدر عبد مدبر اولسه دخى ربا بولنمز مادام دينى رقبه سنى وكسبنى مستغرق اولمدقجه
واكر مستغرق اولورسه ربا اتفاقا تحقق ايدر عبد مكاتب اولورسه يد او كسبنده
تصرفا حر كبى اولمغله ميانه لرنده ربا بولنور لكن بحرده معراجدن نقلا مسطوردركه
تحقيق اولان اطلاقدركه دينى رقبه وكسبنى مستغرق اولسون ويا اولمسون
ربا تحقق ايتمز اما زياده نك ردى ربا اولديغنه مبنى دكلدر بلكه غرمانك حقلرى
تعلق ايتديكنه بناء در امدى سيد عبدندن ايكى درهم مقابلى بر درهم اخذ
ايلسه عبد زائدى رد ايتمز ﴿ (ولا) ربا (بين متفاوضين وشريكى عنان
اذا تبايعا من مالهما) اى مال الشركة زيلعى ﴿ دخى شركت مفاوضه
ايله شريك اولان ايكى كمسه ميانلرنده وعنان شريكلرى مال شركتدن
مبايعه ايدرلرسه انلر ميانلرنده ربا اولمز اذا تبايعا من مالهما قولى وشريكى
عنان قولنه قيددر مفاوضك مال شركتدن ماعدا كندونك مستقل مالى اولمغين
اما مال شركتك ماعداسيله اولان معامله ده ميانه لرنده ربا جارى اولور
﴿ (ولا بين حربى ومسلم) مستأمن ولو بعقد فاسد او قمار (ثمة) لان ماله
ثمة مباح فيحل برضاه مطلقا بلا غدر خلافا للثانى والثلثة ﴿ دخى حربى
ايله مسلم مستأمن ميانه لرنده دار حربده ربا اولمز هر نقدر عقد فاسد ايله و يا قمار
ايله اولورسه ده مثلا انلره خمر ويا خنزير ويا ميته بيع ايتمك كبى زيرا كافرستانده
حربينك مالى رضاسيله بلا غدر مطلقا كرك عقد فاسد ايله وكرك صحيحله
مباح وحلالدر اما حربى امانله دار اسلامه دخول ايدوب كندويه بر مسلم
بر درهمى ايكى درهمه بيع ايلسه ربا اتفاقا جائز اولمز اختلاف امام ثانى ايله
ثلاثه ايچوندر ﴿ (و) حكم (من اسلم فى دار الحرب ولم يهاجر كحربى) فللمسلم الربا معه
خلافا لهما لان ماله غير معصوم فلو هاجرا اليها ثم عاد اليهم فلا ربا اتفاقا جوهرة
قلت ومنه يعلم حكم من اسلما ثمة ولم يهاجرا والحاصل ان الربا حرام الا فى هذه

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

الست مسائل ✻ دارحربده شرف اسلامله مشرف اولوب وهجرت ایتمیان كمسه‌نك حكمی حربی كبیدر امدی مسلم ایله كندوسی بیننده ربا جاری اولور امامین ایچون اختلاف واردر مالی معصوم اولمغین شرنبلالیه ده مرسومدركه ربانك شرطندندر بدلینك معصوم اولوب واتلافله مضمون اولملری امدی فقط بوینك عصمتی وعدم تقومی مانع اولمز پس براسیر ویاتاجرك برحربی‌نك ویاهجرت ایتمیان مسلمك مالنی متفاضلا كندی جنسیله شراسی جائزدر دخی ربانك شرائطندندر سیدك عبد ایله معامله‌سی كبی بدلینك احد متعاقدینك ملكی اولمسی وبدلینده شركت مفاوضه ویاعنان ایله شریك اولمامالری پس مارالذكر مسلم بزله هجرت ایدوب بعده اتلره عودت ایلسه امدی میانلرنده اتفاقا ربا ایله معامله جائز ومشروع اولمز شارح رحمه الله تعالی دیركه متندن دارحربده اسلامله مشرف اولوب هجرت ایتمیان ایكی كمسه‌لرك حكملری معلوم اولدیكه حربی حكمنده اولملریله میانلرنده ربا اولمز حاصل كلام ربا حرامدر الا اشبو التی مسئلهٔ مشروحه‌ده دكلدر صواب اولان بش دیمك ایدی بزله هجرت ایدوب صكره رجوع ایتمك مسئله‌سنی اسقاطله مسئلهٔ اولی سیدك عبدیله معامله‌سی وثانیه مفاوضه شریكلری وثالثه عنان شریكلری ورابعه دارحربده‌كی مسلمله حربی‌نك معامله‌سی وخامسه دارحربده شرف اسلامله مشرف اولوب هجرت ایتمیان مسلمله دیكر مسلمك معامله‌سی ✻ ابوالسعود انتهی ✻ دارحربده اسلامله مشرف اولوب بزله هجرت ایتمیان ایكی مسلمك معامله‌لری مسئلهٔ سادسه قلنسه صحیح اولور دی والله تعالی اعلم واستغفرالله العظیم

✻(باب الحقوق)✻

حقوق حقك جمعیدر حق حقیقتده جمیع صفات كامله ایله متصف اولان ذات بیچوندر زیراكندوبی عدم سبقت ایتمش وكندویه عدم لاحق اولمز معناسنجه حقیقة موجود حقیقی كندوسیدر كندونك غیری‌یه حق اطلاقی مجازدر ✻ كرمانی انتهی ✻ وصباحده حق باطلك خلافیدر مصدردر حق الشیٔ دینور برشی واجب وثابت اولدیغی وقتده باب اولدن وثانیدن مستعملدر دیومرسومدر وقاموسده اسماءوصفات الهیه دندر وقرأن عظیم الشانه وباطلك ضدینه وقضا وحكم اولنان امره وموته وبرشیله جزم وحكم ایتمكه وحقیقة امره اطلاق اولنور دیومرسومدر ✻انتهی ✻ ✻(فی البیع اخرها لتبعیتها ولتبعیة ترتیب الجامع الصغیر)✻ اشبو باب بیعده كه حقوق وتوابع بیاننده در مصنف كتاب علیه رحمة الملك الوهابك

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

حقوق بیعی بیعدن تأخیر ایتدیكی كندونك تبعیتنه بناً وجامع صغیرك ترتیبنه تبعیت ایچوندر مصنفك محدده بیاننه نظرا جامع صغیرك ترتیبنه متابعتی التزام ایدممشدر ✻(اشتری بیتا فوقه آخر لایدخل فیه العلو) مثلث العین (ولوقال بكل حق) هوله اوبكل قلیل وكثیر (مالم ینص علیه) لان الشیٔ لایستتبع مثله ✻ بركمسه فوقنده دیكر بیت اولان تحتانی بیتی اشترا ایلسه انده علو داخل اولمز هرنقدر انك هربرحقیله ویاهربرقلیل وكثیریله دیسه دخی مادام انك اوزرینه نص وتصریح ایدوب فوقانی وتحتانی ایكیسنی بردن دیمدكچه زیرا برشی كندی مثلنه استتباع ایدوب تابع اولمز برشیك حقی كندودن ادنی اولوب مثلی اولمغین حالبوكه بیتك علوی كندونك مثلیدر علو عینك حركات ثلثه‌سیله لامك سكونیله دربیت اربع جدار مع السقفدر ✻(وكذالایدخل) العلو (بشراء منزل) هوما الا اصطبل فیه (الا بكل حق هوله اوبمرافقه) ای حقوقه كطریق ونحوه وعندالثانی المرافق المنافع اشباه (اوبكل قلیل اوكثیر هوفیه اومنه) ✻ بند بویله كندوده آخور اولمیان موضع نزولی شراده علو داخل اولمز الا كندی ایچون اولان هربرحقله ویاهربر مرافقیله طریق ومطبخ وكنیف امثالی توابع وحقوقیله ویاهربركندوده ویاكندودن اولان قلیل ویاكثیر ایله دیمكله داخل اولور امام ثانی عندنده مرافق منافع معناسنه‌در مصنف مرحوم منزل بیوتی وصحن مسقفی ومطبخی مشتمل كندوده كشینك اهلیله ساكن اولدیغی محله اسم اولمغله كندونك داره وبیته مشابهتی اولادیده داره مشابهتنه نظرا توابعی ذكر ایله علو داخل اولدی بیته مشابهتنه بناً بلا ذكر علو داخل اولمدی دیدی ✻(ویدخل) العلو (بشراء دار وان لم یذكر شیئا) ولوالا بنیة بتراب او بخیام اوقباب وهذا التفصیل عرف الكوفة وفی عرفنا یدخل العلو بلا ذكر فی الصور كلها فتح وكافی سواء كان المبیع بیتا فوقه علو او غیره الا دار الملك فتسمی سرای نهر ✻ دارك شراسنده علو داخل اولور هرنقدر برشیٔ ذكر ایتمیوب وابنیه تراب ویاخیام وقبه‌لر اولورلر ایسه ده دار حدودك احاطه ایتدیكی حائطی وبیوت منازلی وغیر مسقف حولی‌یی مشتمل موضعدر پس علو اجزاسندن اولمغله بلا ذكر داخل اولور اشبو مارالذكر بیت ومنزل ودار بیننده تفصیل اهالیٔ كوفه‌نك عرف وعادتیدر بزم عرفمزده صورت مشروحه‌لرك كلیسنده بلا ذكر علو داخل اولور مبیع اوزرنده علو اولان بیت اولسون ویا اولمیان اولسون الا ملكك دارینه سرای دینور بومقامده الادار الملك فتسمی سرای كلا منك ما قبلنه ربطی كوزلجه دكلدر اصل نهرك عباره‌سنك مآلی بزم عرفمزده صور مشروحه‌نك كلیسندن علو بلا ذكر داخل اولور مبیع كرك

اوزرنده علواولان بيت اولسون ويامنزل اولسون زيرا عجمده هر بر مسكنكه
خانه تسميه اولنور هرنقدر علو اولورسه ده كرك بيت كبى صغير اولسون
وياغيريسى اولسون الاملكك دارينه سراى اطلاق اولنور انتهى ﴿(كما) يدخل
فى شراء الدار (الكنيف وبئر الماء والاشجار التى فى صحنها و) كذا (البستان
الداخل) وان لم يصرح بذلك (لا) البستان (الخارج الا اذاكان اصغر منها)
فيدخل تبعا ولو مثلها او اكبر فلا الا بالشرط زيلعى وعينى ﴾ مسئلهٔ سابقه ده
علوك دخولى شراى دارده كنيفكه مستراحك وصو قيوسنك وحوليسنده كى
اشجارك دخولى كبيدر داخل دارده كى بستانده ينه بويله در هر نقدر انكله
تصريح اولنمز ايسه ده اما خارج دارده كى بستان اويله دكلدر كه داخل اولمز
الا داردن اصغر اولورسه تبعا داخل اولور واكر دار قدر ويا اندن
اكبر اولورسه داخل اولمز الا دخولنى شرط ايدرلرسه داخل اولور
﴿(والظلة لاتدخل فى بيع الدار) لبنائها على الطريق فاخذت حكمه (الابكل حق
ونحوه) ممامر وقالا ان مفتحها فى الدار تدخل كالعلو ﴾ ظله كه طريق اوزرينه
جيقمه سجاق امثالى كولكه لك دارى بيعده داخل اولمز بناسى طريق اوزرينه
اولمغله انك حكمنى اخذ ايلدى الامارالذكر هر برحقيله امثالى تعبير ايله داخل
اولور امامين رحمهما الله تعالى اكرظله نك اچيله جق محلى دارده اولورسه
علو كبى بيعده داخل اولور بيورديلر ﴿(ويدخل الباب الاعظم فى بيع بيت اودار
مع ذكر المرافق) لانه من مرافقها خانيه ﴾ بيتى ودارى بيعده مرافقيله
دينورسه باب اعظم داخل اولور مرافقندن اولمغله ﴿(لا) يدخل (الطريق
والمسيل والشرب الا بنحو كل حق) ونحوه ممامر ﴾ بركسه نك ملكنه خاص
اولان طريق ومسيل ماء وشينك كسريله شربكه صووده اولان نصيب دارى
بيعده داخل اولمز الاسابق الذكر هر برحقيله امثالى تعبيرده داخل اولور
﴿(بخلاف الاجارة) لدار اوارض فتدخل بلا ذكر لانها تعقد للانتفاع لاغير
(والرهن والوقف) خلاصة ﴾ بردارى ويا ارضى اجاره ورهن ووقف بيعك
خلافنده دركه مزبورلر بلا ذكر داخل اولورلر اجاره انجق انتفاع ايچون معقوده
اولمغله حتى بونلر عقد اجاره دن استثنا اولنسه لر اجاره باطله اولور انتفاع انجق
كندولريله اولمغله تصحيحا للعقد دخوللرى واجب اولدى ﴿(ولواقربدار اوصالح عليها
اواوصى بها ولم يذكر حقوقها ومرافقها لايدخل الطريق) كالبيع ولا يدخل فى القسمة
وان ذكرالحقوق والمرافق الا برضى صريح نهرعن الفتح ﴾ بركسه بردارى
اقرار وياانك اوزرينه مصالحه اولوب ويا انكله وصيت ايليوب حقوق ومرافقنى
ذكر ايتمسه بيع كبى طريق ومسيل داخل اولمز تقسيمده هرنقدر حقوق

مرافق ذكر اولنسه دخى طريق وحق شرب داخل اولمز الا صراحة راضى
اولورسه دخى تتمه ده مرسومدركه ايكى كمسه بردارى اقتسام ايدوب برينك نصيبنه
طريق اصابت ايتمسه امدى كندويه طريق فتحى ممكن اولورسه قسمت
صحيحه اولور واكر طريق فتحى ممكن اولمزسه بس حين تقسيمده كندويه طريق
اصابت ايتمديكى معلوم اولورسه قسمت جائزه اولور يوقسه فاسده اولور
انتهى ﴿ شارح رحمه الله تعالى نهره عزوى تأخير ايلسه لايق اولور ايدى زيرا
ذكر آتى عباره نك كليسى انده مذكوردر ﴿(وفى الحواشى اليعقوبية ينبغى
ان يكون الرهن كالبيع اذلايقصدبه الانتفاع قلت هوجيد لولامخالفته للمنقول كامر ﴾
وحواشىٔ يعقوبيه ده مذكوردركه لايق اولان رهنك بيع كبى اولمسيدر
زيرا رهنله انتفاع قصد اولنمز شارح رحمه الله تعالى ديركه واقعا بوكوزلدر
اكر منقوله مخالفتى اولمز ايسه نتكم خلاصه دن نقلله مرور ايلدى
﴿ولفظ الخلاصة ويدخل الطريق فى الرهن والصدقة الموقوفة كالاجارة واعتمده
المصنف تبعا للبحر نعم ينبغى ان تكون الهبة والنكاح والخلع والعتق على مال كالبيع
والوجه فيها لايخفى انتهى والله تعالى اعلم ﴾ دخى خلاصه نك عباره سى
رهنده وصدقهٔ موقوفه ده اجاره كبى طريق داخل اولور بحره تبعيتله
مصنف مرحوم مضمون مشروحه اعتماد ايلدى بلى لايق اولان دارى
هبه نك ونكاحكه مهر قيلنك وكندونك اوزرينه خلع وعتقك
بيع كبى اولمسيدر بونلرده وجه خفى دكلدر كه كندولرده
ملك اولميان شيئى مجددا ملك قيلق اولمغله بيع كبى
اولديده كندولرده بيعك حكمى جارى
اولور والله سبحانه وتعالى اعلم
واستغفر الله العظيم

مم

م

عصر محاسن حصر حضرت ظل اللهيده اشبو بيك ايكيوز سكسان آلتى سنهٔ
هجريه سى شعبان شريفى اوائلنده ترجمهٔ طحطاوى نام مجلهٔ جميله نك سكز جلدندن
اشبو بشنجى جلدينك طبعى دخى بوكره الاجه جامده يكى چارشوده
واقع بخارى زاده حاجى صالح بنده لرينك
مطبعه سنده رسيدهٔ حسن ختام اوله رق
ديكرلرى دخى در دست طبع
وتمثيل بولنمشدر

م

BELEDİYE KÜTÜPHANESİ